

HRVATSKA NARODNA BANKA
GODIŠNJE IZVJEŠĆE ZA 2007. GODINU

IZDAVAČ

Hrvatska narodna banka
Direkcija za izdavačku djelatnost
Trg hrvatskih velikana 3
10002 Zagreb
Telefon centrale: 01 / 4564-555
Telefon: 01 / 4565-006
Telefaks: 01 / 4564-687

WEB-ADRESA

<http://www.hnb.hr>

Molimo korisnike ove publikacije da prilikom korištenja podataka obvezno navedu izvor.
Sve eventualno potrebne korekcije bit će unesene u web-verziju.
Tiskano u 550 primjeraka.

ISSN 1331-6397

HRVATSKA NARODNA BANKA

GODIŠNJE IZVJEŠĆE ZA 2007. GODINU

Sadržaj

Sažetak	9
Makroekonomska kretanja	15
1.1. Međunarodno okruženje	17
1.1.1. Europska unija i zemlje eurozone	17
1.1.2. Sjedinjene Američke Države	19
1.1.3. Japan	19
1.1.4. Zemlje u razvoju i zemlje s tržištima u nastajanju	20
1.1.5. Kretanja cijene sirove nafte	21
1.2. Gospodarska aktivnost	21
1.2.1. Potražnja	21
1.2.2. Proizvodnja	23
1.2.3. Tržište rada	25
1.2.4. Cijene i tečaj	28
1.2.5. Novčana kretanja i monetarna politika	33
1.2.6. Tržište novca	40
1.2.7. Tržište kapitala	45
1.2.8. Platna bilanca	51
Instrumenti monetarne politike i upravljanje međunarodnim pričuvama	61
2.1. Instrumenti monetarne politike u 2007. godini	63
2.1.1. Operacije na otvorenom tržištu	63
2.1.2. Stalno raspoložive mogućnosti	66
2.1.3. Obvezna pričuva	67
2.1.4. Mjere za ograničavanje rasta plasmana i inozemnog zaduživanja	69
2.1.5. Ostali instrumenti	72
2.1.6. Kamatne stope i naknade Hrvatske narodne banke	73
2.2. Upravljanje međunarodnim pričuvama	74
2.2.1. Institucionalni i organizacijski okvir, načela upravljanja, rizici i načini upravljanja međunarodnim pričuvama	74
2.2.2. Međunarodne pričuve u 2007. godini	75

Bankarski sektor	81
3.1. Poslovanje banaka	83
3.1.1. Struktura bilance banaka	85
3.1.2. Kapital banaka	89
3.1.3. Kvaliteta aktive banaka	91
3.1.4. Kvaliteta zarade banaka	93
3.1.5. Likvidnost banaka	96
3.2. Poslovanje stambenih štedionica	97
3.2.1. Struktura bilance stambenih štedionica	98
3.2.2. Kapital stambenih štedionica	99
3.2.3. Kvaliteta aktive stambenih štedionica	100
3.2.4. Kvaliteta zarade stambenih štedionica	101
3.3. Izvješće o nadzoru	102
3.3.1. Izravni nadzor	103
3.3.2. Bonitetna analiza	103
3.3.3. Licenciranje i tržišno natjecanje	104
3.3.4. Novi propisi iz područja poslovanja i nadzora banaka i kreditnih unija	104
Platni promet	107
4.1. Međubankovni platni sustavi	109
4.2. Međubankovna/međuinstitucionalna suradnja u području platnog prometa	111
4.3. Statistička izvješća o podacima iz platnog prometa	111
Poslovanje trezora	115
5.1. Stanje i kretanje gotovog novca izvan banaka	117
5.2. Opskrba gotovim novcem	118
5.3. Povlačenje i obrada dotrajalih novčanica	119
5.4. Vještačenje novčanica	120
5.5. Izdavanje prigodnoga kovanog novca	120
Javnost rada	121
6.1. Javnost rada	123
Međunarodna suradnja	125
7.1. Aktivnosti HNB-a u okviru odnosa Republike Hrvatske s Europskom unijom	127
7.2. Međunarodni monetarni fond (MMF)	129
7.3. Banka za međunarodne namire (BIS)	130
7.4. Suradnja s ostalim međunarodnim financijskim institucijama	130
7.5. Devizni sustav i mjere devizne politike Republike Hrvatske	130
7.5.1. Sloboda kretanja kapitala	131
7.5.2. Poslovanje s ovlaštenim mjenjačima	131
7.5.3. Aktivnosti u vezi sa sprječavanjem pranja novca, financiranja terorizma i krivotvorenja strane gotovine	132
Financijska izvješća Hrvatske narodne banke	133
Račun dobiti i gubitka	136

Bilanca	137
Izvešće o promjenama u kapitalu.	138
Izvešće o novčanom toku	139
Bilješke uz financijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2007.	140
Rukovodstvo i unutrašnji ustroj Hrvatske narodne banke	155
Popis banaka i stambenih štedionica.	159
Statistički pregled	165
A. Monetarni i kreditni agregati	
Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati	168
B. Monetarne institucije	
Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija.	169
Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive.	170
C. Hrvatska narodna banka	
Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke	171
D. Banke	
Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka	173
Tablica D2: Inozemna aktiva banaka	174
Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države	175
Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora	175
Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima	176
Tablica D6: Depozitni novac kod banaka	176
Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka	177
Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka	177
Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca.	178
Tablica D10: Inozemna pasiva banaka	178
Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka	179
Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka	179
E. Stambene štedionice	
Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica	180
F. Instrumenti monetarne politike i likvidnosti	
Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke	181
Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke	182
Tablica F3: Obvezne pričuve banaka.	183
Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka	184
G. Financijska tržišta	
Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule.	185
Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima.	186
Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule.	187
Tablica G4a: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite	188
Tablica G4b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite	189

Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja	190
H. Gospodarski odnosi s inozemstvom	
Tablica H1: Platna bilanca – svodna tablica	191
Tablica H2: Platna bilanca – roba i usluge	192
Tablica H3: Platna bilanca – dohodak i tekući transferi	193
Tablica H4: Platna bilanca – izravna i portfeljna ulaganja	194
Tablica H5: Platna bilanca – ostala ulaganja	195
Tablica H6: Platna bilanca – svodna tablica	196
Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka	197
Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost	198
Tablica H9: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke	200
Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja	200
Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune	201
Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima	202
Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor	204
Tablica H14: Projekcija otplate bruto inozemnog duga po domaćim sektorima	205
Tablica H15: Bruto inozemni dug ostalih domaćih sektora	207
Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica	209
Tablica H17: Stanje međunarodnih ulaganja – izravna ulaganja	210
Tablica H18: Stanje međunarodnih ulaganja – portfeljna ulaganja	210
Tablica H19: Stanje međunarodnih ulaganja – ostala ulaganja	211
I. Državne financije – izabrani podaci	
Tablica I1: Konsolidirana središnja država prema razinama državne vlasti	212
Tablica I2: Operacije državnog proračuna	213
Tablica I3: Dug središnje države	214
J. Nefinancijske statistike – izabrani podaci	
Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima	215
Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena	216
Tablica J3: Prosječne mjesečne neto plaće	216
Tablica J4: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača	217
Zaključak	219
Kratice i znakovi	221

Sažetak

U 2007. godini u hrvatskom je gospodarstvu zabilježen visok realan rast BDP-a, povećanje zaposlenosti i smanjenje nezaposlenosti te usporavanje rasta inozemnog zaduživanja, ali je istodobno došlo do ubrzanja stope inflacije te povećanja manjka na tekućem računu platne bilance. U uvjetima bržeg rasta inflacije – zbog negativnih šokova i na strani ponude i, djelomice, na strani potražnje – Hrvatska narodna banka ispunjavala je svoju zadaću održavanja stabilnosti cijena osiguravajući stabilnost nominalnog tečaja kune prema euru. Uz napore usmjerene na ostvarivanje osnovnog cilja, središnja je banka djelovala i na snažno usporavanje rasta plasmana banaka, čime je smanjen inozemni dug banaka te ostvaren sporiji rast inozemnog duga gospodarstva u cjelini. Ostvarena postignuća rezultat su primijenjenog instrumentarija monetarne politike, iz kojeg se mogu izdvojiti instrument granične obvezne pričuve, propisana minimalna devizna likvidnost te donošenje Odluke o upisu obveznih blagajničkih zapisa HNB-a, kojom se bankama čiji rast plasmana u 2007. premašuje 12% propisuje obveza upisa blagajničkih zapisa.

Pojačani inflatorni pritisci jedno su od osnovnih obilježja makroekonomskog okružja u 2007. godini. Godišnja stopa promjene indeksa potrošačkih cijena povećala se tako s 2,0%, koliko je iznosila na kraju 2006., na 5,8% u prosincu 2007., pri čemu je znatno ubrzanje inflacije ostvareno nakon srpnja. Negativni šokovi na strani ponude doveli su do izrazitog rasta cijena prehrambenih proizvoda na domaćem tržištu, koji je posljedica utjecaja suše i povećanja cijena prehrambenih sirovina na svjetskom tržištu (ponajprije žitarica, uljarica i mlijeka) te rasta domaćih cijena naftnih derivata zbog povećanja cijena sirove nafte na svjetskom tržištu. Na prisutnost inflatornih pritisaka koji dolaze s potražne strane upućuju, među ostalim, visok rast raspoloživih sredstava stanovništva i znatno ubrzanje realnoga godišnjeg rasta osobne potrošnje.

Rast ostalih pokazatelja kretanja cijena također se tijekom 2007. godine znatno ubrzao. Tako se godišnja stopa promjene temeljne inflacije povećala s 2,3% u prosincu 2006. na 2,4% u srpnju 2007., a u prosincu iste godine dosegla je 5,0%. Tome je uvelike pridonio rast cijena industrijskih prehrambenih proizvoda. Znatno doprinos ubrzanju inflacije tijekom 2007. godine dao je i rast cijena poljoprivrednih proizvoda. Istodobno je zabilježen i rast administrativno reguliranih cijena, koji je uglavnom bio posljedica povećanja cijena naftnih derivata. U 2007. godini znatno se ubrzao rast domaćih cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima, a njihova godišnja stopa promjene porasla je na 5,8% u prosincu 2007. (s 1,9% u prosincu 2006.), ponajprije zbog rasta cijena intermedijarnih proizvoda, energije i netrajnih proizvoda za široku potrošnju.

Uz spomenute inflatorne šokove, HNB je tijekom 2007. godine vodio monetarnu politiku u okružju koje su obilježili i snažno ubrzanje nominalnog rasta raspoloživih novčanih sredstava stanovništva te snažno zaduživanje u inozemstvu trgovačkih društava povezanih s državom. Znatnom ubrzanju nominalnog rasta raspoloživih novčanih sredstava stanovništva poglavito su pridonijeli povrat duga umirovljenicima i povećanje državnih transfera stanovništvu. Povrat duga

umirovljenicima, koji se financirao prodajom dionica trgovačkih društava u vlasništvu države, započeo je još sredinom 2006. godine. U toj je godini umirovljenicima s osnove povrata duga isplaćeno 2,4 mlrd. kuna ili 1,0% BDP-a, a u 2007. godini 3,4 mlrd. kuna ili 1,2% BDP-a. Godišnja stopa rasta državnih rashoda za socijalne naknade bila je gotovo dva puta veća u 2007. nego u prethodne dvije godine. Ankete pouzdanja potrošača provedene sredinom 2007. godine zabilježile su snažan porast potrošačkog optimizma u odnosu na početak te godine, na što je, među ostalim, vjerojatno utjecalo povoljno makroekonomsko okruženje, ali i očekivanja vezana uz rast kapitalne dobiti od ulaganja stanovništva u dionice i investicijske fondove. Nadalje, inozemni dug velikih trgovačkih društava u državnom vlasništvu u 2007. godini povećao se za 1,2 mlrd. EUR, za razliku od 2006. kad je povećanje iznosilo samo 0,2 mlrd. EUR. Najveći rast inozemnog duga ostvarila su poduzeća za izgradnju cesta, čiji se inozemni dug povećao u 2007. godini za 0,7 mlrd. EUR, dok je godinu dana prije povećanje njihova inozemnog duga iznosilo 0,2 mlrd. EUR. Veliki doprinos rasti inozemnog duga u 2007. godini dala je i Ina te trgovačka društva u vlasništvu lokalne države.

Snažno ubrzanje nominalnog rasta raspoloživih novčanih sredstava stanovništva i novčanih sredstava trgovačkih društava prikupljenih zaduživanjem u inozemstvu rezultirali su ubrzanjem realnog rasta domaće potražnje, koje je omogućilo i ubrzanje realnog rasta BDP-a s 4,8% u 2006. godini na 5,6% u 2007. godini.

Procjena tromjesečnog obračuna BDP-a za 2007. godinu, koju objavljuje Državni zavod za statistiku, pokazuje da je osobna potrošnja, kao najvažnija sastavnica agregatne potražnje, na razini cijele 2007. realno porasla za 6,2% te je svojim kretanjem, koje je uvelike bilo usklađeno s promjenama glavnih i sporednih izvora njezina financiranja, pridonijela ukupnom rastu BDP-a s 3,7 postotnih bodova. Na rast finalne potrošnje pozitivno je djelovao i ostvareni rast državne potrošnje (3,4%), pri čemu je on ponajviše posljedica povećanih izdataka za korištenje dobara i usluga. Zbog usporavanja rasta privatnih ulaganja tijekom druge polovine 2007. godine, rast investicija u fiksni kapital (6,5%) bio je umjereniji nego godinu prije te je pridonio formiranju rasta ukupnoga domaćeg proizvoda s 2,0 postotna boda. Umjereniji rast izvoza i uvoza robe i usluga u 2007. godini rezultat je prije svega slabijeg intenziteta robne razmjene, pri čemu je doprinos kategorije neto izvoza realnom rastu gospodarstva bio negativan (0,8 postotnih bodova).

Prema obračunu BDP-a s proizvodne strane najveći doprinos rasti bruto dodane vrijednosti gospodarstva u 2007. dale su uslužne djelatnosti (3,7 postotnih bodova). Snažan rast osobne potrošnje, koji su pratila uspješna turistička ostvarenja, potaknuo je ubrzanje formiranja BDV-a u djelatnostima trgovine, tako da je rast BDV-a na razini cijele 2007. iznosio 7,5%.

Doprinos ostalih djelatnosti realnom rastu BDV-a ukupnoga gospodarstva bio je istodobno nešto umjereniji (2,3 postotna boda). Pritom valja istaknuti zamjetan rast BDV-a industrije (6,5%), koji je većinom bio potaknut povećanjem proizvodnje robe široke potrošnje. S druge strane, kod građevinarstva zabilježeno je znatno usporavanje rasta BDV-a, što se poglavito može objasniti spomenutom slabijom investicijskom aktivnošću privatnog sektora.

U skladu s gospodarskom aktivnošću tijekom 2007. godine, tržište rada obilježila su pozitivna kretanja. Registrirana je nezaposlenost u 2007. smanjena te su na kraju godine u evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje bile registrirane 254.484 nezaposlene osobe, što je za 13,2% manje nego na kraju 2006. godine. Prosječna stopa registrirane nezaposlenosti smanjena je sa 16,6% u 2006. na 14,8% u 2007. godini. Rezultati DZS-ove Ankete o radnoj snazi objavljuju se od početka 2007. godine tromjesečno, za razliku od dotadašnje polugodišnje dinamike, kako bi se Anketa u metodološkom i provedbenom smislu unaprijedila i uskladila s pravnom stečevinom Europske zajednice. Promjena dinamike objavljivanja rezultata Ankete otežava usporedivost podataka za 2007. godinu s ranije dostupnim podacima. Prema posljednjim dostupnim anketnim podacima za prva tri tromjesečja 2007., stopa nezaposlenosti iznosila je 9,6%.

Prema podacima DZS-a u 2007. godini prosječno je bilo zaposleno 1.516,9 tisuća osoba, što je za 3,3% više nego u 2006. godini, čime je ostvarena jednaka godišnja stopa promjene kao i

u 2006. godini. U 2007. godini zabilježen je umjereni rast prosječne realne bruto (3,4%) i neto plaće (2,3%).

Tijekom 2007. godine središnja je banka nastavila provoditi monetarnu politiku kojom se nastojalo osigurati stabilno kretanje nominalnog tečaja kune prema euru, koji je glavno sidro domaćih inflacijskih očekivanja i kao takav ključan preduvjet za ostvarivanje stabilnosti domaćih cijena. Osim toga, stabilan tečaj kune prema euru povoljno djeluje na stabilnost cijena dobara koja se uvoze iz eurozone. Ukupno gledajući, tijekom 2007. godine zabilježena je blaga nominalna aprecijacija tečaja kune prema euru od 0,3%, pri čemu se vrijednost eura spustila s razine od 7,35 HRK/EUR ostvarene na kraju 2006. godine na 7,33 HRK/EUR na kraju 2007. Aprecijacijski pritisci, koji su bili prisutni u većem dijelu promatranog razdoblja, uglavnom su rezultat sezonskog priljeva deviza od turizma, ponude deviza pristiglih na osnovi zaduživanja trgovačkih društava u inozemstvu te priljeva deviza namijenjenih dokapitalizaciji banaka. Uz to, na aprecijaciju tečaja kune prema euru utjecao je i rast potražnje za kunama namijenjenima ulaganjima u vrijednosne papire na domaćem tržištu. Središnja je banka tijekom prve polovine 2007. godine na deviznom tržištu provodila isključivo devizne transakcije s državom, a glavni instrument kiranja kunske likvidnosti bile su obratne repo operacije.

Nominalni efektivni tečaj kune aprecirao je tijekom 2007. godine za 3,2%, uglavnom zbog snažne nominalne aprecijacije tečaja kune prema američkom dolaru. Kako je tijekom 2007. godine rast potrošačkih cijena u Hrvatskoj bio brži od rasta tih cijena u inozemstvu, indeks realnoga efektivnog tečaja kune deflacioniran potrošačkim cijenama aprecirao je u promatranom razdoblju za 5,5%. Istodobno je indeks realnoga efektivnog tečaja kune deflacioniran cijenama pri proizvođačima aprecirao za 3,8%, što upućuje na to da je rast domaćih proizvođačkih cijena bio tek malo brži od rasta tih cijena u inozemstvu.

Nastojeći pridonijeti smanjivanju neravnoteže hrvatskoga gospodarstva u međunarodnoj razmjeni robe i usluga, središnja je banka u 2007. godini proširila postojeći instrumentarij monetarne politike. Uz instrument granične obvezne pričuve, čija stopa iznosi 55%, a koji znatno poskupljuje inozemno zaduživanje poslovnih banaka, te uz propisanu minimalnu deviznu likvidnost od 32%, središnja je banka na osnovi pozitivnog iskustva iz 2003. godine donijela Odluku o upisu obveznih blagajničkih zapisa HNB-a radi usporavanja rasta plasmana banaka. Odlukom se bankama čiji rast plasmana u 2007. godini premaši 12% propisala obveza upisa blagajničkih zapisa.

Spomenutim mjerama središnja je banka uspješno usporila rast plasmana banaka, tako da se njihova godišnja stopa promjene spustila s 22,9%, koliko je iznosila u 2006., na 15,0% na kraju 2007. godine. Kreditna aktivnost banaka u 2007. godini bila je i nadalje ponajviše usmjerena na sektor stanovništva, a prilagodba banaka spomenutoj odluci ogledala se u umjerenijem kreditiranju poduzeća. Međutim, iako su banke znatno usporile rast kredita odobrenih trgovačkim društvima, ona su svoje potrebe za financijskim sredstvima ostvarila okrećući se drugim izvorima financiranja, pa se stopa promjene ukupne zaduženosti trgovačkih društava povisila s 25,3% u 2006. na 26,0% do kraja 2007. godine. Sve u svemu, mjere središnje banke djelovale su stoga isključivo na smanjenje potrošnje stanovništva koja se financira zaduživanjem.

Pri financiranju svoje kreditne aktivnosti banke su se uvelike oslanjale na domaće izvore sredstava, a istodobno djelovanje mjera iz područja bonitetne regulative rezultiralo je povećanjem kapitala banaka kao trajnog izvora financiranja. Takva kretanja, u uvjetima ograničenog rasta plasmana, omogućila su bankama značajno poboljšanje njihove inozemne pozicije u 2007. godini. Smanjenjem inozemne pasive za 10,9 mlrd. kuna i povećanjem inozemne aktive za 6,8 mlrd. kuna neto inozemna aktiva poslovnih banaka poboljšana je u 2007. godini za 17,7 mlrd. kuna. Smanjenje inozemnog duga banaka odrazilo se i na veliki pad granične obvezne pričuve banaka, koja je na kraju 2007. iznosila 5,0 mlrd. kuna te je bila za 2,7 mlrd. kuna manja nego na kraju 2006.

Stabilno kretanje tečaja kune prema euru tijekom 2007. godine nije iziskivalo učestalo interveniranje središnje banke na deviznom tržištu. Ukupan iznos deviza otkupljenih od banaka na aukcijama u 2007. iznosio je 0,8 mlrd. EUR, što je smanjenje u odnosu na neto otkup od 1,2

mlrd. EUR u 2006. godini. Osim s poslovnim bankama HNB je obavljao devizne transakcije i s Ministarstvom financija, kojima je ostvario neto prodaju deviza u iznosu od 0,2 mlrd. EUR. Deviznim transakcijama u 2007. godini, i s poslovnim bankama i sa središnjom državom, HNB je ukupno kreirao 4,9 mlrd. kuna. Takva kretanja potvrđuju da su devizne transakcije i nadalje najvažniji instrument formiranja primarnog novca.

Pri kratkoročnom upravljanju ponudom novca u 2007. godini HNB se uvelike oslanjao na redovite tjedne obratne repo operacije. Njihovo korištenje bilo je izraženo u razdobljima pritiska na novčanom i deviznom tržištu, i to poglavito tijekom ljetnih mjeseci te tijekom postupka prikupljanja javnih ponuda za kupnju dionica T-HT-a. Prosječno stanje plasiranih sredstava na obratnim repo aukcijama u 2007. godini iznosilo je 3,4 mlrd. kuna, što je tri puta više u odnosu na 2006. godinu. Povezano s pojačanim inflatornim pritiscima u posljednjem je tromjesečju na aukcijama zabilježeno restriktivnije kreiranje primarnog novca, koje je bilo praćeno podizanjem granične repo stope na razinu iznad 4%.

Obvezna pričuva bila je glavni instrument povlačenja likvidnosti i u 2007. godini. Rast domaćih depozita utjecao je na porast osnovice za obračun obvezne pričuve, pri čemu je porast kunske obvezne pričuve bio nešto brži od porasta devizne obvezne pričuve. Uz obveznu pričuvu, dio likvidnosti u 2007. središnja je banka sterilizirala upisom obveznih blagajničkih zapisa HNB-a, posebice u drugoj polovini godine kad su pooštrene odredbe odluke o njihovu upisu.

Kao rezultat opisanih transakcija središnje banke primarni novac (M0) ukupno je u 2007. godini porastao za 5,6 mlrd. kuna ili za 12,1%, što je nešto manje od rasta ostvarenog u prethodnoj godini. Istodobno je novčana masa (M1) povećana za 19,3% ili za 9,4 mlrd. kuna. Snažan rast M1 odraz je ubrzane gospodarske aktivnosti te se u najvećoj mjeri odnosio na povećanje depozitnog novca stanovništva i trgovačkih društava. Štedni i oročeni depoziti također su ostvarili snažan rast, pri čemu se posebno istaknuo rast devizne štednje, dok su kunski depoziti rasli nešto sporije nego prethodne godine. Ostvarena kretanja novčane mase i štednih i oročenih depozita rezultirala su povećanjem ukupnih likvidnih sredstava u 2007. godini za 33,4 mlrd. kuna ili za 18,3%, što je na razini rasta iz prethodne godine.

Kad je riječ o tržištu novca, nakon razdoblja relativno niskih i stabilnih kamatnih stopa u prvoj polovini 2007., sredinom godine došlo je do neuobičajeno naglog porasta njihove razine i kolebljivosti. Kako je tijekom 2007. godine prevladavala dobra likvidnost bankovnog sustava, takvo se kretanje kamatnih stopa može velikim dijelom pripisati neravnoteži između ponude i potražnje, pri kojoj je manja skupina banaka stvarala znatan dio potražnje za kunama, dok sudionici s viškom sredstava nisu bili voljni taj svoj višak plasirati po do tada uobičajenim cijenama. Pojava nestabilnosti na novčanom tržištu bila je potaknuta i javnom ponudom 32,5%-tnoga državnog udjela u T-HT-u. Sa slabljenjem utjecaja transakcija s tržišta kapitala na potražnju za novcem u listopadu 2007. pojavio se višak primarne likvidnosti, koji je HNB povukao smanjenjem obujma operacija na otvorenom tržištu. No spuštanje likvidnosti na uobičajenu razinu u uvjetima plitkoga novčanog tržišta, koje se u kratkom roku teško prilagođava većim priljevima ili odljevima sredstava bez znatnijih promjena kamatnih stopa, rezultiralo je zadržavanjem visokih kamatnih stopa do kraja godine.

Kamatne stope na aukcijama trezorskih zapisa MF-a su, nakon smanjenja u prvoj polovini 2007., osjetno porasle u drugom dijelu godine. Pritom je najveći porast, sa siječanjskih 3,88% na 5,05% u prosincu 2007., ostvarila vagana kamatna stopa na trezorske zapise s rokom dospijanja od 364 dana. Nešto blaže porasle su vagane kamatne stope na trezorske zapise s dospelima od 91 i 182 dana, s 3,46% i 3,63% u siječnju 2007. na 3,60% te 3,75% u prosincu 2007.

Tijekom 2007. godine prekinut je višegodišnji trend smanjenja kamatnih stopa poslovnih banaka na odobrene kratkoročne kredite. Kamatne stope na dugoročne kredite trgovačkim društvima s valutnom klauzulom nastavile su rast započet 2006., a kamatne su stope na dugoročne kredite stanovništvu s valutnom klauzulom nakon pada na početku godine znatno porasle u drugoj polovini 2007. Kamatne stope poslovnih banaka na prikupljene depozite u 2007. snažno su rasle.

Opisana kretanja domaćih kamatnih stopa odraz su rasta europskih kamatnih stopa, koji je započeo još krajem 2005. godine, ali i prilagodbe poslovnih banaka mjerama HNB-a.

Dinamična kretanja obilježila su u 2007. godini hrvatsko tržište kapitala te omogućila nastavak njegova ubrzanog rasta i razvoja. Tako je ostvaren do sada najveći godišnji promet dionica (22,0 mlrd. kuna) uz udvostručenje broja transakcija te najviša vrijednost burzovnog indeksa Zagrebačke burze, CROBEX-a. Rastu potražnje za vlasničkim vrijednosnim papirima tijekom 2007. godine, uz očekivani rast imovine institucionalnih ulagača i priljev rizičnoga kapitala iz inozemstva, uvelike je pridonijelo i povećanje zanimanja šire javnosti za izravna ulaganja u dionice na domaćem tržištu kapitala (2007. su obilježile javne ponude dionica, pri čemu treba izdvojiti ponudu dionica T-HT-a), što je rezultiralo snažnim porastom cijena i likvidnosti većine dionica na Zagrebačkoj burzi. Tako je vrijednost CROBEX-a na kraju prosinca 2007. iznosila 5239 bodova, što je za 63,2% više nego na kraju prosinca 2006. godine. Na hrvatskom tržištu dužničkih vrijednosnih papira također je ostvaren do sada najveći godišnji promet obveznica (43,9 mlrd. kuna) te je zaduživanje države, gradova i trgovačkih društava na domaćem tržištu nastavljeno u sličnom obujmu kao i prethodnih godina. Posebno značajan događaj za hrvatsko tržište kapitala u 2007. godini bilo je pripajanje Varaždinske burze Zagrebačkoj, čime se Zagrebačka burza učvrstila kao središnje mjesto trgovanja vrijednosnim papirima u Republici Hrvatskoj.

Smanjenje razlike između prinosa na hrvatske euroobveznice i referentne njemačke obveznice u prvom polugodištu 2007. upućivalo je na poboljšanje rejtinga Republike Hrvatske na međunarodnom tržištu kapitala. Međutim, do kraja 2007. godine te su se razlike opet znatno povećale pod utjecajem krize na američkom tržištu drugorazrednih hipotekarnih kredita i zbog toga što su ulagači na svim svjetskim tržištima kapitala, a posebno na tržištima zemalja u razvoju, promijenili percepciju rizika.

Iako usporena, još uvijek izražena kreditna aktivnost banaka tijekom 2007. godine utjecala je na povećanu domaću potražnju, a time i na rast uvoza što je rezultiralo manjkom na tekućem računu platne bilance od 3,2 mlrd. EUR ili 8,6% BDP-a, koji je bio za 0,5 mlrd. EUR ili 0,7 postotnih bodova BDP-a veći nego 2006. Kao i prethodnih godina, povećanje manjka uvelike je rezultat produbljivanja neravnoteže u robnoj razmjeni s inozemstvom. Za razliku od računa robe, na ostalim računima tekućih transakcija zabilježeni su bolji rezultati nego u 2006. Tako se višak u međunarodnoj razmjeni usluga znatno povećao, prije svega zahvaljujući daljnjem rastu prihoda od turizma. Osim toga, manjak na računu faktorskih dohodaka blago se smanjio, a trend smanjenja viška na računu tekućih transfera se usporio.

Pogoršanje salda tekućeg računa platne bilance u 2007. godini, za gotovo petinu u odnosu na godinu prije, posljedica je ubrzanog rasta manjka u međunarodnoj razmjeni robe. Saldo na računu robe pogoršao se za 13,1%, i to, promatrajući ukupne agregate u tekućim cijenama, zbog izraženijeg slabljenja godišnjeg rasta izvoza (nakon 17,2% zabilježenih u 2006. rast izvoza u 2007. godini usporio se na 8,6%) u odnosu na usporavanje godišnjeg rasta robnog uvoza (s 14,0% u 2006. na 10,8% u 2007. godini). Valja istaknuti da spomenuta kretanja u sebi skrivaju brojne šumove. Sporiji rast izvoza i uvoza, među ostalim, velikim je dijelom rezultat izgradnje plinovoda u sjevernom Jadranu. Prije njegova dovršenja sav se plin iz tih bušotina najprije izvezio u Italiju, a potom, najvećim dijelom, uvezio u Hrvatsku. Pritom je učinak izgradnje plinovoda na ublažavanje godišnje stope rasta robnog uvoza bio manje izražen nego kod robnog izvoza, s obzirom na to da je udio plina u ukupnome robnom uvozu znatno manji nego u robnom izvozu. S druge strane, uobičajena promjena faktora korekcije koji služe za svođenje vrijednosti robnog uvoza prema paritetu cif na vrijednost toga uvoza prema paritetu fob, u 2007. godini utjecala je na povećanje robnog uvoza iskazanog prema paritetu fob. Detaljna analiza vanjskotrgovinskih kretanja koja isključuje određene šumove upućuje na drukčije trendove. Tako je, primjerice, godišnja stopa rasta ukupnoga robnog izvoza, bez izvoza brodova, nafte i naftnih derivata te zemnoga i industrijskog plina, izraženog po stalnom tečaju, smanjena s 12,6% u 2006. na 11,5% u 2007. godini, a robnog uvoza s 14,4% na 12,1%.

Inozemni dug RH tijekom 2007. povećan je za 3,7 mlrd. EUR (tj. za 12,5%) te je na kraju godine iznosio 32,9 mlrd. EUR. Rast duga blago je usporen u odnosu na 2006. zbog smanjenja inozemnog duga poslovnih banaka pod utjecajem mjera monetarne politike, poglavito ograničavanja rasta plasmana banaka koji ne podliježu upisu obveznih blagajničkih zapisa HNB-a i nastavka primjene propisane stope granične obvezne pričuve. Ublažavanju rasta inozemnog duga pridonijela je i država orijentiranjem na zaduživanje na domaćem financijskom tržištu, zahvaljujući čemu je dug ovog sektora ostao gotovo nepromijenjen u odnosu na kraj 2006. Suprotan učinak imalo je snažno povećanje duga trgovačkih društava, koji je u 2007. porastao za 3,9 mlrd. EUR (tj. za 41,6% na godišnjoj razini). Uz većinski privatna, ubrzanju rasta duga ovoga institucionalnog sektora znatno su pridonijela i javna te mješovita trgovačka društva. Nadalje, ubrzao se i rast duga s osnove izravnih ulaganja, koja se većinom odnose na izravna dužnička ulaganja u poduzeća.

Rast inozemnog duga bio je viši od rasta nominalnog BDP-a, pa se i omjer inozemnog duga i BDP-a povećao za 2,3 postotna boda, odnosno s 85,5% na kraju 2006. na 87,8% na kraju 2007. Omjer inozemnog duga i izvoza robe i usluga također se povećao, sa 172,2% na 179,2%. Neto inozemni dug (prema podacima o stanju međunarodnih ulaganja) također je nastavio rasti, unatoč snažnom rastu inozemne aktive domaćih sektora, uključujući i međunarodne pričuve, a pogoršali su se i relativni pokazatelji neto inozemne zaduženosti. Omjer neto inozemnog duga i BDP-a povećan je u 2007. za 1,6 postotnih bodova u odnosu na prethodnu godinu te je na kraju 2007. iznosio 40,8%, dok je neto dug u postotku izvoza robe i usluga bio viši za 4,4 postotna boda i dosegnuo je 83,3%.

Neto priljev financijskih sredstava na računu kapitalnih i financijskih transakcija u 2007. godini povećan je u odnosu na 2006. za 15,6% te je iznosio 4,1 mlrd. EUR. Pritom je najveći rast zabilježen kod inozemnih izravnih ulaganja u RH, koja su u 2007. iznosila 3,4 mlrd. EUR ili 33,5% više nego godinu prije. Neto odljev sredstava s računa portfeljnih ulaganja smanjio se u odnosu na prethodnu godinu zbog snažnog rasta obveza domaćih sektora te slabljenja rasta njihovih inozemnih sredstava. Neto priljevi s osnove ostalih ulaganja bili su upola manji nego 2006. godine, i to zbog značajnog smanjenja inozemnih obveza poslovnih banaka, ali i povećanja njihove inozemne imovine.

Rast međunarodnih pričuva, prema platnobilančnim podacima, u 2007. iznosio je 722 mil. EUR, što je upola manje u odnosu na godinu prije. Prema podacima monetarne statistike međunarodne su pričuve na kraju 2007. dosegnule 9,3 mlrd. EUR, što je dostatno za pokriće 5,2 mjeseca uvoza robe i usluga. Sporiji rast pričuva tijekom 2007. posljedica je manjih izdvojenih iznosa granične obvezne pričuve banaka zbog smanjenja njihove inozemne pasive. Sličan je učinak na kretanje međunarodnih pričuva imao i smanjeni otkup deviza od poslovnih banaka putem deviznih intervencija u odnosu na 2006. godinu.

Makroekonomska kretanja

1

2

3

4

5

6

7

8

1.1. Međunarodno okružje

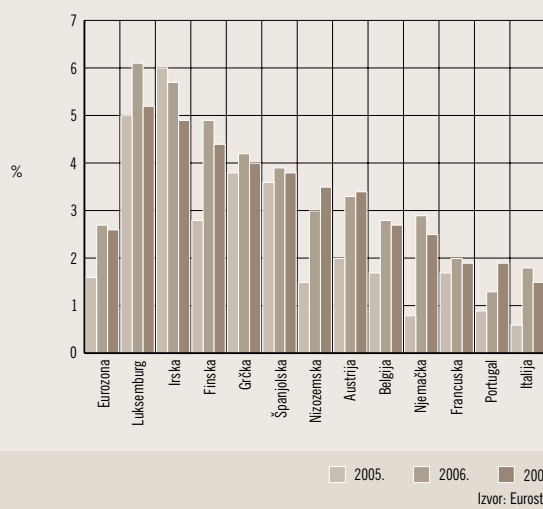
Godišnja stopa rasta svjetskoga gospodarstva u 2007. godini iznosila je 4,9%, što je samo za 0,1 postotni bod manje nego godinu prije. Blago usporavanje rasta BDP-a odnosi se prije svega na razvijene zemlje, a gospodarski se rast zemalja u razvoju zadržao na razini koju je dosegnuo 2006. Ključni činitelji koji su rezultirali opisanim kretanjima u globalnom gospodarstvu bili su poremećaji na svjetskom financijskom tržištu, započeti sredinom 2007. krizom na tržištu drugorazrednih hipotekarnih kredita u SAD-u, te izraženi inflatorni pritisci, ponajviše potaknuti rastom cijena hrane i energenata u drugoj polovini godine. Pritom je cijena sirove nafte, koja je pred kraj godine dosegla vrijednost od oko 90 USD za barel, utjecala na usporavanje gospodarske aktivnosti u razvijenim zemljama, ali je, s druge strane, pridonijela ubrzanom rastu zemalja izvoznica nafte.

1.1.1. Europska unija i zemlje eurozone

U 2007. godini u eurozoni¹ je ostvaren realni gospodarski rast od 2,6%, što je u usporedbi s prethodnom godinom (2,7%) tek blago usporavanje. Uzrok tome znatno je sporiji realni rast BDP-a većine europskih gospodarstava, posebice Irske, Finske, Njemačke i Italije, dok je u samo tri zemlje (Portugalu, Nizozemskoj i Austriji) zabilježen brži rast BDP-a nego u 2006. Na usporavanje gospodarske aktivnosti, posebice u drugoj polovini godine, utjecalo je pooštavanje uvjeta kreditiranja zbog bojazni od prelijevanja krize s američkoga financijskog tržišta na europsko. U takvim je uvjetima usporen rast osobne potrošnje, što se negativno odrazilo na stopu gospodarskog rasta eurozone, a sličan učinak imalo je i usporavanje rasta javne potrošnje. Nasuprot tome, na realni rast BDP-a pozitivno su utjecali nastavak dinamičnog rasta investicija te povećanje neto izvoza. Unatoč blagom slabljenju gospodarske aktivnosti u 2007. nastavio se trend smanjenja stope nezaposlenosti, koja je pala na razinu od 7,4%, pri čemu je njezin najveći pad zabilježen u Njemačkoj i Francuskoj.

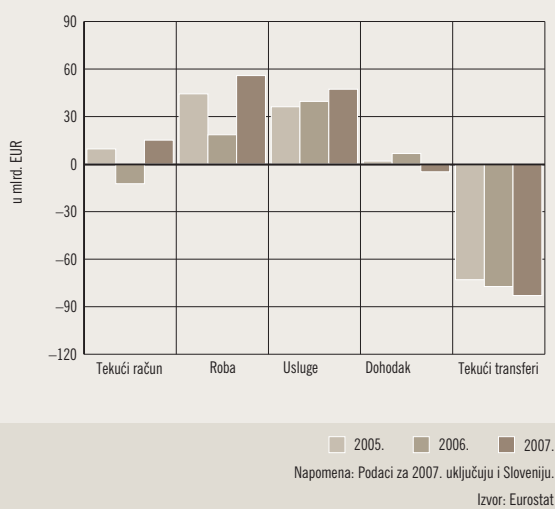
Jače usporavanje rasta uvoza od rasta izvoza eurozone dovelo je do povećanja viška u robnoj razmjeni s ostatkom svijeta unatoč kontinuiranoj aprecijaciji tečaja eura prema američkom dolaru, koja je uzrokovana ponajpri-

1.1.1. Realni rast BDP-a u zemljama eurozone

1 Pojmom eurozona ovdje je obuhvaćena većina europskih država u kojima je euro zakonito platno sredstvo, i to Austrija, Belgija, Finska, Francuska, Grčka, Irska, Italija, Luksemburg, Nizozemska, Njemačka, Portugal i Španjolska, ali ne i Slovenija, Cipar i Malta.

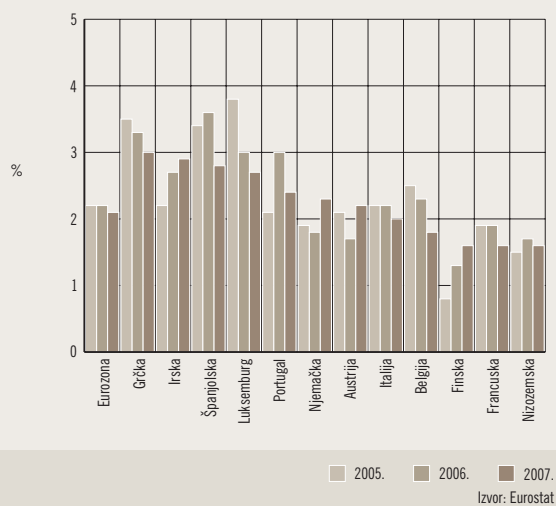
1.2. Tekući račun platne bilance eurozone

je sve većom razlikom između ključnih kamatnih stopa Fed-a, američke središnje banke, i Europske središnje banke. Uz aprecijaciju tečaja, na usporavanje rasta izvoza utjecalo je slabljenje potražnje iz SAD-a i Velike Britanije, a na strani uvoza usporavanje je većinom rezultat slabljenja domaće gospodarske aktivnosti. Slijedom takvih kretanja poboljšana je saldo tekućeg računa platne bilance, pa je nakon manjka u prethodnoj godini u 2007. ostvaren višak od 15,2 mlrd. EUR.

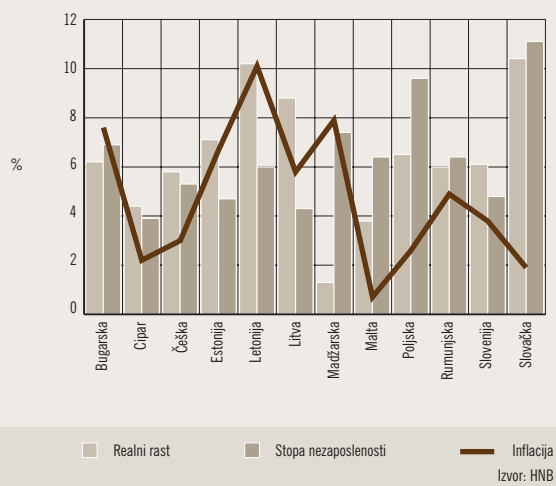
Inflacija u eurozoni, mjerena harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena, u 2007. je godini iznosila 2,1% te je time tek neznatno premašila ciljanu razinu od 2%. Inflatorni pritisci bili su prisutni tijekom cijele godine, i to prije svega zbog porasta cijena energenata i hrane. Zbog takvih je pritisaka ESB u prvoj polovini godine u dva navrata podignuo svoju ključnu kamatnu stopu (engl. *Minimum Bid Refinance Rate*). Međutim, u drugoj polovini godine, zbog bojazni od prelijevanja američke financijske krize na europska financijska tržišta i mogućeg usporavanja gospodarskog rasta, ESB nije, unatoč i dalje izraženim inflatornim pritiscima, dodatno povećavao ključnu kamatnu stopu, pa se ona do kraja godine zadržala na razini od 4,0%.

1.3. Stopa promjene harmoniziranog indeksa potrošačkih cijena u zemljama eurozone

Novo članice Europske unije iz dva posljednja vala proširenja ostvarile su u 2007. godini u prosjeku nešto sporiji gospodarski rast nego godinu prije (6,4% u odnosu na 6,9%). Najizrazitije usporavanje rasta zabilježeno je u Estoniji, čiji se rast nakon dvoznamenkaste stope u prethodne dvije godine spustio na 7,1%. Izraženo usporavanje zabilježeno je i kod Mađarske, čiji je rast iznosio samo 1,3%, uglavnom zbog negativnih učinaka fiskalne konsolidacije. S druge strane, najviše stope rasta zabilježene su u Letoniji, Litvi te Slovačkoj. U većini zemalja zabilježen je pad stopa nezaposlenosti, što je posebice bilo izraženo u Poljskoj. Tako se prosječna stopa nezaposlenosti u novim članicama EU spustila sa 7,9% u 2006. na 6,4% u 2007. godini. Upravo su pad nezaposlenosti i rast raspoloživog dohotka poticali snažnu domaću potrošnju, koja je bila jedan od glavnih pokretača gospodarskog rasta. Pozitivan doprinos realnom rastu BDP-a dalo je i jačanje izvoza, unatoč usporavanju gospodarskog rasta u starim članicama EU, glavnim trgovinskim partnerima ove skupine zemalja.

1.4. Realni rast BDP-a, stopa nezaposlenosti i stopa inflacije u odabranim zemljama EU u 2007.

Rast cijena hrane i energenata utjecao je i na jačanje inflacije u novim članicama EU. Tako je inflacija u ovoj skupini zemalja porasla s (prosječno) 4,0% u 2006. na 4,8% u 2007. godini. Najvišu stopu inflacije, kao i 2006. godine, imala je Letonija (10,1%), a najveći je porast inflacije od čak 3,9 postotnih bodova zabilježen u Mađarskoj.

1.1.2. Sjedinjene Američke Države

U 2007. godini u SAD-u je zabilježeno izraženo usporavanje gospodarskog rasta: s 2,9% u 2006. na 2,2%. Pritom su glavni uzrok usporavanja rasta bila nepovoljna kretanja na tržištu nekretnina i, posljedično, smanjenje obujma investicija u stanogradnju, što je stopu rasta BDP-a na godišnjoj razini spustilo za čak 1 postotni bod. Pad cijena nekretnina pokrenuo je krizu na tržištu drugorazrednih hipotekarnih kredita, nakon čega je slijedilo pooštavanje uvjeta kreditiranja jer sve veći broj dužnika nije bio u stanju otplaćivati preuzete obveze. Kriza se s tržišta nekretnina zatim prelila i na druga povezana financijska tržišta. Niz financijskih institucija, koje su izravno ili putem sekuritizacije potraživanja bile izložene rizicima na tržištu nekretnina, pretrpio je velike gubitke šireći nesigurnost na financijskom tržištu i izazvavši pad povjerenja ulagača. U takvim je uvjetima Fed tijekom druge polovine 2007., s ciljem povećavanja likvidnosti i poticanja gospodarske aktivnosti, u tri navrata intervenirao snižavanjem svoje ključne kamatne stope (engl. *Federal Funds Target Rate*) za ukupno 1 postotni bod, čime je ona na kraju 2007. opala na 4,25%.

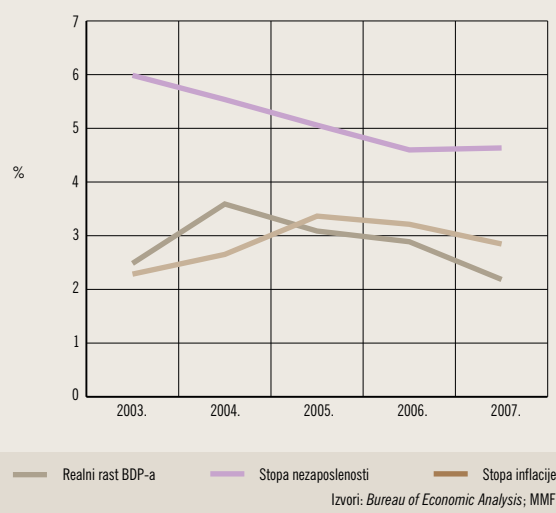
Sporiji gospodarski rast utjecao je i na kretanje stope nezaposlenosti, koja nije nastavila trend smanjenja iz prethodnih nekoliko godina te se u 2007. zadržala na razini od 4,6%. Usporavanje rasta zaposlenosti i raspoloživog dohotka negativno su utjecali na osobnu potrošnju. Unatoč visokim razinama cijena nafte, inflacija u SAD-u nešto se smanjila u odnosu na 2006. te je na godišnjoj razini iznosila 2,9%. Niži rast opće razine cijena rezultat je smanjenja temeljne inflacije, uvelike zahvaljujući nižim cijenama odjeće i financijskih usluga u prvoj polovini 2007.

Smanjenje ključne kamatne stope Fed-a odrazilo se u snažnoj deprecijaciji američkog dolara, koji je u 2007. prema euru prosječno oslabio za 9,0%. Slabiji tečaj dolara pogodovao je rastu američkog izvoza, a to je, uz istodobno slabljenje rasta robnog uvoza, pridonijelo smanjenju manjka na tekućem računu platne bilance (sa 6,2% BDP-a u 2006. na 5,3% u 2007.). Proračunski manjak savezne države u fiskalnoj se 2007. godini povećao za 8,5% u odnosu na prethodnu godinu te je dosegao 2,1% BDP-a. Razlog tome je usporavanje rasta poreznih prihoda, za razliku od prethodne fiskalne godine kad je njihov snažan rast bio glavni razlog smanjenja proračunskog manjka.

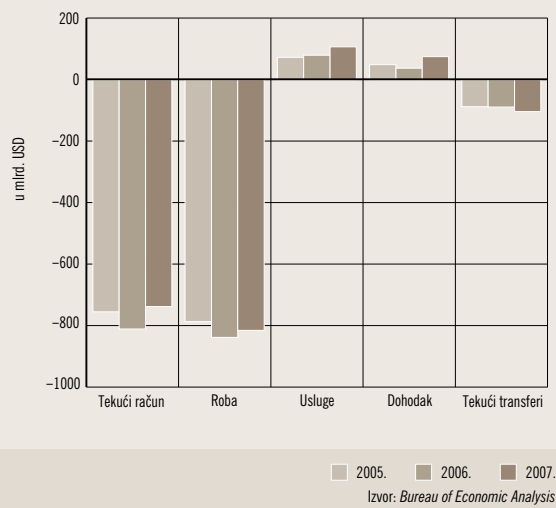
1.1.3. Japan

Japansko je gospodarstvo u 2007. godini ostvarilo realni rast od 2,1%, što je za 0,3 postotna boda manje nego u 2006. Glavni čimbenik slabljenja rasta BDP-a bilo je usporavanje rasta investicija, posebice u području stanogradnje. S druge strane, pozitivan poticaj gospodarskom rastu nastavile su davati jaka osobna potrošnja i snažan izvoz, koji je potaknula potražnja iz brzorastućih azijskih zemalja, prije svega Kine. Stopa nezaposlenosti smanjena je u odnosu na 2006. na razinu od 3,9%. Pozitivno kretanje izvoza te usporavanje rasta uvoza djelovali su na daljnje povećanje viška na tekućem računu platne bilance.

1.5. Realni rast BDP-a, stopa nezaposlenosti i stopa inflacije u SAD-u

1.6. Tekući račun platne bilance SAD-a

Nakon što je u 2006. godini, poslije dugog razdoblja deflacije ili nulte inflacije, zabilježen rast indeksa potrošačkih cijena od 0,3%, tijekom većeg dijela 2007. cijene su ponovo padale. Tek je u posljednjem tromjesečju 2007. zabilježen porast indeksa potrošačkih cijena, i to zbog pojačanih inflatornih pritisaka iz inozemstva vezanih uz porast cijena energenata i hrane. Unatoč tome, na razini cijele 2007. zabilježena je nulta inflacija, a isključivo se iz indeksa potrošačkih cijena energenti i hrana, njegova je godišnja stopa promjene bila negativna (-0,1%).

1.1.4. Zemlje u razvoju i zemlje s tržištima u nastajanju

Za razliku od razvijenih zemalja, gospodarstva zemalja u razvoju i zemalja s tržištima u nastajanju u 2007. godini nastavila su rasti po visokim stopama, ponajprije zahvaljujući snažnoj domaćoj potražnji. Ostvareni prosječni gospodarski rast ove skupine zemalja od 7,8% neznatno je veći od onoga u 2006. U promatranoj skupini zemalja visokim rastom i nadalje prednjači Kina, koja je po svom doprinosu rastu svjetskoga gospodarstva prvi put pretekla SAD i eurozonu.

1.7. Realni rast BDP-a, stopa nezaposlenosti i stopa inflacije u Japanu

Realni rast kineskoga gospodarstva u 2007. godini dodatno je ubrzan u odnosu na godinu prije i iznosio je 11,4%, što je već peta godina zaredom u kojoj je ta zemlja ostvarila dvoznamenkastu stopu realnog rasta. Glavni poticaj rastu i nadalje je bio snažan rast izvoza i osobne potrošnje, na čije je jačanje povoljno djelovao rast zaposlenosti i raspoloživog dohotka. Iako je rast robnog izvoza u 2007. blago usporen, bio je i nadalje veoma visok i iznosio je 25,7%. Stopa rasta robnog uvoza bila je nešto niža (20,8%), pa se višak u robnoj razmjeni s inozemstvom nastavio povećavati te je na kraju 2007. dosegnuo 8,1% BDP-a. Višak u robnoj razmjeni te kontinuirano snažan priljev inozemnih izravnih ulaganja utjecali su na nastavak aprecijacije juana, koji je tijekom 2007. ojačao za 6,5% prema američkom dolaru. Unatoč aprecijaciji domaće valute u 2007. došlo je do povećanja inflacije za čak 3,3 postotna boda, na razinu od 4,8%. Ključni činitelji koji su utjecali na rast opće razine cijena bili su snažan rast cijena hrane, čiji je ukupni doprinos inflaciji iznosio 4 postotna boda, te, u nešto manjoj mjeri, rast troškova stanovanja.

Indija je u 2007. zabilježila sporiji, ali i dalje vrlo visok realni rast BDP-a od 9,2%, čemu je uvelike pridonio nastavak vrlo dinamičnog rasta investicija, ali i osobne potrošnje. Izrazito snažan priljev inozemnih ulaganja potaknuo je aprecijaciju rupije, što je imalo negativan utjecaj na konkurentnost indijskog izvoza. Uz to, došlo je i do izrazitog porasta uvoza, što je rezultiralo povećanjem manjka na tekućem računu platne bilance s 1,1% BDP-a u 2006. na 1,8% BDP-a u 2007. Stopa inflacije neznatno se povećala u odnosu na 2006. te je iznosila 6,4%.

Rast realnog BDP-a Ruske Federacije u 2007. dosegnuo je 8,1%, što je u odnosu na 2006. ubrzanje od 0,7 postotnih bodova. Rast cijena energenata, koji je u razvijenim zemljama utjecao na usporavanje gospodarskog rasta, u Rusiji je imao suprotan učinak, s obzirom na to da nafta i plin čine velik dio ruskog izvoza. Nastavljen je i vrlo visok rast investicija te osobne potrošnje. Usprkos uvođenju administrativnih mjera kontrole cijena, stopa inflacije i dalje se zadržala iznad ciljane razine od 8%. Višak na tekućem računu platne bilance smanjen je s 9,5% BDP-a u 2006. na 5,9% u 2007., i to prije svega zbog znatnog povećanja robnog uvoza.

Većina zemalja s jugoistoka Europe² u 2007. godini zabilježila je ubrzanje stope relativno visokoga gospodarskog rasta ostvarenog u 2006., osim Bosne i Hercegovine, čiji se rast blago usporio (sa 6,2% na 5,8%). Glavni činitelj rasta u tim zemljama bila je prije svega snažna domaća potražnja, a negativan neto izvoz imao je suprotan učinak. U skladu s takvim kretanjem gospodarske aktivnosti ostvaren je i pad stopa nezaposlenosti. Unatoč smanjenju nezaposlenost u regiji i nadalje je veoma visoka, pa je tako, primjerice, Bosna i Hercegovina u 2007. zabilježila stopu nezaposlenosti od čak 42,9%, a Makedonija 34,9%. Sve su zemlje iz ove skupine zabilježile pogoršanje salda tekućeg

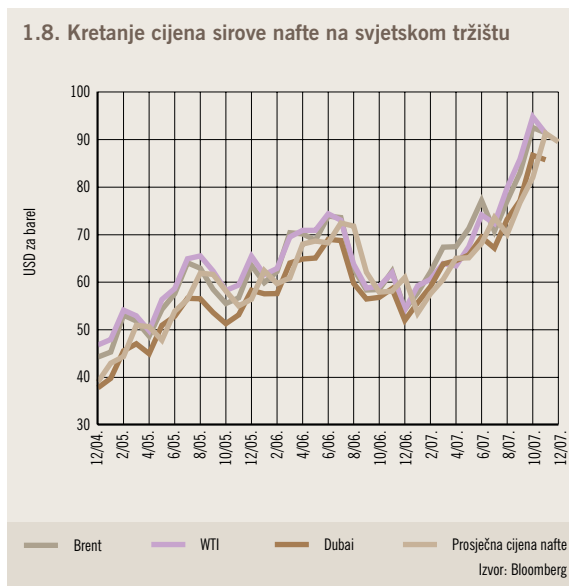
² Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Makedonija i Srbija

računa platne bilance, i to ponajviše zbog ubrzanog rasta uvoza koji je posljedica snažnog jačanja domaće potražnje. U tome se osobito izdvaja Crna Gora, čiji je manjak na tekućem računu u 2007. godini dosegnuo 37% BDP-a.

Zemlje Južne i Srednje Amerike nastavile su bilježiti razmjerno visoke stope rasta svojih BDP-a i u 2007. godini. Najsnažniji poticaj gospodarskom rastu dao je porast domaće potražnje, ali su znatan utjecaj imale i visoke cijene nekih sirovina (primjerice sirove nafte, metala i poljoprivrednih sirovina), koje su važni izvozni proizvodi ove skupine zemalja. Među velikim gospodarstvima Latinske Amerike snažno ubrzanje rasta zabilježio je Brazil, dok je, s druge strane, znatnije usporen gospodarski rast Meksika, i to uglavnom zbog slabljenja potražnje iz SAD-a, najvećega meksičkoga vanjskotrgovinskog partnera.

1.1.5. Kretanja cijene sirove nafte

Prosječna cijena barela sirove nafte porasla je u 2007. godini za 10,6% (sa 64,3 USD u 2006. na 71,1 USD), što je upola manji rast od onoga zabilježenog u prethodnoj godini (20,5%). Rast cijena nafte bio je izraženiji u drugoj polovini 2007., a pred kraj godine cijena barela sirove nafte prelazila je razinu od 90 USD. Kretanje cijena nafte tijekom 2007. bilo je pod utjecajem činitelja i na strani ponude i na strani potražnje. Kao najvažniji činitelji mogu se izrijeком izdvojiti sporiji (od očekivanoga) rast proizvodnje sirove nafte u zemljama koje nisu članice OPEC-a te snažan rast potražnje za sirovom naftom, posebice u Kini i Indiji. Osim toga, kao i prijašnjih godina, na tržištu je bila prisutna zabrinutost za sigurnost isporuka sirove nafte iz politički nestabilnih zemalja (Irak, Nigerija i Venezuela), a i napetosti između SAD-a i Irana i dalje su pridonosile održavanju cijena sirove nafte na visokoj razini. Naposljetku, zabrinutost zbog usporavanja rasta američkoga gospodarstva i daljnjeg slabljenja vrijednosti dolara poticala je investitore na preusmjeravanje ulaganja s financijskih na robna tržišta, i to posebice u sirovine, čije će cijene, kako se očekuje, još rasti u skorijoj budućnosti.

1.2. Gospodarska aktivnost

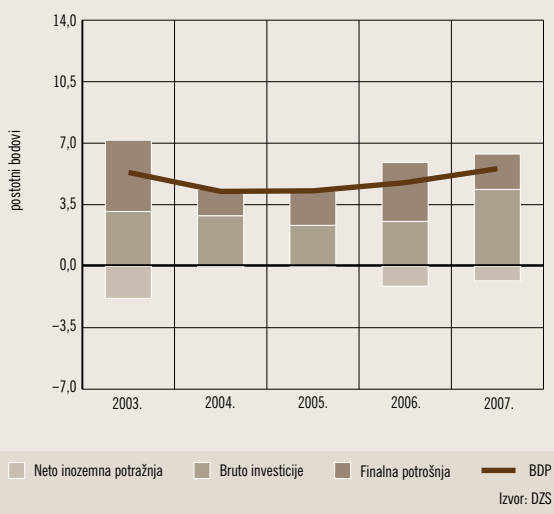
1.2.1. Potražnja

Prema procjeni tromjesečnog obračuna bruto domaćeg proizvoda realni je rast gospodarstva u 2007. iznosio 5,6%³ što je za 0,8 postotnih bodova više nego u 2006. godini. Jačanje ukupne gospodarske aktivnosti ponajviše je bilo potaknuto jačanjem finalne potrošnje. Iznimno snažan rast javnih investicija uspio je djelomice nadoknaditi usporavanje investicijske aktivnosti privatnog sektora, pa je i kategorija bruto investicija u fiksni kapital tijekom 2007. znatno pridonijela gospodarskom rastu. Međunarodna se razmjena odvijala nešto slabijim intenzitetom, ponajprije zbog usporavanja robne razmjene.

Rast opće razine cijena, mjereno implicitnim deflatorom BDP-a, u 2007. iznosio je 4,0% što je za 0,6 postotnih bodova više nego u 2006. godini. Ubrzanje godišnje stope rasta implicitnog deflatora BDP-a bilo je uzrokovano ponajprije snažnim rastom deflatora državne potrošnje. Ipak, ne treba zanemariti ni ubrzanje dinamike implicitnog deflatora izvoza robe i usluga, koje je, s obzirom na istodobno slabiji rast deflatora ukupnog uvoza, djelomično utjecalo na

³ Podaci DZS-a o BDP-u za 2005., 2006. i 2007. godinu zasnivaju se na procjeni tromjesečnog obračuna, pa su privremeni.

1.9. Doprinosi domaće i inozemne potražnje rastu BDP-a stalne cijene

pogoršanje cjenovne konkurentnosti domaćih proizvoda i usluga na stranim tržištima. Iznos nominalnog BDP-a tako je u promatranom razdoblju procijenjen na 275,1 mlrd. kuna, tj. na iznos za 24,5 mlrd. kuna ili 9,8% viši nego u 2006.

Osobna je potrošnja tijekom 2007. godine bila glavni pokretač gospodarskog rasta, pri čemu je njezin doprinos formiranju BDP-a iznosio 3,7 postotnih bodova. Valja naglasiti da je godišnji rast osobne potrošnje ostvaren u 2007. godini (6,2%) bio najviši od 2002. godine (kad je iznosio 7,7%). Pojačana potrošnja u 2007. bila je određena ponajviše rastom primarnih i sekundarnih dohoda stanovništva, visokim prinosima na tržištu kapitala i jačanjem potrošačkog optimizma. Prosječna realna neto plaća u 2007. porasla je za 2,3%, a procijenjeni rast zaposlenosti bio je veći te je iznosio 3,3%. Snažan rast osobne potrošnje bio je rezultat i zamjetljivog ubrzanja realnog rasta državnih transfera stanovništvu (uključujući povrat duga umirovljenicima u ukupnom iznosu od

3,4 mlrd. kuna) te redovitoga polugodišnjeg usklađivanja mirovina od 3,9%⁴. Plasmani banaka stanovništvu u obliku potrošačkih kredita i povoljna kretanja na tržištu kapitala, praćena snažnim rastom potrošačkog optimizma, u većem su dijelu godine dodatno poticali potrošnju kućanstava. Ipak, valja spomenuti da se rast osobne potrošnje tijekom godine kontinuirano usporavao (sa 7,1% u prvom na 5,0% u posljednjem tromjesečju).

Državna je potrošnja i u 2007. godini nastavila rasti. Tako su realni izdaci opće države za tekuću potrošnju rasli po stopi od 3,4%, pa se njihov doprinos formiranju ukupnog BDP-a povećao s 0,4 u 2006. na 0,7 postotnih bodova u 2007. godini. Podaci MF-a o rashodima konsolidirane opće države pokazuju da je realni rast državne potrošnje u 2007. bio određen uglavnom ubrzanim rastom izdataka države za dobra i usluge. S druge strane, zbog slabijeg zapošljavanja u javnoj upravi usporena je realna dinamika isplaćenih nadnica i plaća. Nominalni rast te kategorije državnih izdataka tijekom 2007. bio je veći, i to ponajviše kao rezultat reguliranog povećanja osnovice za izračun plaća korisnika proračuna te rasta isplata otpremnina (nominalno za 51,3%), što je utjecalo na snažan porast implicitnog deflatora državne potrošnje (6,1%).

Investicijska aktivnost u 2007. bila je umjerenija nego u 2006., premda se u gospodarstvu mogu zamijetiti višegodišnji stabilan i relativno velik rast bruto dobiti te kontinuirano poboljšavanje poslovne klime i poduzetničke aktivnosti. Rast bruto investicija u fiksni kapital iznosio je 6,5% te su one formiranju ukupnog rasta BDP-a pridonijele s 2,0 postotna boda. Navedena kretanja rezultat su usporevanja investicijske aktivnosti privatnog sektora tijekom drugog polugodišta 2007., što je djelomice uvjetovano slabljenjem potražnje stanovništva za nekretninama (ulaganja u stambeni fond). Tome u prilog idu i dostupni podaci banaka o danim stambenim kreditima te podaci DZS-a o broju prodanih novoizgrađenih stanova u 2007. S druge strane, neto kapitalni rashodi opće države u 2007. godini (ponajprije ulaganja u cestovnu infrastrukturu i modernizaciju željeznica) snažno su rasli te tako donekle nadoknadili spomenuto slabljenje privatnih investicija. Kretanje investicija u fiksni kapital bilo je i tijekom 2007. u skladu s kretanjem bruto dodane vrijednosti građevinarstva, s obzirom na to da se najveći dio investicija u dugotrajnu imovinu odnosi na građevinske objekte.

Razmjena robe i usluga s inozemstvom tijekom 2007. godine odvijala se nešto slabijim intenzitetom u odnosu na 2006.⁵, pri čemu je usporevanje rasta uvoza bilo izrazitije od usporevanja rasta izvoza. Uvoz robe i usluga, u stalnim cijenama, tako je rastao po stopi od 5,8% (u 2006. po stopi od 7,3%), a izvoz po stopi od 5,7% (u 2006. po stopi od

4 Polugodišnja usklađivanja mirovina provode se od 2005. godine tako da se aktualna vrijednost mirovine uskladi prema stopi koja se dobije kao polovina zbroja stope promjene prosječnog indeksa potrošačkih cijena u prethodnom polugodištu i stope promjene prosječne bruto plaće svih zaposlenih u RH u prethodnom polugodištu u odnosu na polugodište prije njega. U 2007. prvo nominalno usklađivanje realizirano je u ožujku i iznosilo je 1,3%, a drugo (od 2,6%) realizirano je u rujnu (pritom je ono i nominalno i realno bilo veće nego u 2006.).

5 Ovdje valja spomenuti da vrijednosti izvoza i uvoza robe i usluga u nacionalnim računima ne odgovaraju u potpunosti onima iz platne bilance zbog razlika u obračunu turističke potrošnje.

6,9%). Kao rezultat takvih kretanja doprinosi neto inozemne potražnje realnom rastu gospodarske aktivnosti bio je negativan te je iznosio 0,8 postotnih bodova, iako je u odnosu na 2006. vanjska neravnoteža ipak ublažena.

S obzirom na mali udio u strukturi ukupnog BDP-a i nisku zabilježenu stopu rasta (0,6%), kategorija promjene zaliha u 2007. godini nije imala gotovo nikakvog utjecaja na formiranje gospodarskog rasta.

1.2.2. Proizvodnja

Prema proizvodnoj metodi obračuna BDP-a⁶ ukupna bruto dodana vrijednost u 2007. godini bila je realno za 5,6% veća nego u 2006. kad je njezin rast iznosio 4,8%. Kako je rast kategorije neto indirektnih poreza u 2007. bio gotovo jednak rastu ukupnog BDV-a, zabilježene se stope promjena BDP-a i BDV-a mnogo ne razlikuju⁷. Ubrzavanje rasta BDV-a svih gospodarskih djelatnosti tijekom 2007. bilo je izazvano ponajviše snažnim rastom bruto dodane vrijednosti uslužnih djelatnosti, i to zbog jačanja osobne potrošnje i snažne inozemne potražnje za turističkim uslugama. Pritom je doprinos uslužnih djelatnosti ukupnom rastu BDV-a iznosio 3,7 postotnih bodova. Dinamika BDV-a ostalih djelatnosti bila je nešto umjerenija, uglavnom zbog slabljenja građevinske aktivnosti.

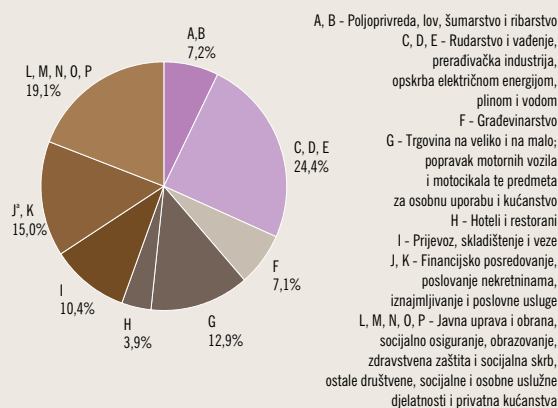
Promatrano pojedinačno, najznačajnije ubrzanje rasta BDV-a u odnosu na 2006. godinu zabilježeno je kod hotela i restorana, financijskog posredovanja te trgovine. Također, s obzirom na velik udio industrije u ukupnoj strukturi gospodarstva, posebice valja istaknuti snažan rast njezine dodane vrijednosti. Kod građevinarstva je, pak, ostvareno najizrazitije usporavanje rasta BDV-a.

Industrija i građevinarstvo

BDV industrije u 2007. bio je za 6,5% veći nego u 2006. godini, a njezin doprinos realnom rastu ukupnog BDV-a u tom je razdoblju iznosio 1,9 postotnih bodova. Promatra li se po polugodištima, BDV industrije sporije je rastao u drugoj polovini 2007.

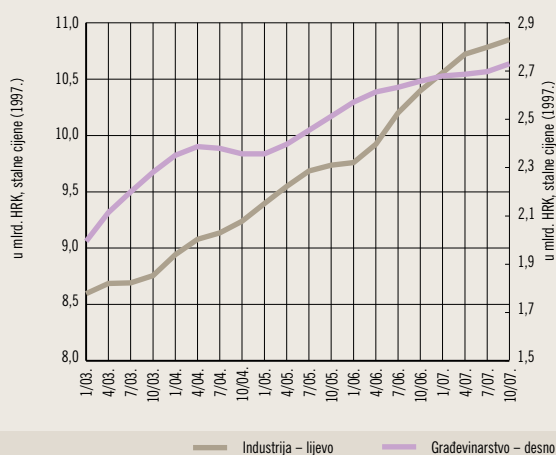
Ostvareni rast industrijske proizvodnje zasnivao se uglavnom na povećanju proizvodnje potrošačkih dobara. Nominalni podaci DZS-a o robnoj razmjeni upućuju na to da je povećana ponuda tih dobara uglavnom bila apsorbirana na domaćem tržištu. S druge strane, rast proizvodnje dobara namijenjenih investicijskoj potrošnji bio je sporiji nego u 2006. zbog slabije domaće potražnje za njima.

1.10. Bruto dodana vrijednost po djelatnostima u 2007. tekuće cijene

*Umanjeno za indirektno mjerene usluge fin. posredovanja
Izvor: DZS

1.11. Bruto dodana vrijednost industrije i građevinarstva trend-ciklus

Izvor: DZS

6 U nacionalnim računima BDV se izražava u tzv. bazičnim cijenama, a BDP u tržišnim cijenama. Obračun BDP-a prema proizvodnoj metodi provodi se tako da se zbroje dodane vrijednosti svih gospodarskih djelatnosti te im se dodaje ukupan iznos poreza na proizvode umanjeno za subvencije. Kako DZS u obračun BDP-a u stalnim cijenama ne uključuje kategoriju neto indirektnih poreza, ta se vrijednost može izračunati kao rezidual BDP-a i BDV-a izraženih u stalnim cijenama iz 1997. godine.

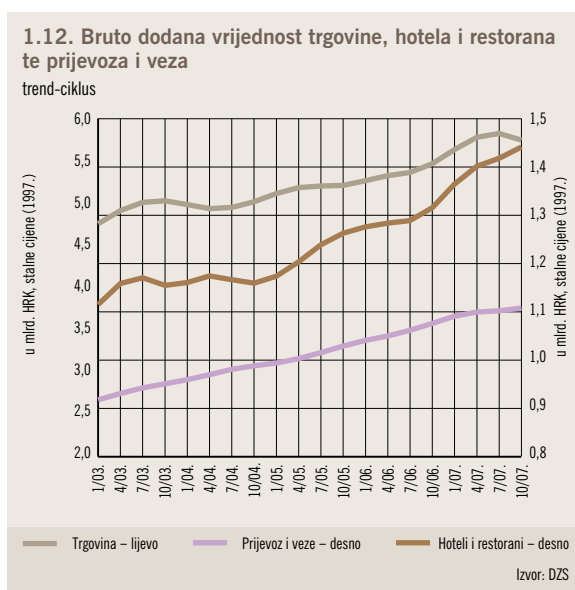
7 Kategorija neto indirektnih poreza dobiva se tako da se od ukupnog iznosa prikupljenog na osnovi indirektnih poreza oduzmu subvencije dane trgovačkim društvima. Povoljna gospodarska kretanja u 2007. rezultirala su snažnim rastom poreznih prihoda, no taj je rast djelomično poništen zbog znatnog povećanja subvencija danih trgovačkim društvima.

U prerađivačkoj industriji, koja čini glavninu ukupne industrijske proizvodnje, u 2007. godini ostvarena je stopa rasta od 6,6% (za 2,1 postotni bod veća nego u 2006.). S druge strane, dinamika proizvodnje u području opskrbe energentima dodatno je usporena, što se djelomice može povezati s relativno povoljnim vremenskim uvjetima. Sporiji rast proizvodnje u području rudarstva i vađenja kao i njezine kratkoročne oscilacije tijekom godine uvelike su odražavali promjene u građevinskoj aktivnosti tijekom godine.

Rast BDV-a građevinarstva (3,8%) u 2007. jako je usporen u odnosu na 2006. godinu. Stoga je i doprinos te djelatnosti rastu ukupnog BDV-a od 0,3 postotna boda bio upola manji nego u 2006. Usporevanje građevinske aktivnosti bilo je najizrazitije u prvoj polovini godine. Dostupni podaci MF-a o obujmu ulaganja u dugotrajnu imovinu tijekom 2007. godine upućuju na to da je oporavak građevinarstva sredinom godine ponajviše bio povezan s jačanjem javnih investicija u cestogradnju. Slabiji intenzitet ulaganja privatnog sektora u građevinarstvo i smanjenje obujma investicija lokalne države u poticanu stanogradnju (POS) prekinuli su trend snažnog rasta radova na zgradama započet krajem 2004. godine.

Nefinancijske usluge

Snažan rast osobne potrošnje u 2007. godini praćen uspješnim turističkim ostvarenjima potaknuo je ubrzavanje rasta BDV-a trgovine. Na razini cijele godine realni je BDV te gospodarske djelatnosti bio za 7,5% veći u odnosu na pokazatelj za 2006., pa je doprinos trgovine ukupnom BDV-u iznosio 1,1 postotni bod. Nominalni podaci DZS-a o distributivnoj trgovini u 2007. upućuju na snažan rast prometa u maloprodaji i veleprodaji te istodobno kumuliranje zalih trgovačke robe.

Fizički i financijski pokazatelji kretanja potražnje za uslugama u turizmu potvrđuju vrlo uspješnu turističku sezonu 2007. Broj noćenja odnosno dolazaka turista bio je za 5,7%, odnosno za 7,5% veći nego u 2006., dok su prihodi od putovanja – turizma, izraženi u eurima, zabilježeni u platnoj bilanci, nominalno porasli za 7,2%. Također, tijekom 2007. zamjetljiv je bio i trend jačanja potražnje za turističkim uslugama izvan glavne sezone. Struktura gostiju ostala je gotovo nepromijenjena, pri čemu se više od 90% ukupno ostvarenih i noćenja i dolazaka odnosilo na strane goste, a svojim su se udjelima isticali gosti iz Njemačke, Slovenije, Italije, Češke i Austrije.

S obzirom na opisana kretanja i promjene u osobnoj potrošnji tijekom 2007. godine došlo je do ubrzanja rasta bruto dodane vrijednosti hotela i restorana. Tako je zabilježena stopa promjene BDV-a te kategorije iznosila čak 9,4%, a njezin doprinos rastu ukupnog BDV-a blago se povećao. Važno je spomenuti da veličina doprinosa ove

djelatnosti gospodarstvu donekle podcjenjuje izravne i neizravne učinke turističke potrošnje na realna kretanja, koje je zbog njezine izrazite povezanosti s ostalim gospodarskim područjima nemoguće precizno kvantificirati.

U skladu s kretanjima fizičkih pokazatelja broja dolazaka turista tijekom 2007. godine ostvaren je snažan rast BDV-a izrazito propulzivne djelatnosti prijevoza, skladištenja i veza (7,1%). To je ponajviše rezultat snažnog rasta prijevoza putnika, koji je, mjeren putničkim kilometrima, bio za 10,9% veći nego u 2006., dok je rast prijevoza robe, mjeren u tonskim kilometrima, bio mnogo umjereniji (0,9%). U području telekomunikacijskih usluga nastavljen je trend smanjivanja utrošenih minuta u nepokretnoj mreži, dok je rast utrošenih minuta u pokretnoj mreži i nadalje bio snažan.

1.2.3. Tržište rada

U skladu s kretanjima ukupne gospodarske aktivnosti tržište rada su tijekom 2007. godine obilježila pozitivna kretanja. Broj se registriranih nezaposlenih osoba u 2007. godini smanjio, pa su na kraju godine u evidenciji HZZ-a bile registrirane 254.484 nezaposlene osobe ili za 38.669 (13,2%) osoba manje nego na kraju 2006. godine. Prosječna stopa registrirane nezaposlenosti u 2007. godini iznosila je 14,8% i bila je za 1,8 postotnih bodova manja od prosječne stope za 2006. godinu. Prema posljednjim dostupnim rezultatima Ankete o radnoj snazi, koja se od početka 2007. godine objavljuje tromjesečno, anketna stopa nezaposlenosti u trećem je tromjesečju 2007. godine iznosila 8,4%, a prosječna stopa nezaposlenosti za prva tri tromjesečja 2007. iznosila je 9,6%.

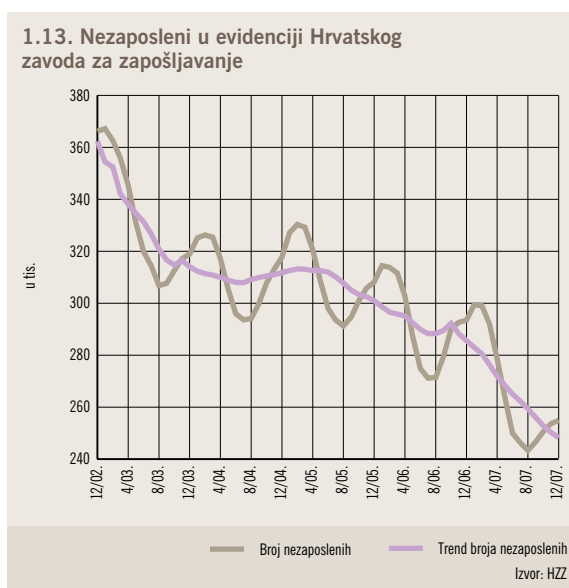
Prema podacima DZS-a u 2007. godini bilo je prosječno zaposleno 1.516.909 osoba ili za 49.033 osobe (3,3%) više nego u 2006. godini. Ubrzavanje godišnjeg rasta nominalnih bruto i neto plaća te usporavanje godišnjeg rasta indeksa potrošačkih cijena rezultirali su bržim rastom realnih bruto i neto plaća isplaćenih u 2007. u odnosu na 2006. godinu. Pritom je zbog djelovanja porezne progresije rast prosječne realne neto plaće (2,3%) bio sporiji od rasta prosječne realne bruto plaće (3,4%).

Zaposlenost i nezaposlenost

Promatrajući na godišnjoj razini, registrirana se nezaposlenost tijekom cijele 2007. kontinuirano smanjivala. Podaci iz kojih su isključeni sezonski učinci upućuju na smanjenje registrirane nezaposlenosti u 2007. prosječno za 27,3 tisuće ili 9,4% u odnosu na 2006. godinu. Smanjenju registrirane nezaposlenosti u 2007. godini najviše je pridonijelo intenzivno smanjenje broja nezaposlenih u drugoj polovini godine. Najmanje nezaposlenih osoba u evidenciji HZZ-a u 2007. registrirano je u kolovozu, i to 242,9 tisuća, što je ujedno najmanji broj nezaposlenih evidentiran u posljednjih 11 godina. Opisano kretanje registrirane nezaposlenosti potvrđuje nastavak trenda smanjivanja nezaposlenosti koji je prisutan od početka 2005. godine. Prosječna stopa registrirane nezaposlenosti u 2007. iznosila je 14,8% i bila je za 1,8 postotnih bodova manja nego u 2006. godini.

Promatra li se struktura priljeva u evidenciju nezaposlenih HZZ-a i odljeva iz te evidencije, očito je da je godišnje smanjenje registrirane nezaposlenosti bilo posljedica godišnjeg smanjenja broja novoprijavljenih osoba u evidenciju HZZ-a, za razliku od 2006. godine kad je nezaposlenost bila smanjena zahvaljujući pojačanom zapošljavanju iz te evidencije. Zbog kontinuiranog slabljenja priljeva u evidenciju HZZ-a tijekom cijele 2007. godine, prosječan broj novoprijavljenih osoba na mjesečnoj razini bio je 17,2 tisuće, pa su ti priljevi na razini godine smanjeni za 2,2 tisuće osoba ili 11,5%.

S druge strane, odljevi iz evidencije HZZ-a smanjeni su, te su se tako, promatra li se na mjesečnoj razini, u 2007. godini prosječno zaposlile 12,2 tisuće osoba iz evidencije, što je za 1,9% manje nego u 2006. Osim zapošljavanja iz evidencije HZZ-a, odljevi uključuju i brisanje iz te evidencije iz drugih razloga osim zapošljavanja, primjerice zbog neredovitog prijavljivanja, nepoštivanja zakonskih odredaba, odjave s evidencije, odsluženja vojnog roka, umirovljenja, promjene statusa i sličnoga. Broj osoba brisanih iz evidencije tijekom 2007. godine zadržao se na niskoj razini koja se nije znatnije mijenjala još od kraja 2004. godine.

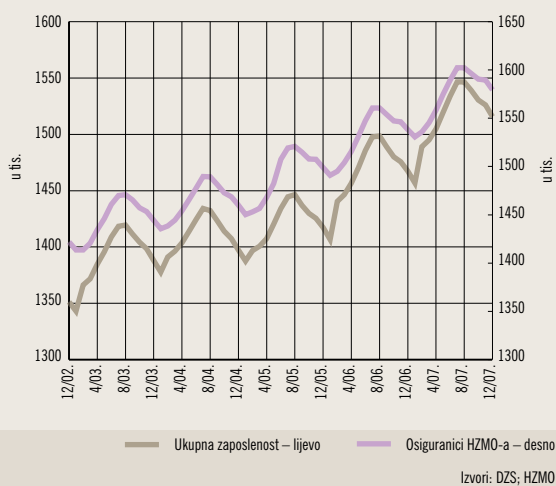
Tablica 1.1. Priljevi u evidenciju nezaposlenih HZZ-a i odljevi iz evidencije

stopa promjene u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine, u postocima

	I. – VI. 2007.	VII. – XII. 2007.	2007.	Udio u ukupnom toku		
	I. – VI. 2006.	VII. – XII. 2006.	2006.	I. – VI. 2007.	VII. – XII. 2007.	2007.
Novoprijavljeni						
1. Prema vrsti ulaska u nezaposlenost:	-7,2	-14,5	-11,5	100,0	100,0	100,0
– izravno iz radnog odnosa	-3,9	-13,3	-9,3	62,0	59,6	60,6
– iz individualne poljoprivrede ili nekoga drugog oblika rada	-10,4	-42,5	-27,7	0,9	0,5	0,7
– izravno iz redovitog školovanja	-14,2	-20,4	-19,3	4,3	14,3	9,9
– iz neaktivnosti	-11,8	-12,9	-12,3	32,8	25,6	28,8
2. Prema prethodnom radnom iskustvu:	-7,2	-14,5	-11,5	100,0	100,0	100,0
– prvi put traže zaposlenje	-16,7	-21,2	-19,6	19,5	25,8	23,1
– bili zaposleni	-4,6	-12,0	-8,7	80,5	74,2	76,9
Odljevi iz evidencije	2,4	-5,1	-1,1	100,0	100,0	100,0
– zaposleni iz evidencije	2,8	-7,7	-1,9	63,5	55,4	59,8
– brisani iz evidencije iz drugih razloga osim zapošljavanja	1,8	-1,6	0,0	36,5	44,6	40,2

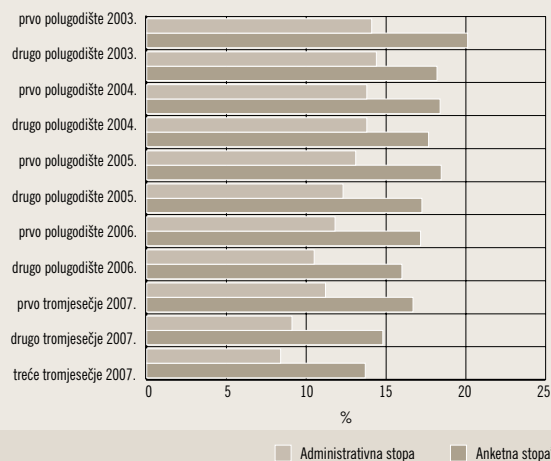
Izvor: HZZ

1.14. Ukupno zaposleni prema administrativnim izvorima i HZMO-u

Izvori: DZS, HZMO

1.15. Administrativna i anketna nezaposlenost

^aOd početka 2007. godine Anкета o radnoj snazi objavljuje se prema tromjesečnoj dinamici.

Izvor: DZS

Za razliku od zapošljavanja iz evidencije HZZ-a, koje je u 2007. godini smanjeno, kao i broja osiguranika HZMO-a, kao dobrog kratkoročnog pokazatelja zaposlenosti, čiji se godišnji rast s 2,8% u 2006. usporio na 2,7% u 2007. godini, podaci DZS-a o zaposlenosti upućuju na stabilan visok rast zaposlenosti. Prema konačnim podacima DZS-a o zaposlenosti u 2007. godini bilo je prosječno 1.516,9 tisuća zaposlenih osoba, što je za 49 tisuća ili 3,3% više nego u 2006. godini. Kao rezultat toga rasta ostvarena je godišnja stopa promjene ukupne zaposlenosti jednaka stopi za 2006. godinu. Broj zaposlenih u pravnim osobama, koji čine gotovo 80% ukupno zaposlenih, ponajviše je pridonio rastu ukupne zaposlenosti tijekom 2007. godine te se njegova godišnja stopa rasta s 4,2% u 2006. povećala na 4,5% u 2007. godini. Broj zaposlenih u obrtu i slobodnim profesijama u promatranom je razdoblju na godišnjoj razini uvećan za 0,4%, što je uspoređivanje rasta u odnosu na 2006. godinu (1,7%). Broj individualnih poljoprivrednika koji su aktivni osiguranici HZMO-a nastavio je padati, i to intenzivnije nego u 2006., pa je tako poništen mali, ali pozitivan doprinos rasta zaposlenih u obrtu i slobodnim profesijama kretanju ukupne zaposlenosti. Struktura ukupne zaposlenosti po djelatnostima NKD-a pokazuje da su tijekom 2007. najveće pozitivne doprinose rastu ukupne zaposlenosti dali poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge (10,4 tisuće ili 10,6%), građevinarstvo (7,6 tisuća ili 5,8%) te trgovina na veliko i malo (12,9 tisuća ili 5,1%). Negativne godišnje stope promjene zaposlenosti u 2007. godini ostvarene su u područjima opskrbe električnom energijom, plinom i vodom te u užoj javnoj upravi. U industriji je, pak, ostvaren pozitivan godišnji rast zaposlenosti od 2,8%, a u javnoj upravi od 1,8% (uključujući obrazovanje te zdravstvenu zaštitu i socijalnu skrb).

Tijekom 2006. godine DZS je osigurao preduvjete za unapređenje Ankete o radnoj snazi u metodološkom i

provedbenom smislu, i to s ciljem dobivanja preciznijih rezultata i potpunog usklađivanja s pravnom stečevinom Europske unije. Stoga se od 2007. Anketa provodi kontinuirano, odnosno kućanstva se anketiraju tijekom cijele godine, što znači da je svaki tjedan referentni i anketni, odnosno provedbeni. Prikupljeni podaci se kontinuirano dostavljaju DZS-u, koji rezultate od početka 2007. godine obrađuje i objavljuje tromjesečno. Te promjene otežavaju usporedivost s postojećim anketnim podacima o zaposlenosti i nezaposlenosti dostupnima na polugodišnjoj razini. Prema posljednjim dostupnim podacima Ankete o radnoj snazi za prva tri tromjesečja 2007. godine broj nezaposlenih se kontinuirano smanjivao te je u trećem tromjesečju iznosio 151 tisuću, što je najmanji broj nezaposlenih otkad se Anketa provodi. U usporedbi s prvim polugodištem 2006. godine anketna je nezaposlenost u prva tri tromjesečja 2007. smanjena za 36 tisuća (17,5%), a u odnosu na cijelu 2006. godinu za 28,5 tisuća (14,4%). Osim na smanjenje nezaposlenosti, rezultati Ankete o radnoj snazi upućuju i na pozitivne trendove zaposlenosti. Tako je tijekom trećeg tromjesečja 2007. godine broj zaposlenih osoba iznosio 1,661 milijun, što je povećanje za 63 tisuće u odnosu na prvo polugodište 2006., odnosno za 25 tisuća (1,6%) u odnosu na cijelu 2006. godinu. Pritom je zabilježeno i povećanje anketne stope zaposlenosti, koja je u trećem tromjesečju 2007. godine iznosila 45,4% (43,6% u 2006.). Anketnu stopu nezaposlenosti i nadalje je obilježavao trend smanjivanja započeo još 2001. godine. U trećem tromjesečju 2007. ta se stopa smanjila na 8,4%, pa je prosječna anketna stopa nezaposlenosti za prvih devet mjeseci 2007. godine iznosila 9,6%. Anketni pokazatelji za posljednje tromjesečje 2007. nisu raspoloživi, a objavljivanje tih podataka očekuje se u svibnju 2008. godine.

Plaće i troškovi rada

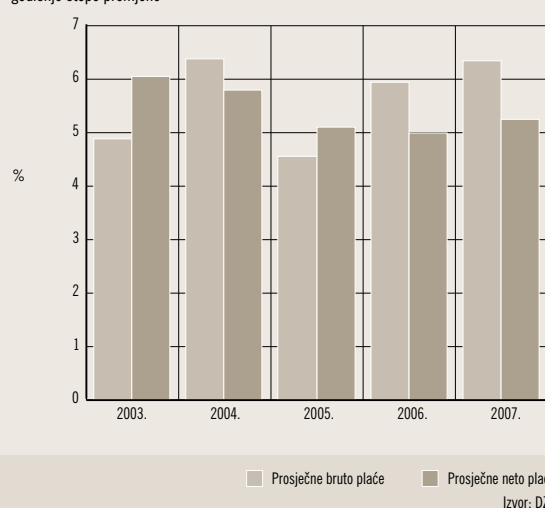
Tijekom 2007. godine rast se nominalnih bruto i neto plaća isplaćenih u tom razdoblju ubrzao, pa je godišnja stopa rasta prosječne nominalne bruto plaće dosegla 6,3%, što je za 0,4 postotna boda više nego u 2006., dok se rast prosječne nominalne neto plaće s 5,0% u 2006. povećao na 5,3% u 2007. godini.

Umjereni rast nominalnih plaća te ubrzan rast indeksa potrošačkih cijena tijekom cijele godine utjecali su na rast realnih plaća. Tako je kretanje realnih plaća bilo u većem dijelu godine određeno kretanjem nominalnih plaća, ali je taj utjecaj oslabio krajem godine kad je zbog snažnog rasta indeksa potrošačkih cijena rast realnih plaća usporen. Godišnja stopa rasta prosječne realne bruto plaće isplaćene u 2007. godini iznosila je 3,4% te je bila za 0,7 postotnih bodova viša od stope za 2006. godinu. Prosječna realna neto plaća, zbog djelovanja porezne progresije, rasla je po nižoj godišnjoj stopi od 2,3% (u 2006. godini 1,7%).

Ubrzanje godišnjeg rasta prosječne realne bruto plaće u 2007. godini rezultat je snažnijeg rasta plaća u većini djelatnosti NKD-a. Tako su najveći pozitivan doprinos rastu prosječne realne bruto plaće dale prerađivačka industrija i trgovina na veliko i malo, ponajprije zbog veličine svojih udjela. Najviše godišnje stope rasta bruto plaća zabilježene su u poljoprivredi (6,4%), građevinarstvu (5,7%) te rudarstvu i vadenju (5,4%). Godišnji rast realnih bruto plaća isplaćenih u javnoj upravi (uključujući obrazovanje te zdravstvenu zaštitu i socijalnu skrb) iznosio je 4,7%, tj. bio je za 3,2 postotna boda viši nego u 2006. godini. Takav je rast, među ostalim, rezultat sporazuma o povećanju osnovice za izračun plaća u javnim službama za 2007. godinu za 6% u odnosu na osnovicu za izračun tih plaća primjenjivanu u 2006. godini. Za razliku od općeg trenda rasta plaća, rast je real-

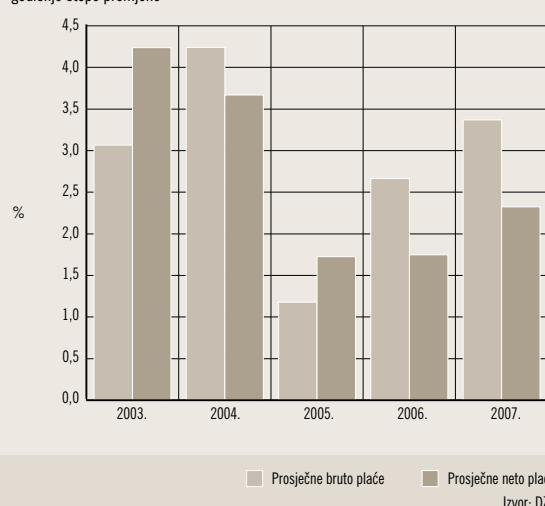
1.16. Prosječne nominalne plaće

godišnje stope promjene

1.17. Prosječne realne plaće

godišnje stope promjene

nih bruto plaća u industriji na godišnjoj razini s 3,8% u 2006. usporen na 2,9% u 2007. godini. Tome je najviše pridonijelo usporavanje plaća isplaćenih zaposlenima u prerađivačkoj industriji. Rast proizvodnosti rada u industriji, mjeren dinamikom BDV-a industrije, u stalnim cijenama, po zaposlenom, ubrzan je s 3,0% u 2006. na 3,6% u 2007. godini, promatrano na godišnjoj razini. Porast bruto plaća u industriji bio je manji od rasta proizvodnosti rada u industriji, pa stoga ne bi trebao imati većeg utjecaja na inflaciju.

1.2.4. Cijene i tečaj

Cijene

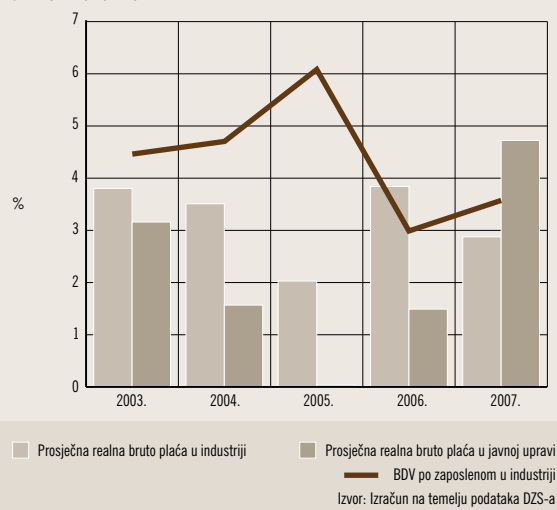
Godišnja stopa promjene indeksa potrošačkih cijena povećala se s 2,0%, koliko je iznosila na kraju 2006., na 5,8% u prosincu 2007. godine, pri čemu je znatno ubrzanje inflacije ostvareno nakon srpnja. Prosječna godišnja stopa promjene indeksa potrošačkih cijena smanjila se za 0,3 postotna boda, i to s 3,2% zabilježenih u 2006. na 2,9% u 2007. godini. Posljedica je to niskog prijenosa inflacije iz 2006. godine⁸, ali i stabilnoga kretanja potrošačkih cijena u prvih sedam mjeseci 2007. Nasuprot tome, tijekom 2007. godine ostvaren je rast temeljne inflacije te se njezina prosječna godišnja stopa promjene povećala s 2,5% zabilježenih u 2006. na 3,0% u 2007. godini. Porasle su i cijene industrijskih proizvoda pri proizvođačima, pa se prosječna godišnja stopa promjene indeksa tih cijena s 2,9% u 2006. povećala na 3,4% u 2007. godini.

Na godišnji rast inflacije potrošačkih cijena u 2007. godini najviše su utjecali negativni šokovi na strani ponude, zbog kojih su cijene prehrambenih proizvoda i naftnih derivata izrazito porasle. Poskupljenje prehrambenih proizvoda na domaćem tržištu bilo je posljedica suše te povećanja cijena prehrambenih sirovina na svjetskom tržištu (ponajprije žitarica, uljarica i mlijeka), a rast domaćih cijena naftnih derivata bio je rezultat povećanja cijena sirove nafte na svjetskom tržištu. Godišnja stopa rasta cijena prehrane povećala se s 0,4%, koliko je iznosila u prosincu 2006., na 11,4% u prosincu 2007., pa se doprinos te grupe proizvoda ukupnoj godišnjoj stopi inflacije u promatranom razdoblju povećao s 0,1 postotnog boda na 3,2 postotna boda. Godišnja stopa promjene cijena naftnih derivata ubrzala se s -1,9% u prosincu 2006. na 10,9% u prosincu 2007., a doprinos te skupine proizvoda ukupnoj inflaciji tijekom istog se razdoblja s -0,1 postotnog boda povećao na 0,6 postotnih bodova.

Na rast inflacije potrošačkih cijena u 2007. godini djelomice su utjecali i činitelji na strani potražnje. Tijekom 2007. godine ostvareno je znatno ubrzanje realnoga godišnjeg rasta osobne potrošnje. Rast raspoloživih sredstava stanovništva u prvoj polovini 2007. bio je potaknut povećanjem bankovnih plasmana stanovništvu, koje je u drugoj polovini godine zbog pooštrenih mjera HNB-a ipak usporeno. Zamjetljiv utjecaj na rast nominalne razine raspoloživih sredstava stanovništva imao je povrat dospjelog duga države umirovljenicima, ali i rast drugih transfera države stanovništvu (uključujući otpremnine). Ankete pouzdanja potrošača sredinom 2007. godine zabilježile su snažan

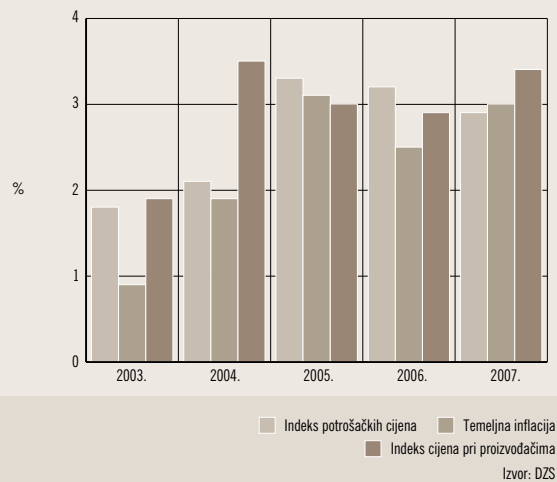
1.18. Bruto plaća i BDV po zaposlenom

godišnje stope promjene

1.19. Indeks potrošačkih cijena, temeljna inflacija i indeks cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima

prosječne godišnje stope promjene

⁸ Prijenos iz 2006. u 2007. godinu iznosio je samo 0,4 postotna boda zbog sporog rasta indeksa potrošačkih cijena u drugoj polovini 2006. godine, a prijenos iz 2007. u 2008. godinu znatno je veći te iznosi 3,3 postotna boda.

porast potrošačkog optimizma u odnosu na početak godine, na što je, među ostalim, vjerojatno utjecalo povoljno makroekonomsko okruženje, ali i očekivanja vezana uz rast kapitalne dobiti od ulaganja stanovništva u dionice (nastavak privatizacije T-HT-a) i investicijske fondove.

Analiza doprinosa triju komponenata indeksa potrošačkih cijena pokazuje da je porastu ukupne inflacije najviše pridonijela temeljna inflacija. Rast godišnje stope promjene temeljne inflacije, pri čijem se izračunu ne uključuju administrativno regulirane cijene i cijene poljoprivrednih proizvoda, tijekom posljednjih pet mjeseci 2007. godine bio je znatan – njegova se stopa povećala s 2,3%, koliko je iznosila u prosincu 2006., na 2,4% u srpnju, a u prosincu 2007. godine dosegla je 5,0%. Tome je uvelike pridonio porast cijena industrijskih prehrambenih proizvoda (mlijeka i mliječnih prerađevina, kruha i proizvoda od žitarica, ulja te mesa) u razdoblju od kolovoza 2007. nadalje. Ubrzavanju temeljne inflacije tijekom godine pridonio je i rast cijena duhanskih prerađevina (kao posljedica povećanja njihovih proizvođačkih cijena) te rast cijena obuće. Suprotan učinak na kretanje temeljne inflacije tijekom promatranog razdoblja imao je pad cijena automobila, koje su pak tijekom 2006. porasle.

Velik doprinos ubrzanju godišnje stope inflacije tijekom 2007. godine dao je rast cijena poljoprivrednih proizvoda. Godišnja stopa promjene cijena tih proizvoda povećala se s –1,3% ostvarenih u prosincu 2006. na 18,0% u prosincu 2007. godine, a tom povećanju najviše je pridonio rast cijena povrća.

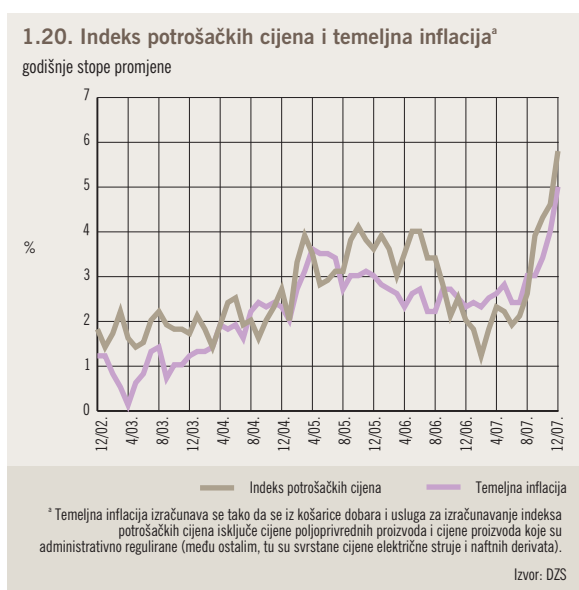
Tablica 1.2. Indeks potrošačkih cijena

godišnje stope promjene

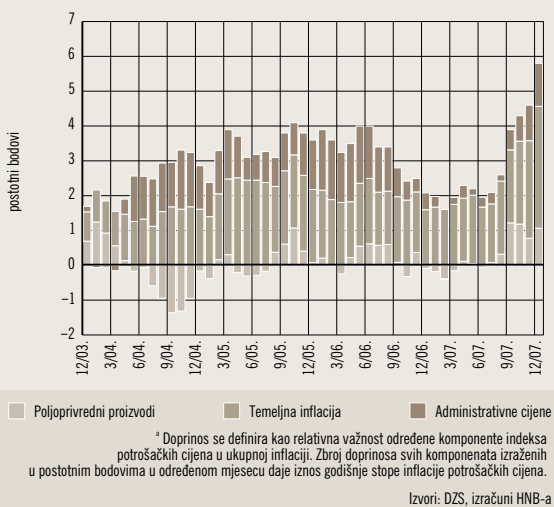
	Ponder 2007.	XII. 2006.	III. 2007.	VI. 2007.	IX. 2007.	XII. 2007.
Ukupno	100,0	2,0	1,8	1,9	3,9	5,8
Prehrana i bezalkoholna pića	30,5	0,8	0,2	0,8	6,7	10,7
Alkoholna pića i duhan	5,5	1,9	1,3	2,7	4,1	6,4
Odjeća i obuća	8,5	3,2	5,2	5,5	4,9	5,1
Stanovanje, voda, energ., plin i dr.	14,5	5,4	3,0	1,6	1,7	3,9
Pokućstvo, oprema za kuću i dr.	5,4	2,5	2,0	1,6	1,9	3,0
Zdravstvo	2,9	1,9	1,9	2,6	1,3	1,3
Promet	11,5	1,1	2,1	3,0	2,8	4,7
Komunikacije	4,4	-0,1	-0,3	-0,2	-0,3	-0,3
Rekreacija i kultura	6,3	0,9	2,5	1,3	3,1	1,8
Obrazovanje	1,0	0,2	0,0	0,0	2,3	2,3
Ugostiteljske usluge	3,6	2,3	2,4	1,6	1,9	2,4
Ostala dobra i usluge	5,9	2,9	3,4	3,6	3,4	4,4
Dobra	76,4	1,4	1,1	1,6	4,3	6,6
Usluge	23,6	4,2	3,7	2,7	2,2	3,4

Izvor: DZS

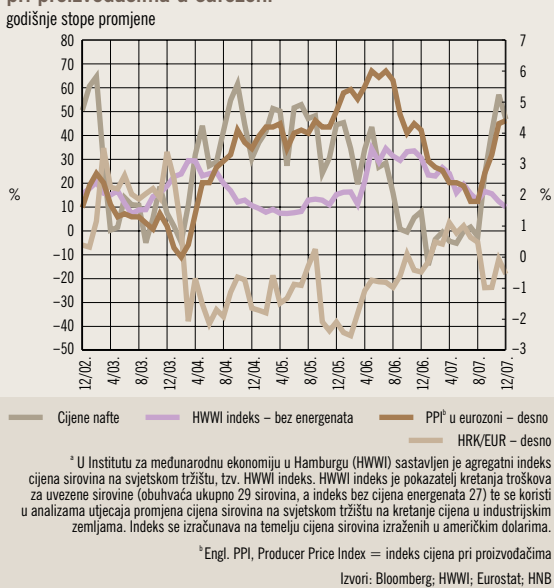
Godišnja stopa promjene administrativno reguliranih cijena povećala se s 2,0% u prosincu 2006. na 5,1% u prosincu 2007. godine, uglavnom kao posljedica povećanja godišnje stope promjene cijena naftnih derivata. Učinak prijenosa poskupljenja sirove nafte na svjetskom tržištu na kretanje domaćih cijena naftnih derivata Vlada je ublažila spustivši krajem travnja 2007. trošarine na sve vrste bezolovnih motornih benzina. Godišnja stopa rasta cijena naftnih derivata znatno se povećala tijekom posljednjeg tromjesečja 2007., zbog poskupljenja sirove nafte na svjetskom tržištu, ali i nepovoljnog učinka baznog razdoblja, jer su naftni derivati na domaćem tržištu u istom razdoblju 2006. godine pojeftinili.

1.21. Doprinosi^a komponenta indeksa potrošačkih cijena godišnjoj stopi inflacije

1.22. Uvezena inflacija: cijene nafte, HWWI indeks cijena sirovina^a, prosječni tečaj kune prema euru i cijene pri proizvođačima u eurozoni

Uvozni pritisci na rast domaće inflacije tijekom 2007. dolazili su od snažnog rasta cijena sirove nafte te prehrambenih sirovina na svjetskom tržištu. Te je pritiske dijelom ublažila znatna aprecijacija tečaja kune prema američkom dolaru. Nakon što je prosječna cijena sirove nafte na svjetskom tržištu tijekom 2006. godine porasla za 8,1% (izraženo u američkim dolarima), cijene sirove nafte nastavile su znatno jačim intenzitetom rasti i tijekom 2007. godine, pa je prosječna cijena barela sirove nafte porasla za 46,8% (sa 61,0 USD u prosincu 2006. na 89,5 USD u prosincu 2007.). Izražen u kunama taj je rast u istom razdoblju iznosio 32,4% zbog nominalne aprecijacije tečaja kune prema američkom dolaru. Rast cijena sirove nafte na svjetskom tržištu bio je najizrazitiji u posljednjem tromjesečju 2007. godine. Naime, nakon porasta u rujnu, cijene sirove nafte nastavile su rasti i tijekom prva dva mjeseca posljednjeg tromjesečja, a među činiteljima koji su tome pridonijeli ističu se pad zaliha sirove nafte u SAD-u, zabrinutost tržišta zbog napetosti na Bliskom istoku vezane uz vojnu intervenciju Turske na sjeveru Iraka, vremenske nepogode u Meksičkom zaljevu, zabrinutost tržišta da zalihe nafte neće biti dovoljne da zadovolje potražnju za naftom tijekom zime te nastavak slabljenja tečaja američkog dolara. U prosincu je zabilježen pad cijena sirove nafte u odnosu na studeni za -2,0%.

Pritisci uvezene inflacije na rast domaće inflacije tijekom 2007. godine dolazili su i od povećanja cijena drugih sirovina na svjetskom tržištu. Cijene sirovina na svjetskom tržištu⁹ znatno su porasle te su u prosincu 2007. bile za 10,0% više u usporedbi s cijenama na kraju 2006., što je ipak znatno sporiji rast od onog koji je bio zabilježen u 2006. godini (30,6%). Tijekom 2007. godine posebno izrazit bio je rast cijena prehrambenih sirovina, među kojima se izdvaja porast cijena uljarica, koje su u prosincu 2007. bile za 71,1% više nego u istom razdoblju 2006. godine. Godišnja stopa promjene cijena žitarica na svjetskom tržištu usporena je s 50,9% zabilježenih u prosincu 2006. na 39,8% u prosincu 2007., što je još vrlo visoko. Među činiteljima na strani ponude koji su utjecali na rast cijena prehrambenih sirovina na svjetskom tržištu ističu se nepovoljne vremenske prilike (u

nekim dijelovima svijeta suše, a u drugima poplave) i stočne bolesti. Na rast cijena prehrambenih sirovina utjecala je, s druge strane, povećana potražnja za prehrambenim sirovinama radi njihova korištenja u proizvodnji biogoriva te rast potražnje zemalja u razvoju, osobito Kine i Indije. Na rast cijena prehrambenih sirovina utjecali su i drugi činitelji: rast cijena sirove nafte, povećanje vozarina, deprecijacija tečaja američkog dolara te špekulativna ulaganja investicijskih fondova. Stanje na svjetskom tržištu prehrambenih proizvoda dodatno su otežavale slabe zalihe prehrambenih sirovina, zbog čega su njihove cijene vrlo osjetljive na neočekivane promjene u ponudi i potražnji. To je bila posljedica politike liberalizacije tržišta prehrambenih sirovina u mnogim zemljama, odnosno smanjenja državnih zaliha tih proizvoda. S druge strane, tijekom 2007. godine zabilježen je pad cijena obojenih metala na svjetskom tržištu od 11,3%. Razlog tome analitičari vide u poremećajima na svjetskom financijskom tržištu i bojazni tržišta da će usporavanje svjetskoga gospodarskog rasta te posebice usporavanje gospodarskog rasta u SAD-u utjecati na smanjenje potražnje za obojenim metalima.

⁹ Mjereno agregatnim HWWI indeksom (bez energenata, izraženih u američkim dolarima).

Godišnja stopa promjene proizvođačkih cijena u eurozoni porasla je s 4,1% u prosincu 2006. na 4,4% u prosincu 2007. godine, ponajprije kao posljedica rasta cijena energije i prehrambenih proizvoda. Nasuprot tome, u promatranom je razdoblju na području eurozone zabilježeno usporavanje rasta cijena intermedijarnih proizvoda. Analitičari Europske središnje banke ističu da je to posljedica jačanja tečaja eura na svjetskom deviznom tržištu i stabiliziranja cijena industrijskih sirovina. Godišnje stope rasta proizvođačkih cijena kapitalnih proizvoda i trajnih proizvoda za široku potrošnju u eurozoni kretale su se tijekom 2007. godine većinom u zoni niske inflacije (do 2,0%), tako da iz tog izvora nije bilo pritisaka na rast uvoznih cijena u Hrvatskoj.

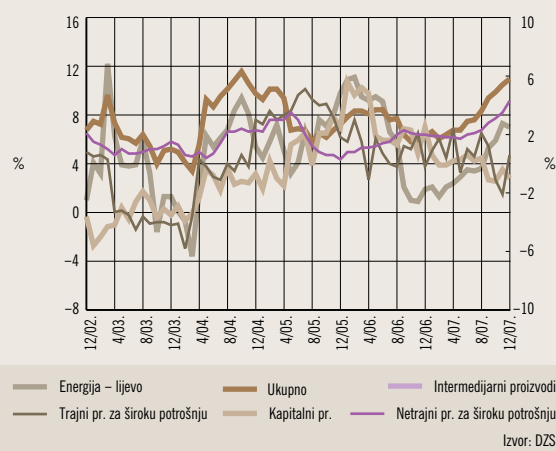
Tijekom 2007. godine došlo je do znatnog ubrzanja rasta domaćih cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima, pri čemu je godišnja stopa promjene tih cijena s 1,9% ostvarenih u prosincu 2006. porasla na 5,8% u prosincu 2007. godine. Rast cijena ostvaren je u svim glavnim industrijskim grupacijama, osim kod kapitalnih proizvoda. Posebno uočljiv bio je rast godišnje stope promjene cijena intermedijarnih proizvoda, i to s 2,6% u prosincu 2006. na 8,8% u prosincu 2007., s tim da je najistaknutije bilo povećanje cijena u proizvodnji ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda, koja najvećim dijelom obuhvaća građevni materijal. Kako intermedijarni proizvodi, među ostalim, uključuju i neke prehrambene sirovine (brašno), rast njihovih cijena u promatranom razdoblju može se objasniti i rastom cijena prehrambenih sirovina na svjetskom tržištu. Nasuprot tome, tijekom 2007. godine zabilježeno je znatno usporavanje godišnje stope rasta cijena metala, što se može pripisati padu godišnje stope promjene cijena metala na svjetskom tržištu. Nadalje, godišnja stopa promjene cijena energije porasla je s 1,9% u prosincu 2006. na 7,0% u prosincu 2007. godine, a tome su pridonijeli rast proizvođačkih cijena naftnih derivata i rast cijena vodoopskrbe. Rast cijena sirove nafte na svjetskom tržištu prelio se na rast proizvođačkih cijena naftnih derivata na domaćem tržištu, pri čemu je godišnja stopa promjene njihovih cijena porasla s -5,7% u prosincu 2006. na 18,5% u prosincu 2007. godine. Rast cijena industrijskih prehrambenih proizvoda i proizvođačkih cijena duhanskih proizvoda najviše je pridonio rastu cijena netrajnih proizvoda za široku potrošnju, čija se godišnja stopa promjene povećala s 2,0% u prosincu 2006. na 4,3% u prosincu 2007. godine.

Tečaj

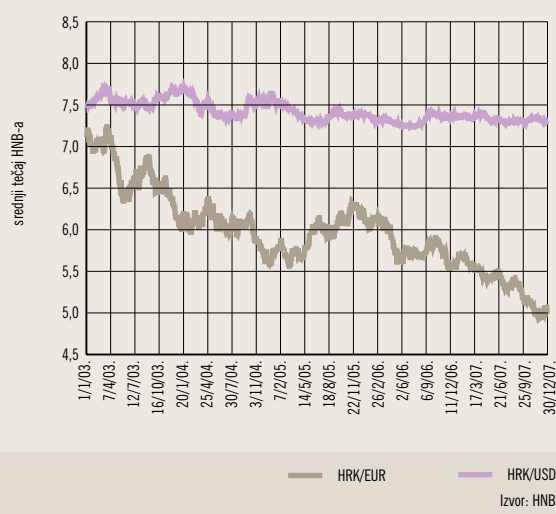
Tijekom 2007. godine središnja je banka nastavila provoditi monetarnu politiku kojom nastoji osigurati stabilno kretanje nominalnog tečaja kune prema euru koji je glavno sidro domaćih inflacijskih očekivanja te ključni preduvjet za ostvarivanje stabilnosti domaćih cijena. Osim toga, stabilan tečaj kune prema euru povoljno djeluje na stabilnost cijena dobara koja se uvoze iz eurozone.

Ukupno gledajući, tijekom 2007. godine zabilježena je blaga nominalna aprecijacija tečaja kune prema euru od 0,3%, pri čemu se vrijednost eura smanjila s razine od 7,35 HRK/EUR ostvarenih na kraju 2006. godine na 7,33 HRK/EUR na kraju 2007. Nominalni dnevni tečaj kune kretao se između 7,28 HRK/EUR i 7,41 HRK/EUR, odnosno u uskom rasponu od -0,8% do 1,1% oko prosječnoga dnevnog tečaja ostvarenog u 2007. godini. Aprecijacijski pritisci prisutni u većem dijelu promatranog razdoblja uglavnom su bili rezultat sezonskog priljeva deviza od turizma, ponude deviza pristiglih na

1.23. Indeks cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima po glavnim industrijskim grupacijama
godišnje stope promjene

1.24. Nominalni dnevni tečaj kune prema euru i američkom dolaru

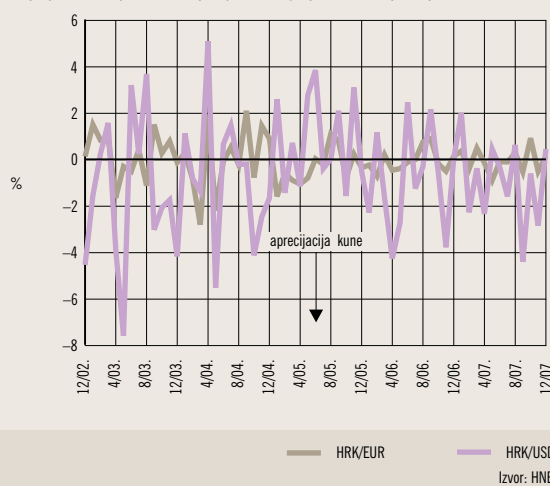
osnovi zaduživanja trgovačkih društava u inozemstvu te priljeva deviza namijenjenih dokapitalizaciji banaka. Osim toga, na aprecijaciju tečaja kune prema euru utjecao je i rast potražnje za kunama namijenjenim ulaganjima u vrijednosne papire na domaćem tržištu¹⁰.

Središnja je banka tijekom prve polovine 2007. godine na deviznom tržištu provodila isključivo devizne transakcije s državom, a glavni instrument kreiranja kunske likvidnosti bile su obratne repo aukcije. U drugoj polovini godine, kad su aprecijacijski pritisci ojačali, HNB je intervenirao na deviznom tržištu otkupivši od poslovnih banaka ukupno 662,0 mil. EUR¹¹. Doda li se tom iznosu još 177,0 mil. EUR koje je HNB otkupio od poslovnih banaka na deviznoj aukciji održanoj 28. prosinca 2006., a čiji je monetarni učinak (emisija kuna) ostvaren u siječnju 2007. godine, u 2007. je godini središnja banka otkupila od poslovnih banaka ukupno 839,0 mil. EUR te je tako emitirala 6,1 mlrd. kuna. S druge strane, središnja je banka tijekom 2007. godine neto prodala MF-u devize u ukupnoj vrijednosti od 171,6 mil. EUR, pa su na taj način iz optjecaja povučene ukupno 1,3 mlrd. kuna. Ukupno gledajući, HNB je putem transakcija na deviznom tržištu u 2007. godini neto emitirao 4,9 mlrd. kuna, tj. za 0,7 mlrd. kuna manje nego u 2006.

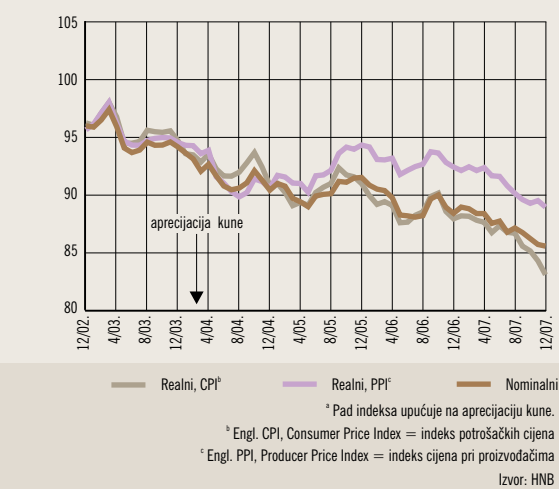
Trend aprecijacije nominalnog tečaja kune prema američkom dolaru zamjetljiv u 2006. godini, tijekom koje je tečaj kune prema američkom dolaru ojačao za 10,5%, nastavljen je i u 2007. godini podjednakim intenzitetom. Tako je tečaj kune tijekom 2007. godine ojačao prema američkom dolaru za 10,6%, odnosno s 5,58 HRK/USD, koliko je iznosio 31. prosinca 2006., na 4,99 HRK/USD 31. prosinca 2007. Jačanje tečaja kune prema američkom dolaru uglavnom je bilo posljedica slabljenja tečaja američkog dolara prema euru na svjetskom deviznom tržištu. Naime, na svjetskom je deviznom tržištu tečaj američkog dolara prema euru nastavio deprecirati tijekom 2007. godine¹², a pritisci na njegovo slabljenje uglavnom su bili potaknuti zabrinutošću tržišta zbog posljedica koje bi na gospodarsku aktivnost u SAD-u mogla imati kriza na američkom tržištu hipotekarnih kredita, čime su potaknuta očekivanja vezana uz ublažavanje monetarne politike u SAD-u. Tako je spomenuta deprecijacija američkog dolara u odnosu na euro uvelike rezultat smanjenja razlike između kamatnih stopa u SAD-u i eurozoni. Američka središnja banka (Fed) smanjila je ključnu kamatnu stopu u tri navrata tijekom 2007., dok je Europska središnja banka tijekom istog razdoblja svoju ključnu kamatnu stopu dizala dva puta. Tako je ključna kamatna stopa u SAD-u tijekom 2007. godine s 5,25% smanjena na 4,25%, odnosno za 1,0 postotni bod. U istom je razdoblju ključna kamatna stopa u eurozoni povećana za 0,5 postotnih bodova (s 3,5% na 4,0%). Osim što je ojačala u odnosu na euro i američki dolar, kuna je tijekom 2007. ojačala i prema švicarskom franku (za 3,5%) i funti sterlinga (za 9,0%), što je rezultiralo aprecijacijom indeksa dnevnoga nominalnoga efektivnog tečaja kune prema košarici valuta za 3,3% (31. prosinca 2007. u usporedbi s 31. prosinca 2006.).

1.25. Stope promjene nominalnog tečaja kune prema euru i američkom dolaru

kraj mjeseca u usporedbi s krajem prethodnog mjeseca, srednji tečaj HNB-a

1.26. Indeks^a nominalnoga i realnoga efektivnog tečaja kune uz potrošačke cijene i cijene pri proizvođačima 2001. = 100

¹⁰ To je bilo najizrazitije u drugoj polovini rujna i na početku listopada, u doba upisa dionica T-HT-a.

¹¹ U srpnju je otkupljeno 139,0 mil. EUR, u listopadu 355,2 mil. EUR, a u prosincu 167,8 mil. EUR.

¹² Slabljenje američkog dolara prema euru bilo je najizrazitije u drugoj polovini 2007. godine.

Podaci o kretanju indeksa realnoga efektivnog tečaja kune upućuju na to da je tijekom 2007. godine (prosinac 2007. u usporedbi s prosincem 2006.) ostvareno pogoršanje pokazatelja cjenovne konkurentnosti izvoza. Indeks realnoga efektivnog tečaja kune deflacioniran potrošačkim cijenama aprecirao je tijekom 2007. za 5,5%, a intenzitet njegova jačanja bio je izrazitiji od intenziteta aprecijacije indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune (3,2%) zbog toga što je u promatranom razdoblju rast potrošačkih cijena u Hrvatskoj bio brži od rasta tih cijena u inozemstvu. Nominalna aprecijacija efektivnog tečaja kune ostvarena je uglavnom zbog snažne nominalne aprecijacije prosječnog tečaja kune prema američkom dolaru. Indeks realnoga efektivnog tečaja kune deflacioniran proizvođačkim cijenama aprecirao je tijekom 2007. godine za 3,8%, što je rezultat malo bržeg rasta domaćih u odnosu na inozemne proizvođačke cijene (eurozona, Velika Britanija i Švicarska).

1.2.5. Novčana kretanja i monetarna politika

Hrvatska narodna banka nastojala je i u 2007. godini dati svoj doprinos ublažavanju vanjskih neravnoteža hrvatskoga gospodarstva. Uz stopu granične obvezne pričuve od 55%, koja znatno poskupljuje inozemno zaduživanje poslovnih banaka, i propisanu minimalnu deviznu likvidnost od 32%, središnja je banka, na osnovi pozitivnog iskustva iz 2003. godine, svoj instrumentarij proširila Odlukom o upisu obveznih blagajničkih zapisa HNB-a radi usporavanja rasta plasmana banaka. Odlukom se bankama čiji rast plasmana u 2007. godini premaši 12% propisala obveza upisa blagajničkih zapisa HNB-a.

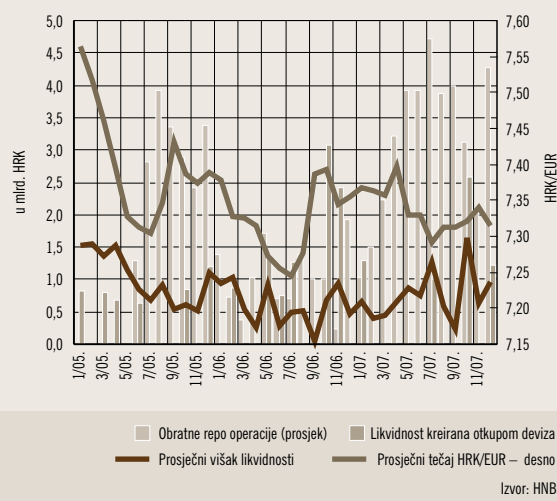
Kao izravan rezultat mjera HNB-a u 2007. godini zabilježeni su pozitivni pomaci: jako usporavanje rasta plasmana banaka privatnom sektoru i smanjivanje inozemnog duga banaka, što je omogućilo i sporiji rast inozemnog duga gospodarstva u cjelini. Osim smanjenja inozemnoga duga, u bilancama poslovnih banaka tijekom 2007. ostvarena je i značajna supstitucija inozemnih obveza banaka kapitalom i depozitima privatnog sektora, posebice stanovništva, na što su neizravno također utjecale mjere središnje banke. Dokapitalizacija poslovnih banaka te njihova pojačana usmjerenost na poticanje i promicanje domaće štednje dodatno je osnažila financijsku stabilnost bankovnog sustava, pa se može istaknuti kako su instrumenti monetarne politike korišteni u 2007. godini bili djelotvorni.

Uz snažne priljeve kapitala iz inozemstva i s njima povezane pritiske na jačanje tečaja kune prema euru, koji nisu izazvani promjenama u ekonomskim fundamentima, provođenje monetarne politike pred kraj godine bilo je izloženo i dodatnim izazovima. Oni su prije svega povezani s bržim rastom opće razine cijena, do kojeg je došlo zbog porasta cijena hrane i cijene nafte, ali i s mogućim rizicima širenja svjetske financijske krize na tržišta regije i Hrvatsku. U takvim uvjetima središnja je banka nastojala osigurati stabilnost nominalnog tečaja kune prema euru jer je ona bitan preduvjet za ostvarivanje stabilnosti domaćih cijena, što je njezina zakonom propisana zadaća.

Monetarna politika i tokovi formiranja i povlačenja primarnog novca

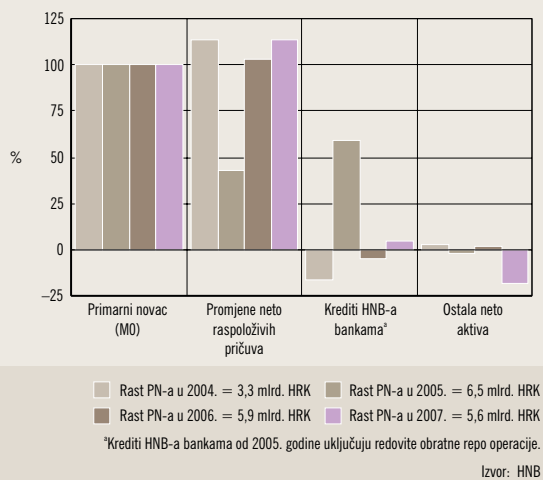
Stabilan tečaj kune prema euru tijekom 2007. godine nije iziskivao česte intervencije središnje banke na deviznom tržištu. U 2007. godini HNB je tako na deviznom tržištu intervenirao samo četiri puta, od čega su dvije aukcije održane u srpnju kad zbog turističke sezone uobičajeno jača potražnja za kunama, a jedna je organizirana na kraju godine zbog sezonskog utjecaja pojačane blagdanske potrošnje. Uz to, najveću deviznu aukciju u 2007. godini HNB je proveo tijekom postupka prikupljanja ponuda za kupnju dionica T-HT-a u listopadu kad je na tržištu vladala velika potražnja za kunama te s njom povezani aprecijacijski pritisci. Tim aukcijama valja pridodati deviznu intervenciju s kraja 2006. godine, a čiji je datum valute bio 2. siječnja 2007., pa je i monetarni učinak te transakcije registriran na početku 2007. Ukupni iznos deviza otkupljenih od banaka u 2007. godini iznosio je 0,8 mlrd. EUR, što je smanjenje u odnosu na neto otkup od 1,2 mlrd. EUR u 2006.

1.27. Kreiranje kunske likvidnosti obratnim repo operacijama i otkupom deviza od poslovnih banaka

1.28. Tokovi formiranja i povlačenja primarnog novca (PN) na godišnjoj razini

rast PN-a = 100%

Osim s poslovnim bankama, središnja je banka u 2007. godini obavljala kupoprodaje deviza sa središnjom državom, odnosno Ministarstvom financija. U tim je poslovima HNB bio neto prodavatelj deviza, koje je država uglavnom upotrebljavala za podmirenje svojih deviznih obveza u inozemstvu. Neto iznos prodanih deviznih sredstava MF-u u 2007. godini iznosio je 171,6 mil. EUR, što je smanjenje u odnosu na 2006. godinu kad je HNB središnjoj državi neto prodao 438,3 mil. EUR. Deviznim transakcijama u 2007. godini, i s poslovnim bankama i sa središnjom državom, HNB je neto otkupio 667,4 mil. EUR i tako je kreirao 4,9 mlrd. kuna. Takva kretanja potvrđuju da su devizne transakcije središnje banke i nadalje najznačajniji instrument formiranja primarnog novca.

Pri kratkoročnom upravljanju ponudom novca u 2007. godini HNB se uvelike oslanjao na redovite tjedne obratne repo aukcije, na kojima je tijekom godine zabilježen porast potražnje banaka za kunkskom likvidnošću.

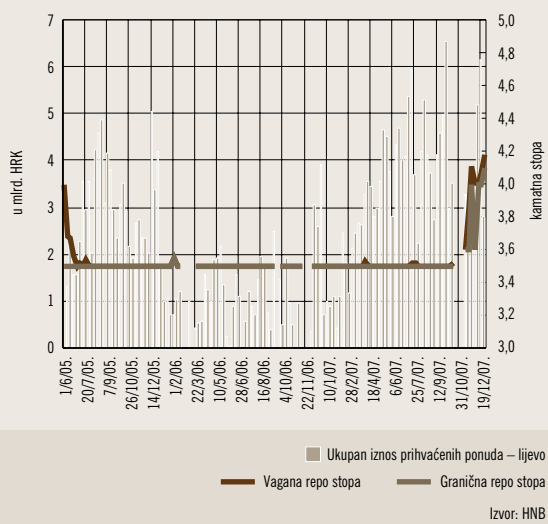
Obratne repo aukcije bile su jedan od glavnih izvora kojim su se banke koristile za ispunjavanje obveze održavanja obvezne pričuve. Oslanjanje na obratne repo aukcije bilo je izraženo i u razdobljima jačih pritisaka na novčanom i deviznom tržištu, i to poglavito tijekom ljeta te tijekom postupka prikupljanja ponuda za kupnju dionica T-HT-a.

Prosječno stanje plasiranih sredstava na obratnim repo aukcijama u 2007. godini iznosilo je 3,4 mlrd. kuna, što je tri puta više u odnosu na 2006. godinu. U prva tri tromjesečja na većini aukcija HNB je prihvatao sve pristigle ponude banaka uz graničnu repo stopu od 3,5%. U posljednjem je tromjesečju 2007., povezano s pojačanim inflatornim pritiscima, na aukcijama zabilježeno restriktivnije kreiranje primarnog novca. Uz odbijanje dijela pristiglih ponuda banaka u tom razdoblju, pojedine aukcije nisu održane jer se željelo izbjeći prekomjerno kreiranje likvidnosti. Pri kraju godine poslovne su banke počele nuditi i više kamatne stope kako bi bile sigurne da će osigurati potrebna sredstva, a središnja je banka podignula graničnu repo stopu na razinu višu od 4%.

Osim redovitim operacijama, HNB se u razdoblju od sredine lipnja do početka listopada koristio i operacijom fine prilagodbe. Jednako kao i prethodne godine, tom je operacijom bila osigurana likvidnost potrebna za financiranje isplate dijela duga umirovljenicima u iznosu od 1,2 mlrd. kuna.

Uz operacije na otvorenom tržištu, tijekom 2007. godine banke su se koristile i stalno raspoloživim mogućnostima, koje uključuju pribavljanje likvidnosti od HNB-a uzimanjem unutar-dnevnoga i lombardnoga kredita, ali su, s druge strane, deponirale viškove likvidnosti na prekonoični depozit kod HNB-a. Beskamatnim unutar-dnevnim kreditom banke su se uobičajeno koristile za povećanje limita na računima za namiru. Kad je riječ o lombardnim kreditima, u 2007. godini zabilježeno je njihovo intenzivnije korištenje, osobito u drugoj polovini godine kad je postupno smanjeno kreiranje likvidnosti na redovitim operacijama. Lombardni je kredit u 2007. godini bio ukupno korišten 42 radna dana u prosječnom iznosu od 1,1 mlrd. kuna, a prekonoičnim depozitom banke su se koristile 107 radnih dana u prosječnom iznosu od 0,8 mlrd. kuna.

1.29. Redovite obratne repo operacije

Obvezna pričuva bila je glavni instrument povlačenja primarnog novca i u 2007. godini. Rast izvora sredstava poslovnih banaka, osobito domaćih depozita, utjecao je na porast osnovice za obračun obvezne pričuve, pri

čemu je kunska obvezna pričuva nešto brže rasla od devizne obvezne pričuve. Stopa obvezne pričuve nije se mijenjala te je zadržana na razini od 17%. U uvjetima izrazito povoljne kunske likvidnosti, koja je karakterizirala bankovni sustav, tijekom 2007. godine nije bilo prostora za eventualno spuštanje stope obvezne pričuve jer bi takva promjena rezultirala prekomjernim oslobađanjem sterilizirane likvidnosti što bi zbog ograničene kreditne aktivnosti banaka moglo dovesti do neravnoteže i nestabilnosti na deviznom i novčanom tržištu. Osim obveznom pričuvom, središnja je banka u 2007. dio likvidnosti sterilizirala upisom obveznih blagajničkih zapisa HNB-a, posebice u drugoj polovini godine kad su pooštrene i odredbe odluke o njihovu upisu.

U 2007. godini zabilježeno je veliko smanjenje inozemne pasive poslovnih banaka, a to je pak dovelo do smanjenja granične obvezne pričuve. Na kraju godine sredstva izdvojene granične obvezne pričuve banaka kod HNB-a iznosila su 5,0 mlrd. kuna te su bila za 2,7 mlrd. kuna manja u odnosu na kraj 2006.

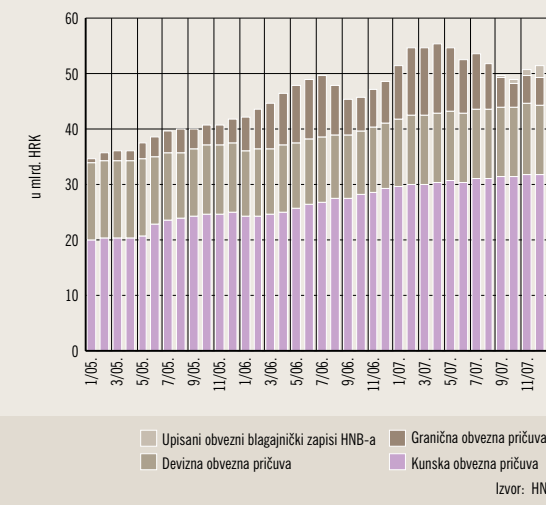
Primarni novac i međunarodne pričuve

U 2007. godini primarni novac (M0) ukupno je porastao za 5,6 mlrd. kuna, tj. za 12,1%, što je nešto manje od rasta ostvarenog u prethodnoj godini (5,9 mlrd. kuna ili 14,7%). Osim autonomnih i sezonskih činitelja, na kretanje primarnog novca utjecale su promjene instrumenata i mjera monetarne politike donesene krajem 2006. i tijekom 2007. godine te izvanredni događaji povezani s tržištem kapitala. Tako je porastu primarnog novca uvelike pridonio upis obveznih blagajničkih zapisa HNB-a, a u posljednjem tromjesečju potražnja za dodatnom kunskom likvidnošću bila je potaknuta i postupkom prikupljanja javnih ponuda za kupnju dionica T-HT-a.

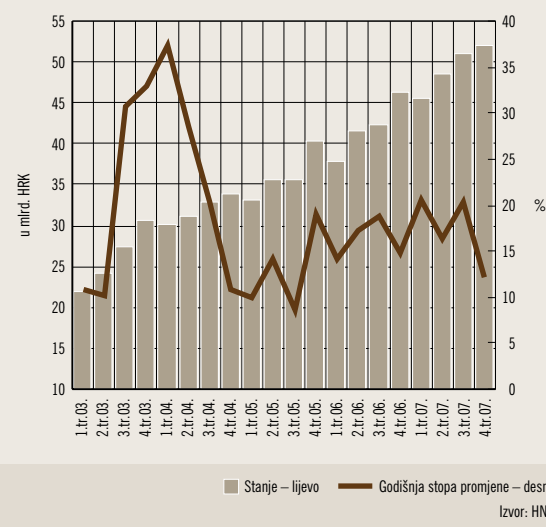
U strukturi primarnog novca najviše su povećana sredstva koja su poslovne banke izdvajale na račune kod HNB-a na osnovi instrumenata monetarne politike. Tako su depoziti banaka kod HNB-a, koji uključuju kunsku obveznu pričuvu i obvezno upisane blagajničke zapise HNB-a, povećani za 4,2 mlrd. kuna. Obvezno upisani blagajnički zapisi na kraju godine iznosili su 2,0 mlrd. kuna, pa je tako njihov doprinos prirastu primarnog novca iznosio 36%. Druga glavna komponenta primarnog novca, gotov novac izvan banaka, povećala se u 2007. godini za 1,4 mlrd. kuna.

Na kunsku obveznu pričuvu u 2007. godini utjecao je autonoman rast osnovice zbog povećanja kunskih, ali i deviznih izvora jer se 50% devizne obvezne pričuve izdvaja i održava u kunama. Rast osnovice za obračun kunske obvezne pričuve bio je sporiji nego u prethodnoj godini. Naime, zbog odluke središnje banke iz rujna 2006. kojom se i kunski depoziti s valutnom klauzulom uključuju u osnovicu za održavanje minimalne devizne likvidnosti od 32%, poslovne banke prestale su u 2007. godini provoditi politiku supstituiranja deviznih depozita kunskima uz valutnu klauzulu, što je utjecalo na slabiji rast osnovice. Na kraju 2007. godine kunska izdvojena i održavana obvezna pričuva je iznosila 31,8 mlrd. kuna te je činila 61% primarnog novca, što je za 2 postotna boda manje od udjela zabilježenog na kraju 2006. godine.

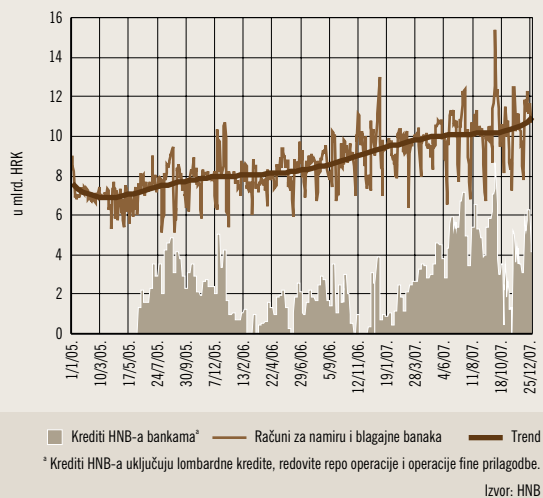
1.30. Obračunata obvezna pričuva i upisani obvezni blagajnički zapisi HNB-a

1.31. Primarni novac

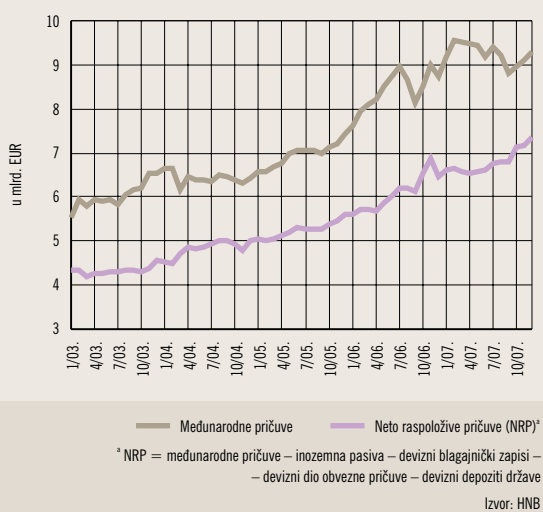
1.32. Računi za namiru banaka kod HNB-a i posudbe za održavanje likvidnosti

Salda na računima za namiru poslovnih banaka zajedno sa sredstvima u blagajnama banaka bila su pod snažnim sezonskim utjecajem razdoblja održavanja obvezne pričuve. Početkom svakog razdoblja banke obično raspolazu velikim viškom likvidnosti, a potkraj razdoblja, kad su već ispunile obvezu održavanja obvezne pričuve, viškove likvidnosti s računa za namiru preusmjeruju u prekonoćni depozit. Tijekom 2007. godine prosječan višak likvidnosti na računima za namiru i u blagajnama banaka (uključujući i prekonoćni depozit) iznosio je 1,1 mlrd. kuna, što je više nego 2006. godine kad je prosječni višak iznosio 0,8 mlrd. kuna.

Na osnovicu za obračun devizne obvezne pričuve, koja kao devizna stavka ne ulazi u primarni novac, utjecao je rast deviznih depozita i smanjenje devizne inozemne pasive banaka. Neto učinak takvih kretanja bio je umjereni rast osnovice tijekom 2007. godine, pa je izdvojena devizna obvezna pričuva u odnosu na kraj 2006. godine blago porasla, i to za 0,4 mlrd. kuna. Time je devizna obvezna pričuva dosegla 9,2 mlrd. kuna.

1.33. Međunarodne pričuve HNB-a

Depoziti središnje države kod HNB-a na kraju 2007. godine iznosili su 199 mil. kuna. Prosječno dnevno stanje ukupnih depozita u 2007., ali i njihova kolebljivost tijekom godine, bili su manji u usporedbi s prethodnom godinom. Takva kretanja nastavak su trenda koji je prisutan već nekoliko godina što upućuje na kvalitetnije upravljanje likvidnošću središnje države.

Bruto međunarodne pričuve HNB-a povećale su se u 2007. godini za 582 mil. EUR i na kraju godine dosegnule su 9.307 mil. EUR. U usporedbi s godinom prije njihov rast bio je umjereniji, što je prije svega rezultat smanjenja iznosa izdvojene granične obvezne pričuve. Najveći dio povećanja odnosio se na otkup deviza od poslovnih banaka, a najznačajniji odljev s ove osnove bila je prodaja deviznih sredstava državi. S druge strane, neto raspoložive pričuve, koje obuhvaćaju međunarodne

pričuve iz kojih su isključeni potencijalni kratkoročni odljevi, povećane su prošle godine za 885 mil. EUR, što je približno jednako povećanju iz 2006. godine. Osim spomenutih transakcija s poslovnim bankama i državom, preostali dio promjene neto raspoloživih pričuva odnosio se na ostvarene prihode od ulaganja međunarodnih pričuva i na tečajne razlike¹³. Na kraju 2007. godine neto raspoložive međunarodne pričuve HNB-a iznosile su 7.349 mil. EUR.

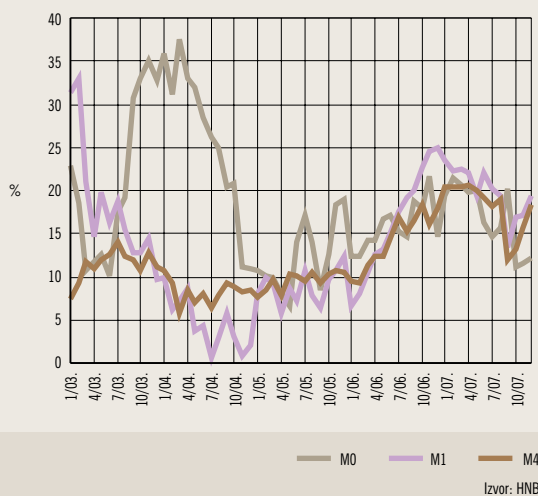
Kretanje monetarnih i kreditnih agregata

Ukupna likvidna sredstva (M4) povećala su se u 2007. godini za 33,4 mlrd. kuna, na što je utjecao rast svih sastavnica: novčane mase, štednih i oročenih depozita te obveznica i instrumenata tržišta novca. Kretanje toga najširega monetarnog agregata tijekom godine nije odstupalo od uobičajene sezonske dinamike, a jedina iznimka bilo je razdoblje potkraj trećeg tromjesečja, kad se zbog transakcija vezanih uz javnu ponudu dionica T-HT-a M4 privremeno smanjio. Na kraju 2007. godine ukupna likvidna sredstva iznosila su 215,8 mlrd. kuna, a njihova godišnja stopa rasta (18,3%) bila je na razini iz 2006. godine.

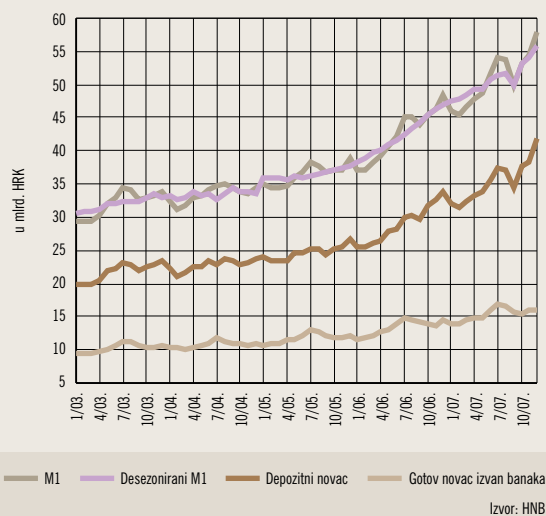
13 Detaljnije u poglavlju 2.2. Upravljanje međunarodnim pričuvama

1.34. Monetarni agregati

godišnje stope promjene

1.35. Novčana masa

U uvjetima ubrane gospodarske aktivnosti u 2007. godini zabilježen je snažan rast novčane mase (M1). Taj uže definirani monetarni agregat, koji se sastoji od depozitnog novca i gotovog novca izvan banaka, povećan je u 2007. godini za 9,4 mlrd. kuna, što je približno jednako povećanju ostvarenom u prethodnoj godini. Na kraju 2007. godine M1 je dosegnuo 57,9 mlrd. kuna, a njegova godišnja stopa rasta iznosila je 19,3%.

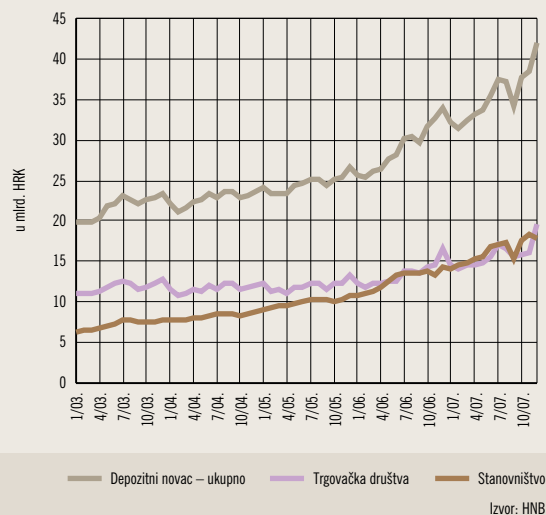
Više od dvije trećine novčane mase odnosi se na depozitni novac koji je bio glavni pokretač rasta M1 u 2007. godini. Dinamičan rast depozitnog novca zabilježen je tijekom ljetnih mjeseci te na samom kraju godine kad je uz uobičajeno veću potražnju za transakcijskim novcem zabilježena i intenzivnija kreditna aktivnost poslovnih banaka. Promatramo li po sektorima, najveći doprinos povećanju depozitnog novca (više od 4/5) došao je od dva sektora: stanovništva i trgovačkih društava, dok se preostalo povećanje odnosilo na depozitni novac lokalne države i nebankarskih financijskih institucija. Na kraju 2007. godine stanje na tekućim računima i žiroračunima iznosilo je 41,9 mlrd. kuna i bilo je za 23,5% više nego na kraju 2006. godine.

Druga komponenta novčane mase, gotov novac izvan banaka, zadržao je stabilan trend rasta i u 2007. godini. Njegovе najviše razine zabilježene su na vrhuncu turističke sezone te potkraj prosinca kad zbog blagdanske potrošnje raste potražnja za gotovim novcem. Na kraju 2007. godine ovaj monetarni agregat iznosio je 16,0 mlrd. kuna, a njegovo prosječno dnevno stanje bilo je za 2,0 mlrd. kuna (tj. za 15,0%) veće u usporedbi s prosječnim dnevnim stanjem 2006. godine.

Nemonetarni kunski i devizni depoziti

U 2007. godini ostvaren je snažan rast štednih i oročenih depozita. Njihov je rast, među ostalim, bio rezultat dobre turističke sezone, ubrzanoga gospodarskog rasta te znatnih transfera države sektoru stanovništva (poglavito zbog povrata duga umirovljenicima). Osim toga, rast depozita poticale su i same poslovne banke povoljnijim uvjetima štednje jer su tako prikupljena sredstva, zbog mjera središnje banke, za njih bila jeftiniji oblik financiranja u odnosu na inozemno zaduživanje. Za razliku od 2006., kad je zbog snažnog rasta kunskih depozita oročenih uz valutnu

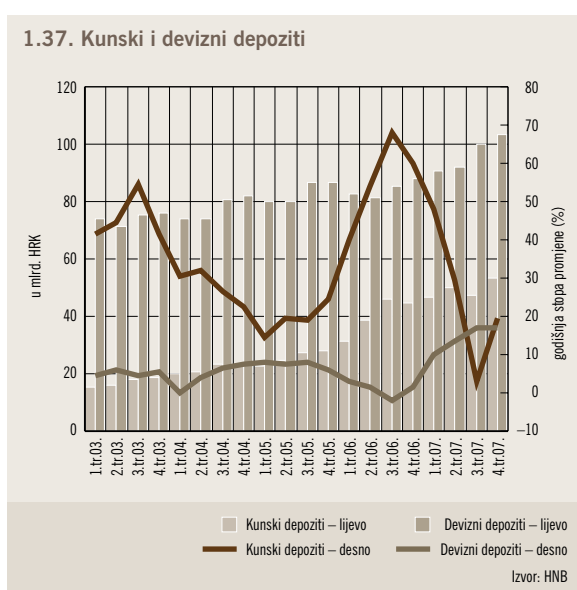
1.36. Depozitni novac

klauzulu rast deviznih depozita bio usporen, u 2007. godini ponovo se pokazalo da domaći sektori, osobito stanovništvo, preferiraju štednju u stranoj valuti.

Devizni depoziti povećani su u 2007. za 14,8 mlrd. kuna ili 16,8%. Snažnije povećanje deviznih depozita od onoga u 2007. zabilježeno je jedino u 2001. godini kad je zbog uvođenja eura i konverzije stranih valuta u euro priljev deviznih depozita u poslovne banke bio iznimno snažan. Više od polovine povećanja deviznih depozita u 2007. ostvareno je tijekom trećeg tromjesečja, što je uobičajeno zbog priljeva deviza od turizma. Devizni depoziti rasli su i potkraj godine, a to se može povezati s negativnim trendovima na tržištu kapitala zbog kojih se devizna štednja u poslovnim bankama pokazala sigurnijim oblikom ulaganja. Na kraju 2007. devizni depoziti dosegli su 103,1 mlrd. kuna i činili su dvije trećine ukupnih štednih i oročenih depozita.

Promatrajući po sektorima, rast deviznih depozita zabilježen je kod svih domaćih sektora. Više od polovine prošlogodišnjeg povećanja odnosilo se na depozite stanovništva, tako da se njihov udio u ukupnim deviznim depozitima zadržao na razini višoj od 80%. Trećina ukupnog povećanja deviznih depozita odnosila se na depozite trgovačkih društava, a preostali se dio odnosio na devizne depozite ostalih bankarskih i nebankarskih financijskih institucija.

Rast kunskih depozita u 2007. godini znatno se usporio. U usporedbi s 2006. godinom njihovo je povećanje bilo upola manje i iznosilo je 8,8 mlrd. kuna. Osim sporijeg rasta, došlo je i do znatnih promjena u njihovoj strukturi. Naime, trend smanjenja kunskih depozita indeksiranih uz stranu valutu, koji je, potaknut izmjenama Odluke o minimalno potrebnim deviznim potraživanjima, započeo u listopadu 2006., nastavio se i tijekom cijele 2007., tako da je udio indeksiranih kunskih depozita u ukupnim kunskim nemonetarnim depozitima smanjen s 36,2%, koliko je iznosio na kraju 2006., na 15,3% na kraju 2007. Ukupni kunski depoziti na kraju 2007. godine dosegli su 53,6 mlrd. kuna, a njihova godišnja stopa rasta iznosila je 19,6%.

Promatrajući strukturu kunskih depozita po sektorima, kretanja u 2007. bila su bitno drukčija nego prethodnih godina. Više od polovine njihova povećanja odnosilo se na depozite ostalih bankarskih i nebankarskih financijskih institucija, što je odraz snažnog rasta njihove imo-

vine u 2007. Preostali dio povećanja kunskih depozita u 2007. odnosio se na depozite trgovačkih društava, a kunski su depoziti sektora stanovništva, nakon snažnog rasta u 2006., u 2007. godini stagnirali jer se stanovništvo više okrenulo deviznoj štednji.

Plasmani banaka

Rast plasmana banaka nebankarskom sektoru u 2007. godini znatno je usporen. Godišnja stopa njihova rasta smanjena je s 22,9% u 2006. godini na 15,0% u 2007. Sporiji rast plasmana rezultat je nastojanja središnje banke da svojim mjerama ograniči rast kredita banaka na dugoročno održivu razinu. Najvažnija mjera u tom kontekstu bila je Odluka o upisu obveznih blagajničkih zapisa HNB-a, kojom je gornja granica rasta plasmana banaka koji ne podliježu obvezi upisa zapisa HNB-a u 2007. godini bila postavljena na 12%. Odluka je tijekom godine nekoliko puta mijenjana kako bi se na razini sustava ostvario planirani kreditni rast. Najznačajnija promjena bila je u lipnju kad su mjesečni limiti za dopušteni rast plasmana smanjeni s 1%, koliko su iznosili u prvoj polovini godine, na 0,5% u nastavku 2007. Na pooštavanje te mjere središnja se banka odlučila jer je ostvareni rast plasmana u prvoj polovini godine bio znatno snažniji od planiranoga. S povećanjem od 27,4 mlrd. kuna, ukupni plasmani banaka nebankarskom sektoru na kraju 2007. godine dosegli su 210,8 mlrd. kuna.

Najveći dio ukupnih plasmana banaka (više od 90%) činili su odobreni krediti, pa njihovo kretanje ujedno određuje i kretanje ukupnih plasmana. Valutna struktura odobrenih kredita u 2007. godini pokazuje da je došlo do značajne

promjene u korist "čistih" kunskih kredita. Istodobno se povećao udio kredita indeksiranih uz švicarski franak, ali u znatno manjoj mjeri nego prijašnjih godina, dok se udio kredita indeksiranih uz euro smanjio. Takva kretanja rezultat su rasta dugoročnih kunskih izvora sredstava banaka (s osnove dokapitalizacija) te povećanja referentnih kamatnih stopa na euro i švicarski franak na inozemnim tržištima, koje je utjecalo i na kretanje kamatnih stopa u Hrvatskoj.

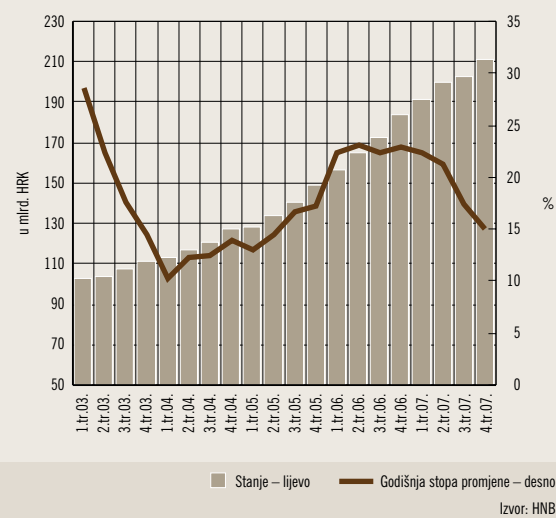
Promatramo li po sektorima, banke su i tijekom 2007. godine najznačajnije kreditirale stanovništvo. Godišnja stopa rasta kredita odobrenih ovom sektoru u 2007. iznosila je 18,0% i bila je za 3,8 postotnih bodova manja u odnosu na stopu iz 2006. godine. Prema vrstama kredita, gotovo polovina (8,3 mlrd. kuna) od ukupnoga prošlogodišnjeg prirasta kredita stanovništvu odnosila se na stambene kredite. Potražnja za stambenim kreditima i nadalje je snažna, a njihov znatan rast među ostalim je rezultat visokih cijena stambenog prostora u Hrvatskoj. S druge strane, dužim rokovima otplate te novim instrumentima osiguranja banke su ovu vrstu kredita učinile dostupnom većem dijelu stanovništva. Iza stambenih, najveći dio ukupnog povećanja kredita stanovništvu odnosi se na ostale nenamjenske kredite, dok se preostalo povećanje (manje od 10%) odnosilo na kredite po kreditnim karticama, kredite za kupnju automobila te hipotekarne kredite. Na kraju 2007. ukupni krediti banaka odobreni stanovništvu iznosili su 112,9 mlrd. kuna i s udjelom od oko 55% i dalje su činili najveći dio ukupnoga kreditnog portfelja banaka.

Prilagodba poslovnih banaka mjerama HNB-a najvećim se dijelom odvijala kroz umjerenije kreditiranje poduzeća. Tako je godišnja stopa rasta kredita poduzećima u 2007. godini (10,2%) više nego prepolovljena u usporedbi s pokazateljem za prethodnu godinu, čime su ukupni krediti banaka odobreni trgovačkim društvima na kraju 2007. dosegli 86,3 mlrd. kuna.

Unatoč sporijem rastu kredita domaćih banaka trgovačka su društva dio svojih financijskih potreba osigurala iz alternativnih izvora financiranja: ponajviše izravnim zaduživanjem u inozemstvu (osobito u drugoj polovini 2007.), ali i na osnovi priljeva od inozemnih izravnih ulaganja te preko lizinga. Osim toga, trgovačka društva imaju mogućnost prikupljanja financijskih sredstava i na domaćem tržištu kapitala, pa su se tom mogućnošću također koristila u 2007. godini.

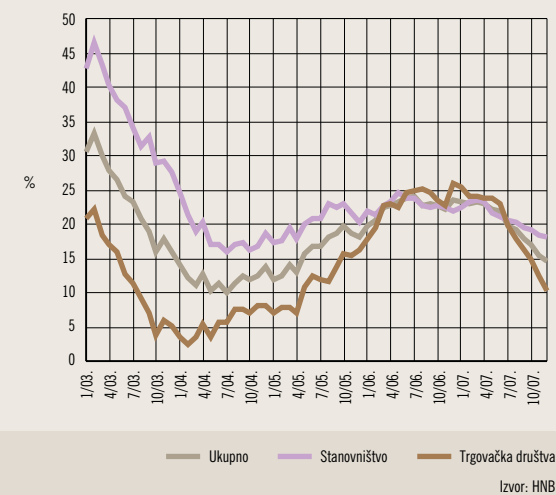
Budući da službena državna statistika ne objavljuje podatke o ukupnoj zaduženosti trgovačkih društava i stanovništva, HNB je procijenio ukupnu zaduženost ovih sektora kao zbroj njihovih dugova izraženih u eurima prema domaćim bankama i društvima za lizing te prema inozemstvu. Procjena ukupne zaduženosti stanovništva pokazuje da njezina dinamika uglavnom ovisi o kreditima banaka stanovništvu, a da je rast ukupne zaduženosti trgovačkih društava znatno slabije povezan s odobrenim kreditima banaka. Stoga je usporevanje rasta kredita banaka stanovništvu u 2007. pridonijelo usporevanju stope rasta ukupne zaduženosti stanovništva s 23,5% u 2006. na 20,3% u 2007. godini. Usporevanje rasta bankovnih kredita trgovačkim društvima bilo je znatno jače od usporevanja rasta bankovnih kredita stanovništvu, ali to nije rezultiralo usporevanjem rasta ukupne zaduženosti trgovačkih društava nego se, štoviše, rast njihove ukupne zaduženosti povećao s 25,3% u 2006. na 26,0% u 2007. godini. Uvažavajući

1.38. Plasmani banaka nebankarskom sektoru

1.39. Krediti poslovnih banaka

godišnje stope promjene

spomenute okolnosti, može se istaknuti da sporiji rast kredita domaćih poslovnih banaka poduzećima nije utjecao na zadovoljavanje njihovih ukupnih potreba za financiranjem.

Neto potraživanja banaka od središnje države

Središnja je država tijekom 2007. godine poboljšala svoju poziciju prema poslovnim bankama. Uz nastavak fiskalne konsolidacije, koja se ogledala u smanjenju proračunskog manjka, takva kretanja omogućili su i prihodi od privatizacije T-HT-a i financiranje države kod ostalih nebankarskih institucija. Prikupljena sredstva od privatizacije država je, osim za financiranje povrata duga umirovljenicima, iskoristila i za vraćanje kratkoročnih kredita.

Ukupna potraživanja poslovnih banaka od središnje države, koja uključuju odobrene kredite i potraživanja s osnove upisanih kratkoročnih i dugoročnih vrijednosnih papira, povećala su se u 2007. godini za 1,0 mlrd. kuna, a spomenuto povećanje najvećim se dijelom odnosilo na potraživanja za upisane trezorske zapise MF-a. S druge strane, depoziti središnje države kod banaka povećani su u 2007. godini za 2,7 mlrd. kuna. Njihov snažan rast najvećim je dijelom bio rezultat povećanja sredstava primljenih od HBOR-a, koja se u monetarnoj statistici klasificiraju kao dio depozita države. Ostvarena kretanja plasmana i depozita rezultirala su smanjenjem neto potraživanja banaka od države za ukupno 1,7 mlrd. kuna. Na kraju 2007. neto plasmani banaka središnjoj državi iznosili su 15,2 mlrd. kuna i bili su za 10,0% manji u odnosu na kraj 2006. godine.

Kretanje inozemne aktive i pasive

U 2007. godini poboljšanja je inozemna pozicija poslovnih banaka. Neto inozemna aktiva banaka na kraju 2007. iznosila je –18,7 mlrd. kuna i bila je za 17,7 mlrd. kuna povoljnija u odnosu na kraj 2006. godine.

Nakon što se nekoliko godina povećavala, inozemna se pasiva poslovnih banaka u 2007. godini smanjila za 10,9 mlrd. kuna. Priljev kapitala s osnove dokapitalizacije i snažan rast domaćih izvora sredstava, s jedne strane, te propisana ograničenja rasta plasmana banaka, s druge, stvorili su uvjete za smanjenje inozemne pasive banaka. Tako je najveći dio smanjenja inozemne pasive realiziran upravo u mjesecima znatnih dokapitalizacija i snažnog rasta domaćih depozita. Dodatni motiv za smanjenje inozemnih obveza banaka bilo je i oslobađanje sredstava izdvojenih kod središnje banke s osnove granične obvezne pričuve. Na kraju 2007. godine inozemna pasiva banaka iznosila je 65,2 mlrd. kuna i bila je za 14,4% manja nego na kraju 2006.

Osim smanjenja inozemne pasive, poboljšanje ukupne inozemne pozicije banaka rezultat je i povećanja plasmana banaka u inozemstvo. Naime, zbog povećanja ukupnih deviznih obveza poslovne banke morale su povećati i svoja likvidna devizna potraživanja kako bi održale razinu devizne likvidnosti na propisnoj razini. Inozemna aktiva banaka povećana je u 2007. godini za 6,8 mlrd. kuna i na kraju godine iznosila je 46,4 mlrd. kuna.

1.2.6. Tržište novca

Nakon razdoblja relativno niskih i stabilnih kamatnih stopa na novčanom tržištu u prvoj polovini 2007., sredinom godine došlo je do neuobičajeno naglog porasta njihove razine i kolebljivosti. Kako je tijekom 2007. prevladavala dobra likvidnost bankovnog sustava, takvo se kretanje kamatnih stopa može velikim dijelom objasniti neravnotežom između ponude i potražnje, pri kojoj je manja skupina banaka stvarala znatan dio potražnje za kunama, dok sudionici s viškom sredstava nisu bili voljni taj višak plasirati po cijenama uobičajenim do tada. Središnja se banka tijekom godine prilagođivala potrebama tržišta za kunskom likvidnošću osiguravajući ponudu kuna preko 49 redovitih obratnih repo aukcija, na kojima su u 2007. godini zabilježeni dosad najviši iznosi traženih i plasiranih sredstava (prosječno je plasirano 3,4 mlrd. kuna po aukciji, odnosno za 2,3 mlrd. kuna više nego 2006. godine). HNB se manje koristio deviznim intervencijama (tijekom 2007. bile su samo četiri), premda su one i dalje ostale najvažniji kanal kreiranja likvidnosti. Nestabilnosti na novčanom tržištu u drugoj polovini godine znatno je potaknula javna ponuda 32,5%-tnog državnog udjela u T-HT-u. Sa slabljenjem utjecaja transakcija s tržišta kapitala na potražnju za novcem, u listopadu se pojavio višak primarne likvidnosti, koji je HNB neutralizirao neodržavanjem triju uzastopnih repo aukcija. No, spuštanje likvidnosti na uobičajenu razinu u uvjetima plitkoga novčanog tržišta, koje se u kratkom roku teško prilagođuje većim priljevima ili odljevima sredstava bez znatnijih promjena kamatnih stopa, rezultiralo je zadržavanjem visokih kamatnih stopa do kraja godine.

Za razliku od prethodne dvije godine, kad je MF iskoristavao povoljne uvjete na novčanom tržištu za jeftino kratkoročno financiranje, što se očitovalo u osjetno višim iznosima emisija trezorskih zapisa MF-a od planiranih, tijekom 2007. godine nije bilo odstupanja od plana emisija na godišnjoj razini, pri čemu se stanje ukupno upisanih trezorskih zapisa MF-a uglavnom smanjivalo te je na kraju prosinca iznosilo 11,7 mlrd. kuna, što je za 0,6 mlrd. kuna manje nego na kraju 2006. Manje potrebe države za kratkoročnim zaduživanjem omogućile su izvršenje godišnjeg plana emisija trezorskih zapisa pa su i kamatne stope na njihovim aukcijama sporije rasle nego prinosi na novčanom tržištu.

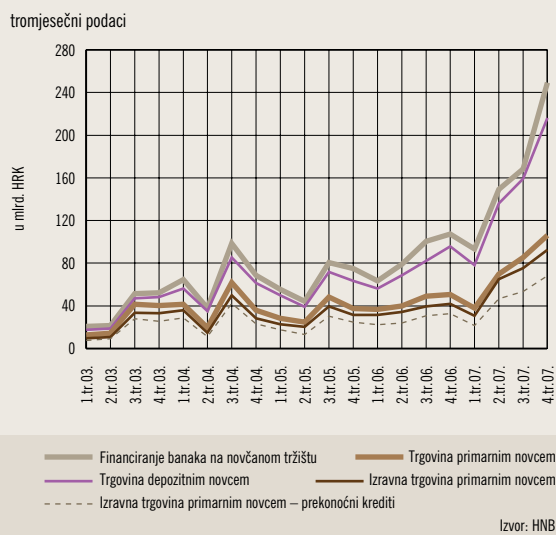
U 2007. prekinut je višegodišnji trend smanjivanja kamatnih stopa poslovnih banaka na kratkoročne kredite. Pritom su porasle kamatne stope na kratkoročne kredite bez valutne klauzule i stanovništvu i trgovačkim društvima. Kamatne stope na dugoročne kredite trgovačkim društvima s valutnom klauzulom nastavile su s rastom koji je započeo još u 2006., dok se višegodišnji trend smanjivanja kamatnih stopa na dugoročne kredite stanovništvu s valutnom klauzulom preokrenuo u drugom polugodištu 2007. Kamatne su stope poslovnih banaka na depozite u 2007. intenzivno rasle. Pratimo li kretanje kamatnih stopa na novčanom tržištu, osobito je naglašen bio porast kamatnih stopa na oročene kunske depozite bez valutne klauzule. Zabilježene su i najviše vrijednosti kamatnih stopa na pojedine oročene devizne depozite nakon 2000. godine. Opisana kretanja kamatnih stopa posljedica su rasta europskih kamatnih stopa, koji je započeo još krajem 2005., kao i očekivane prilagodbe banaka mjerama HNB-a.

Kamatne stope na novčanom tržištu

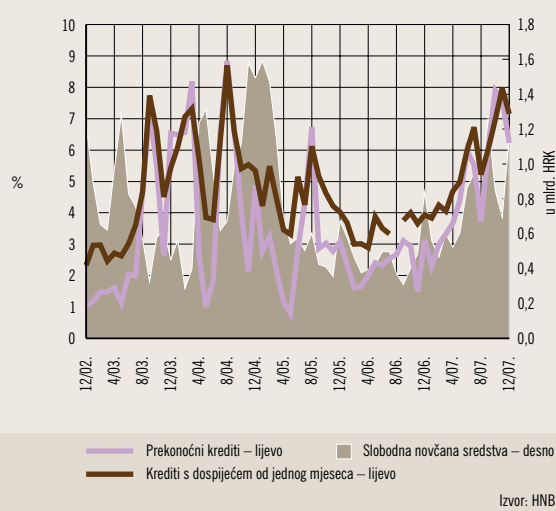
Tijekom 2007. banke su svoju primarnu likvidnost financirale iz sekundarnih izvora na novčanom tržištu u prosječnome dnevnom iznosu od 2,6 mlrd. kuna (ukupno 660,1 mlrd. kuna u cijeloj godini), što je snažan porast prometa na novčanom tržištu (prosječno za 1,2 mlrd. kuna više na dnevnoj razini nego 2006.). To znači da su se banke u 2007. na novčanom tržištu financirale s 309,6 mlrd. kuna više nego u prethodnoj godini, čemu je pojedinačno najviše pridonijelo povećanje međubankovne trgovine primarnim novcem za 122,6 mlrd. kuna, iako je znatan bio i porast ostalih kategorija trgovanja na novčanom tržištu. Najveći dio od ukupno 660,1 mlrd. kuna kredita koje su banke tijekom 2007. primile na novčanom tržištu, odnosio se na kredite u trgovini depozitnim novcem (589,4 mlrd. kuna), dok su kupnjom repo ugovora i prodajom vrijednosnih papira prikupljeni iznosi sredstava od 52,2 mlrd. kuna odnosno 18,5 mlrd. kuna. U trgovini depozitnim novcem 298,9 mlrd. kuna odnosilo se na kredite primljene od banaka, 154,7 mlrd. kuna na kredite primljene od drugih financijskih institucija, a 135,7 mlrd. kuna na kredite primljene od ostalih pravnih osoba.

U međubankovnoj trgovini primarnim novcem tijekom 2007. godine nastavila se dominacija izravne trgovine između banaka s 263,3 mlrd. kuna, dok su uz posredovanje Tržišta novca Zagreb banke ukupno trgovale s 35,7 mlrd. kuna. Prekonočni su krediti bili najlikvidniji instrument u izravnoj međubankovnoj trgovini primarnim novcem te se tako na njih u 2007. odnosilo 189,7 mlrd. kuna (odnosno 72,1% prometa u izravnoj trgovini između banaka), što je za 80,2 mlrd. kuna više nego u 2006. godini. Prosječni dnevni promet tih kredita tijekom 2007. uglavnom se neprekidno povećavao pa je sa siječanjskih 287,6 mil. kuna narastao na rekordnih 1.132,0 mil. kuna u studenome, dok je u prosincu iznosio neznatno manje.

1.40. Promet na novčanom tržištu

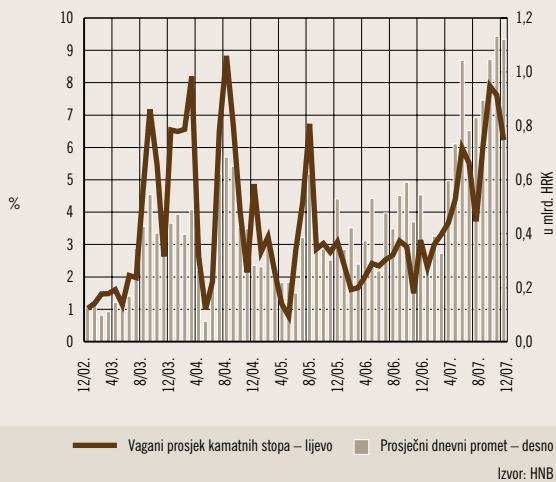

1.41. Kamatne stope u izravnoj trgovini među bankama i slobodna novčana sredstva banaka

1.42. Izravna međubankovna trgovina prekoćnoćnim kreditima

mjesečni prosjeci na osnovi dnevnih podataka

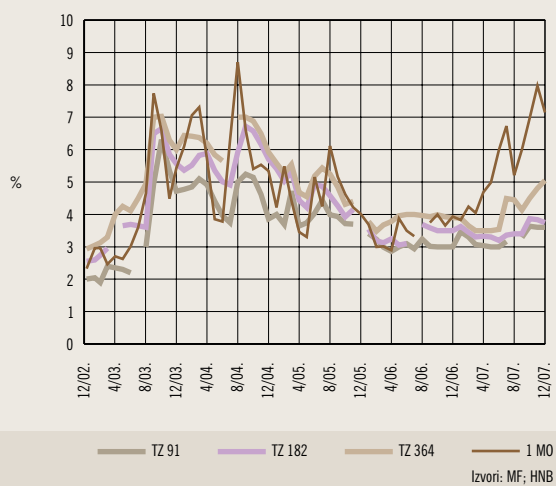

Snažan porast financiranja banaka na novčanom tržištu u 2007. godini bio je praćen porastom te velikom kolebljivošću kamatnih stopa u međubankovnoj trgovini. Vagana mjesečna kamatna stopa na prekoćnoćne kredite u izravnoj međubankovnoj trgovini primarnim novcem tako je porasla s 2,30% u siječnju do svoje najviše razine od 7,90% u listopadu, dok je u prosincu iznosila 6,23%. U usporedbi s 2006., kad se dnevna kamatna stopa na prekoćnoćne kredite u izravnoj međubankovnoj trgovini kretala u rasponu od 0,61% do 4,53%, kolebljivost te stope znatno je porasla u 2007., pri čemu se ona kretala od 0,92% do 14,67%.

Prosječni dnevni promet prekoćnoćnih kredita između banaka uz posredovanje TNZ-a u studenome 2007. također je bio na svojoj najvišoj razini do sada – od 268,8 mil. kuna, dok je u prosincu smanjen na 175,3 mil. kuna. Pritom je porasla i vagana mjesečna kamatna stopa na te kredite, s 1,77% u siječnju na 5,33% u prosincu 2007. godine. Njezino kretanje uglavnom je rezultat izrazitog povećanja vaganih kamatnih stopa u izravnoj međubankovnoj trgovini depozitnim novcem, a tek je manjim dijelom posljedica odnosa ponude i potražnje za prekoćnoćnim kreditima kakvima se najčešće trguje u ovom segmentu međubankovnog tržišta.

1.43. Kamatne stope na trezorske zapise MF-a u izravnoj trgovini među bankama

ročna struktura

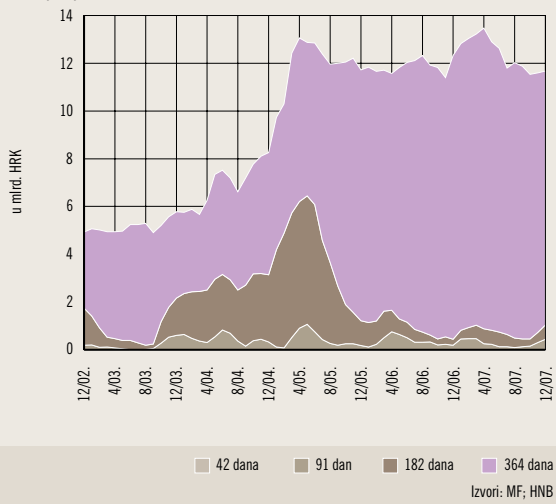

Kamatne stope na tržištu kratkoročnih vrijednosnih papira

Nakon što su se u prvoj polovini 2007. kamatne stope na aukcijama trezorskih zapisa smanjile, u drugom su dijelu godine porasle. Pritom je najveći rast, s 3,88% u siječnju na 5,05% u prosincu 2007., bio onaj vagane kamatne stope na trezorske zapise MF-a s dospeljećem od 364 dana. Nešto su blaže porasle vagane kamatne stope na trezorske zapise s dospeljećima od 91 i 182 dana, s 3,46% i 3,63% u siječnju na 3,60% te 3,75% u prosincu 2007.

1.44. Stanje upisanih trezorskih zapisa (po dospeljećima)

na kraju mjeseca

Unatoč tom porastu kamatnih stopa na aukcijama trezorskih zapisa, on je sve više zaostajao za rastom kamatnih stopa u trgovini primarnim novcem. Razlika između vagane mjesečne kamatne stope postignute na aukciji trezorskih zapisa s dospeljećem od 364 dana i vagane mjesečne kamatne stope na kredite s dospeljećem od jednog mjeseca u izravnoj međubankovnoj trgovini primarnim novcem tako je porasla s 0,04 postotna boda u prosincu 2006. na 2,10 postotnih bodova u prosincu 2007. godine.

Tijekom 2007. godine MF je održao 34 aukcije trezorskih zapisa, što je za dvije aukcije manje nego u 2006. U 2007. je prosječan iznos pristiglih ponuda na tim aukcijama bio za 209,6 mil. kuna manji nego u prethodnoj godini, te je iznosio 650,9 mil. kuna. Na aukcijama je u prosjeku prihvaćeno 58,7% pristiglih ponuda, pri čemu

je upisano trezorskih zapisa u vrijednosti neznatno većoj od planiranih 13,0 mlrd. kuna. Stanje upisanih trezorskih zapisa MF-a smanjilo se s 12,3 mlrd. kuna na kraju prosinca 2006. na 11,7 mlrd. kuna na kraju prosinca 2007. godine. U strukturi ukupno upisanih trezorskih zapisa kudikamo najveći dio i dalje se odnosi na jednogodišnje zapise, koji su na kraju 2007. imali udio od 91,2%, što je smanjenje njihova udjela za 5 postotnih bodova u odnosu na kraj 2006. godine. Udio trezorskih zapisa s dospjećima od 91 i 182 dana iznosio je 3,7% odnosno 5,1%.

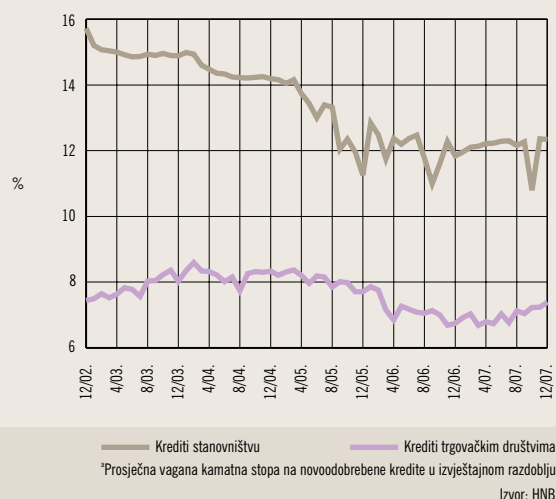
Kamatne stope poslovnih banaka

Kamatne stope poslovnih banaka na dane kredite porasle su tijekom 2007. godine. Uzrok takvom kretanju može se pronaći u porastu kamatnih stopa u eurozoni, kojem su se prilagodile domaće kamatne stope, ali s odgodom, odnosno nakon iscrpljivanja ostalih izvora profitabilnosti banaka. Vagana kamatna stopa na kratkoročne kunske kredite trgovačkim društvima bez valutne klauzule porasla je sa 6,75% u prosincu 2006. na 7,39% u prosincu 2007. godine. Povećala se s 11,84% u prosincu 2006. na 12,34% u prosincu 2007. i vagana kamatna stopa na kratkoročne kredite stanovništvu bez valutne klauzule. Njezin je porast pretežno posljedica povećanja udjela uobičajeno najskupljih, okvirnih kredita u ukupnim kratkoročnim kreditima stanovništvu bez valutne klauzule, s 83,9% u prosincu 2006. na 89,7% u prosincu 2007.

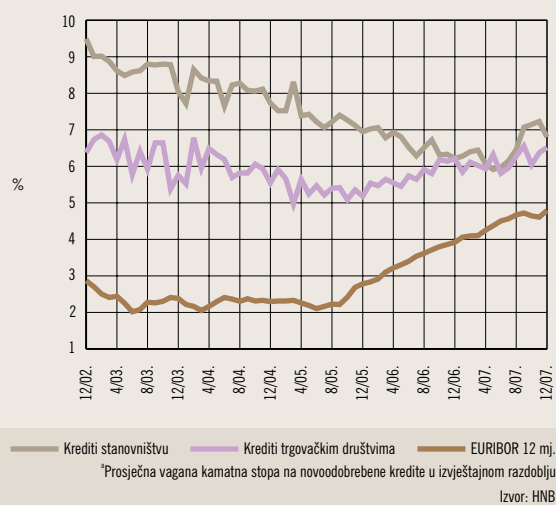
Kamatne stope na dugoročne kredite trgovačkim društvima s valutnom klauzulom nastavile su s rastom započetim 2006., pa je tako vagana kamatna stopa na te kredite porasla sa 6,21% u prosincu 2006. na 6,51% u prosincu 2007. godine. Nakon što je u svibnju 2007. bila na svojoj najnižoj razini zabilježenoj do sada, od 5,91%, vagana kamatna stopa na dugoročne kredite stanovništvu s valutnom klauzulom osjetno je porasla u drugoj polovini godine, te je u prosincu 2007. iznosila 6,80%, što je za 58 baznih bodova više nego u prosincu 2006. Osim što je na taj porast utjecalo povećanje kamatnih stopa na većinu potkategorija kredita unutar skupine dugoročnih kunskih kredita stanovništvu s valutnom klauzulom, on je djelomično izazvan i promjenom strukture tih kredita: povećao se udio skupljih – ostalih dugoročnih kredita (s 33,1% u prosincu 2006. na 44,2% u prosincu 2007. godine), a na račun najjeftinijih – stambenih kredita.

Tijekom 2007. godine pasivne kamatne stope poslovnih banaka na oročene depozite intenzivno su rasle, brže i od aktivnih stopa, što se može objasniti prilagođivanjem banaka mjerama HNB-a s kraja 2006. zbog kojih im je poskupjelo inozemno i devizno financiranje. Banke su inozemne i devizne izvore financiranja pokušale supstituirati relativno jeftinijim domaćim kuskim izvorima, stoga je najveći bio porast kamatnih stopa na oročene kunske depozite bez valutne klauzule. Vagana kamatna stopa na oročene kunske depozite bez valutne klauzule tako je s niske razine od 2,98% u prosincu 2006. dosegla 5,42% u prosincu 2007. godine. Na njezin je rast najviše utjecalo osjetno povećanje kamatnih stopa na najzastupljenije, kunske depozite trgovačkih društava oročene do jednog mjeseca, dok porast kamatnih stopa u ostalim potkategorijama oročenih kuskih depozita bez valutne klauzule nije bio toliko izrazit. Vagana kamatna stopa na oročene devizne depozite u 2007. nastavila je s rastom započetim još početkom 2004. godine, te je porasla s 3,82% u prosincu 2006. na 4,33% u studenome

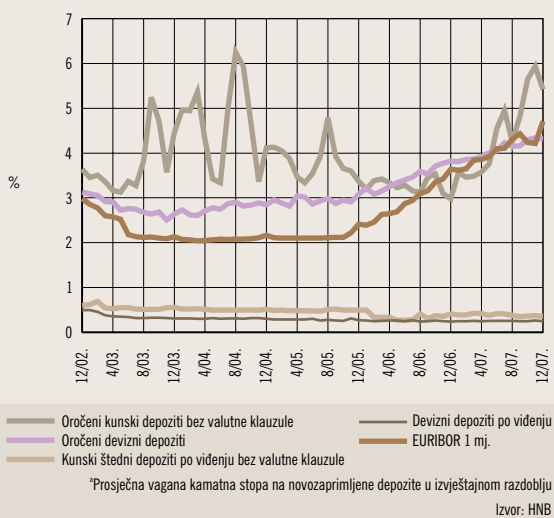
1.45. Prosječne aktivne kamatne stope^a poslovnih banaka na kratkoročne kredite bez valutne klauzule

1.46. Prosječne aktivne kamatne stope^a poslovnih banaka na dugoročne kredite s valutnom klauzulom

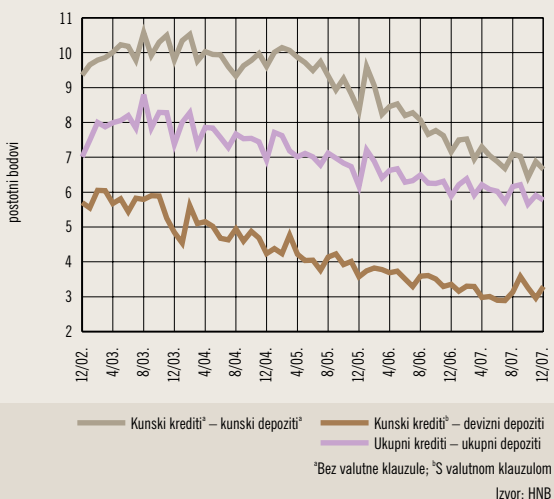
1.47. Prosječne pasivne kamatne stope^a poslovnih banaka

2007., što je njezina najviša zabilježena razina od prosinca 2000. U prosincu se ta kamatna stopa neznatno smanjila, na 4,32%. Kamatne stope na depozite po viđenju nisu se bitno mijenjale. Vagana kamatna stopa na kunske štedne depozite po viđenju bez valutne klauzule smanjila se s 0,41% u prosincu 2006. na 0,36% u prosincu 2007., dok je vagana kamatna stopa na devizne depozite po viđenju u prosincu 2007. iznosila 0,25%, što je samo za 1 bazni bod više nego u prosincu 2006. godine.

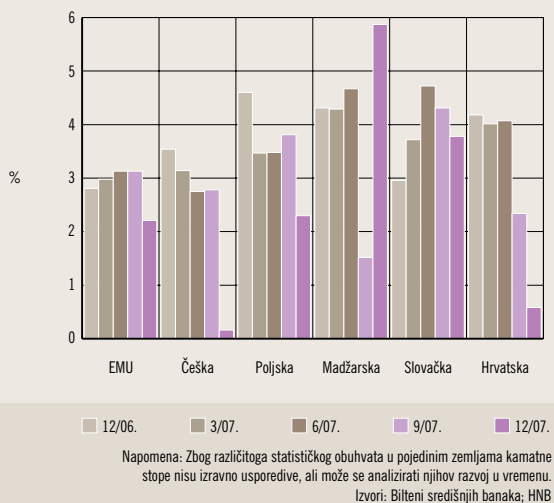
Pod utjecajem opisanih kretanja aktivnih i pasivnih kamatnih stopa banaka nastavilo se višegodišnje smanjivanje razlika između kamatnih stopa na usporedive kredite i depozite, ali se krajem godine taj trend preokrenuo, što se može objasniti iscrpljivanjem nekamatnih izvora profitabilnosti banaka. Razlika između kamatne stope na ukupne kredite i kamatne stope na ukupne depozite tako se smanjila s 5,89 postotnih bodova u prosincu 2006. na najnižu zabilježenu razinu do sada od 5,65 postotnih bodova u listopadu 2007. godine, ali je u prosincu porasla na 5,78 postotnih bodova. Tijekom 2007. na svojoj najnižoj razini do sada, od 6,42 postotna boda, u listopadu je bila i razlika između vagane kamatne stope na kunske kredite bez valutne klauzule i vagane kamatne stope na kunske depozite bez valutne klauzule, a u prosincu 2007. ona je iznosila 6,65 postotnih bodova, što je za 51 bazni bod manje nego u prosincu 2006. godine. Premda se u srpnju spustila na najnižu zabilježenu razinu (2,89 postotnih bodova) razlika između vagane kamatne stope na kunske kredite s valutnom klauzulom i vagane kamatne stope na devizne depozite u prosincu 2007. godine bila je tek neznatno manja nego u prosincu 2006., te je iznosila 3,29 postotnih bodova.

1.48. Razlike između prosječnih kamatnih stopa poslovnih banaka na kredite i na depozite

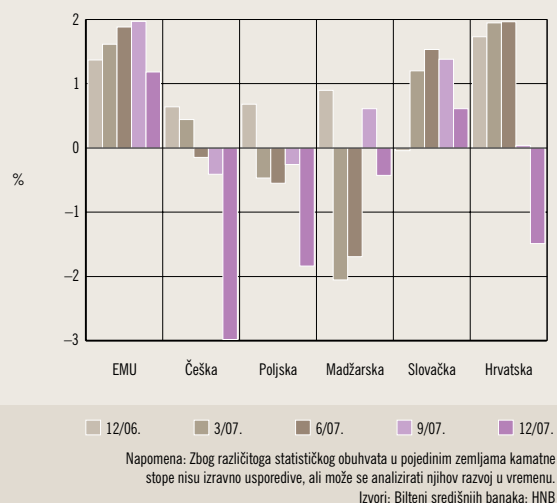

U odabranim zemljama Srednje i Istočne Europe, kao i u zemljama članicama EMU, tijekom 2007. uglavnom je došlo do porasta nominalnih kamatnih stopa na dugo-

1.49. Realne kamatne stope na dugoročne kredite trgovačkim društvima u odabranim zemljama

1.50. Realne kamatne stope na kratkoročne depozite stanovništva u odabranim zemljama

ročne kredite trgovačkim društvima. No, zbog visokih stopa inflacije krajem 2007. godine taj je učinak poništen u većini odabranih zemalja, pa su se realne kamatne stope na dugoročne kredite trgovačkim društvima osjetno smanjile u odnosu na kraj 2006. Istodobno je porast te kamatne stope zabilježen jedino u Mađarskoj i Slovačkoj.

Povišena stopa inflacije izrazito je nadmašila porast nominalnih kamatnih stopa na tromjesečne kunske depozite stanovništva tijekom 2007. godine čime je realna kamatna stopa na te depozite u Hrvatskoj krajem 2007. prvi put nakon lipnja 2006. postala negativna. Smanjenje realne kamatne stope na depozite stanovništva u odnosu na kraj 2006. zabilježeno je i u većini promatranih zemalja, pri čemu je ono bilo najizrazitije u Češkoj. Navedena je kamatna stopa porasla samo u Slovačkoj.

1.2.7. Tržište kapitala

Uzlazna kretanja na domaćem tržištu kapitala koja su obilježila 2006. godinu nastavila su se i u većem dijelu 2007., u kojoj je ostvaren najveći godišnji promet dionica do sada (22,0 mlrd. kuna), broj se transakcija udvostručio, a najviša je bila i vrijednost burzovnog indeksa CROBEX. Dinamična kretanja zabilježena su i na hrvatskom tržištu dužničkih vrijednosnih papira, gdje je također ostvaren najveći godišnji promet obveznica do sada (43,9 mlrd. kuna), te je zaduživanje države, gradova i trgovačkih društava na domaćem tržištu nastavljeno u sličnom obujmu kao i prethodnih godina. Posebno važan događaj za hrvatsko tržište kapitala u 2007. godini bilo je pripajanje Varaždinske burze Zagrebačkoj, čime se Zagrebačka burza učvrstila kao središnje mjesto trgovanja vrijednosnim papirima u RH. Osim toga, 2007. godinu obilježile su i javne ponude dionica, pri čemu treba izdvojiti ponudu dionica T-HT-a, koja je domaće tržište kapitala približila brojnim malim ulagačima koji do tada nisu bili njegovi sudionici. Krajem godine na Zagrebačkoj je burzi uspješno uveden novi trgovinski sustav – OMX, koji podržava znatno veći broj transakcija i trgovinu financijskim izvedenicama. Takva kretanja pokazuju da je 2007. bila godina nastavka ubrzanog rasta i razvoja hrvatskog tržišta kapitala.

Tijekom 2007. godine na gotovo svim tržištima kapitala zemalja Srednje i Istočne Europe zabilježeni su porast prometa dionica te smanjenje prometa obveznica. Tako je prosječni dnevni promet u trgovini dionicama (u 2007. godini u odnosu na 2006.) porastao na svim glavnim burzama zemalja Srednje i Istočne Europe, s iznimkom Slovačke, dok je prosječni dnevni promet obveznica smanjen u većini promatranih zemalja, osim u Sloveniji i Hrvatskoj. Unatoč ostvarenome snažnom rastu prometa u trgovini dionicama Zagrebačka je burza i dalje ostvarivala vrlo slab promet mjeren odnosom prometa dionica i BDP-a. Manji promet zabilježen je jedino na Bratislavskoj i Ljubljanskoj burzi, dok je na ostalim burzama on bio znatno viši. Suprotno tome, omjer prometa obveznica i BDP-a veći je bio jedino na Bratislavskoj burzi.

Porast potražnje za dionicama i njihovih cijena doveo je do povećanja tržišne kapitalizacije dionica (na kraju prosinca 2007. u odnosu na kraj prethodne godine) na svim promatranim burzama. Povećanje je zabilježeno i kod tržišne kapitalizacije obveznica, koja se u promatranom razdoblju smanjila samo na Ljubljanskoj burzi. Na kraju 2007. godine Zagrebačka se burza prema omjeru tržišne kapitalizacije dionica i BDP-a ponovno nalazi ispred ostalih promatranih burza u regiji, dok prema omjeru tržišne kapitalizacije obveznica i BDP-a zaostaje za kretanjima na burzama usporedivih zemalja Srednje i Istočne Europe, premda je broj izdanih domaćih dužničkih vrijednosnih papira iz godine u godinu sve veći.

Tablica 1.3. Usporedba pokazatelja tržišta kapitala

2007.	Bratislava	Budimpešta	Ljubljana	Prag	Varšava	Zagreb
Prosječni dnevni promet dionica (u mil. EUR)	0,1	141,1	7,9	146,0	509,0	12,1
Prosječni dnevni promet obveznica (u mil. EUR)	42,9	3,4	0,4	73,3	3,7	24,2
Promet dionica/BDP ^a , godišnja razina (%)	0,0	35,2	5,9	28,7	41,7	8,2
Promet obveznica/BDP ^a , godišnja razina (%)	19,7	0,9	0,3	14,4	0,3	16,3
Brzina prometa ^b	0,5	109,4	10,1	2,0	11,9	6,4
Tržišna kapitalizacija dionica (u mil. EUR), na kraju godine	4.744	32.520	19.740	69.184	301.579	48.086
Tržišna kapitalizacija obveznica (u mil. EUR), na kraju godine	13.379	39.830	5.935	n.a.	97.503	5.641
Tržišna kapitalizacija dionica/BDP ^a , na kraju godine (%)	8,6	32,2	58,6	53,9	98,1	128,2
Tržišna kapitalizacija obveznica/BDP ^a , na kraju godine (%)	24,4	39,5	17,6	n.a.	31,7	15,0
Kretanje indeksa dionica od početka godine (%)	7,2	5,6	78,1	14,2	10,4	63,2

^a 2007.; ^b Anualizirani mjesečni promet dionica x 100 / tržišna kapitalizacija dionica
Izvori: Bloomberg; izvješća sa BSSE, BSE, PSE, LISE, WSE i Zagrebačke burze

Na domaćem tržištu dužničkih vrijednosnih papira tijekom 2007. godine izdano je deset novih obveznica te tri nove tranše već izdanih obveznica, čija je ukupna nominalna vrijednost iznosila oko 1,25 mlrd. EUR. To je blago povećanje u odnosu na 2006. godinu, kad je izdano jedanaest obveznica, ukupne nominalne vrijednosti od oko 1,21 mlrd. EUR. Tako je na kraju 2007. na domaćem tržištu kapitala kotiralo ukupno 36 obveznica, pet više nego na kraju 2006. godine. Državne obveznice i dalje dominiraju, te je njihov udio u ukupnoj nominalnoj vrijednosti novoizdanih obveznica na domaćem tržištu znatno porastao, i to s približno 68% u 2006. na približno 84% u 2007. Premda je tijekom 2007. godine izdano šest novih korporacijskih obveznica, njihov se udio u ukupnoj nominalnoj vrijednosti novoizdanih obveznica na domaćem tržištu smanjio s približno 31% u 2006. na približno 14% u 2007. godini, te su zadržale nizak udio u ukupnom prometu i tržišnoj kapitalizaciji obveznica na domaćem tržištu. U posljednje dvije godine poduzeća su se u prikupljanju sredstava počela sve više okretati tržištu kapitala o čemu svjedoče sve brojnija izdanja korporacijskih obveznica i četiri emisije dionica inicijalnom javnom ponudom ukupne nominalne vrijednosti od 46,9 mil. kuna, koje su realizirane tijekom 2007.

Tablica 1.4. Emisija dionica inicijalnom javnom ponudom

u milijunima kuna

Godina	Broj uspješnih emisija	Ukupna vrijednost emisija
1997.	17	839,4
1998.	6	247,1
1999.	3	29,0
2000.	1	20,0
2001.	1	13,0
2002.	1	11,8
2003.	1	1,2
2004.	2	11,0
2005.	4	231,0
2006.	0	0,0
2007.	4	46,9

Napomena: Javne ponude evidentiraju se prema datumu rješenja Hanfe.

Izvor: Hanfa

Smanjenje razlika između prinosa hrvatskih euroobveznica i referentnih njemačkih obveznica u prvom polugodištu 2007. upućivalo je na poboljšanje rejtinga Republike Hrvatske na međunarodnom tržištu kapitala. Međutim, do kraja 2007. godine te su se razlike opet znatno povećale zbog krize na američkom tržištu drugorazrednih hipotekarnih kredita i zbog toga što su ulagači na svim svjetskim tržištima kapitala, a posebno na tržištima zemalja u razvoju, promijenili percepciju rizika.

Tržište vlasničkih vrijednosnih papira

Tržište vlasničkih vrijednosnih papira tijekom 2007. obilježio je najveći godišnji promet¹⁴ dionica zabilježen do sada, koji je iznosio 22,0 mlrd. kuna, odnosno za 57,1% više nego u 2006. godini. Broj uvrštenih dionica na Zagrebačkoj se burzi tijekom godine povećao s 202 na 383 dionice, a što je uglavnom posljedica spajanja Varaždinske i Zagrebačke burze. Rastu potražnje za vlasničkim vrijednosnim papirima, osim očekivanog rasta imovine institucionalnih ulagača i priljeva rizičnoga kapitala iz inozemstva, uvelike je pridonijelo i povećanje zanimanja šire javnosti za izravna ulaganja u dionice na domaćem tržištu kapitala, a što je rezultiralo snažnim porastom cijena i likvidnosti većine dionica na Zagrebačkoj burzi. Tako se vrijednost dioničkog indeksa Zagrebačke burze, CROBEX-a¹⁵, kontinuirano povećavala sve do sredine listopada 2007., kad je dosegla svoju najvišu razinu zabilježenu do tada, a nakon čega je slijedio njezin pad. Međutim, do kraja prosinca 2007. vrijednost se CROBEX-a oporavila, te je iznosila 5239 bodova, što je za 63,2% više nego na kraju prosinca 2006. godine.

14 Za razdoblje od siječnja 2002. do veljače 2007. podaci o ukupnom prometu dionica dobiveni su kao zbroj pojedinačnih prometa dionica na Varaždinskoj i Zagrebačkoj burzi, a od ožujka 2007. i pripajanja Varaždinske burze Zagrebačkoj koriste se podaci s jedinstvene Zagrebačke burze.

15 Nakon redovne revizije u rujnu 2007. sastav indeksa činilo je 30 dionica. U odnosu na rujnu 2006. iz sastava CROBEX-a izvršene su dionice sljedećih dioničkih društava: Francka, Istraturista, Jadranske banke, Kraša, Luke Ploče, Plave lagune, Plive, Riviere holdinga i Sunčanoga Hvara, a uvrštene su dionice dioničkih društava AD Plastika, Badela 1862, Dom holdinga, Ericssona Nikole Tesle, Hidroelektrike niskogradnje, Ine, Ingre, Luke Rijeka, Magme, Riviere Poreč, Slatinske banke, Viadukta, Viro tvornice šećera te Zagrebačke banke.

Zbog porasta cijena i likvidnosti¹⁶ vlasničkih vrijednosnih papira tržišna kapitalizacija dionica na Zagrebačkoj burzi na kraju prosinca 2007. godine iznosila je 352,2 mlrd. kuna, odnosno 128,1% ostvarenog BDP-a za 2007. godinu. U usporedbi s krajem prosinca 2006. tržišna kapitalizacija dionica povećala se za 154,5 mlrd. kuna, odnosno 78,2%.

Na Zagrebačkoj burzi u 2007. godini dionicama se trgovalo u sklopu četiriju tržišta: službenog tržišta, tržišta dionica zatvorenih investicijskih fondova, tržišta javnih dioničkih društava te usporednog tržišta. Tijekom godine na službeno su tržište, uz redovne dionice Ine, Istraturista d.d., Medike d.d., Plive d.d., Podravke d.d., Viro tvornice šećera d.d. te uz redovnu i povlaštenu dionicu Croatia osiguranja d.d., uvrštene i redovne dionice Atlantic grupe d.d., Ingre d.d., Magme d.d., T-HT-a, Varteksa d.d. i Veterine d.d. Tijekom 2007. godine najviše se trgovalo dionicama Ine, kojima je ostvaren promet od 1,6 mlrd. kuna, odnosno 6,9% ukupnoga godišnjeg prometa dionica. Prema udjelu u ukupnome ostvarenom prometu slijede dionice T-HT-a (6,4%), Adris grupe d.d. (5,8%), Ericssona Nikole Tesle d.d. (4,2%) i Atlantske plovidbe d.d. (3,8%).

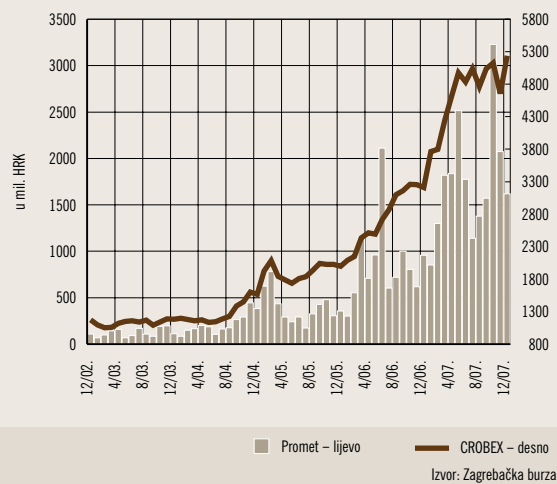
Tijekom 2007. godine za većinu vodećih svjetskih burzovnih dioničkih indeksa zabilježen je rast, a slična kretanja dioničkih indeksa obilježila su i tržišta zemalja Srednje i Istočne Europe. Među njima najveći je na kraju prosinca 2007., u odnosu na kraj prosinca 2006., bio rast indeksa Ljubljanske burze, SBI20, koji se povećao za 78,1%, a slijedili su ga indeksi Zagrebačke (63,2%), Praške (14,2%), Varšavske (10,4%) i Bratislavske burze (7,2%). Najmanji je bio rast indeksa Budimpeštanske burze, BUX-a, koji se povećao za 5,6%.

Tržište dužničkih vrijednosnih papira

Na domaćem tržištu dužničkih vrijednosnih papira u 2007. godini izdano je deset novih obveznica, od čega jedna državna, tri municipalne i šest korporacijskih, a izdane su i druge tranše dviju državnih i jedne municipalne obveznice. Tako je na domaćem tržištu dužničkih vrijednosnih papira na kraju prosinca 2007. godine kotiralo 36 izdanja obveznica¹⁷, od čega deset državnih, jedna obveznica državnih agencija (HBOR-a), sedam obveznica jedinica lokalne samouprave i osamnaest korporacijskih obveznica, što je za tri municipalne i dvije korporacijske obveznice više nego na kraju prosinca 2006. godine.

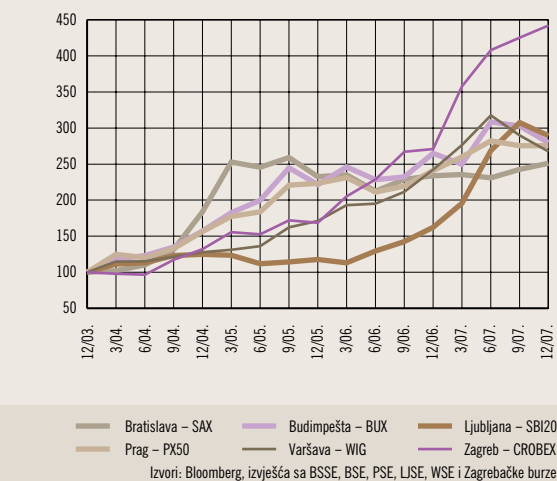
U veljači 2007. godine MF je izdao prvu tranšu nove kunske državne obveznice s dospelom 2017. godine, nominalne vrijednosti 2,5 mlrd. kuna i s prinosom do dospelja na dan izdavanja od 4,91%. Drugu je tranšu te obveznice MF izdao u srpnju 2007., a čija je nominalna vrijednost zbog povoljnih kretanja proračunskih prihoda smanjena s prvotno planiranih 3,5 mlrd. kuna na 3,0 mlrd. kuna, čime se ukupna vrijednost toga izdanja povećala na 5,5 mlrd. kuna. Osim te obveznice MF je krajem listopada 2007. izdao i drugu tranšu petnaestogodišnje kunske državne

1.51. Mjesečni promet dionica na Zagrebačkoj burzi i vrijednost indeksa CROBEX na kraju mjeseca

1.52. Kretanje indeksa odabranih burza

na kraju razdoblja, prosinac 2003. = 100

¹⁶ Pri izračunu tržišne kapitalizacije Zagrebačke burze za svaku se dionicu računa umnožak njezine posljednje cijene i broja izdanih dionica. Međutim, u izračun se uključuje i likvidnost dionice pa se dobivena tržišna kapitalizacija dionica kojima se u prethodnom mjesecu nije trgovalo prepolovljuje. Ako se nekom dionicom nije trgovalo u prethodna tri mjeseca, u zbroj tržišne kapitalizacije ulazi samo jedna četvrtina tržišne kapitalizacije te dionice.

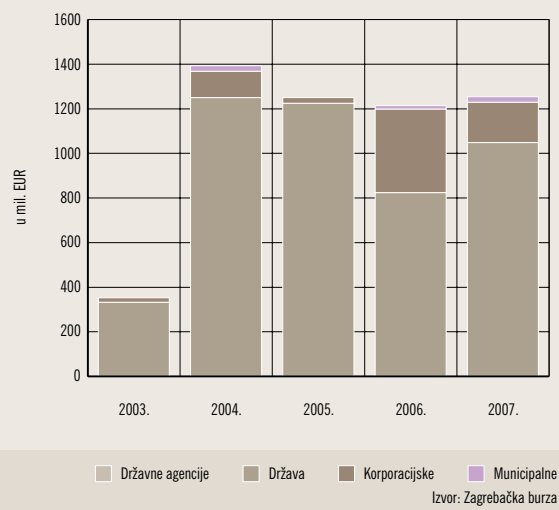
¹⁷ U ovu brojku, kao ni u izračune tržišne kapitalizacije, nisu uključene obveznice Fonda za naknadu oduzete imovine.

obveznice s valutnom klauzulom nominalne vrijednosti 300 mil. EUR, koja dospijeva 2019. godine, pa se ukupna vrijednost toga izdanja povećala na 500 mil. EUR.

U 2007. na domaćem tržištu kapitala izdano je šest novih korporacijskih obveznica, dvije manje nego 2006. godine. Tako su korporacijske obveznice tijekom 2007. redom izdali Optima telekom d.d., Jadran Galenski laboratorij d.d., Jadranka d.d., Jadrolinija d.d., Odašiljači i veze d.o.o. te Hrvatska elektroprivreda d.d. Sve obveznice bile su nominirane u kunama, od čega po dvije obveznice imaju petogodišnje, sedmogodišnje te desetogodišnje dospijeće. Prinosi do dospijeća na dan izdavanja kretali su se između 5,65% i 9,22%, a ukupna nominalna vrijednost svih šest izdanja iznosi 1,3 mlrd. kuna, što je manje od polovine ukupne vrijednosti izdanja korporacijskih obveznica u prethodnoj godini.

Tijekom 2007. godine zabilježena su i tri nova izdanja obveznica jedinica lokalne samouprave i jedna tranša već izdane obveznice. Novе obveznice izdali su gradovi Vinkovci, Osijek te Split, dok je Grad Rijeka izdao drugu tranšu obveznice iz 2006. godine. Dvije obveznice bile su nominirane u kunama, dok su ostala izdanja bila nominirana u eurima. Prinosi do dospijeća na dan izdavanja kretali su se između 4,87% i 5,56%, a ukupna nominalna vrijednost svih izdanja iznosi 186,3 mil. kuna.

1.53. Izdavanje obveznica na domaćem tržištu

Tablica 1.5. Izdanja obveznica na domaćem tržištu na kraju prosinca 2007.

Simbol	Izdavatelj	Datum izdavanja	Dospijeće	Valuta	Nominalna vrijednost izdanja	Nominalna kamatna stopa	Posljednja cijena ^a	Tekući prinos 31.12.2007.
RHMF-0-08CA	Republika Hrvatska	14.12.2001.	14.12.2008.	EUR	200.000.000	6,875%	101,60	6,767%
RHMF-0-125A	Republika Hrvatska	23.5.2002.	23.5.2012.	EUR	500.000.000	6,875%	105,00	6,548%
RHMF-0-085A	Republika Hrvatska	28.5.2003.	28.5.2008.	HRK	1.000.000.000	6,125%	99,80	6,137%
RHMF-0-142A	Republika Hrvatska	10.2.2004.	10.2.2014.	EUR	650.000.000	5,500%	100,10	5,495%
RHMF-0-19BA	Republika Hrvatska	29.11.2004.	29.11.2019.	EUR	500.000.000	5,375%	102,99	5,219%
RHMF-0-103A	Republika Hrvatska	8.3.2005.	8.3.2010.	HRK	3.000.000.000	6,750%	103,20	6,541%
RHMF-0-157A	Republika Hrvatska	14.7.2005.	14.7.2015.	EUR	350.000.000	4,250%	98,90	4,297%
RHMF-0-15CA	Republika Hrvatska	15.12.2005.	15.12.2015.	HRK	5.500.000.000	5,250%	98,20	5,346%
RHMF-0-137A	Republika Hrvatska	11.7.2006.	11.7.2013.	HRK	4.000.000.000	4,500%	96,20	4,678%
RHMF-0-172A	Republika Hrvatska	8.2.2007.	8.2.2017.	HRK	5.500.000.000	4,750%	95,00	5,000%
GDKC-0-116A	Grad Koprivnica	29.6.2004.	29.6.2011.	HRK	60.000.000	6,500%	101,30	6,417%
GDZD-0-119A	Grad Zadar	1.9.2004.	1.9.2011.	EUR	18.500.000	5,500%	102,55	5,363%
GDRI-0-167A	Grad Rijeka	18.7.2006.	18.7.2016.	EUR	16.383.008	4,125%	–	–
GDST-0-137A	Grad Split	24.7.2006.	24.7.2013.	EUR	8.000.000	4,563%	100,30	4,549%
GRVI-0-17AA	Grad Vinkovci	23.10.2007.	23.10.2017.	HRK	42.000.000	5,500%	–	–
GROS-0-17AA	Grad Osijek	30.10.2007.	30.10.2017.	HRK	25.000.000	5,500%	–	–
GDST-0-15BA	Grad Split	27.11.2007.	27.11.2015.	EUR	8.100.000	4,750%	–	–
HBOR-0-112A	Hrvatska banka za obnovu i razvitak	11.2.2004.	11.2.2011.	EUR	300.000.000	4,875%	–	–
BLSC-0-091A	Belišće d.d.	14.1.2005.	14.1.2009.	EUR	8.000.000	5,500%	101,60	5,413%
HYBA-0-086A	Hypo Alpe-Adria-Bank d.d.	6.6.2003.	6.6.2008.	HRK	150.000.000	6,500%	100,05	6,497%
PLVA-0-115A	Pliva d.d.	12.5.2004.	12.5.2011.	EUR	75.000.000	5,750%	99,00	5,808%
MDKA-0-087A	Medika d.d.	11.7.2005.	11.7.2008.	EUR	16.500.000	4,500%	99,10	4,541%
RBA-0-112A	Raiffeisenbank Austria d.d.	10.2.2006.	10.2.2011.	HRK	600.000.000	4,125%	97,50	4,231%
PODR-0-115A	Podravka d.d.	17.5.2006.	17.5.2011.	HRK	375.000.000	5,125%	96,20	5,327%
NEXE-0-116A	Nexe grupa d.d.	14.6.2006.	14.6.2011.	HRK	750.000.000	5,500%	97,00	5,670%
MTEL-0-097A	Metronet telekomunikacije d.d.	28.7.2006.	28.7.2009.	HRK	120.000.000	8,500%	101,90	8,342%
HOTR-0-941A	Hospitalija trgovina d.o.o.	5.10.2006.	5.10.2009.	HRK	75.000.000	8,250%	101,20	8,152%

Simbol	Izdavatelj	Datum izdavanja	Dospijeće	Valuta	Nominalna vrijednost izdanja	Nominalna kamatna stopa	Posljednja cijena*	Teški prinos 31.12.2007.
HEP-0-13BA	Hrvatska elektroprivreda d.d.	29.11.2006.	29.11.2013.	HRK	500.000.000	5,000%	94,00	5,319%
ATGR-0-11CA	Atlantic grupa d.d.	6.12.2006.	6.12.2011.	HRK	115.000.000	5,750%	98,35	5,846%
INGR-0-11CA	Ingra d.d.	6.12.2006.	6.12.2011.	HRK	200.000.000	6,125%	98,20	6,237%
OPTE-0-142A	Optima telekom d.o.o.	1.2.2007.	1.2.2014.	HRK	250.000.000	9,125%	101,15	9,021%
JDGL-0-126A	Jadran Galenski laboratorij d.d.	11.6.2007.	11.6.2012.	HRK	125.000.000	5,650%	–	–
JDRA-0-129A	Jadranka d.d.	13.9.2007.	13.9.2012.	HRK	75.000.000	6,475%	–	–
JRLN-0-12AA	Jadrolinija d.d.	25.10.2007.	25.10.2012.	HRK	70.000.000	6,500%	–	–
OIV-0-14BA	Odašiljači i veze d.o.o.	20.11.2007.	20.11.2014.	HRK	100.000.000	7,250%	–	–
HEP-0-17CA	Hrvatska elektroprivreda d.d.	7.12.2007.	7.12.2017.	HRK	700.000.000	6,500%	–	–

* U redovitom prometu

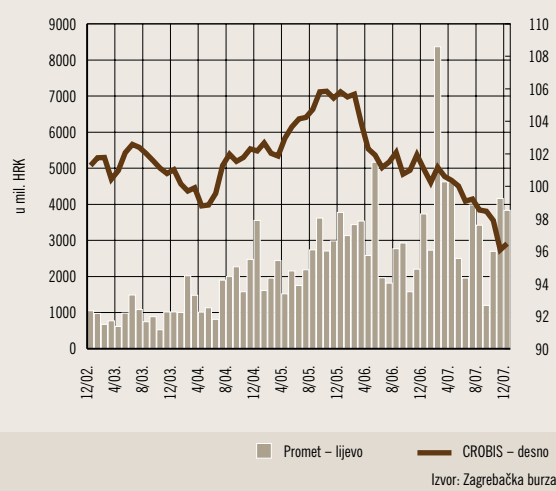
Izvor: Zagrebačka burza, mjesečno izvješće za prosinac 2007.

Promet obveznica¹⁸ u 2007. godini iznosio je 43,9 mlrd. kuna, što je za 26,0% više nego u 2006. godini. U promatranom razdoblju najlikvidnija je bila nova desetogodišnja kunska obveznica RH s dospeljećem 2017. godine, kojom je ostvareno 19% ukupnog prometa (8,3 mlrd. kuna). Visok promet ostvaren je i u trgovanju obveznicama RH koje dospeljavaju 2013. (15%, odnosno 6,7 mlrd. kuna), 2015. (15%, odnosno 6,5 mlrd. kuna) i 2014. godine (12%, odnosno 5,2 mlrd. kuna). Premda se broj izdanja korporacijskih obveznica nastavio povećavati i tijekom 2007. godine, one i dalje nisu bile osobito likvidne, pa je promet tim obveznicama u 2007. godini iznosio samo 1,2 mlrd. kuna, odnosno 2,8% ukupnoga godišnjeg prometa obveznica na Zagrebačkoj burzi.

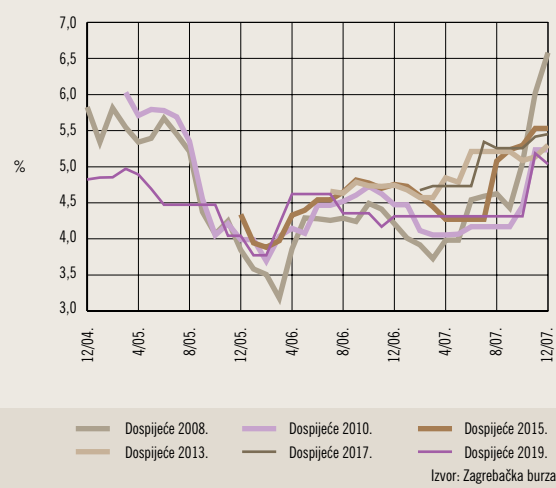
Tržišna kapitalizacija svih obveznica¹⁹ na domaćem tržištu kapitala na kraju prosinca 2007. iznosila je 41,3 mlrd. kuna (5,6 mlrd. EUR), odnosno 15,0% ostvarenog BDP-a za 2007. godinu. Tržišna kapitalizacija državnih obveznica, obveznica lokalne samouprave i HBOR-a iznosila je 37,3 mlrd. kuna (5,1 mlrd. EUR), odnosno 13,6% ostvarenog BDP-a, dok je tržišna kapitalizacija korporacijskih obveznica iznosila 4,0 mlrd. kuna (546 mil. EUR), što čini 1,5% ostvarenog BDP-a.

Porast kamatnih stopa na domaćem novčanom tržištu, posebno u drugom polugodištu 2007., učinio je ulaganja u dužničke vrijednosne papire manje privlačnima, a što se odrazilo na rast njihovih zahtijevanih prinosa, odnosno smanjenje njihovih cijena. Stoga se vrijednost obvezničkog indeksa CROBIS²⁰ kontinuirano smanjivala tijekom cijele 2007. i na kraju prosinca iznosila je 96,5 bodova, odnosno za 4,6 bodova manje nego na kraju prosinca 2006. godine.

1.54. Mjesečni promet obveznica na Zagrebačkoj burzi i vrijednost indeksa CROBIS na kraju mjeseca

1.55. Kretanje prinosa do dospeljeca državnih obveznica na domaćem tržištu

18 Za razdoblje od siječnja 2004. do veljače 2007. podaci o ukupnom prometu obveznica dobiveni su kao zbroj pojedinačnih prometa obveznica na Varaždinskoj i Zagrebačkoj burzi, a od ožujka 2007. i pripajanja Varaždinske burze Zagrebačkoj koriste se podaci s jedinstvene Zagrebačke burze. Treba naglasiti da je promet obveznica na Varaždinskoj burzi bio zanemariv jer njegov udio u ukupnom prometu obveznica ni u jednoj promatranjoj godini nije bio veći od 0,4%.

19 Osim obveznica Fonda za naknadu oduzete imovine

20 Na kraju 2007. godine u sastav CROBIS-a ulazilo je devet obveznica Republike Hrvatske. U odnosu na kraj 2006. godine iz sastava toga indeksa izvrštena je državna obveznica s dospeljećem 2008. godine.

Krajem prosinca 2007. godine na inozemnim je tržištima kapitala kotiralo ukupno sedam izdanja hrvatskih državnih obveznica, jedno manje nego na kraju prosinca 2006. U skladu sa strategijom zamjene inozemnog duga zaduživanjem na domaćem tržištu RH tijekom cijele 2007. nije izdavala nove obveznice na stranim tržištima. U srpnju 2007. dospjela je samurajska obveznica iz 2000. godine u vrijednosti od 40 mlrd. JPY, odnosno oko 1,8 mlrd. kuna, koja je refinancirana izdavanjem druge tranše kunske obveznice s dospijanjem 2017. godine. Od preostalih međunarodnih obveznica RH četiri su nominirane u eurima, dvije u jenima te jedna u američkim dolarima. Ukupna nominalna vrijednost svih sedam izdanja hrvatskih obveznica na inozemnim tržištima na kraju 2007. iznosila je 23,0 mlrd. kuna (odnosno 3,1 mlrd. EUR) i bila je za 2,6 mlrd. kuna (0,3 mlrd. EUR) manja nego na kraju prethodne godine.

Tablica 1.6. Izdanja hrvatskih euroobveznica na kraju 2007.

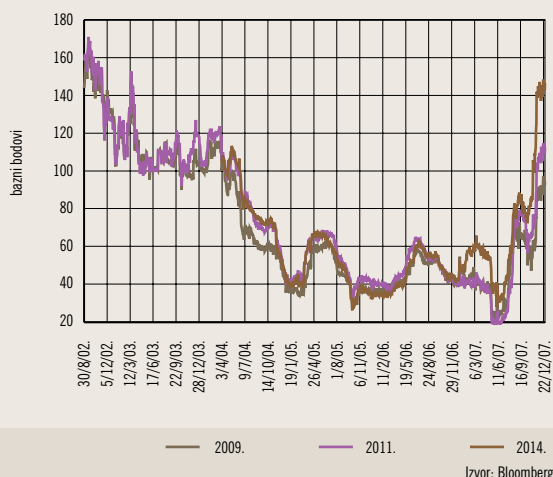
Obveznica	Datum izdavanja	Valuta	Iznos	Nominalna kamatna stopa	Prinos pri izdavanju	Razlika prinosa pri izdavanju	Razlika prinosa ^a 31.3.2007.	Razlika prinosa ^a 30.6.2007.	Razlika prinosa ^a 30.9.2007.	Razlika prinosa ^a 31.12.2007.
Londonski klub A, 2010.	31.7.1996.	USD	857.796.000	6-mjesečni LIBOR + 81,25 b.b.			92	100	134	142
Euroobveznice, 2011.	14.3.2001.	EUR	750.000.000	6,75%	6,90%	215	41	22	74	112
Euroobveznice, 2009.	11.2.2002.	EUR	500.000.000	6,25%	6,45%	158	41	26	64	94
Euroobveznice, 2010.	14.2.2003.	EUR	500.000.000	4,625%	4,65%	102	40	17	64	95
Euroobveznice, 2014.	15.4.2004.	EUR	500.000.000	5,000%	5,11%	101	59	34	79	147
Samurajske obveznice, 2007.	11.7.2000.	JPY	40.000.000.000	3,00%	3,00%	135	62	....	....	....
Samurajske obveznice, 2008.	26.6.2002.	JPY	25.000.000.000	2,15%	2,15%	144	40	41	65	67
Samurajske obveznice, 2009.	26.6.2003.	JPY	25.000.000.000	1,23%	1,23%	99	44	47	63	66

^a Prema usporedivoj obveznici

Izvor: Bloomberg

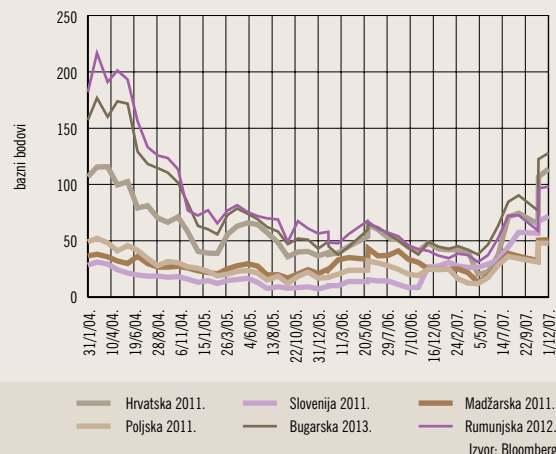
Prinosi hrvatskih euroobveznica i referentnih njemačkih obveznica tijekom prvog polugodišta 2007. kretali su se u skladu s očekivanjima glede visine ključnih američkih i europskih kamatnih stopa. Naime, povećanje ključne kamatne stope ESB-a zbog inflatornih pritisaka u državama članicama eurozone prouzročilo je znatno povećanje prinosa na referentne njemačke obveznice, dok su prinosi na domaće euroobveznice rasli u nešto manjoj mjeri, pa su se razlike među njima smanjile. Međutim, kriza na svjetskim financijskim tržištima uzrokovana poteškoćama na američkom tržištu drugorazrednih hipotekarnih kredita i opasnost od njezina širenja na ostale segmente gospodarstva potaknuli su svjetske ulagače na sigurnija ulaganja, što je u drugom polugodištu 2007. dovelo do snažnog rasta potražnje za državnim obveznicama visokorazvijenih zemalja i do znatnog pada zahtijevanih prinosa na te niskorizične obveznice. Smanjenje Fedove ključne kamatne stope u tri navrata prije kraja 2007. godine dodatno je pogodilo padu navedenih prinosa, dok ESB, zbog inflatornih pritisaka koji su i dalje snažni, svoju ključnu kamatnu stopu u drugom dijelu godine nije mijenjao. Nasuprot tome, prinosi na hrvatske euroobveznice do kraja su godine rasli, što je rezultiralo povećanjem razlike između njihovih prinosa i prinosa na usporedive njemačke obveznice. Tako su se

1.56. Razlika prinosa između hrvatskih euroobveznica s dospijecima 2009., 2011. i 2014. godine i referentnih njemačkih obveznica

Izvor: Bloomberg

1.57. Usporedba razlike prinosa hrvatske euroobveznice i sličnih obveznica odabranih tranzicijskih zemalja nominiranih u eurima u odnosu na referentnu njemačku obveznicu

Izvor: Bloomberg

do kraja prosinca 2007. godine razlike između zahtijevanih prinosa na hrvatske euroobveznice s dospjjećima 2009., 2011. i 2014. godine i prinosa na usporedive njemačke obveznice povećale na 94, 112 i 147 baznih bodova, što je znatno više nego na kraju 2006., kad su te razlike iznosile 39, 40 i 42 bazna boda.

Tijekom prvog polugodišta 2007. godine zahtijevani prinosi na euroobveznice novih zemalja članica EU rasli su sporije nego zahtijevani prinosi na usporedivu njemačku obveznicu zbog čega su se njihove razlike znatno smanjile. Prinosi na usporedivu hrvatsku euroobveznicu rasli su još sporije pa je i razlika između njihovih prinosa i onih na referentnu njemačku obveznicu snažnije smanjena u tom razdoblju. Zaoštavanje krize na američkom tržištu drugorazrednih hipotekarnih kredita u drugom je polugodištu 2007. dovelo do rasta zahtijevanih prinosa na euroobveznice gotovo svih promatranih zemalja, što je uz istodobno smanjenje prinosa na usporedivu njemačku obveznicu rezultiralo povećanjem razlika između njihovih prinosa. Najveći porast razlike prinosa ostvaren je kod obveznica grupe usporedivih tranzicijskih zemalja koju čine Hrvatska, Bugarska i Rumunjska.

1.2.8. Platna bilanca

Prema preliminarnim podacima manjak na tekućem računu platne bilance u 2007. godini iznosio je 3,2 mlrd. EUR ili 8,6% BDP-a. U odnosu na 2006. manjak se povećao za 0,5 mlrd. EUR, što je 0,7 postotnih bodova BDP-a. Pogoršanje manjka u 2007. godini može se u cijelosti objasniti širenjem neravnoteže u međunarodnoj razmjeni robe. Ostvarenja na ostala tri računa tekućih transakcija povoljnija su nego u 2006. godini: manjak se na računu faktorskih dohodaka smanjio, neto prihodi u međunarodnoj razmjeni usluga porasli su, dok se pad neto prihoda na računu tekućih transfera blago usporio.

Inozemni dug gospodarstva u cjelini povećao se tijekom 2007. godine za 3,7 mlrd. EUR ili 12,5%, što je za 1,2 postotna boda niže od rasta ostvarenog u 2006. Usporavanje rasta ukupnog duga gotovo je u cijelosti rezultat smanjivanja inozemnog duga banaka, dok se, suprotno tome, zaduživanje trgovačkih društava u inozemstvu dodatno intenziviralo. Dug sektora država na kraju 2007. ostao je gotovo nepromijenjen u usporedbi s krajem prethodne godine. Unatoč pogoršanju vanjske neravnoteže tijekom 2007. kretanje indeksa pritiska na devizno tržište pokazuje da domaći sektori nisu imali poteškoća u servisiranju svojih inozemnih obveza.

Račun tekućih transakcija

Pogoršanje salda na tekućem računu platne bilance u 2007. gotovo za petinu u usporedbi s godinom prije posljedica je ubrzanog rasta manjka u međunarodnoj razmjeni robe. Saldo na računu robe pogoršao se za 13,1%, i to, promatramo li ukupne agregate u tekućim cijenama, zbog izrazitijeg slabljenja godišnjeg rasta izvoza (nakon 17,2% u 2006. rast izvoza u 2007. godini usporio se na 8,6%) u odnosu na usporavanje godišnjeg rasta robnog uvoza (s 14,0% u 2006. na 10,8% u 2007. godini). Valja istaknuti da spomenuta kretanja u sebi skrivaju brojne šumove. Sporiji rast izvoza i uvoza, među ostalim, velikim je dijelom rezultat izgradnje plinovoda u sjevernom Jadranu. Prije nego što je plinovod bio dovršen, sav se plin iz tih bušotina najprije izvezio u Italiju, a potom uglavnom uvezio u Hrvatsku. Pritom valja naglasiti da je učinak izgradnje plinovoda na ublažavanje godišnje stope rasta uvoza bio manje izražen nego kod izvoza, s obzirom na to što je udio plina u ukupnom uvozu bio znatno manji nego u izvozu. S druge strane, uobičajena promjena faktora korekcije koji služe za svođenje vrijednosti robnog uvoza prema paritetu cif na paritet fob, u 2007. godini utjecala je na povećanje robnog uvoza iskazanog prema paritetu fob za 131,8 mil. EUR u usporedbi s vrijednošću robnog uvoza fob izvedenog uz primjenu faktora korekcije koji su se primjenjivali u proteklome petogodišnjem razdoblju (od 2002. do 2006.). Detaljna analiza vanjskotrgovinskih kretanja, koja slijedi u odjeljku Robna razmjena, upućuje na drugačije trendove kad se isključe određeni šumovi. Tako je, primjerice, godišnja stopa rasta ukupnoga robnog izvoza, isključujući brodove, naftu i naftne derivate te zemni i industrijski plin u 2007. godini, izraženo po stalnom tečaju, smanjena s 12,6% u 2006. na 11,5%, a robnog uvoza s 14,4% na 12,1%. Kontraktacija godišnje stope rasta robnog uvoza u 2007. naglašenija je od one istovrsnog pokazatelja za robni izvoz.

Tablica 1.7. Račun tekućih transakcija

u milijunima EUR i postocima

	2005.	2006.	2007. ^a	Stopa promjene 2007./2006.
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE	-1.976	-2.692	-3.206	19,1
1. Roba	-7.518	-8.344	-9.434	13,1
1.1. Prihodi	7.220	8.464	9.193	8,6
1.2. Rashodi	-14.738	-16.808	-18.626	10,8
2. Usluge	5.318	5.710	6.320	10,7
2.1. Prihodi	8.053	8.534	9.179	7,6
2.2. Rashodi	-2.735	-2.824	-2.859	1,3
3. Dohodak	-959	-1.165	-1.137	-2,4
3.1. Prihodi	717	891	1.289	44,7
3.2. Rashodi	-1.677	-2.056	-2.427	18,0
4. Tekući transferi	1.184	1.106	1.045	-5,5
4.1. Prihodi	1.628	1.638	1.574	-3,9
4.2. Rashodi	-445	-532	-529	-0,6

^a Preliminarni podaci
Izvor: HNB

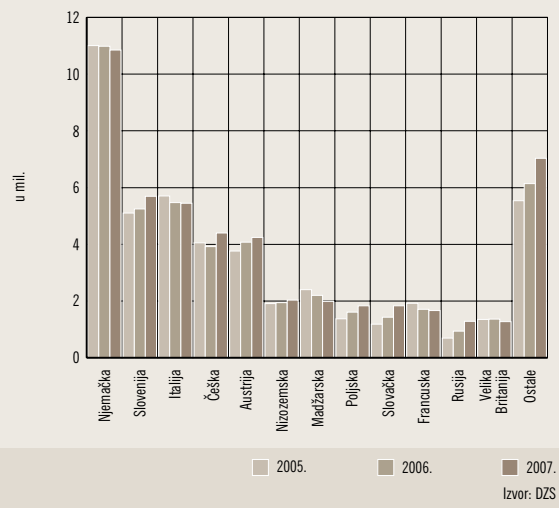
U međunarodnoj razmjeni usluga u 2007. ostvareni su bolji rezultati nego godinu prije: godišnji se rast neto prihoda ubrzao i iznosio je 10,7%, uglavnom zahvaljujući dobrim rezultatima na prihodnoj strani. Prema pojedinim vrstama usluga najveći je bio prirast turističkih prihoda, koji su dosegli 6,7 mlrd. EUR ili za 7,2% više nego u 2006., a nastavili su rasti i prihodi od prijevoza, poglavito od pomorskoga teretnog prijevoza te od ostalih usluga. Glede rashoda ostvaren je sporiji rast nego u 2006., premda je turistička potrošnja rezidenata u inozemstvu tijekom 2007. snažno porasla u odnosu na prethodnu godinu. Za razliku od toga, u 2007. primjetno su se smanjili rashodi za ostale usluge iz inozemstva, ponajviše trgovinske, poljoprivredne i rudarske te arhitektonske usluge, djelomično i zbog metodoloških promjena uvedenih sredinom 2006. godine.²¹

Prilično snažan rast prihoda od turizma u 2007. godini u skladu je s pokazateljima DZS-a o dolascima i noćenjima stranih gostiju u komercijalnim smještajnim kapacitetima, koji su porasli za 7,5% odnosno 5,4%. U strukturi gostiju prema zemlji prebivališta najviše je porastao broj noćenja gostiju iz zemalja Srednje i Istočne Europe, osobito iz Češke, Slovenije i Rusije. Za razliku od toga, noćenja gostiju iz starih članica Europske unije stagnirala su na razini iz prethodne godine, pri čemu je znatno manji broj noćenja gostiju iz Njemačke nadomješten povećanim brojem noćenja gostiju iz Austrije.

Ukupno promatrano u međunarodnoj razmjeni robe i usluga tijekom 2007. ostvaren je manjak od 3,1 mlrd. EUR. Njegov se godišnji rast zbog povoljnih kretanja na računu usluga tek blago usporio: s 19,7% u 2006. na 18,2% u 2007. Unatoč usporavanju rasta relativni pokazatelj manjka u razmjeni robe i usluga pogoršao se sa 7,7% BDP-a u 2006. na 8,3% BDP-a u 2007., a pokazatelj pokrivenosti uvoza robe i usluga njihovim izvozom smanjio se s 86,6% na 85,5%.

Nakon izrazitog pogoršanja u 2006. manjak na računu faktorskih dohodaka u 2007. godini blago se smanjio, i to zahvaljujući vrlo visokom rastu prihoda domaćih sektora. Naime, domaći su vlasnici poduzeća u ino-

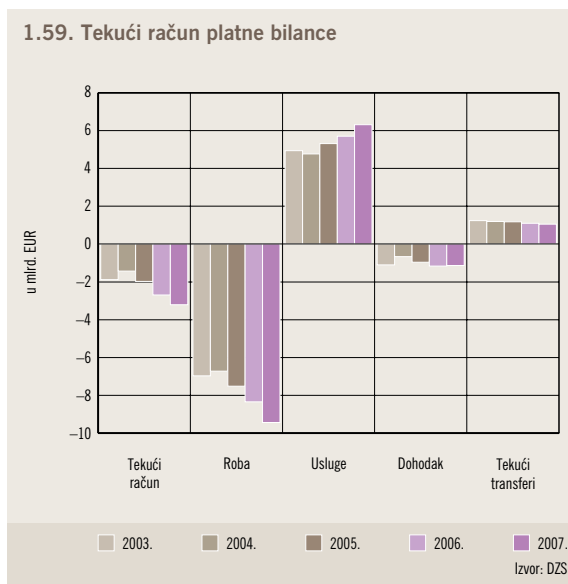
1.58. Noćenja gostiju iz odabranih zemalja u komercijalnim smještajnim kapacitetima

²¹ Metodološke promjene u području trgovinskih usluga odnose se na izravni reeksport i provoz robe, koji se od sredine 2006. knjiži po neto načelu (samo kao razlika u cijeni robe), dok se prije knjižila bruto vrijednost robe. Promjene na računu poljoprivrednih, rudarskih i ostalih usluga odnose se na novi tretman razmjene s podružnicama u inozemstvu, zbog čega je dio rashoda prebačen s računa usluga na račun inozemnih izravnih ulaganja.

zemstvu više nego udvostručili svoje prihode od izravnih vlasničkih ulaganja. Osim toga, nastavio se i visok rast prihoda od naknada zaposlenima, čemu je, kao i u 2006., pridonijelo unapređenje sustava praćenja transfera u međunarodnim plaćanjima uvedeno sredinom 2006., koje je rezultiralo preraspodjelom dijela prihoda s računa tekućih transfera (radničke doznake) na račun faktorskih dohodaka (naknade zaposlenima). Osim toga, znatan rast zabilježen je i kod prihoda središnje banke od ulaganja međunarodnih pričuva u inozemstvu, a s rastom inozemne aktive poslovnih banaka prilično su porasli i njihovi kamatni prihodi. Rashodi na osnovi faktorskih dohodaka uvećali su se u 2007. godini za 18,0%. Pritom se rast rashoda od izravnih vlasničkih ulaganja (dividenda i zadržane dobiti stranih vlasnika domaćih poduzeća) ublažio, ali se, s druge strane, znatno ubrzao rast izdataka domaćih sektora za kamate stečene s osnove inozemnog zaduživanja. Taj je rast posebno bio izrazit kod trgovačkih društava, koja su u 2007. za plaćanja kamata na svoj inozemni dug izdvojila gotovo 60% više sredstava nego prethodne godine.

Pozitivan saldo na računu tekućih transfera smanjio se u 2007. za 5,5%. Pad neto prihoda zabilježen je u prvoj polovini godine, što je uvelike posljedica unapređenja sustava praćenja transfera u međunarodnim plaćanjima, nakon čega se u drugom polugodištu pozitivan saldo ponovo povećao. Takve su promjene neto prihoda bile najvidljivije kod radničkih doznaka. Što se tiče transfera sektora država, u 2007. nastavio se bilježiti istodobni rast prihoda i rashoda, ali znatno sporiji nego godinu prije.

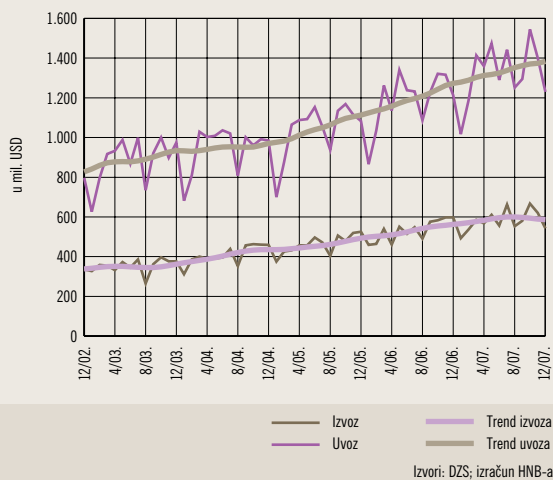
Robna razmjena

Slično kao u prethodnih nekoliko godina, i u 2007. najveći utjecaj na pogoršanje salda tekućeg računa platne bilance imao je porast manjka u međunarodnoj razmjeni robe. Pritom je nešto brži rast robnog manjka u 2007. u odnosu na godinu prije (13,1% naprama 11,0%, izraženo prema platnobilančnim podacima u eurima) uglavnom posljedica slabijih ostvarenja u razmjeni ostale transportne opreme (većinom brodova) te nekih prehrambenih proizvoda (odsjeci SMTK: kava, čaj, kakao i začini te ribe i prerađevine). Znatno se povećao i neto uvoz željeza i čelika, uvelike zbog rasta njihovih cijena na svjetskom tržištu, a pogoršao se i saldo u razmjeni električne energije te raznih kapitalnih proizvoda, poglavito telekomunikacijskih aparata i industrijskih strojeva za opću upotrebu. Iako se neto uvoz cestovnih vozila te nafte i naftnih derivata nije ubrzao, spomenuti odsjeci i dalje znatno pridonose visokim stopama rasta manjka u robnoj razmjeni s inozemstvom.

Prema podacima DZS-a u 2007. godini ukupno je izvezeno robe u vrijednosti od 12,4 mlrd. USD. Godišnja je stopa rasta izvoza iznosila 11,5%, izraženo u američkim dolarima prema stalnome tečaju, odnosno za 5,9 postotnih bodova manje nego u 2006. Sporiji rast izvoza velikim je dijelom posljedica pada izvoza zemnoga i industrijskog plina nakon završetka izgradnje plinovoda u sjevernom Jadranu. Naime, novi je plinovod omogućio izravan prijenos plina na domaće tržište, dok se prije taj plin najprije izvezio u Italiju, a zatim ponovo pretežno uvezio u Hrvatsku, što je znatno uvećavalo vrijednost vanjskotrgovinske razmjene toga energenta. Slabiji su i izvozni rezultati nekih drugih odsjeka SMTK, posebno onih koji se odnose na poljoprivredne i prehrambene proizvode (odsjeci kava, čaj, kakao i začini, riba i prerađevine te šećer, proizvodi od šećera i med). Osim toga, usporio se i rast izvoza brodova te električne energije.

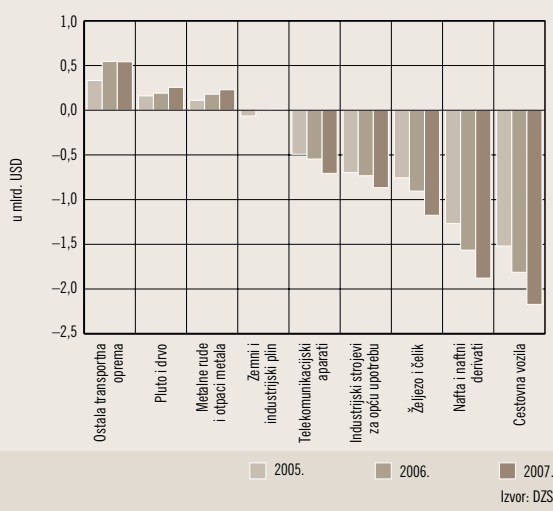
Za razliku od navedenih odsjeka, bolji izvozni rezultati bilježe se kod izvoza električnih strojeva, aparata i uređaja, specijalnih strojeva za pojedine industrijske grane te pogonskih strojeva i uređaja. Osim toga, nakon smanjenja u 2006., ponovo je porastao i izvoz cestovnih vozila (većinom dijelova i dodatka motornih vozila) te odjeće. Premda je godišnji rast cijena sirove nafte na svjetskom tržištu u 2007. bio upola manji u odnosu na godinu prije, porast vrijednosti izvezeno nafte i naftnih derivata još uvijek znatno pridonosi rastu ukupnoga robnog izvoza.

1.60. Robni izvoz (fob) i uvoz (cif) bez ostale transportne opreme te nafte i naftnih derivata
po stalnom tečaju iz 2002.

Ukupni robni uvoz u 2007. godini, prema podacima DZS-a, iznosio je 25,8 mlrd. USD. Na godišnjoj se razini povećao za 13,0%, izraženo prema stalnome tečaju, što je za 2,7 postotnih bodova manje od rasta u 2006. Usporavanje rasta uvoza velikim je dijelom rezultat smanjenog uvoza plina nakon izgradnje plinovoda u sjevernom Jadranu. Osim uvoza plina znatno se smanjio i uvoz šećera, proizvoda od šećera i meda, poglavito iz EU, pošto je Europska komisija od rujna 2006. ukinula tzv. C-kvotu za subvencionirani izvoz šećera iz EU u Hrvatsku. Zbog primjene nove odluke uvozni je šećer prilično poskupio, pa su se kupci preusmjerili na šećer s domaćeg tržišta. S obzirom na to da su domaći proizvođači svoj šećer tako više plasirali na domaće tržište, zabilježen je pad izvoza šećera. Nadalje, budući da se u 2007. na svjetskom tržištu vidljivo usporio rast cijena obojenih metala, prilično se smanjio i rast vrijednosti uvoza tih proizvoda.

1.61. Saldo robne razmjene s inozemstvom prema odabranim odsjecima SMTK

Suprotno tome, razmjerno visokoj stopi rasta ukupnoga robnog uvoza u 2007. znatno je pridonio uvoz odsjeka SMTK ostala transportna oprema, koji se prema stalnome tečaju povećao za više od trećine. Ipak, treba imati na umu da ta kretanja uvelike proizlaze iz metodologije knjiženja poslova dorade brodova na bruto načelu jer se čak polovina prirasta uvoza toga odsjeka u 2007. odnosila na uvoz tankera iz Italije i Malte, kamo hrvatska brodogradilišta najčešće šalju svoje brodove na doradu. Osim uvoza brodova u 2007. godini znatno je porastao i uvoz cestovnih vozila, iako se njegov rast neznatno ublažio u odnosu na godinu prije (14,5% naprama 16,7%). Nadalje, ubrzao se rast uvezene vrijednosti željeza i čelika, čemu su uvelike pridonijele i dalje visoke cijene tih sirovina na svjetskom tržištu. Premda se rast uvoznih cijena sirove nafte, za razliku od cijena željeza i čelika, usporio, uvoz nafte i naftnih derivata i dalje daje veliki doprinos rastu ukupnoga robnog uvoza. Poput uvoza sirovina i energenata, prilično snažno nastavio je rasti i uvoz kapitalnih dobara (strojeva i transportnih uređaja bez ostale transportne opreme i cestovnih vozila), od kojih se posebno izdvajaju industrijski strojevi za opću upotrebu i telekomunikacijski aparati.

U geografskoj strukturi hrvatskoga robnog izvoza u 2007. uočljivo je blago smanjenje udjela razvijenih zemalja u odnosu na godinu prije (sa 71,7% njihov se udio smanjio na 69,3%), ponajprije zbog manjeg rasta izvoza u stare članice EU, i to najviše u Italiju i Švedsku. Smanjenje izvoza u obje navedene zemlje velikim dijelom proizlazi iz smanjenog izvoza brodova, dok je u Italiju zabilježen i znatan pad izvoza plina, što je posljedica spomenute izgradnje plinovoda. Za razliku od izvoza u stare članice, izvoz u nove članice EU izrazito se ubrzao, i to najviše u Maltu, gdje je većinu prirasta generirao izvoz domaćih brodova na doradu, zatim Mađarsku (nafta i naftni derivati te specijalni strojevi za pojedine industrijske grane) i Sloveniju (dijelovi i dodaci motornih vozila te razni kemijski proizvodi). Osim toga, ubrzao se i rast izvoza u zemlje u razvoju tijekom 2007., pa se njihov udio u ukupnome hrvatskome robnom izvozu povećao s 28,3% u 2006. na 30,7%. Taj je rast prije svega rezultat izrazitog povećanja izvoza u zemlje regije, poglavito u Bosnu i Hercegovinu, pri čemu je znatno porasla vrijednost izvezena nafte i naftnih derivata, a povećao se i izvoz žitarica i proizvoda od žitarica te električne energije. Snažno je rastao i izvoz u Srbiju te Crnu Goru, i to najviše proizvoda od nemetalnih minerala, električnih strojeva, aparata i uređaja te nafte i naftnih derivata.

Tablica 1.8. Robni izvoz i uvoz RH prema ekonomskim grupacijama zemalja

udjeli u postocima

Izvoz			Ekonomske grupacije	Uvoz		
2005.	2006.	2007. ^a		2005.	2006.	2007. ^a
69,3	71,7	69,3	Razvijene zemlje	73,8	72,6	71,8
62,0	63,2	59,1	EU-25	65,6	65,0	63,3
8,1	8,2	8,3	Slovenija	6,8	6,3	5,9
1,6	1,7	2,2	Mađarska	3,1	3,0	2,9
48,1	48,8	43,7	EU-15	50,6	50,1	48,7
7,2	6,0	6,1	Austrija	5,8	5,4	5,3
21,2	23,1	19,1	Italija	16,0	16,7	16,0
10,7	10,3	10,0	Njemačka	14,8	14,5	14,4
1,1	1,5	1,2	Efta	1,7	1,7	1,9
30,7	28,3	30,7	Zemlje u razvoju	26,2	27,4	28,2
14,3	12,6	14,4	Bosna i Hercegovina	2,4	2,8	2,8
4,5	5,4	6,6	Srbija, Crna Gora	0,9	1,1	1,3
1,3	1,2	1,3	Rusija	9,2	10,1	10,1
0,1	0,2	0,2	Kina	4,7	5,3	6,2

^a Privremeni podaci
Izvor: DZS

Slično kao i kod robnog izvoza, u strukturi ukupnoga hrvatskoga robnog uvoza u 2007. godini također je uočljivo blago smanjenje udjela razvijenih zemalja, uz istodobni rast udjela zemalja u razvoju. Takve se promjene strukture mogu objasniti znatno bržim rastom uvoza iz zemalja u razvoju u odnosu na rast uvoza iz razvijenih zemalja. Premda je još vrlo visok, rast uvoza iz razvijenih zemalja uvelike je ublažen slabijim uvozom iz Italije zbog smanjene trgovine plinom. Uvoz iz većine ostalih razvijenih zemalja, ponajprije iz Njemačke, Austrije i Slovenije, koje uz Italiju imaju najveći udio u strukturi hrvatskog uvoza, nastavio je snažno rasti. Taj se rast u slučaju Njemačke uglavnom odnosi na uvoz cestovnih vozila, industrijskih strojeva za opću uporabu te željeza i čelika, dok se iz Austrije najviše povećao uvoz proizvoda od metala te papira, kartona i proizvoda od celuloze, a iz Slovenije uvoz industrijskih strojeva za opću upotrebu i električne energije. Vrlo visokim stopama rasta uvoza iz zemalja u razvoju, kao i rastu njihova udjela u ukupnome hrvatskome robnom uvozu, pridonijele su i vrlo visoke cijene energenata, koji se većinom uvoze upravo iz te skupine zemalja, a najviše iz Rusije. Osim toga, i sve veći uvoz iz Kine (uglavnom odjeće, telekomunikacijskih aparata te uredskih strojeva i strojeva za automatsku obradu podataka) pridonosi sve većem udjelu zemalja u razvoju.

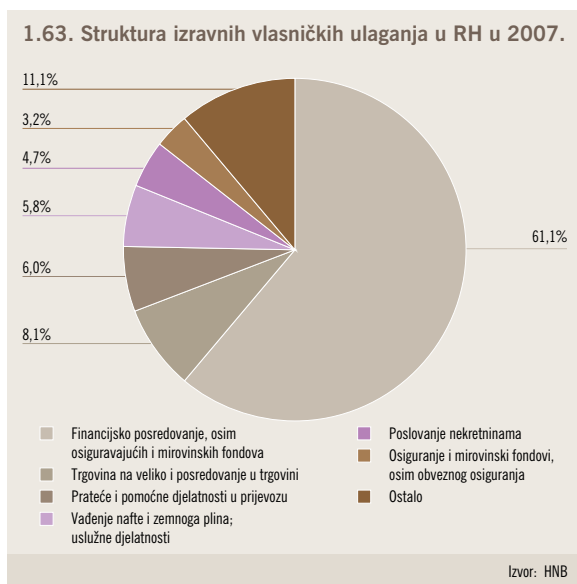
Račun kapitalnih i financijskih transakcija

Na računu kapitalnih i financijskih transakcija u 2007. ostvaren je neto priljev financijskih sredstava u iznosu od 4,1 mlrd. EUR, što je za 15,6% više nego godinu prije. Najveći rast neto priljeva financijskih sredstava u Hrvatsku ostvaren je s osnove inozemnih izravnih ulaganja, koja su u 2007. godini dosegla 3,4 mlrd. EUR. Istodobno je na računu portfeljnih ulaganja zabilježen manji iznos neto odljeva zahvaljujući snažnom rastu obveza domaćih sektora te, u manjoj mjeri, slabljenju rasta njihovih sredstava u inozemstvu. Nasuprot tome, neto priljevi s osnove ostalih ulaganja bili su upola manji nego u 2006., ponajviše pod utjecajem domaćih banaka, koje su u 2007. znatno smanjile svoje inozemne obveze i istodobno snažno povećale svoju inozemnu imovinu. Porast priljeva financijskih sredstava iz inozemstva utjecao je na daljnji rast međunarodnih pričuva, koje su na kraju 2007. dosegle 9,3 mlrd. EUR.

1.62. Račun financijskih transakcija

Neto inozemna izravna ulaganja u 2007. iznosila su 3,4 mlrd. EUR, što je za 0,9 mlrd. EUR ili 33,5% više nego u 2006. godini. Povećanje neto izravnih ulaganja ostvareno je zahvaljujući snažnom rastu inozemnih izravnih ulaganja u Hrvatsku, koja su u 2007. iznosila 3,6 mlrd. EUR, a to je gotovo za trećinu više nego prethodne godine. Time su izravna ulaganja u Hrvatsku ostvarena tijekom 2007. premašila manjak na tekućem računu platne bilance. U njihovoj strukturi najviše su se povećala dužnička izravna ulaganja (obveze domaćih sektora prema povezanim poduzećima u inozemstvu), koja su se više nego utrostručila, a u manjoj su mjeri porasla i vlasnička izravna ulaganja, dok se zadržana dobit stranih vlasnika ostvarena u domaćim poduzećima i bankama smanjila. S druge strane, povećala su se ulaganja domaćih sektora u inozemstvu, i to zahvaljujući snažnom rastu njihove zadržane dobiti.

Kad je riječ o vlasničkim izravnim ulaganjima u Hrvatsku, više od polovine ulaganja u 2007. godini odnosilo se na ulaganja u djelatnosti financijskog posredovanja, u čemu su prevladavale dokapitalizacije banaka u stranom vlasništvu u ukupnom iznosu većem od 1,1 mlrd. EUR. Trend dokapitaliziranja banaka potaknut je mjerama monetarne politike, prije svega pooštavanjem prudenčijalnih mjera i zadržavanjem visoke stope granične obvezne pričuve. Osim dokapitalizacija među većim vlasničkim ulaganjima u 2007. ističu se prodaja tvrtke Tifon d.o.o. mađarskoj naftnoj kompaniji MOL, zatim kartične kuće Diners Club Adriatic d.d. austrijskoj Erste Bank der österreichischen Sparkassen AG te osiguravajuće kuće Osiguranje Zagreb d.d. švicarskoj osiguravajućoj kompaniji Balôise-Holding AG. Promatrano prema zemljama podrijetla više od polovine inozemnih izravnih ulaganja u 2007. potječe iz Austrije (dokapitalizacije banaka u austrijskom vlasništvu i drugih banaka preko austrijskih podružnica njihovih inozemnih vlasnika te preuzimanje kartične kuće Diners Club Adriatic

d.d.). Na drugom se mjestu nalazi Belgija zbog reklasifikacije inozemnih ulaganja iz Švicarske u inozemna ulaganja iz Belgije jer je kompaniju Dukat d.d., čiji je dotadašnji vlasnik bio švicarski rezident, u 2007. preuzela francuska mljekarska grupacija Lactalis preko svoje tvrtke kćeri sa sjedištem u Belgiji.

Na računu portfeljnih ulaganja ostvareni je rast obveza u 2007. godini bio tek neznatno veći od rasta sredstava domaćih sektora, što je rezultiralo neto odljevom financijskih sredstava od samo 35 mil. EUR (usporedbe radi, godinu prije neto odljev s te osnove iznosio je više od 0,5 mlrd. EUR). Rastu obveza domaćih sektora najviše su pridonijela izdanja inozemnih obveznica HBOR-a (250 mil. EUR) i Zagrebačkoga holdinga d.o.o. (300 mil. EUR). Među većim otplatama sektora država treba istaknuti otplatu samurajske obveznice vrijedne 40 mlrd. JPY te redovite otplate Londonskom klubu (obveznice Serije A). Tome valja pridodati i otplate ostalih domaćih sektora, što se odnosi na prijevremenu otplatu obveznice Bina-Istre d.d. u vrijednosti od 210 mil. EUR. Kad je riječ o obvezama domaćih sektora s osnove vlasničkih portfeljnih ulaganja, one su u 2007. rasle gotovo jednako snažno kao i godinu prije, a najveći se dio odnosio na ulaganja nerezidenata u procesu javnih ponuda dionica domaćih poduzeća, ponajviše T-HT-a.

Osim povećanja obveza na računu portfeljnih ulaganja, u 2007. zabilježen je i rast inozemne imovine domaćih sektora, iako nešto slabiji nego prethodne godine. Naime, nastavio se snažan rast ulaganja domaćih investicijskih fondova u dionice na inozemnim financijskim tržištima, ali se smanjila inozemna imovina poslovnih banaka, koje su dio svojih potraživanja u obliku inozemnih obveznica i instrumenata tržišta novca zamijenile gotovinom i depozitima u stranim bankama.

Na računu ostalih ulaganja (obuhvaćaju kredite, trgovinske kredite te gotovinu i depozite) neto priljev u 2007. iznosio je 1,4 mlrd. EUR, što je upola manje nego godinu prije (3,1 mlrd. EUR). Pad neto priljeva podjednako je rezultat snažnijeg rasta inozemne imovine i istodobnog slabljenja rasta inozemnih obveza. Rast inozemne imovine u iznosu od 1,6 mlrd. EUR gotovo se u potpunosti može objasniti spomenutim povećanjem gotovine i depozita domaćih banaka u inozemstvu. Premda se inozemno zaduživanje ostalih domaćih sektora pojačalo, u čemu se osim većinski privatnih ističu i javna te mješovita trgovačka društva (najviše Autocesta Rijeka – Zagreb d.d., Zagrebački holding

d.o.o. i Ina), rast ukupnih obveza s osnove ostalih ulaganja bio je slabiji nego prethodne godine, i to zahvaljujući bankama koje su, pod utjecajem mjera HNB-a, smanjile svoje obveze prema stranim vjerovnicima za 1,3 mlrd. EUR (usporedbe radi, tijekom 2006. banke su povećale svoje obveze sa spomenute osnove za 1,4 mlrd. EUR).

Prema platnobilančnim podacima (koji ne uključuju međuvalutne promjene) međunarodne su se pričuve tijekom 2007. godine povećale za 722 mil. EUR, što je upola manji rast od onoga ostvarenog u 2006. Slabiji rast pričuva uglavnom je posljedica toga što su banke izdvajale niže iznose granične obvezne pričuve zbog smanjenja svoje inozemne pasive. Budući da su aprecijacijski pritisci na tečaj domaće valute u 2007. bili slabiji nego prethodne godine, smanjen je i ukupan iznos deviza koje je središnja banka otkupila od poslovnih banaka putem deviznih intervencija (0,8 mlrd. EUR u 2007. naprama 1,2 mlrd. EUR u 2006.). S druge strane, rastu pričuva pridonijela su veća izdvajanja poslovnih banaka s osnove devizne obvezne pričuve, u čemu se ogleda snažan rast deviznih depozita u bankama. Jednako je tako učinak prodaje deviza MF-u na smanjenje pričuva u 2007. bio manje izrazit nego prethodne godine. Na kraju 2007. međunarodne su pričuve, prema podacima monetarne statistike (uključuju međuvalutne promjene), iznosile 9,3 mlrd. EUR i bile su za 6,7% veće nego na kraju 2006. Navedena razina pričuva bila je dostatna za pokriće 5,2 mjeseca uvoza robe i usluga.

Tablica 1.9. Struktura međunarodnih pričuva HNB-a

na kraju razdoblja, u milijunima EUR i postocima

	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
Stanje	6.554	6.436	7.438	8.725	9.307
Udjeli					
1. Devizne pričuve	87,6	96,9	98,6	93,6	95,7
1.1. Dužnički vrijednosni papiri	48,9	50,7	48,4	48,1	51,3
1.2. Ukupno gotovina i depoziti	38,6	46,2	50,2	45,4	44,5
– kod ostalih središnjih banaka, BIS-a i MMF-a	4,1	3,6	5,5	2,3	2,0
– kod banaka sa sjedištem izvan Hrvatske	34,5	42,6	44,7	43,2	42,4
2. Pričuvna pozicija u MMF-u	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Posebna prava vučenja (SDR)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Zlato	–	–	–	–	–
5. Obratni repo poslovi	12,4	3,1	1,3	6,4	4,2

Napomena: Izraženo prema približnoj tržišnoj vrijednosti
Izvor: HNB

U strukturi međunarodnih pričuva na kraju 2007. godine nešto više od polovine odnosilo se na dužničke vrijednosne papire, čiji se udio povećao za više od 3 postotna boda u odnosu na kraj 2006. Osim toga, znatan dio pričuva čine gotovina i depoziti uloženi kod inozemnih komercijalnih banaka te manjim dijelom kod drugih središnjih banaka, Banke za međunarodne namire i MMF-a. Preostali dio pričuva uglavnom se odnosi na ulaganja u obratne repo poslove.

Inozemni dug

U 2007. bruto inozemni dug RH nastavio se povećavati, ali je njegov rast bio relativno slabijeg intenziteta nego prethodne godine. Porast inozemnog duga tijekom 2007. iznosio je 3,7 mlrd. EUR ili 12,5%, što je usporenje rasta od 1,2 postotna boda u odnosu na godinu prije. Slabljenju rasta ponajviše je pridonio pad inozemnog duga poslovnih banaka pod utjecajem mjera monetarne politike, osobito ograničavanja rasta plasmana banaka koji ne podliježe upisu obveznih blagajničkih zapisa na 12% i zadržavanja visoke stope granične obvezne pričuve (55%). Osim toga, u skladu s nastojanjima države da se orijentiranjem na domaće financijsko tržište pridonese ublažavanju vanjskih neravnoteža zemlje, inozemni dug toga sektora na kraju 2007. ostao je gotovo nepromijenjen u odnosu na godinu prije. Nasuprot tome, u 2007. inozemno zaduživanje poduzeća, i kod stranih banaka, i kod povezanih poduzeća u inozemstvu, dodatno se intenziviralo.

Tablica 1.10. Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima

na kraju razdoblja, u milijunima EUR i postocima

Sektor dužnika	2004.	2005.	2006.	2007.	Struktura				Indeksi		
					2004.	2005.	2006.	2007.	2005./04.	2006./05.	2007./06.
1. Država	7.257	7.047	6.668	6.663	31,6	27,4	22,8	20,2	97,1	94,6	99,9
2. Središnja banka (HNB)	2	3	3	2	0,0	0,0	0,0	0,0	112,3	97,2	91,4
3. Banke	7.732	8.979	10.223	8.879	33,7	34,9	34,9	27,0	116,1	113,9	86,9
4. Ostali domaći sektori	5.896	7.264	9.503	13.452	25,7	28,2	32,5	40,9	123,2	130,8	141,6
5. Izravna ulaganja	2.046	2.455	2.878	3.933	8,9	9,5	9,8	11,9	120,0	117,2	136,6
U čemu: hibridni i podređeni instrumenti	314	214	167	56	1,4	0,8	0,6	0,2	68,1	78,1	33,5
Ukupno (1+2+3+4+5)	22.933	25.748	29.274	32.929	100,0	100,0	100,0	100,0	112,3	113,7	112,5

Izvor: HNB

Za razliku od prethodnih nekoliko godina, kad su bile jedan od glavnih pokretača rasta inozemnog duga, u 2007. poslovne su banke, suočene s pooštrenim mjerama HNB-a, smanjile svoje inozemne obveze za 1,3 mlrd. EUR ili 13,1%. U uvjetima ograničene kreditne aktivnosti smanjenju inozemne pasive banaka pogodovali su i snažni priljevi domaćih izvora sredstava u bankovni sustav, kao i izrazito visoki priljevi inozemnih sredstava na osnovi dokapitalizacija. Promatrano po pojedinim instrumentima banke su najviše smanjile svoje obveze s osnove kredita te gotovine i kratkoročnih depozita. U skladu s opisanim kretanjima na kraju prosinca 2007. inozemni dug banaka smanjio se na 8,9 mlrd. EUR, a njegov je udio u ukupnome inozemnom dugu pao čak za 8 postotnih bodova, s 34,9% na 27,0%.

Za razliku od banaka, ostali domaći sektori (pretežno trgovačka društva) u 2007. godini snažno su intenzivirali svoje zaduživanje u inozemstvu. Dug toga sektora povećao se tijekom 2007. za visok iznos od 3,9 mlrd. EUR ili 41,6% (u odnosu na 2,2 mlrd. EUR u 2006.), te je na kraju godine dosegnuo 13,5 mlrd. EUR. Takva se kretanja mogu objasniti i činjenicom da se u razdoblju snažne gospodarske aktivnosti, a uz istodobnu ograničenu dostupnost kredita na domaćem tržištu, sve veći broj trgovačkih društava odlučivao na izravno financiranje u inozemstvu, djelomično uz potporu i posredovanje domaćih poslovnih banaka. Osim većinski privatnih, ubrzano rasta duga u 2007. znatno su pridonijela i javna te mješovita trgovačka društva, a posebno se izdvajaju Autocesta Rijeka – Zagreb d.d. (zbog zaduživanja za cestogradnju), zatim Zagrebački holding d.o.o. (koji je u lipnju izdao međunarodnu obveznicu u vrijednosti od 300 mil. EUR) te Ina (koja je u 2007. iskoristila veći dio sredstava iz sindiciranoga kredita odobrenog u ukupnoj vrijednosti od 1 mlrd. USD). Visok prirast duga nastavio se bilježiti i kod nebankarskih financijskih institucija (većinom društava za lizing).

U 2007. godini snažno se ubrzao i rast duga s osnove izravnih ulaganja koja obuhvaćaju izravna dužnička ulaganja u poduzeća te, manjim dijelom, hibridne i podređene instrumente banaka. Ukupna izravna ulaganja tako su tijekom 2007. porasla za 1,1 mlrd. EUR ili 36,6%, čime su na kraju godine dosegnula 4,0 mlrd. EUR. Pribroje li se izravna dužnička ulaganja u poduzeća dugu ostalih domaćih sektora, tada je ukupni prirast duga trgovačkih društava (prema proširenom obuhvatu) dosegnuo 5,1 mlrd. EUR, a njegov godišnji rast 41,9%. Time se i njegov udio u ukupnome inozemnom dugu u 2007. povećao za 10,9 postotnih bodova, te je na kraju godine dosegnuo 52,6%.

Dug sektora država, koji obuhvaća središnju državu, republičke fondove, HBOR i lokalnu državu, na kraju 2007. ostao je gotovo nepromijenjen u odnosu na kraj prethodne godine i iznosio je 6,7 mlrd. EUR. Pritom se među najznačajnijim otplatama ovog sektora u 2007. ističu otplata samurajske obveznice u vrijednosti od 40 mlrd. JPY (oko 250 mil. EUR) i plaćanja redovitih polugodišnjih obveza središnje države Londonskom klubu, dok je od novih obveza najvažnije bilo izdanje obveznice HBOR-a u vrijednosti od 250 mil. EUR. Osim toga, u sektoru država znatan porast obveza zabilježen je i kod republičkih fondova, što se uglavnom odnosi na HAC i HC, čiji se inozemni dug u 2007. povećao za 0,2 mlrd. EUR. Promatra li se pak cijeli javni sektor (koji osim

1.64. Doprinosi domaćih sektora godišnjem prirastu ukupnoga inozemnog duga

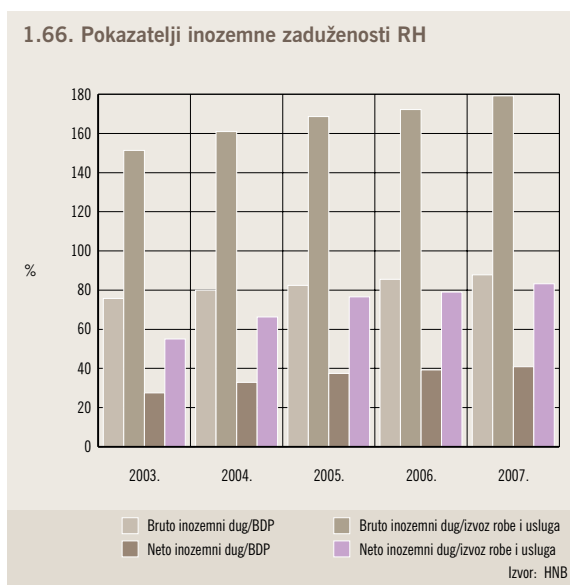
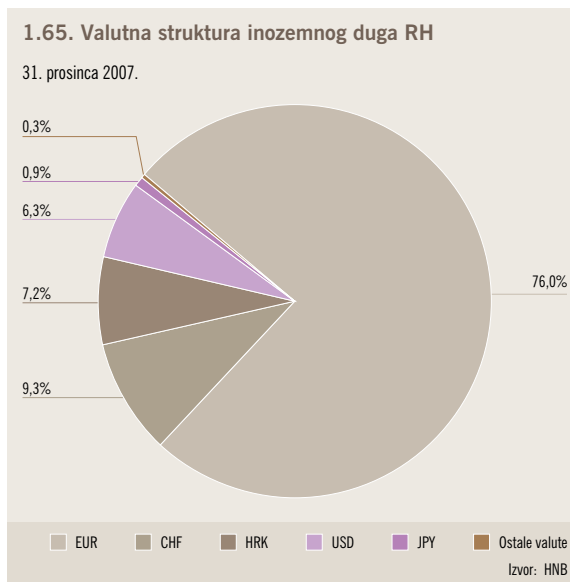

sektora država obuhvaća i javna te mješovita trgovačka društva), zabilježeno je povećanje njegova duga prema inozemstvu, i to zbog spomenutoga snažnog rasta zaduživanja javnih i mješovitih trgovačkih društava. Za razliku od toga, potencijalni dug javnog sektora, odnosno dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor, kontinuirano se smanjuje već duži niz godina.

U valutnoj strukturi inozemnog duga udio eura povećao se tijekom 2007. za 1,2 postotna boda, te je na kraju godine iznosio 76,0%. Takva kretanja ostvarena su ponajviše zahvaljujući pojačanom zaduživanju ostalih domaćih sektora u eurima te rastu duga države nominiranog u toj valuti. Povećao se i udio kuna u valutnoj strukturi ukupnoga inozemnog duga, sa 6,0% na 7,2%, uglavnom zbog porasta inozemnog duga banaka nominiranog u kunama, čemu pridonosi i mjera u vezi s minimalno potrebnim deviznim potraživanjima, koja povećava troškove deviznog u usporedbi s kuskim inozemnim zaduživanjem. Nasuprot tome, smanjio se udio duga nominiranog u jenima i švicarskim francima, prije svega zbog otplata države (samurajska obveznica) te smanjenja inozemnog duga banaka u švicarskim francima.

Promatra li se ročna struktura inozemnog duga, u 2007. je godini nakon duljeg razdoblja zaustavljen trend snažnog rasta kratkoročnog duga. Tako je kratkoročni dug u 2007. povećan samo za 2,0%, čime je dosegnuo 4,4 mlrd. EUR. Usporavanje rasta kratkoročnih obveza prema inozemstvu proizlazi iz pada kratkoročnog duga poslovnih banaka, i to ponajviše s osnove kredita te gotovine i kratkoročnih depozita nerezidenata. Zbog nižeg rasta kratkoročnog duga njegov se udio u ukupnome inozemnom dugu smanjio tijekom godine za 1,4 postotna boda, pa je na kraju 2007. iznosio 13,3%.

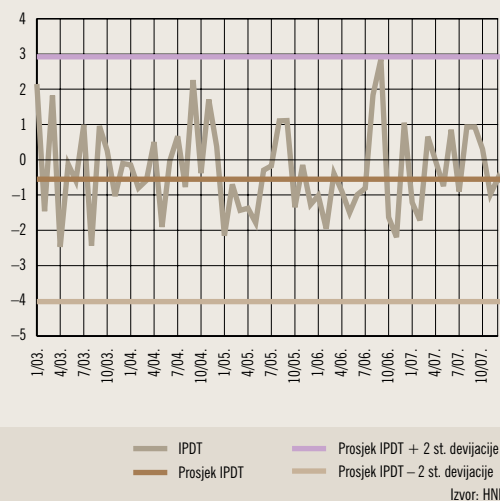
Budući da je rast inozemnog duga bio brži od rasta nominalnoga BDP-a, kao i od rasta izvoza robe i usluga, pogoršali su se relativni pokazatelji inozemne zaduženosti. Tako se omjer inozemnog duga i BDP-a povećao za 2,3 postotna boda, odnosno s 85,5% na kraju 2006. na 87,8% na kraju 2007. Istodobno se omjer inozemnog duga i izvoza robe i usluga povećao sa 172,2% na 179,2%. Unatoč snažnom rastu inozemne aktive domaćih sektora, uključujući i međunarodne pričuve, neto inozemni dug (prema podacima o stanju međunarodnih ulaganja) također je nastavio rasti, a blago su se pogoršali i relativni pokazatelji neto inozemne zaduženosti. Tako je neto inozemni dug izražen u postotku BDP-a na kraju 2007. iznosio 40,8%, što je za 1,6 postotnih bodova više nego na kraju prethodne godine, a omjer neto duga i izvoza robe i usluga 83,3% ili za 4,4 postotna boda više u odnosu na kraj 2006.

Likvidnost u međunarodnim plaćanjima

Indeks pritiska na devizno tržište (IPDT)²² tijekom 2007. nije znatnije odstupao od svoje dugoročne prosječne vrijednosti, što pokazuje da u navedenom razdoblju Hrvatska nije imala poteškoća u servisiranju svojih inozemnih obveza. U usporedbi s 2006. prosječna razina indeksa bila je neznatno viša jer je godišnji prirast međunarodnih pričuva u 2007. bio niži nego u prethodnoj godini (0,6 mlrd. EUR naprama 1,3 mlrd. EUR), a i aprecijacija tečaja domaće valute prema euru bila je manja (0,2% na kraju 2007. u usporedbi s 0,4% na kraju 2006. godine).

1.67. Indeks pritiska na devizno tržište

²² Indeks pritiska na devizno tržište (IPDT) izračunava se kao ponderirani prosjek mjesečne stope rasta tečaja kune prema euru (kraj razdoblja) i mjesečne stope rasta bruto međunarodnih pričuva, izraženih u eurima, uz standardne devijacije kao pondere. Prelazak IPDT-a preko kritične granice (plus dvije standardne devijacije) upućuje na moguće poteškoće u međunarodnim plaćanjima.

1

2

3

4

5

6

7

8

Instrumenti monetarne politike i upravljanje međunarodnim pričuvama

2.1. Instrumenti monetarne politike u 2007. godini

Hrvatska narodna banka bila je u 2007. godini usmjerena na smanjenje rasta plasmana banaka i usporavanje rasta inozemnog duga banaka, čime je pridonijela ublažavanju vanjskih neravnoteža hrvatskoga gospodarstva. U skladu s tim zadržane su postojeće mjere za ograničavanje rasta inozemnog zaduživanja, a uvedena je nova mjera koja izravno utječe na usporavanje rasta domaćih plasmana banaka.

Tijekom 2007. nastavljeno je s primjenom instrumenata granične obvezne pričuve i posebne obvezne pričuve, a s ciljem izravnog ograničavanja rasta plasmana od 1. siječnja 2007. na snagu je stupila Odluka o upisu obveznih blagajničkih zapisa HNB-a, kojom se rast plasmana banaka koji ne podliježe obvezi upisa tih zapisa u 2007. godini ograničio na 12%.

Istodobno, tijekom cijele 2007. središnja je banka aktivno upravljala likvidnošću bankovnog sustava provodeći operacije na otvorenom tržištu. Uz devizne intervencije, redovite tjedne obratne repo operacije bile su glavni instrument kreiranja primarnog novca. U posljednjem tromjesečju 2007. godine HNB je provodio devizne intervencije u smislu pojačanog otkupa deviza od poslovnih banaka, istodobno smanjujući ponudu likvidnosti na redovitim obratnim repo aukcijama. Iako je kamatni raspon, određen kamatnim stopama na stalno raspoložive mogućnosti u obliku lombardnoga kredita i prekonočnog depozita, postavljen radi ograničavanja mogućnosti oscilacija kamatnih stopa na novčanom tržištu, zbog asimetrične potražnje za likvidnošću od strane banaka te smanjenja iznosa kreirane likvidnosti na redovitim aukcijama HNB-a došlo je do povećanja kolebljivosti prekonočne kamatne stope, posebno u drugom dijelu 2007.

2.1.1. Operacije na otvorenom tržištu

Osnovu za upravljanje likvidnošću bankovnog sustava čine operacije HNB-a na otvorenom tržištu. Središnjoj banci na raspolaganju su ove vrste operacija na otvorenom tržištu:

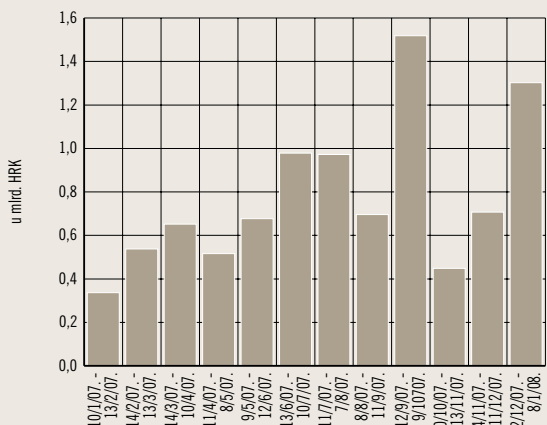
- redovite operacije,
- operacije fine prilagodbe i
- strukturne operacije.

Obujam operacija na otvorenom tržištu utječe na kretanje kamatnih stopa na međubankovnom tržištu, na kojem se najveći dio transakcija odnosi na odobravanje prekonočnih kredita. No kamatne stope nisu primarni činitelj kojim se HNB rukovodi pri odlučivanju o obujmu operacija na otvorenom tržištu.

Potražnja za novčanim sredstvima na računima banaka kod središnje banke određena je ukupnim iznosom kunskeg dijela obvezne pričuve i potražnjom za tzv. viškom likvidnosti. Prosječno stanje ukupne potražnje za sredstvima iznosilo je tijekom 2007. godine 31,8 mlrd. kuna. Od toga je iznosa kunski dio obvezne pričuve u prosjeku iznosio približno 31,1 mlrd. kuna, a prosječni višak likvidnosti približno 0,8 mlrd. kuna. Tako je prosječno stanje

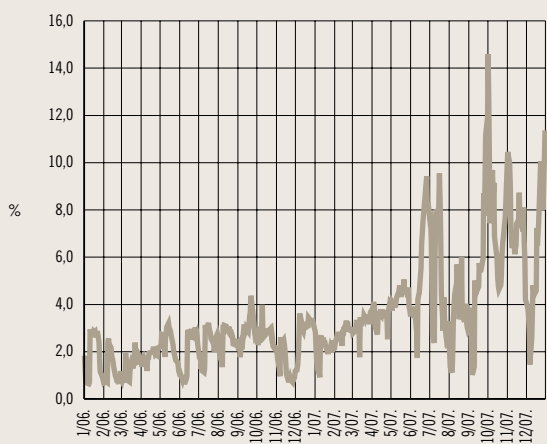
2.1. Prosječni višak likvidnosti u razdoblju održavanja obvezne pričuve

po razdobljima održavanja

Izvor: HNB

2.2. Prekonoćna kamatna stopa

Izvor: HNB

ukupne potražnje za likvidnošću tijekom 2007. bilo za 17,9% veće nego tijekom 2006. i uglavnom je proizlazilo iz porasta kunskog dijela obvezne pričuve. Prosječni se višak likvidnosti po razdobljima održavanja obvezne pričuve tijekom 2007. kretao u rasponu od 0,3 mlrd. kuna do 1,5 mlrd. kuna. Maksimalni iznos prosječnog viška likvidnosti od svih razdoblja održavanja obvezne pričuve zabilježen je u rujnu, a u posljednjem razdoblju održavanja u godini, kad se prosječni višak likvidnosti uobičajeno kreće na višim razinama, iznosio je 1,3 mlrd. kuna.

Na ponudu novčanih sredstava banaka kod HNB-a utječu činitelji pod izravnom kontrolom HNB-a, poput operacija na otvorenom tržištu, ali i tzv. autonomni činitelji. To su stavke iz bilance HNB-a koje utječu na likvidnost bankovnog sustava, ali njihove promjene nisu pod izravnom kontrolom HNB-a. Najznačajniji autonomni činitelji su neto inozemna aktiva, gotov novac izvan banaka te kunski depoziti države. Autonomni činitelji prosječno su tijekom 2007. iznosili 28,5 mlrd. kuna, tj. za 9,6% više nego tijekom 2006. Od autonomnih činitelja najveće je povećanje zabilježeno kod prosječnoga dnevnog stanja gotovog novca izvan banaka, čiji je porast iznosio 15%, dok je porast neto inozemne aktive iznosio 10,8%. Prosječna razina kunskih depozita države smanjila se u 2007. godini u odnosu na prethodnu godinu za 20,9%, što upućuje na to da je država poboljšala upravljanje svojim sredstvima.

Prosječna razina i varijabilnost prekonoćne kamatne stope na novčanom tržištu ostvarene tijekom 2007. bile su veće nego u 2006., iako je prosječni višak likvidnosti u 2007. bio veći nego u 2006. Prekonoćna kamatna stopa kretala se tijekom 2007. u rasponu od 0,92% do 14,59%, za razliku od 2006. kad se kretala u rasponu od 0,63% do 4,37%. Stoga je koeficijent varijacije u 2007. iznosio 51,54%, što je za 30,25% više od koeficijenta varijacije u 2006. koji je iznosio 39,57%. Prilično jaka

varijabilnost kamatnih stopa u uvjetima povećane razine viška likvidnosti upućuje na to da su upravljanje banaka svojom likvidnošću kao i samo novčano tržište još uvijek relativno nedovoljno razvijeni.

Redovite operacije

Redovite operacije na otvorenom tržištu, a najčešće se radi o obratnim repo operacijama, bankama osiguravaju najveći dio likvidnih sredstava. Te se operacije provode na aukcijama koje se, u pravilu, održavaju svakoga tjedna (srijedom). Na aukcijama mogu sudjelovati domaće banke, a kao prihvatljiv kolateral koriste se trezorski zapisi MF-a u kunama.

Tijekom 2007. obratne repo operacije koje se izvršavaju na aukcijama koje organizira HNB bile su uz devizne intervencije glavni instrument kreiranja likvidnosti. U 2007. godini održano je ukupno 49 obratnih repo aukcija, a banke su sudjelovale na svim održanim aukcijama.

U 2007., kao i u 2006., u razdoblju od lipnja do listopada, osim redovitim operacijama, likvidnost je povećavana i operacijama fine prilagodbe, tako da su se banke s te osnove najvećim iznosima likvidnosti koristile tijekom ljetnih mjeseci.

Kreiranje likvidnosti na redovitim obratnim repo aukcijama osobito je prisutno u prvom dijelu svakog razdoblja održavanja obvezne pričuve, što upućuje na to da su banke i nadalje sklone osigurati veći dio obvezne pričuve već u prvom dijelu razdoblja održavanja.

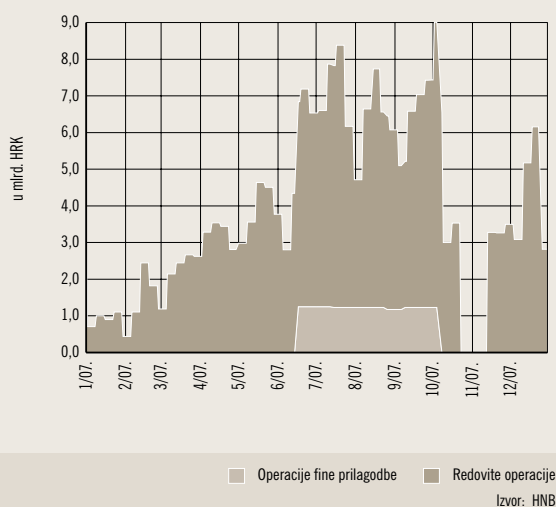
Ukupan iznos sredstava koji je plasiran bankama s te osnove u 2007. godini iznosio je 164,4 mlrd. kuna, što je više nego 3 puta veći iznos od ukupnoga plasiranog iznosa u 2006. Iznos sredstava plasiranih na aukcijama u 2007. godini kretao se u rasponu od 0,4 mlrd. kuna u siječnju do 6,5 mlrd. kuna u listopadu. Prosječno je dnevno stanje sredstava kreiranih obratnim repo operacijama u istom razdoblju iznosilo 3,4 mlrd. kuna. Najviše prosječno dnevno stanje sredstava kreiranih obratnim repo aukcijama zabilježeno je u razdoblju održavanja od 12. rujna 2007. do 9. listopada 2007. u iznosu od 5,1 mlrd. kuna, pri čemu su se pojedinačni iznosi sredstava plasiranih na četiri aukcije u tom razdoblju kretali između 4,1 mlrd. kuna i 6,5 mlrd. kuna.

Ponuđene repo stope na obratnim repo aukcijama održanim u prva tri tromjesečja 2007. godine bile su jednake graničnoj repo stopi, koja je u tom razdoblju iznosila 3,5%. Međutim, u posljednja tri mjeseca 2007. pojedine su banke na aukcijama sudjelovale s više ponuda. Osim toga, u prva tri tromjesečja samo je na jednoj aukciji došlo do djelomičnog prihvaćanja ukupno pristiglih ponuda, i to u 75%-tnom iznosu, a na ostalima su prihvaćene sve ponude. Postotak prihvaćenih ponuda u odnosu na ukupno pristigle ponude kretao se između 45,2% i 89,7%, a postotak ponuda prihvaćenih po graničnoj repo stopi na tim aukcijama kretao se između 45,2% i 100%. Tijekom 2007. broj banaka koje su sudjelovale na obratnim se repo aukcijama kretao od dva do dvanaest, a u prosjeku je na svakoj održanoj aukciji sudjelovalo sedam banaka. Prosječan broj ponuda po ponuđaču kretao se između jedne i 1,6.

Operacije fine prilagodbe

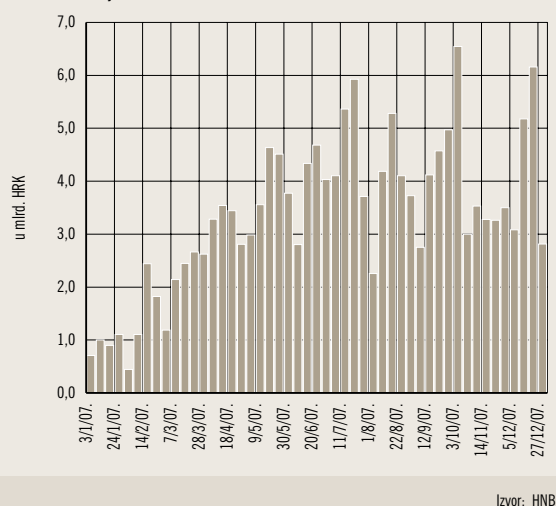
Za razliku od redovitih operacija, kojima se isključivo povećava likvidnost u sustavu, operacije fine prilagodbe koriste se za privremeno smanjenje ili povećanje likvidnosti u sustavu. Te se operacije provode po potrebi radi upravljanja likvidnošću na tržištu i upravljanja kamatnim stopama, i to u situacijama u kojima treba neutralizirati učinke promjena kamatnih stopa uzrokovanih nepredviđenim fluktuacijama na tržištu. Operacije fine prilagodbe moguće je provoditi repo i obratnim repo operacijama, izravnim prodajama i kupnjama vrijednosnih papira i deviza te ugovorima o razmjeni (engl. *swap*). Zbog potencijalne potrebe za brzim djelovanjem u slučaju iznenadnih tržišnih fluktuacija zadržan je visok stupanj fleksibilnosti operacija fine prilagodbe pa njihova učestalost i dospijeće nisu standardizirani, a

2.3. Stanje redovitih i operacija fine prilagodbe

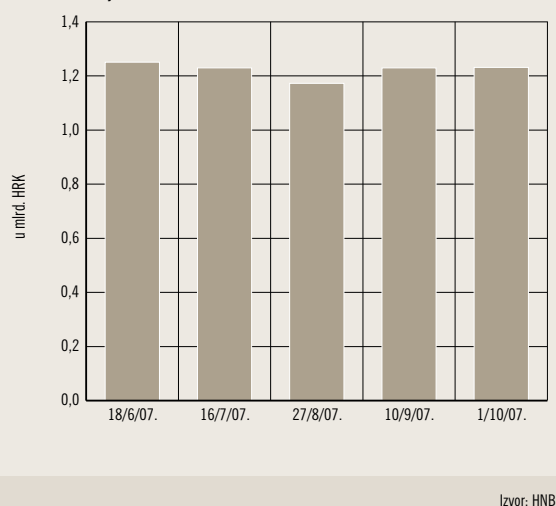
2.4. Pregled redovitih operacija

iznosi na aukcijama

2.5. Pregled operacija fine prilagodbe

iznosi na aukcijama

provode se na aukcijama putem nestandardnih ponuda ili bilateralnim putem s ograničenim brojem sudionika. Kao prihvatljiv kolateral služe trezorski zapisi MF-a u kunama.

U sklopu operacija na otvorenom tržištu središnja je banka u lipnju 2007. provela operaciju fine prilagodbe. Kreirana je likvidnost u iznosu od 1,3 mlrd. kuna, a obratna repo operacija imala je nestandardno dospijeće. Nakon toga, u 2007. provedene su još četiri operacije fine prilagodbe, i to u srpnju, kolovozu, rujnu i listopadu. Iznosi operacija fine prilagodbe kretali su se između 1,2 mlrd. kuna i 1,3 mlrd. kuna.

Strukturne operacije

Treći oblik operacija na otvorenom tržištu strukturne su operacije, koje se koriste u slučaju potrebe za dugoročnijom prilagodbom strukture likvidnosti. Provode se izravnim prodajama i kupnjama vrijednosnih papira te repo i obratnim repo operacijama. Mogu se koristiti za povećanje ili smanjenje likvidnosti u sustavu, pri čemu njihovo dospijeće i frekvencija nisu standardizirani. Provode se na aukcijama putem standardnih ponuda na kojima sudjeluju poslovne banke, a prihvatljivih kolaterala za taj oblik operacija je više i obuhvaćaju veći broj vrijednosnih papira koje izdaje država. Tijekom 2007. strukturne operacije nisu korištene.

2.1.2. Stalno raspoložive mogućnosti

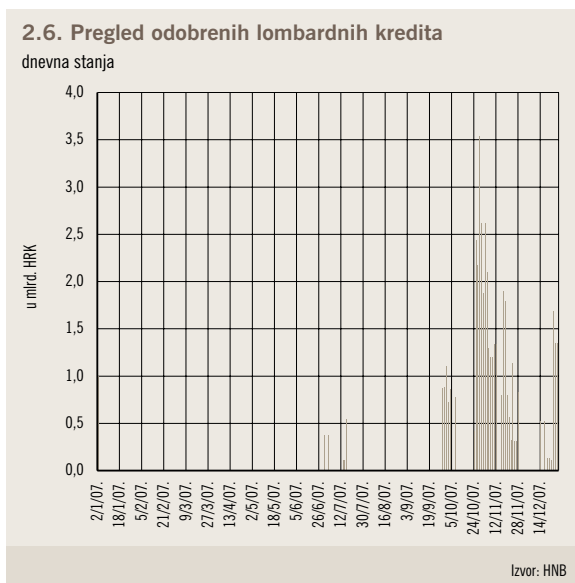
Stalno raspoložive mogućnosti instrumenti su kojima se banke koriste na svoju inicijativu, neograničen broj dana u mjesecu, a služe za stabiliziranje neočekivanih promjena u kretanju likvidnosti banaka. Stalno raspoložive mogućnosti imaju prekonočno dospijeće, a mogu se koristiti u obliku lombardnoga kredita u slučaju manjka sredstava te novčanog depozita u slučaju viška sredstava. Njima su postavljene granice raspona kamatnih stopa na novčanom tržištu, pri čemu je kamatna stopa na lombardni kredit gornja granica kamatnog raspona, a kamatna stopa na prekonočni depozit kod HNB-a donja granica kamatnog raspona. Kamatne stope na novčanom tržištu trebale bi se kretati unutar toga raspona, a u situaciji redovite prisutnosti HNB-a na tržištu stalno raspoložive mogućnosti trebale bi se koristiti samo u izvanrednim situacijama.

Lombardni kredit

Kamatnom stopom na korištenje lombardnim kreditom utvrđuje se gornja granica kamatnog raspona na novčanom tržištu, a ona je tijekom 2007. postavljena na 7,5%. Kredit se odobrava uz zalog i može se koristiti svakodnevno do iznosa 90% nominalne vrijednosti založenih trezorskih zapisa MF-a. Lombardni kredit koristi se na zahtjev banke ili automatski u slučaju nevraćanja unutardnevnoga kredita, i to isključivo na kraju radnog dana. Banke su obvezne lombardni kredit vratiti sljedećega radnog dana. HNB ima diskrecijsko pravo privremenoga ili trajnog uskraćivanja

mogućnosti korištenja lombardnim kreditom. Početkom prosinca 2007., u sklopu mjera za ograničavanje kreditne aktivnosti banaka, povišena je kamatna stopa na lombardni kredit sa 7,5% na 9%, a primjena te odredbe započela je 1. siječnja 2008.

Iako je u prvoj polovini 2007. lombardni kredit korišten samo jedan radni dan, njegovo se korištenje intenziviralo u nastavku godine, posebice u posljednjem tromjesečju. Iznosi odobrenoga lombardnoga kredita u 2007. kretali su se između 0,1 mlrd. kuna i 3,5 mlrd. kuna, a prosječni dnevni iznos korištenja lombardnim kreditom iznosio je 1,1 mlrd. kuna. Maksimalni prosječni iznos lombardnoga kredita za dane korištenja zabilježen je u listopadu 2007. na razini od 1,6 mlrd. kuna, a u tom je mjesecu (29. listopada 2007.) odobren i najveći dnevni iznos lombardnoga kredita od 3,5 mlrd. kuna. Minimalni prosječni dnevni iznos korištenja lombardnim kreditom od 0,3 mlrd. kuna zabilježen je u srpnju 2007.

Lombardni kredit korišten je u 2007. godini ukupno 42 dana, od kojih čak 36 dana u posljednja tri mjeseca 2007. Banke su se lombardnim kreditom koristile između jednoga i 17 radnih dana unutar jednog mjeseca, pri čemu je najveći broj dana korištenja lombardnim kreditom zabilježen u studenome 2007.

Novčani depozit

Višak likvidnosti na kraju dana banke mogu položiti u obliku novčanog depozita kod HNB-a. Dospijeće novčanog depozita je prekončno s rokom povrata bankama na početku sljedećega radnog dana. Na sredstva novčanog depozita HNB obračunava kamate po stopi od 0,5% godišnje, što je donja granica kamatnog raspona na novčanom tržištu. Sredstva koja banka položi u obliku novčanog depozita kod HNB-a ne uključuju se u održavanje obvezne pričuve, a središnja banka ima i diskrecijsko pravo privremenoga ili trajnog uskraćivanja mogućnosti polaganja novčanog depozita.

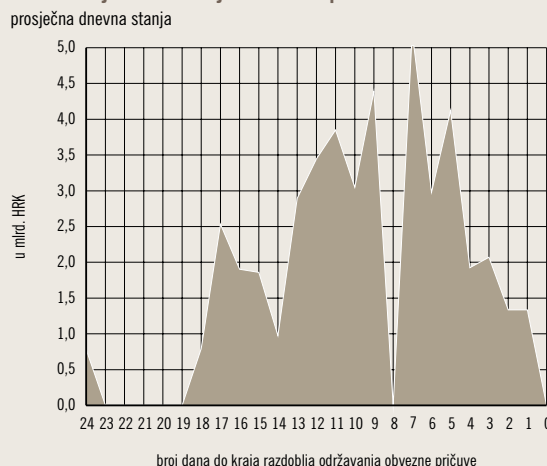
Tijekom cijele 2007. banke su se koristile mogućnošću prekončnog deponiranja novčanih sredstava kod HNB-a, pri čemu je intenzivnije korištenje, u smislu broja dana, zabilježeno u posljednjem tromjesečju 2007. Unutar razdoblja održavanja obvezne pričuve prekončni se depozit uobičajeno više koristio u drugom dijelu toga razdoblja kad obično za pojedinu banku postaje izvjesno da će uspjeti održati obveznu pričuvu. Najčešće povećanje prekončnih depozita zabilježeno je neposredno prije novog razdoblja održavanja obvezne pričuve kad su iznosi novčanog depozita na pojedine dane u prosjeku premašivali 2,0 mlrd. kuna.

Novčani je depozit korišten tijekom 2007. prosječno dnevno iznosio 0,8 mlrd. kuna. Najveći dnevni iznos prekončnog novčanog depozita od 4,6 mlrd. kuna zabilježen je početkom listopada 2007. Prekončni novčani depozit korišten je u 2007. godini ukupno 107 dana, a banke su se svakoga mjeseca koristile mogućnošću prekončnog deponiranja između 4 i 19 radnih dana. Maksimalni prosječni iznos za te dane korištenja zabilježen je u listopadu 2007. u iznosu od 1,8 mlrd. kuna, a minimalni prosječni iznos od 0,3 mlrd. kuna zabilježen je u travnju 2007. Najveći broj dana korištenja prekončnih depozita zabilježen je u prosincu 2007. kad su banke 19 dana deponirale sredstva kod središnje banke, pri čemu je prosječni iznos depozita iznosio 0,6 mlrd. kuna.

2.1.3. Obvezna pričuva

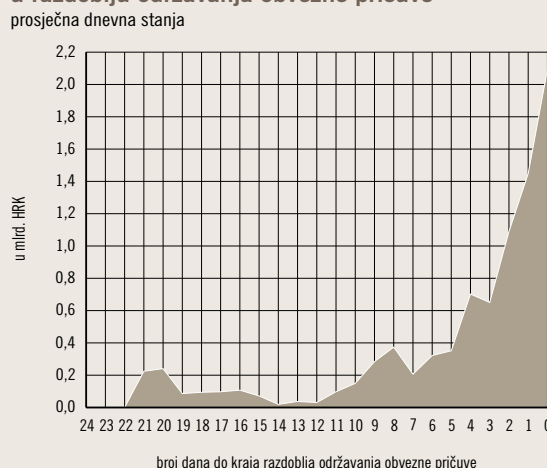
Obvezna pričuva bila je i u 2007. godini glavni instrument sterilizacije viška likvidnosti u bankovnom sustavu. Stopa obvezne pričuve iznosila je 17% i nije se mije-

2.7. Kretanje lombardnoga kredita u razdoblju održavanja obvezne pričuve

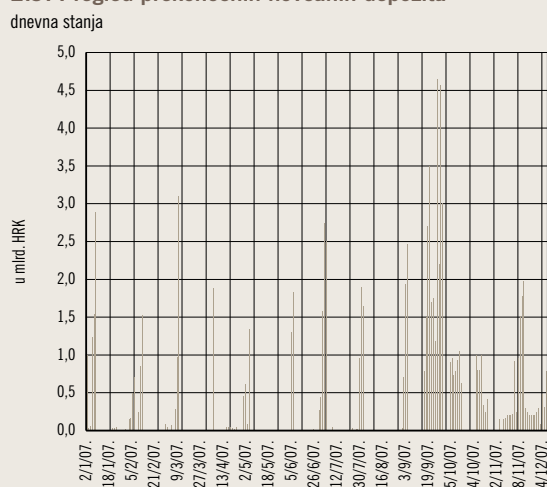
Izvor: HNB

2.8. Kretanje prekončnog novčanog depozita u razdoblju održavanja obvezne pričuve

Izvor: HNB

2.9. Pregled prekončnih novčanih depozita

Izvor: HNB

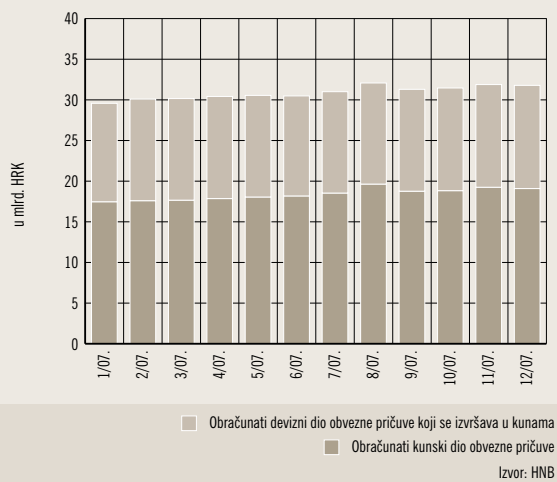
njala tijekom 2007. Osnovica za obračun obvezne pričuve sastoji se od kunskoga i deviznog dijela. Od obračunatoga deviznog dijela obvezne pričuve 50% uključuje se u obračunati kunski dio obvezne pričuve i izvršava u kunama. Obračunsko razdoblje traje od prvoga do posljednjega kalendarskog dana u mjesecu, a razdoblje održavanja počinje druge srijede u mjesecu i traje do dana koji prethodi drugoj srijedi sljedećeg mjeseca. Postotak izdvajanja kunskog dijela obvezne pričuve na poseban račun kod HNB-a iznosi 70%, a postotak izdvajanja deviznog dijela obvezne pričuve iznosi 60% obračunate obvezne pričuve. Međutim, devizni dio obvezne pričuve obračunat na osnovi deviznih sredstava nerezidenata i deviznih sredstava primljenih od pravnih osoba u posebnom odnosu prema banci izdvaja se po stopi od 100%. Preostali dio obvezne pričuve može se održavati prosječnim dnevnim stanjima računa likvidnih potraživanja.

Kunski i devizni dio obvezne pričuve

Kunski dio osnovice tijekom 2007. kontinuirano je rastao, osim u studenome kad se osnovica smanjila, te je u prosincu dosegao razinu od 114,0 mlrd. kuna, čime je u 2007. ostvario porast od 10,2%. Rast kunskog dijela osnovice tijekom 2007. iznosio je između 0,3% i 2,3% na mjesec, a najveći je porast ostvaren u listopadu.

2.10. Pregled ukupnoga kunskog dijela obvezne pričuve

stanje u razdoblju održavanja

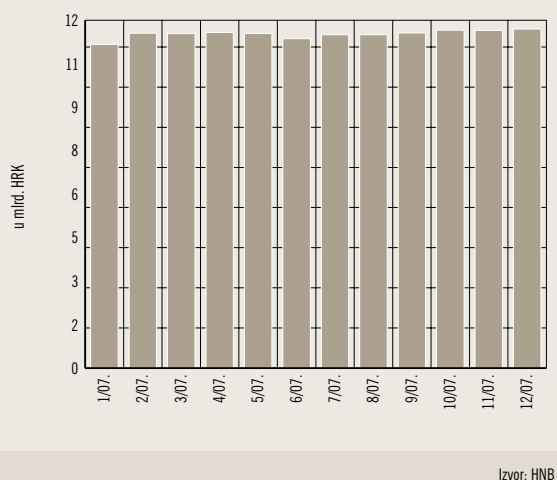
Devizni dio osnovice oscilirao je tijekom 2007. u rasponu između 144,8 mlrd. kuna ostvarenih u svibnju i 150,5 mlrd. kuna ostvarenih u prosincu, te je time ostvaren porast deviznog dijela osnovice od 2,2%. Najveći porast deviznog dijela osnovice od 3,4% zabilježen je u siječnju. U preostalom dijelu 2007., promatrajući ukupno, rast je bio blaži, pri čemu valja istaknuti da su u pojedinim mjesecima zabilježene i negativne stope rasta.

Kunski dio obvezne pričuve porastao je u 2007. godini za 7,4%, te je u posljednjem razdoblju održavanja taj dio obvezne pričuve dosegao razinu od 31,8 mlrd. kuna. Rast kunskog dijela obvezne pričuve bio je sporiji od rasta kunskog dijela osnovice jer je devizni dio obvezne pričuve koji se izvršava u kunama stagnirao.

Dio obračunatoga deviznog dijela obvezne pričuve koji se izvršava u kunama od razdoblja održavanja u siječnju do razdoblja održavanja u prosincu 2007. povećao se za 4,8%, što je u skladu s kretanjem devizne osnovice u tom razdoblju s obzirom na to da se postotak toga deviznog dijela tijekom godine nije mijenjao.

2.11. Pregled ukupnoga deviznog dijela obvezne pričuve

stanje u razdoblju održavanja

Devizni dio obvezne pričuve oscilirao je tijekom 2007. te se u skladu s kretanjem deviznog dijela osnovice povećao za 4,8%, s razine od 12,1 mlrd. kuna u siječnju na 12,7 mlrd. kuna u prosincu.

U 2007. godini naknada na sredstva izdvojenoga kunskog dijela obvezne pričuve iznosila je 0,75%. Stopa remuneracije na izdvojeni devizni dio obvezne pričuve iznosila je za sredstva izdvojena u eurima 50% ključne kamatne stope Europske središnje banke (engl. *ECB Minimum Bid Refinance Rate*), a za sredstva izdvojena u američkim dolarima 50% ključne kamatne stope Federa (engl. *U.S. Federal Funds Target Rate*).

2.1.4. Mjere za ograničavanje rasta plasmana i inozemnog zaduživanja

Uz postojeće instrumente, graničnu obveznu pričuvu i posebnu obveznu pričuvu, u 2007. godini primjenjivana je i jedna nova mjera čija je namjena ograničavanje rasta plasmana banaka, a odnosi se na upis obveznih blagajničkih zapisa HNB-a.

Granična obvezna pričuva

U 2007. godini nije bilo promjena glede instrumenta granične obvezne pričuve te se osnovica za obračun te pričuve i nadalje sastojala od četiri dijela.

Prvi dio osnovice za obračun granične obvezne pričuve (GOP I) činila je pozitivna razlika između prosječnoga dnevnog stanja izvora sredstava primljenih od nerezidenata i pravnih osoba u posebnom odnosu s bankom u obračunskom te u početnom razdoblju, pri čemu se za početno razdoblje uzimalo razdoblje od 1. do 30. lipnja 2004.

Drugi dio osnovice za obračun granične obvezne pričuve (GOP II) izračunava se na isti način kao i prvi dio osnovice, s tom razlikom da se za početno razdoblje uzimalo razdoblje od 1. do 30. studenoga 2005.

Treći dio osnovice za obračun granične obvezne pričuve (GOP III) činila je pozitivna razlika između prosječnoga dnevnog stanja sredstava prikupljenih od osoba koje obavljaju djelatnost financijskog najma (lizinga) i pojedinih pasivnih izvanbilančnih zapisa koji podrazumijevaju garancije i jamstva za račun stranih osoba u kunama i u stranoj valuti na osnovi kojih se domaće osobe zadužuju u inozemstvu u obračunskom te u početnom razdoblju, pri čemu se za početno razdoblje uzimalo razdoblje od 1. do 30. studenoga 2005.

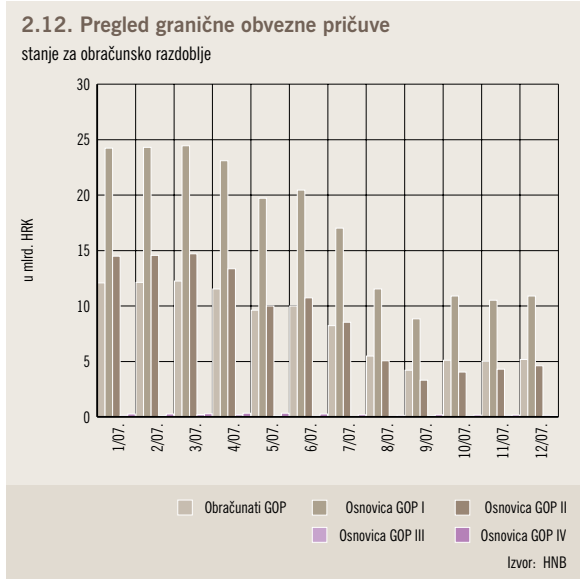
Naposljetku, četvrti dio osnovice za obračun granične obvezne pričuve (GOP IV) činila je pozitivna razlika između prosječnoga dnevnog stanja sredstava primljenih od nerezidenata i pravnih osoba u posebnom odnosu s bankom koja se koriste za financiranje domaćih pravnih i fizičkih osoba u obliku sindiciranih kredita ili koje domaća banka plasira domaćim pravnim i fizičkim osobama u ime i za račun nalogodavca (mandatni poslovi), pri čemu se primljena, odnosno plasirana sredstva nalogodavca ne iskazuju u bilanci banke nego u zasebnoj bilanci (bilanci mandatnih poslova) u obračunskom te u početnom razdoblju, pri čemu se za početno razdoblje uzimalo razdoblje od 1. do 31. svibnja 2006.

Na osnovicu GOP-a I primjenjuje se stopa granične obvezne pričuve od 40%, na osnovicu GOP-a II stopa od 15%, dok stopa granične obvezne pričuve za osnovice GOP III i GOP IV iznosi 55%.

Cjelokupna granična obvezna pričuva izdvaja se u stranoj valuti na devizne račune HNB-a, a na izdvojena sredstva središnja banka ne plaća naknadu.

Ukupno obračunata granična obvezna pričuva smanjila se u 2007. godini s 12,1 mlrd. kuna za siječanj na 5,2 mlrd. kuna za prosinac, što je smanjenje od 57,1%. Promatrajući njezinu mjesečnu dinamiku, vidljiv je porast u prvom tromjesečju, a u sljedeća se dva tromjesečja granična obvezna pričuva smanjivala, osim za lipanj kad je ostvaren njezin rast. Minimalni iznos obračunate granične obvezne pričuve od 4,2 mlrd. kuna ostvaren je za mjesec rujan 2007. Za listopad je zabilježen rast granične obvezne pričuve te je ona, uz manja kolebanja, na kraju 2007. godine dosegla iznos od 5,2 mlrd. kuna.

Kretanje osnovice za obračun granične obvezne pričuve pokazuje sličnu dinamiku kao i obračunata granična pričuva, s time da najznačajniji dio osnovice čine izvori

sredstava od nerezidenata i pravnih osoba u posebnom odnosu s bankom, tako da njihova dinamika najviše utječe na dinamiku obračunate granične obvezne pričuve.

U siječnju 2007. ukupni izvori sredstava od nerezidenata i pravnih osoba u posebnom odnosu s bankom iznosili su 79,4 mlrd. kuna te su rasli do ožujka kad su dosegli maksimum od 79,6 mlrd. kuna. U sljedećim obračunskim razdobljima ukupni izvori su se smanjivali, osim u lipnju i listopadu 2007. kad su rasli. U prosincu su sredstva nerezidenata ponovo porasla i dosegla razinu od 66,0 mlrd. kuna, što je smanjenje od 16,9% u odnosu na početak godine. Sa smanjenjem izvora smanjivala se i osnovica za obračun granične obvezne pričuve s te osnove, i to s 24,2 mlrd. kuna na 10,9 mlrd. kuna.

Izvori sredstava pravnih osoba koje obavljaju djelatnost financijskog najma (lizinga) porasli su sa 167,5 mil. kuna u siječnju na 172,1 mil. kuna u prosincu, dok su se garancije i jamstva u korist nerezidenata na osnovi kojih se domaće pravne osobe zadužuju u inozemstvu u istom razdoblju smanjile s 4,3 mlrd. kuna na 3,9 mlrd. kuna. Zbog toga je porasla i osnovica za obračun granične obvezne pričuve sa 131,4 mil. kuna u siječnju na 136,6 mil. kuna u prosincu.

Sredstva primljena od nerezidenata i pravnih osoba u posebnom odnosu s bankom za financiranje domaćih osoba u obliku sindiciranih kredita te sredstva nalogodavaca (mandatni poslovi) za plasmane domaćim osobama ukupno su u siječnju 2007. iznosila 2,4 mlrd. kuna, a do prosinca su smanjena na 1,8 mlrd. kuna. U istom se razdoblju osnovica po tim sredstvima smanjila s 263,9 mil. kuna na 110,2 mil. kuna.

Posebna obvezna pričuva

Od veljače 2006. godine na snazi je Odluka o posebnoj obveznoj pričuvi na obveze banaka po izdanim vrijednosnim papirima. Instrument posebne obvezne pričuve uveden je kao mjera usporavanja rasta zaduživanja banaka na osnovi izdanih dužničkih vrijednosnih papira.

Osnovicu za obračun posebne obvezne pričuve čini pozitivna razlika između prosječnoga dnevnog stanja izdanih dužničkih vrijednosnih papira u određenom obračunskom razdoblju i prosječnoga dnevnog stanja izdanih dužničkih vrijednosnih papira u početnom obračunskom razdoblju, pri čemu se za početno obračunsko razdoblje uzima razdoblje od 1. do 31. siječnja 2006. Osnovica se izračunava posebno za izdane vrijednosne papire u kunama, a posebno za one u devizama. Stanje izdanih vrijednosnih papira koje se uključuje u izračun prosječnoga dnevnog stanja izvora sredstava za obračun osnovice granične obvezne pričuve, ne uključuje se u izračun prosječnoga dnevnog stanja izdanih vrijednosnih papira za obračun osnovice posebne obvezne pričuve. Obračun posebne obvezne pričuve obavlja se druge srijede u mjesecu primjenom stope od 55% na propisanu osnovicu. Cjelokupna posebna obvezna pričuva izdvaja se na račune kod središnje banke, i to kunski dio na račun posebne obvezne pričuve koji vodi HNB, a devizni dio u eurima i američkim dolarima na devizne račune HNB-a. Na sredstva posebne obvezne pričuve središnja banka ne plaća naknadu.

Na osnovi podataka za obračunsko razdoblje u prosincu 2006. posebna obvezna pričuva iznosila je u siječnju 2007. godine 88,1 mil. kuna, a u ožujku je porasla na 97,7 mil. kuna, svoj maksimalni iznos u toj godini. Poslije toga kontinuirano se smanjivala te je, za obračunsko razdoblje u studenome 2007., u prosincu iznosila 36,1 mil. kuna.

Upis obveznih blagajničkih zapisa HNB-a

Odluka o upisu obveznih blagajničkih zapisa HNB-a uvedena je s neposrednim ciljem ograničavanja rasta plasmana banaka što neizravno pridonosi smanjenju rasta inozemnog duga banaka i stabilizaciji manjka na tekućem računu platne bilance.

Isprva je navedenom odlukom bio dopušten rast plasmana od 1% u obračunskom razdoblju od 1. do 31. siječnja 2007. u odnosu na stanje plasmana na dan 31. prosinca 2006., a nakon toga se dopušteni rast plasmana u svakom sljedećem obračunskom razdoblju, koje je uvijek počinjalo 1. siječnja 2007. i završavalo posljednjega kalendarskog dana svakog mjeseca, povećavao za 1 postotni bod. Primjenom takvog načina izračuna ukupan dopušteni rast plasmana u 2007. iznosio je 12%.

Obračun upisa obveznih blagajničkih zapisa HNB-a obavljao se 20. u mjesecu, a obvezna ih je bila upisati svaka banka koja je prekoračila dopušteni rast plasmana, i to u iznosu od 50% svoga prekoračenja. Obvezni blagajnički zapisi upisivali su se na rok od 360 dana, a središnja je banka na upisane zapise plaćala kamate po stopi koja se obračunava na izdvojeni kunkski dio obvezne pričuve.

Uvažavajući sezonske potrebe za odobravanjem plasmana, Odluka je izmijenjena u veljači 2007., pri čemu je umjesto mjesečne stope dopuštenog rasta plasmana utvrđena jedinstvena dopuštena stopa rasta plasmana od 12% za sva obračunska razdoblja u jednoj kalendarskoj godini u odnosu na prethodnu godinu, a kao početni datum određen je 31. prosinca prethodne godine. Početkom lipnja 2007. osnovica za obračun obveznih blagajničkih zapisa HNB-a razdvojena je na bilančni i izvanbilančni dio, a krajem istog mjeseca donesena je nova odluka kojom je izmijenjeno početno razdoblje za utvrđivanje osnovice za obračun upisa obveznih blagajničkih zapisa te je promijenjena dopuštena stopa rasta plasmana. Naime, praćenjem rasta plasmana utvrđeno je da je stopa rasta plasmana u dotadašnjem razdoblju bila znatno viša od planirane te je Odluka redefinirana sa znatno strožim kriterijima.

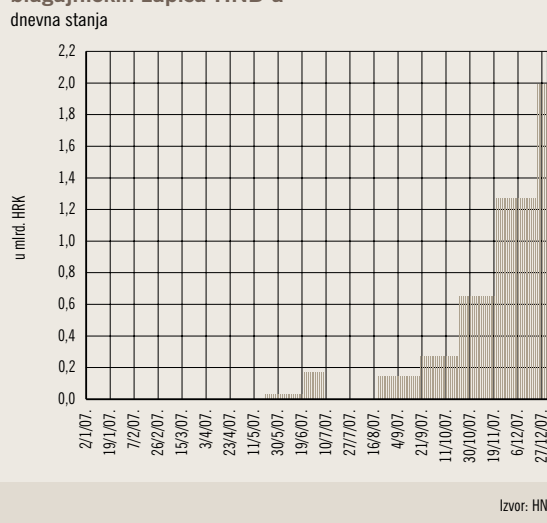
Prema toj odluci dopušteni rast plasmana u odnosu na 30. lipnja 2007. iznosio je za obračunsko razdoblje od 1. do 31. srpnja 0,5%, a za sva sljedeća obračunska razdoblja povećavao se po 0,5 postotnih bodova, s time da je obračunsko razdoblje uvijek počinjalo 1. srpnja 2007., a završavalo posljednjega kalendarskog dana svakog mjeseca.

U rujnu 2007. novom izmjenom dodatno su postroženi uvjeti upisa obveznih blagajničkih zapisa HNB-a te je proširena osnovica za obračun njihova upisa uključivanjem u izračun plasmana ukupnog iznosa kredita i zajmova odobrenih rezidentima od strane pravnih osoba sa sjedištem u Republici Hrvatskoj u kojima banka ili imatelj kvalificiranog udjela u banci, a koji je financijska institucija, ima kontrolu u skladu s odredbama članka 11. stavka 2. Zakona o bankama ("Narodne novine", br. 84/2002. i 141/2006.) ili kvalificirani udjel u skladu s odredbama članka 8. stavka 2. istog zakona. Osim kredita i zajmova u plasmane su se također uključivala potraživanja iz kredita i zajmova koje su pravne osobe u vlasništvu banke stekle kupnjom potraživanja ili na osnovi drugoga pravnog posla, na temelju kojeg su stupile u položaj vjerovnika. Slijedom toga, novi početni datum za kredite odobrene od strane pravnih osoba u vlasništvu domaće ili strane banke bio je 30. rujna 2007., a novo obračunsko razdoblje počinjalo je 1. listopada 2007. Dopuštena stopa rasta plasmana i nadalje je iznosila 0,5% u odnosu na prvo obračunsko razdoblje od 1. do 31. listopada 2007., a u svim sljedećim obračunskim razdobljima povećavala se za 0,5 postotnih bodova.

Naposlijetku, u prosincu 2007. donesena je nova Odluka o upisu obveznih blagajničkih zapisa HNB-a kojom su redefinirani svi ključni elementi te odluke za 2008. godinu. Prema toj novoj odluci početni datum za obračun obveznih blagajničkih zapisa je 31. prosinca 2007., a početak svakoga obračunskog razdoblja 1. siječnja 2008. Dopuštena stopa rasta plasmana za prvo obračunsko razdoblje od 1. do 31. siječnja 2008. iznosi 1% te se u svakom idućem obračunskom razdoblju povećava za 1 postotni bod. Stopa upisa obveznih blagajničkih zapisa povećana je i iznosi 75% osnovice, dok se obvezni blagajnički zapisi izdaju uz godišnju kamatnu stopu od 0,25%.

U skladu s obračunskom osnovicom, u prva tri mjeseca 2007. nije bilo upisa obveznih blagajničkih zapisa. Prvi upis obveznih blagajničkih zapisa nakon donošenja Odluke zabilježen je 20. travnja 2007. u iznosu od 45,0 tis. kuna na osnovi obračunske osnovice od 90,9 tis. kuna za razdoblje od 1. siječnja do 31. ožujka. Nakon toga obračunska osnovica rasla je do kraja svibnja, kad je iznosila 277,3 mil. kuna, a u skladu s tim kumulirani je upis obveznih blagajničkih zapisa 20. lipnja iznosio 167,4 mil. kuna. Poslije izmjene početnoga obračunskog razdoblja u lipnju 2007., od 9. srpnja nije bilo upisa obveznih blagajničkih zapisa sve do 20. kolovoza kad je upisano 143,2 mil. kuna prema obračunskoj osnovici za razdoblje od 1. do 31. srpnja 2007. koja je iznosila 286,4 mil. kuna. Od tada iznos upisanih obveznih blagajničkih zapisa raste sve do kraja godine, kad je iznosio 2,0 mlrd. kuna, pri čemu se obračunska osnovica u tom razdoblju kretala između 252,8 mil. kuna i 1,4 mlrd. kuna.

2.13. Pregled upisanih obveznih blagajničkih zapisa HNB-a

2.1.5. Ostali instrumenti

Minimalno potrebna devizna potraživanja

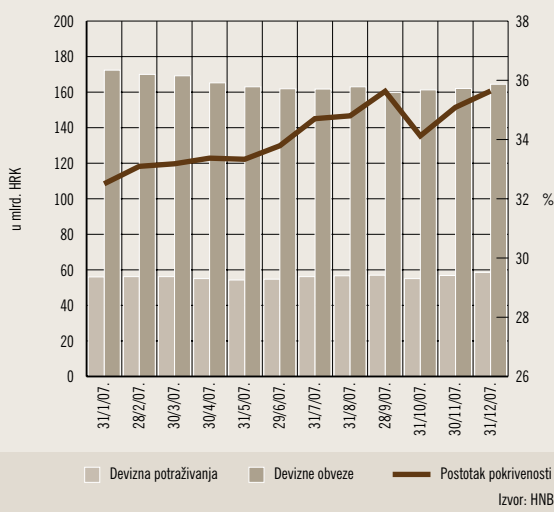
Minimalno potrebna devizna potraživanja instrument su održavanja devizne likvidnosti banaka i iznose 32% svih deviznih obveza. Obveza održavanja propisanog postotka je dnevna, a likvidnim deviznim potraživanjima smatraju se devizna potraživanja (osim potraživanja po kreditima) s preostalim rokom dospijea do tri mjeseca. Budući da je u 2006. izjednačen tretman kunskih obveza s valutnom klauzulom i deviznih obveza, a znatan broj banaka zbog uključivanja kunskih obveza s valutnom klauzulom u definiciju deviznih obveza nije bio u stanju u kratkom roku udovoljiti minimalnom postotku održavanja od 32%, bilo je utvrđeno razdoblje prilagodbe, čiji je krajnji rok bio 31. ožujka 2007., u kojem su banke morale svaki mjesec, počevši od listopada 2006., povećavati postotak održavanja za dva postotna boda. Na taj je način u idućih šest mjeseci, zaključno do 31. ožujka 2007., postotak održavanja kod svih banaka dosegnoo minimalnih 32%.

U srpnju 2007. proširen je obuhvat deviznih potraživanja, i to iznimno za razdoblje od 5. srpnja 2007. do 31. listopada 2007. tako da je u devizna potraživanja uključen i kratkoročni devizni kredit odobren MF-u od sindikata domaćih banaka u iznosu od 244,5 mil. EUR.

Postotak pokrivenosti deviznih obveza deviznim potraživanjima na dan 31. siječnja 2007. iznosio je 32,50%, što je ujedno bio i minimum u 2007., nakon čega raste sve do 33,37%, koliko je iznosio 30. travnja. Krajem svibnja postotak pokrivenosti neznatno se smanjio, a nakon toga konstantno raste do 35,63%, koliko je iznosio na dan 28. rujna. Krajem listopada postotak pokrivenosti smanjio se na 34,13%, a potom ponovo raste sve do kraja godine te je na dan 31. prosinca 2007. postignuo svoj maksimum na razini od 35,64%.

2.14. Minimalna devizna likvidnost

stanje na kraju mjeseca

Blagajnički zapisi HNB-a u kunama

Nematerijalizirani prenosivi blagajnički zapisi HNB-a nominirani u kunama, čiji je rok dospijea 35 dana, prodaju se na aukcijama uz diskont, a sve obveze koje proistječu iz kupnje blagajničkih zapisa namiruju se na dan aukcije. HNB utvrđuje datum aukcije, a pristup primarnom tržištu imaju domaće banke, podružnice stranih banaka i HBOR. Poslove depozitorija blagajničkih zapisa obavlja Središnja depozitarna agencija. Iako su blagajnički zapisi HNB-a u kunama dio operativnog okvira monetarne politike, u 2007. se nisu koristili.

Kratkoročni kredit za likvidnost

Kratkoročni kredit za likvidnost odobrava se bankama koje imaju poteškoća s likvidnošću, a pritom su iskoristile sve ostale izvore likvidnosti dostupne na tržištu. Tijekom 2007. godine nije bilo potrebe za korištenjem kratkoročnim kreditom za likvidnost. Kamatna stopa za korištenje kratkoročnim kreditom za likvidnost jednaka je stopi koja se naplaćuje na lombardni kredit uvećanoj za 0,5 postotnih bodova za razdoblje korištenja kreditom do tri mjeseca odnosno uvećanoj za 1 postotni bod za razdoblje korištenja kreditom duže od tri mjeseca.

Unutardnevni kredit

Unutardnevni kredit je instrument platnog prometa koji služi boljoj protočnosti platnih transakcija tijekom radnog dana. Banke se unutardnevnim kreditom mogu koristiti svakodnevno, a HNB odobrava banci unutardnevni kredit određivanjem limita na računu za namiru, pri čemu je limit visina dopuštenoga negativnog stanja na računu za namiru banke tijekom obračunskog dana u HSVP-u. Kredit je kolateraliziran i može se koristiti u visini do 90% nominalne vrijednosti založenih trezorskih zapisa MF-a.

Nevraćeni unutardnevni kredit na kraju radnog dana automatski se smatra zahtjevom za odobrenje lombardnoga kredita, i to u iznosu negativnog stanja na računu za namiru. Uskraćivanje mogućnosti korištenja, odnosno ograničenje iznosa lombardnoga kredita automatski podrazumijeva identična ograničenja u mogućnosti korištenja unutardnevnim kreditom. Na sredstva korištenoga unutardnevnoga kredita HNB ne zaračunava kamate.

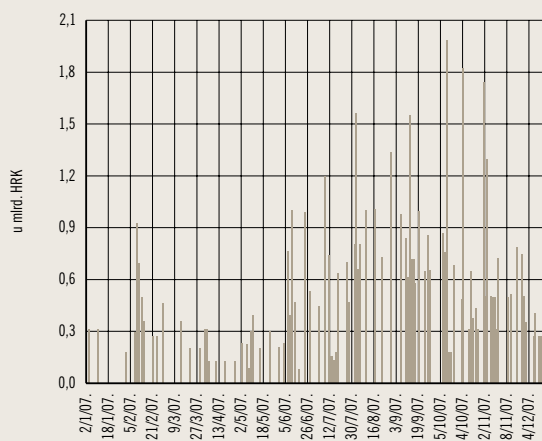
Tijekom 2007. unutardnevni kredit koristio se 99 dana u prosječnom iznosu od 0,6 mlrd. kuna, a pojedinačni dnevni odobreni iznosi kretali su se od 0,1 mlrd. kuna do 2,0 mlrd. kuna. U odnosu na 2006., kad se koristio 90 dana u prosječnom iznosu od 0,3 mlrd. kuna, u 2007. se godini učestalost korištenja unutardnevnim kreditom nije znatnije promijenila, ali se povećao prosječni korišteni iznos. Vezano uz korištenje unutardnevnim kreditom na dane održavanja redovitih operacija, od ukupno 49 održanih obratnih repo aukcija unutardnevni kredit koristio se na njih 44, tj. na 89,8% svih redovitih aukcija u 2007. godini. Prosječno je u tim danima unutardnevni kredit iznosio 0,6 mlrd. kuna, a pojedinačni odobreni dnevni iznosi kretali su se od 0,1 mlrd. kuna do 1,6 mlrd. kuna.

2.1.6. Kamatne stope i naknade Hrvatske narodne banke

Kamatne stope na stalno raspoložive mogućnosti predstavljaju kamatni raspon koji bi trebao ograničavati raspon kretanja prekonoćne kamatne stope na novčanom tržištu. Kamatni raspon i njegove granice nisu se tijekom 2007. mijenjale, pri čemu je gornju granicu činila kamatna stopa na lombardni kredit, koja je iznosila 7,5% godišnje, a donju je granicu činila kamatna stopa na prekonoćni depozit kod HNB-a, koja je iznosila 0,5% godišnje.

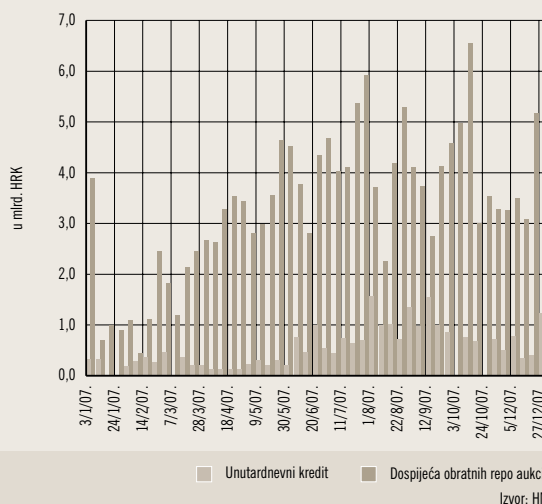
U prva tri tromjesečja 2007. godine repo stopa, odnosno stopa po kojoj banke plaćaju kamate na sredstva posuđena na obratnim repo aukcijama HNB-a, nije se mijenjala. Međutim, aktivnije upravljanje središnje banke likvidnošću, u smislu neprihvatanja cjelokupnog iznosa koji su na obratnim repo aukcijama ponudile banke, u posljednjem je tromjesečju 2007. potaknulo pojedine banke da na tim aukcijama sudjeluju s više od jedne ponude i s različitim kamatnim stopama, što je utjecalo na izraženiju diversifikaciju ponuđenih repo stopa, a time i na vaganu repo stopu. U cijelom promatranom razdoblju najniža ponuđena repo stopa kretala se između 3,50% i 4,00%, a istodobno se najviša ponuđena repo stopa kretala između 3,50% i 4,50%. Vagana repo stopa tijekom cijele godine kretala se između 3,50% i 4,18%, koliko je postignuto na posljednjoj aukciji u 2007. Gra-

2.15. Korištenje unutardnevnim kreditom

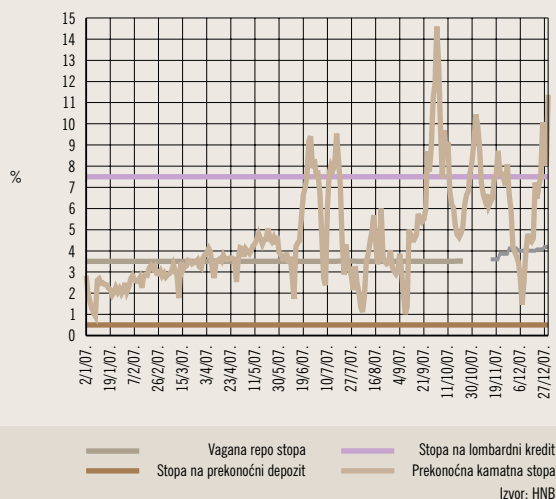
Izvor: HNB

2.16. Korištenje unutardnevnim kreditom i dospijeca redovitih operacija

Izvor: HNB

2.17. Kamatni raspon, repo stopa i prekonoćna kamatna stopa u 2007.

Izvor: HNB

nična repo stopa, odnosno najniža prihvatljiva repo stopa, iznosila je 3,50% tijekom prvih deset mjeseci u godini, a u posljednja se dva mjeseca kretala između 3,60% i 4,10%, koliko je iznosila na posljednjoj aukciji u 2007.

Početak prosinca povećana je i stopa po kojoj središnja banka obračunava i naplaćuje kamate za korištenje lombardnim kreditom sa 7,5% na 9%. Stopa lombardnoga kredita povećana je u sklopu mjera za ograničavanje kreditne aktivnosti banaka, a primjenjuje se od 1. siječnja 2008.

Stopa remuneracije na kunski dio obvezne pričuve iznosila je 0,75%, a stopa remuneracije na devizni dio obvezne pričuve iznosila je: za sredstva izdvojena u američkim dolarima – 50% Fedove ključne kamatne stope (engl. *U.S. Federal Funds Target Rate*), a za sredstva izdvojena u eurima – 50% ESB-ove ključne kamatne stope (engl. *ECB Minimum Bid Refinance Rate*).

U prosincu je povećana diskontna (eskontna) stopa HNB-a s 4,5% na 9%. U skladu s odredbama članaka 26. i 29. Zakona o obveznim odnosima središnja je banka obvezna dva puta na godinu objavljivati visinu eskontne stope koja je vrijedila na kraju polugodišta, a od 1. siječnja 2008. visina ugovornih i zateznih kamata vezana je uz eskontnu stopu HNB-a.

2.2. Upravljanje međunarodnim pričuvama

Hrvatska narodna banka upravlja međunarodnim pričuvama Republike Hrvatske, koje su, na temelju Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci, dio bilance središnje banke. Način upravljanja pričuvama prilagođen je utvrđenoj monetarnoj i deviznoj politici te se njime pridonosi nesmetanom ispunjavanju obveza Republike Hrvatske prema inozemstvu. U upravljanju međunarodnim pričuvama središnja se banka rukovodi prije svega načelima likvidnosti i sigurnosti. Međunarodne pričuve RH čine sva potraživanja i vrijednosni papiri u konvertibilnoj stranoj valuti, novčanice i kovani novac u konvertibilnoj stranoj valuti te sredstva u posebnim pravima vučenja (SDR).

2.2.1. Institucionalni i organizacijski okvir, načela upravljanja, rizici i načini upravljanja međunarodnim pričuvama

Institucionalni i organizacijski okvir upravljanja međunarodnim pričuvama

Zakonom o HNB-u uređuju se položaj, poslovi, vlasnički status, ovlaštenja i ustroj središnje banke te njezin odnos s Republikom Hrvatskom, poslovnim bankama te međunarodnim institucijama i organizacijama. Hrvatska narodna banka kao središnja banka Republike Hrvatske u obavljanju svojih poslova samostalna je i neovisna te odgovorna Hrvatskom saboru.

Savjet HNB-a nadležan je i odgovoran za ostvarivanje cilja i zadataka središnje banke te utvrđuje politiku djelovanja HNB-a. Među ostalim, Savjet HNB-a nadležan je za određivanje strategije i politike upravljanja međunarodnim pričuvama. Savjet također definira strateške ciljeve i načela upravljanja međunarodnim pričuvama te odobrava okvir upravljanja rizicima.

Komisija za upravljanje međunarodnim pričuvama nadležna je za razvijanje strategija ulaganja međunarodnih pričuva u skladu s ciljevima koje je postavio Savjet HNB-a te za donošenje taktičkih odluka u upravljanju međunarodnim pričuvama vodeći računa prije svega o tržišnim uvjetima.

Direkcija za upravljanje međunarodnim pričuvama i deviznom likvidnošću odgovorna je za operativno provođenje politike i strategije upravljanja međunarodnim pričuvama u skladu s odlukama Savjeta i Komisije. Direkcija je zadužena za ulaganje i održavanje likvidnosti međunarodnih pričuva na dnevnoj razini, za upravljanje rizicima te izradu izvještaja za Komisiju i Savjet.

Unutarnja revizija, kao samostalni organizacijski dio neposredno odgovoran guverneru, provodi redovitu reviziju rada Direkcije za upravljanje međunarodnim pričuvama. Financijska izvješća HNB-a, koja kao sastavni dio sadržavaju i upravljanje međunarodnim pričuvama, predmet su i redovitih godišnjih revizija ovlaštenih vanjskih revizora.

Načela upravljanja međunarodnim pričuvama te rizici u upravljanju međunarodnim pričuvama

Središnja banka upravlja međunarodnim pričuvama Republike Hrvatske na osnovi načela likvidnosti i sigurnosti ulaganja (članak 17. Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci). Pritom održava visoku likvidnost pričuva i primjerenu izloženost rizicima te, uz dana ograničenja, nastoji ostvariti povoljne stope povrata svojih ulaganja. Takvim se načelima u upravljanju međunarodnim pričuvama rukovode i ostale središnje banke.

Rizici prisutni u upravljanju međunarodnim pričuvama ponajprije su financijski rizici, dakle kreditni, kamatni i valutni rizik, ali pozornost se pridaje i likvidnosnom i operativnom riziku. HNB ograničava izloženost kreditnom riziku ulaganjem u obveznice država visokoga rejtinga, u kolateralizirane depozite kao i u nekolateralizirane depozite koji se plasiraju samo u banke najvišega kredibiliteta. Kamatni rizik, odnosno rizik pada vrijednosti portfelja međunarodnih pričuva zbog neželjenih promjena kamatnih stopa, kontrolira se primjenom tzv. referentnih portfelja (engl. *benchmark portfolios*). Valutni rizik proizlazi iz fluktuacije međuvalutnih odnosa između kune i eura te između kune i američkog dolara. Valutna struktura međunarodnih pričuva HNB-a određuje se prema valutnoj strukturi obveza RH prema inozemstvu i valutnoj strukturi uvoza robe i usluga. Likvidnosni rizik kontrolira se ulaganjem pričuva u lako utržive obveznice te djelomično u depozitne instrumente s kratkim dospeljećem. Operativni rizik kontrolira se strogim odjeljivanjem funkcija i odgovornosti, točno propisanim metodologijama i procedurama te redovitim unutarnjim i vanjskim revizijama.

Način upravljanja međunarodnim pričuvama

Prema Odluci o upravljanju međunarodnim pričuvama Hrvatska narodna banka upravlja međunarodnim pričuvama na dva načina: 1) aktivno – na osnovi vlastitih odrednica i 2) pasivno – na osnovi ugovorenih deviznih obveza.

HNB aktivno upravlja dijelom ukupnih međunarodnih pričuva koji je formiran definitivnim otkupom deviza od banaka i MF-a prilikom deviznih intervencija HNB-a, i to u skladu sa zacrtanim referentnim portfeljima, čime se postiže adekvatan omjer dobiti i rizika. Drugim dijelom pričuva, formiranim na osnovi izdvojenih deviznih obveznih pričuva banaka, depozita MF-a, repo poslova te sredstava u posebnim pravima vučenja (engl. *special drawing rights* ili, kraće, SDR), HNB upravlja pasivno u ovisnosti o ugovorenim deviznim obvezama, a s ciljem zaštite od valutnoga i kamatnog rizika.

U terminologiji izvješćivanja o međunarodnim pričuvama HNB-a upotrebljavaju se još pojmovi bruto i neto pričuve. Pod pojmom bruto pričuva podrazumijevaju se ukupne međunarodne pričuve. Neto pričuve obuhvaćaju dio pričuva kojima HNB aktivno upravlja te sredstva u SDR-ima i efektivni strani novac.

2.2.2. Međunarodne pričuve u 2007. godini

Ukupne međunarodne pričuve HNB-a porasle su u 2007. godini za 582,1 mil. EUR, tj. za 6,7% u odnosu na 2006. Posljednjeg dana prosinca 2007. ukupne pričuve HNB-a iznosile su 9,3 mlrd. EUR, a na kraju 2006. godine 8,7 mlrd. EUR.

Tablica 2.1. Mjesečno kretanje ukupnih međunarodnih pričuva HNB-a

na kraju razdoblja, u milijunima EUR

Mjesec	Ukupne pričuve
Prosinac 2006.	8.725,14
Siječanj 2007.	9.172,39
Veljača 2007.	9.565,23
Ožujak 2007.	9.519,57
Travanj 2007.	9.488,24
Svibanj 2007.	9.451,33
Lipanj 2007.	9.170,18
Srpanj 2007.	9.411,93
Kolovoz 2007.	9.222,84
Rujan 2007.	8.794,94
Listopad 2007.	8.973,60
Studeni 2007.	9.112,08
Prosinac 2007.	9.307,21
Razlika 12/07. – 12/06.	582,08

Napomena: Razlike stanja u ovoj tablici i stanja u Tablici H7 Statističkog pregleda rezultat su neznatno drukčijeg obuhvata međunarodnih pričuva, odnosno isključivanja pričuvne pozicije RH u MMF-u u ovdje iskazanim podacima.

Izvor: HNB

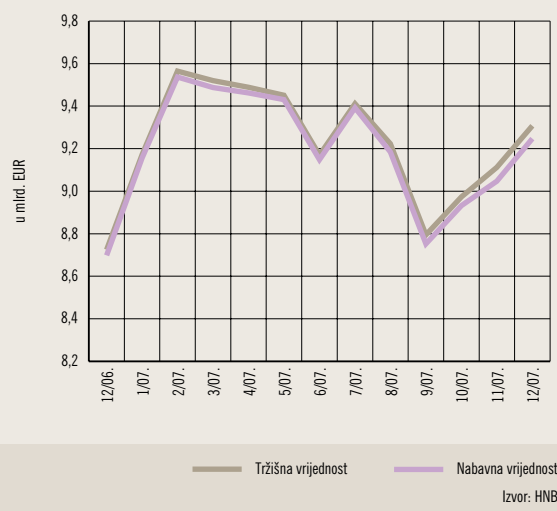
Glavni činitelji promjene razine ukupnih međunarodnih pričuva tijekom 2007. godine na priljevnoj strani bili su:

- otkup deviza od banaka deviznim intervencijama HNB-a u iznosu od 839 mil. EUR i
- prihod od ulaganja ukupnih međunarodnih pričuva HNB-a u iznosu od 364 mil. EUR,

a na odljevnoj strani:

- pad ukupne izdvojene devizne obvezne pričuve u iznosu od 309,5 mil. EUR (pri čemu je granična obvezna pričuva smanjena za 369,6 mil. EUR, a obvezna pričuva porasla za 60,1 mil. EUR)¹,
- prodaja deviza Ministarstvu financija u iznosu od 178,8 mil. EUR i
- međuvalutne promjene u iznosu od 138 mil. EUR proizašle iz pada vrijednosti američkog dolara prema euru na kraju 2007. u odnosu na kraj 2006.

2.18. Međunarodne pričuve HNB-a na kraju razdoblja

Ukupni promet HNB-a na deviznom tržištu u 2007. godini

Hrvatska narodna banka je tijekom 2007. godine na tržištu kupovala i prodavala devize trgujući s domaćim bankama, Ministarstvom financija i stranim bankama. Transakcijama kupnje i prodaje na deviznom tržištu u 2007. godini međunarodne pričuve HNB-a uvećane su za neto iznos od 665,2 mil. EUR, čime je emitirano 4,8 mlrd. kuna.

¹ U Bilanci HNB-a pad izdvojene devizne obvezne pričuve iznosi 310,5 mil. EUR, a prirast devizne obvezne pričuve 59,1 mil. EUR. Razlike u odnosu na podatke iznesene u tekstu rezultat su različitog obuhvata, odnosno uključivanja nepodmirenih dospjelih kamata u iznos devizne obvezne pričuve u Bilanci HNB-a.

Tablica 2.2. Ukupni promet HNB-a na deviznom tržištu od 1. siječnja do 31. prosinca 2007.

prema tečaju na dan valute, u milijunima

	Kupnja (1)		Prodaja (2)		Razlika (1 – 2)	
	EUR	HRK	EUR	HRK	EUR	HRK
Domaće banke	839,00	6.132,05	0,00	0,00	839,00	6.132,05
Ministarstvo financija	5,12	37,32	178,81	1.321,18	-173,70	-1.283,86
Strane banke	0,00	0,00	0,07	0,55	-0,07	-0,55
Ukupno	844,12	6.169,37	178,89	1.321,73	665,23	4.847,64

Izvor: HNB

Deviznim transakcijama s domaćim bankama HNB je u 2007. godini otkupio 839 mil. EUR, čime je kreirana kun- ska likvidnost od 6,1 mlrd. kuna. Središnja je banka u 2007. godini intervenirala na deviznom tržištu, otkupljujući devize od banaka, četiri puta: u srpnju (dva puta), listopadu i prosincu, pri čemu valja istaknuti da je monetarni učinak devizne intervencije s kraja prosinca 2006. uslijedio na početku 2007. godine. Prodaje deviza bankama u 2007. godini nije bilo.

Tablica 2.3. Devizne intervencije HNB-a s domaćim bankama od 1. siječnja do 31. prosinca 2007.

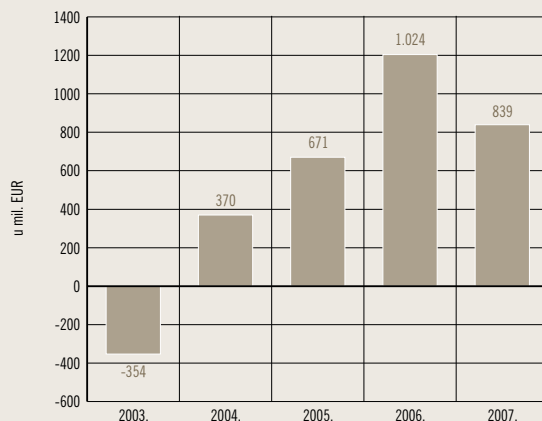
prema tečaju na dan intervencije, u milijunima

Mjesec (broj interv.)	Kupnja deviza (1)		Prodaja deviza (2)		Razlika (1 – 2)	
	EUR	HRK	EUR	HRK	EUR	HRK
Siječanj (1)	177,00	1.302,25	0,00	0,00	177,00	1.302,25
Veljača	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ožujak	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Travanj	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Svibanj	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lipanj	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Srpanj (2)	139,00	1.014,25	0,00	0,00	139,00	1.014,25
Kolovoz	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rujan	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Listopad (1)	355,20	2.588,80	0,00	0,00	355,20	2.588,80
Studen	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Prosinac (1)	167,80	1.226,74	0,00	0,00	167,80	1.226,74
Ukupno	839,00	6.132,05	0,00	0,00	839,00	6.132,05

Izvor: HNB

Ministarstvu financija HNB je u 2007. godini prodao 178,8 mil. EUR, čime je iz sustava povukao 1,3 mlrd. kuna, dok je u istom razdoblju od MF-a otkupio 5,1 mil. EUR kreiravši 37,3 mil. kuna.

2.19. Devizne intervencije HNB-a s domaćim bankama u neto iznosima

Izvor: HNB

Rizici u upravljanju međunarodnim pričuvama i struktura ulaganja međunarodnih pričuva u 2007. godini

Kreditni rizik u upravljanju međunarodnim pričuvama

Kreditni rizik jest rizik nepodmirenja obveza, odnosno opasnost da se uložena sredstva neće pravodobno i (ili) u potpunosti vratiti te da se neće vraćati planiranom dinamikom.

HNB ima tri razine zaštite od kreditnog rizika:

- HNB ulaže međunarodne pričuve samo u financijske institucije i države najvišega kreditnog rejtinga. Pri ocjeni kreditne sposobnosti osobita se pozornost posvećuje rejtinzima koje su objavile međunarodno priznate agencije za ocjenu kreditnog rejtinga
- ulaganja u pojedine financijske institucije i države su ograničena, čime se kreditni rizik diversificira i
- veliki dio ulaganja je kolateraliziran, tj. osiguran tako da HNB prilikom deponiranja sredstava kod pojedine financijske institucije za osiguranje traži državne obveznice iste ili veće tržišne vrijednosti od vrijednosti plasiranih sredstava.

Tablica 2.4. Struktura ulaganja međunarodnih pričuva prema kreditnom riziku na dan 31. prosinca 2007.

prema nabavnoj vrijednosti, u milijunima EUR

ULAGANJA	Neto pričuve	Obvezna pričuva	Granična obvezna pričuva	Ministarstvo financija	Ukupne pričuve	31.12.2007.	31.12.2007.
						neto pričuve, %	ukupne pričuve, %
Državne obveznice ^a	4.705,07	300,00	95,48	–	5.100,55	64,52	55,16
Osigurane obveznice	19,56	–	–	–	19,56	0,27	0,21
Međunarodne financijske institucije	149,69	–	–	–	149,69	2,05	1,62
Središnje banke	41,32	–	–	0,08	41,39	0,57	0,45
Komercijalne banke	2.376,36	959,84	590,00	9,93	3.936,13	32,59	42,57
Ukupno	7.291,99	1.259,84	685,48	10,01	9.247,32	100,00	100,00

^a Uključuje i obratne repo ugovore jer su kolateralizirani državnim obveznicama te obveznice njemačkih saveznih zemalja.
Izvor: HNB

Prema stupnju izloženosti kreditnom riziku ukupne međunarodne pričuve podijeljene su na sredstva uložena u državne obveznice, osigurane obveznice, komercijalne banke, međunarodne financijske institucije te u središnje banke. U strukturi ukupnih međunarodnih pričuva na dan 31. prosinca 2007. najveći dio (55,16%) činila su ulaganja u državne obveznice. Ta su ulaganja izložena najmanjem kreditnom riziku jer obuhvaćaju ulaganja u obveznice država najvišega kreditnog rejtinga. Udio ukupnih međunarodnih pričuva uloženi u nekolateralizirane instrumente kod komercijalnih banaka iznosio je na kraju 2007. godine 42,57%, dok je u međunarodne financijske institucije bilo uloženo 1,62% ukupnih međunarodnih pričuva. Na kraju 2007. godine kod središnjih banaka bilo je uloženo 0,45% ukupnih međunarodnih pričuva, dok je udio međunarodnih pričuva uloženi u osigurane obveznice, dužničke vrijednosne papire kod kojih je potraživanje osigurano nekom imovinom, iznosio 0,21%.

S obzirom na kreditni rejting, u 2007. godini polovina je ukupnih pričuva (4,7 mlrd. EUR ili 50,56%) bila uložena u vrijednosne papire država i u banke najvišeg rejtinga Aaa (prema agenciji za dodjelu kreditnih rejtinga Moody's), dok je kod banaka s rejtingom Aa1 i Aa2 bilo uloženo 23,91%, odnosno 19,35%. U banke s rejtingom Aa3 i A1 bilo je uloženo ukupno samo 4,57%, a preostali je dio (1,62%) ukupnih međunarodnih pričuva bio uloženi u Međunarodni monetarni fond i Banku za međunarodne namire. Prema tome, više od 95% svih ulaganja međunarodnih pričuva HNB-a bilo je uloženo kod izdavatelja iz skupina s jednim od tri najviša rejtinga te MMF-a i BIS-a.

Valutna struktura međunarodnih pričuva

Savjet HNB-a je u Odluci o upravljanju međunarodnim pričuvama precizno definirao odrednice za izračun valutne strukture neto međunarodnih pričuva HNB-a, kao i valutne strukture dijela pričuva kojima se pasivno upravlja.

Valutna struktura neto međunarodnih pričuva usklađuje se dva puta godišnje s valutnom strukturom projiciranih iznosa otplata inozemnog duga (glavnice i kamate) RH za godinu unaprijed te s valutnom strukturom uvoza ro-

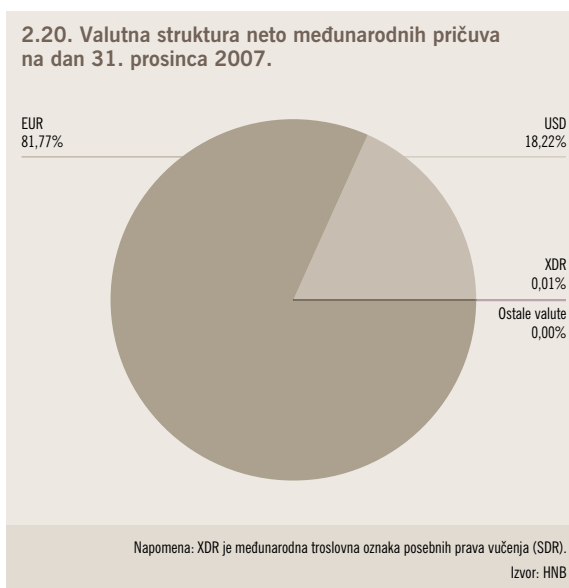

be i usluga ostvarenog u proteklih godinu dana. Tako se upravljanje valutnim rizikom međunarodnih pričuva HNB-a mora promatrati u širem kontekstu jer se zapravo valutnom strukturom međunarodnih pričuva HNB-a nastoji umanjiti izloženost valutnom riziku koja proizlazi iz obveza RH prema inozemstvu.

Na dan 31. prosinca 2007. udio pričuva u eurima u neto međunarodnim pričuvama iznosio je 81,77%, a udio pričuva u američkim dolarima 18,22%.

Za usporedbu, udio pričuva u američkim dolarima u neto međunarodnim pričuvama HNB-a iznosio je početkom 2000. godine više od 35% i od tada se postupno smanjuje. Dolar je u tom razdoblju izgubio u odnosu na euro gotovo 40% svoje vrijednosti.

Dijelom pričuva prikupljenih s osnove sredstava izdvojene devizne obvezne pričuve i granične obvezne pričuve, sredstava MF-a, repo poslova te sredstava u SDR-ima središnja banka upravlja pasivno u ovisnosti o valutnoj strukturi ugovorenih deviznih obveza.

Kamatni rizik u upravljanju međunarodnim pričuvama

Kamatni rizik je rizik pada cijena obveznica, odnosno vrijednosti deviznih portfelja međunarodnih pričuva HNB-a zbog neželjenih promjena kamatnih stopa na tržištima instrumenata s fiksnim prinomom. Kamatni rizik međunarodnih pričuva HNB-a kontrolira se primjenom precizno definiranih referentnih portfelja. Referentni portfelji zadovoljavaju traženi odnos rizika i dobiti, odnosno odražavaju dugoročnu strategiju ulaganja samih pričuva.

Rezultati i analiza upravljanja deviznim portfeljima HNB-a u 2007. godini

Stopa povrata neto eurskog portfelja HNB-a u 2007. godini iznosila je 3,88%, dok je stopa povrata neto dolarskog portfelja HNB-a u istom razdoblju iznosila 6,11%. Prosječna veličina eurskog portfelja HNB-a kojim se u 2007. godini aktivno upravljalo iznosila je 5,5 mlrd. EUR, a prosječna je veličina dolarskog portfelja iznosila 1,7 mlrd. USD.

Tablica 2.5. Ostvareni prihodi u 2007. te prosječne stope povrata neto deviznih portfelja HNB-a prema načelu tržišne vrijednosti, u milijunima originalne valute i postocima

Portfelj	Ostvareni prihod	Pros. uloženi iznos	Godišnja stopa povrata					
	2007.	2007.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
Eurski	213,86	5.508,13	3,79	2,58	2,66	2,15	2,42	3,88
Dolarski	105,82	1.731,95	2,38	1,40	1,27	2,74	4,60	6,11

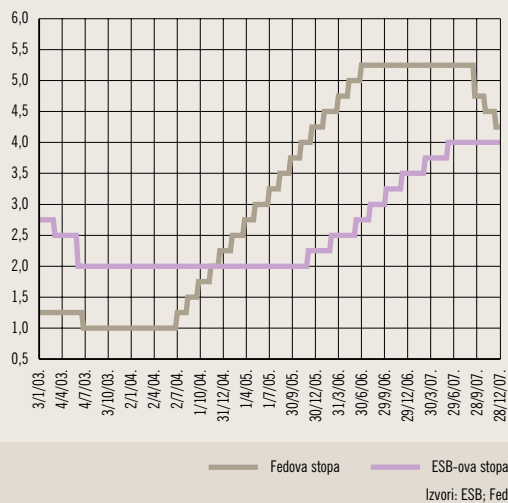
Izvor: HNB

Europska središnja banka podizala je u 2007. godini svoju referentnu repo stopu u dva navrata, svaki put za 0,25%. Time je ESB-ova referentna kamatna stopa u 2007. godini porasla s razine od 3,50 na 4,00%.

Američka središnja banka (Fed) u 2007. je godini snizivala svoju referentnu kamatnu stopu u tri navrata, i to u rujnu za 50 baznih bodova, a u listopadu i prosincu za po 25 baznih bodova. Time se Fedova referentna kamatna stopa u 2007. godini spustila s razine od 5,25 na 4,25%.

Stopa povrata eurskog portfelja HNB-a u 2007. godini posljedica je razine kamatnih stopa u eurozoni te kretanja cijena eurskih obveznica. Cijene obveznica padale su u prvoj polovini godine, a u drugoj su polovini rasle pod utjecaja

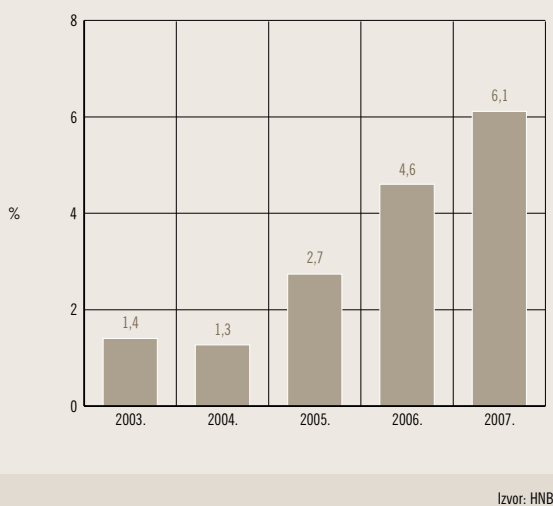
2.21. Kretanje Fedove i ESB-ove ključne kamatne stope

2.22. Stope povrata eurskog portfelja HNB-a

2.23. Stope povrata dolarskog portfelja HNB-a

jem eskalacije krize povezane s tržištem drugorazrednih hipotekarnih kredita u SAD-u. U takvim je uvjetima stopa povrata eurskog portfelja HNB-a iznosila 3,88%.

Stopa povrata dolarskog portfelja HNB-a raste već treću godinu zaredom. Posljedica je to prije svega naglog pada prinosa do dospijeca na obveznice u drugom polugodištu 2007. godine. Naime, kriza uzrokovana slomom tržišta drugorazrednih hipotekarnih kredita utjecala je na povećanu potražnju za sigurnim ulaganjima poput državnih obveznica, što se, zajedno sa smanjenjem Fedove ključne kamatne stope, odrazilo na pad prinosa do dospijeca i rast cijena obveznica. U takvim je uvjetima stopa povrata dolarskog portfelja HNB-a iznosila 6,11%, što je najbolji rezultat od 2000. godine.

1

2

3

4

5

6

7

8

Bankarski sektor¹

---

1 Svi financijski podaci za 2007. godinu zasnivaju se na privremenim nerevidiranim izvješćima banaka i stambenih štedionica, a podaci za prethodne godine zasnivaju se na revidiranim izvješćima banaka i stambenih štedionica.

3.1. Poslovanje banaka

Tijekom 2007. godine broj banaka i stambenih štedionica koje su poslovale u Republici Hrvatskoj nije se mijenjao (Tablica 3.1.). Udio aktive poslovnih banaka u ukupnoj aktivi bankarskog sektora na kraju 2007. godine iznosio je 98,1%, a udio aktive stambenih štedionica 1,9%. Pritom valja istaknuti da su poslovne banke već drugu godinu zaredom svoj udio u ukupnoj aktivi bankarskog sektora blago povećale, dok je udio stambenih štedionica opao.

Tablica 3.1. Broj bankarskih institucija

na kraju razdoblja

Banke	2005.	2006.	2007.
Broj banaka na početku godine	37	34	33
Banke pripojene drugim bankama	-2	-1	-
Banke koje su pokrenule postupak redovite likvidacije	-1	-	-
Banke kojima je oduzeto odobrenje za rad	-	-	-
Broj banaka na kraju godine	34	33	33
Stambene štedionice			
Broj stambenih štedionica na početku godine	4	4	5
Stambene štedionice koje su dobile odobrenje za rad	-	1	-
Broj stambenih štedionica (i štedionica) na kraju godine	4	5	5

Izvor: HNB

U strukturi banaka po grupama zasnovanim prema veličini aktive² također nije došlo do promjena. Najveća je grupa malih banaka, njih 23, a grupa srednjih odnosno velikih banaka obuhvaćala je četiri odnosno šest članica (Tablica 3.2.).

Tablica 3.2. Grupe banaka usporedivih značajki i udio njihove aktive u aktivi svih banaka

na kraju razdoblja

	Broj banaka			Udio		
	2005.	2006.	2007.	2005.	2006.	2007.
Velike banke	6	6	6	81,9	80,2	79,0
Srednje banke	4	4	4	10,4	12,0	12,8
Male banke	24	23	23	7,7	7,8	8,1
Ukupno	34	33	33	100,0	100,0	100,0

Izvor: HNB

² Banke su podijeljene u tri grupe usporedivih značajki ovisno o veličini udjela aktive banke u ukupnoj aktivi svih banaka na kraju izvještajnog razdoblja: velike, srednje i male banke. Velike banke su one banke čija je aktiva veća od 5% ukupne aktive svih banaka, srednje banke su one banke čija je aktiva veća od 1% i manja od 5% ukupne aktive svih banaka, a male banke su one banke čija je aktiva manja od 1% ukupne aktive svih banaka.

Na kraju 2007. godine udio aktive velikih banaka u aktivi svih banaka zajedno bio je u odnosu na stanje na kraju 2006. manji za više od jednoga postotnog boda. Na taj je način udio aktive te grupe banaka, prvi put od kraja 2004. godine, smanjen na razinu manju od četiri petine aktive ukupnog sustava (79,0%). U skladu s navedenim smanjenjem u 2007. godini porastao je udio aktive obiju preostalih grupa banaka, pri čemu je nešto više porastao udio aktive grupe srednjih banaka (za 0,8 postotnih bodova), a nešto manje udio aktive grupe malih banaka (za 0,3 postotna boda).

U odnosu na kraj 2006. godine, na kraju 2007. udio aktive (41,0%) dviju najvećih banaka u ukupnoj aktivi svih banaka bio je manji (kontinuirano se smanjuje od kraja 2004.) kao i udjeli aktive pet i deset najvećih banaka (71,5% i 91,9%), a najviše se smanjio udio aktive pet najvećih banaka, i to za 1,1 postotni bod.

Prvi put od kraja 2002. godine bilo je više banaka u stranom nego u domaćem privatnom vlasništvu. Budući da je jedna domaća privatna banka prešla u većinsko vlasništvo dioničara iz San Marina, broj banaka u većinskom stranom vlasništvu za jednu je banku premašio broj banaka u domaćem privatnom vlasništvu (Slika 3.1.) Broj banaka u domaćem državnom vlasništvu ostao je nepromijenjen.

Unatoč tome, na kraju 2007. godine udio aktive banaka u većinskom stranom vlasništvu u ukupnoj aktivi svih banaka bio je manji u odnosu na udio na kraju 2006. Njegovo smanjenje za nešto manje od pola postotnog boda rezultat je sporijeg rasta aktive tih banaka (12,8%) od rasta aktive sustava u cjelini (13,4%). Također se smanjio i udio aktive banaka u domaćem privatnom vlasništvu (za 0,1 postotni bod, po stopi od 11,4%). S druge strane, zahvaljujući gotovo dvostruko bržem rastu aktive banaka u domaćem državnom vlasništvu (26,1%) od rasta aktive cijelog sustava, udio aktive banaka u domaćem državnom vlasništvu porastao je za 0,5 postotnih bodova (Tablica 3.3.).

3.1. Broj banaka prema sjedištu vlasnika i vrsti vlasništva na kraju razdoblja

Tablica 3.3. Aktiva banaka prema sjedištu vlasnika i vrsti vlasništva

u postocima

Banke prema sjedištu vlasnika i vrsti vlasništva	Udio aktive pojedine grupe banaka u ukupnoj aktivi banaka		
	2005.	2006.	2007.
Banke u većinskom vlasništvu domaćih dioničara	5,3	5,0	4,9
Banke u većinskom vlasništvu države	3,4	4,2	4,7
Banke u većinskom vlasništvu stranih dioničara	91,3	90,8	90,4
Ukupno	100,0	100,0	100,0

Izvor: HNB

Najveća promjena vlasništva u 2007. godini odnosila se na prijelaz dviju banaka iz većinskoga talijanskog u većinsko austrijsko vlasništvo. Na taj su način austrijski dioničari postali većinskim vlasnicima najvećeg broja banaka u Republici Hrvatskoj, za razliku od 2006. godine kad su to bili talijanski dioničari. U vlasništvu dioničara iz Austrije bilo je sedam banaka, a u vlasništvu dioničara iz Italije njih pet. Preostale četiri banke u većinskom stranom vlasništvu pripadale su dioničarima iz Francuske, Mađarske, San Marina i Luksemburga. Banke u vlasništvu dioničara iz Austrije tako su povećale udio svoje aktive u ukupnoj aktivi svih banaka s nešto više od trećine (35,2%) na više od polovine (59,1%), a udio aktive banaka u vlasništvu dioničara iz Italije smanjen je na petinu ukupne aktive, odnosno s 43,6% u 2006. na 20,1% u 2007. godini (Slika 3.2.).

Broj grupa banaka, koje su prema odredbama Odluke o konsolidiranim financijskim izvješćima grupe banaka,³ imale obvezu putem nadređene banke izvješćivati Hrvatsku narodnu banku o svom poslovanju, povećao se krajem 2007. godine s osam na devet. Nadređene banke grupa banaka bile su Erste & Steiermärkische bank d.d., Hrvatska poštanska banka d.d., Hypo Alpe-Adria-Bank d.d., Karlovačka banka d.d., OTP banka Hrvatska d.d., Privredna banka Zagreb d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Slatinska banka d.d. te Zagrebačka banka d.d.

3.1.1. Struktura bilance banaka

Struktura aktive banaka

Ukupna aktiva svih banaka na kraju 2007. godine iznosila je 345,0 mlrd. kuna te je u usporedbi sa stanjem na kraju 2006. godine bila za 13,3% veća. U odnosu na kraj 2006. u većine banaka (njih 31) ostvaren je rast aktive, dok se u dvjema bankama aktiva smanjila.

Tablica 3.4. Struktura aktive banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

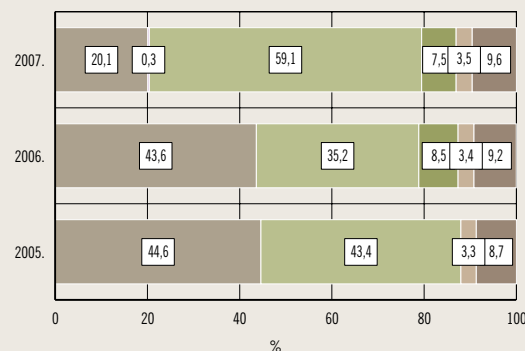
	2005.			2006.			2007.		
	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena
1. Gotovina i depoziti kod HNB-a	42.900,8	16,5	23,0	49.615,2	16,3	15,7	51.416,0	14,9	3,6
1.1. Gotovina	3.347,1	1,3	9,3	3.931,0	1,3	17,4	4.551,9	1,3	15,8
1.2. Depoziti kod HNB-a	39.553,7	15,2	24,3	45.684,2	15,0	15,5	46.864,2	13,6	2,6
2. Depoziti kod bankarskih institucija	23.155,9	8,9	-30,6	26.005,6	8,5	12,3	35.118,0	10,2	35,0
3. Trezorski zapisi i blagajnički zapisi HNB-a	7.007,2	2,7	95,7	8.077,2	2,7	15,3	8.748,7	2,5	8,3
4. Vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti koji se drže radi trgovanja	8.285,5	3,2	26,2	7.730,4	2,5	-6,7	7.964,4	2,3	3,0
5. Vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti raspoloživi za prodaju	11.820,8	4,5	19,2	12.678,2	4,2	7,3	11.318,3	3,3	-10,7
6. Vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti koji se drže do dospelja	5.106,0	2,0	-22,1	3.311,9	1,1	-35,1	3.539,0	1,0	6,9
7. Vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti kojima se aktivno ne trguje, a koji se vrednuju prema fer vrijednosti kroz RDG	1.101,4	0,4	-	460,1	0,2	-58,2	700,0	0,2	52,1
8. Derivatna financijska imovina	147,3	0,1	-3,1	280,9	0,1	90,7	276,0	0,1	-1,8
9. Krediti financijskim institucijama	3.867,3	1,5	17,6	4.035,4	1,3	4,3	7.099,5	2,1	75,9
10. Krediti ostalim komitentima	148.092,5	56,9	21,5	183.740,0	60,3	24,1	209.327,9	60,7	13,9
11. Ulaganja u podružnice, pridružena društva i zajedničke pothvate	1.595,7	0,6	-5,4	1.675,5	0,6	5,0	1.704,7	0,5	1,7
12. Preuzeta imovina	356,3	0,1	-0,5	445,6	0,1	25,1	357,4	0,1	-19,8
13. Materijalna imovina (minus amortizacija)	4.198,8	1,6	10,9	4.434,1	1,5	5,6	4.509,0	1,3	1,7
14. Kamate, naknade i ostala imovina	4.905,3	1,9	15,3	4.787,8	1,6	-2,4	5.786,1	1,7	20,9
15. Manje: Posebne rezerve za identificirane gubitke na skupnoj osnovi	2.263,1	0,9	13,4	2.672,6	0,9	18,1	2.866,8	0,8	7,3
Ukupno imovina	260.277,6	100,0	13,5	304.605,3	100,0	17,0	344.998,0	100,0	13,3

Napomena: U analizi kretanja monetarnih i kreditnih agregata u poglavlju 1.2.5. vrijednost imovine iskazana je u bruto obliku, a u ovdje istaknutoj bilanci vrijednost imovine iskazuje se u neto obliku (nakon umanjenja imovine za ispravak vrijednosti).

Izvor: HNB

Godišnja stopa rasta aktive banaka na kraju 2007. godine bila je niža od stopa ostvarenih 2006. (17,0%) i 2005. godine (13,5%). Usporavanje rasta aktive banaka u 2007. godini ponajviše je bilo posljedica mjere o upisu obveznih

3.2. Aktiva banaka prema domicilu dioničara na kraju razdoblja

Napomena: Pod domicilom dioničara u ovom se prikazu podrazumijeva sjedište dioničkog društva ili prebivalište vlasnika (fizičke osobe).

Izvor: HNB

3 NN, br. 17/2003. i 149/2005.

blagajničkih zapisa HNB-a. U prvih šest mjeseci 2007. godine stopa rasta aktive iznosila je 6,8%, a zbog pooštrenja ograničenja u drugoj se polovini godine rast aktive dodatno usporio (6,1%). Promatraju li se promjene tijekom 2007. godine na tromjesečnoj razini, zamjećuje se da je najniža tromjesečna stopa rasta aktive ostvarena u posljednjem tromjesečju (1,5%), što je suprotno uobičajenim promjenama bilance banaka pred kraj poslovne godine.

Već treću godinu zaredom najveću godišnju stopu rasta aktive imale su srednje banke, čija se aktiva u odnosu na stanje na kraju 2006. godine povećala za 20,8%. Aktiva malih banaka povećala se za 18,9%, a najniža stopa rasta aktive ostvarena je u grupi velikih banaka (11,6%).

Velika promjena u bilanci banaka tijekom 2007. godine odnosila se na valutno restrukturiranje imovine i obveza u korist povećanja udjela stavki nominiranih u kunama. Imovina banaka nominirana u kunama u odnosu na stanje na kraju 2006. povećala se za 39,9 mlrd. kuna, odnosno za 37,4%, što je bilo samo nešto manje od povećanja ukupne imovine u tom razdoblju. Istodobno je smanjena imovina nominirana u kunama i indeksirana uz stranu valutu za 1,7 mlrd. kuna, odnosno za 1,4%. Posljedica spomenutih promjena bilo je povećanje udjela kunske imovine u ukupnoj imovini s 35,0% na kraju 2006. na 42,5% na kraju 2007. te smanjenje udjela kunske imovine indeksirane uz stranu valutu s 39,4% na 34,3%. Promjene su bile još izrazitije kod obveza banaka, gdje su stavke nominirane u kunama povećane za 47,0 mlrd. kuna (38,6%), a stavke nominirane u kunama i indeksirane uz stranu valutu smanjene za 15,0 mlrd. kuna (45,5%). U valutnoj strukturi pasive tako je udio kunskih stavki s 39,9% povećan na 48,9%, a udio stavki indeksiranih uz stranu valutu smanjen s 10,8% na 5,2%.

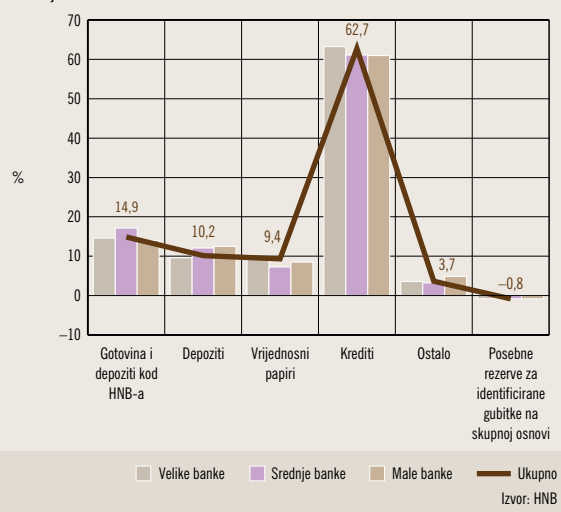
Najznačajniji dio povećanja ukupne aktive banaka u 2007. godini u odnosu na stanje na kraju 2006. bio je povezan s povećanjem ukupnog iznosa odobrenih kredita za 28,6 mlrd. kuna, odnosno za 15,3%. Osim kredita financijskim institucijama, koji su u promatranom jednogodišnjem razdoblju porasli za 75,9%, po stopi većoj od stope rasta cjelokupne aktive povećali su se i krediti odobreni ostalim komitentima (13,9%), što je zajedno utjecalo na povećanje udjela kredita u strukturi ukupne aktive banaka za više od jednoga postotnog boda. Povećanje udjela kredita zabilježeno je u aktivni svih grupa banaka – za jedan postotni bod njihov je udio povećan u aktivni velikih i srednjih banaka, a za dva postotna boda u aktivni malih banaka. Nakon povećanja iznosa odobrenih kredita za 13,4% u odnosu na stanje na kraju 2006. godine najveći udio kredita u aktivni imale su velike banke (63,2%). Iznos odobrenih kredita u srednjim je bankama porastao za 22,8% te je njihov udio u aktivni srednjih banaka iznosio 61,1%, a nakon povećanja kredita za 23,0% udio kredita u aktivni malih banaka iznosio je 61,0%.

Depoziti plasirani drugim bankama bili su na kraju 2007. godine za 35,0% veći nego na kraju 2006. godine. U drugoj polovini godine zabilježeno je izrazitije povećanje ukupnih depozita, ponajviše kao rezultat porasta izdvojenih oročenih depozita i depozita s otkaznim rokom kod stranih banaka. Ta je promjena bila posljedica istodobnog povećanja deviznih obveza banaka. Naime, u skladu s Odlukom o minimalno potrebnim deviznim potraživanjima banke su dužne pokrivati svoje devizne obveze s najmanje 32% likvidnih deviznih potraživanja. Gotovina i depoziti kod HNB-a u odnosu na stanje na kraju 2006. godine povećali su se za 2,6%, a u okviru ukupnih depozita kod HNB-a najviše su porasla sredstva izdvojena s osnove obvezne pričuve (za 7,4%).

Ulaganja banaka u vrijednosne papire, uključujući i trezorske zapise MF-a, na kraju 2007. godine iznosila su 32,3 mlrd. kuna, a ukupan je iznos ulaganja bio nepromijenjen u odnosu na stanje na kraju 2006. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire, koja su činila 96,3% ukupnih vrijednosnih papira banaka, bila su manja za 2,2%. Istodobno su ulaganja u vlasničke vrijednosne papire, na koje se odnosilo 3,7% ukupnih ulaganja, porasla za 135,0%. Promatra li se struktura vrijednosnih papira banaka po instrumentima, jasno je da se više od polovine ukupnog iznosa ulaganja (51,9%) odnosilo na obveznice, a prema visini udjela drugo su mjesto zauzela ulaganja u trezorske zapise MF-a (27,1%).

Kreditna aktivnost banaka tijekom 2007. godine najviše je bila usmjerena na stanovništvo, na koje se odnosilo

3.3. Struktura aktive grupa banaka usporedivih značajki na kraju 2007.

više od polovine ukupnih neto kredita (50,6%). Krediti odobreni stanovništvu iznosili su 109,5 mlrd. kuna i bili su za 16,9 mlrd. kuna (18,2%) veći nego na kraju 2006. godine. Nešto manje od polovine toga rasta odnosilo se na stambene kredite, koji su se povećali za 22,5% te su iznosili 41,0% ukupnih neto kredita odobrenih stanovništvu i 20,7% ukupnih neto kredita banaka. Visoka stopa rasta ostvarena je i kod ostalih kredita odobrenih stanovništvu (17,6%), na što je djelomice utjecalo kreditiranje građana u postupku kojim je država prodavala dionice pojedinih tvrtki u drugoj polovini 2007. godine.

Više od 90% ukupnog povećanja kredita stanovništvu u 2007. godini odnosilo se na povećanje kredita odobrenih u kunama, koji su porasli za 15,4 mlrd. kuna. Takva je promjena utjecala na valutnu strukturu kredita odobrenih stanovništvu, u kojoj je znatno smanjen udio kredita s valutnom klauzulom (sa 78,0% na kraju 2006. godine na 67,4% na kraju 2007.), odnosno povećan udio kunskih kredita (s 21,7% na 32,4%).

Kreditni odobreni trgovačkim društvima povećali su se za 8,3 mlrd. kuna, tj. za 11,0%. Sporiji rast kredita ovom sektoru od rasta ukupnih neto kredita banaka utjecao je na smanjenje njihova udjela u ukupnim neto kreditima s 40,0% na kraju 2006. na 38,5% na kraju 2007. godine. Krediti ostalim sektorima u promatranom su razdoblju ukupno porasli za 17,6%, ponajviše zbog povećanja kredita odobrenih financijskim institucijama za 75,9%.

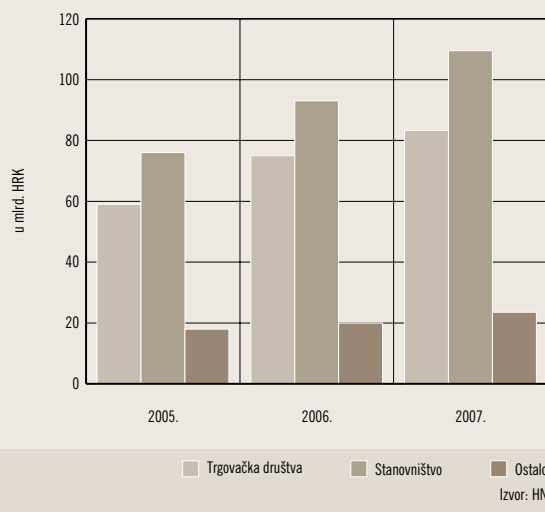
Kreditni odobreni u stranoj valuti ili s valutnom klauzulom činili su na kraju 2007. godine 61,4% ukupnih neto kredita, a njihov je udio u ukupnim neto kreditima smanjen u odnosu na stanje na kraju 2006. za više od 10 postotnih bodova. Najviše je neto kredita odobrenih u stranoj valuti ili s valutnom klauzulom i nadalje bilo indeksirano uz euro (70,9%), iako je zbog smanjenja spomenutih kredita za 6,5% u odnosu na stanje na kraju 2006. godine njihov udio u valutnoj strukturi neto kredita smanjen za 4 postotna boda. Istodobno su krediti indeksirani uz švicarski franak porasli za 26,2%, što je utjecalo na povećanje njihova udjela u ukupnim neto kreditima s 21,0% na kraju 2006. na 26,8% na kraju 2007. godine.

Struktura pasive banaka

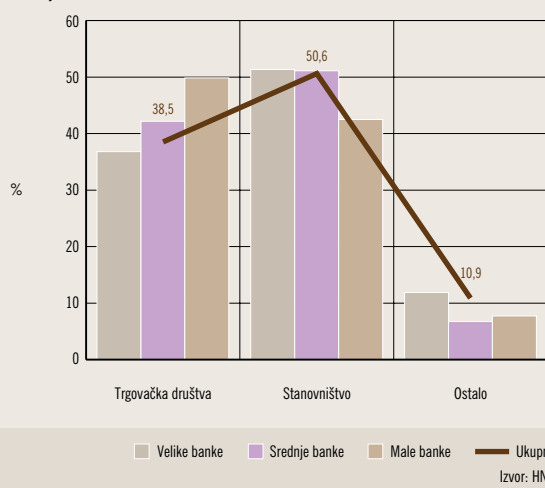
Tijekom 2007. godine banke su prikupile 30,2 mlrd. kuna depozita, pa je njihovo stanje na kraju 2007. bilo za 14,9% više nego na kraju 2006. godine. Na depozite su se odnosile gotovo tri četvrtine ukupnog povećanja pasive banaka. Zbog rasta depozita bržeg od rasta ukupne pasive banaka njihov se udio u pasivi u odnosu na kraj 2006. godine povećao za jedan postotni bod, tako da su na kraju 2007. depoziti činili 67,6% ukupne pasive banaka. Drugi značajan izvor financiranja banaka bili su primljeni krediti, čiji je udio u pasivi na kraju 2007. godine iznosio 15,0%. Zahvaljujući smanjenju primljenih kredita za 5,4% u odnosu na kraj 2006., spomenuti je udio smanjen gotovo za 3 postotna boda. Višegodišnji trend povećanja udjela kapitala u ukupnoj pasivi nastavljen je i tijekom 2007. godine te je na kraju godine on bio, u odnosu na kraj 2006., veći za 2,3 postotna boda (12,5%).

Najveći udio depozita u pasivi na kraju 2007. godine imale su male banke (74,0%), a najmanji velike banke (66,3%). U pasivi srednjih banaka udio depozita iznosio je 71,1%, a ta je grupa banaka imala najveću godišnju stopu rasta

3.4. Stanje neto bankovnih kredita prema vrsti korisnika na kraju razdoblja

3.5. Sektorska struktura neto kredita po grupama banaka usporedivih značajki na kraju 2007.

depozita (20,3%). Depoziti malih banaka povećali su se za 16,5%, dok su depoziti velikih banaka rasli najsporije (13,8%).

Tablica 3.5. Struktura pasive banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	2005.			2006.			2007.		
	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena
1. Krediti od financijskih institucija	13.844,2	5,3	63,6	15.102,5	5,0	9,1	20.338,6	5,9	34,7
1.1. Kratkoročni	7.346,5	2,8	104,5	7.286,7	2,4	-0,8	11.091,6	3,2	52,2
1.2. Dugoročni	6.497,7	2,5	33,4	7.815,8	2,6	20,3	9.247,0	2,7	18,3
2. Depoziti	171.742,0	66,0	10,6	202.950,5	66,6	18,2	233.122,1	67,6	14,9
2.1. Na žiroračunima i tekućim računima	29.175,2	11,2	14,1	37.696,5	12,4	29,2	45.283,6	13,1	20,1
2.2. Štedni	26.124,5	10,0	3,6	26.601,4	8,7	1,8	26.874,1	7,8	1,0
2.3. Oročeni	116.442,2	44,7	11,4	138.652,5	45,5	19,1	160.964,3	46,7	16,1
3. Ostali krediti	36.191,2	13,9	15,4	39.762,9	13,1	9,9	31.549,5	9,1	-20,7
3.1. Kratkoročni	8.213,9	3,2	56,0	10.028,1	3,3	22,1	5.339,4	1,5	-46,8
3.2. Dugoročni	27.977,3	10,7	7,2	29.734,8	9,8	6,3	26.210,1	7,6	-11,9
4. Derivatne financijske obveze i ostale financijske obveze kojima se trguje	223,7	0,1	-6,3	221,6	0,1	-0,9	367,5	0,1	65,9
5. Izdani dužnički vrijednosni papiri	3.396,9	1,3	-3,9	3.583,4	1,2	5,5	3.476,7	1,0	-3,0
5.1. Kratkoročni	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-
5.2. Dugoročni	3.396,9	1,3	-3,9	3.583,4	1,2	5,5	3.476,7	1,0	-3,0
6. Izdani podređeni instrumenti	770,7	0,3	-5,8	758,1	0,2	-1,6	225,7	0,1	-70,2
7. Izdani hibridni instrumenti	886,6	0,3	-46,0	552,4	0,2	-37,7	636,6	0,2	15,2
8. Kamate, naknade i ostale obveze	9.778,8	3,8	18,1	10.413,5	3,4	6,5	12.057,7	3,5	15,8
Ukupno obveze	236.834,2	91,0	13,0	273.344,9	89,7	15,4	301.774,4	87,5	10,4
Ukupno kapital	23.443,5	9,0	19,1	31.260,3	10,3	33,3	43.223,6	12,5	38,3
Ukupno obveze i kapital	260.277,6	100,0	13,5	304.605,3	100,0	17,0	344.998,0	100,0	13,3

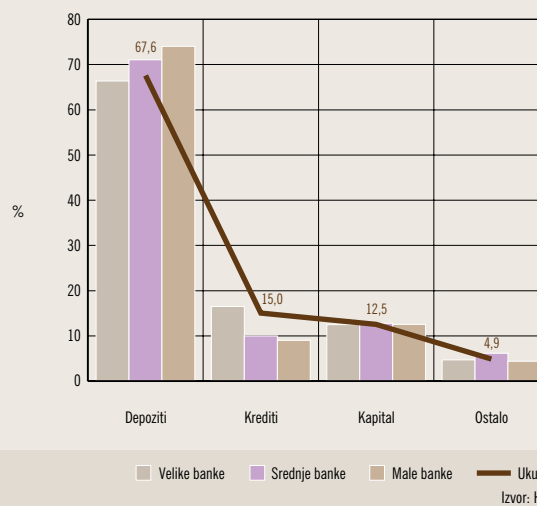
Napomena: U analizi kretanja monetarnih i kreditnih agregata u poglavlju 1.2.5. vrijednost imovine iskazana je u bruto obliku, a u ovdje istaknutoj bilanci vrijednost imovine iskazuje se u neto obliku (nakon umanjenja imovine za ispravak vrijednosti).

Izvor: HNB

Udio primljenih kredita u pasivi pojedinih grupa banaka kretao se suprotno od udjela depozita, pa su ti krediti bili najzastupljeniji u pasivi velikih banaka (16,5%). U pasivi srednjih banaka na kraju 2007. godine udio primljenih kredita iznosio je 10,0%, a spomenuti je udio bio najmanji u pasivi malih banaka (9,0%).

Povećanju primljenih depozita banaka u 2007. godini, u odnosu na stanje na kraju 2006., najviše je pridonijelo povećanje depozita stanovništva i depozita trgovačkih društava. Iako su depoziti stanovništva povećanjem za 11,5 mlrd. kuna ostvarili najveću nominalnu promjenu, stopa njihova rasta (10,4%) bila je niža od stope rasta depozita ostalih institucionalnih sektora, osim sektora nerezidenata, čiji su depoziti smanjeni. Zbog toga se tijekom 2007. godine udio depozita stanovništva u ukupnim depozitima smanjio s 54,4%, koliko je iznosio na kraju 2006., na 52,2%. Po visini nominalne promjene slijedili su depoziti trgovačkih društava, koji su bili veći za 11,2 mlrd. kuna (26,3%) i čiji je udio u strukturi ukupnih depozita u odnosu na kraj 2006. godine s 21,0% povećan na 23,1%. Depoziti financijskih institucija imali su najveću godišnju stopu rasta (70,2%) te su bili veći za 8,0 mlrd. kuna. Depoziti nerezidenata u promatranom su jednogodišnjem razdoblju smanjeni za 2,0 mlrd. kuna (6,2%), a u okviru ukupnih depozita nerezidenata smanjio se i iznos depozita primljenih od većinskih stranih vlasnika banaka. Na kraju 2007. godine depoziti većinskih stranih vlasnika banaka činili su 9,5% ukupnih depozita.

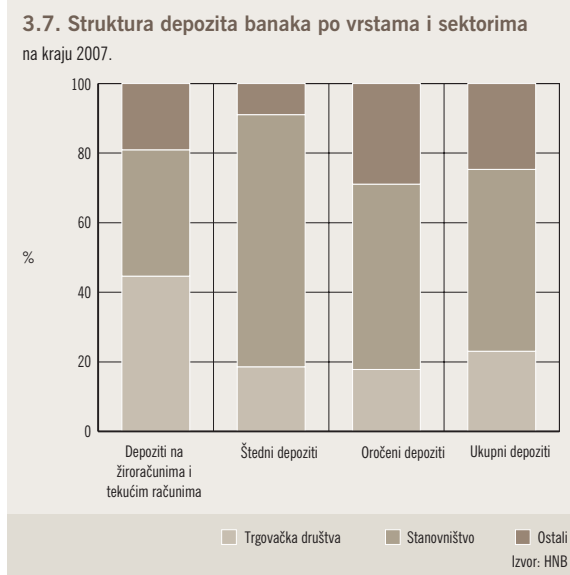
3.6. Struktura pasive grupa banaka usporedivih značajki na kraju 2007.

Struktura primljenih depozita banaka promatrana prema ročnosti neznatno se izmijenila u odnosu na strukturu na kraju 2006. godine. Udio štednih depozita u ukupnim depozitima imao je najveću promjenu u odnosu na kraj 2006. godine smanjivši se za 1,6 postotnih bodova, pa su štedni depoziti na kraju 2007. činili 11,5% ukupnih depozita. Udio depozita na žiroračunima i tekućim računima iznosio je 19,4%, a najveći dio ukupnih depozita na kraju 2007. godine činili su oročeni depoziti (69,1%). Spomenuto smanjenje udjela štednih depozita u ukupnim depozitima posljedica je niske stope njihova rasta, koja je u promatranom jednogodišnjem razdoblju iznosila samo 1,0%. Najviše su porasli depoziti na žiroračunima i tekućim računima (20,1%), a oročeni su depoziti porasli za 16,1%.

Na kraju 2007. godine valutna struktura depozita u dijelu kunskih depozita i depozita indeksiranih uz stranu valutu bila je znatnije izmijenjena u odnosu na stanje na kraju 2006. Zbog rasta po stopi od 39,0% i nominalnog povećanja za 28,0 mlrd. kuna, udio se kunskih depozita u ukupnim depozitima s 35,4% na kraju 2006. povećao na 42,9% na kraju 2007. godine. Istodobno su se depoziti indeksirani uz stranu valutu smanjili za 11,2 mlrd. kuna, odnosno za 50,5%, pa je njihov udio u ukupnim depozitima s 10,9% na kraju 2006. smanjen na 4,7% na kraju 2007. godine. Depoziti u stranim valutama porasli su za 12,2% te su s udjelom od 52,5% i nadalje bili najvećim dijelom ukupnih depozita.

Unatoč smanjenju kredita primljenih od nerezidenata za 20,6% u odnosu na stanje na kraju 2006., banke su i nadalje najveći dio obveza s osnove primljenih kredita (60,5%) imale prema tom sektoru. Više od polovine iznosa kredita nerezidenata na kraju 2007. godine te 33,7% ukupnih primljenih kredita odnosilo se na kredite većinskih stranih vlasnika, a obveze s osnove tih kredita na kraju 2007. godine bile su za 23,6% manje nego na kraju 2006. Promatra li se po grupama banaka, zamjetljivo je da se samo grupa malih banaka spomenutim kreditima koristila više nego u 2006. godini.

3.1.2. Kapital banaka

Ukupni kapital banaka na kraju 2007. godine bio je za 38,3% veći nego na kraju 2006. te je iznosio 43,2 mlrd. kuna. Na povećanje kapitala najviše je utjecao rast dioničkoga kapitala, koji je bio za 8,6 mlrd. kuna ili 51,8% veći nego na kraju 2006. godine, zahvaljujući dokapitalizaciji koju su tijekom 2007. godine provele po tri velike i srednje te šest malih banaka. Spomenuta je promjena utjecala na povećanje udjela dioničkoga kapitala u ukupnom kapitalu banaka s 53,1% na kraju 2006. na 58,3% na kraju 2007. godine. Najveći dio dobiti ostvarene u 2006. godini banke su pri raspoređivanju dobiti tijekom 2007. prenijele u kapital povećavši si tako zadržanu dobit i rezerve, a iskazale su i povećanje dobiti tekuće godine za 21,5%.

Tablica 3.6. Struktura bilančnoga kapitala banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

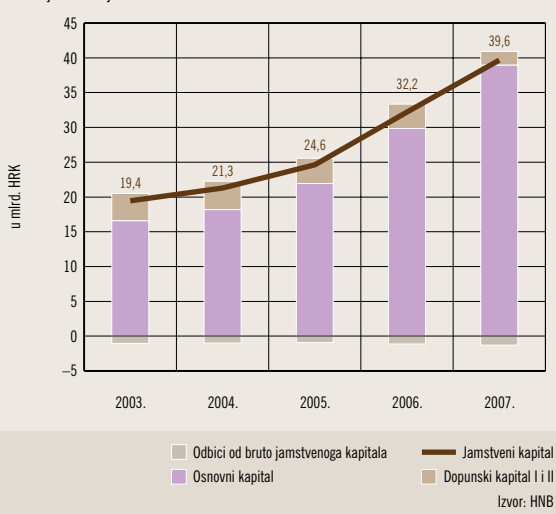
	2005.			2006.			2007.		
	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena
1. Dionički kapital	11.523,3	49,2	13,9	16.584,2	53,1	43,9	25.179,3	58,3	51,8
2. Dobit/gubitak tekuće godine	3.247,8	13,9	6,9	3.394,8	10,9	4,5	4.123,7	9,5	21,5
3. Zadržana dobit/gubitak	2.499,9	10,7	31,6	3.716,8	11,9	48,7	4.202,6	9,7	13,1
4. Zakonske rezerve	798,4	3,4	11,2	882,4	2,8	10,5	1.054,3	2,4	19,5
5. Statutarne i ostale kapitalne rezerve	5.350,4	22,8	36,6	6.662,0	21,3	24,5	8.647,3	20,0	29,8
6. Nerealizirani dobitak/gubitak s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine raspoložive za prodaju	23,5	0,1	–	14,6	0,0	–37,8	30,7	0,1	109,5
7. Rezerve proizašle iz transakcija zaštite	0,0	0,0	–	8,3	0,0	–	–0,8	0,0	–109,4
8. Dobit/gubitak prethodne godine	0,2	0,0	–	–2,7	0,0	–1.300,9	–13,6	0,0	396,3
Ukupno kapital	23.443,5	100,0	19,1	31.260,3	100,0	33,3	43.223,6	100,0	38,3

Izvor: HNB

Jamstveni kapital banaka porastao je za 23,0% te je na kraju 2007. iznosio 39,6 mlrd. kuna. Na rast jamstvenoga kapitala najviše su utjecale dokapitalizacije banaka tijekom 2007. godine, odnosno rast osnovnoga kapitala od 30,4%. Iako se bruto dopunski kapital I samo neznatno smanjio zbog pretvaranja dijela podređenih instrumenata u dionički kapital, u jamstveni kapital bilo je uključeno za 44,1% manje dopunskoga kapitala I nego na kraju 2006. godine. Razlog toga je povećanje odbitaka od bruto dopunskoga kapitala I za 1,5 mlrd. kuna, koji su se gotovo u cijelosti odnosili na isključivanje dijela formiranih rezervi za identificirane gubitke na skupnoj osnovi iz jamstvenoga kapitala⁴. Dopunski kapital II na kraju 2007. godine iskazale su dvije male banke, a njegov je ukupan iznos zanemariv. Snažan rast osnovnoga kapitala te istodobno smanjenje dopunskoga kapitala I utjecali su na promjenu strukture jamstvenoga kapitala banaka u odnosu na kraj 2006. godine, pa je udio osnovnoga kapitala s 89,5% na kraju 2006. povećan na 95,2% na kraju 2007. godine.

3.8. Struktura jamstvenoga kapitala banaka

na kraju razdoblja

Obračun jamstvenoga kapitala na kraju 2007. godine sastavljen je prema nerevidiranim privremenim podacima te ne uključuje dobit tekuće godine. Odluku o njezinu uključivanju u kapital banke će donijeti nakon provedene revizije poslovanja i utvrđivanja konačnoga financijskog rezultata za 2007. godinu. Očekuje se da će nakon raspoređivanja dobiti godišnja stopa rasta jamstvenoga kapitala biti veća od navedenih 23,0%.

Nakon niza godina u kojima je bio prisutan trend smanjivanja stope adekvatnosti kapitala banaka, na kraju 2007. ta je stopa bila veća te je iznosila 15,36% (Slika 3.9.). Na povećanje stope adekvatnosti kapitala (u 2006. iznosila je 13,98%) djelomice je utjecala provedba monetarnih mjera zbog kojih je rast plasmana usporen, pa su se banke kao izvorom rasta pojačano koristile kapitalom. U takvim je uvjetima u odnosu na kraj 2006. godine jamstveni kapital rastao po stopi gotovo dvostruko većoj (23,0%) od stope povećanja ukupne izloženosti banaka kreditnom riziku i tržišnim rizicima (12,0%).

3.9. Stopa adekvatnosti kapitala po grupama banaka usporedivih značajki

na kraju razdoblja

Najvišu stopu adekvatnosti kapitala od 17,06%, kao i njezin najveći rast u odnosu na kraj 2006. godine (za 4,1 postotni bod), iskazala je grupa srednjih banaka. Grupa malih banaka je iskazala stopu adekvatnosti kapitala u visini od 15,63%, što je u odnosu na kraj 2006. godine neznatno smanjenje. Stopa adekvatnosti kapitala velikih banaka iznosila je 15,04% i bila je za 1,1 postotni bod veća nego na kraju 2006. godine. Iako na kraju 2007. nijedna banka nije iskazala stopu adekvatnosti kapitala nižu od propisane (10%), sedam banaka čija je ukupna aktiva činila 20,9% aktive svih banaka iskazalo je stopu adekvatnosti kapitala manju od 11%.

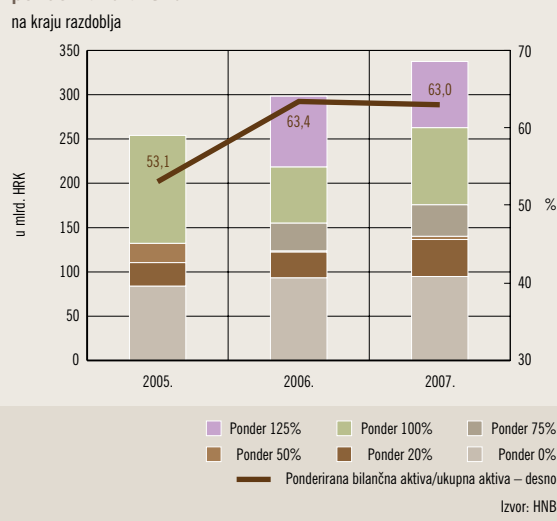
Neto vrijednost aktive koja se ponderira stupnjevim rizika bila je na kraju 2007. za 13,2% veća nego na kraju 2006. godine. Više od polovine toga rasta činilo je povećanje kunskih potraživanja koja nisu pokrivena depo-

4 Obveza isključivanja formiranih rezervi na skupnoj osnovi iz jamstvenoga kapitala propisana je izmjenama i dopunama Upute za jedinstvenu primjenu Odluke o adekvatnosti kapitala banaka (NN, br. 41/2006.). U skladu s odredbama banke su 30. lipnja 2006. započele postupno isključivati formirane rezerve za identificirane gubitke na skupnoj osnovi iz dopunskoga kapitala I, a taj će proces biti završen isključivanjem cjelokupnog iznosa rezervi za identificirane gubitke na skupnoj osnovi počevši s izvješćima koja se odnose na 31. prosinca 2008. U izvješćima koja se odnose na 31. prosinca 2007. banke su bile dužne kao odbitnu stavku od dopunskoga kapitala I navesti iznos rezervi za identificirane gubitke na skupnoj osnovi koji je veći od 0,50% zbroja ukupne kreditnim rizikom ponderirane bilančne aktive, ukupnih kreditnim rizikom ponderiranih izvanbilančnih stavki i ukupnih kreditnim rizikom ponderiranih ostalih izvanbilančnih rizičnih stavki.

zitimama banke ili odgovarajućom založenom imovinom, a ponderiraju se ponderom rizika 100% (Slika 3.10.). Valutnim restrukturiranjem imovine banke su smanjile potraživanja koja su najizloženija valutno induciranom kreditnom riziku (ponder rizika 125%), pa su neadekvatno osigurana devizna potraživanja i potraživanja s valutnom klauzulom od dužnika koji nemaju usklađenu deviznu poziciju na kraju 2007. bila za 6,5% manja nego na kraju 2006. godine. Sporiji rast ponderirane bilančne aktive od rasta ukupne aktive utjecao je na blago smanjenje njihova omjera, i to sa 63,4%, koliko je iznosio na kraju 2006., na 63,0% na kraju 2007. godine.

Manja je promjena zabilježena u strukturi ukupnoga kapitalnog zahtjeva. Kapitalni zahtjev za tržišne rizike bio je na kraju 2007. za 26,8% veći nego na kraju 2006. godine, zbog čega je njegov udio u ukupnom kapitalnom zahtjevu porastao s 2,8% na kraju 2006. na 3,2% na kraju 2007. godine. Istodobno se kapitalni zahtjev za kreditni rizik povećao za 11,6%, ponajprije pod utjecajem porasta ponderirane bilančne aktive za 12,5%.

3.10. Bilančna aktiva banaka uključena u ukupnu ponderiranu aktivnu

3.1.3. Kvaliteta aktive banaka

Ukupni plasmani i potencijalne obveze banaka bili su na kraju 2007. godine veći za 13,5% ili 47,3 mlrd. kuna u odnosu na kraj 2006. godine, što je gotovo upola manji porast od onog iz 2006. godine (25,5%). Na taj je način ostvaren iznos od 396,9 mlrd. kuna, u okviru kojega se samo na plasmane odnosilo 328,0 mlrd. kuna ili 82,6% (stopa rasta bila im je 13,7%), a na potencijalne obveze 68,9 mlrd. kuna ili 17,4% (stopa rasta bila je 12,5%). Na navedeni rast ponajviše je utjecao rast bruto kredita i depozita, koji su na kraju 2007. godine zajedno činili više od tri četvrtine ukupnih plasmana i potencijalnih obveza (kreditni 56,0%, a depoziti 20,6%). Bruto krediti su rasli po stopi od 14,9% (28,7 mlrd. kuna), što je činilo 60,8% ukupnog porasta svih plasmana i potencijalnih obveza, dok je stopa rasta depozita bila nešto viša (15,1%), pa su se oni povećali za 10,7 mlrd. kuna. Tako su krediti i depoziti, ionako najveći sastavni dijelovi plasmana, dodatno povećali svoje udjele za 0,65, odnosno 0,28 postotnih bodova, dok je udio potencijalnih obveza smanjen za 0,2 postotna boda.

Kvaliteta plasmana i potencijalnih obveza u 2007. neznatno se poboljšala te se udio potpuno nadoknadivih plasmana (skupina A) povećao za 0,1 postotni bod, što je jednako smanjenju udjela skupine C, odnosno nenadoknadivih plasmana. Udio djelomično nadoknadivih plasmana i potencijalnih obveza nije se promijenio (Tablica 3.7.).

Tablica 3.7. Klasifikacija plasmana i potencijalnih obveza banaka po rizičnim skupinama

na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

Plasmani	2005.		2006.		2007.	
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	Iznos	Udio
Potpuno nadoknadivi plasmani (skupina A)	267.835,4	96,0	338.327,5	96,8	384.742,9	96,9
Djelomično nadoknadivi plasmani (skupina B)	6.801,6	2,4	7.129,1	2,0	7.879,4	2,0
Nenadoknadivi plasmani (skupina C)	4.238,5	1,5	4.173,1	1,2	4.265,4	1,1
Ukupno	278.875,5	100,0	349.629,8	100,0	396.887,7	100,0

Izvor: HNB

Navedena promjena kvalitete plasmana bila je posljedica znatno bržeg porasta potpuno nadoknadivih plasmana, tj. onih klasificiranih u skupinu A (za 13,7%, tj. 46,4 mlrd. kuna) od porasta loših plasmana i potencijalnih obveza (djelomično nadoknadivih i nenadoknadivih plasmana, tj. klasificiranih u skupine B i C) koji su rasli po stopi od 7,5% i bili veći za 842,5 mil. kuna. Pritom su djelomično nadoknadivi plasmani porasli za 10,5%, a nenadoknadivi za 2,2%. Gotovo devet desetina loših plasmana činili su loši krediti (87,6%), premda je u odnosu na kraj 2006. godine njihov udio u lošim plasmanima manji za 1,8 postotnih bodova, i to zbog rasta sporijeg od rasta ukupnih

loših plasmana (5,3% nasuprot 7,5%). Najbrži je bio rast dužničkih vrijednosnih papira i ostale imovine raspoložive za prodaju klasificiranih u skupine B i C (97,8%), ali je njihov udio u ukupnim lošim plasmanima i potencijalnim obvezama ostao manji od jedan posto (0,7%), kao i jednako klasificiranih potencijalnih obveza, koje su porasle za 41,7% te imale udio od 8,6%.

Odnos ukupnih ispravaka vrijednosti i rezervacija prema ukupnim plasmanima i potencijalnim obvezama nastavio se smanjivati i tijekom 2007. godine. Njegovo smanjenje iznosilo je 0,1 postotni bod i rezultat je bržeg rasta ukupnih plasmana i potencijalnih obveza od rasta ukupnih ispravaka vrijednosti i rezervacija. Ispravci vrijednosti i rezervacije porasli su za 5,7% (ispravci vrijednosti plasmana i rezervacije za identificirane gubitke po potencijalnim obvezama za 1,5%, a rezervacije za identificirane gubitke na skupnoj osnovi za 14,2%), a već spomenuti porast ukupnih plasmana i potencijalnih obveza bio je više nego dvostruko veći, odnosno 13,5% (Tablica 3.8.).

Tablica 3.8. Ispravci vrijednosti i rezervacije banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	2005.	2006.	2007.
Ukupni ispravci vrijednosti plasmana i rezervacije za identificirane gubitke po potencijalnim obvezama	9.002,3	9.246,9	9.774,9
– ispravci vrijednosti plasmana i rezervacije za identificirane gubitke po potencijalnim obvezama	6.427,8	6.195,9	6.290,0
– rezervacije za identificirane gubitke na skupnoj osnovi	2.574,5	3.051,0	3.484,9
Ukupni plasmani i potencijalne obveze	272.447,7	349.629,8	396.887,7
Relativni omjer (%): ukupni ispravci vrijednosti i rezervacije/ukupni plasmani i potencijalne obveze	3,3	2,6	2,5

Izvor: HNB

Pokrivenost ukupnih plasmana i potencijalnih obveza banaka ukupnim ispravcima vrijednosti i rezervacijama bila je i nadalje najviša u grupi malih banaka (3,7%), iako je, kao i kod drugih grupa banaka, došlo do njezina smanjenja na godišnjoj razini. Pokrivenost u grupi srednjih banaka iznosila je 2,7%, a najmanja je bila u grupi velikih banaka, koje imaju najveći utjecaj na sustav u cjelini, gdje je iznosila 2,4%.

Izloženost neto plasmana valutno induciranom kreditnom riziku (VIKR), čije je praćenje započeto sredinom 2006. godine, u znatnoj se mjeri smanjila krajem 2007. godine, pa je udio plasmana izloženih VIKR-u u ukupnim neto plasmanima sa 61,0% na kraju 2006. pao na 54,3% na kraju 2007. godine. Plasmani izloženi valutno induciranom kreditnom riziku porasli su za 2,5 mlrd. kuna ili 1,2%, što je bilo znatno sporije od rasta ukupnih neto plasmana i potencijalnih obveza, koji su porasli za 13,7% (47,2 mlrd. kuna). U 2007. se godini udio zaštićenih plasmana u ukupnim neto plasmanima banaka također povećao, s 23,4% na 24,5%.

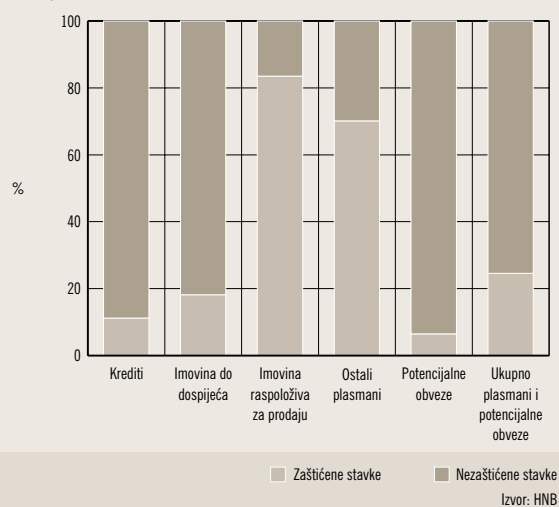
3.11. Pokrivenost plasmana i potencijalnih obveza ispravcima vrijednosti i rezervacijama, po grupama banaka usporedivih značajki

na kraju razdoblja

3.12. Struktura neto plasmana izloženih VIKR-u

na kraju 2007.

Promatrano po vrstama plasmana, najnezaštićenije su bile potencijalne obveze i jedino se njima zaštićenost smanjila tijekom godine (zaštićeni je udio na kraju 2006. iznosio 10,2%, a na kraju 2007. godine 6,5%). Zaštićene stavke s osnove kredita u ukupno izloženim kreditima porasle su s 9,8% na kraju 2006. na 11,2% na kraju 2007. (Slika 3.12.).

Kada je riječ o institucionalnim sektorima, kao i krajem 2006. godine, zaštićenost sektora nerezidenata i financijskih institucija bila je vrlo visoka (s udjelom zaštićenog dijela u ukupnim plasmanima izloženim VIKR-u većim od 70,0%). S druge strane, zaštićenost svih ostalih sektora nije bila veća od 10,0%, a sektor stanovništva je od sektora neprofitnih institucija preuzeo mjesto najmanje zaštićenog sektora, s udjelom zaštićenih plasmana u ukupnim plasmanima izloženim VIKR-u od 4,9%.

Krajem 2007. godine došlo je do smanjenja osiguranja ukupnih neto plasmana banaka za 1,9 postotnih bodova, pa je 40,2% plasmana bilo osigurano kvalitetnim instrumentima osiguranja. Procijenjena vrijednost kvalitetnih instrumenata osiguranja iznosila je 87,6% vrijednosti ukupnih neto plasmana banaka koji se osiguravaju tim instrumentima. Najveći je dio ukupnih neto plasmana i nadalje bio osiguran nekretninama. Stambene nekretnine činile su 35,4% instrumenata osiguranja, poslovne 22,5%, dok je preostali dio neto plasmana bio osiguran ostalim kvalitetnim instrumentima osiguranja.

3.1.4. Kvaliteta zarade banaka

U 2007. godini nastavljeni su pozitivni trendovi u financijskim rezultatima poslovanja domaćih banaka. Izvori iznimno visokog rasta dobiti bili su višestruki. Povećani obujam kreditiranja, unatoč sužavanju marža, znatno je utjecao na rast kamatnih prihoda, a povoljna kretanja na financijskom tržištu rezultirala su dobitima iz knjige trgovanja. Ponuda novih proizvoda, osobito na području ostalih bankovnih usluga⁵ (investicijsko i kartično poslovanje, elektroničko bankarstvo i dr.), bila je razlogom velikog porasta prihoda od provizija i naknada. Troškovna efikasnost, mjerena kao omjer općih troškova i neto prihoda, i nadalje je bila u porastu te su, osim utjecaja obračunatih tečajnih razlika, jedino povećani troškovi rezerviranja za gubitke imali nepovoljan utjecaj na krajnji rezultat poslovanja.

U 2007. godini domaće su banke ostvarile dobit prije oporezivanja u iznosu od 5,1 mlrd. kuna (Tablica 3.9.). U odnosu na 2006. dobit prije oporezivanja povećana je za 21,3%, što je najveća stopa povećanja dobiti od 2002. godine⁶. U 2006. godini banke su ostvarile povećanje dobiti prije oporezivanja od 5,1%, u 2005. godini od 10,9%, a u 2004. stopa rasta dobiti prije oporezivanja imala je približno istu vrijednost kao i u 2007. godini (20,7%).

Od 33 banke njih 30 ostvarilo je dobit prije oporezivanja u ukupnom iznosu od 5.168 mil. kuna, a tri su banke iskazale gubitke u ukupnom iznosu od 31 mil. kuna. Udio banaka koje su poslovale s gubitkom u ukupnoj aktivnosti svih banaka iznosio je 0,6%.

Promatrajući grupe banaka usporedivih značajki, vidljivo je da je dobit srednjih banaka rasla po najvećoj stopi od 31,6%, dok je po najnižoj stopi (3,7%) rasla dobit malih banaka. Velike banke povećale su dobit prije oporezivanja za 21,6% te je njihov udio u ukupnoj dobiti svih banaka iznosio 84,4%. Udio dobiti srednjih i malih banaka u ukupnoj dobiti bio je relativno malen (9,3% odnosno 6,3%), tj. manji od udjela njihove aktive u aktivnosti svih banaka.

5 Primanje depozita i odobravanje plasmana iz tih sredstava isključivo su bankovne usluge. Ostale bankovne usluge, osim banaka koje imaju odobrenje za to, mogu obavljati i drugi poslovni subjekti u skladu s propisima.

6 Visok rast dobiti prije oporezivanja u 2002. godini (107,1%) povezan je s niskom razinom dobiti u 2001. godini zbog gubitaka od aktivnosti trgovanja zabilježenih te godine u Riječkoj banci.

Tablica 3.9. Račun dobiti i gubitka banaka

u milijunima kuna i postocima

	2005.		2006.		2007.	
	Iznos	Promjena	Iznos	Promjena	Iznos	Promjena
Ukupno kamatni prihodi	12.915,2	9,4	14.887,9	15,3	18.245,9	22,6
Ukupno kamatni troškovi	5.910,0	10,2	7.197,2	21,8	9.691,5	34,7
Neto kamatni prihod	7.005,2	8,8	7.690,7	9,8	8.554,4	11,2
Ukupno prihodi od provizija i naknada	3.323,1	7,8	3.598,1	8,3	4.207,5	16,9
Ukupno troškovi provizija i naknada	1.385,0	-3,7	1.374,3	-0,8	1.368,4	-0,4
Neto prihod od provizija i naknada	1.938,1	17,8	2.223,8	14,7	2.839,1	27,7
Ostali nekamatni prihodi	1.760,9	-4,6	1.897,8	7,8	2.092,3	10,2
Ostali nekamatni troškovi	719,0	16,2	899,3	25,1	802,5	-10,8
Neto ostali nekamatni prihod	1.041,9	-15,1	998,5	-4,2	1.289,8	29,2
Neto nekamatni prihod	2.980,0	3,8	3.222,2	8,1	4.128,9	28,1
Opći administrativni troškovi i amortizacija	5.430,1	7,4	5.996,1	10,4	6.608,2	10,2
Neto prihod od poslovanja prije rezerviranja za gubitke	4.555,1	7,1	4.916,8	7,9	6.075,1	23,6
Troškovi vrijednosnog usklađivanja i rezerviranja za identificirane gubitke	186,3	-53,7	203,9	9,4	503,5	146,9
Troškovi rezerviranja za identificirane gubitke na skupnoj osnovi	338,6	56,6	476,6	40,7	434,1	-8,9
Ukupno troškovi rezerviranja za gubitke	524,9	-15,1	680,5	29,6	937,5	37,8
Dobit/gubitak prije oporezivanja	4.030,2	10,9	4.236,3	5,1	5.137,6	21,3
Porez na dobit	782,4	31,0	841,5	7,6	1.013,9	20,5
Dobit/gubitak tekuće godine	3.247,8	6,9	3.394,8	4,5	4.123,7	21,5

Izvor: HNB

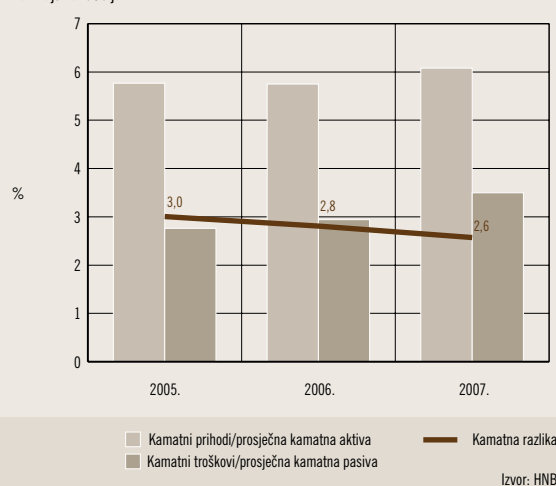
Neto prihod banaka (zbroj neto kamatnoga i neto nekamatnog prihoda) povećao se u 2007. godini za 16,2%, opći troškovi poslovanja porasli su za 10,2%, a troškovi rezerviranja za gubitke za 37,8%.

Više od polovine porasta neto prihoda banaka rezultat je porasta neto nekamatnog prihoda, odnosno porasta jednokratnih i manje stabilnih izvora prihoda. Najveći doprinos tome dali su neto prihodi od provizija i naknada, koji su rasli po stopi od 27,7%. Prihodi od naknada za usluge platnog prometa rasli su umjereno (4,7%), pa je porast ukupnih neto prihoda od provizija i naknada posljedica porasta prihoda od provizija i naknada za ostale bankovne usluge (investicijsko poslovanje, kartično poslovanje, elektroničko bankarstvo, naknade za vođenje depozitnih računa i drugo) po stopi od 30,0%.

Iznimno dobra godina na financijskom tržištu rezultirala je porastom dobiti od aktivnosti trgovanja (38,5%), pa su neto ostali nekamatni prihodi povećani za 29,2%. Rast neto ostalih nekamatnih prihoda bio bi još izrazitiji da banke nisu imale gubitke zbog obračunatih tečajnih razlika te smanjenje dobiti od aktivnosti u kategoriji imovine raspoložive za prodaju za 80,2%. Smanjenje realizirane dobiti po portfelju raspoloživom za prodaju ponajprije odražava nepovoljna kretanja cijena domaćih dužničkih vrijednosnih papira u 2007. godini.

Osnovni i najstabilniji izvor zarade banaka, neto kamatni prihod, povećan je u odnosu na kraj 2006. godine za 11,2%. Unatoč ograničenjima dopuštenog rasta plasmana i potencijalnih obveza (mjera o upisu obveznih blagajničkih zapisa), neto kamatni prihod prilično je porastao, ali se njegov udio u strukturi neto prihoda sa 70,5% smanjio na 67,5%. Smanjenje udjela neto kamatnog prihoda zabilježeno je kod svih grupa banaka. Najmanji udio imale su velike banke (66,1%), a srednje i male banke više su se oslanjale na tradicionalne bankovne poslove, što se može i zaključiti iz udjela neto kamatnog prihoda od 73,1% u srednjim, odnosno 70,7% u malim bankama. Veći udio neto kamatnog prihoda u srednjim nego u malim bankama posljedica je uloge

3.13. Prihod od kamatne aktive i trošak kamatne pasive banaka na kraju razdoblja

koju za male banke imaju poslovi kupoprodaje deviza, pa udio neto ostalih nekamatnih prihoda u malim bankama iznosi 12,7%, a u srednjim bankama 5,7%.

Kamatni troškovi rasli su brže od kamatnih prihoda, pa je i njihov omjer porastao – povećan je s 48,3%, koliko je iznosio na kraju 2006. godine, na 53,1% na kraju 2007. godine. Rast kamatnih troškova ponajprije je posljedica povećanja kamatnih stopa na depozite i povećanja depozita. Zbog postupnog pooštavanja Odluke o graničnoj obveznoj pričuvi, banke su, u cilju jačanja domaćih izvora rasta, povećavale kamatne stope na depozite, a nepovoljna kretanja na inozemnim tržištima utjecala su na povećanje troškova zaduživanja. Povećanje kamatnih stopa rezultiralo je smanjenjem kamatne razlike s 2,8 postotnih bodova u 2006. na 2,6 postotnih bodova u 2007. godini (Slika 3.13.). Porast kamatnih stopa na depozite počeo je krajem 2007. godine jače utjecati na kamatne stope banaka na kredite, ali porast prosječnoga kamatnog prihoda nije bio dovoljan da poništi utjecaj porasta prosječnoga kamatnog troška.

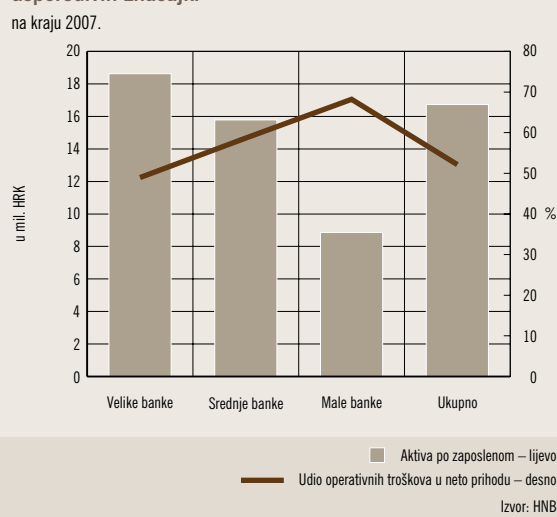
Opći troškovi poslovanja (opći administrativni troškovi i amortizacija) bili su na kraju 2007. veći za 10,2%, ali je veći rast neto prihoda utjecao na poboljšanje troškovne efikasnosti banaka, što se moglo vidjeti po smanjenju omjera troškova poslovanja i neto prihoda (engl. *cost to income ratio*) s 54,9% na 52,1%. Kod malih banaka, kod kojih se obično ostvaruje najveća vrijednost pokazatelja, omjer troškova i neto prihoda u 2007. je godini povećan, dok je kod srednjih i velikih banaka vrijednost toga pokazatelja smanjena.

Više od polovine ukupnog rasta općih troškova poslovanja činilo je povećanje troškova za zaposlenike (10,2%), kojih se broj u bankama u jednogodišnjem razdoblju povećao za 7,9% (s 19.096 na 20.613). Iznos aktive po zaposlenom povećan je sa 16,0 mil. kuna, koliko je iznosio na kraju 2006. godine, na 16,7 mil. kuna na kraju 2007. godine, što je rast od 4,9%. Velike banke ostvarile su porast aktive po zaposlenom od 3,3%, koji je manji od prosjeka, dok je kod malih banaka porast bio najizrazitiji (11,4%), i to kao posljedica najniže stope rasta broja zaposlenih među svim grupama banaka (6,8%).

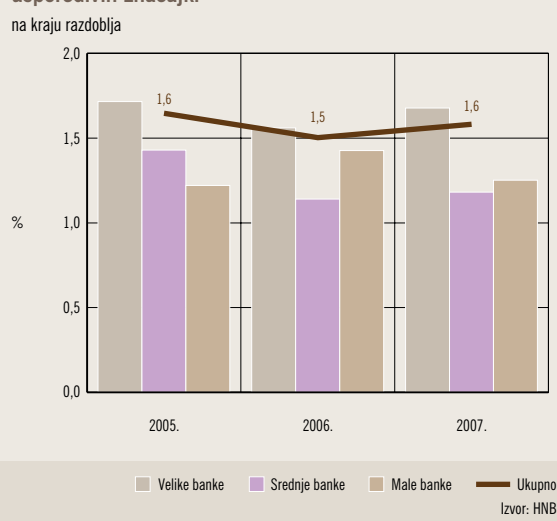
Ukupni troškovi rezerviranja za gubitke na kraju 2007. godine bili su veći za 37,7% nego na kraju 2006., čemu je pridonijelo više nego dvostruko povećanje troškova rezerviranja za identificirane gubitke (s 204 na 503 mil. kuna), dok su troškovi rezerviranja za identificirane gubitke na skupnoj osnovi bili manji za 43 mil. kuna. Povećanje troškova rezerviranja za identificirane gubitke može se povezati s povećanjem loših plasmana i potencijalnih obveza (skupine plasmana B i C) za 7,5%. Loši plasmani i potencijalne obveze srednjih i malih banaka bili su manji nego u 2006. godini, pa je porast ukupnih loših plasmana i potencijalnih obveza posljedica porasta tih plasmana u grupi velikih banaka za 12,4%. Na porast loših plasmana i potencijalnih obveza najviše je utjecao porast loših kredita, osobito loših kredita stanovništvu (7,0%).

Bolje upravljanje troškovima i povećana sposobnost aktive za ostvarivanje prihoda bili su uzrokom povećanja prinosa na prosječnu imovinu (engl. *Return on Average*

3.14. Efikasnost poslovanja, po grupama banaka usporedivih značajki

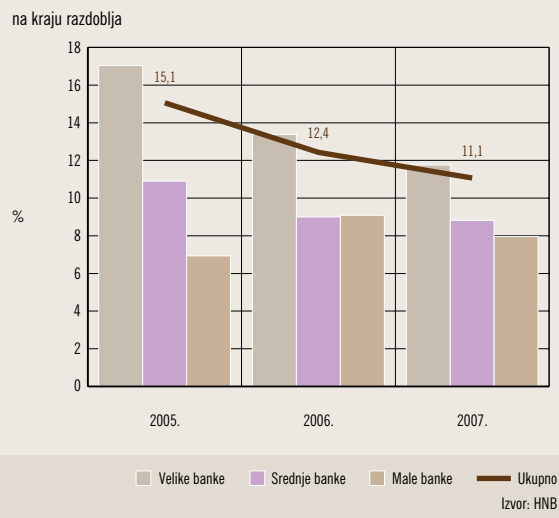

3.15. Prinos na prosječnu aktivnu, po grupama banaka usporedivih značajki

Assets – ROAA⁷) na 1,6%. Profitabilnost kapitala (prinos na prosječni kapital, engl. *Return on Average Equity – ROAE*) je, s druge strane, smanjena (s 12,4% na 11,1%), i to zbog velikih dokapitalizacija banaka tijekom 2007. i povećanja dioničkoga kapitala za više od 50%. Niska stopa rasta dobiti malih banaka (3,7%) nije bila dostatna za povećanje ROAA, koji je kod ove grupe banaka smanjen s 1,4% na 1,3%. Unatoč povećanju, ROAA srednjih banaka još je najmanji (1,2%), dok su velike banke opet ostvarile najveću profitabilnost aktive (ROAA od 1,7%). ROAE je smanjen kod svih grupa banaka, a najviše u grupi velikih banaka (s 13,4 % na 11,8%), i to pod utjecajem jedne banke kod koje su smanjenje dobiti i velika dokapitalizacija u 2007. taj pokazatelj sveli na samo 4,4%.

3.16. Prinos na prosječni kapital, po grupama banaka usporedivih značajki

3.1.5. Likvidnost banaka

U 2007. godini udio depozita stanovništva u ukupnim depozitima banaka nastavio se smanjivati, a za iznos gotovo jednak tom smanjenju povećali su se depoziti trgovačkih društava. Pod utjecajem visokog rasta depozita HBOR-a i depozita nebankarskih financijskih institucija, depoziti financijskih institucija rasli su iznimno snažno, pa se i njihov udio u strukturi ukupnih depozita povećao.

Tablica 3.10. Pokazatelji likvidnosti banaka

na kraju razdoblja, u postocima

	2005.	2006.	2007.
Dani krediti/primljeni depoziti	88,5	92,5	92,8
Primljeni krediti/ukupna aktiva	19,2	18,0	15,0
Neto međubankovna pozicija	3,7	3,3	5,3

Izvor: HNB

Unatoč povećanju kamatnih stopa na depozite, stopa rasta depozita smanjena je s 18,2% u 2006. na 14,9% u 2007. godini. S obzirom na to da su dani (neto) krediti rasli po stopi od 15,3%, omjer kredita i depozita nastavio je rasti (Tablica 3.10.), a udio danih kredita u aktivi banaka povećao se na čak 62,8%. Ovakvo sužavanje prostora za upravljanje likvidnošću, praćeno rastom troškova i ograničenja vezanih uz inozemno zaduživanje, rezultiralo je pojačanim međubankovnim kreditiranjem i zaduživanjem kod HNB-a, a sve to u uvjetima rastućih kamatnih stopa na novčanom tržištu.

Zbog znatnog smanjenja kredita primljenih od nerezidenata (Tablica 3.11.), ukupni saldo primljenih kredita ipak je bio manji nego u 2006. godini, pa se udio primljenih kredita u ukupnoj aktivi smanjio. Smanjenje depozita i kredita primljenih od nerezidenata ponajprije je rezultat smanjenja depozita i kredita primljenih od većinskih stranih vlasnika. Smanjenje tih izvora nije uzrokovalo poremećaje u poslovanju banaka jer su se ta sredstva zahvaljujući dokapitalizacijama vratila u banke. Tako su izvori rasta banaka osigurani, a osnažena im je i kapitalna pozicija, tj. solventnost.

⁷ ROAA se izračunava na osnovi dobiti prije oporezivanja, a ROAE na osnovi dobiti poslije oporezivanja.

Tablica 3.11. Struktura primljenih kredita banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

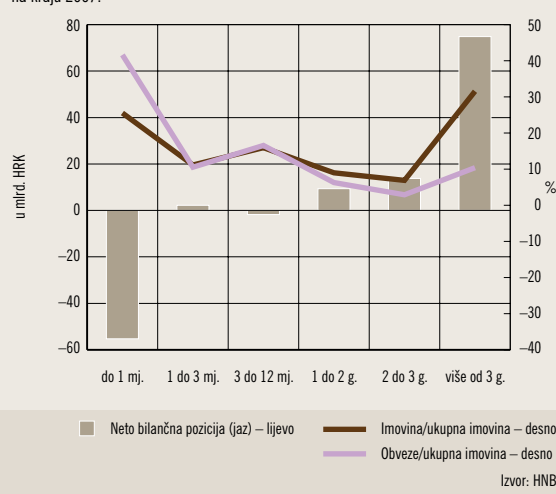
	2005.			2006.			2007.		
	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena
Kreditni od državnih jedinica	528,0	1,1	-22,3	272,9	0,5	-48,3	183,3	0,4	-32,8
Kreditni od financijskih institucija	13.844,2	27,7	63,6	15.102,5	27,5	9,1	20.338,6	39,2	34,7
Kreditni od trgovačkih društava	40,8	0,1	1,2	0,0	0,0	-99,9	0,0	0,0	-2,2
Kreditni od stranih financijskih institucija	35.143,1	70,2	16,8	39.489,9	72,0	12,4	31.117,8	60,0	-21,2
Kreditni od ostalih nerezidenata	479,3	1,0	-15,4	360,5	0,7	-24,8	248,3	0,5	-31,1
Ukupno primljeni krediti	50.035,4	100,0	25,6	54.865,4	100,0	9,7	51.888,1	100,0	-5,4
Kreditni od većinskoga stranog vlasnika	17.705,0	35,4	45,9	22.925,5	41,8	29,5	17.509,3	33,7	-23,6

Izvor: HNB

Iz analize usklađenosti ročne strukture imovine i obveza⁸ očit je uobičajeno najizrazitiji manjak imovine nad obvezama (tzv. negativni jaz) ostvaren u kategoriji preostalog dospjeća do jednog mjeseca (Slika 3.17.). Negativan jaz u kategoriji preostalog dospjeća od jednoga do tri mjeseca, zabilježen u 2006. i 2005. godini, dobio je pozitivan predznak, a negativan jaz u kategoriji preostalog dospjeća od tri do 12 mjeseci bio je manje naglašen nego u 2006. godini. Zbog takvih je kretanja kumulativni jaz kratkoročnog razdoblja (do godine dana, izražen kao udio u aktivni) blago smanjen. Istodobno je pozitivan jaz u kategorijama preostalih dospjeća od dvije do tri godine i više od tri godine povećan, pa je kumulativni jaz dugoročnog razdoblja (u kategoriji: više od tri godine) povećan s 10,3% na 12,5% aktive. Navedena su kretanja posljedica povećanja dugoročnih plasmana banaka, a ponajprije porasta stambenoga kreditiranja.

3.17. Ročnost imovine i obveza banaka prema preostalom dospjeću

na kraju 2007.

Izvor: HNB

3.2. Poslovanje stambenih štedionica

Na kraju 2007. godine na području Republike Hrvatske poslovalo je pet stambenih štedionica. Njihova je ukupna imovina iznosila 6,5 mlrd. kuna, što je odnosu na kraj 2006. godine porast od 2,7%. Trima stambenim štedionicama imovina se povećala, a dvjema se imovina, u odnosu na kraj 2006. godine, smanjila.

Zbog sporijeg rasta imovine stambenih štedionica od ukupne imovine banaka, udio imovine stambenih štedionica u ukupnoj imovini bankarskog sektora na kraju 2007. u odnosu na kraj 2006. godine smanjio se za 0,2 postotna boda te je iznosio 1,9%. Promatran na godišnjoj razini, udio imovine stambenih štedionica u ukupnoj imovini bankarskog sektora smanjuje se od 2005. godine, kad je bio najviši te iznosio 2,3%.

Osim jedne stambene štedionice koja je bila u većinskom državnom vlasništvu, ostale su štedionice bile u izravnom ili neizravnom većinskom vlasništvu stranih dioničara, tako da je 99,1% ukupne aktive stambenih štedionica na kraju 2007. godine bilo u stranom vlasništvu. Tri su stambene štedionice bile u većinskom vlasništvu dioničara iz Austrije, a njihova aktiva je na kraju 2007. činila 77,9% ukupne aktive stambenih štedionica. S udjelom od 21,2% u ukupnoj aktivni na drugom je mjestu bila štedionica u većinskom vlasništvu dioničara iz Italije, dok se preostalih 0,9% odnosilo na aktivni štedionice u domaćem državnom vlasništvu.

⁸ Razlika između iznosa neto imovine i obveza (u koje nije uključen kapital) s istim preostalim rokom do dospjeća.

3.2.1. Struktura bilance stambenih štedionica

Za razliku od nekoliko prethodnih godina, u kojima se najveći dio imovine stambenih štedionica odnosio na vrijednosne papire, na kraju 2007. godine udio neto kredita u imovini stambenih štedionica prvi je put bio veći od udjela vrijednosnih papira. U uvjetima opadanja najvažnijeg izvora financiranja – depozita stambenih štediša, prisutnog tijekom prve polovine 2007. godine – rast kredita bio je omogućen ponajviše zbog slabijeg ulaganja u vrijednosne papire. Tako je restrukturiranje plasmana omogućilo snažan rast neto kredita po godišnjoj stopi od 82,8% te je rezultiralo povećanjem udjela neto kredita u aktivi stambenih štedionica s 28,0% na kraju 2006. na 49,8% na kraju 2007. godine.

Tablica 3.12. Struktura aktive stambenih štedionica

na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	2005.			2006.			2007.		
	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena
1. Gotovina i depoziti kod HNB-a	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–
1.1. Gotovina	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–
1.2. Depoziti kod HNB-a	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–
2. Depoziti kod bankarskih institucija	720,5	11,7	116,8	111,5	1,8	–84,5	47,1	0,7	–57,8
3. Trezorski zapisi MF-a i blagajnički zapisi HNB-a	782,0	12,7	0,2	347,7	5,5	–55,5	255,5	3,9	–26,5
4. Vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti koji se drže radi trgovanja	390,6	6,4	56,1	284,4	4,5	–27,2	176,7	2,7	–37,9
5. Vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti raspoloživi za prodaju	706,8	11,5	–67,1	1.058,3	16,6	49,7	1.246,4	19,0	17,8
6. Vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti koji se drže do dospijeća	869,6	14,2	58,6	1.303,3	20,5	49,9	871,2	13,3	–33,2
7. Vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti kojima se aktivno ne trguje, a koji se vrednuju prema fer vrijednosti kroz RDG	1.382,5	22,5	–	1.260,6	19,8	–8,8	528,4	8,1	–58,1
8. Derivatna financijska imovina	0,0	0,0	–	5,4	0,1	–	6,7	0,1	23,3
9. Krediti financijskim institucijama	263,7	4,3	–43,8	69,9	1,1	–73,5	86,5	1,3	23,8
10. Krediti ostalim komitentima	727,6	11,9	95,1	1.713,0	26,9	135,4	3.172,1	48,5	85,2
11. Ulaganja u podružnice, pridružena društva i zajedničke pothvate	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–
12. Preuzeta imovina	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–
13. Materijalna imovina (minus amortizacija)	8,2	0,1	–6,1	7,0	0,1	–14,4	8,0	0,1	15,0
14. Kamate, naknade i ostala imovina	323,8	5,3	–16,8	250,8	3,9	–22,5	194,9	3,0	–22,3
15. Manje: Posebne rezerve za identificirane gubitke na skupnoj osnovi	36,9	0,6	59,9	40,5	0,6	9,5	50,1	0,8	23,9
Ukupno imovina	6.138,4	100,0	14,7	6.371,4	100,0	3,8	6.543,4	100,0	2,7

Izvor: HNB

Glavninu ukupnih izvora sredstava stambenih štedionica na kraju 2007. godine činili su oročeni depoziti stanovništva, čiji je udio u ukupnoj pasivi stambenih štedionica iznosio 92,3%. U odnosu na kraj 2006. godine depoziti su porasli za 4,0%, a nakon smanjenja zabilježenog tijekom prve polovine godine glavnina povećanja depozita ostvarena je u posljednjem tromjesečju 2007. Takva su kretanja rezultat povlačenja depozita štediša u trećem tromjesečju 2007. godine radi sudjelovanja u javnoj ponudi dionica T-HT-a te povećanih uplata štediša na depozitne račune krajem godine u cilju ostvarivanja prava na državna poticajna sredstva.

Stambene su štedionice povećale kreditiranje stambenih štediša u odnosu na kraj 2006. godine za 71,3% te su stambeni krediti iznosili 2,2 mlrd. kuna, a preostala je 1,0 mlrd. kuna neto kredita plasirana republičkim fondovima i bankama. U ukupnom iznosu stambenih kredita bankarskog sektora na kraju 2007. godine stambeni krediti štedionica sudjelovali su s udjelom od 4,7%.

Ulaganja u vrijednosne papire bila su za 27,6% manja nego na kraju 2006. godine te je njihov udio u ukupnoj aktivi stambenih štedionica iznosio 47,0%. U odnosu na kraj 2006. godine udio vrijednosnih papira u aktivi stambenih štedionica bio je za 19,7 postotnih bodova manji. Portfelj vrijednosnih papira činila su dva instrumenta: trezorski zapisi MF-a, na koje se odnosilo 8,3% ulaganja, i obveznice RH, na koje se odnosilo 91,7% ukupnih ulaganja u vrijednosne papire.

Na kraju 2007. godine vrijednosni papiri uglavnom su bili raspoređeni u portfelj raspoloživ za prodaju (42,6%), a taj se portfelj jedini povećao u odnosu na stanje na kraju 2006. godine, i to za 18,3%. Ostali su se portfelji vrijednosnih papira smanjili, posebice portfelj vrijednosnih papira i drugih financijskih instrumenata kojima se aktivno ne trguje, a koji se vrednuje prema fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka (za 51,7%), pa je na kraju 2007. godine u njega bilo raspoređeno 23,2% vrijednosnih papira. Portfelj vrijednosnih papira i drugih financijskih instrumenata koji se drže do dospelosti bio je manji za 36,6% te je u njega bilo raspoređeno 28,5% vrijednosnih papira. Najmanje vrijednosnih papira bilo je raspoređeno u portfelj koji se drži radi trgovanja (5,7%), a u odnosu na stanje na kraju 2006. godine on je bio manji za 37,9%.

Tablica 3.13. Struktura pasive stambenih štedionica

na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	2005.			2006.			2007.		
	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena
1. Krediti od financijskih institucija	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,2	0,0	–
1.1. Kratkoročni	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–
1.2. Dugoročni	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,2	0,0	–
2. Depoziti	5.514,7	89,8	16,6	5.803,6	91,1	5,2	6.038,4	92,3	4,0
2.1. Na žiroračunima i tekućim računima	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–
2.2. Štedni	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–
2.3. Oročeni	5.514,7	89,8	16,6	5.803,6	91,1	5,2	6.038,3	92,3	4,0
3. Ostali krediti	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–
3.1. Kratkoročni	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–
3.2. Dugoročni	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–
4. Derivatne financijske obveze i ostale financijske obveze kojima se trguje	4,1	0,1	–15,8	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–
5. Izdani dužnički vrijednosni papiri	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–
5.1. Kratkoročni	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–
5.2. Dugoročni	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–
6. Izdani podređeni instrumenti	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–
7. Izdani hibridni instrumenti	10,3	0,2	–3,5	61,7	1,0	497,5	39,9	0,6	–35,3
8. Kamate, naknade i ostale obveze	389,0	6,3	–14,1	312,5	4,9	–19,7	222,0	3,4	–29,0
Ukupno obveze	5.918,1	96,4	13,9	6.177,8	97,0	4,4	6.300,4	96,3	2,0
Ukupno kapital	220,2	3,6	42,3	193,6	3,0	–12,1	243,0	3,7	25,5
Ukupno obveze i kapital	6.138,4	100,0	14,7	6.371,4	100,0	3,8	6.543,4	100,0	2,7

Izvor: HNB

Najveći dio aktive stambenih štedionica i u 2007. bio je nominiran u kunama i indeksiran uz stranu valutu te su na kraju godine te stavke činile 92,9% ukupne aktive stambenih štedionica.

Omjer primljenih depozita i danih kredita u stambenim štedionicama na kraju 2007. godine iznosio je 54,0%. Taj je omjer u odnosu na omjer na kraju 2006. godine (30,7%) povećan zahvaljujući rastu kredita bržem od rasta depozita. Promatra li se taj omjer na razini sektora stanovništva, vidljivo je da je na kraju 2007. godine samo nešto više od trećine depozita stambenih štediša (36,7%) bilo plasirano u obliku stambenih kredita.

3.2.2. Kapital stambenih štedionica

Ukupni kapital stambenih štedionica na kraju 2007. godine iznosio je 243,0 mil. kuna i u odnosu na stanje na kraju 2006. godine bio je veći za 25,5%. Na povećanje ukupnoga kapitala najviše je utjecalo povećanje dioničkoga kapitala za 24,2%, nakon dokapitalizacija koje su tijekom 2007. godine provedene u svim stambenim štedionicama.

Ukupni kapital stambenih štedionica povećao se u odnosu na kraj 2006. godine za 49,4 mil. kuna zbog rasta dioničkoga kapitala u ukupnom iznosu od 69,6 mil. kuna i smanjenja gubitka tekuće godine za 10,3 mil. kuna. Negativan utjecaj na kretanje ukupnoga kapitala imalo je povećanje gubitaka s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine raspoložive za prodaju u trima stambenim štedionicama u ukupnom iznosu od 43,4 mil. kuna. Rast ukupnoga kapitala nije osobito utjecao na promjenu njegova udjela u ukupnoj pasivi stambenih štedionica, pa je na kraju 2007. godine taj udio iznosio 3,7%.

Tablica 3.14. Struktura bilančnoga kapitala stambenih štedionica

na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	2005.			2006.			2007.		
	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena
1. Dionički kapital	203,4	92,3	0,0	287,5	148,5	41,4	357,1	147,0	24,2
2. Dobit/gubitak tekuće godine	52,3	23,7	358,6	-54,5	-28,2	-204,2	-44,2	-18,2	-18,9
3. Zadržana dobit/gubitak	-53,6	-24,4	-15,4	-37,1	-19,2	-30,8	-15,9	-6,6	-57,1
4. Zakonske rezerve	1,9	0,9	-44,5	2,3	1,2	19,6	2,5	1,0	8,1
5. Statutarne i ostale kapitalne rezerve	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-
6. Nerealizirani dobitak/gubitak s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine raspoložive za prodaju	29,9	13,6	100,0	-13,1	-6,8	-143,9	-56,5	-23,2	330,5
7. Rezerve proizašle iz transakcija zaštite	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-
8. Dobit/gubitak prethodne godine	-13,6	-6,2	100,0	8,5	4,4	-162,6	0,0	0,0	-100,0
Ukupno kapital	220,2	100,0	42,3	193,6	100,0	-12,1	243,0	100,0	25,5

Izvor: HNB

Jamstveni kapital stambenih štedionica na kraju 2007. godine iznosio je 29,1 mil. kuna i bio je za 11,8% veći nego na kraju 2006. Dokapitalizacija je utjecala na rast osnovnoga kapitala za 22,7%, a zbog smanjenja hibridnih instrumenata i isključivanja dijela rezervi za identificirane gubitke na skupnoj osnovi iz jamstvenog kapitala⁹ smanjio se dopunski kapital I za 21,6%. Povećanje osnovnoga kapitala bilo je umanjeno velikim rastom odbitaka (za 16,9%), ponajviše zbog većega kapitalnog gubitka, odnosno nerealiziranoga gubitka s osnove vrijednosnog usklađivanja imovine raspoložive za prodaju, koji je na kraju 2007. godine iznosio 56,5 mil. kuna. Nerealizirani gubitak s osnove vrijednosnog usklađivanja imovine raspoložive za prodaju iskazale su tri stambene štedionice, uključujući dvije stambene štedionice koje su na kraju 2007. godine ostvarile dobit prije oporezivanja. Ukupni nerealizirani gubitak ponajviše je rezultat poslovanja jedne stambene štedionice čiju su gotovo cjelokupnu imovinu činila ulaganja u vrijednosne papire, koja su najvećim dijelom raspoređena u portfelj raspoloživ za prodaju.

Unatoč povećanju jamstvenoga kapitala na kraju 2007. godine u odnosu na stanje na kraju 2006. godine stopa adekvatnosti kapitala stambenih štedionica smanjena je s 18,66% na 17,04%. Osnovni je razlog povećanje stambenih kredita stanovništvu odobrenih s valutnom klauzulom, tj. dužnicima koji uglavnom nemaju usklađenu deviznu poziciju, zbog čega se povećala izloženost stambenih štedionica valutno induciranom kreditnom riziku. Tako je neto vrijednost aktive koja se ponderira na kraju 2007. godine porasla za 2,7%, dok je istodobno njezin ponderirani iznos u odnosu na stanje na kraju 2006. bio veći za 25,6%, ponajviše zbog za 72,7% veće neto aktive koja se ponderira ponderom rizika 75%. Ukupni kapitalni zahtjev porastao je manje, za 22,4%, i to pod utjecajem smanjenja kapitalnog zahtjeva za tržišne rizike, što je posljedica slabijeg ulaganja stambenih štedionica u vrijednosne papire.

3.2.3. Kvaliteta aktive stambenih štedionica

U odnosu na stanje na kraju 2006. godine ukupni plasmani i potencijalne obveze stambenih štedionica tijekom 2007. godine porasli su za 24,6%. Istodobno se kvaliteta ukupnih plasmana i potencijalnih obveza stambenih štedionica tek neznatno promijenila, a razlog tome je porast potpuno nadoknadivih plasmana, uglavnom kredita stanovništvu, koji je činio najveći dio ukupnog povećanja plasmana. Tako su potpuno nadoknadivi plasmani bili veći za 24,4%, a istodobno su djelomično nadoknadivi i nenadoknadivi plasmani u odnosu na stanje na kraju 2006. godine ukupno porasli za 175,4%. Iako je navedena stopa rasta loših plasmana bila visoka, njihov iznos te udio u ukupnim plasmanima i potencijalnim obvezama stambenih štedionica i nadalje je bio vrlo malen (0,4%).

⁹ Odluka o izmjenama i dopunama Upute za jedinstvenu primjenu Odluke o adekvatnosti kapitala banaka (NN, br. 41/2006.)

Tablica 3.15. Klasifikacija plasmana i potencijalnih obveza stambenih štedionica po rizičnim skupinama

na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

Plasmani	2005.		2006.		2007.	
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	Iznos	Udio
Potpuno nadoknadivi plasmani	3.494,0	99,9	4.540,7	99,8	5.646,4	99,6
Djelomično nadoknadivi plasmani	2,1	0,1	5,7	0,1	16,2	0,3
Nenadoknadivi plasmani	0,4	0,0	1,4	0,0	3,4	0,1
Ukupno	3.496,5	100,0	4.547,8	100,0	5.665,9	100,0

Izvor: HNB

Najveći dio neto plasmana stambenih štedionica, odnosno 5,3 mlrd. kuna ili 94,1% neto plasmana na kraju 2007. godine, bio je izložen valutno induciranom kreditnom riziku. Posljedica je to sektorske distribucije plasmana uvjetovane zakonskim ograničenjima na temelju kojih štedionice sredstva mogu plasirati uglavnom dvama sektorima – stanovništvu i državnim jedinicama. Kako ti sektori obično nemaju usklađenu deviznu poziciju, neto plasmani stambenih štedionica izloženi valutno induciranom kreditnom riziku uglavnom su bili nezaštićeni (93,0%), tj. samo 7,0% izloženih plasmana bilo je zaštićeno od utjecaja toga rizika.

Jednako kao na i kraju 2006. godine, omjer ukupnih ispravaka vrijednosti i rezervacija prema ukupnim plasmanima i potencijalnim obvezama stambenih štedionica iznosio je 1,0%. Razlog tome je i nadalje malen udio loših plasmana u ukupnim plasmanima, a time i ispravaka vrijednosti plasmana u ukupnim ispravicima vrijednosti i rezervacijama.

Tablica 3.16. Ispravci vrijednosti i rezervacije stambenih štedionica

na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	2005.	2006.	2007.
Ukupni ispravci vrijednosti plasmana i rezervacije za identificirane gubitke po potencijalnim obvezama	38,4	44,8	57,8
– ispravci vrijednosti plasmana i rezervacije za identificirane gubitke po potencijalnim obvezama	0,9	3,6	6,5
– rezervacije za identificirane gubitke na skupnoj osnovi	37,5	41,2	51,2
Ukupni plasmani i potencijalne obveze	3.496,5	4.547,8	5.665,9
Relativni omjer (%): ukupni ispravci vrijednosti i rezervacije/ukupni plasmani i potencijalne obveze	1,1	1,0	1,0

Izvor: HNB

3.2.4. Kvaliteta zarade stambenih štedionica

Stambene štedionice iskazale su na kraju 2007. godine ukupan gubitak prije oporezivanja u iznosu od 43,9 mil. kuna. Dvije stambene štedionice iskazale su dobit u ukupnom iznosu od 11,2 mil. kuna, dok su tri stambene štedionice iskazale gubitak u ukupnom iznosu od 55,1 mil. kuna.

Tablica 3.17. Račun dobiti i gubitka stambenih štedionica

u milijunima kuna i postocima

	2005.		2006.		2007.	
	Iznos	Promjena	Iznos	Promjena	Iznos	Promjena
Ukupno kamatni prihodi	241,0	17,4	264,9	9,9	301,5	13,8
Ukupno kamatni troškovi	169,7	18,2	186,8	10,1	195,2	4,5
Neto kamatni prihod	71,3	15,4	78,0	9,5	106,3	36,2
Ukupno prihodi od provizija i naknada	75,9	-15,8	78,6	3,5	77,2	-1,8
Ukupno troškovi provizija i naknada	8,0	5,0	10,0	25,2	11,4	14,2
Neto prihod od provizija i naknada	67,9	-17,8	68,6	1,0	65,8	-4,1
Ostali nekamatni prihodi	65,3	43,2	-50,5	-177,4	-43,5	-13,9
Ostali nekamatni troškovi	31,1	-23,7	34,3	10,5	30,4	-11,5
Neto ostali nekamatni prihod	34,2	604,4	-84,8	-347,8	-73,9	-12,9
Neto nekamatni prihod	102,2	16,8	-16,2	-115,9	-8,1	-50,2
Opći administrativni troškovi i amortizacija	108,8	-7,8	113,7	4,5	128,4	12,9
Neto prihod od poslovanja prije rezerviranja za gubitke	64,6	107,2	-51,9	-180,4	-30,3	-41,7

	2005.		2006.		2007.	
	Iznos	Promjena	Iznos	Promjena	Iznos	Promjena
Troškovi vrijednosnog usklađivanja i rezerviranja za identificirane gubitke	0,7	645,6	2,9	338,5	3,6	22,5
Troškovi rezerviranja za identificirane gubitke na skupnoj osnovi	14,2	-15,9	3,8	-73,6	10,0	166,1
Ukupno troškovi rezerviranja za gubitke	14,9	-12,3	6,7	-55,0	13,6	103,0
Dobit/gubitak prije oporezivanja	49,7	250,2	-58,6	-217,9	-43,9	-25,2
Porez na dobit	-2,6	-191,6	-4,1	61,0	0,4	-108,5
Dobit/gubitak tekuće godine	52,3	358,6	-54,5	-204,2	-44,2	-18,9

Izvor: HNB

U odnosu na kraj 2006. godine, ukupni gubitak stambenih štedionica bio je za 25,2% manji, ponajprije zahvaljujući restrukturiranju plasmana te manjim ulaganjima u vrijednosne papire, a time i manjim gubicima s osnove tih ulaganja. Gubitak od aktivnosti trgovanja vrijednosnim papirima, gubitak od vrijednosnih papira raspoloživih za prodaju i gubitak od vrijednosnih papira kojima se aktivno ne trguje, a koji se vrednuju prema fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka iznosio je na kraju 2007. godine 48,9 mil. kuna i bio je za 26,2% manji nego na kraju 2006. godine. Međutim, zbog povećanja portfelja vrijednosnih papira raspoloživih za prodaju istodobno su znatno porasli nerealizirani gubici od vrijednosnog usklađivanja imovine raspoložive za prodaju (za 43,4 mil. kuna ili 330,5%). Negativni učinci ove promjene nisu utjecali na poslovni rezultat stambenih štedionica za 2007. godinu. Naime, u skladu s odredbama MRS-a 39 stambene štedionice spomenuti gubitak iskazuju u obliku kapitalnoga gubitka te za taj iznos umanjuju svoj kapital.

Neto kamatni prihod stambenih štedionica bio je na kraju 2007. godine, u odnosu na stanje na kraju 2006. godine, veći za 36,2%. Unatoč smanjenju ulaganja u vrijednosne papire te za 13,3% nižim ostvarenim prihodima od tih ulaganja, kamatni prihodi od ulaganja u vrijednosne papire i nadalje su bili najveći izvor prihoda stambenih štedionica. Na kraju 2007. godine spomenuti su prihodi iznosili 164,6 mil. kuna i činili su više od polovine ukupnoga kamatnog prihoda (54,6%). Zbog povećanog obujma kreditiranja pozitivna su kretanja zabilježena kod kamatnih prihoda od kredita. Iznos navedenih prihoda u 2007. gotovo je udvostručen te se povećao na 44,4% ukupnih kamatnih prihoda, što je u odnosu na kraj 2006. godine bilo više za 21 postotni bod.

Ukupni kamatni troškovi porasli su za 4,5%, ponajviše zbog povećanja obveza s osnove primljenih depozita stambenih štediša. Smanjenje prihoda od naknada za bankovne usluge za 1,8% te istodobno povećanje troškova provizija i naknada za 14,3% utjecali su na ostvareni neto prihod od provizija i naknada, koji je za 4,1% bio manji nego na kraju 2006. godine. Opći administrativni troškovi i amortizacija porasli su za 12,9%, najviše zbog povećanja troškova za zaposlenike za 17,2%. Ukupni troškovi rezerviranja za gubitke bili su dvostruko veći nego na kraju 2006. godine, uglavnom zbog povećanja troškova rezerviranja za identificirane gubitke na skupnoj osnovi, kao posljedice rasta potpuno nadoknadivih plasmana.

3.3. Izvješće o nadzoru

Hrvatska narodna banka provodi nadzor banaka, štednih banaka, stambenih štedionica i kreditnih unija kako bi zaštitila štediše i deponente te očuvala stabilnost i sigurnost bankovnog sustava. Zadaci HNB-a iz djelokruga nadzora tako obuhvaćaju obavljanje poslova izdavanja i oduzimanja odobrenja za rad navedenih institucija i drugih odobrenja i suglasnosti propisanih zakonima¹⁰, donošenje relevantnih podzakonskih propisa te nadziranje njihova poslovanja. Provjera zakonitosti poslovanja banaka i upravljanja bankovnim rizicima provodi se izravnim nadzorima, izravnim specijalističkim nadzorima te bonitetnim nadzorima. Izravni nadzori obavljaju se prema unaprijed utvrđenom rasporedu. U slučaju postojanja indikacija o određenim odstupanjima od standarda ili u bankama koje su rizičnije nadzor se obavlja češće.

¹⁰ Zakonske ovlasti HNB-a vezane uz funkciju nadzora proizlaze iz Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci, Zakona o bankama, Zakona o stambenoj štednji i državnom poticanju stambene štednje te Zakona o kreditnim unijama.

3.3.1. Izravni nadzor

U 2007. godini izravnim nadzorima i specijalističkim izravnim nadzorima bilo je obuhvaćeno 20 banaka i jedna stambena štedionica. Ukupno je obavljen 31 izravni ili specijalistički izravni nadzor nad bankama, uključujući i dvije nebankarske financijske institucije. Na osnovi obavljenih izravnih nadzora u 2007. godini i sastavljenih zapisnika izdano je 14 rješenja s mjerama za poboljšanje stanja, odnosno s mjerama za uklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti.

Jednako kao i prethodnih godina, izravnim nadzorima cjelokupnog poslovanja u 2007. godini obuhvaćene su srednje i male banke, dok su velike banke bile obuhvaćene ciljanim izravnim nadzorima određenih područja poslovanja. Tijekom 2007. godine obavljeno je tako devet ciljanih izravnih nadzora. Područje kvalitete aktive bilo je predmetom šest ciljanih izravnih nadzora, područje likvidnosti kao i područje tržišnih rizika bilo je predmetom tri ciljanih izravnih nadzora, a područje zarade promatralo se kao sastavni dio jednoga ciljanog izravnog nadzora. U 2007. obavljen je i jedan ciljani izravni nadzor dokapitalizacije, a u okviru jednoga ciljanoga izravnog nadzora provedena je i predvalidacija internog modela za upravljanje općim kamatnim rizikom, valutnim rizikom i rizikom ulaganja u vlasničke vrijednosne papire.

Obavljenim specijalističkim izravnim nadzorom poslovanja tijekom 2007. godine obuhvaćeno je 13 banaka, a osim toga izravni nadzor na temelju zakonskih ovlasti bio je proveden i u dvjema nebankarskim financijskim institucijama. Ukupno je u 2007. obavljeno 18 specijalističkih izravnih nadzora, u čemu su se četiri izravna nadzora odnosila na nadzor sustava unutarnjih kontrola, devet na nadzor provedbe mjera monetarne i devizne politike, četiri na nadzor informacijskih sustava te jedan izravni nadzor na procjenu okvira naprednog pristupa mjerenju operativnog rizika.

3.3.2. Bonitetna analiza

Osnovni zadatak bonitetne analize jest praćenje rizičnosti poslovanja banaka. Procjena se ponajviše zasniva na analizi propisanih financijskih izvješća koje banke dostavljaju HNB-u.

Tijekom 2007. godine zadržana je postojeća metodologija izrade pisanih analiza na tromjesečnoj osnovi, kojima se procjenjuju četiri komponente poslovanja banke: kapital, aktiva, zarada i likvidnost. Svakom od navedenih analiziranih područja dodjeljuje se odgovarajuća komponentna ocjena te, naposljetku, konačna kompozitna ocjena za svaku pojedinu banku. Na pojedinačne komponentne ocjene kreditnog rizika, rizika likvidnosti te kvalitete aktive utječe i procjena kvalitete upravljanja bankom, uključujući sustave upravljanja institucijom te stručnost rukovodstva, iako se ona ne ocjenjuje kao zasebno područje. U kompozitnu ocjenu pojedine banke tijekom 2007. godine uključena je i komponentna ocjena za područje tržišnog rizika. Sastavni dio bonitetne analize tijekom 2007. godine bila je detaljnija procjena provedbe mjera iz rješenja izdanih bankama na osnovi dokumentacije koju banke dostavljaju HNB-u. Razvoj nebankarskoga financijskog sektora te očekivano povećanje utjecaja toga sektora na poslovanje banaka uvjetovali su aktivnosti vezane uz daljnji razvoj bonitetne analize konsolidiranih izvješća grupa banaka.

Na osnovi analize financijskih izvješća tijekom 2007. godine sastavljeno je i dostavljeno 17 zapisnika o utvrđenim nezakonitostima te izdano osam rješenja za provođenje mjera. Najčešći razlog sastavljanja zapisnika bila su prekraćenja izloženosti prema jednoj osobi ili osobi u posebnom odnosu.

Kao i u prethodnim godinama, pred kraj 2007. godine održani su razgovori s gotovo svim vanjskim revizorima banaka kako bi se osigurala pravodobna razmjena informacija o poslovanju banaka. Pritom su revizori iznijeli preliminarne nalaze predrevizije, a revizorima pojedinih banaka skrenuta je posebna pozornost na one dijelove poslovanja koji zahtijevaju pojačanu kontrolu (reviziju) radi donošenja što kvalitetnijeg mišljenja o financijskom stanju institucije. Tijekom 2007. godine na osnovi potpisanih sporazuma o razumijevanju nastavljena je suradnja sa stranim supervizorima bankarskih grupacija kojima pripadaju domaće banke.

3.3.3. Licenciranje i tržišno natjecanje

Tijekom 2007. godine izdano je ukupno 80 rješenja iz područja licenciranja i tržišnog natjecanja, koja se, među ostalim, odnose na davanje prethodne suglasnosti za imenovanje člana uprave banaka i stambenih štedionica, prethodne suglasnosti za stjecanje kvalificiranog udjela u banci, rješenja o zahtjevu banke za izdavanje prethodne suglasnosti za osnivanje, odobrenja za osnivanje predstavništva strane banke, rješenja o ocjeni dopuštenosti koncentracije i slično.

Provedeno je i osam postupaka iz područja tržišnog natjecanja i zaštite potrošača.

3.3.4. Novi propisi iz područja poslovanja i nadzora banaka i kreditnih unija

U 2007. godini na snagu su stupili Zakon o kreditnim unijama¹¹ i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o bankama¹², čime su stvoreni preduvjeti da se u bankovni sustav RH uključe nove financijske institucije (štedne banke i kreditne unije) koje potpadaju pod nadzor HNB-a. Stupanjem na snagu Zakona o kreditnim unijama prestao je važiti Zakon o štedno-kreditnim zadrugama¹³, a štedno-kreditne zadruge bile su dužne do 31. prosinca 2007. odnosno do 1. ožujka 2008. podnijeti zahtjev za dobivanje odobrenja za rad kao kreditna unija ili štedna banka.

Od 104 štedno-kreditne zadruge, koliko ih je poslovalo u trenutku stupanja na snagu Zakona o kreditnim unijama, njih 37 donijelo je odluku o nastavku rada kao kreditna unija, 43 odluku o preoblikovanju u štednu banku, a 24 odluku o prestanku rada. Štedno-kreditne zadruge koje su odlučile nastaviti poslovanje kao kreditne unije bile su obvezne do kraja 2007. godine HNB-u dostaviti zahtjev za dobivanje odobrenja za rad kao kreditna unija. U propisanom roku zaprimljeno je 18 zahtjeva, za koje je započet postupak licenciranja, dok je 19 štedno-kreditnih zadruga naknadno odlučilo pokrenuti postupak dobrovoljne likvidacije. Štedno-kreditne zadruge koje su donijele odluku o preoblikovanju u štednu banku bile su dužne do 1. ožujka 2008. HNB-u podnijeti zahtjev za dobivanje odobrenja za rad kao štedna banka. HNB je zaprimio pet zahtjeva štedno-kreditnih zadruga za dobivanje odobrenja za rad kao štedna banka i jedan zahtjev za osnivanje nove štedne banke, pa je započet postupak licenciranja na osnovi tih zahtjeva.

U ožujku 2006. HNB je objavio Smjernice za upravljanje informacijskim sustavom u cilju smanjenja operativnog rizika. Cilj Smjernica bio je upoznati banke s dobrom praksom i preporučiti im postupke i procedure za adekvatno upravljanje informacijskim sustavom. Izmjenama Zakona o bankama s kraja 2006. godine, koje su stupile na snagu 1. siječnja 2007., stvoreni su preduvjeti za donošenje podzakonskog akta te je kao logičan slijed aktivnosti nakon donošenja Smjernica HNB u kolovozu 2007. donio Odluku o primjerenom upravljanju informacijskim sustavom¹⁴. Odlukom se uređuju zahtjevi koji se odnose na upravljanje informacijskim sustavom banaka (uključujući i stambene štedionice).

Krajem 2007. godine izmjenama i dopunama Odluke o adekvatnosti kapitala banaka¹⁵ korištenje nestabilnih (sekundarnih) izvora povezano je s dopuštenim rastom plasmana, pa tako banke s natprosječnom ovisnošću o sekundarnim izvorima, žele li ostvariti brži rast plasmana, moraju raspolagati većim iznosom primarnih izvora (kapitala i dugoročnih depozita stanovništva). Uz to, tim su izmjenama i dopunama povećani ponderi za plasmane klijentima s neusklađenom deviznom pozicijom, i to za devizne kredite i kredite s valutnom klauzulom koji su u cijelosti osigurani hipotekom nad stambenim objektom i odobreni klijentima s neusklađenom deviznom pozicijom sa 75% na 100%, a za devizna potraživanja i potraživanja s valutnom klauzulom od klijenta koji imaju neusklađenu deviznu poziciju sa 100% na 150%.

Tijekom 2007. godine nastavljene su intenzivne aktivnosti na usklađivanju zakonskih i podzakonskih propisa sa zakonodavstvom Europske unije. U ostvarenju toga cilja pristupilo se, među ostalim, izradi Zakona o kreditnim

11 NN, br. 141/2006.

12 NN, br. 141/2006.

13 NN, br. 84/2002.

14 NN, br. 80/2007.

15 NN, br. 130/2007.

institucijama (ZOKI) koji bi trebao zamijeniti važeći Zakon o bankama. Pri izradi ZOKI-ja vodilo se računa o relevantnim direktivama EU, ali i o promjenama u domaćem zakonodavnom okviru i načinu poslovanja banaka. Osim toga, ZOKI preciznije i jasnije regulira određena područja koja izazivaju nedoumice u primjeni važećeg Zakona o bankama.

U srpnju 2007. godine HNB je na svojoj internetskoj stranici objavio nacrt ZOKI-ja, čime je započet proces javne rasprave o novom regulacijskom okviru. Donošenje ZOKI-ja očekuje se tijekom 2008. godine.

U studenome i prosincu 2007. godine HNB je objavio i nacрте podzakonskih akata vezanih uz pojedina područja ZOKI-ja, i to nacрте:

- Odluke o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija
- Odluke o upravljanju kamatnim rizikom u knjizi banke
- Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti
- Odluke o jamstvenom kapitalu kreditnih institucija.

1

2

3

4

5

6

7

8

Platni promet

4.1. Međubankovni platni sustavi

Obračun međubankovnih platnih transakcija preko Hrvatskog sustava velikih plaćanja i Nacionalnoga klirinškog sustava u 2007. provodio se u skladu s utvrđenim pravilima namire na računima banaka u međubankovnim platnim sustavima.

U radu međubankovnih platnih sustava tijekom 2007. nisu bila zabilježena znatnija vremenska odstupanja od termina propisanih planom izvršenja plaćanja. Odstupanja od terminskog plana iznosila su ukupno 410 minuta, što je najčešće bilo uvjetovano povećanim brojem naloga u platnim sustavima uzrokovanim određenim unaprijed poznatim i očekivanim događajima u financijskom sustavu (javnim ponudama dionica pojedinih tvrtki).

U protekloj godini nije bilo značajnijih situacija koje bi na bilo koji način utjecale na stabilnost i sigurnost rada međubankovnih platnih sustava kao temeljne infrastrukture platnog prometa u zemlji. Dostupnost HSVP-a sudionicima u platnom sustavu iznosila je čak 99,34%, a problemi koji su u manjoj mjeri uvjetovali poteškoće u korištenju uslugama ovoga platnog sustava bili su uzrokovani tehničko-tehnološkim razlozima ili problemima zbog telekomunikacijske mreže SWIFT.

Analiziraju li se statistički pokazatelji o međubankovnome platnom prometu u zemlji, u 2007. u usporedbi s 2006. godinom uočljiv je trend porasta broja i vrijednosti platnih transakcija provedenih preko oba međubankovna platna sustava.

Hrvatski sustav velikih plaćanja

Preko HSVP-a u 2007. namirena je ukupno 249.541 platna transakcija, pri čemu je prosječna vrijednost transakcije iznosila 15,1 mil. kuna. U odnosu na 2006. broj platnih transakcija namirenih preko HSVP-a povećao se za 45,85%, dok se kod vrijednosti transakcija bilježi povećanje od 69,71%. Najveći broj i vrijednost platnih transakcija zabilježeni su u listopadu.

Analiza strukture razmijenjenih platnih poruka pokazuje da se čak 56,16% poruka odnosi na platne poruke kojima se uglavnom koriste klijenti banaka (MT103). Platne poruke kojima se koriste banke (MT202) čine 36,55%, a direktni transferi 7,29% ukupno razmijenjenih poruka. Direktni su transferi platne poruke kojima se koristi središnja banka za izvršavanje svojih zakonskih obveza i za upravljanje platnim sustavima te, među ostalim, i za izvršavanje plaćanja po nalogu banaka u uvjetima kad banke imaju programske i komunikacijske probleme.

Tablica 4.1. Transakcije u HSVP-u u 2007.

Mjesec	HSVP	
	Broj transakcija	Vrijednost transakcija (u mil. kuna)
Siječanj	15.603	205.825
Veljača	16.027	205.855
Ožujak	17.573	225.558
Travanj	18.846	262.054
Svibanj	21.036	308.672
Lipanj	19.501	291.703
Srpanj	23.559	339.786
Kolovoz	21.519	321.339
Rujan	21.874	360.683
Listopad	26.401	522.716
Studen	24.747	368.104
Prosinac	22.855	363.394
Ukupno	249.541	3.775.688

Izvor: HNB

Tablica 4.2. Pregled izvršenih transakcija u HSVP-u

	2006.	2007.
Broj transakcija	171.092	249.541
Vrijednost transakcija (u mil. kuna)	2.224.741	3.775.688
Prosječna vrijednost transakcija (u mil. kuna)	13,00	15,13

Izvor: HNB

Tablica 4.3. Indeks koncentracije u HSVP-u

	Broj transakcija	Vrijednost transakcija (u mil. kuna)
5 banaka ^a	140.683	1.908.009
Udio	56,38%	50,53%
Ukupno	249.541	3.775.688

^a Banke s najvećim udjelom u broju i vrijednosti transakcija

Izvor: HNB

Indeks koncentracije pokazuje da pet banaka u ukupnom broju i vrijednosti namirenih platnih transakcija preko HSVP-a sudjeluje s više od 50%.

Nacionalni klirinški sustav

Preko NKS-a u 2007. izvršena su 122,4 mil. platnih transakcija, pri čemu je njihova prosječna vrijednost iznosila 6.511 kuna. U odnosu na 2006. godinu broj platnih transakcija izvršenih preko NKS-a povećao se za 6,4%, a vrijednost za 4,3%. Najveći broj platnih transakcija (40%) kao i najveća vrijednost (50%) obračunati su u III. obračunskom ciklusu. Najveći broj i vrijednost platnih transakcija preko NKS-a evidentirani su u listopadu.

Tablica 4.4. Transakcije u NKS-u u 2007.

Mjesec	NKS	
	Broj transakcija	Vrijednost transakcija (u mil. kuna)
Siječanj	9.283.936	60.584
Veljača	8.716.941	57.072
Ožujak	10.103.190	63.856
Travanj	9.920.070	63.168
Svibanj	10.646.029	67.170
Lipanj	9.929.740	61.019
Srpanj	11.191.193	71.076
Kolovoz	10.060.441	68.045
Rujan	9.862.237	68.920
Listopad	11.421.193	75.427
Studen	10.445.181	66.888
Prosinac	10.852.324	73.969
Ukupno	122.432.475	797.195

Izvor: Fina

Tablica 4.5. Pregled izvršenih transakcija u NKS-u

	2006.	2007.
Broj transakcija (u mil.)	115,05	122,43
Vrijednost transakcija (u mil. kuna)	764.591	797.195
Prosječna vrijednost transakcija (u kunama)	6.646	6.511

Izvor: Fina

Tablica 4.6. Ukupan broj i vrijednost transakcija po ciklusima NKS-a u 2007.

	I. ciklus	II. ciklus	III. ciklus	Ukupno
Broj transakcija	29.991.329	44.196.131	48.245.015	122.432.475
Udio	24	36	40	100
Vrijednost transakcija (u mil. kuna)	144.974	251.517	400.704	797.195
Udio	18	32	50	100

Napomena: I. obračunski ciklus – od 18.15 T–1 do 8.30 TO

II. obračunski ciklus – od 8.30 TO do 12.30 TO

III. obračunski ciklus – od 12.30 TO do 18.15 TO

Izvor: Fina

Tablica 4.7. Indeks koncentracije u NKS-u

	Broj transakcija	Vrijednost transakcija (u mil. kuna)
5 banaka ^a	86.828.044	485.671
Udio	70,92%	60,92%
Ukupno	122.432.475	797.195

^a Banke s najvećim udjelom u broju i vrijednosti transakcija

Izvor: Fina

Indeks koncentracije pokazuje da pet banaka sudjeluje sa 70,92% u ukupnom broju platnih transakcija i sa 60,92% u ukupnoj vrijednosti platnih transakcija izvršenih preko NKS-a.

4.2. Međubankovna/međuinstitucionalna suradnja u području platnog prometa

U 2007. godini broj predstavnika članica Nacionalnog odbora za platni promet (NOP) povećao se za jednog predstavnika iz svake članice NOP-a zaduženog za devizno poslovanje. Naime, područje rada NOP-a uz domaći će platni promet ubuduće obuhvaćati i platni promet s inozemstvom. Radi prilagodbe domaćega platnog sustava europskome platnom sustavu HNB i banke dogovorili su da će razmjenjivati informacije koje se odnose na budući ustroj jedin-stvenoga unutarnjeg tržišta i uspostavu Jedinственe platne eurozone (engl. *Single Euro Payment Area – SEPA*).

Vijeće sudionika NKS-a, u čijem radu sudjeluju predstavnici HNB-a, poslovnih banaka i Financijske agencije, u 2007. održalo je jednu tematsku godišnju sjednicu. Na njoj je predstavljen izvještaj o radu Savjeta Vijeća i dan pregled poslovanja NKS-a u 2007., predstavljene su aktivnosti koje prethode izmjenama i poboljšanju postojećih aplikativnih rješenja u NKS-u, održana je prezentacija vezana uz poboljšanje funkcionalnosti te istaknuta projekcija moguće dinamike kad je riječ o prelasku na novi sustav. Na sjednici su predstavljeni i potvrđeni termini održavanja testiranja, razdoblje paralelnog rada starog i novog sustava NKS-a i termini ponavljanja obrade ciklusa. Predviđeno je da novi sustav NKS-a započne s produkcijskim radom u travnju ili svibnju 2008., što će prije svega ovisiti o rezultatima atestiranja koje se provodi sa svim bankama sudionicama u NKS-u.

4.3. Statistička izvješća o podacima iz platnog prometa

U skladu s Odlukom o obvezi dostavljanja Izvješća o podacima platnog prometa HNB je od obveznika dostave podataka (svih banaka i kartičnih kuća) zaprimio prema propisanim rokovima, obradio i učinio javno dostupnima statističke podatke o platnom prometu.

Tablica 4.8. Podaci o broju transakcijskih računa, 31. prosinca 2007.

Računi poslovnih subjekata	418.521
Računi za redovno poslovanje poslovnih subjekata	388.105
Podračuni poslovnih subjekata	30.416
Računi građana	4.791.240
Žiroračuni	880.019
Tekući računi	3.803.343
Ostali računi građana ^a	107.878
Ukupno	5.209.761

^a Računi građana za posebne namjene i računi nerezidenata – fizičkih osoba s prebivalištem u inozemstvu
Izvor: HNB

Poslovni subjekti i građani u bankama imaju ukupno otvoren 5.209.761 račun. Od ukupnog broja računa poslovnih subjekata otvorenih u bankama čak 92,7% računa čine računi za redovno poslovanje, dok se samo 7,3% računa odnosi na podračune poslovnih subjekata.

Građani imaju u bankama otvoreno 4.791.240 računa što čini 92% od svih otvorenih računa u bankama. Tekući računi u odnosu na ukupan broj računa građana zastupljeni su sa 79,38%, žiroračuni s 18,37%, a 2,25% čine “ostali računi građana”.

Tablica 4.9. Broj poslovnih jedinica banaka, bankomata i POS (EFTPOS) uređaja, 31. prosinca 2007.

	Ukupno
1. Poslovne jedinice	1.191
2. Bankomati ukupno	2.995
2.1. Bankomati u vlasništvu banaka	2.457
2.2. Bankomati u vlasništvu druge pravne osobe	538
3. POS (EFTPOS) uređaji ukupno	70.988
3.1. POS (EFTPOS) uređaji u vlasništvu banaka	49.121
3.2. POS (EFTPOS) uređaji u vlasništvu druge pravne osobe	21.867

Izvor: HNB

Na području RH na dan 31. prosinca 2007. evidentirana je ukupno 1191 poslovna jedinica banaka.

Od ukupnog broja bankomata u zemlji 82% nalazi se u vlasništvu banaka, a preostalih 18% u vlasništvu je drugih pravnih osoba.

Od ukupno 70.988 POS (EFTPOS) uređaja 69% je u vlasništvu banaka, a ostali su u vlasništvu drugih pravnih osoba.

Tablica 4.10. Broj korisnika prema vrsti usluge, 31. prosinca 2007.

Građani		
Internet	424.298	
Telebanking	0	
Mobilni telefon	122.514	
Fiksni telefon	279.073	
Direktni debitni transfer	348.181	
Trajni nalog	818.532	
POS (EFTPOS)	3.599.346	
Ostalo	20.176	
Poslovni subjekti		
Internet	130.111	
Telebanking	6.854	
Mobilni telefon	1.389	
Fiksni telefon	12.483	
Direktni debitni transfer	3.975	
Trajni nalog	3.468	
POS (EFTPOS)	176.863	
Ostalo	55.258	

Izvor: HNB

U Tablici 4.10. dan je prikaz raspoloživih tehničko-tehnoloških usluga (servisa) pomoću kojih banke omogućuju svojim klijentima dodatne načine zadavanja plaćanja na teret njihovih transakcijskih računa u banci.

Tablica 4.11. Izdane platne kartice i izvršena kartična plaćanja prema vrstama kartica

Vrsta kartice	Opće i poslovne validne platne kartice			
	Broj platnih kartica u optjecaju ^a	Udio	Ukupno transakcije ^b	
			Broj	Vrijednost (u kunama)
Kreditne kartice	164.315	2,04%	1.626.750	738.957.660
Revolving kartice	500.217	6,22%	5.119.260	1.796.238.098
Kartice s odgođenom naplatom	526.820	6,55%	15.602.697	6.519.115.521
Charge kartice	745.835	9,27%	21.399.598	7.156.466.768
Debitne kartice	6.060.150	75,35%	73.492.200	36.735.446.224
Prepaid kartice	45.616	0,57%	33.118	11.342.311
Ukupno	8.042.953	100%	117.273.623	52.957.566.582

^a Stanje 31. prosinca 2007.

^b Za drugo polugodište 2007.

Izvor: HNB

U RH bile su na dan 31. prosinca 2007. evidentirane ukupno 8.042.953 validne platne kartice u optjecaju, pri čemu 95% čine opće (platne kartice izdane na ime građana), a 5% poslovne platne kartice (platne kartice izdane na ime poslovnih subjekata). Što se tiče vrsta platnih kartica, najzastupljenije su debitne kartice, koje čine 75,35% od ukupnog broja kartica. Broj transakcija provedenih preko debitnih kartica u drugom polugodištu 2007. čini 62,67% od ukupnog broja transakcija, a vrijednost 69,37% od ukupne vrijednosti platnih transakcija.

Tablica 4.12. Platne kartice prema funkcijama, 31. prosinca 2007.

	Opće		Poslovne	
	Broj kartica prema funkciji	Udio pojedine kartice u ukupnom broju	Broj kartica prema funkciji	Udio pojedine kartice u ukupnom broju
Ukupan broj platnih kartica u optjecaju	7.640.375		402.578	
Funkcija				
Za plaćanje	7.632.284	99,89	402.578	100,00
Za podizanje gotovog novca	7.523.121	98,47	402.062	99,87
Čekovno jamstvo	4.240.553	55,50	31.439	7,81
E-novac	0	0	0	0
Chip	5.376.858	70,37	288.922	71,77
Co-branding	65.401	0,86	2.441	0,61
Affinity	48.843	0,64	0	0,00
Međunarodna (prihvatljiva u inozemstvu)	7.566.119	99,03	267.575	66,47
Ostalo	72.683	0,95	202	0,05

Napomena: Jedna platna kartica može imati više funkcija.

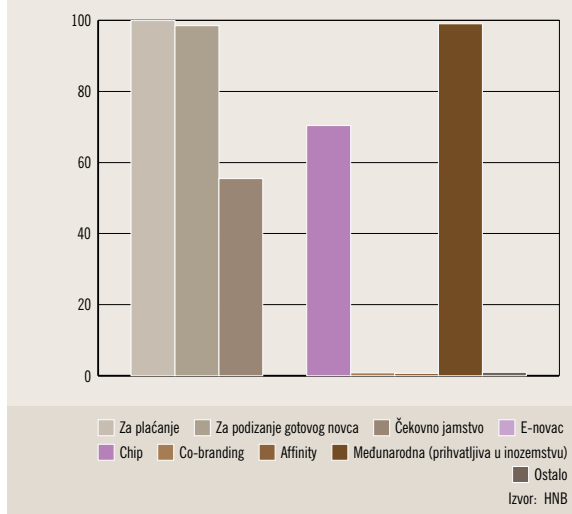
Izvor: HNB

Na kraju 2007. godine u RH bilo je 7.640.375 općih platnih kartica u optjecaju. Od ukupnog broja platnih kartica u optjecaju 99,89% ima funkciju izvršenja plaćanja za kupljenu robu ili usluge na prodajnim mjestima. Isto tako, 98,47% platnih kartica ima funkciju podizanja gotovog novca i gotovo su sve platne kartice prihvatljive u inozemstvu (99,03%).

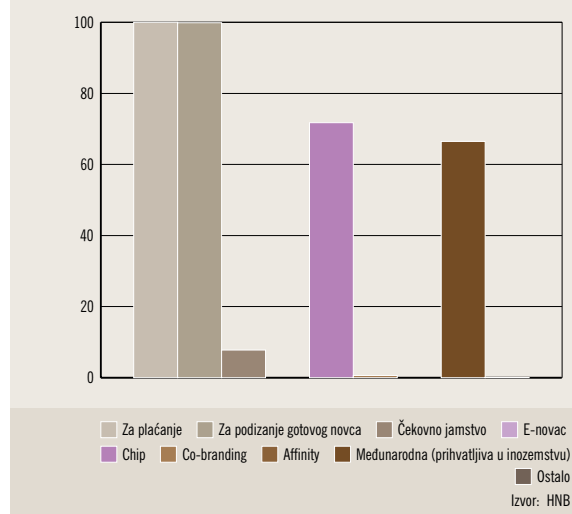
U Republici Hrvatskoj nema evidentiranih platnih kartica koje imaju funkciju e-novca.

Od 402.578 poslovnih platnih kartica u optjecaju u RH sve poslovne platne kartice imaju funkciju plaćanja (100%) i gotovo sve funkciju podizanja gotovog novca (99,87%), dok prihvatljivost poslovnih kartica u inozemstvu doseže 66,47%.

4.1. Funkcije općih platnih kartica

4.2. Funkcije poslovnih platnih kartica

Usklađivanje domaće regulative platnog prometa s pravnom stečevinom Europske unije

Direktiva 2007/64/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o uslugama platnog prometa na unutarnjem tržištu, koja je stupila na snagu 25. prosinca 2007., jest zakonska osnova za uspostavu jedinstvenoga tržišta usluga platnog prometa na području EU. Rok je za usklađivanje zakonodavstva država članica EU s odredbama te direktive 1. studenoga 2009.

Usklađivanje s odredbama navedene direktive ima posebnu važnost, zato što ona sadrži veoma širok obuhvat usluga platnog prometa i detaljno određuje pružatelje usluga platnog prometa, usluge platnog prometa, transparentnost uvjeta i zahtjeva za informacijama iz područja usluga platnog prometa, prava i obveze pružatelja usluga, osnivanje, rad i nadzor institucija za platni promet i dr. Prihvatanjem odredaba omogućit će se da plaćanja u EU postanu jednostavnija, uspješnija i sigurnija.

Uvođenjem usklađenoga zakonskog okvira koji donosi navedena direktiva osigurat će se potrebna zakonska osnova za uspostavu Jedinstvene platne eurozone, koja će obuhvaćati samo plaćanja u eurima, dok područje primjene direktive o uslugama platnog prometa obuhvaća plaćanja u bilo kojoj valuti država članica EU.

Radi prilagodbe hrvatskog zakonodavstva pravnoj stečevini EU, osobito s obzirom na odredbe spomenute direktive, u HNB-u je osnovana međusektorska projektna skupina koja priprema prijedlog zakona o uslugama platnog prometa.

U pripremi je i izrada Zakona o konačnosti namire u platnim sustavima i sustavima za namiru financijskih instrumenata, kojim se u hrvatski pravni poredak uvode rješenja Direktive 98/26/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. svibnja 1998. o konačnosti namire u sistemski važnim sustavima. Izrada konačnog prijedloga toga zakona planira se za svibanj 2008., a navedenim zakonom definirat će se sudionici u sustavima, nadležna tijela za te sustave u RH, posljedice postupaka zbog insolventnosti nad sudionikom u sustavu, prava i obveze koje proizlaze iz sudjelovanja ili su u vezi sa sudjelovanjem sudionika u sustavu, obavještanje država članica EU i primitak takvih informacija od nadležnih tijela drugih zemalja članica EU i dr.

1

2

3

4

5

6

7

8

Poslovanje trezora

5.1. Stanje i kretanje gotovog novca izvan banaka

Na dan 31. prosinca 2007. stanje gotovog novca izvan banaka iznosilo je 16,0 mlrd. kuna i bilo je za 9,6% više nego na kraju 2006. godine. Ostvareni rast gotovog novca od 9,6% u 2007. bio je za 10,5 postotnih bodova manji nego u 2006.

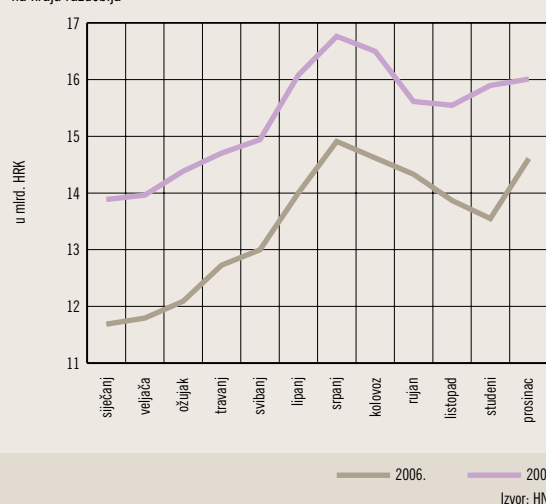
U optjecaju, odnosno izvan trezora HNB-a i izvan gotovinskih centara, na dan 31. prosinca 2007. bila su 135,2 mil. komada novčanica u vrijednosti od 15,2 mlrd. kuna. U usporedbi sa stanjem na kraju 2006. tijekom 2007. godine količina novčanica izvan trezora povećana je za 9,1%, dok je ukupna vrijednost svih novčanica izvan trezora HNB-a i gotovinskih centara povećana za 9,5%.

Ukupna količina novčanica u optjecaju u 2007. godini povećana je u usporedbi s 2006. za 11,3 mil. kom., od čega se 5,4 mil. kom. ili 47,8% odnosi na apoen od 200 kuna. Preostali apoeni, od 1000, 500, 100, 50, 20 i 10 kuna, porasli su količinski u optjecaju ukupno za 5,9 mil. komada ili 52,2%, pri čemu se najviše povećala količina apoeni od 50 kuna (za 2,9 mil. kom. ili 49,2%). Ukupna količina novčanica od 5 kuna u optjecaju smanjena je za 0,1 mil. kom. jer se za podmirivanje potreba za tim apoenom koristi samo kovani novac. Tijekom 2007. količina novčanica izdanja 1993. (izuzevši apoeni od 1000 i 500 kuna) smanjena je za 2,8 mil. kom. u odnosu na kraj 2006. Na kraju 2007. u optjecaju je ukupno bilo 12,9 mil. kom. novčanica izdanja 1993. ili 9,5% od ukupne količine novčanica u optjecaju koja je iznosila 135,2 mil. komada. Od 12,9 mil. kom. novčanica izdanja 1993. na važeće apoeni od 200, 100 i 50 kuna odnosi se 4,3 mil. kom., a na nevažeće apoeni koji se zamjenjuju u HNB-u 8,6 mil. kom.

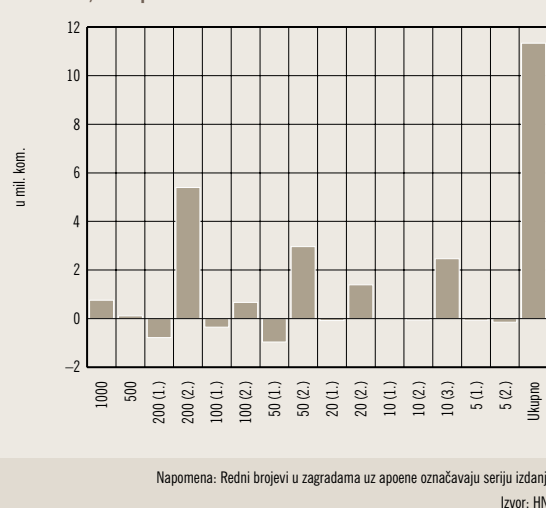
U optjecaju su u 2007. godini količinski bile najviše zastupljene novčanice u apoenima od 200 kuna (udio od

5.1. Gotov novac izvan banaka

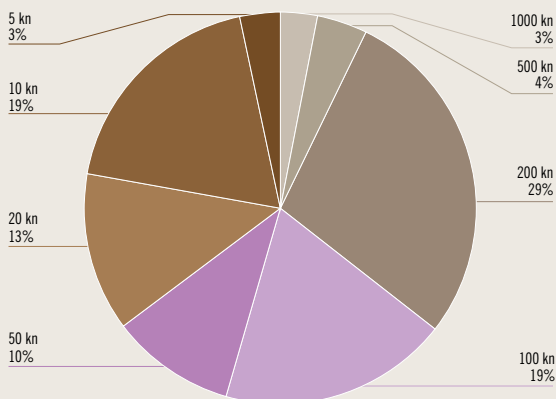
na kraju razdoblja

5.2. Promjena broja komada novčanica u optjecaju u 2007., u usporedbi s 2006.

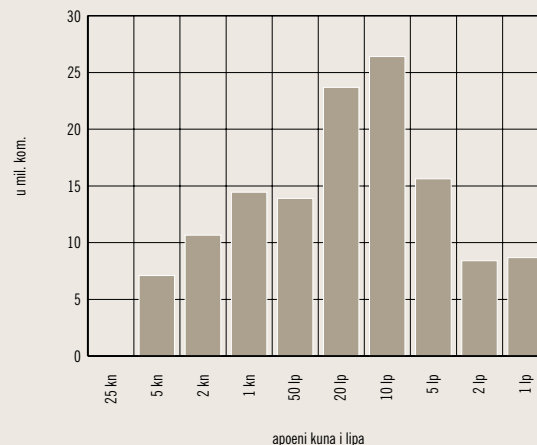

5.3. Struktura ukupne količine novčanica u optjecaju po apoenima na kraju 2007.

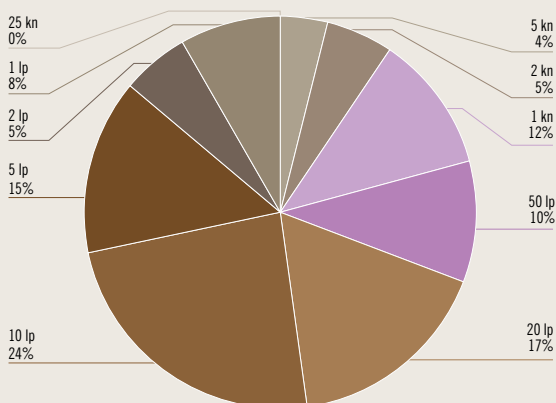
Izvor: HNB

5.4. Promjena broja komada kovanog novca u optjecaju u 2007., u usporedbi s 2006.

Izvor: HNB

5.5. Struktura ukupne količine kovanog novca u optjecaju po apoenima, na kraju 2007.

Izvor: HNB

29%) i od 100 kuna (udio od 19%), čija je ukupna vrijednost iznosila 10,2 mlrd. kuna ili 67% ukupne vrijednosti novčanica u optjecaju te godine. Navedenim dvama apoenima banke se najviše koriste pri isplati preko bankomata, što je i rezultiralo visokom zastupljenošću tih apoeni u strukturi novčanica u optjecaju.

Količina kovanog novca izvan trezora HNB-a na dan 31. prosinca 2007. iznosila je 1,38 mlrd. kom., a njihova ukupna vrijednost 0,76 mlrd. kuna. U odnosu na stanje na kraju 2006. godine količina kovanog novca izvan trezora bila je na kraju 2007. veća za 10,0%, dok je njihova ukupna vrijednost bila veća za 12,7%. Količina kovanog novca u optjecaju tijekom 2007. godine ukupno je povećana za 128 mil. kom. Najveći udio u tom povećanju imao je apoen od 10 lipa (20,3%), kojega je u 2007. godini u optjecaju bilo za 26,3 mil. kom. više nego u 2006.

Među kovanicama količinski je u 2007. godini u optjecaju bio najviše zastupljen apoen od 10 lipa (327 mil. kom., što čini 24% ukupne količine kovanog novca u optjecaju), dok je vrijednosno u optjecaju najviše bio zastupljen apoen od 5 kuna (u iznosu od 264,0 mil. kuna, što čini 34,6% ukupne vrijednosti kovanog novca u optjecaju).

5.2. Opskrba gotovim novcem

Za podmirivanje potreba banaka za gotovim novcem na osnovi njihovih narudžba i održavanje primjerene zalihe u gotovinskim centrima iz trezora HNB-a tijekom 2007. godine u gotovinske centre izdano je ukupno 7,4 mlrd. kuna u novčanicama (51,9 mil. kom.) i 83 mil. kuna kovanog novca (125,6 mil. kom.). Ukupna vrijednost izdanih novčanica bila je za 1,5 mlrd. kuna ili 28,5% manja u odnosu na 2006. godinu, dok je smanjenje u broju komada iznosilo 12,5 mil. kom. ili 12,5%. Ukupna vrijednost izdanoga kovanog novca povećana je za 62,6%, a broj komada kovanog novca povećan je za 15,7%.

Dio zahtjeva gotovinskih centara za kovanim novcem podmiren je prijenosom viška kovanog novca iz jednoga gotovinskog centra u drugi, a na taj je način tijekom 2007. preneseno 8,2 mil. kom. kovanog novca u iznosu od 12 mil. kuna.

Iako je na kraju 2007. ostvaren rast gotovog novca u optjecaju od 9,6% u odnosu na kraj 2006., ukupna izdana vrijednost gotovog novca iz trezora HNB-a tijekom 2007. smanjena je za 20%, dok je izdana količina novčanica smanjena za 24,1%.

Ukupno smanjenje iznosa i količine gotovog novca izdanog tijekom 2007. iz trezora HNB-a, unatoč povećanju stanja gotovog novca u optjecaju, rezultat je racionalizacije mreže gotovinskih centara provedene u razdoblju od siječnja do svibnja 2007., kojom je smanjen broj gotovinskih centara s 22 na 10. Gotov novac iz zatvorenih gotovinskih centara aktivno je uključen u optjecaj te je postignut njegov veći obrt. Tijekom 2007. godine obrt gotovog novca iznosio je 7,5 (ukupni promet kroz gotovinske centre: 120,6 mlrd. kuna podijeljen sa stanjem gotovog novca u optjecaju na kraju 2007.: 16,0 mlrd. kuna), što je povećanje od 1,5 puta u odnosu na 2006.

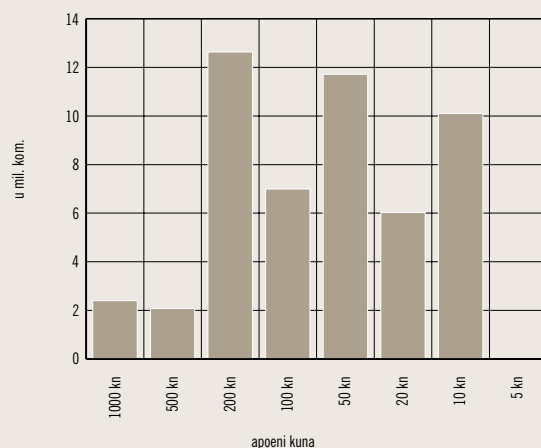
Racionalizacijom mreže gotovinskih centara te smanjivanjem ukupno naplaćene naknade koju banke plaćaju za usluge gotovinskih centara za 45,1% (tijekom 2007. ukupno je naplaćena naknada od 58,6 mil. kuna, a tijekom 2006. godine 85,0 mil. kuna) postignute su znatne uštede, koje će izravno utjecati na troškove izrade gotovog novca te troškove poslovanja s gotovim novcem.

5.3. Povlačenje i obrada dotrajalih novčanica

Tijekom 2007. godine Direkcija trezora preuzela je iz gotovinskih centara ukupno 45,0 mil. kom. novčanica u ukupnoj vrijednosti od 5,5 mlrd. kuna. Na sustavu za obradu novčanica ukupno je obrađeno 51,8 mil. kom. novčanica (u odnosu na 6,8 mil. kom. novčanica preuzetih u 2006.), od čega je 97,1% ili 50,3 mil. kom. (u vrijednosti od 6,1 mlrd. kuna) automatski izrezano jer novčanice svojom kakvoćom nisu zadovoljile utvrđene kriterije za daljnje podmirivanje optjecaja.

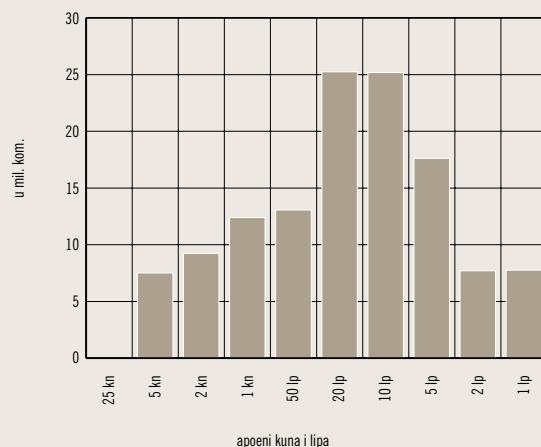
Prema iskazanim podacima indeks obnove optjecaja tijekom 2007. iznosio je 39 (uništene novčanice/optjecaj $\times$ 100), s obzirom na to da je količina novčanica u optjecaju na dan 31. prosinca 2007. iznosila 135,2 mil. kom., a uništeno je 51,8 mil. kom.

5.6. Novčanice izdane gotovinskim centrima u 2007.

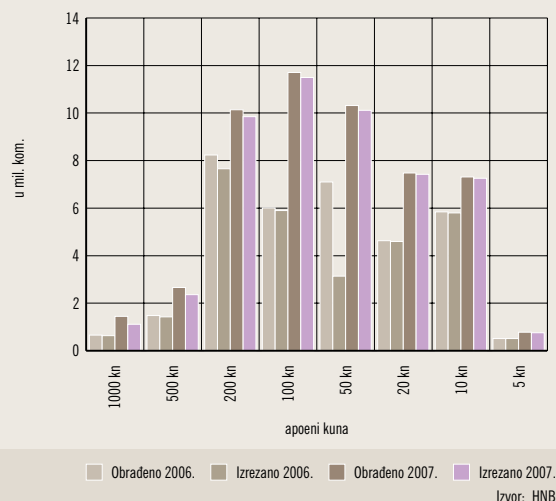
Izvor: HNB

5.7. Kovani novac izdan gotovinskim centrima u 2007.

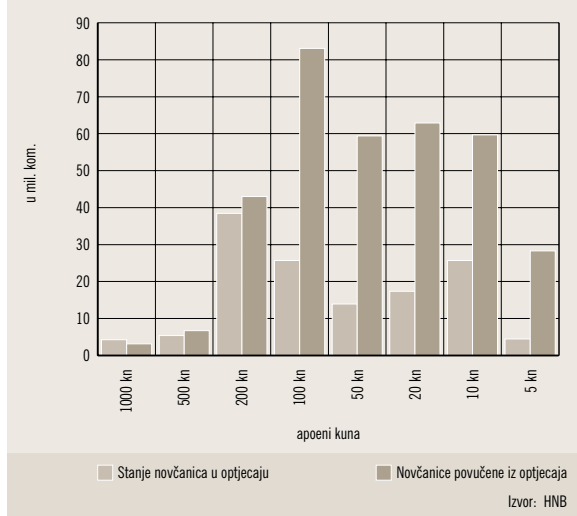
Izvor: HNB

5.8. Obradene i izrezane novčanice po apoenima

Izvor: HNB

5.9. Odnos povučenih novčanica i novčanica u optjecaju u 2007.

5.4. Vještačenje novčanica

U 2007. godini u postupku vještačenja sumnjivih primjeraka novčanica registrirana su 704 komada krivotvorenih novčanica u ukupnoj vrijednosti od 181.810 kuna. U odnosu na 2006. godinu broj registriranih krivotvorina manji je za 65,7%, a najviše su krivotvorene novčanice u apoeni od 200 kuna, tako da se na njega odnosi 269 komada krivotvorenih novčanica ili 38,2%. Tijekom 2007. nastavljeno je dodatno upoznavanje javnosti i korisnika (posebno maloprodajne mreže) sa zaštitnim obilježjima novčanica kako bi se spriječilo raspačavanje krivotvorina. Na osnovi navedenih pokazatelja može se ustvrditi da je tijekom 2007. na milijun komada novčanica u optjecaju registrirano 5 komada krivotvorenih novčanica. Analiza izrade primljenih krivotvorina pokazala je da su one u 99% slučajeva izrađene uz pomoć računala, ispisom na pisaču u boji, a da su se krivotvoritelji u 1% slučajeva, i to za izradu krivotvorine od 1000 kuna, poslužili tiskarskom tehnologijom.

Tablica 5.1. Registrirane krivotvorine novčanica kuna u 2007.

Apoeni	1000	500	200	100	50	20	10	5	Ukupno
Komadi	48	130	269	97	80	51	29	0	704
Udio	6,8	18,5	38,2	13,8	11,4	7,2	4,1	0,0	100,0

Izvor: HNB

5.5. Izdavanje prigodnoga kovanog novca

Tijekom 2007. godine HNB je izdao numizmatički komplet optjecajnog kovanog novca kuna i lipa s godinom izdanja "2007." u količini od 1000 kompleta.

HNB je, u suradnji s *Central Bank & Financial Services Authority of Ireland*, izdao i prigodni srebrni kovani novac od 150 kuna naziva "Ivan Meštrović" u količini od 3000 primjeraka.

1

2

3

4

5

6

7

8

Javnost rada

6.1. Javnost rada

Hrvatska narodna banka i nadalje osobitu pozornost posvećuje obavješćivanju javnosti o ciljevima i načinima svojega djelovanja, i to redovitim i povremenim publikacijama kao i javnim istupanjima svojih dužnosnika i drugih zaposlenika u medijima i na različitim skupovima u zemlji i inozemstvu.

Usto, dosljedno se poštuje i zakonsko pravo na dostupnost informacija od javnog interesa. Tako je u 2007. godini evidentirano više od dvije tisuće upita novinara, građana, tvrtki, državnih ustanova, domaćih i stranih veleposlanstava, na koje su odgovore dali zaposlenici zaduženi za odnose s javnošću. Broj tih upita bio bi mnogo veći kad bi mu se dodali i brojni upiti upućeni izravno službama središnje banke nadležnima za rješavanje pitanja iz određenih stručnih područja.

O radu središnje banke i odlukama njezinih najviših tijela javnost je informirana i priopćenjima i izjavama za javnost, a o najvažnijim pitanjima i na konferencijama za novinare ili informiranjem za izvjestitelje koji redovito prate bankarstvo te putem prezentacija važnijih izvješća i slično. Osim toga, svi relevantni propisi, priopćenja o donesenim odlukama kao i sve ostale značajnije informacije iz djelokruga središnje banke promptno se objavljuju na internet-skoj stranici www.hnb.hr (na hrvatskom i engleskom jeziku).

Vrijedi spomenuti i sve veće zanimanje srednjih škola i fakulteta, pa i nekih drugih institucija, za grupne posjete središnjoj banci, tijekom kojih posjetitelji imaju priliku pobliže se upoznati s ciljevima, mjerama za njihovo ostvarivanje te aktivnostima središnje banke. Tijekom 2007. godine bilo je 11 takvih posjeta.

Osim navedenih načina komuniciranja sa širom javnošću, središnja je banka organizirala i veći broj stručnih skupova, na kojima je zainteresirana javnost imala priliku u izravnom kontaktu s predstavnicima HNB-a detaljnije razjasniti pitanja vezana uz važeću ili pripremljenu zakonsku regulativu poslovanja banaka, deviznog sustava, mjenjačkih poslova i drugih područja iz nadležnosti središnje banke.

1

2

3

4

5

6

7

8

Međunarodna suradnja

7.1. Aktivnosti HNB-a u okviru odnosa Republike Hrvatske s Europskom unijom

S pristupanjem Bugarske i Rumunjske 1. siječnja 2007. zaokružen je peti val proširenja EU. Time je broj članica EU porastao na 27, broj se njezinih stanovnika približio 500 milijuna, a ukupni je BDP za 2007. godinu iznosio 12.253 mlrd. EUR, što EU izdvaja kao najveće svjetsko jedinstveno gospodarsko područje. Osim EU u 2007. proširila se i eurozona za još jednu članicu, Sloveniju.

Za Hrvatsku je potpisivanje Lisabonskog ugovora, koji dopunjava postojeći Ugovor o Europskoj uniji i Ugovor o osnivanju Europske zajednice, u listopadu 2007. bilo važno zbog toga što on uklanja institucionalne zapreke za proširenje EU. Predviđa se da će Lisabonski ugovor stupiti na snagu 1. siječnja 2009., odnosno nakon završetka postupka ratifikacije u svim državama članicama EU.

Tijekom 2007. godine ostvaren je daljnji napredak u procesu pregovora o pristupanju Republike Hrvatske EU. Kad je riječ o pregovaračkim poglavljima za koje je HNB vodeća nadležna institucija, najdalje su odmaknuli pregovori vezani uz poglavlje Ekonomska i monetarna politika. Nakon što je u prosincu 2006. godine Vijeće EU donijelo Zajedničko stajalište EU o otvaranju pregovora u tom poglavlju, postavljeno je jedno mjerilo za zatvaranje poglavlja povezano s postizanjem potpune zakonodavne usklađenosti Zakona o HNB-u, posebice u području neovisnosti središnje banke. Očekuje se da će stupanjem na snagu izmijenjenog Zakona o HNB-u tijekom 2008. godine to mjerilo biti ispunjeno te da će se u skladu s time navedeno pregovaračko poglavlje nakon toga zatvoriti.

Što se tiče poglavlja Financijske usluge, Hrvatskoj je u siječnju 2007. upućen poziv da dostavi svoje pregovaračko stajalište, što je i učinjeno u ožujku iste godine. Vijeće EU donijelo je u lipnju Zajedničko stajalište EU te je postavljeno pet mjerila za zatvaranje poglavlja, najvećim dijelom vezanih uz usklađivanje zakonodavstva s pravnom stečevinom EU iz područja rada kreditnih institucija, osiguranja, infrastrukture financijskog tržišta, investicijskih usluga i tržišta vrijednosnih papira. Kako bi se ispunila zadana mjerila, formirane su radne skupine za donošenje relevantnih propisa. Poslovanje štedno-kreditnih zadruga uređeno je donošenjem Zakona o kreditnim unijama u prosincu 2006., dok je u kolovozu 2007. donesen Zakon o financijskom kolateralu. Donošenje ostalih relevantnih propisa predviđeno je za 2008. godinu.

Za otvaranje pregovaračkog poglavlja Sloboda kretanja kapitala nužno je ispuniti dva mjerila koje je zadalo Vijeće EU, a vezana su uz kupnju nekretnina od strane nerezidenata (državljana država članica EU) i sprječavanje pranja novca te financiranja terorizma. Tijekom veljače i ožujka 2008. godine Republika Hrvatska predala je na ocjenu Europskoj komisiji izvješća o ostvarenom napretku u ispunjavanju zadanih mjerila pa se u idućim mjesecima očekuje pozitivan odgovor o njima i poziv RH da dostavi pregovaračko stajalište za to poglavlje.

Glede liberalizacije kapitalnih transakcija plan liberalizacije za 2007., koji je dostavljen Europskoj komisiji, uspješno je i u cijelosti proveden.

Što se tiče usklađivanja hrvatskog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU, tijekom 2007. godine donesene su sve odluke predviđene Nacionalnim programom Republike Hrvatske za pristupanje Europskoj uniji za 2007. godinu. Stručne službe HNB-a također su sudjelovale u izradi redovitoga godišnjeg Nacionalnog programa Republike Hrvatske za pristupanje Europskoj uniji za 2008. godinu, i to u dijelu koji se odnosio na gospodarske kriterije, slobodu kretanja kapitala, financijske usluge, Ekonomsku i monetarnu uniju te financijski nadzor. Taj program sadržava prikaz aktivnosti povezanih s procesom pristupanja u idućem razdoblju, s naglaskom na mjere vezane uz usklađivanje hrvatskog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU u 2008. godini. Program je prihvaćen na sjednici Vlade Republike Hrvatske 7. veljače 2008., a Hrvatski je sabor na sjednici održanoj 5. ožujka donio i pripadajući plan usklađivanja zakonodavstva.

Stručne službe HNB-a tijekom 2007. sudjelovale su u izradi četvrtoga Pretpristupnoga ekonomskog programa za razdoblje 2008. – 2010. (PEP), i to u dijelu koji se odnosi na tekuća ekonomska kretanja, makroekonomski program i financijski sektor. Riječ je o dokumentu koji je jednom godišnje obvezna izraditi svaka zemlja sa statusom kandidata za članstvo u EU kako bi se pripremila za sudjelovanje u procedurama multilateralnog nadzora i koordinacije ekonomske politike EU.

HNB je sudjelovao i u radu ili u pripremi materijala za tijela koja su osnovana na temelju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Tako su tijekom 2007. godine predstavnici HNB-a sudjelovali na sastancima Pododbora za ekonomska i financijska pitanja i statistiku te Pododbora za unutrašnje tržište i tržišno natjecanje. Na tim je sastancima dan pregled tekućih makroekonomskih kretanja u RH, osobito onih povezanih s monetarnom i tečajnom politikom te vanjskim sektorom, a razgovaralo se i o razvoju financijskog sektora. Stručne službe HNB-a pripremile su odgovarajuće materijale i za redovite sastanke Odbora za stabilizaciju i pridruživanje te Vijeća za stabilizaciju i pridruživanje.

Daljnji napredak u procesu pristupanja EU potvrđuje i redovito godišnje Izvješće Europske komisije o napretku Republike Hrvatske za 2007. godinu objavljeno u studenom 2007. godine. U Izvješću se Hrvatska ocjenjuje kao funkcionirajuća tržišna ekonomija i navodi se da je gospodarski rast ostao snažan, ali i dalje se temelji na jakoj domaćoj potražnji, te se upozorava na bitno povećanje manjka na tekućem računu platne bilance i na nastavak rasta bruto inozemnog duga, iako sporijim tempom. Glede sposobnosti preuzimanja obveza koje proizlaze iz članstva, a vezano uz poglavlja za koja je HNB vodeća nadležna institucija, u Izvješću stoji kako je postignut određeni ili znatan napredak u sva tri poglavlja. Pojedinačno, glede slobode kretanja kapitala, u Izvješću se navodi da je postignut određeni napredak, uglavnom glede liberalizacije računa kapitalnih i financijskih transakcija, kao i obveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju u vezi s kupnjom nekretnina od strane državljana država članica EU. Potrebno je dodatno uskladiti zakone, poboljšati administrativni kapacitet i ojačati provedbenu sposobnost za borbu protiv pranja novca i sprječavanje financiranja terorizma. Kad je riječ o poglavlju Financijske usluge, navodi se da je također ostvaren određeni napredak. Usklađivanje s pravnom stečevinom posebice je uznapredovalo na područjima kao što su osiguranje i investicijski fondovi. Potrebni su povećani naponi za jačanje nadzora banaka i ovlasti nadležnog tijela za nadzor nebankarskoga financijskog sektora kako bi se zadovoljili zahtjevi vezani uz pravnu stečevinu EU u području financijskih usluga. Naposljetku, što se tiče poglavlja Ekonomska i monetarna unija, u Izvješću se ističe znatan napredak u usklađivanju s pravnom stečevinom povezanom s monetarnom politikom. Posebno je istaknuto donošenje izmjena i dopuna Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci u prosincu 2006., kojim je znatno ojačala neovisnost HNB-a. Međutim, navodi se i kako Hrvatska još nije završila potrebno usklađivanje, osobito kad je riječ o povlaštenom pristupu javnog sektora financijskim institucijama te o potpunoj neovisnosti središnje banke.

Radi razmjene iskustava HNB je tijekom 2007. godine imao više kontakata s predstavnicima drugih središnjih banaka zemalja članica EU, uključujući i predstavnike Europske središnje banke. Da bi se ostvarili što kvalitetniji kontakti s predstavnicima institucija Europske unije, HNB je početkom 2006. imenovao svog predstavnika u Misiji Republike Hrvatske pri Europskim zajednicama u Bruxellesu. Njegova domena rada pretežno se odnosi na pitanja vezana uz tri pregovaračka poglavlja u kojima HNB ima ulogu vodeće nadležne institucije. Kako se ovo imenovanje pokazalo korisnim i uspješnim, nakon isteka mandata dosadašnjeg predstavnika, novi je imenovan u proljeće 2008. godine.

7.2. Međunarodni monetarni fond (MMF)

Kvota RH pri MMF-u ostala je u 2007. nepromijenjena (365,1 mil. XDR), kao i njezina glasačka prava (0,18% ukupnih glasačkih prava). Interesi RH u MMF-u kontinuirano se ostvaruju preko Konstitutivne skupine u čijem se sastavu, uz RH, nalazi još 12 zemalja (Armenija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Cipar, Crna Gora, Gruzija, Izrael, Makedonija, Moldavija, Nizozemska, Rumunjska i Ukrajina). Glasačka snaga Skupine iznosi 4,8% cjelokupne glasačke snage, što je čini sedmom po snazi (od ukupno 24 skupine). Na čelu je Skupine nizozemski predstavnik, koji obnaša dužnost izvršnog direktora. U skladu s pravilima rada Konstitutivne skupine u listopadu 2007. godine RH je na mjesto savjetnika izvršnog direktora na rok od dvije godine imenovala svog predstavnika.

Tijekom 2007. nastavljena je suradnja sa stručnjacima MMF-a, i to preko Predstavništva te institucije u RH, više-kratnim posjetima predstavnika MMF-a Hrvatskoj i posjetima izaslanstava RH MMF-u. To je bila ujedno posljednja godina rada Predstavništva MMF-a u RH, čiji je Ured, nakon 12 godina djelovanja, zatvoren u lipnju 2007. godine.

Redovite godišnje konzultacije s RH povezane s člankom IV. Statuta MMF-a zaključene su 16. veljače 2007. Tom je prilikom Odbor izvršnih direktora MMF-a, na temelju Izvješća misije MMF-a i održane rasprave, ocijenio da je gospodarski rast u zemlji bio snažan, inflacija niska te da je napredak u sklopu procesa pridruživanja EU povećao investicijske izgleda. Međutim, izražena je zabrinutost zbog vanjske ranjivosti, koja se ogleda u velikom udjelu inozemnog duga u BDP-u i povećanju manjka na tekućem računu platne bilance, što zahtijeva još ambicioznije fiskalne reforme i brže strukturne prilagodbe, kao i znatno poboljšanje poslovnog okružja ključnog za privlačenje inozemnih izravnih ulaganja. Pozitivno je ocijenjena monetarna politika HNB-a, a posebice spremnost središnje banke na rješavanje rizika vezanih uz inozemno zaduživanje banaka i brzi rast kredita. Članovi misije MMF-a izradili su i četiri studije o povećanju gospodarskog rasta i smanjenju vanjskih i financijskih ranjivosti u Hrvatskoj. Radi upoznavanja šire stručne javnosti sa sadržajem studija krajem svibnja 2007. ponovno su posjetili Zagreb i tada održali prezentaciju.

Imajući na umu napredak i promjene u hrvatskome financijskom sustavu u razdoblju nakon što je procijenjen u sklopu projekta FSAP (engl. *Financial Sector Assessment Program*) 2002. godine, hrvatske vlasti zatražile su njezgovu ponovnu procjenu, tzv. *FSAP Update*. U skladu s tim u Hrvatskoj je krajem listopada i početkom studenoga 2007. godine boravila zajednička misija MMF-a i Svjetske banke, a kojoj se pridružila i misija Europske komisije, tzv. *Peer Assessment*, čiji je interes primarno bio usmjeren na usklađenost hrvatskoga regulatornog okvira u području nebankarskih financijskih usluga s međunarodnim standardima. O zaključnom izvješću misije *FSAP Update* Odbor izvršnih direktora MMF-a raspravljat će istodobno kad i o Izvješću misije u vezi s konzultacijama po članku IV. između RH i MMF-a za 2008. godinu.

Posjeti izaslanstava središnje banke MMF-u u 2007. godini bili su obilježeni i razgovorima o opisanim temama vezanim uz konzultacije po članku IV. Statuta MMF-a te pripremama za ponovnu procjenu financijskog sustava RH, i o aktivnostima vezanim uz sudjelovanje u radu upravljačkih tijela MMF-a (Konstitutivne skupine, Međunarodnoga monetarnog i financijskog odbora te Odbora guvernera). Tom su se prilikom hrvatski predstavnici pobliže upoznali s nizom tema kojima se MMF bavi u sklopu svoje srednjoročne strategije razvoja planirane još 2006. godine, a s ciljem što uspješnije prilagodbe novonastalim uvjetima globalizirane svjetske ekonomije. Napori MMF-a tijekom 2007. godine bili su, među ostalim, usmjereni na modernizaciju sustava nadzora nad ekonomskim politikama država članica, prevenciju kriza i bolju suradnju sa siromašnijim zemljama, reformu upravljanja MMF-om te na razvoj novog modela dugoročnog financiranja poslovanja MMF-a. U tom smislu treba spomenuti da je intenziviran rad na reformi sustava kvota i glasačke snage u MMF-u, zacrtan Rezolucijom Odbora guvernera br. 61-5 iz rujna 2006. godine.

Hrvatska je i u 2007. godini nastavila s korištenjem tehničke pomoći MMF-a, pri čemu se posebice može istaknuti tehnička pomoć pružena stručnjacima HNB-a na području makroekonomskog modeliranja i prognoziranja.

HNB je slijedom svoje uloge fiskalnog agenta RH i depozitara MMF-a (što je regulirano Zakonom o prihvaćanju članstva Republike Hrvatske u Međunarodnom monetarnom fondu i drugim međunarodnim financijskim organizacijama na temelju sukcesije) vodi depozitne račune MMF-a te u ime i za račun RH uredno podmiruje obveze koje proizlaze iz sukcesijom naslijeđenih obveza po alokaciji posebnih prava vučenja (u 2007. godini ukupno 1,83 mil. XDR).

7.3. Banka za međunarodne namire (BIS)

Na redovnoj Godišnjoj općoj skupštini BIS-a održanoj 24. lipnja 2007., na kojoj je kao predstavnik HNB-a sudjelovao guverner, prihvaćeno je Godišnje izvješće BIS-a i donesena odluka o isplati dividende u iznosu od 255 XDR po dionici.

Redoviti sastanci guvernera središnjih banaka članica BIS-a, na kojima se raspravlja o nizu aktualnih tema iz područja međunarodnog bankarstva i financija, znatan su poticaj suradnji središnjih banaka na tim područjima. U razvoju te suradnje važno mjesto zauzima i rad niza odbora i stručnih tijela koja djeluju pod okriljem BIS-a, u čijem radu sudjeluju i predstavnici HNB-a. U 2007. godini domaćin takvog skupa bio je i HNB. Naime, u Zagrebu je od 18. do 20. veljače 2007. održan sastanak Radne skupine BIS-a za monetarnu politiku Srednje i Istočne Europe, na kojem je osim predstavnika BIS-a i tih zemalja, sudjelovalo i nekoliko predstavnika središnjih banaka eurozone, kao i predstavnik ESB-a.

Važan oblik suradnje HNB i BIS ostvaruju na području upravljanja međunarodnim pričuvama.

7.4. Suradnja s ostalim međunarodnim financijskim institucijama

Najveći dio suradnje HNB-a s ostalim međunarodnim financijskim institucijama odnosi se na suradnju s razvojnim bankama u kojima je RH član: Skupinom Svjetske banke, Europskom bankom za obnovu i razvoj te Međuameričkom razvojnom bankom. Članstvo RH u tim je bankama regulirano posebnim zakonima, čijim je odredbama Ministarstvo financija RH određeno kao nadležno tijelo za suradnju sa Skupinom Svjetske banke, Europskom bankom za obnovu i razvoj i Međuameričkom razvojnom bankom, te je ovlašteno u ime RH obavljati sve poslove i transakcije koji su dopušteni prema sporazumima o osnivanju tih institucija. HNB obavlja funkciju depozitara, tj. vođenja svih depozitnih računa u vlasništvu navedenih međunarodnih financijskih organizacija, a u ime i za račun tih financijskih institucija, te obavlja financijske transakcije s tim organizacijama kao platni agent države – Republike Hrvatske. Preko HNB-a također se koriste i otplaćuju sredstva na osnovi strukturnih zajmova koje je Međunarodna banka za obnovu i razvoj odobrila RH.

Osim što su obavljali navedene zakonski propisane zadatke, predstavnici HNB-a i u 2007. su godini na sastancima s predstavnicima Svjetske banke te Europske banke za obnovu i razvoj razmjenjivali informacije o makroekonomskoj situaciji u Hrvatskoj i o planiranoj strategiji tih razvojnih banaka u RH.

HNB je tijekom 2007. godine surađivao i s brojnim drugim međunarodnim financijskim institucijama i organizacijama, kao što su Europska investicijska banka, Institut za međunarodne financije i Japanski centar za međunarodne financije.

7.5. Devizni sustav i mjere devizne politike Republike Hrvatske

Pravni temelj deviznog sustava RH jest Zakon o deviznom poslovanju¹. Podzakonskim propisima iz toga područja definirani su instrumenti i mjere za provođenje devizne politike.

Mjerama devizne politike određuje se stupanj ograničavanja kretanja kapitala između rezidenata i nerezidenata, kao i uvjeti i način korištenja stranih sredstava plaćanja i kuna između rezidenata te između rezidenata i nerezidenata.

¹ NN br. 96/2003., 140/2005. i 132/2006.

7.5.1. Sloboda kretanja kapitala

Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju, koji je stupio na snagu 1. veljače 2005., Hrvatska se obvezala ukinuti ograničenja u plaćanjima i prijenosima po tekućim poslovima te ograničenja u plaćanjima i prijenosima po kapitalnim poslovima. U sklopu procesa liberalizacije kapitalnih transakcija HNB je krajem 2007. donio Odluku o izmjeni i dopuni Odluke o načinu i uvjetima pod kojima rezidenti u poslovanju s nerezidentima mogu primiti naplatu ili izvršiti plaćanje u gotovini u kunama, stranoj gotovini i čekovima², kojom se ukida ograničenje glede iznosa koji rezident – pravna osoba može naplatiti od nerezidenta ili platiti nerezidentu u gotovini u kunama.

U 2007. donesena je i nova Odluka o prikupljanju podataka za potrebe sastavljanja platne bilance, stanja inozemnog duga i stanja međunarodnih ulaganja³. Tom je odlukom ukinuta obveza prijave kreditnog posla, kao uvjeta za realizaciju toga posla u poslovnoj banci, što je bio blagi oblik kapitalne restrikcije, ali je i nadalje zadržana obveza izvješćivanja Hrvatske narodne banke o kreditnim poslovima s inozemstvom za potrebe statistike inozemnog duga. Slijedom toga izmijenjena je i dopunjena Odluka o uvjetima i načinu obavljanja platnog prometa s inozemstvom⁴, kao i pripadajuća Uputa za provedbu te odluke.

S obzirom na postojeća ograničenja kapitalnih transakcija rezidentima je u 2007. izdano 470 odobrenja za otvaranje računa i držanje sredstava na računu u inozemstvu, s ukupnim stanjem na tim računima u iznosu od oko 200 mil. USD. Domaćim bankama izdano je 587 odobrenja za prijenos gotovine u kunama preko državne granice za poslove kupoprodaje sa stranim bankama. Za bezgotovinske prijenose sredstava s osnove pomoći i poklona izdano je 98 odobrenja, dok je za plaćanja i naplate u gotovom novcu u poslovanju s nerezidentima izdano 18 odobrenja. Tijekom 2007. godine rezidentima fizičkim osobama izdana su 22 odobrenja za iznošenje strane gotovine iz Republike Hrvatske.

Preostala ograničenja kapitalnih transakcija za rezidente odnose se na odobravanje kratkoročnih financijskih kredita nerezidentima, otvaranje računa u inozemnim financijskim institucijama, unošenje i iznošenje gotovog novca u prekograničnom prometu te plaćanja i naplate u stranoj gotovini u poslovanju s nerezidentima.

7.5.2. Poslovanje s ovlaštenim mjenjačima

Tijekom 2007. izdano je 612 rješenja kojima se pravnim osobama odnosno obrtima odobrava obavljanje mjenjačkih poslova. Prema pravnom obliku 63% su društva s ograničenom odgovornošću, 26% obrti, 8% dionička društva, a 3% su ostale pravne osobe. U istom razdoblju oduzeto je 18 odobrenja za obavljanje mjenjačkih poslova. Zaključkom o odbacivanju odnosno obustavi zahtjeva za izdavanje odobrenja u 2007. okončano je 27 upravnih postupaka. Izdano je i 79 rješenja o brisanju djelatnosti mjenjački poslovi iz sudskog odnosno obrtnog registra za one koji su obavljali mjenjačke poslove, a nisu podnijeli zahtjev za izdavanje odobrenja.

Budući da je u prosincu 2006. na snagu stupio Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o deviznom poslovanju⁵, kojim je proširen opseg kaznenih djela na temelju kojih se procjenjuje ispunjavanje kriterija prikladnosti i primjerenosti obrtnika te članova uprava i kvalificiranih vlasnika ovlaštenih mjenjača, tijekom 2007. izvršena je revizija više od 500 predmeta za koje su odobrenja izdana prije. Ovlašteni mjenjači obvezni su koristiti se zaštićenim računalnim programom za koji je HNB izdao certifikat. Upotreba certificiranih računalnih programa uvedena je radi jačanja fiskalne i financijske discipline i u izravnoj je vezi s provođenjem politike sprječavanja pranja novca. Tijekom 2007. izdano je šest certifikata.

Prema podacima o prometu ovlaštenih mjenjača, koje prima i obrađuje HNB, ovlašteni su mjenjači u 2007. godini ostvarili promet s fizičkim osobama u iznosu od oko 29 mlrd. kuna. Od toga iznosa na otkup strane gotovine i čekova koji glase na stranu valutu odnosi se gotovo 18 mlrd. kuna, a na prodaju 11 mlrd. kuna. Najveći dio prometa

2 NN br. 132/2007.

3 NN br. 121/2007.

4 NN br. 132/2007.

5 NN, br. 132/2006.

(91,1%) ovlaštenih mjenjača s fizičkim osobama ostvaren je u eurima. Razliku između otkupa i prodaje strane gotovine, u iznosu od 7 mlrd. kuna, ovlaštteni mjenjači prodali su poslovnim bankama.

7.5.3. Aktivnosti u vezi sa sprječavanjem pranja novca, financiranja terorizma i krivotvorenja strane gotovine

U ožujku 2007. osnovan je Odbor Hrvatske narodne banke za sprječavanje pranja novca i sprječavanje financiranja terorizma, čiji je zadatak suradnja s drugim nadležnim državnim tijelima, radi praćenja i primjene pravne stečevine EU u ovom području. Da bi se postigao navedeni cilj, u RH osnovane su Međuinstitucionalna radna skupina za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma te Međuresorska radna skupina za suzbijanje terorizma, u kojima je i predstavnik HNB-a.

Radi provođenja mjera protiv krivotvorenja strane gotovine HNB je tijekom 2007. provodio postupak obavješćavanja banaka o povlačenju i stavljanju u optjecaj stranih originalnih novčanica te je obavješćavao i o obilježjima krivotvorenja strane gotovine koje su otkrivene u RH.

1

2

3

4

5

6

7

8

Financijska izvješća Hrvatske narodne banke

Ernst & Young d.o.o.
Milana Sachsa 1
10000 Zagreb
Hrvatska - Croatia

Izvješće neovisnog revizora

Guverneru i Savjetu Hrvatske narodne banke

Obavili smo reviziju priloženih financijskih izvješća Hrvatske narodne banke (u nastavku teksta: Banka), koja uključuju Bilancu na dan 31. prosinca 2007., Račun dobiti i gubitka, Izvješće o promjenama u kapitalu i Izvješće o novčanom toku za godinu koja je tada završila te sažetak značajnih računovodstvenih politika i bilježaka, a koja su prikazana na stranicama od 3 do 32. Reviziju financijskih izvješća Banke za godinu završenu 31. prosinca 2006. obavio je drugi revizor, koji je dana 12. ožujka 2007. izdao revizorsko izvješće bez ograde o tim financijskim izvješćima.

Odgovornosti uprave

Uprava je odgovorna za sastavljanje i objektivan prikaz navedenih financijskih izvješća u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom koja se primjenjuje u Republici Hrvatskoj i u skladu sa Zakonom o Hrvatskoj narodnoj banci. Odgovornosti uprave obuhvaćaju utvrđivanje, uvođenje i održavanje internih kontrola koje su bitne za sastavljanje i objektivan prikaz financijskih izvješća, bez značajnih pogrešnih prikaza uzrokovanih prijevarom ili pogreškom; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika te utvrđivanje razumnih računovodstvenih prosudaba primjerenih danim okolnostima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost izraziti mišljenje o tim financijskim izvješćima na osnovi obavljene revizije. Reviziju smo obavili u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima. Ti standardi zahtijevaju da se revizor pridržava etičkih pravila te da se revizija planira i provede do razine koja je potrebna za postizanje razumnog uvjerenja o tome da u financijskim izvješćima nema značajnih pogrešnih prikaza.

Revizija uključuje provođenje postupaka radi pribavljanja revizorskih dokaza o iznosima i drugim podacima objavljenima u financijskim izvješćima. Odabir postupaka ovisi o prosudbi revizora, uključujući i procjenu rizika značajnih pogrešnih prikaza u financijskim izvješćima uzrokovanih prijevarom ili pogreškom. U procjenjivanju tih rizika revizor razmatra interne kontrole koje su bitne za sastavljanje i objektivan prikaz financijskih izvješća Banke, kako bi odredio odgovarajuće revizorske postupke u danim okolnostima, ali ne i zato da bi izrazio mišljenje o djelatnosti internih kontrola u Banci. Revizija također uključuje procjenjivanje primijenjenih računovodstvenih politika i primjerenost utvrđenih računovodstvenih procjena uprave, kao i ocjenu cjelokupnog prikaza financijskih izvješća.

Vjerujemo da su nam pribavljeni revizorski dokazi dostatni i čine razumnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Prema našem mišljenju financijska izvješća pružaju istinit i objektivan prikaz financijskog položaja Banke na dan 31. prosinca 2007. te rezultata njezina poslovanja i novčanog toka za godinu koja je završila na navedeni datum i u skladu su s hrvatskim računovodstvenim propisima te Zakonom o Hrvatskoj narodnoj banci.

Ernst & Young d.o.o.
M. Sachsa 1
Zagreb, Republika Hrvatska, 11. ožujka 2008.

Ernst & Young KFT
Váci ut 20
Budimpešta, Republika Mađarska, 11. ožujka 2008.

Račun dobiti i gubitka

Račun dobiti i gubitka Hrvatske narodne banke

za godinu koja je završila 31. prosinca 2007., u tisućama kuna

	Bilješka	Za godinu koja je završila 31. prosinca 2007.	Za godinu koja je završila 31. prosinca 2006.
Kamatni i srodni prihodi	3	2.510.132	1.712.254
Kamatni i srodni rashodi	4	(614.766)	(404.974)
Neto kamatni prihod		1.895.366	1.307.280
Prihodi od naknada i provizija		6.632	6.082
Troškovi naknada i provizija		(3.591)	(3.284)
Neto prihod od naknada i provizija		3.041	2.798
Prihodi od dividenda		5.111	5.022
Neto rezultat od ulaganja — metoda udjela		2.416	554
Neto rezultat trgovanja vrijednosnim papirima	5	756.132	214.819
Neto rezultat revalorizacije plemenitih metala	5	249	623
		756.381	215.442
Neto negativne tečajne razlike	6	(1.116.607)	(992.543)
Ostali prihodi	7	6.674	9.383
Prihod od poslovanja		1.552.382	547.936
Troškovi poslovanja	8	(319.314)	(284.653)
(Povećanje)/smanjenje rezervacija	9	(425)	6.901
Višak prihoda nad rashodima		1.232.643	270.184
— raspoređeno u opće pričuve		(747.935)	(165.413)
— raspoređeno u državni proračun		(484.708)	(104.771)

Bilanca

Bilanca Hrvatske narodne banke

na dan 31. prosinca 2007., u tisućama kuna

	Bilješka	Na dan 31. prosinca 2007.	Na dan 31. prosinca 2006.
Imovina			
Gotovina i sredstva na tekućim računima kod drugih banaka	10	8.212	8.253
Depoziti kod drugih banaka	11	33.130.840	33.188.888
Vrijednosni papiri namijenjeni trgovanju	12	34.959.337	30.831.230
Kreditni	13	4.163.719	3.897.128
Sredstva kod Međunarodnoga monetarnog fonda	14	2.878.705	3.069.272
Ulaganja u vlasničke vrijednosne papire	15	55.372	55.626
Obračunate kamate i ostala imovina	16	227.577	184.108
Materijalna i nematerijalna imovina	17	557.526	396.385
UKUPNO IMOVINA		75.981.288	71.630.890
Obveze			
Novčanice i kovani novac u optjecaju		19.313.241	17.307.271
Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	18	46.888.780	45.623.867
Obveze prema državi i državnim institucijama	19	216.468	234.357
Obveze prema Međunarodnome monetarnom fondu	20	2.871.894	3.062.656
Obračunate kamate i ostale obveze	21	624.288	217.466
Ukupno obveze		69.914.671	66.445.617
Kapital			
Temeljni kapital	22	2.500.000	2.500.000
Pričuve	22	3.566.617	2.685.273
Ukupno kapital		6.066.617	5.185.273
UKUPNO KAPITAL I OBEZE		75.981.288	71.630.890

Financijska izvješća prikazana na stranicama 136 do 153 odobrili su dana 11. ožujka 2008.

Direktor Direkcije računovodstva:

Ivan Branimir Jurković

Guverner:

dr. sc. Željko Rohatinski

Izvjешće o promjenama u kapitalu

Izvjешće o promjenama u kapitalu Hrvatske narodne banke

za godinu koja je završila 31. prosinca 2007., u tisućama kuna

	Temeljni kapital	Opće pričuve	Revaloriz. pričuve	Nerealizirana dobit/gubitak	Višak prihoda nad rashodima	Ukupno kapital
Stanje 1. siječnja 2006.	2.500.000	2.268.895	246.975	6.459	–	5.022.329
Preneseno u opće pričuve iz revalorizacijskih pričuva		5.102	(5.102)			
Tečajne razlike po financijskoj imovini raspoloživoj za prodaju				(2.469)		(2.469)
Višak prihoda nad rashodima					270.184	270.184
Višak prihoda nad rashodima raspoređen u opće pričuve		165.413			(165.413)	
Višak prihoda nad rashodima raspoređen u proračun					(104.771)	(104.771)
Stanje 31. prosinca 2006.	2.500.000	2.439.410	241.873	3.990	0	5.185.273
Preneseno u opće pričuve iz revalorizacijskih pričuva		5.390	(5.390)			
Revalorizacija poslovnih zgrada			134.620			134.620
Tečajne razlike po financijskoj imovini raspoloživoj za prodaju				(2.672)		(2.672)
Preneseno u opće pričuve iz nerealizirane dobiti		5.113		(5.113)		
Opće pričuve za prodane stanove		1.461				1.461
Višak prihoda nad rashodima					1.232.643	1.232.643
Višak prihoda nad rashodima raspoređen u opće pričuve		747.935			(747.935)	
Višak prihoda nad rashodima raspoređen u proračun					(484.708)	(484.708)
Stanje 31. prosinca 2007.	2.500.000	3.199.309	371.103	(3.795)	0	6.066.617

Izvješće o novčanom toku

Izvješće o novčanom toku Hrvatske narodne banke

za godinu koja je završila 31. prosinca 2006., u tisućama kuna

	2007.	2006.
Novčani tok od poslovnih aktivnosti		
Primljene kamate	2.437.797	1.652.435
Plaćene kamate	(624.906)	(413.217)
Primljene naknade i provizije	6.463	5.970
Plaćene naknade i provizije	(3.604)	(3.053)
Primljene dividende	5.111	5.024
Ostali primici	22.077	16.861
Plaćeni troškovi	(242.825)	(221.464)
	1.600.113	1.042.556
Promjene u poslovnim sredstvima i obvezama		
(Povećanje) depozita kod drugih banaka	(578.384)	(5.273.761)
(Povećanje)/smanjenje kredita	(266.592)	313.450
(Kupnja) vrijednosnih papira namijenjenih trgovanju	(4.039.350)	(4.651.382)
Smanjenje ostalih sredstava	360.859	3.025.273
Povećanje ostalih obveza	89	1.148
(Smanjenje) obveza prema MMF-u	(18)	(1.329)
Povećanje novca u optjecaju	2.006.514	2.933.267
(Smanjenje)/povećanje obveza prema bankama i drugim financijskim institucijama	(439.718)	5.996.082
(Smanjenje) obveza prema državi	(437.365)	(3.113.537)
	(3.393.965)	(770.789)
Neto novac od poslovnih aktivnosti	(1.793.852)	271.767
Novčani tok od ulagačkih aktivnosti		
Kupnja nekretnina i opreme	(42.632)	(41.501)
Neto novac od ulagačkih aktivnosti	(42.632)	(41.501)
Novčani tok od financijskih aktivnosti		
Neto emisija blagajničkih zapisa HNB-a	1.991.118	0
Uplate u proračun Republike Hrvatske	(104.911)	(209.367)
Neto novac od financijskih aktivnosti	1.886.207	(209.367)
Učinak promjene tečaja – (negativne) tečajne razlike	(49.487)	(22.325)
Neto povećanje/(smanjenje) novca	236	(1.426)
Novac na početku godine	13.552	14.978
Novac na kraju godine (bilješka br. 24)	13.788	13.552

Bilješke koje slijede sastavni su dio ovih financijskih izvješća.

Bilješke uz financijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2007.

Bilješka br. 1 – Opći podaci i računovodstveni standardi

1.1. Opći podaci

Hrvatska narodna banka središnja je banka Republike Hrvatske i njezin je status utvrđen zakonom. Hrvatska narodna banka u vlasništvu je Republike Hrvatske, koja jamči za njezine obveze, a sjedište joj je u Zagrebu, Trg hrvatskih velikana 3. Osnovni cilj Hrvatske narodne banke jest, u okviru njezinih ovlasti, postizanje i održavanje stabilnosti cijena. U svom je poslovanju neovisna i odgovorna Hrvatskom saboru, a zastupa je guverner Hrvatske narodne banke.

Zadaci koje Hrvatska narodna banka obavlja u okviru Ustava i zakona su:

- utvrđivanje i provođenje monetarne i devizne politike,
- držanje međunarodnih pričuva Republike Hrvatske i upravljanje njima,
- izdavanje novčanica i kovanog novca,
- izdavanje i oduzimanje odobrenja za rad banaka te nadziranje poslovanja banaka,
- vođenje računa banaka i obavljanje platnog prometa po tim računima, davanje kredita bankama i primanje u depozit sredstava banaka,
- reguliranje, unapređenje i nadziranje platnog sustava,
- obavljanje zakonom utvrđenih poslova za Republiku Hrvatsku,
- donošenje podzakonskih propisa u poslovima iz svoje nadležnosti te
- obavljanje ostalih, zakonom utvrđenih poslova.

1.2. Računovodstveni standardi

Financijski izvještaji Hrvatske narodne banke pripremljeni su u skladu sa Zakonom o Hrvatskoj narodnoj banci i računovodstvenim standardima koje je prihvatio i objavio hrvatski Odbor za standarde financijskog izvještavanja. Ti se standardi sastoje od Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS) odnosno Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (MSFI) te uputa za njihovu primjenu koje je objavio Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (eng. IASB) do 31. ožujka 2004. Međunarodni standardi financijskog izvještavanja te promjene postojećih MSFI-ja i MRS-eva koje je Odbor za međunarodne računovodstvene standarde odobrio nakon navedenog datuma nisu objavljeni u Republici Hrvatskoj te ih stoga Hrvatska narodna banka ne primjenjuje.

Financijska izvješća sastavljena su primjenom obračunske metode i načela povijesnog troška, osim kod određene financijske imovine i obveza te nabavne vrijednosti materijalne imovine, koji su iskazani u revaloriziranim iznosima.

Financijska izvješća izražena su u tisućama kuna.

Izrada financijskih izvješća prema općeprihvaćenim računovodstvenim načelima zahtijeva upotrebu procjena i pretpostavki koje utječu na iznose sredstava i obveza na dan financijskih izvješća te na iznose prihoda i rashoda za izvještajno razdoblje. Te se procjene temelje na najboljim saznanjima rukovodstva o aktualnim događajima i radnjama, a stvarni se rezultati na kraju mogu razlikovati od tih procjena.

Bilješka br. 2 – Sažetak značajnih računovodstvenih politika

2.1. Kamatni prihodi i rashodi

Kamatni prihodi i rashodi priznaju se u Računu dobiti i gubitka na obračunskoj osnovi.

U kamatne prihode uključuju se i prihodi od kupona na financijske instrumente s fiksnim prinosom te obračunati diskont na kupljene vrijednosne papire.

2.2. Prihodi od naknada i provizija i troškovi naknada i provizija

Prihodi od naknada i provizija zarađeni pružanjem usluga Hrvatske narodne banke priznaju se u trenutku pružanja usluge.

Troškovi naknada i provizija iskazuju se u Računu dobiti i gubitka u razdoblju u kojem su usluge primljene.

2.3. Prihodi od dividenda

Prihodi od dividenda na vlasničke vrijednosne papire priznaju se u Računu dobiti i gubitka u trenutku nastanka prava na primitak dividende.

2.4. Prihodi i rashodi na osnovi tečajnih razlika

Transakcije u stranim valutama preračunavaju se u kune prema tečaju važećem na dan transakcije. Monetarna imovina i obveze iskazani u stranim valutama ponovo se preračunavaju na dan bilance primjenom tečaja važećeg na taj datum. Dobici i gubici nastali preračunavanjem iskazuju se u Računu dobiti i gubitka za razdoblje u kojem su nastali. Preračunavanje se vrši prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke, osim posebnih prava vučenja (SDR), koja se preračunavaju u kune prema tečaju Međunarodnoga monetarnog fonda.

Tečajne razlike nastale kao posljedica promjene valutnih tečajeva iskazuju se u Računu dobiti i gubitka kao nerealizirani dobiti ili gubici u razdoblju kada se pojave. Tečajne razlike za vlasničke vrijednosne papire klasificirane u portfelj raspoloživ za prodaju priznaju se direktno u kapitalu. Prihodi i rashodi nastali pri kupoprodaji deviza uključuju se u realizirane prihode i rashode razdoblja u kojem su nastali.

Tečajevi najznačajnijih valuta na dan 31. prosinca 2007. iznosili su:

1 USD = 4,985456 HRK (2006.: 5,578401 HRK)
 1 EUR = 7,325131 HRK (2006.: 7,345081 HRK)
 1 XDR = 7,878267 HRK (2006.: 8,415317 HRK).

2.5. Prihodi i rashodi rezerviranja

Rashodi nastali na osnovi ispravka vrijednosti za identificirane gubitke priznaju se u Računu dobiti i gubitka na kraju obračunskog razdoblja na koje se odnose. Ako se potraživanje naplati, iznos rezervacija se smanjuje i iskazuje u korist prihoda izvještajnog razdoblja kada su naplaćeni. Za financijsku imovinu koja se iskazuje prema fer vrijednosti ne vrše se rezerviranja.

Rezervacija se također priznaje kao potencijalna obveza. Hrvatska narodna banka priznaje rezervaciju ako ima sadašnju pravnu ili izvedenu obvezu koja je nastala na temelju prošlih događaja, ako postoji vjerojatnost da će za podmirenje obveze biti potreban odljev resursa te ako je moguće pouzdano procijeniti iznos obveze. Ako sva tri navedena uvjeta nisu ispunjena, rezervacija se ne priznaje.

2.6. Financijski instrumenti

2.6.1. Klasifikacija

Financijska imovina Hrvatske narodne banke razvrstava se u sljedeće kategorije:

- a) Financijska imovina prema fer vrijednosti u Računu dobiti i gubitka
 Ova kategorija obuhvaća utržive dužničke vrijednosne papire u koje Hrvatska narodna banka ulaže sredstva međunarodnih pričuva kojima upravlja, radi stjecanja dobiti od kamatnih prihoda ili promjene fer vrijednosti financijskog instrumenta.

b) Zajmovi i potraživanja

Ova kategorija obuhvaća kredite koje je Hrvatska narodna banka odobrila bez namjere kratkoročnog ostvarivanja dobiti.

c) Financijska imovina raspoloživa za prodaju

Ova kategorija financijske imovine obuhvaća ulaganja Hrvatske narodne banke u vlasničke vrijednosne papire.

2.6.2. Priznavanje i prestanak priznavanja

Hrvatska narodna banka priznaje i prestaje priznavati financijske instrumente na datum namire. Svi dobiti i gubici nastali zbog promjene fer vrijednosti financijskih instrumenata priznaju se posljednjeg dana izvještajnog razdoblja.

Hrvatska narodna banka prestaje priznavati financijske instrumente (u cijelosti ili djelomično) kada njezina prava na primitak novčanih tokova od financijskog instrumenta isteknu ili kada izgubi kontrolu nad ugovornim pravima toga financijskog instrumenta. To se događa u slučaju kada Hrvatska narodna banka prenese sve rizike i koristi od vlasništva na drugi poslovni subjekt ili kada se to pravo realizira, Hrvatska narodna banka ga napusti ili ono istekne. Hrvatska narodna banka prestaje priznavati financijsku obvezu samo kada ta financijska obveza prestane postojati na način da je podmirena, otkazana ili je istekla.

2.6.3. Utvrđivanje vrijednosti

Vrijednost financijskih instrumenata početno se priznaje prema njihovoj fer vrijednosti uvećanoj, u slučaju financijske imovine ili financijske obveze koja se ne vodi po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka, za transakcijske troškove.

Poslije početnog priznavanja, vrijednosni papiri koji se drže radi trgovanja naknadno se mjere prema fer vrijednosti, koja odgovara kotiranoj tržišnoj cijeni na aktivnom financijskom tržištu. Dobici i gubici od promjene fer vrijednosti vrijednosnih papira koji se drže radi trgovanja priznaju se u Računu dobiti i gubitka.

Financijski instrumenti koji nemaju kotiranu tržišnu cijenu i koji imaju fiksno dospijeće, mjere se amortiziranim iznosom primjenom metode efektivne kamatne stope.

Financijski instrumenti koji nemaju fiksno dospijeće i kotirane tržišne cijene i čija se fer vrijednost ne može pouzdano izmjeriti, mjere se prema trošku ulaganja umanjenoj za umanjenje vrijednosti (ako postoji).

2.7. Umanjenje vrijednosti financijske imovine

Financijska imovina procjenjuje se na datum bilance kako bi se utvrdilo postoji li objektivni dokaz umanjenja vrijednosti financijske imovine. Ako postoji takav dokaz, procjenjuje se nadoknadivi iznos te imovine i priznaje gubitak od umanjenja vrijednosti imovine.

2.8. Repo ugovori i obratni repo ugovori

Hrvatska narodna banka ugovara kupnje/prodaje vrijednosnih papira ugovarajući ponovnu prodaju/kupnju u biti istih instrumenata na određeni datum u budućnosti po fiksnoj cijeni. Vrijednosni papiri koji su kupljeni s obvezom ponovne prodaje u budućnosti, ne priznaju se u Bilanci. Izdaci koji se temelje na tim ugovorima priznaju se kao dani depoziti bankama ili drugim financijskim institucijama, a osigurani su odgovarajućim vrijednosnim papirima iz ugovora o reotkupu. Vrijednosni papiri prodani na temelju ugovora o reotkupu ne isknjižuju se, već se i dalje iskazuju u Bilanci u skladu s računovodstvenom politikom za tu financijsku imovinu. Primici od prodaje vrijednosnih papira priznaju se kao obveze prema bankama ili financijskim institucijama. Razlika između cijene kod prodaje i cijene kod ponovne kupnje raspodjeljuje se tijekom razdoblja transakcije i uključuje u kamatne prihode ili kamatne rashode.

2.9. Depoziti kod drugih banaka

Depoziti kod domaćih i stranih banaka su iznosi na računima koji nemaju karakter transakcijskog novca i priznaju se u nominalnoj vrijednosti.

2.10. Blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke

Blagajnički zapisi uključuju zapise u kunama i priznaju se u nominalnoj vrijednosti.

2.11. Sredstva kod Međunarodnoga monetarnog fonda

Sredstva kod Međunarodnoga monetarnog fonda nominirana su u posebnim pravima vučenja (SDR).

2.12. Zlato i drugi plemeniti metali

Zlato i drugi plemeniti metali priznaju se prema tržišnoj vrijednosti. Dobici i gubici nastali zbog promjene fer vrijednosti priznaju se u Računu dobiti i gubitka izvještajnog razdoblja u kojem su nastali.

2.13. Gotovina u optjecaju

Zakonito sredstvo plaćanja u Republici Hrvatskoj je kuna. Novčanice i kovani novac u optjecaju iskazuju se u nominalnoj vrijednosti.

2.14. Novac i novčani ekvivalenti

U Izvješću o novčanom toku pod novcem su iskazani gotovina i sredstva na tekućim računima kod stranih banaka i Međunarodnoga monetarnog fonda.

2.15. Oporezivanje

Hrvatska narodna banka nije obveznik poreza na dobit.

2.16. Materijalna i nematerijalna imovina

Materijalna i nematerijalna imovina priznaju se u Bilanci prema trošku nabave umanjenom za akumuliranu amortizaciju, osim zgrada, koje su iskazane prema revaloriziranim vrijednostima umanjanim za akumuliranu amortizaciju. Pri obračunu amortizacije upotrebljava se linearna metoda.

Revalorizacijski dobitak iskazan je kao posebna stavka u kapitalu. Gubici iz revalorizacije terete revalorizacijske rezerve do visine ranije priznatih revalorizacijskih viškova, a gubici iznad ranije priznatih viškova terete račun dobiti i gubitka izvještajnog razdoblja.

Primijenjene su sljedeće godišnje stope amortizacije:

u postocima

	2007.	2006.
Poslovne zgrade	2,5	2,5
Stanovi	5,0	5,0
Garaže	2,5	2,5
Sustav za grijanje i hlađenje	20,0	20,0
Sustav za vatrodjavu	20,0	20,0
Mobilni telefoni	50,0	50,0

	2007.	2006.
Telefonska centrala i aparati	25,0	25,0
Uredska oprema	25,0	25,0
Oprema restorana	25,0	25,0
Strojevi i ostala oprema	20,0	20,0
Namještaj	20,0	20,0
Sigurnosni sefovi	10,0	10,0
Vozila	25,0	25,0
Poslužitelji i ostala računalna oprema	25,0	25,0
Programska podrška i osobna računala	33,33	33,33
Nematerijalna imovina	25,0	25,0
Sustav za sigurnost i videonadzor	25,0	25,0

2.17. Raspoređivanje

Višak prihoda nad rashodima raspoređuje se u skladu s člankom 53. Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci.

Bilješka br. 3 – Kamatni i srodni prihodi

u tisućama kuna

	2007.	2006.
Depoziti	1.755.621	1.155.804
Vrijednosni papiri namijenjeni trgovanju	606.726	506.789
Međunarodni monetarni fond	70	46
Kreditni domaćim bankama	141.894	49.338
Ostalo	5.821	277
	2.510.132	1.712.254

Bilješka br. 4 – Kamatni i srodni rashodi

u tisućama kuna

	2007.	2006.
Obvezna pričuva u kunama	161.386	138.650
Obvezna pričuva u stranoj valuti	179.857	125.484
Obvezni blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke u kunama	2.016	–
Međunarodni monetarni fond	–	1.309
Repo transakcije	269.557	137.053
Ostalo	1.950	2.478
	614.766	404.974

Bilješka br. 5 – Neto rezultat trgovanja vrijednosnim papirima i revalorizacije plemenitih metala

u tisućama kuna

	2007.	2006.
Neto rezultat kupoprodaje i promjena fer vrijednosti vrijednosnih papira namijenjenih trgovanju	756.132	214.819
Neto rezultat revalorizacije plemenitih metala	249	623
	756.381	215.442

Bilješka br. 6 – Neto negativne tečajne razlike

Budući da međunarodne pričuve Republike Hrvatske čine više od 90% bilance Hrvatske narodne banke, neminovno je da promjene valutnih tečajeva imaju presudan utjecaj i na Bilancu i na Račun dobiti i gubitka.

Kretanje neto gubitka s osnove usklađivanja vrijednosti pozicija Bilance s promjenama tečaja u posljednjih pet godina:

Godina	Neto gubitak
2003.	609.737
2004.	379.155
2005.	400.824
2006.	992.543
2007.	1.116.607

Bilješka br. 7 – Ostali prihodi

u tisućama kuna

	2007.	2006.
Prihodi od prodaje numizmatičkih zbirki	2.549	1.197
Ostali prihodi	4.125	8.186
	6.674	9.383

Bilješka br. 8 – Troškovi poslovanja

u tisućama kuna

	2007.	2006.
Troškovi za zaposlenike (bilješka br. 8.1)	155.799	136.556
Materijalni i administrativni troškovi i usluge	92.962	84.455
Troškovi izrade novčanica i kovanog novca kuna	42.877	39.211
Troškovi amortizacije	27.676	24.431
	319.314	284.653

U okviru troškova poslovanja kratkoročne naknade zaposlenicima iznose 155.799 tisuća kuna (2006.: 136.556 tisuća kuna) od čega se 4.689 tisuća kuna odnosi na rukovodstvo Hrvatske narodne banke (2006.: 4.323 tisuće kuna). Naknade članovima Savjeta Hrvatske narodne banke iznose 3.054 tisuće kuna (2006.: 2.999 tisuća kuna), od čega se 1.303 tisuće kuna (2006.: 1.249 tisuća kuna) odnosi na rukovodstvo Hrvatske narodne banke.

Bilješka br. 8.1 – Troškovi za zaposlenike

u tisućama kuna

	2007.	2006.
Neto plaće	64.847	59.171
Doprinosi iz plaća i na plaće	39.034	34.820
Porezi i prirezi	20.066	16.761
Ostali troškovi za zaposlenike	31.852	25.804
	155.799	136.556

Prosječan broj zaposlenika u 2007. godini bio je 593 (2006.: 579).

Bilješka br. 9 – Povećanje/smanjenje rezervacija

u tisućama kuna

	2007.	2006.
a) Krediti		
Naplaćeni iznosi	–	(9.342)
b) Obračunate kamate i potraživanja		
Novi ispravci vrijednosti	6.005	–
Naplaćeni iznosi	(11.425)	–
c) Rezervacije za rizike i troškove		
Nove rezervacije	12.332	7.736
Ukinute rezervacije	(6.487)	(5.295)
	425	(6.901)

Bilješka br. 10 – Gotovina i sredstva na tekućim računima kod drugih banaka

u tisućama kuna

	31.12.2007.	31.12.2006.
Novac u blagajni HNB-a	4.372	4.481
Sredstva na tekućim računima kod stranih banaka	3.840	3.772
	8.212	8.253

Bilješka br. 11 – Depoziti kod drugih banaka

u tisućama kuna

	31.12.2007.	31.12.2006.
Depoziti kod stranih središnjih banaka	298.629	334.146
Depoziti kod stranih poslovnih banaka	32.817.899	32.840.697
Depoziti kod domaćih poslovnih banaka	14.312	14.045
	33.130.840	33.188.888

Bilješka br. 12 – Vrijednosni papiri namijenjeni trgovanju

u tisućama kuna

	31.12.2007.	31.12.2006.
Vrijednosni papiri nominirani u EUR	28.605.007	24.908.613
Vrijednosni papiri nominirani u USD	6.354.330	5.922.617
	34.959.337	30.831.230

Nominalna vrijednost gore navedenih vrijednosnih papira na dan 31. prosinca 2007. iznosila je 34.629.932 tisuće kuna (2006.: 30.648.361 tisuća kuna).

Bilješka br. 13 – Krediti

a) Krediti prema namjeni

u tisućama kuna

	31.12.2007.	31.12.2006.
Kreditni domaćim bankama		
– repo krediti	2.814.500	3.897.000
– lombardni krediti	1.349.100	–
– interventni krediti	63.228	63.228
Ostali krediti	800	809
Bruto iznos kredita	4.227.628	3.961.037
Ispravci za umanjenje vrijednosti kredita	(63.909)	(63.909)
	4.163.719	3.897.128

Banka je kao osiguranje plaćanja za 4.163.600 tisuća kuna danih kredita (2006.: 3.897.000 tisuća kuna) primila vrijednosne papire koje je izdala Republika Hrvatska u iznosu 4.435.717 tisuća kuna (2006.: 4.086.963 tisuće kuna).

b) Promjene u ispravcima za umanjenje vrijednosti

u tisućama kuna

	31.12.2007.	31.12.2006.
Stanje 1. siječnja	63.909	73.251
Naplaćeni iznosi	–	(9.342)
Stanje 31. prosinca	63.909	63.909

Bilješka br. 14 – Sredstva kod Međunarodnoga monetarnog fonda

u tisućama kuna

	31.12.2007.	31.12.2006.
Članska kvota	2.873.129	3.063.973
Sredstva u posebnim pravima vučenja (SDR) i depoziti	5.576	5.299
	2.878.705	3.069.272

Bilješka br. 15 – Ulaganja u vlasničke vrijednosne papire

u tisućama kuna

	31.12.2007.	31.12.2006.
Članski ulozi u ostalim međunarodnim institucijama	39.235	41.904
Ulaganja u domaća trgovačka društva	16.137	13.722
	55.372	55.626

Članski ulozi u ostalim međunarodnim institucijama odnose se na dionice Banke za međunarodne namire u Baselu i dionice SWIFT-a (međunarodnoga međubankovnoga telekomunikacijskog servisa). Ulaganja u domaća trgovačka društva čine udio Hrvatske narodne banke u kapitalu Hrvatskoga novčarskog zavoda.

Bilješka br. 16 – Obračunate kamate i ostala imovina

u tisućama kuna

	31.12.2007.	31.12.2006.
Obračunate kamate	106.782	96.702
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja	94.857	73.045
Numizmatika	9.005	9.765
Zlato i drugi plemeniti metali	3.627	3.367
Ostala imovina	80.060	79.117
	294.331	261.996
Ispravak vrijednosti	(66.754)	(77.888)
	227.577	184.108

u tisućama kuna

	31.12.2007.	31.12.2006.
Promjene u ispravcima vrijednosti		
Stanje 1. siječnja	(77.888)	(77.888)
Novi ispravci vrijednosti	(6.005)	–
Naplaćeni iznosi	11.426	–
Otpisi i isknjiženje	5.713	–
Stanje 31. prosinca	(66.754)	(77.888)

U okviru plaćenih troškova budućeg razdoblja najveći udio imaju unaprijed plaćeni troškovi izrade novčanica i kovanih novca kuna, koji iznose 91.704 tisuće kuna (2006: 70.069 tisuća kuna).

Bilješka br. 17 – Materijalna i nematerijalna imovina

u tisućama kuna

	Zemljište i zgrade	Računala	Namještaj i oprema	Motorna vozila	Ostala imovina	Investicije u tijeku	Softver i licencije	Ukupno
Stanje 31. prosinca 2005.								
Nabavna ili revalorizirana vrijednost	306.138	65.683	34.703	6.999	3.350	52.024	14.450	483.347
Akumulirana amortizacija	(30.065)	(44.136)	(23.533)	(5.421)	–	–	(6.334)	(109.489)
Neto knjigovodstvena vrijednost	276.073	21.547	11.170	1.578	3.350	52.024	8.116	373.858
za godinu koja je završila 31. prosinca 2006.								
Početna neto knjigovodstvena vrijednost	276.073	21.547	11.170	1.578	3.350	52.024	8.116	373.858
Nove nabavke	–	–	–	–	145	46.851	–	46.996

	Zemljište i zgrade	Računala	Namještaj i oprema	Motorna vozila	Ostala imovina	Investicije u tijeku	Softver i licencije	Ukupno
Prijenos u upotrebu	2.292	3.425	6.518	353	–	(15.297)	2.709	–
Revalorizacija	–	–	–	–	–	–	–	–
Neto otpisi i isknjiženje	–	(32)	(50)	–	–	42	–	(40)
Amortizacijski trošak za razdoblje	(5.978)	(9.988)	(3.909)	(697)	–	–	(3.859)	(24.431)
Zaključno neto knjigovodstveno stanje	272.388	14.952	13.729	1.234	3.495	83.621	6.966	396.385
Stanje 31. prosinca 2006.								
Nabavna ili revalorizirana vrijednost	308.430	65.665	39.892	7.088	3.495	83.621	17.159	525.350
Akumulirana amortizacija	(36.042)	(50.713)	(26.163)	(5.854)	–	–	(10.193)	(128.965)
Neto knjigovodstvena vrijednost	272.388	14.952	13.729	1.234	3.495	83.621	6.966	396.385

u tisućama kuna

	Zemljište i zgrade	Računala	Namještaj i oprema	Motorna vozila	Ostala imovina	Investicije u tijeku	Softver i licencije	Ukupno
Stanje 31. prosinca 2006.								
Nabavna ili revalorizirana vrijednost	308.430	65.665	39.892	7.088	3.495	83.621	17.159	525.350
Akumulirana amortizacija	(36.042)	(50.713)	(26.163)	(5.854)	–	–	(10.193)	(128.965)
Neto knjigovodstvena vrijednost	272.388	14.952	13.729	1.234	3.495	83.621	6.966	396.385
za godinu koja je završila 31. prosinca 2007.								
Početna neto knjigovodstvena vrijednost	272.388	14.952	13.729	1.234	3.495	83.621	6.966	396.385
Nove nabavke	–	–	–	–	162	54.051	–	54.213
Prijenos u upotrebu	234	9.834	4.292	4.827	94	(27.281)	8.000	–
Revalorizacija	134.620	–	–	–	–	–	–	134.620
Neto otpisi i isknjiženje	–	(9)	(7)	–	–	–	–	(16)
Amortizacijski trošak za razdoblje	(6.277)	(10.481)	(4.388)	(1.738)	–	–	(4.792)	(27.676)
Zaključno neto knjigovodstveno stanje	400.965	14.296	13.626	4.323	3.751	110.391	10.174	557.526
Stanje 31. prosinca 2007.								
Nabavna ili revalorizirana vrijednost	403.921	73.992	43.717	9.798	3.751	110.391	25.160	670.730
Akumulirana amortizacija	(2.956)	(59.696)	(30.091)	(5.475)	–	–	(14.985)	(113.204)
Neto knjigovodstvena vrijednost	400.965	14.296	13.626	4.323	3.751	110.391	10.174	557.526

Posljednju revalorizaciju imovine (zemljišta i zgrada) proveli su 2007. godine neovisni stručnjaci. Fer vrijednost je određena na temelju tržišnih podataka. Kad bi se zemljište i zgrade vodili prema trošku nabave umanjeno za amortizaciju, neto knjigovodstvena vrijednost na dan 31. prosinca 2007. bila bi 29.862 tisuće kuna. Dugotrajna materijalna imovina Hrvatske narodne banke nije opterećena ni hipotekarnim ni fiducijarnim teretom.

Bilješka br. 18 – Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama

u tisućama kuna

	31.12.2007.	31.12.2006.
Obvezna pričuva u kunama	22.275.561	20.478.212
Obvezna pričuva u stranoj valuti	14.249.760	16.570.612
Ostali primljeni depoziti domaćih banaka	8.352.233	8.552.488
Primljeni depoziti stranih banaka i drugih financijskih institucija	17.210	18.890
Sredstva izdvojena po nalogu suda	2.898	3.665
Obvezni blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke u kunama	1.991.118	–
	46.888.780	45.623.867

Bilješka br. 19 – Obveze prema državi i državnim institucijama

u tisućama kuna

	31.12.2007.	31.12.2006.
Kunski depoziti	143.151	220.882
Devizni depoziti	73.317	13.475
	216.468	234.357

Bilješka br. 20 – Obveze prema Međunarodnome monetarnom fondu

u tisućama kuna

	31.12.2007.	31.12.2006.
Mjenice nominirane u kunama	2.864.694	3.054.978
Ostali računi Međunarodnoga monetarnog fonda	7.200	7.678
	2.871.894	3.062.656

Kunske mjenice odnose se na članstvo Republike Hrvatske u Međunarodnome monetarnom fondu.

Bilješka br. 21 – Obračunate kamate i ostale obveze

u tisućama kuna

	31.12.2007.	31.12.2006.
Obračunate kamate	24.044	19.157
Obveze prema zaposlenicima	5.924	5.305
Porezi i doprinosi	5.668	4.775
Obveze prema Ministarstvu financija	490.160	110.573
Obveze prema dobavljačima	20.320	9.990
Ostale obveze	78.172	67.666
	624.288	217.466

U okviru ostalih obveza su i dugoročne rezervacije za troškove i rizike, od kojih se na rezervacije za sudske sporove odnosi 18.310 tisuća kuna (2006.: 15.310 tisuća kuna), a na rezervacije za primanja zaposlenika 16.180 tisuća kuna (2006.: 13.334 tisuće kuna).

Bilješka br. 22 – Kapital

Kapital Hrvatske narodne banke sastoji se od temeljnoga kapitala i pričuva.

Temeljni kapital u iznosu od 2.500.000 tisuća kuna drži isključivo Republika Hrvatska, nije prenosiv i ne može biti predmetom zaduživanja.

Pričuve se sastoje od općih i posebnih pričuva. Opće pričuve formiraju se radi pokrića općih rizika poslovanja Hrvatske narodne banke i njihova visina nije ograničena, a formiraju se u skladu sa Zakonom o Hrvatskoj narodnoj banci. Posebne pričuve formiraju se radi pokrića identificiranih gubitaka u skladu s odlukom koju donosi Savjet Hrvatske narodne banke.

Iz viška prihoda nad rashodima u opće pričuve Hrvatske narodne banke raspoređeno je 747.935 tisuća kuna u 2007. godini.

Bilješka br. 23 – Potencijalne i preuzete obveze i sustav trezorskih zaliha

Sudski sporovi: Na dan 31. prosinca 2007. u tijeku je bilo nekoliko pravnih sporova. Prema mišljenju rukovodstva i internih pravnih savjetnika Hrvatske narodne banke postoji mogućnost da Hrvatska narodna banka izgubi neke sporove, te su stoga rezervirana sredstva za potencijalne gubitke u tim sporovima u iznosu od 18.310 tisuća kuna (vidi bilješku br. 21).

Preuzete obveze za kapitalna ulaganja: Na dan 31. prosinca 2007. Hrvatska narodna banka imala je preuzetih obveza za kapitalna ulaganja u iznosu od 33.414 tisuća kuna (2006.: 39.318 tisuća kuna).

Sustav trezorskih zaliha:

u tisućama kuna

	31.12.2007.	31.12.2006.
Novčanice i kovani novac koji nisu u optjecaju	84.762.350	85.105.450
Zalihe državnih biljega i obrazaca mjenica	244.349	244.310
	85.006.699	85.349.760

Bilješka br. 24 – Novac

u tisućama kuna

	31.12.2007.	31.12.2006.
Gotovina	4.372	4.481
Sredstva na tekućim računima kod stranih banaka	3.840	3.772
Sredstva u posebnim pravima vučenja (SDR) i depoziti kod MMF-a	5.576	5.299
	13.788	13.552

Bilješka br. 25 – Raspoređivanje

u tisućama kuna

	31.12.2007.	31.12.2006.
Višak prihoda nad rashodima	1.232.643	270.184
Raspoređeno u opće pričuve	(747.935)	(165.413)
Raspoređeno u državni proračun	(484.708)	(104.771)
	–	–

Bilješka br. 26 – Upravljanje rizicima

Hrvatska narodna banka ulaže u financijske instrumente primjerene za središnje banke. Pozornost se pridaje praćenju kreditnoga, valutnoga, kamatnoga i ostalih vrsta rizika. Dobit od ulaganja imovine Hrvatske narodne banke u skladu je s preuzetim rizicima, a odražava osnovna načela ulaganja Hrvatske narodne banke – sigurnost i likvidnost.

Bilješka br. 27 – Kreditni rizik

Hrvatska narodna banka izložena je kreditnom riziku koji proizlazi iz mogućnosti da druga ugovorna strana ne ispunji svoje obveze, te stoga kontinuirano prati kreditne rejtinge država i financijskih institucija kod kojih ulaže međunarodne pričuve.

Hrvatska narodna banka ulaže devizna sredstva samo kod država i financijskih institucija najvišega kreditnog rejtinga, uz utvrđivanje limita ulaganja za pojedine države i pojedine financijske institucije.

Zemljopisna koncentracija imovine i obveza:

u tisućama kuna

	Ukupna imovina	Ukupne obveze
Stanje 31. prosinca 2007.		
Hrvatska	4.895.365	67.042.725
Zemlje OECD-a	65.107.550	52
SAD	5.978.000	2.871.894
Ostale zemlje	373	–
	75.981.288	69.914.671

u tisućama kuna

	Ukupna imovina	Ukupne obveze
Stanje 31. prosinca 2006.		
Hrvatska	4.441.191	63.380.723
Zemlje OECD-a	60.940.124	2.238
SAD	6.249.178	3.062.656
Ostale zemlje	397	–
	71.630.890	66.445.617

Bilješka br. 28 – Valutni rizik

Hrvatska narodna banka većinu svoje imovine drži u stranoj valuti (međunarodne pričuve). Zbog toga je izloženost Hrvatske narodne banke valutnom riziku velika, posljedica čega su velike oscilacije Računa dobiti i gubitka, i to zbog utjecaja tečajnih razlika na konačni financijski rezultat.

Slijedi analiza značajnih sredstava i obveza po pojedinim valutama:

u tisućama kuna

	EUR	USD	XDR	Ostale strane valute	HRK	Ukupno
Stanje 31. prosinca 2007.						
Imovina						
Gotovina i sredstva na tekućim računima kod drugih banaka	3.484	1.718	–	2.958	52	8.212
Depoziti kod drugih banaka	29.506.939	3.575.584	–	34.005	14.312	33.130.840
Vrijednosni papiri namijenjeni trgovanju	28.605.007	6.354.330	–	–	–	34.959.337
Kredit	–	–	–	–	4.163.719	4.163.719
Sredstva kod MMF-a	–	–	2.878.705	–	–	2.878.705
Ulaganja u vlasničke vrijednosne papire	77	–	39.158	–	16.137	55.372
Obračunate kamate i ostala imovina	77.285	10.606	9	5	139.672	227.577
Materijalna i nematerijalna imovina	–	–	–	–	557.526	557.526
Ukupna imovina	58.192.792	9.942.238	2.917.872	36.968	4.891.418	75.981.288
Obveze						
Novčanice i kovani novac u optjecaju	–	–	–	–	19.313.241	19.313.241
Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	14.184.516	65.245	–	–	32.639.019	46.888.780
Obveze prema državi i državnim institucijama	37.155	573	–	35.588	143.152	216.468
Obveze prema MMF-u	–	–	2.871.894	–	–	2.871.894
Obračunate kamate i ostale obveze	7.752	64	–	–	616.472	624.288
Ukupne obveze	14.229.423	65.882	2.871.894	35.588	52.711.884	69.914.671
Neto bilanca	43.963.369	9.876.356	45.978	1.380	(47.820.466)	6.066.617
Stanje 31. prosinca 2006.						
Ukupna imovina	54.780.608	9.299.255	3.111.105	2.793	4.437.129	71.630.890
Ukupne obveze	16.451.199	133.174	3.062.656	1.952	46.796.636	66.445.617
Neto bilanca	38.329.409	9.166.081	48.448	841	(42.359.506)	5.185.273

Bilješka br. 29 – Kamatni rizik

Hrvatska narodna banka izložena je učincima promjena tržišnih kamatnih stopa na svoj financijski položaj i novčane tokove. Zbog primjene vrlo strogo definiranih smjernica izloženost Hrvatske narodne banke kamatnom riziku vrlo je mala i u skladu je s osnovnim načelom ulaganja međunarodnih pričuva – sigurnošću i likvidnošću.

u tisućama kuna

	Do 1 mjesec	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 mj. do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Beskamatno	Ukupno
Stanje 31. prosinca 2007.						
Imovina						
Gotovina i sredstva na tekućim računima kod drugih banaka	–	–	–	–	8.212	8.212
Depoziti kod drugih banaka	26.240.588	6.875.940	–	–	14.312	33.130.840
Vrijednosni papiri namijenjeni trgovanju	34.959.337	–	–	–	–	34.959.337
Kredit	4.163.719	–	–	–	–	4.163.719
Sredstva kod MMF-a	1.486	–	–	–	2.877.219	2.878.705
Ulaganja u vlasničke vrijednosne papire	–	–	–	–	55.372	55.372
Obračunate kamate i ostala imovina	–	–	–	–	227.577	227.577
Materijalna i nematerijalna imovina	–	–	–	–	557.526	557.526
Ukupna imovina	65.365.130	6.875.940	–	–	3.740.218	75.981.288
Obveze						
Novčanice i kovani novac u optjecaju	–	–	–	–	19.313.241	19.313.241
Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	37.282.101	–	1.991.118	–	7.615.561	46.888.780
Obveze prema državi i državnim institucijama	13.206	–	–	–	203.262	216.468
Obveze prema MMF-u	–	–	–	–	2.871.894	2.871.894
Obračunate kamate i ostale obveze	–	–	–	–	624.288	624.288
Ukupne obveze	37.295.307	–	1.991.118	–	30.628.246	69.914.671
Neto bilanca	28.069.823	6.875.940	(1.991.118)	–	(26.888.028)	6.066.617
Stanje 31. prosinca 2006.						
Ukupna imovina	62.214.572	5.689.559	–	–	3.726.759	71.630.890
Ukupne obveze	37.073.429	–	–	–	29.372.188	66.445.617
Neto bilanca	25.141.143	5.689.559	–	–	(25.645.429)	5.185.273

Bilješka br. 29 – Kamatni rizik (nastavak)

U tablici su sažeto prikazane važeće kamatne stope na dan 31. prosinca 2007. za najznačajnije monetarne financijske instrumente:

u postocima

Stanje 31. prosinca 2007.	EUR	USD	XDR	HRK
Sredstva				
Tekući računi kod drugih banaka	3,00	1,49	–	–
Posebna prava vučenja (SDR)	–	–	3,50	–
Depoziti kod drugih banaka	4,15	4,56	–	–
Vrijednosni papiri namijenjeni trgovanju	3,98	3,24	–	–
Kredit	–	–	–	7,5
Obveze				
Obveze prema domaćim bankama	2,00	2,13	–	0,75
Obveze prema MMF-u	–	–	–	–
Obveze prema stranim bankama	–	–	–	–

u postocima

Stanje 31. prosinca 2006.	EUR	USD	XDR	HRK
Sredstva				
Tekući računi kod drugih banaka	–	–	–	–
Posebna prava vučenja (SDR)	–	–	4,07	–
Depoziti kod drugih banaka	3,55	5,22	–	–
Vrijednosni papiri namijenjeni trgovanju	3,82	4,96	–	–
Kredit	–	–	–	3,50
Obveze				
Obveze prema domaćim bankama	1,75	2,63	–	0,75
Obveze prema MMF-u	–	–	–	–
Obveze prema stranim bankama	–	–	–	–

Bilješka br. 30 – Likvidnosni rizik

Likvidnosni rizik proizlazi iz nemogućnosti podmirenja dospjelih obveza ili ostalih obveza iz poslovanja Hrvatske narodne banke. Zbog toga Hrvatska narodna banka svojom strategijom upravljanja deviznom likvidnošću mora dnevno osigurati dostatnu raspoloživost sredstava za namiru svih dospjelih i ugovorenih obveza.

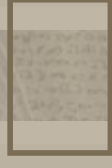
U sljedećoj tablici financijska imovina i financijske obveze Hrvatske narodne banke razvrstani su prema preostalom vremenu od datuma bilance do ugovornog roka dospijeca.

u tisućama kuna

Stanje 31. prosinca 2007.	Do 1 mjesec	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 mj. do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Dulje od 5 godina	Ukupno
Imovina						
Gotovina i sredstva na tekućim računima kod drugih banaka	8.212	–	–	–	–	8.212
Depoziti kod drugih banaka	26.240.588	6.875.940	–	–	14.312	33.130.840
Vrijednosni papiri namijenjeni trgovanju	34.959.337	–	–	–	–	34.959.337
Kredit	4.163.600	–	–	–	119	4.163.719
Sredstva kod MMF-a	1.486	–	–	–	2.877.219	2.878.705
Ulaganja u vlasničke vrijednosne papire	–	–	–	–	55.372	55.372
Obračunate kamate i ostala imovina	58.647	51.253	12.159	101.328	4.190	227.577
Materijalna i nematerijalna imovina	–	4.191	–	–	553.335	557.526
Ukupna imovina	65.431.870	6.931.384	12.159	101.328	3.504.547	75.981.288
Obveze						
Novčanice i kovani novac u optjecaju	–	–	–	–	19.313.241	19.313.241
Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	46.871.570	–	–	–	17.210	46.888.780
Obveze prema državi i državnim institucijama	216.468	–	–	–	–	216.468
Obveze prema MMF-u	–	–	–	–	2.871.894	2.871.894
Obračunate kamate i ostale obveze	55.957	493.141	34.490	38.126	2.574	624.288
Ukupne obveze	47.143.995	493.141	34.490	38.126	22.204.919	69.914.671
Neto neusklađenost likvidnosti	18.287.875	6.438.243	(22.331)	63.202	(18.700.372)	6.066.617
Stanje 31. prosinca 2006.						
Ukupna imovina	62.291.333	5.713.284	8.138	70.068	3.548.067	71.630.890
Ukupne obveze	45.879.456	110.573	28.645	38.126	20.388.817	66.445.617
Neto neusklađenost likvidnosti	16.411.877	5.602.711	(20.507)	31.942	(16.840.750)	5.185.273

Rukovodstvo i unutrašnji ustroj Hrvatske narodne banke

Članovi Savjeta i rukovodstvo Hrvatske narodne banke

Članovi Savjeta Hrvatske narodne banke

Predsjednik Savjeta
dr. sc. ŽELJKO ROHATINSKI

prof. dr. sc. BORIS COTA
DAVOR HOLJEVAC
prof. dr. sc. VLADO LEKO
dr. sc. BRANIMIR LOKIN
dr. sc. ŽELJKO LOVRINČEVIĆ
RELJA MARTIĆ
mr. sc. ADOLF MATEJKA
prof. dr. sc. SILVIJE ORSAG
mr. sc. TOMISLAV PRESEČAN
prof. dr. sc. JURE ŠIMOVIĆ
dr. sc. SANDRA ŠVALJEK
dr. sc. MLADEN VEDRIŠ
prof. dr. sc. BORIS VUJČIĆ

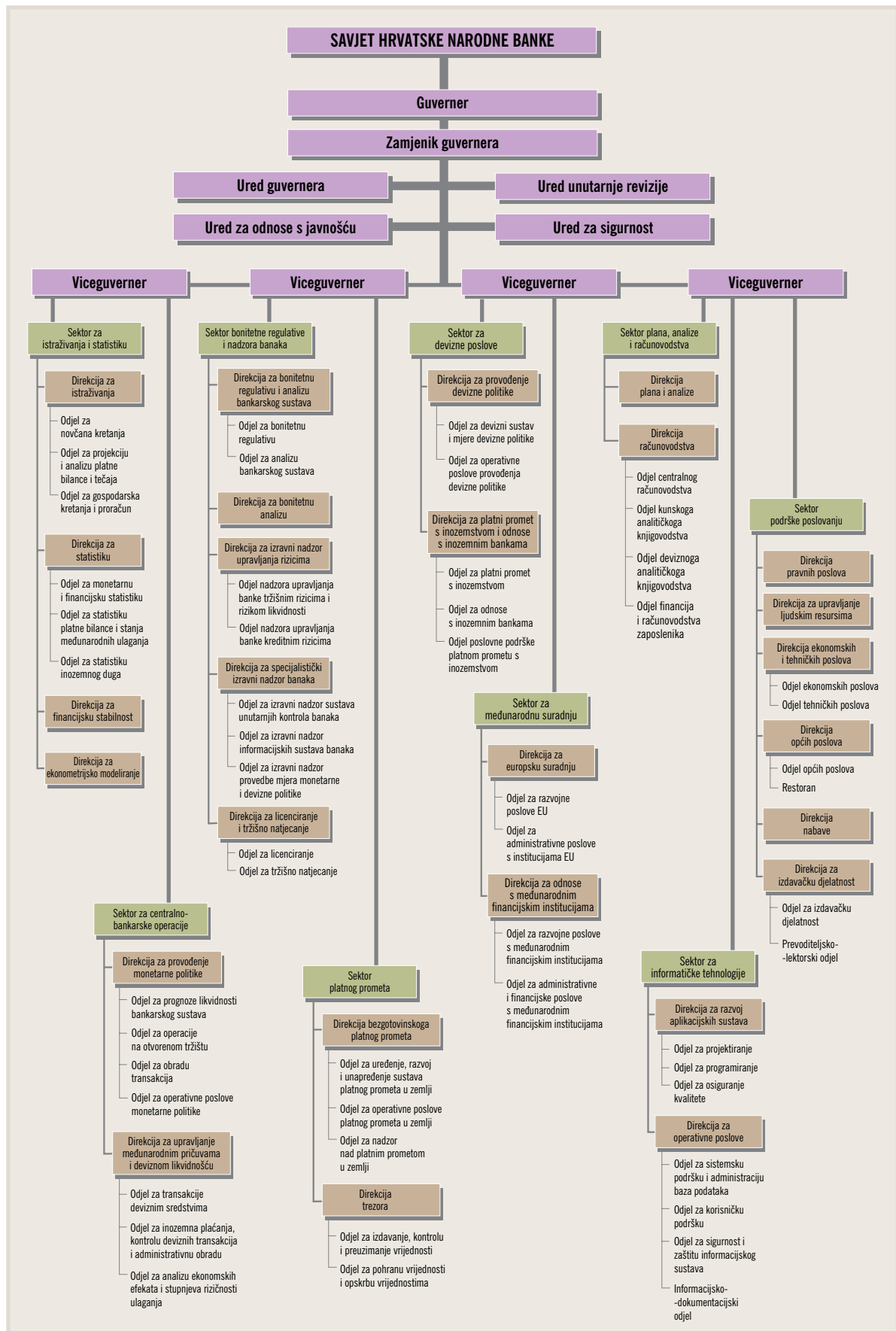
Rukovodstvo Hrvatske narodne banke

dr. sc. ŽELJKO ROHATINSKI, guverner
prof. dr. sc. BORIS VUJČIĆ, zamjenik guvernera
DAVOR HOLJEVAC, viceguverner
RELJA MARTIĆ, viceguverner
mr. sc. ADOLF MATEJKA, viceguverner
mr. sc. TOMISLAV PRESEČAN, viceguverner

Izvršni direktori

Sektor za istraživanja i statistiku – mr. sc. LJUBINKO JANKOV
Sektor za centralnobankarske operacije – IRENA KOVAČEC
Sektor za devizne poslove –
Sektor bonitetne regulative i nadzora banaka – ŽELJKO JAKUŠ
Sektor plana, analize i računovodstva – mr. sc. DIANA JAKELIĆ
Sektor platnog prometa – NEVEN BARBAROŠA
Sektor za informatičke tehnologije – mr. sc. MARIO ŽGELA
Sektor podrške poslovanju – BORIS NINIĆ
Sektor za međunarodnu suradnju – mr. sc. MICHAEL FAULEND

Unutrašnji ustroj Hrvatske narodne banke

Popis banaka
i stambenih štedionica
31. prosinca 2007.

Popis banaka

BANCO POPOLARE CROATIA d.d.

Savska 131
10000 Zagreb
Tel.: + 385 1/6345-666
Telefaks: + 385 1/6190-615
SWIFT: BPCRHR22

BANKA BROD d.d.

I. pl. Zajca 21
35000 Slavonski Brod
Tel.: + 385 35/ 445-711
Telefaks: + 385 35/ 445-755
SWIFT: BBRDHR22

BANKA KOVANICA d.d.

P. Preradovića 29
42000 Varaždin
Tel.: + 385 42/403-403
Telefaks: + 385 42/212-148
SWIFT: SKOVHR22

BANKA SPLITSKO-DALMATINSKA d.d.

114. brigade 9
21000 Split
Tel.: + 385 21/540-280
Telefaks: + 385 21/540-290
SWIFT: DALMHR22

CENTAR BANKA d.d.

Amruševa 6
10000 Zagreb
Tel.: + 385 1 /4803-444
Telefaks: + 385 1/4803-441
SWIFT: CBZGHR2X

CREDO BANKA d.d.

Zrinsko-Frankopanska 58
21000 Split
Tel.: + 385 21/380-655
Telefaks: + 385 21/380-682
SWIFT: CDBSHR22

CROATIA BANKA d.d.

Kvaternikov trg 9
10000 Zagreb
Tel.: + 385 1/2391-111
Telefaks: + 385 1/2332-470
SWIFT: CROAHR2X

ERSTE & STEIERMÄRKISCHE BANK d.d.

Jadranski trg 3a
51000 Rijeka
Tel.: + 385 51/208-211
Telefaks: + 385 51/330-525
SWIFT: ESBCHR22

HRVATSKA POŠTANSKA BANKA d.d.

Jurišićeva 4
10000 Zagreb
Tel.: + 385 1/4804-539
Telefaks: + 385 1/4804-528
SWIFT: HPBZHR2X

HYPOTHEK-BANK ADRIA d.d.

Slavonska avenija 6
10000 Zagreb
Tel.: + 385 1/6030-063
Telefaks: + 385 1/6035-100
SWIFT: HAABHR22

IMEX BANKA d.d.

Tolstojeva 6
21000 Split
Tel.: + 385 21/406-100
Telefaks: + 385 21/348-453
SWIFT: IMXXHR22

ISTARSKA KREDITNA BANKA UMAG d.d.

Ernesta Miloša 1
52470 Umag
Tel.: + 385 52/702-300
Telefaks: + 385 52/702-388
SWIFT: ISKBHR2X

JADRANSKA BANKA d.d.

A. Starčevića 4
22000 Šibenik
Tel.: + 385 22/242-242
Telefaks: + 385 22/335-881
SWIFT: JADRHR2X

KARLOVAČKA BANKA d.d.

I. G. Kovačića 1
47000 Karlovac
Tel.: + 385 47/614-200
Telefaks: + 385 47/614-206
SWIFT: KALCHR2X

KREDITNA BANKA ZAGREB d.d.

Ul. grada Vukovara 74
10000 Zagreb
Tel.: + 385 1/6167-300
Telefaks: + 385 1/6116-466
SWIFT: KREZHR2X

KVARNER BANKA d.d.

Mljekarski trg 3
51000 Rijeka
Tel.: + 385 51/353-555
Telefaks: + 385 51/353-566
SWIFT: BFKKHR22

MEĐIMURSKA BANKA d.d.

V. Morandinija 37
40000 Čakovec
Tel.: + 385 40/370-500
Telefaks: + 385 40/370-623
SWIFT: MBCKHR2X

NAVA BANKA d.d.

Tratinska 27
10000 Zagreb
Tel.: + 385 1/3656-777
Telefaks: + 385 1/3656-700
SWIFT: NAVBHR22

OTP BANKA HRVATSKA d.d.

Domovinskog rata 3
23000 Zadar
Tel.: +385 23/201-500
Telefaks: +385 23/201-859
SWIFT: OTPVHR2X

PARTNER BANKA d.d.

Vončinina 2
10000 Zagreb
Tel.: + 385 1/4602-260
Telefaks: + 385 1/4602-288
SWIFT: PAZGHR2X

PODRAVSKA BANKA d.d.

Opatička 1a
48300 Koprivnica
Tel.: + 385 48/65-50
Telefaks: + 385 48/622-542
SWIFT: PDKCHR2X

PRIMORSKA BANKA d.d.

Scarpina 7
51000 Rijeka
Tel.: + 385 51/355-704
Telefaks: +385 51/332-762
SWIFT: SPRMHR22

PRIVREDNA BANKA ZAGREB d.d.

F. Račkoga 6
10000 Zagreb
Tel.: + 385 1/4723-344
Telefaks: + 385 1/4723-131
SWIFT: PBZGHR2X

RAIFFEISENBANK AUSTRIA d.d.

Petrinjska 59
10000 Zagreb
Tel.: + 385 1/4566-466
Telefaks: + 385 1/4566-481
SWIFT: RZBHHR2X

SAMOBORSKA BANKA d.d.

Trg kralja Tomislava 8
10430 Samobor
Tel.: + 385 1/3362-530
Telefaks: + 385 1/3361-523
SWIFT: SMBRHR22

SLATINSKA BANKA d.d.

Vladimira Nazora 2
33520 Slatina
Tel.: + 385 33/551-526
Telefaks: + 385 33/551-138
SWIFT: SBSLHR2X

SLAVONSKA BANKA d.d.

Kapucinska 29
31000 Osijek
Tel.: + 385 31/231-231
Telefaks: + 385 31/201-039
SWIFT: SLBOHR2X

SOCIÉTÉ GÉNÉRALE – SPLITSKA BANKA d.d.

R. Boškovića 16
21000 Split
Tel.: + 385 21/304-304
Telefaks: + 385 21/312-586
SWIFT: SOGEHR22

ŠTEDBANKA d.d.

Slavonska avenija 3
10000 Zagreb
Tel.: 385 1/6306-666
Telefaks: 385 1/6187-016
SWIFT: STEDHR22

VABA d.d. BANKA VARAŽDIN

Aleja kralja Zvonimira 1
42000 Varaždin
Tel.: + 385 42/659-400
Telefaks: + 385 42/659-401
SWIFT: VBVZHR22

VENETO BANKA d.d.

Draškovićeve 58
10000 Zagreb
Tel.: + 385 1/4802-666
Telefaks: + 385 1/4802-685
SWIFT: CCBZHR2X

ZAGREBAČKA BANKA d.d.

Paromlinska 2
10000 Zagreb
Tel.: + 385 1/6104-000
Telefaks: + 385 1/6110-555
SWIFT: ZABHR2X

VOLKSBANK d.d.

Varšavska 9
10000 Zagreb
Tel.: + 385 1/4801-300
Telefaks: + 385 1/4801-365
SWIFT: VBCRHR22

Popis predstavništva inozemnih banaka

BANK FÜR KÄRNTEN UND STEIERMARK AG, Zagreb
COMMERZBANK AKTIENGESELLSCHAFT, Zagreb
DEUTSCHE BANK AG, Zagreb
KOMERCIJALNA BANKA A.D., Zagreb
LHB INTERNATIONALE HANDELSBANK AG, Zagreb
UNION DE BANQUES ARABES ET FRANÇAISES–UBAF, Zagreb

Popis stambenih štedionica

HPB – STAMBENA ŠTEDIONICA d.d.

Praška 5
10000 Zagreb
Tel.: + 385 1/4805-008
Telefaks: + 385 1/4888-164

PBZ STAMBENA ŠTEDIONICA d.d.

Radnička cesta 44
10000 Zagreb
Tel.: + 385 1/6363-730
Telefaks: + 385 1/6363-731

PRVA STAMBENA ŠTEDIONICA d.d.

Savska 60
10000 Zagreb
Tel.: + 385 1/6065-111
Telefaks: + 385 1/6065-120

**RAIFFEISEN STAMBENA
ŠTEDIONICA d.d.**

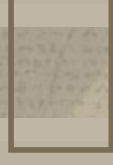
Radnička cesta 47
10000 Zagreb
Tel.: + 385 1/6006-100
Telefaks: +385 1/6006-199

**WÜSTENROT STAMBENA
ŠTEDIONICA d.d.**

Heinzlova 33a
10000 Zagreb
Tel.: + 385 1/4803-788
Telefaks: + 385 1/4803-798

Statistički pregled

Klasifikacija i iskazivanje podataka o potraživanjima i obvezama

Podaci o potraživanjima i obvezama financijskih institucija klasificiraju se prema institucionalnim sektorima i financijskim instrumentima. Institucionalni sektori su sljedeći: financijske institucije, središnja država, ostali domaći sektori i inozemstvo. Sektor financijske institucije obuhvaća sljedeće podsektore: središnja banka, banke, ostale bankarske institucije i nebankarske financijske institucije. Središnja banka je Hrvatska narodna banka. Banke su institucije kojima je Hrvatska narodna banka izdala odobrenje za obavljanje bankarskih poslova u skladu sa Zakonom o bankama, uključujući i štedionice u prijelaznom razdoblju. U sektor banke ne uključuju se banke u stečaju i bivše filijale banaka čije je sjedište izvan Republike Hrvatske. Ostale bankarske institucije su stambene štedionice, štedno-kreditne zadruge i investicijski fondovi. Nebankarske financijske institucije su financijske institucije koje nisu klasificirane kao banke ili kao ostale bankarske institucije (npr. društva za osiguranje, mirovinski fondovi).

Središnja država obuhvaća podsektor Republika Hrvatska i podsektor republički fondovi. Do prosinca 2003. godine podsektor Republika Hrvatska obuhvaćao je organe državne uprave, uključujući Hrvatske ceste, Hrvatske autoceste, Državnu agenciju za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka, a podsektor republički fondovi obuhvaća Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatski fond za privatizaciju, Hrvatske vode i Hrvatsku banku za obnovu i razvitak.

Od siječnja 2004. godine Hrvatske ceste, Hrvatske autoceste te Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka reklasificirani su iz podsektora Republika Hrvatska u podsektor republički fondovi.

Ostali domaći sektori su: organi lokalne države, državna i ostala trgovačka društva te stanovništvo, uključujući obrtnike i neprofitne institucije koje pružaju usluge stanovništvu. Podsektor ostala trgovačka društva obuhvaća i banke u stečaju. U pojedinim tablicama ostali domaći sektori dijele se u sljedeće podsektore: lokalna država, koja obuhvaća jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, trgovačka društva, koja obuhvaćaju državna i ostala trgovačka društva, te stanovništvo, koje uključuje i obrtnike i neprofitne institucije.

Sektor inozemstvo obuhvaća strane fizičke i pravne osobe.

Svi podaci o potraživanjima i obvezama odnose se na stanje na kraju razdoblja, pri čemu se devizne pozicije iskazuju u kunskoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja.

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati

na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Primarni novac	Novčana masa M1	Novčana masa M1a	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani	Mjesečne stope rasta					
								Primarni novac	Novčana masa M1	Novčana masa M1a	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani
1998.	prosinac	9.954,2	13.531,4	13.615,2	57.340,3	44.626,8	59.792,0	7,24	6,92	6,59	2,51	3,73	0,25
1999.	prosinac ^a	10.310,0	13.858,9	13.965,7	56.659,3	40.003,8	55.875,8	4,53	5,46	5,48	2,28	0,35	-4,58
2000.	prosinac	11.717,3	18.030,3	18.256,4	73.061,1	44.043,9	60.883,8	7,32	10,04	9,89	3,66	10,46	2,66
2001.	prosinac	17.803,2	23.703,5	23.936,5	106.071,4	57.410,0	74.964,5	8,01	13,00	11,96	11,65	3,40	1,16
2002.	prosinac	23.027,9	30.869,8	31.876,7	116.141,8	83.324,4	97.463,7	10,72	6,11	6,79	1,65	7,92	2,15
2003.	prosinac	30.586,2	33.888,7	34.630,9	128.893,1	96.121,7	111.661,4	8,90	1,78	1,93	0,14	3,11	0,66
2004.	prosinac	33.924,4	34.562,1	35.186,5	139.947,7	108.205,1	127.308,6	8,69	2,86	2,68	0,23	2,15	1,99
2005.	prosinac	40.390,8	38.817,1	39.855,4	154.647,0	131.343,2	149.168,3	9,38	4,34	3,87	-0,02	1,84	1,94
2006.	prosinac	46.331,2	48.521,0	49.141,7	182.458,6	154.844,1	183.379,5	3,17	4,75	4,07	1,57	3,38	2,99
2007.	siječanj	43.729,2	45.965,6	46.605,6	183.027,9	154.799,8	184.322,9	-5,62	-5,27	-5,16	0,31	-0,03	0,51
	veljača	44.284,7	45.410,8	46.089,0	182.698,5	154.776,8	186.515,0	1,27	-1,21	-1,11	-0,18	-0,01	1,19
	ožujak	45.565,2	46.753,3	47.411,2	185.021,5	155.897,7	191.582,3	2,89	2,96	2,87	1,27	0,72	2,72
	travanj	45.589,9	47.852,4	48.495,5	187.054,2	156.417,0	194.132,5	0,05	2,35	2,29	1,10	0,33	1,33
	svibanj	46.564,7	48.677,0	49.327,4	189.643,1	159.479,1	196.560,0	2,14	1,72	1,72	1,38	1,96	1,25
	lipanj	48.416,1	51.560,7	52.188,8	194.446,1	162.586,3	199.620,1	3,98	5,92	5,80	2,53	1,95	1,56
	srpanj	48.931,4	54.142,1	54.918,2	201.254,3	163.498,0	199.132,8	1,06	5,01	5,23	3,50	0,56	-0,24
	kolovoz	48.791,2	53.735,4	54.528,0	207.386,8	163.275,5	200.401,2	-0,29	-0,75	-0,71	3,05	-0,14	0,64
	rujan	50.941,0	49.909,0	50.584,4	197.707,5	152.725,9	202.290,3	4,41	-7,12	-7,23	-4,67	-6,46	0,94
	listopad	48.280,0	53.183,8	53.952,0	204.409,6	158.467,2	204.273,4	-5,22	6,56	6,66	3,39	3,76	0,98
	studenj	50.055,2	54.237,8	55.022,9	207.629,0	160.693,7	205.380,1	3,68	1,98	1,98	1,57	1,41	0,54
	prosinac	51.923,9	57.878,3	58.663,4	215.822,1	166.375,5	210.828,4	3,73	6,71	6,62	3,95	3,54	2,65

^a Plasmani su jednokratno smanjeni u iznosu od 2.759,4 milijuna kuna.

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati

U tablici se iskazuju podaci o nekim osnovnim monetarnim i kreditnim agregatima te njihove mjesečne stope rasta. U rujnu 1999. godine provedena je revizija svih monetarnih agregata. U starijim publikacijama HNB-a podaci o potraživanjima i obvezama štedionica nisu obuhvaćeni u izračunu monetarnih agregata.

Primarni novac u cijelosti je preuzet iz Bilance Hrvatske narodne banke (Tablica C1).

Novčana masa M1 definirana je jednako kao i istoimena pozicija u Bilanci monetarnih institucija (Tablica B1) te obuhvaća gotov novac izvan banaka, depozite ostalih bankarskih institucija i ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke te depozitni novac kod banaka. Novčana masa M1a obuhvaća gotov novac izvan banaka i depozitni novac kod banaka uvećan za depozitni novac središnje države kod banaka.

Ukupna likvidna sredstva M4 obuhvaćaju novčanu masu M1, štedne i oročene depozite, devizne depozite te obveznice i instrumente tržišta novca (navedene komponente preuzete su iz Bilance monetarnih institucija (Tablica B1)).

Neto domaća aktiva definirana je kao razlika između ukupnih likvidnih sredstava i inozemne aktive (neto).

Plasmani su potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. udio tih banaka u monetarnom agregatu M1 iznosio je 259,3 mil. kuna, a u monetarnom agregatu M4 iznosio je 4.035,8 mil. kuna. Podaci za lipanj 1999. godine bit će uspoređivi s podacima za srpanj 1999. godine ako se stavka Plasmani banaka poveća za iznos od 3.513,5 mil. kuna.

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2006.		2007.										
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
AKTIVA													
1. Inozemna aktiva (neto)	27.614,5	28.228,1	27.921,7	29.123,8	30.637,2	30.164,1	31.859,8	37.756,3	44.111,3	44.981,5	45.942,5	46.935,3	49.446,5
2. Plasmani	200.328,9	201.829,7	202.306,8	209.243,1	208.975,9	211.326,8	215.740,2	218.028,5	219.778,8	221.613,8	218.920,7	220.429,4	226.076,1
2.1. Potraživanja od središnje države (neto)	16.949,4	17.506,8	15.791,8	17.660,8	14.843,4	14.766,9	16.120,0	18.895,7	19.377,6	19.323,5	14.647,2	15.049,4	15.247,7
2.2. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	181.031,9	182.620,3	184.725,1	189.738,0	192.275,2	194.671,9	197.749,9	197.408,8	198.568,8	200.517,6	202.503,7	203.595,2	207.398,7
2.3. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	1.029,5	559,2	659,9	675,0	813,7	493,0	476,8	454,8	570,4	449,8	477,5	561,0	1.640,0
2.4. Potraživanja od nebankarskih financijskih institucija	1.318,1	1.143,4	1.130,1	1.169,3	1.043,6	1.395,1	1.393,5	1.269,1	1.262,1	1.322,9	1.292,2	1.223,8	1.789,7
Ukupno (1+2)	227.943,3	230.057,8	230.228,5	238.366,9	239.613,0	241.490,9	247.599,9	255.784,8	263.890,1	266.595,3	264.863,2	267.364,7	275.522,6
PASIVA													
1. Novčana masa	48.521,0	45.965,6	45.410,8	46.753,3	47.852,4	48.677,0	51.560,7	54.142,1	53.735,4	49.909,0	53.183,8	54.237,8	57.878,3
2. Štedni i oročeni depoziti	44.836,8	45.964,9	46.568,7	46.765,9	47.247,1	48.559,8	49.832,0	50.364,3	51.297,6	47.519,0	50.330,3	51.873,9	53.644,9
3. Devizni depoziti	88.256,7	90.133,9	89.601,2	90.699,6	90.932,6	91.192,1	92.041,8	95.950,9	101.717,9	99.688,1	99.793,4	100.904,1	103.090,1
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	844,1	963,6	1.117,7	802,7	1.022,1	1.214,3	1.011,6	797,1	635,8	591,3	1.102,2	613,2	1.208,8
5. Ograničeni i blokirani depoziti	2.504,5	2.539,3	2.574,3	2.753,5	2.596,0	2.811,0	2.757,9	2.499,2	2.401,0	15.113,4	4.525,0	2.593,3	2.280,9
6. Ostalo (neto)	42.980,2	44.490,6	44.955,7	50.592,0	49.962,9	49.036,7	50.396,0	52.031,3	54.102,3	53.774,5	55.928,5	57.142,4	57.419,6
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	227.943,3	230.057,8	230.228,5	238.366,9	239.613,0	241.490,9	247.599,9	255.784,8	263.890,1	266.595,3	264.863,2	267.364,7	275.522,6

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija

Bilanca monetarnih institucija prikazuje konsolidirane podatke iz Bilance Hrvatske narodne banke (Tablica C1) i Konsolidirane bilance banaka (Tablica D1).

Inozemna aktiva (neto) jest razlika između zbroja inozemnih aktiva Hrvatske narodne banke i banaka i zbroja inozemnih pasiva Hrvatske narodne banke i banaka.

Plasmani su zbroj odgovarajućih stavki iz Bilance Hrvatske narodne banke i Konsolidirane bilance banaka, s tim da su potraživanja od središnje države iskazana neto, tj. umanjena za depozite središnje države kod Hrvatske narodne banke i kod banaka.

Novčana masa zbroj je gotovog novca izvan banaka, depozita ostalih bankarskih institucija kod Hrvatske narodne banke, depozita ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke i depozitnog novca kod banaka (stavka Depozitni novac iz Konsolidirane bilance banaka, Tablica D1.).

Stavke Štedni i oročeni depoziti, Devizni depoziti te Obveznice i instrumenti tržišta novca u cijelosti su preuzete iz Konsolidirane bilance banaka, dok je stavka Ograničeni i blokirani depoziti zbroj pripadnih stavki iz Bilance Hrvatske narodne banke (isključujući blokirane depozite banaka kod Hrvatske narodne banke) i Konsolidirane bilance banaka. Ostalo (neto) su neraspoređene stavke pasive umanjene za neraspoređene pozicije aktive.

Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive

Godina	Mjesec	Ukupan broj banaka	Banke klasificirane po veličini bilančne aktive						Ukupan broj štedionica	Štedionice klasificirane po veličini bilančne aktive		
			Manje od 100 mil. kn	Od 100 do manje od 500 mil. kn	Od 500 mil. do manje od 1 mlrd. kn	Od 1 do manje od 2 mlrd. kn	Od 2 do manje od 10 mlrd. kn	10 i više mlrd. kn		Manje od 10 mil. kn	Od 10 do manje od 100 mil. kn	100 i više mil. kn
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1998.	prosinac	60	3	26	8	11	10	2	33	4	25	4
1999.	prosinac	53	4	23	7	7	10	2	30	5	21	4
2000.	prosinac	45	3	15	9	6	10	2	29	5	19	5
2001.	prosinac	44	3	13	7	7	10	4	21	4	12	5
2002.	prosinac	46	4	13	7	9	8	5	10	3	5	2
2003.	prosinac	42	2	13	8	5	8	6	7	3	2	2
2004.	prosinac	39	1	12	9	6	5	6	6	3	3	–
2005.	prosinac	36	1	10	6	8	5	6	3	2	1	–
2006.	prosinac	35	2	6	5	10	4	8	3	2	1	–
2007.	siječanj	35	2	7	4	10	4	8	3	2	1	–
	veljača	35	2	7	4	10	4	8	3	2	1	–
	ožujak	35	2	6	5	10	4	8	3	2	1	–
	travanj	35	2	6	5	10	4	8	3	2	1	–
	svibanj	35	2	5	5	11	4	8	3	2	1	–
	lipanj	35	2	5	5	11	3	9	2	1	1	–
	srpanj	35	2	5	5	10	4	9	2	1	1	–
	kolovoz	35	2	5	5	9	5	9	2	1	1	–
	rujan	35	2	5	5	9	5	9	2	1	1	–
	listopad	35	2	6	3	10	5	9	2	1	1	–
	studenj	35	2	5	4	10	5	9	2	1	1	–
	prosinac	35	2	5	2	12	5	9	2	1	1	–

Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive

U tablici se iskazuje ukupan broj banaka i štedionica u prijelaznom razdoblju, koje mjesečno izvješćuju Hrvatsku narodnu banku i čije je poslovanje prikazano u Konsolidiranoj bilanci banaka. Monetarnom statistikom obuhvaćene su i institucije u likvidaciji, a do veljače 2005. godine i institucije koje su izgubile odobrenje za rad, a nisu pokrenule postupak likvidacije.

Posebna pravila izvješćivanja vrijedila su za štedionice do lipnja 1995. godine. Štedionice nisu bile obvezne izvješćivati središnju banku o svom poslovanju, tako da su u podacima do lipnja 1995. obuhvaćene samo štedionice koje su o svom poslovanju dragovoljno izvješćivale Hrvatsku narodnu banku. Od srpnja 1995. godine podacima su obuhvaćene sve registrirane štedionice.

U tablici se također iskazuje klasifikacija banaka i štedionica prema veličini bilančne aktive.

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2006.		2007.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	
AKTIVA														
1. Inozemna aktiva	64.088,2	67.633,1	70.260,7	70.279,2	69.956,6	69.077,7	66.973,2	68.683,3	67.507,0	64.042,8	65.957,8	66.644,0	68.177,8	
1.1. Zlato	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
1.2. Posebna prava vučenja	5,3	9,6	5,7	5,7	9,7	5,9	5,9	9,2	5,3	5,2	9,2	5,6	5,6	
1.3. Pričuvna pozicija kod MMF-a	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	
1.4. Efektivna i depoziti po viđenju u stranim bankama	7,2	26,8	26,5	26,3	26,1	26,0	26,4	26,1	26,1	5,4	5,7	5,4	7,2	
1.5. Oročeni depoziti u stranim bankama	33.243,0	36.171,4	38.690,7	38.638,0	38.530,5	37.771,7	35.769,7	36.863,8	35.280,8	32.067,2	32.048,9	32.632,0	33.204,4	
1.6. Plasmani u vrijednosne papire u devizama	30.831,2	31.423,9	31.536,6	31.607,9	31.388,9	31.272,7	31.169,8	31.782,9	32.193,4	31.963,8	33.892,7	33.999,8	34.959,3	
1.7. Nekonvertibilna devizna aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
2. Potraživanja od središnje države	0,9	–	–	–	0,0	–	–	–	0,8	–	0,8	1,7	1,0	
2.1. Potraživanja u kunama	0,9	–	–	–	0,0	–	–	–	0,8	–	0,8	1,7	1,0	
2.2. Potraživanja u devizama	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
3. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	64,0	64,0	64,0	64,0	64,0	64,0	64,0	64,0	68,0	68,0	68,0	68,0	67,9	
4. Potraživanja od banaka	3.911,5	457,2	1.202,2	2.639,5	2.821,4	3.788,9	5.670,4	4.954,3	4.915,6	7.090,8	1.897,4	3.514,0	4.178,3	
4.1. Krediti banaka	3.911,5	457,1	1.202,2	2.639,5	2.821,4	3.788,9	5.670,4	4.954,3	4.915,6	7.090,8	1.897,4	3.514,0	4.178,3	
Lombardni krediti	–	–	–	–	–	–	372,6	–	–	876,2	1.882,7	–	1.349,1	
Kratkoročni kredit za likvidnost	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Ostali krediti	14,5	14,6	14,5	14,7	14,8	14,7	14,7	14,5	14,5	14,4	14,7	14,6	14,7	
Obratne repo transakcije	3.897,0	442,5	1.187,7	2.624,8	2.806,6	3.774,2	5.283,1	4.939,8	4.901,1	6.200,3	–	3.499,4	2.814,5	
4.2. Dospjela nenaplaćena potraživanja	–	0,2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Ukupno (1+2+3+4+5)	68.064,6	68.154,3	71.527,0	72.982,8	72.842,1	72.930,6	72.707,6	73.701,7	72.491,5	71.201,7	67.924,0	70.227,7	72.425,1	
PASIVA														
1. Primarni novac	46.331,2	43.729,2	44.284,7	45.565,2	45.589,9	46.564,7	48.416,1	48.931,4	48.791,2	50.941,0	48.280,0	50.055,2	51.923,9	
1.1. Gotov novac izvan banaka	14.609,3	13.887,0	13.962,2	14.381,9	14.703,9	14.941,0	16.079,8	16.763,3	16.497,8	15.611,9	15.544,6	15.894,4	16.007,5	
1.2. Blagajne banaka	2.698,0	2.148,0	2.395,8	2.318,8	2.537,2	2.410,5	2.996,6	2.864,7	2.949,1	3.243,4	2.878,8	2.820,6	3.305,8	
1.3. Depoziti banaka	29.023,9	27.694,1	27.926,7	28.864,5	28.348,8	29.213,3	29.339,7	29.303,4	29.344,3	32.085,7	29.856,6	31.340,2	32.610,6	
Računi za namiru banaka	8.535,7	6.888,2	6.763,6	7.652,1	6.970,6	7.701,3	7.722,5	7.511,4	7.356,6	8.129,6	7.130,4	7.512,3	7.553,9	
Izdvojena obvezna pričuva	20.478,2	20.791,9	21.163,1	21.212,4	21.378,1	21.483,2	21.433,7	21.784,5	21.843,2	21.986,4	22.073,1	22.355,5	22.275,6	
Upisani obvezni blagajnički zapisi HNB-a	–	–	–	–	0,0	28,8	167,4	0,0	144,5	269,6	653,1	1.272,4	1.991,1	
Prekonočni depoziti	10,0	14,0	–	–	–	–	16,0	7,5	–	1.700,0	–	200,0	790,0	
1.4. Depoziti ostalih bankarskih institucija	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
1.5. Depoziti ostalih domaćih sektora	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
2. Ograničeni i blokirani depoziti	16.633,5	18.787,0	21.536,7	21.683,8	21.666,5	20.887,2	18.771,0	19.322,0	17.499,9	14.590,4	13.425,9	14.263,8	14.286,0	
2.1. Izdvojena devizna obvezna pričuva	16.576,7	18.720,5	21.473,7	21.616,1	21.598,5	20.821,4	18.711,0	19.285,6	17.470,9	14.546,9	13.399,8	14.239,5	14.257,5	
2.2. Ograničeni depoziti	56,9	66,4	63,0	67,7	68,1	65,8	60,0	36,4	29,0	43,6	26,1	24,3	28,6	
2.3. Blokirani devizni depoziti	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
3. Inozemna pasiva	18,9	19,1	17,0	15,7	14,0	18,1	17,0	15,6	15,7	14,3	14,3	18,4	17,2	
3.1. Krediti MMF-a	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
3.2. Obveze prema međunarodnim organizacijama	18,9	19,1	17,0	15,7	14,0	18,1	17,0	15,6	15,7	14,3	14,3	18,4	17,2	
3.3. Obveze prema stranim bankama	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,0	–	–	–	
4. Depoziti središnje države	188,0	252,1	472,3	175,0	238,1	327,5	288,0	115,1	351,4	249,0	261,3	134,0	199,1	
4.1. Depozitni novac	174,5	218,9	439,6	143,3	206,5	225,3	262,1	90,8	202,7	213,9	227,2	100,0	125,8	
Depozitni novac Republike Hrvatske	138,6	169,3	333,3	134,1	177,3	79,1	160,6	75,3	81,0	202,9	134,8	85,7	100,3	
Depozitni novac republičkih fondova	35,9	49,6	106,3	9,1	29,2	146,2	101,6	15,5	121,6	10,9	92,4	14,3	25,4	
4.2. Devizni depoziti Republike Hrvatske	13,5	33,2	32,7	31,8	31,7	102,2	25,8	24,3	148,7	35,1	34,1	33,9	73,3	
4.3. Blagajnički zapisi HNB-a	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
5. Blagajnički zapisi HNB-a	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
5.1. Blagajnički zapisi HNB-a u kunama	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
5.2. Blagajnički zapisi HNB-a u stranoj valuti	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
6. Kapitalški računi	5.408,8	5.889,9	5.741,0	6.066,1	5.855,6	5.855,0	5.760,5	5.866,5	6.365,5	6.067,9	6.605,3	6.432,1	6.664,5	
7. Ostalo (neto)	–515,8	–522,8	–524,8	–523,0	–522,1	–521,9	–545,0	–549,0	–532,1	–661,0	–662,7	–675,7	–665,6	
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7)	68.064,6	68.154,3	71.527,0	72.982,8	72.842,1	72.930,6	72.707,6	73.701,7	72.491,5	71.201,7	67.924,0	70.227,7	72.425,1	

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke

U tablici se iskazuju podaci o potraživanjima i obvezama monetarnih vlasti.

Inozemna aktiva obuhvaća sljedeće oblike deviznih i kunskih potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: zlato, posebna prava vučenja, pričuvna pozicija kod Međunarodnoga monetarnog fonda, efektivni strani novac u trezoru, sredstva na tekućim računima kod stranih banaka, oročeni depoziti kod stranih banaka i pripadajuće obračunate kamate, plasmani u vrijednosne papire u devizama i ostala potraživanja.

Potraživanja od središnje države su krediti i dospjela potraživanja od državnog proračuna Republike Hrvatske. Prema Zakonu o Hrvatskoj narodnoj banci, koji je na snazi od travnja 2001. godine, Hrvatska narodna banka ne može odobravati kredite Republici Hrvatskoj, pa se u okviru te stavke iskazuju samo dospjela potraživanja od državnog proračuna nastala na osnovi obavljanja platnog prometa, te na osnovi obveza izvršenih prema Međunarodnome monetarnom fondu i stranim bankama. Do travnja 2001. godine u kunske kredite državnog proračunu bili su svrstavani kratkoročni krediti odobreni za premošćivanje neusklađenosti između pritjecanja prihoda i izvršavanja rashoda državnog proračuna, dugoročni krediti odobreni na osnovi posebnih uredbi Vlade Republike Hrvatske i dospjela potraživanja od državnog proračuna, dok je stavka Devizni kredit državnog proračunu bila protustavka obvezi prema Međunarodnome monetarnom fondu nastaloj na osnovi sukcesije članstva u toj instituciji.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora su krediti i dospjela nenaplaćena potraživanja od ostalih domaćih sektora, uključujući banke u stečaju.

Potraživanja od banaka su krediti bankama i dospjela nenaplaćena potraživanja od banaka. Krediti bankama su lombardni krediti, kratkoročni krediti za likvidnost, ostali krediti te obratne repo transakcije. U stavku Lombardni krediti uključeni su i krediti bankama za premošćivanje nelikvidnosti, koji su u prosincu 1994. godine zamijenjeni lombardnim kreditima. Kratkoročni krediti za likvidnost, koji se odobravaju od početka 1999. godine, također služe za premošćivanje nelikvidnosti. Ostali krediti su: interventni krediti, specijalni krediti za premošćivanje nelikvidnosti banaka odobravani prijašnjih godina (inicijalni krediti, predsanacijski krediti), dospjeli, a nenaplaćeni krediti te depoziti Hrvatske narodne banke kod banaka. Od travnja 2005. godine obratne repo transakcije provode se tjedno. Dospjela nenaplaćena potraživanja od banaka uključuju prekoračenja raspoloživih sredstava na njihovim računima za namiru (do polovine 1994.) te neurednosti banaka pri izdvajanju i održavanju obvezne pričuve.

Od svibnja 1999. potraživanja od ostalih domaćih sektora uključuju i potraživanja HNB-a po kreditima iz primarne emisije nenaplaćenim od banaka nad kojima je pokrenut stečajni postupak. Pri reklasifikaciji štedionica iz podsektora ostale bankarske institucije u podsektor banke revidirani su podaci u stavkama Potraživanja od banaka i Potraživanja od ostalih bankarskih institucija.

Primarni novac čine gotov novac izvan banaka, novčana sredstva u blagajnama banaka, depoziti banaka kod Hrvatske narodne banke, depoziti ostalih bankarskih institucija kod Hrvatske narodne banke i depoziti ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke. Depozite banaka čine novčana sredstva na računima za namiru banaka, sredstva obvezne pričuve izdvojena na posebne račune kod Hrvatske narodne banke (u koja je od ožujka 2006. uključena i posebna obvezna pričuva izdvojena na obveze po izdanim vrijednosnim papirima), obvezno upisani blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke te prekoćni depoziti banaka. Depoziti ostalih bankarskih institucija su do rujna 2003. godine novčana sredstva na računima za namiru stambenih štedionica. Depoziti ostalih domaćih sektora su novčana sredstva na žiroračunima ostalih domaćih sektora, koji se na temelju zakona i drugih pravnih propisa uključuju u depozit kod Hrvatske narodne banke.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju izdvojenu deviznu obveznu pričuvu i pripadajuće obračunate kamate, ograničene depozite i blokirane devizne depozite. Na određene devizne izvore sredstava banke izdvajaju deviznu obveznu pričuvu na posebne račune HNB-a, a od kolovoza 2004. i graničnu obveznu pričuvu. Ograničeni depoziti su kunska sredstva izdvojena po nalogu suda ili na temelju propisa te u razdoblju od svibnja 1999. do travnja 2002. i depoziti banaka u stečaju. Blokirani devizni depoziti su sredstva koja su bila izdvajana na posebne račune kod Hrvatske narodne banke za podmirenje dospjelih neplaćenih obveza prema inozemnim vjerovnicima.

Inozemna pasiva obuhvaća kredite primljene od Međunarodnoga monetarnog fonda, obveze prema međunarodnim financijskim institucijama i stranim bankama s pripisanim obračunatim kamatama.

Depoziti središnje države su depozitni novac i devizni računi Republike Hrvatske i republičkih fondova kod Hrvatske narodne banke te blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke koje su dragovoljno upisale institucije iz sektora središnja država.

Blagajnički zapisi su dragovoljno upisani blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke u kunama i stranoj valuti, osim blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke koje su dragovoljno upisale institucije iz sektora središnja država.

Kapitalski računi uključuju pričuve, rezervacije i račune prihoda i rashoda.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive Bilance Hrvatske narodne banke.

Radi reklasifikacije štedionica iz podsektora ostale bankarske institucije u podsektor banke revidirani su podaci u stavkama Gotov novac izvan banaka, Blagajne banaka, Depoziti banaka i Depoziti ostalih bankarskih institucija.

Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2006.		2007.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	
AKTIVA														
1. Pričuve banaka kod središnje banke	48.384,7	48.561,7	51.804,1	52.798,5	52.483,4	52.444,3	51.043,8	51.463,0	49.757,8	49.970,8	46.129,2	48.399,0	50.178,9	
1.1. Kunske pričuve kod središnje banke	31.814,1	29.848,7	30.335,0	31.188,9	30.892,3	31.631,7	32.339,4	32.185,7	32.296,6	35.431,0	32.738,1	34.165,6	35.929,1	
1.2. Devizne pričuve kod središnje banke	16.570,6	18.713,0	21.469,1	21.609,6	21.591,1	20.812,7	18.704,4	19.277,3	17.461,2	14.539,8	13.391,1	14.233,4	14.249,8	
2. Inozemna aktiva	39.621,2	38.471,0	35.827,9	35.925,8	34.779,8	34.735,6	37.419,8	36.344,3	38.841,2	42.425,8	43.373,7	44.540,0	46.438,5	
3. Potraživanja od središnje države	27.936,8	28.193,8	27.215,0	28.349,3	26.826,9	26.912,1	29.216,2	31.341,1	32.050,3	32.624,0	29.575,8	29.693,6	28.971,5	
4. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	180.967,8	182.556,2	184.661,0	189.674,0	192.211,2	194.607,8	197.685,9	197.344,8	198.500,7	200.449,6	202.435,7	203.527,2	207.330,7	
4.1. Potraživanja od lokalne države	1.892,0	1.917,7	1.942,8	1.902,7	1.879,2	1.909,1	2.074,7	2.045,2	2.064,2	2.024,5	2.122,0	2.121,8	2.140,8	
4.2. Potraživanja od trgovačkih društava	83.386,5	83.631,9	84.570,9	87.190,4	88.379,1	89.380,2	90.980,4	89.291,0	88.748,2	88.677,5	89.115,9	89.429,6	92.265,1	
4.3. Potraživanja od stanovništva	95.689,3	97.006,6	98.147,3	100.580,9	101.952,9	103.318,6	104.630,7	106.008,6	107.688,4	109.747,6	111.197,8	111.975,9	112.924,9	
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	1.029,5	559,2	659,9	675,0	813,7	493,0	476,8	454,8	570,4	449,8	477,5	561,0	1.640,0	
6. Potraživanja od nebankarskih financijskih institucija	1.318,1	1.143,4	1.130,1	1.169,3	1.043,6	1.395,1	1.393,5	1.269,1	1.262,1	1.322,9	1.292,2	1.223,8	1.789,7	
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	299.258,1	299.485,4	301.298,1	308.591,8	308.158,6	310.588,0	317.235,9	318.217,1	320.982,5	327.242,9	323.284,1	327.944,7	336.349,4	
PASIVA														
1. Depozitni novac	33.911,7	32.078,5	31.448,6	32.371,4	33.148,4	33.736,0	35.480,8	37.378,7	37.237,6	34.297,1	37.639,2	38.343,4	41.870,8	
2. Štedni i oročeni depoziti	44.836,8	45.964,9	46.568,7	46.765,9	47.247,1	48.559,8	49.832,0	50.364,3	51.297,6	47.519,0	50.330,3	51.873,9	53.844,9	
3. Devizni depoziti	88.256,7	90.133,9	89.601,2	90.699,6	90.932,6	91.192,1	92.041,8	95.950,9	101.717,9	99.688,1	99.793,4	100.904,1	103.090,1	
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	844,1	963,6	1.117,7	802,7	1.022,1	1.214,3	1.011,6	797,1	635,8	591,3	1.102,2	613,2	1.208,8	
5. Inozemna pasiva	76.076,0	77.857,0	78.149,9	77.065,5	74.085,3	73.631,1	72.516,2	67.255,7	62.221,3	61.472,8	63.374,8	64.230,4	65.152,6	
6. Depoziti središnje države	10.800,4	10.434,9	10.950,9	10.513,4	11.745,4	11.817,8	12.808,2	12.330,3	12.322,2	13.051,5	14.668,0	14.512,0	13.525,8	
7. Krediti primljeni od središnje banke	3.911,4	457,1	1.202,2	2.639,5	2.821,4	3.788,9	5.670,4	4.954,3	4.915,6	7.090,9	1.897,4	3.514,0	4.178,3	
8. Ograničeni i blokirani depoziti	2.447,6	2.472,9	2.511,3	2.685,7	2.527,9	2.745,3	2.697,9	2.462,8	2.372,0	15.069,8	4.498,9	2.569,0	2.252,3	
9. Kapitalni računi	40.805,1	41.687,4	42.036,6	45.886,2	46.653,5	46.807,8	46.901,3	48.475,0	50.276,1	50.732,8	51.269,8	52.694,0	53.178,9	
10. Ostalo (neto)	-2.631,7	-2.564,6	-2.289,3	-838,2	-2.025,1	-2.905,1	-1.724,3	-1.751,9	-2.013,7	-2.270,3	-1.289,9	-1.309,3	-1.753,2	
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10)	299.258,1	299.485,4	301.298,1	308.591,8	308.158,6	310.588,0	317.235,9	318.217,1	320.982,5	327.242,9	323.284,1	327.944,7	336.349,4	

Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka

U konsolidiranu bilancu banaka uključeni su podaci o potraživanjima i obvezama banaka. Konsolidirana su međusobna potraživanja i obveze između banaka.

Pričuve banaka kod središnje banke su kunske i devizne. Kunske pričuve su novčana sredstva banaka u blagajnama i kunska novčana sredstva banaka na računima kod središnje banke. Devizne pričuve su devizna novčana sredstva na deviznim računima Hrvatske narodne banke.

Inozemna aktiva su sljedeći oblici deviznih i kunskih potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: strani efektivni novac u blagajnama, sredstva na tekućim računima i oročeni depoziti kod inozemnih banaka (uključujući loro akreditive i ostala pokrića), vrijednosni papiri, krediti i dionice.

Potraživanja od središnje države su sljedeći oblici kunskih i deviznih potraživanja: vrijednosni papiri i krediti.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvaćaju sljedeće oblike kunskih i deviznih potraživanja: instrumente tržišta novca, obveznice, kredite (uključujući akceptne kredite) i dionice.

Potraživanja od ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija obuhvaćaju iste oblike kunskih i deviznih potraživanja, s tim da potraživanja od ostalih bankarskih institucija obuhvaćaju još i depozite.

Stavke Depozitni novac, Štedni i oročeni depoziti, Devizni depoziti te Obveznice i instrumenti tržišta novca obuhvaćaju obveze banaka prema ostalim domaćim sektorima, ostalim bankarskim institucijama te nebankarskim financijskim institucijama.

Depozitni novac uključuje novčana sredstva na žiroračunima i tekućim računima te obveze banaka po izdanim kunskim instrumentima plaćanja, a umanjuje se za novčana sredstva u platnom prometu (odnosno za čekove u blagajnama banaka i čekove poslane na naplatu).

Štedni i oročeni depoziti su kunski štedni depoziti po viđenju te kunski oročeni depoziti i kunski depoziti s otkaznim rokom.

Devizni depoziti su devizni depoziti po viđenju, devizni oročeni depoziti i devizni depoziti s otkaznim rokom.

Obveznice i instrumenti tržišta novca su neto obveze banaka po izdanim vrijednosnim papirima i primljeni krediti. Izdani podređeni i hibridni instrumenti koje su upisali inozemni investitori nisu obuhvaćeni ovom stavkom.

Inozemna pasiva obuhvaća sljedeće oblike deviznih i kunskih obveza prema stranim fizičkim i pravnim osobama: žiroračune i tekuće račune, štedne depozite (uključujući loro akreditive i ostala pokrića), oročene depozite,

primljene kredite i dospjele obveze. U sklopu primljenih kredita iskazuju se i izdani podređeni i hibridni instrumenti koje su upisali inozemni investitori.

Depoziti središnje države su svi oblici kunskih i deviznih obveza (osim ograničenih i blokiranih depozita) banaka prema središnjoj državi.

Kreditni primljeni od središnje banke su krediti primljeni od Hrvatske narodne banke i depoziti Hrvatske narodne banke kod banaka, pri čemu se kao krediti tretiraju i poslovi reotkupa vrijednosnih papira.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju sljedeće obveze banaka: kunske i devizne ograničene depozite ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija, nebankarskih financijskih institucija, središnje države te stranih pravnih i fizičkih osoba i blokirane devizne depozite stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Kapitalski računi su dionički kapital, dobit ili gubitak prethodne i tekuće godine, zadržana dobit (gubitak), zakonske pričuve, statutarne i ostale kapitalne pričuve, rezerve proizašle iz transakcija zaštite, nerealizirana dobit (gubitak) s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine raspoložive za prodaju te ispravci vrijednosti i posebne rezerve za identificirane gubitke na skupnoj osnovi.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjene za neraspoređene račune aktive, uključujući fer vrijednost deriviranih financijskih instrumenata.

Tablice D2 – D12

Ovaj skup tablica (osim Tablice D5) razrađeni je prikaz odgovarajućih pozicija aktive i pasive Konsolidirane bilance banaka (Tablica D1).

Tablica D2: Inozemna aktiva banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2006.	2007.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1. Devizna inozemna aktiva	39.454,5	38.262,2	35.667,7	35.731,3	34.473,5	34.410,7	36.988,8	35.910,6	38.401,5	41.848,1	42.902,9	44.045,9	45.837,2
1.1. Potraživanja od stranih financijskih institucija	30.404,1	29.103,1	26.955,7	26.688,4	25.606,7	25.686,0	28.160,2	27.813,0	31.206,1	33.791,8	34.925,1	36.031,8	37.824,9
Efektivni strani novac	1.232,1	984,7	979,0	1.022,9	1.202,8	1.142,7	1.509,6	1.591,6	1.376,6	2.185,2	1.238,8	1.064,8	1.245,5
Tekući računi	870,1	890,5	1.270,8	930,6	1.194,7	1.027,8	1.157,0	906,4	799,9	1.156,9	952,9	1.264,9	1.305,2
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	23.509,4	22.991,8	20.344,6	20.355,5	18.877,0	19.246,1	21.235,1	21.075,2	24.837,3	26.703,2	28.934,4	30.179,5	31.726,1
Vrijednosni papiri	4.441,5	3.879,9	4.099,4	4.099,5	4.085,6	4.023,1	4.019,1	4.001,3	3.954,1	3.420,2	3.473,8	3.209,0	3.210,4
Kreditni	339,2	344,4	250,1	268,0	234,8	234,6	227,7	223,1	222,9	214,2	212,0	201,0	195,9
Dionice stranih banaka	11,8	11,8	11,8	11,8	11,8	11,7	11,7	15,4	15,4	112,2	113,2	112,7	141,9
1.2. Potraživanja od stranaca	9.050,4	9.159,1	8.711,9	9.042,9	8.866,8	8.724,7	8.828,6	8.097,6	7.195,4	8.056,3	7.977,8	8.014,2	8.012,3
Potraživanja od stranih država	8.217,0	8.258,1	7.803,5	8.067,5	7.881,9	7.760,8	7.892,6	7.196,6	6.245,4	6.845,9	6.804,1	6.732,2	6.696,1
Potraživanja od stranih osoba	798,1	860,8	867,3	933,5	961,8	941,5	913,8	879,4	928,4	1.190,3	1.151,8	1.262,6	1.295,2
Vrijednosni papiri	141,5	144,7	156,1	180,7	174,8	152,7	159,4	178,4	176,2	182,7	168,7	178,5	180,9
Kreditni	656,6	716,1	711,2	752,8	787,0	788,8	754,4	701,0	752,2	1.007,6	983,1	1.084,1	1.114,3
Dionice stranih osoba	35,3	40,2	41,1	41,9	23,1	22,4	22,2	21,6	21,6	20,1	21,9	19,4	20,9
2. Kunska inozemna aktiva	166,7	208,8	160,2	194,5	306,3	324,9	430,9	433,6	439,7	577,7	470,7	494,1	601,3
2.1. Potraživanja od stranih financijskih institucija	96,9	138,0	88,1	120,8	232,9	239,2	348,7	305,1	314,8	450,8	344,3	298,8	408,1
2.2. Potraživanja od stranaca	69,8	70,8	72,1	73,6	73,5	85,7	82,3	128,5	124,9	126,9	126,4	195,3	193,3
U tome: Kreditni	69,2	70,2	71,5	73,0	72,8	85,1	81,7	127,9	124,3	126,3	125,8	194,7	192,7
Ukupno (1+2)	39.621,2	38.471,0	35.827,9	35.925,8	34.779,8	34.735,6	37.419,8	36.344,3	38.841,2	42.425,8	43.373,7	44.540,0	46.438,5

Tablica D2: Inozemna aktiva banaka

U tablici se iskazuju potraživanja banaka od stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna aktiva banaka obuhvaća deviznu inozemnu aktivnu i kunsku inozemnu aktivnu. I u sklopu devizne i u sklopu kunske inozemne aktive posebno su prikazana potraživanja od stranih banaka i potraživanja od stranaca (ukupno i po financijskim instrumentima).

Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2006.		2007.										
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1. Kunska potraživanja	22.703,0	23.019,3	22.069,8	23.159,6	21.787,8	21.927,4	24.225,0	24.668,5	25.339,7	25.964,2	24.683,4	24.804,6	24.081,8
1.1. Potraživanja od Republike Hrvatske	18.361,2	18.660,6	17.818,9	18.665,8	17.156,7	17.272,0	19.668,2	20.056,0	20.631,3	21.242,4	19.867,5	19.884,6	19.057,3
Vrijednosni papiri	14.546,7	15.322,6	15.215,6	15.839,5	14.435,4	14.472,9	15.598,9	15.963,9	16.505,3	16.585,2	16.951,5	17.010,2	16.099,8
U tome: Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana	8,3	7,8	7,2	6,6	6,2	7,5	6,9	6,4	6,1	5,7	5,3	6,7	6,4
Kredit	3.814,5	3.338,0	2.603,3	2.826,4	2.721,3	2.799,1	4.069,3	4.092,0	4.126,0	4.657,2	2.916,1	2.874,3	2.957,5
1.2. Potraživanja od republičkih fondova	4.341,9	4.358,7	4.250,9	4.493,8	4.631,2	4.655,4	4.556,8	4.612,5	4.708,3	4.721,8	4.815,8	4.920,1	5.024,5
Vrijednosni papiri	–	–	–	1,7	1,4	–	–	–	9,2	3,0	9,0	–	–
Kredit	4.341,9	4.358,7	4.250,9	4.492,0	4.629,7	4.655,4	4.556,8	4.603,3	4.705,4	4.712,9	4.815,8	4.920,1	5.024,5
2. Devizna potraživanja	5.233,8	5.174,5	5.145,2	5.189,7	5.039,1	4.984,7	4.991,2	6.672,6	6.710,7	6.659,7	4.892,4	4.889,0	4.889,7
2.1. Potraživanja od Republike Hrvatske	4.624,4	4.589,8	4.562,4	4.604,3	4.446,3	4.403,9	4.417,7	6.160,9	6.203,2	6.155,9	4.388,4	4.375,9	4.388,6
Vrijednosni papiri	429,0	399,1	394,2	393,5	279,1	269,2	267,5	257,6	276,1	249,9	251,9	267,7	268,4
Kredit	4.195,4	4.190,7	4.168,3	4.210,8	4.167,2	4.134,8	4.150,2	5.903,3	5.927,1	5.906,0	4.136,5	4.108,3	4.120,1
2.2. Potraživanja od republičkih fondova	609,4	584,7	582,8	585,4	592,7	580,7	573,5	511,7	507,5	503,9	504,0	513,0	501,2
Vrijednosni papiri	109,2	109,1	109,2	109,5	111,0	109,4	115,9	74,2	74,5	73,8	74,7	79,4	82,1
Kredit	500,2	475,6	473,6	475,9	481,7	471,3	457,6	437,5	433,0	430,0	429,3	433,6	419,1
Ukupno (1+2)	27.936,8	28.193,8	27.215,0	28.349,3	26.826,9	26.912,1	29.216,2	31.341,1	32.050,3	32.624,0	29.575,8	29.693,6	28.971,5

Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države

U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja banaka od središnje države. U kuskim potraživanjima od Republike Hrvatske stavka Vrijednosni papiri obuhvaća i Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana izdane na temelju Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2006.		2007.										
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1. Kunska potraživanja	166.755,1	168.199,6	170.398,6	175.605,5	178.100,4	180.582,7	183.820,8	183.395,6	184.807,6	187.068,2	189.506,7	190.808,9	194.476,7
1.1. Instrumenti tržišta novca	1.980,7	1.904,3	1.889,5	1.902,5	1.877,6	1.930,5	1.959,6	1.945,3	1.887,6	1.847,4	1.913,9	1.981,3	2.147,4
1.2. Obveznice	1.088,8	1.081,3	1.120,9	1.102,8	1.120,8	1.155,4	895,0	830,4	672,7	704,7	802,4	860,3	1.366,0
1.3. Kredit	161.694,2	163.205,5	165.369,7	170.520,1	173.035,3	175.374,6	178.827,5	178.471,4	180.130,3	182.330,7	184.382,5	185.535,7	188.462,5
1.4. Dionice	1.991,4	2.008,6	2.018,6	2.080,0	2.066,6	2.122,2	2.138,7	2.148,5	2.117,1	2.185,4	2.408,0	2.431,6	2.500,8
2. Devizna potraživanja	14.212,8	14.356,6	14.262,4	14.068,5	14.110,8	14.025,2	13.865,0	13.949,1	13.693,1	13.381,4	12.929,0	12.718,3	12.854,0
2.1. Vrijednosni papiri	221,1	218,5	210,7	214,8	211,2	197,3	194,6	246,7	218,6	171,3	203,0	201,6	249,2
2.2. Kredit	13.991,6	14.138,1	14.051,7	13.853,7	13.899,6	13.827,9	13.670,4	13.702,4	13.474,5	13.210,1	12.726,0	12.516,7	12.604,9
Ukupno (1+2)	180.967,8	182.556,2	184.661,0	189.674,0	192.211,2	194.607,8	197.685,9	197.344,8	198.500,7	200.449,6	202.435,7	203.527,2	207.330,7

Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora

U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora, klasificirana prema financijskim instrumentima: instrumenti tržišta novca (uključujući faktoring i forfaiting od siječnja 2004. godine), krediti (uključujući akceptne kredite i kupljena potraživanja) i dionice.

Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2006.		2007.										
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
KUNSKI KREDITI													
1. Krediti središnjoj državi	8.156,4	7.696,7	6.854,2	7.318,4	7.351,0	7.454,5	8.626,1	8.695,3	8.831,4	9.370,0	7.731,9	7.794,4	7.982,0
1.1. Krediti Republici Hrvatskoj	3.814,5	3.338,0	2.603,3	2.826,4	2.721,3	2.799,1	4.069,3	4.092,0	4.126,0	4.657,2	2.916,1	2.874,3	2.957,5
1.2. Krediti republičkim fondovima	4.341,9	4.358,7	4.250,9	4.492,0	4.629,7	4.655,4	4.556,8	4.603,3	4.705,4	4.712,9	4.815,8	4.920,1	5.024,5
2. Krediti lokalnoj državi	1.720,3	1.737,8	1.774,4	1.728,4	1.703,6	1.694,0	1.859,2	1.838,4	1.853,4	1.817,2	1.853,0	1.854,7	1.867,5
3. Krediti trgovačkim društvima	64.666,3	64.853,2	65.851,0	68.619,5	69.790,3	70.764,6	72.708,9	70.992,1	70.947,5	71.103,0	71.662,9	72.036,6	74.001,7
4. Krediti stanovništvu	95.307,6	96.614,5	97.744,3	100.172,2	101.541,4	102.916,0	104.259,4	105.640,9	107.329,4	109.410,5	110.866,6	111.644,4	112.593,3
U tome: Stambeni krediti	36.927,3	37.597,9	38.233,5	39.266,0	39.821,5	40.454,2	41.083,2	41.944,6	42.849,9	43.066,3	43.828,4	44.528,8	45.218,6
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	304,4	96,6	194,6	100,5	277,0	79,2	63,3	62,2	29,7	58,8	35,4	75,7	213,6
6. Krediti nebankarskim financijskim institucijama	854,4	611,1	620,7	675,0	618,1	721,0	773,9	673,4	644,6	714,4	672,9	642,0	947,6
A. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	171.009,4	171.609,8	173.039,2	178.614,0	181.281,4	183.629,3	188.290,8	187.902,3	189.635,9	192.473,9	192.822,7	194.047,8	197.605,7
DEVIZNI KREDITI													
1. Krediti središnjoj državi	4.695,6	4.666,4	4.641,8	4.686,7	4.648,9	4.606,1	4.607,8	6.340,9	6.360,1	6.336,0	4.565,8	4.541,9	4.539,2
1.1. Krediti Republici Hrvatskoj	4.195,4	4.190,7	4.168,3	4.210,8	4.167,2	4.134,8	4.150,2	5.903,3	5.927,1	5.906,0	4.136,5	4.108,3	4.120,1
1.2. Krediti republičkim fondovima	500,2	475,6	473,6	475,9	481,7	471,3	457,6	437,5	433,0	430,0	429,3	433,6	419,1
2. Krediti lokalnoj državi	11,3	10,1	10,0	10,1	10,1	10,0	10,0	8,7	8,7	8,7	8,8	8,7	8,7
3. Krediti trgovačkim društvima	13.598,5	13.736,0	13.638,7	13.435,0	13.478,1	13.415,4	13.289,1	13.326,0	13.106,8	12.864,3	12.386,0	12.176,5	12.264,5
4. Krediti stanovništvu	381,8	392,1	403,0	408,7	411,4	402,5	371,3	367,7	359,0	337,1	331,2	331,5	331,6
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	68,1	133,6	128,7	220,5	150,3	26,0	27,9	3,0	122,7	21,5	40,4	102,4	74,0
6. Krediti nebankarskim financijskim institucijama	360,5	425,5	398,0	378,0	301,4	548,8	469,0	444,4	462,2	450,8	460,5	428,7	668,0
B. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	19.115,9	19.363,6	19.220,2	19.139,0	19.000,3	19.008,8	18.775,1	20.490,7	20.419,5	20.018,4	17.792,7	17.589,6	17.886,0
UKUPNO (A+B)	190.125,3	190.973,4	192.259,4	197.753,0	200.281,7	202.638,1	207.065,9	208.393,0	210.055,5	212.492,4	210.615,4	211.637,4	215.491,7

Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima

U tablici se iskazuju podaci o kunskim i deviznim kreditima banaka domaćim sektorima, pri čemu krediti obuhvaćaju i akceptne kredite, financijski najam (leasing), izvršena plaćanja na osnovi garancija i drugih jamstva i kupljena potraživanja, a do prosinca 2003. godine i faktoring i forfaiting.

Tablica D6: Depozitni novac kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2006.		2007.										
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1. Lokalna država	1.803,8	1.550,2	1.483,0	1.528,8	1.718,1	1.619,1	1.689,2	1.688,1	1.911,1	1.901,9	2.150,8	2.463,2	2.689,4
2. Trgovačka društva	16.668,6	14.691,2	13.974,3	14.586,5	14.614,2	14.859,5	15.628,9	16.984,7	16.656,9	15.678,8	15.936,5	16.041,5	19.599,3
3. Stanovništvo	14.257,8	14.191,0	14.477,3	14.813,8	15.219,0	15.476,3	16.780,2	17.190,2	17.227,1	15.362,7	17.493,2	18.469,2	17.896,7
4. Ostale bankarske institucije	485,1	579,1	508,4	446,3	466,2	600,4	344,4	385,0	317,0	351,2	520,5	297,9	481,1
5. Nebankarske financijske institucije	697,6	1.067,8	1.006,7	996,8	1.132,9	1.181,5	1.039,6	1.131,7	1.126,3	1.003,8	1.539,7	1.072,5	1.205,2
6. Manje: Čekovi banaka i obračun čekova banaka	-1,2	-0,8	-1,0	-0,8	-2,0	-0,9	-1,5	-0,8	-0,7	-1,3	-1,5	-0,9	-0,9
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	33.911,7	32.078,5	31.448,6	32.371,4	33.148,4	33.736,0	35.480,8	37.378,7	37.237,6	34.297,1	37.639,2	38.343,4	41.870,8

Tablica D6: Depozitni novac kod banaka

U tablici se iskazuje depozitni novac kod banaka, klasificiran prema domaćim institucionalnim sektorima.

Depozitni novac je zbroj novčanih sredstava na žiroračunima i tekućim računima ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija umanjeno za novčana sredstva u platnom prometu (odnosno za čekove u blagajnama banaka i čekove poslane na naplatu). Obveze banaka po izdanim kunskim instrumentima plaćanja uključene su u sektor stanovništvo.

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2006.		2007.										
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1. Štedni depoziti	2.905,6	2.874,7	2.920,4	2.919,9	2.933,5	2.943,8	3.145,7	3.151,4	3.077,0	2.868,6	2.984,6	3.116,9	3.086,1
1.1. Lokalna država	2,8	2,5	2,6	2,9	2,9	2,1	2,1	2,9	2,8	2,9	3,6	3,9	2,5
1.2. Trgovačka društva	110,3	94,2	105,2	131,9	135,2	144,3	148,8	193,8	168,9	132,4	133,2	137,3	154,7
1.3. Stanovništvo	2.792,4	2.778,0	2.812,5	2.785,0	2.795,3	2.797,3	2.989,7	2.949,7	2.900,3	2.725,3	2.839,8	2.970,7	2.929,0
1.4. Ostale bankarske institucije	–	–	–	–	–	–	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	–
1.5. Nebankarske financijske institucije	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	3,0	3,0	–	–
2. Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	41.931,3	43.090,2	43.648,3	43.846,0	44.313,6	45.616,0	46.686,3	47.212,9	48.220,6	44.650,4	47.345,7	48.757,0	50.558,8
2.1. Lokalna država	491,8	871,0	917,3	865,8	921,0	1.023,9	1.012,7	1.136,9	1.210,3	1.272,0	1.311,8	1.271,3	549,5
2.2. Trgovačka društva	14.715,4	15.490,8	16.008,9	15.837,4	15.930,9	16.297,4	16.805,2	17.139,0	18.574,9	16.481,6	17.371,2	18.157,2	18.414,8
2.3. Stanovništvo	20.755,0	20.691,9	20.322,2	20.052,5	19.788,8	19.682,4	19.616,9	19.694,0	19.419,3	18.288,4	18.728,8	19.967,3	20.479,1
2.4. Ostale bankarske institucije	2.697,9	2.923,2	3.372,0	4.092,5	4.360,3	4.580,8	5.487,8	5.734,9	4.462,0	4.586,0	5.373,6	4.077,7	6.386,5
2.5. Nebankarske financijske institucije	3.271,3	3.113,3	3.027,8	2.997,7	3.312,6	4.031,5	3.763,6	3.508,1	4.554,1	4.022,4	4.560,2	5.283,4	4.728,9
Ukupno (1+2)	44.836,8	45.964,9	46.568,7	46.765,9	47.247,1	48.559,8	49.832,0	50.364,3	51.297,6	47.519,0	50.330,3	51.873,9	53.644,9

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka

U tablici se iskazuju kunski štedni i oročeni depoziti ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija kod banaka.

Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2006.		2007.										
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1. Štedni depoziti	22.698,6	22.545,7	22.142,6	22.177,8	21.766,5	22.100,3	22.030,7	22.969,0	24.198,4	23.232,2	22.444,3	22.711,4	22.845,0
1.1. Lokalna država	30,8	17,1	12,5	13,5	13,5	13,4	26,9	13,6	13,5	13,8	14,0	14,0	27,5
1.2. Trgovačka društva	4.589,7	4.664,6	4.550,9	4.625,3	4.367,8	4.505,2	4.414,8	5.038,5	5.323,6	5.370,8	5.184,9	5.461,0	5.543,6
1.3. Stanovništvo	17.609,9	17.360,5	17.030,2	16.970,0	16.824,4	17.014,4	17.054,7	17.352,2	18.131,3	16.935,8	16.827,8	16.688,7	16.720,8
1.4. Ostale bankarske institucije	276,7	146,9	195,3	170,1	237,2	182,0	184,3	269,0	332,5	185,5	211,6	283,4	251,7
1.5. Nebankarske financijske institucije	191,4	356,5	353,7	399,0	323,6	385,2	350,0	295,7	397,4	726,4	206,0	264,2	301,5
2. Oročeni depoziti	65.558,1	67.588,2	67.458,6	68.521,8	69.166,1	69.091,8	70.011,0	72.981,8	77.519,5	76.455,9	77.349,1	78.192,7	80.245,1
2.1. Lokalna država	1,9	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,1	2,1	2,1	2,1
2.2. Trgovačka društva	7.086,2	7.307,6	7.099,6	7.210,4	7.196,8	7.304,0	7.620,3	9.297,9	10.322,7	10.510,4	10.319,9	10.210,9	10.391,9
2.3. Stanovništvo	57.210,8	58.756,9	59.099,0	59.952,2	60.283,3	59.929,6	60.459,0	61.602,3	63.577,3	62.749,2	63.965,9	64.972,7	66.465,7
2.4. Ostale bankarske institucije	366,2	535,6	383,2	449,3	422,0	497,9	565,1	667,5	1.234,5	1.209,1	1.116,9	954,3	1.038,6
2.5. Nebankarske financijske institucije	892,9	985,9	874,6	907,7	1.261,8	1.358,2	1.364,4	1.412,0	2.382,8	1.985,2	1.944,3	2.052,8	2.346,8
Ukupno (1+2)	88.256,7	90.133,9	89.601,2	90.699,6	90.932,6	91.192,1	92.041,8	95.950,9	101.717,9	99.688,1	99.793,4	100.904,1	103.090,1

Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka

U tablici se iskazuju devizni štedni i oročeni depoziti ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija kod banaka. Devizni štedni depoziti su svi devizni depoziti po videnju i izdani devizni instrumenti plaćanja, a devizni oročeni depoziti obuhvaćaju i devizne depozite s otkaznim rokom.

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2006.		2007.										
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1. Instrumenti tržišta novca (neto)	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
2. Obveznice (neto)	340,9	379,6	377,0	395,2	385,0	383,6	582,8	579,0	548,6	504,0	509,1	532,9	632,0
3. Primljeni krediti	502,5	583,2	739,9	406,7	636,3	830,0	428,0	217,3	86,4	86,6	592,3	79,5	576,0
3.1. Lokalna država	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.2. Trgovačka društva	0,0	23,6	23,6	44,2	233,9	243,2	25,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	152,9
3.3. Ostale bankarske institucije	492,8	238,8	395,2	321,2	359,2	519,4	360,8	203,7	66,3	69,2	87,5	79,5	266,4
3.4. Nebankarske financijske institucije	9,6	320,8	321,1	41,3	43,2	67,4	41,6	13,5	20,0	17,4	504,8	0,0	156,6
Ukupno (1+2+3)	844,1	963,6	1.117,7	802,7	1.022,1	1.214,3	1.011,6	797,1	635,8	591,3	1.102,2	613,2	1.208,8

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca

U tablici se iskazuju neto obveze banaka na osnovi izdanih vrijednosnih papira i krediti primljeni od ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija.

Instrumenti tržišta novca (neto) obuhvaćaju neto obveze banaka na osnovi izdanih blagajničkih zapisa, izdanih mjenica, akceptiranih mjenica i ostalih izdanih vrijednosnih papira.

Obveznice (neto) obuhvaćaju neto obveze banaka na osnovi izdanih kunskih i deviznih obveznica, te izdanih podređenih i hibridnih instrumenata, osim onih koje su upisali inozemni investitori.

Primljeni krediti iskazani su ukupno i klasificirani prema institucionalnim sektorima.

Tablica D10: Inozemna pasiva banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2006.		2007.										
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1. Devizna inozemna pasiva	55.114,3	55.854,0	55.818,5	55.275,1	52.710,5	52.693,2	51.520,3	49.280,1	45.565,9	45.355,9	46.842,2	47.200,5	48.461,3
1.1. Obveze prema stranim financijskim institucijama	48.561,3	49.411,9	49.272,7	48.641,3	45.722,1	45.655,1	44.355,7	41.829,3	38.840,6	38.658,5	40.098,2	40.514,1	41.483,1
Tekući računi	195,0	108,3	124,7	149,5	168,5	125,1	137,9	158,9	196,2	219,7	217,1	237,2	258,8
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	12.174,1	12.669,7	12.479,9	13.011,8	11.081,8	13.806,6	13.204,3	12.767,9	11.409,9	11.311,4	11.906,2	12.770,7	10.562,9
Kredit	32.903,9	33.328,1	33.374,5	32.169,3	31.164,9	28.444,7	27.736,8	25.628,1	23.950,0	23.859,5	24.676,1	24.223,4	27.373,0
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	820,7	823,9	820,7	824,9	823,8	816,6	816,0	163,6	164,1	163,2	164,8	164,0	405,9
Obveznice	3.288,3	3.305,8	3.293,5	3.310,7	3.306,9	3.278,6	3.274,5	3.284,6	3.267,9	3.298,9	3.282,9	3.282,9	3.288,4
1.2. Obveze prema strancima	6.553,0	6.442,2	6.545,8	6.633,8	6.988,4	7.038,1	7.164,5	7.450,9	6.725,2	6.697,4	6.744,0	6.686,4	6.978,2
Štedni i oročeni depoziti	6.192,4	6.128,0	6.234,4	6.322,7	6.679,6	6.731,4	6.857,3	7.195,9	6.469,6	6.446,0	6.491,4	6.437,1	6.729,9
Depoziti po viđenju	1.635,8	1.379,5	1.350,6	1.393,4	1.543,7	1.602,0	1.806,9	2.221,8	1.622,7	1.596,8	1.601,9	1.543,8	1.537,2
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	4.556,7	4.748,5	4.883,8	4.929,3	5.135,9	5.129,4	5.050,3	4.974,2	4.846,9	4.849,2	4.889,4	4.893,3	5.192,7
Kredit	360,5	314,2	311,5	311,1	308,8	306,7	307,3	254,9	255,6	251,4	252,6	249,3	248,3
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Kunska inozemna pasiva	20.961,8	22.003,0	22.331,5	21.790,4	21.374,7	20.938,0	20.995,9	17.975,6	16.655,4	16.116,9	16.532,5	17.029,8	16.691,3
2.1. Obveze prema stranim financijskim institucijama	20.087,0	21.129,5	21.448,3	20.961,5	20.583,3	20.079,5	20.310,0	17.224,6	15.758,6	15.254,3	15.812,6	16.281,8	16.093,8
Depozitni novac	1.438,1	1.502,4	1.352,4	1.443,0	1.842,9	1.403,9	1.083,6	509,7	423,0	807,9	581,6	449,0	519,0
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	11.198,8	13.438,7	14.444,8	14.949,2	14.184,1	14.122,8	14.674,0	12.564,2	11.184,8	10.295,6	11.080,2	11.681,6	11.423,7
Kredit	7.450,2	6.188,4	5.651,2	4.569,3	4.556,3	4.552,8	4.552,5	4.150,8	4.150,8	4.150,8	4.150,8	4.151,2	4.151,2
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	404,0	405,5	404,0	406,0	405,5	402,0	401,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,4
2.2. Obveze prema strancima	874,8	873,5	883,1	828,9	791,4	858,5	685,8	750,9	896,8	862,6	720,0	748,1	597,5
Depozitni novac	170,1	298,0	326,2	274,9	280,5	379,5	229,0	326,0	218,8	224,5	260,9	269,1	253,2
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	703,3	574,1	554,1	551,1	508,0	477,4	455,3	421,9	675,0	635,2	456,1	475,5	340,6
Kredit	1,4	1,4	2,9	2,9	2,9	1,5	1,5	3,0	3,0	3,0	3,0	3,5	3,7
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	1,4	1,4	2,9	2,9	2,9	1,5	1,5	3,0	3,0	3,0	3,0	3,5	3,7
Ukupno (1+2)	76.076,0	77.857,0	78.149,9	77.065,5	74.085,3	73.631,1	72.516,2	67.255,7	62.221,3	61.472,8	63.374,8	64.230,4	65.152,6

Tablica D10: Inozemna pasiva banaka

U tablici se iskazuju ukupne devizne i kunske obveze banaka prema stranim fizičkim i pravnim osobama, osim ograničenih kunskih i deviznih depozita stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna pasiva banaka obuhvaća deviznu inozemnu pasivu i kunsku inozemnu pasivu.

I u sklopu devizne i u sklopu kunske inozemne pasive posebno su prikazane obveze prema stranim bankama i obveze prema strancima (ukupno i po financijskim instrumentima). Stavke Krediti obuhvaćaju i izdane podređene i hibridne instrumente koje su upisali inozemni investitori.

Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2006.		2007.										
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1. Kunski depoziti	9.030,0	8.824,7	9.540,8	9.097,7	10.463,0	10.345,3	10.322,0	10.367,5	10.419,1	11.152,4	12.821,6	12.540,8	11.535,0
1.1. Depoziti Republike Hrvatske	497,5	533,8	1.241,9	620,1	1.871,4	1.645,6	1.257,7	991,1	881,2	1.539,1	2.843,0	2.401,3	666,4
Depozitni novac	366,2	401,1	398,0	430,6	438,2	462,0	438,6	423,4	417,5	427,3	488,4	507,5	454,9
Štedni depoziti	2,1	2,0	2,0	1,9	1,8	1,8	1,7	1,5	1,5	1,4	1,4	1,3	1,2
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	128,1	129,6	840,9	186,5	1.430,3	1.180,8	816,4	565,2	461,2	1.109,4	2.352,2	1.891,5	209,3
Krediti	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
1.2. Depoziti republičkih fondova	8.532,6	8.290,8	8.298,8	8.477,5	8.591,6	8.699,7	9.064,3	9.376,4	9.537,9	9.613,3	9.978,6	10.139,6	10.868,6
Depozitni novac	254,6	238,9	280,2	227,2	204,9	188,4	189,5	352,8	375,1	248,1	279,9	277,6	330,1
Štedni depoziti	14,6	4,4	4,4	4,4	4,3	4,3	4,3	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	2,4
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	496,7	209,7	169,8	229,9	221,5	254,7	331,3	251,8	204,9	284,7	366,9	221,1	413,6
Krediti	7.766,7	7.837,9	7.844,5	8.016,0	8.160,8	8.252,3	8.539,2	8.769,6	8.955,6	9.078,2	9.329,5	9.638,5	10.122,4
2. Devizni depoziti	1.770,4	1.610,3	1.410,1	1.415,8	1.282,4	1.472,5	2.486,2	1.962,7	1.903,1	1.899,1	1.846,4	1.971,2	1.990,8
2.1. Depoziti Republike Hrvatske	811,7	733,4	735,2	760,3	766,1	748,2	696,6	650,0	632,9	633,6	579,1	635,7	759,4
Štedni depoziti	264,8	233,9	246,6	318,7	345,8	374,2	317,4	305,0	300,6	338,5	270,6	341,9	527,4
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	275,0	256,8	251,3	205,1	189,4	142,0	148,0	149,8	135,9	107,2	121,8	112,3	49,7
Refinancirani krediti	271,9	242,7	237,3	236,4	230,9	232,0	231,3	195,2	196,4	187,8	186,7	181,4	182,3
2.2. Depoziti republičkih fondova	958,6	876,8	674,9	655,5	516,3	724,3	1.789,6	1.312,7	1.270,2	1.265,5	1.267,4	1.335,5	1.231,4
Štedni depoziti	93,4	156,6	82,3	104,7	63,3	134,4	151,5	207,5	203,4	170,0	134,0	148,5	85,7
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	356,2	186,4	207,8	163,9	140,4	280,1	474,7	232,1	195,4	140,5	415,3	234,0	153,8
Krediti	509,0	533,8	384,9	386,8	312,6	309,9	1.163,4	873,1	871,4	955,0	718,1	953,0	991,8
Ukupno (1+2)	10.800,4	10.434,9	10.950,9	10.513,4	11.745,4	11.817,8	12.808,2	12.330,3	12.322,2	13.051,5	14.668,0	14.512,0	13.525,8

Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka

U tablici se iskazuju ukupne kunske i devizne obveze banaka prema središnjoj državi, osim ograničenih (kunskih i deviznih) depozita središnje države kod banaka.

U tablici su odvojeno iskazani kunski i devizni depoziti Republike Hrvatske i republičkih fondova. Kunski depoziti obuhvaćaju depozitni novac, štedne depozite, oročene depozite i depozite s otkaznim rokom te kredite primljene od središnje države. Devizni depoziti obuhvaćaju štedne depozite, oročene depozite i depozite s otkaznim rokom te refinancirane kredite.

Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2006.		2007.										
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1. Ograničeni depoziti	2.447,6	2.472,9	2.511,3	2.685,7	2.527,9	2.745,3	2.697,9	2.462,8	2.372,0	15.069,8	4.498,9	2.569,0	2.252,3
1.1. Kunski depoziti	1.427,0	1.454,2	1.414,5	1.551,1	1.462,9	1.451,2	1.440,6	1.335,2	1.348,9	13.872,4	3.265,5	1.403,5	1.322,8
1.2. Devizni depoziti	1.020,5	1.018,7	1.096,8	1.134,6	1.065,0	1.294,1	1.257,3	1.127,6	1.023,1	1.197,5	1.233,4	1.165,5	929,5
2. Blokirani devizni depoziti stanovništva	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno (1+2)	2.447,6	2.472,9	2.511,3	2.685,7	2.527,9	2.745,3	2.697,9	2.462,8	2.372,0	15.069,8	4.498,9	2.569,0	2.252,3

Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka

U tablici se iskazuju ograničeni depoziti (kunski i devizni) i blokirani depoziti stanovništva.

Blokirani devizni depoziti uključuju devizne depozite stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2006.		2007.										
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
AKTIVA													
1. Pričuve kod središnje banke	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Potraživanja od središnje države	4.674,8	4.595,3	4.434,1	4.350,3	4.272,1	4.164,9	4.111,1	4.102,1	4.085,6	3.991,7	3.885,2	3.927,7	4.036,5
3. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	1.296,0	1.353,7	1.405,6	1.492,0	1.561,6	1.642,4	1.712,4	1.799,6	1.877,4	1.942,8	2.051,0	2.124,2	2.220,4
U tome: Potraživanja od stanovništva	1.296,0	1.353,7	1.405,6	1.492,0	1.561,6	1.642,4	1.712,4	1.799,6	1.877,4	1.942,8	2.051,0	2.124,2	2.220,4
4. Potraživanja od banaka	181,4	59,6	59,7	52,2	46,6	46,6	88,8	58,3	52,1	55,2	76,5	87,5	133,6
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno (1+2+3+4+5)	6.152,3	6.008,7	5.899,5	5.894,6	5.880,3	5.853,9	5.912,2	5.960,0	6.015,1	5.989,7	6.012,7	6.139,4	6.390,5
PASIVA													
1. Oročeni depoziti	5.803,6	5.711,4	5.579,7	5.588,1	5.577,6	5.531,0	5.555,4	5.589,1	5.643,9	5.610,9	5.656,4	5.798,8	6.037,9
2. Obveznice i instrumenti tržišta novca	61,7	66,0	65,7	66,1	66,0	65,4	76,3	76,3	76,5	76,1	76,8	76,4	40,1
3. Kapitalski računi	244,7	237,1	230,6	223,0	235,7	236,5	242,5	254,7	231,6	244,8	238,0	194,6	303,0
4. Ostalo (neto)	42,2	-5,9	23,4	17,5	1,0	21,0	37,9	40,0	63,1	57,9	41,5	69,5	9,6
Ukupno (1+2+3+4)	6.152,3	6.008,7	5.899,5	5.894,6	5.880,3	5.853,9	5.912,2	5.960,0	6.015,1	5.989,7	6.012,7	6.139,4	6.390,5

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica

U agregiranu bilancu stambenih štedionica uključeni su podaci o potraživanjima i obvezama stambenih štedionica. Sva potraživanja i sve obveze stambenih štedionica odnose se isključivo na domaće sektore.

Pričuve stambenih štedionica kod središnje banke su novčana sredstva stambenih štedionica u blagajnama, a do rujna 2003. godine i kunska novčana sredstva stambenih štedionica na računima kod središnje banke.

Potraživanja od središnje države su kunska potraživanja od Republike Hrvatske i republičkih fondova.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvaćaju prije svega kunske kredite dane lokalnoj državi i stanovništvu.

Potraživanja od banaka obuhvaćaju kredite dane bankama kao i depozite kod banaka, uključujući, od listopada 2003. godine, račune za redovno poslovanje kod banaka.

Potraživanja od ostalih bankarskih institucija obuhvaćaju plasmane u investicijske fondove.

Stavka Oročeni depoziti su oročeni depoziti lokalne države i stanovništva.

Obveznice i instrumenti tržišta novca su neto obveze stambenih štedionica na osnovi izdanih obveznica i primljeni krediti.

Kapitalski računi su dionički kapital, dobit ili gubitak prethodne i tekuće godine, zadržana dobit (gubitak), zakonske pričuve, statutarne i ostale kapitalne pričuve, rezerve proizašle iz transakcija zaštite, nerealizirana dobit (gubitak) s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine raspoložive za prodaju te ispravci vrijednosti i posebne rezerve za neidentificirane gubitke. Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjani za neraspoređene račune aktive.

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

u postocima, na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Eskontna stopa HNB-a	Repo stopa HNB-a ^a	Aktivne kamatne stope					
				Na lombardne kredite ^b	Na interventne kredite za premošćivanje nelikvidnosti	Na kredite korištene unutar jednog dana ^b	Na kratkoročni kredit za likvidnost	Na nepravilno obračunatu ili manje izdvojenu obveznu pričuvu ^b	Na nepropisno korištena sredstva i dospjele nenaplaćene obveze
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1998.	prosinac	5,90	–	12,00	19,00	7,00	14,00	19,00	18,00
1999.	prosinac	7,90	–	13,00	19,00	–	14,00	19,00	18,00
2000.	prosinac	5,90	–	12,00	18,00	–	13,00	18,00	18,00
2001.	prosinac	5,90	–	10,00	–	–	11,00	15,00	18,00
2002.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2003.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2004.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2005.	prosinac	4,50	3,50	7,50 ^c	–	–	8,50	15,00	15,00
2006.	prosinac	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
2007.	siječanj	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	veljača	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	ožujak	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	travanj	4,50	3,51	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	svibanj	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	lipanj	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	srpanj	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	kolovoz	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	rujan	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	listopad	4,50	3,51	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	studen	4,50	3,86	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
	prosinac	9,00 ^d	4,06	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00

^a Vagani prosjek vaganih repo stopa ostvarenih na redovitim obratnim repo aukcijama HNB-a u izvještajnom mjesecu^b Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija HNB-a opisani su u metodološkim obrazloženjima.^c Od 14. prosinca 2005.^d Od 31. prosinca 2007.

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

U tablici su iskazane kamatne stope prema kojima Hrvatska narodna banka obračunava i naplaćuje kamate na plasmane iz primarne emisije i na sva druga potraživanja.

Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke utvrđuju se odlukama Savjeta Hrvatske narodne banke na godišnjoj razini. Iznimno, od lipnja 1995. godine Hrvatska narodna banka je na lombardne kredite obračunavala i naplaćivala kamate po stopi koja je za 1,5 postotnih bodova bila veća od vagane prosječne kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke, koji su služili kao zalag za lombardne kredite, onda kada je ta vagana prosječna kamatna stopa bila veća od 16,5%. U skladu s tim, u tablici se od lipnja 1995. godine do kolovoza 1996. godine iskazuje vagana prosječna kamatna stopa na lombardne kredite.

Vremenske serije iskazane u tablici sadržavaju određene lomove zbog izmjena instrumentarija Hrvatske narodne banke.

U stupcu 4 prikazani su vagani prosjeci vaganih repo stopa ostvarenih na redovitim obratnim repo aukcijama Hrvatske narodne banke u izvještajnom mjesecu.

Podaci iskazani u stupcu 7 do rujna 1994. godine odnose se na kamatne stope na posebne kredite za isplate štednih uloga i za plaćanja s tekućih računa građana, a od listopada 1994. godine do rujna 1997. godine na kamatne stope na dnevne kredite za štedne uloge i tekuće račune građana u kunama. Za razliku od posebnih kredita, dnevni se krediti vraćaju istoga dana. Od listopada 1997. godine taj instrument zamjenjuje se dnevnim kreditom za premošćivanje tekuće nelikvidnosti do visine nominalne vrijednosti blagajničkih zapisa HNB-a založenih u tu svrhu, a od prosinca 1998. godine do travnja 1999. godine inkorporira se u lombardni kredit, s diferenciranim kamatnom stopom za njegovo korištenje tijekom jednoga dana.

Podaci iskazani u stupcu 8 odnose se za razdoblje do prosinca 1994. godine na kamatne stope na inicijalne kredite za premošćivanje nelikvidnosti, od 18. ožujka 1998. na kamatnu stopu na kredit za premošćivanje nelikvidnosti bankama nad kojima je pokrenut postupak za ocjenu mogućnosti i ekonomske opravdanosti sanacije i restrukturiranja banke, a od veljače 1999. godine na kamatnu stopu na kratkoročni kredit za likvidnost. Od prosinca 1999. godine ta se kamatna stopa odnosi na kratkoročne kredite za likvidnost korištene s rokom dužim od 3 mjeseca te se određuje kao kamatna stopa na lombardni kredit uvećana za 1 postotni bod. Za korištenje kratkoročnoga kredita za likvidnost s rokom do 3 mjeseca primjenjuje se kamatna stopa na lombardni kredit uvećana za 0,5 postotnih bodova.

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

u postocima, na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na sredstva izdvojene obvezne pričuve ^a	Kamatne stope na upisane obvezne blag. zapise HNB-a	Kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise HNB-a s rokom dospelja ^a				Kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise HNB-a u stranoj valuti s rokom dospelja					Kamatne stope na prekončne depozite kod HNB-a
				Od 7 dana	Od 35 dana	Od 70 dana	Od 105 dana	Od 35 dana	Od 63 dana	Od 91 dana	Od 182 dana	Od 364 dana	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1998.	prosinac	5,90	–	–	9,50	10,50	11,00	–	4,60	3,12	3,08	–	–
1999.	prosinac	5,90	–	–	10,50	11,55	12,50	–	4,83	3,56	–	–	–
2000.	prosinac	4,50	–	–	6,65	7,00	7,70	–	5,51	4,83	–	–	–
2001.	prosinac	2,00	–	–	3,36	4,26	4,85	–	2,62	3,06	–	–	–
2002.	prosinac	1,75	–	–	2,08	–	–	2,30	2,68	–	–	–	–
2003.	prosinac	1,25	0,50	–	–	–	–	1,75	1,48	–	–	–	–
2004.	prosinac	1,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2005.	prosinac	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
2006.	prosinac	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
2007.	siječanj	0,75	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	veljača	0,75	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	ožujak	0,75	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	travanj	0,75	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	svibanj	0,75	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	lipanj	0,75	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	srpanj	0,75	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	kolovoz	0,75	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	rujan	0,75	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	listopad	0,75	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	studen	0,75	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	prosinac	0,75	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50

^a Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija HNB-a opisani su u metodološkim obrazloženjima.

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

U tablici su iskazane kamatne stope prema kojima Hrvatska narodna banka obračunava i plaća kamate na sredstva deponirana kod Hrvatske narodne banke te na izdane vrijednosne papire.

Kamatne stope Hrvatske narodne banke na sredstva izdvojene obvezne pričuve utvrđuju se odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke. Do travnja 2005. godine izdvojena sredstva obvezne pričuve obuhvaćaju sredstva obračunate obvezne pričuve izdvojena na posebnom računu obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke te sredstva koja se, u svrhu održavanja prosječnoga dnevnog stanja obvezne pričuve, izdvajaju na račune za namiru banaka i na poseban račun u Hrvatskoj narodnoj banci za namiru neto pozicije iz Nacionalnoga klirinškog sustava, a od travnja 2005. godine obuhvaćaju sredstva obračunate obvezne pričuve izdvojena na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke (stupac 3).

Kamatne stope na obvezno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke utvrđuju se odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke.

Kamatna stopa na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke formira se na aukcijama blagajničkih zapisa. U stupcima 5, 6 i 7 iskazuju se vagane prosječne kamatne stope postignute na aukcijama blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke. Od studenoga 1994. godine do siječnja 2001. godine iskazane su kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke s rokom dospelja od 91 dan (stupac 7), odnosno 182 dana (stupac 8).

Od travnja 1998. godine u stupcima od 9 do 13 iskazuju se vagane prosječne kamatne stope postignute na aukcijama dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa u stranoj valuti. Blagajnički zapisi upisuju se u eurima i američkim dolarima (do prosinca 1998. godine u njemačkim markama i američkim dolarima). Kamatna stopa izračunata je kao vagani prosjek upisanih iznosa tih dviju valuta.

U stupcu 14 iskazuje se kamatna stopa na prekončni depozit kod Hrvatske narodne banke.

Tablica F3: Obvezne pričuve banaka

prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Vagana prosječna stopa obvezne pričuve	Obračunata obvezna pričuva			Ostali obvezni depoziti kod HNB-a	Izdvojena obvezna pričuva		Prosječna stopa remuneracije na kunška imobilizirana sredstva	Prosječna stopa remuneracije na devizna izdvojena sredstva
			Ukupno	U kunama	U stranoj valuti		U kunama	U stranoj valuti		
1	2	3	4=5+6	5	6	7	8	9	10	11
1998.	prosinac	29,57	13.112,7	3.967,2	9.145,4	57,4	3.469,8	1.467,6	5,28	....
1999.	prosinac	30,50	13.579,0	4.210,1	9.368,9	37,3	3.695,1	4.606,5	5,62	....
2000.	prosinac	23,22	16.245,8	4.646,8	11.599,0	5,0	4.191,6	5.544,6	4,05	....
2001.	prosinac	19,67	21.187,1	8.691,5	12.495,5	–	6.287,8	5.950,0	1,97	2,73
2002.	prosinac	19,00	25.985,1	11.447,1	14.538,0	–	8.156,7	7.139,9	1,72	2,16
2003.	prosinac	19,00	31.009,4	18.023,8	12.985,6	109,4	12.459,8	6.850,2	1,17	1,47
2004.	prosinac	18,00	33.615,7	20.040,9	13.574,8	430,1	14.664,1	10.171,3	1,22	1,36
2005.	prosinac	18,00	37.424,5	24.997,9	12.426,6	3.940,2	17.497,7	9.271,4	0,52	0,92
2006.	prosinac	17,00	40.736,4	28.966,1	11.770,4	7.332,5	20.257,0	8.780,9	0,52	1,06
2007.	siječanj	17,00	41.476,3	29.458,6	12.017,7	8.882,2	20.612,0	8.995,3	0,52	0,80
	veljača	17,00	42.175,6	29.856,1	12.319,6	10.594,0	20.899,2	9.262,3	0,52	0,96
	ožujak	17,00	42.639,1	30.136,3	12.502,8	12.195,6	21.095,3	9.415,0	0,52	0,79
	travanj	17,00	42.852,8	30.325,7	12.527,1	12.307,9	21.227,9	9.422,4	0,52	0,82
	svibanj	17,00	43.037,4	30.522,2	12.515,3	11.873,1	21.365,5	9.386,5	0,52	0,76
	lipanj	17,00	42.911,2	30.522,2	12.389,0	10.858,6	21.365,6	9.250,8	0,52	1,03
	srpanj	17,00	43.245,7	30.834,9	12.410,8	9.914,5	21.584,4	9.245,3	0,52	0,97
	kolovoz	17,00	43.516,6	31.062,2	12.454,4	9.068,2	21.743,6	9.212,6	0,52	0,93
	rujan	17,00	43.710,7	31.214,4	12.496,3	7.230,6	21.850,1	9.149,0	0,52	1,30
	listopad	17,00	44.001,4	31.402,4	12.599,0	5.244,5	21.981,7	9.133,8	0,53	1,19
	studen	17,00	44.318,8	31.692,2	12.626,7	5.500,1	22.184,5	9.162,5	0,53	1,55
	prosinac	17,00	44.465,9	31.809,1	12.656,8	6.641,1	22.266,4	9.203,5	0,53	1,29

Tablica F3: Obvezne pričuve banaka

U tablici se iskazuju osnovni podaci o mjesečnim prosjecima dnevnih stanja obveznih pričuva banaka kod Hrvatske narodne banke u kunama i u stranoj valuti. Štedionice se uključuju od srpnja 1999. godine.

U stupcu 3 iskazana je ukupna vagana prosječna stopa obvezne pričuve kao postotni udio ukupno obračunate obvezne pričuve u kunama i u stranoj valuti (stupac 4) u osnovici za obračun obvezne pričuve.

Obračunata obvezna pričuva (stupac 4) jest propisani iznos sredstava koji su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke ili održavati prosječnim dnevnim stanjem na svojim računima za namiru i u blagajnama, odnosno na računima likvidnih deviznih potraživanja (koja uključuju efektivni strani novac i čekove u stranoj valuti, likvidna devizna potraživanja na računima kod prvoklasnih inozemnih banaka i blagajničke zapise Hrvatske narodne banke u stranoj valuti).

U stupcu 5 iskazuje se iznos obračunate obvezne pričuve u kunama. Od siječnja 1995. godine do prosinca 2000. godine taj se iznos poklapa s instrumentom obvezne pričuve, dok je do prosinca 1994. godine obuhvaćao dva instrumenta: obveznu pričuvu i zahtjev za održavanje minimalne likvidnosti banaka (osim u dijelu u kojem su banke tom zahtjevu udovoljavale dragovoljnim upisom blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke). U prosincu 2000. obavljena je unifikacija obvezne pričuve u kunama i u stranoj valuti. U tom smislu unificirani su stopa obvezne pričuve, obračunska razdoblja te rokovi izdvajanja i održavanja obvezne pričuve, kao i postotak minimalnog izdvajanja obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke. Od rujna 2001. godine stupac 5 obuhvaća i dio obvezne pričuve u stranoj valuti koji se izdvaja/održava u kunama.

U stupcu 6 iskazuje se iznos obračunate obvezne pričuve u stranoj valuti, tj. propisani iznos sredstava koje su banke dužne izdvojiti na devizne račune Hrvatske narodne banke ili održavati prosječnim dnevnim stanjem na računima likvidnih potraživanja. Do studenoga 2000. godine osnovicu za obračun čini prosječno stanje devizne štednje stanovništva s preostalim rokom dospjeća do 3 mjeseca, a od prosinca 2000. godine osnovica se sastoji od deviznih izvora sredstava, i to redovnih deviznih računa, posebnih deviznih računa, deviznih računa i štednih uloga po viđenju, primljenih deviznih depozita, primljenih deviznih kredita te obveza po izdanim vrijednosnim papirima u stranoj valuti (osim vlasničkih vrijednosnih papira banke). Od studenoga 2001. godine osnovica uključuje i hibridne i podređene instrumente.

U stupcu 7 iskazuje se ukupan iznos ostalih obveznih depozita kod Hrvatske narodne banke koji obuhvaća obvezno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke, dio dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke kojima su se banke koristile za održavanje propisane minimalne likvidnosti, posebnu obveznu pričuvu do srpnja 1995. godine te od ožujka 2006. godine posebnu obveznu pričuvu na obveze po izdanim vrijednosnim papirima, obveznu pričuvu na devizne depozite, devizne kredite inozemnih banaka i garancije za takve kredite te graničnu obveznu pričuvu (od kolovoza 2004. godine).

U stupcu 8 iskazuje se dio ukupne obračunate obvezne pričuve u kunama koji su banke izdvojile na račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke (do prosinca 1994. godine taj se iznos poklapa s instrumentom obvezne pričuve, a od siječnja 1995. godine utvrđuje se minimalni postotak obračunate obvezne pričuve koji su

banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke). Od travnja 2005. godine postotak izdvajanja kuskog dijela obvezne pričuve je fiksna i iznosi 70%.

U stupcu 9 iskazuje se dio ukupno obračunate obvezne pričuve u stranoj valuti koji su banke izdvojile na devizne račune Hrvatske narodne banke. Postotak izdvajanja deviznog dijela obvezne pričuve obračunatog na osnovu deviznih sredstava nerezidenata i deviznih sredstava primljenih od pravnih osoba u posebnom odnosu prema banci iznosi 100%, a postotak izdvajanja preostalog deviznog dijela obvezne pričuve iznosi 60%.

U stupcu 10 iskazuje se vagana prosječna stopa remuneracije svih oblika kuskih imobiliziranih sredstava, koja uključuju obračunatu obveznu pričuvu i ostale obvezne depozite kod HNB-a.

U stupcu 11 iskazuje se vagana prosječna stopa remuneracije na izdvojena sredstva u stranoj valuti, uključujući sredstva granične obvezne pričuve (od kolovoza 2004. godine). Od lipnja 2005. godine Hrvatska narodna banka plaća naknadu po stopi koja je za izdvojena sredstva u američkim dolarima jednaka 50% U.S. Federal Funds Target Rate, a u eurima 50% ECB Minimum Bid Refinance Rate na dan izdvajanja deviznog dijela obvezne pričuve.

Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka

prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Slobodna novčana sredstva		Stopa primarne likvidnosti	Korišteni sekundarni izvori likvidnosti	Blagajnički zapisi HNB-a u kunama	Blagajnički zapisi HNB-a u stranoj valuti	Trezorski zapisi MF-a u kunama
		U kunama	U stranoj valuti					
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1998.	prosinac	221,9	....	1,65	445,5	850,4	1.377,4	141,3
1999.	prosinac	179,6	....	1,30	1.183,6	1.311,1	1.507,6	373,9
2000.	prosinac	638,8	10.721,4	3,32	80,1	2.485,3	1.692,7	2.006,5
2001.	prosinac	794,4	17.247,4	3,23	2,6	2.656,2	2.630,8	3.360,9
2002.	prosinac	1.225,0	10.398,0	3,53	0,6	4.965,5	1.273,9	4.279,5
2003.	prosinac	451,6	20.561,4	0,98	501,6	0,0	4.316,0	3.073,2
2004.	prosinac	1.495,5	26.126,1	2,64	0,0	0,0	0,0	4.581,7
2005.	prosinac	672,5	20.493,4	0,96	0,2	0,0	0,0	4.163,3
2006.	prosinac	840,8	20.239,1	0,83	0,0	0,0	0,0	5.993,7
2007.	siječanj	560,9	19.754,3	0,55	0,1	0,0	0,0	6.830,1
	veljača	465,9	17.987,7	0,45	5,8	0,0	0,0	5.731,7
	ožujak	599,2	17.066,6	0,58	5,7	0,0	0,0	4.954,9
	travanj	523,5	17.941,3	0,50	5,8	0,0	0,0	3.990,1
	svibanj	604,4	18.619,1	0,57	5,7	0,0	0,0	2.954,1
	lipanj	862,0	20.836,6	0,81	30,6	0,0	0,0	3.629,0
	srpanj	948,2	22.189,3	0,87	61,0	0,0	0,0	2.502,7
	kolovoz	756,4	24.793,4	0,69	5,7	0,0	0,0	3.766,6
	rujan	1.253,9	26.547,4	1,14	93,3	0,0	0,0	3.999,5
	listopad	847,6	28.521,0	0,77	708,6	0,0	0,0	5.542,9
	studen	694,8	29.523,2	0,62	1.195,3	0,0	0,0	6.642,4
	prosinac	1.161,5	30.412,6	1,03	330,4	0,0	0,0	4.449,4

Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka

U tablici se iskazuju mjesečni prosjeci dnevnih stanja nekih indikatora likvidnosti banaka. Štedionice se uključuju od srpnja 1999. godine.

Stupac 3 iskazuje slobodna novčana sredstva u kunama, definirana kao ukupna novčana sredstva banke (na računu za namiru i u blagajni) umanjena za minimalno prosječno stanje na računu za namiru i u blagajni, propisano odlukama Hrvatske narodne banke.

U stupcu 4 iskazuju se slobodna novčana sredstva u stranoj valuti, definirana kao sredstva za održavanje obvezne pričuve u stranoj valuti (efektivni strani novac i čekovi u stranoj valuti, likvidna devizna potraživanja na računima kod prvoklasnih inozemnih banaka i blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke u stranoj valuti) umanjena za minimalno potrebno stanje tih sredstava u istom razdoblju.

U stupcu 5 iskazuje se stopa primarne likvidnosti kao postotni udio mjesečnog prosjeka dnevnih stanja slobodnih novčanih sredstava u kunama (stupac 3) u mjesečnom prosjeku dnevnih stanja depozita koji čine osnovicu za obračun obvezne pričuve.

U stupcu 6 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja korištenih sekundarnih izvora likvidnosti. Sekundarni izvori likvidnosti obuhvaćaju: lombardne kredite (od prosinca 1994. godine), kratkoročne kredite za likvidnost (od veljače 1999. godine) te nepodmirene dospjele obveze prema Hrvatskoj narodnoj banci.

U stupcu 7 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u kunama (do prosinca 1994. godine taj je iznos bio umanjena za dio dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke kojima su se banke služile za održavanje propisane minimalne likvidnosti).

U stupcu 8 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u stranoj valuti (u eurima i američkim dolarima).

U stupcu 9 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja upisanih trezorskih zapisa Ministarstva financija u kuna-ma. Do rujna 2002. iskazuje se diskontirana vrijednost trezorskih zapisa, a od listopada 2002. godine iskazuje se njihova nominalna vrijednost.

Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na novčanom tržištu		Ukupni prosjek	Kamatne stope na kunske kredite bez valutne klauzule								
		Na prekoćne kredite	Na ostale kredite		Na kratkoročne kredite						Na dugoročne kredite		
					Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu			Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu	
8	9	10	11	12			13						
1998.	prosinac	10,00	15,91	16,06	16,22	14,89	20,77	20,80	19,92	11,73	11,48	13,16	
1999.	prosinac	9,92	12,78	13,54	13,52	10,55	20,83	20,84	20,39	15,14	15,31	14,16	
2000.	prosinac	2,39	4,45	10,45	10,45	6,81	20,30	20,33	19,05	9,90	9,64	12,97	
2001.	prosinac	2,49	2,18	9,51	9,49	5,43	18,81	18,85	14,88	11,42	10,06	13,14	
2002.	prosinac	1,58	1,89	10,91	11,24	7,44	15,16	15,28	9,84	7,32	6,48	7,88	
2003.	prosinac	5,47	7,02	11,45	11,80	8,02	14,89	15,01	12,38	8,51	6,14	10,69	
2004.	prosinac	3,55	6,02	11,44	11,71	8,33	14,19	14,27	12,29	9,31	6,90	11,16	
2005.	prosinac	2,29	3,61	9,91	9,99	7,71	11,26	13,18	5,35	8,75	6,48	10,35	
2006.	prosinac	2,02	3,52	9,07	9,37	6,75	11,84	13,21	4,67	7,53	5,86	9,44	
2007.	siječanj	1,79	3,57	9,56	9,72	6,92	11,96	13,10	4,54	8,54	6,35	9,45	
	veljača	2,19	3,79	9,59	9,83	7,03	12,10	13,18	4,71	8,40	6,79	9,39	
	ožujak	2,68	3,60	8,99	9,45	6,68	12,14	13,17	4,82	7,44	5,79	9,17	
	travanj	3,24	3,76	9,36	9,64	6,80	12,22	13,16	5,08	8,11	6,38	9,07	
	svibanj	3,84	4,27	9,21	9,52	6,74	12,23	13,16	5,55	7,96	6,54	8,79	
	lipanj	5,11	5,54	9,28	9,69	7,03	12,29	13,18	5,12	7,84	6,52	8,77	
	srpanj	4,87	6,50	9,13	9,51	6,77	12,30	13,17	5,34	7,75	6,64	8,45	
	kolovoz	2,85	4,25	9,46	10,02	7,12	12,16	13,23	4,95	7,42	6,53	7,95	
	rujan	4,05	5,27	9,53	10,06	7,04	12,27	13,22	5,72	7,80	6,53	8,17	
	listopad	6,25	7,75	9,02	9,33	7,23	10,80	13,22	4,55	7,60	6,84	7,87	
	studen	6,41	7,47	9,52	10,00	7,24	12,36	13,22	4,97	7,43	6,83	7,74	
	prosinac	5,33	6,71	9,32	9,74	7,39	12,34	13,19	4,95	7,50	6,66	8,01	
	Relativna važnost ^a	-	-	77,78	63,39	33,38	30,01	26,93	3,08	14,39	5,43	8,96	

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita u ukupnim kreditima puštenim u tečaj u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Napomena: Zbog promjene metodologije statistike kamatnih stopa od 1. siječnja 2002. došlo je do loma u vremenskoj seriji, što se posebice odražava na kamatne stope prikazane u stupcima 5, 6 i 7. Naime, iz kratkoročnih kredita trgovačkim društvima isključeni su, među ostalim, međubankovni krediti, odobravani uz relativno niske kamatne stope. Na porast kamatnih stopa utječe i metodologija ponderiranja, pri čemu se za sve komponente koriste iznosi novoodobrenih kredita, uz iznimku okvirnih kredita, za koje se kao ponder koriste knjigovodstvena stanja, a čiji je relativan udio novim obuhvaćen porastao.

Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite bez valutne klauzule, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske kredite bez valutne klauzule odobrene pravnim osobama (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite bez valutne klauzule odobrene samo trgovačkim društvima i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Do veljače 1996. godine u stupcima 3 i 4 iskazivale su se kamatne stope na međubankovnom novčanom tržištu, prema podacima Tržišta novca Zagreb. Od ožujka 1996. godine nadalje iskazuju se kamatne stope na novčanom tržištu izračunate kao vagani mjesečni prosjek vaganih dnevnih stopa ostvarenih posebno u trgovini prekoćnim kreditima, a posebno u trgovini ostalim kreditima na Tržištu novca Zagreb. U razdoblju od svibnja 1998. godine do siječnja 2001. godine povrat kredita dobivenih na prekoćnom međubankovnom tržištu bio je osiguran sredstvima obvezne pričuve banaka izdvojene kod HNB-a. U stupcima od 5 do 13 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka razvrstani prema ročnosti i prema sektorima, pri čemu kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima uključuju i kamatne stope na kredite s dospjećem na zahtjev.

Podaci o kamatnim stopama banaka na kunske kredite bez valutne klauzule dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka. Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka su iznosi kredita koji su uz pripadajuću kamatnu stopu pušteni u tečaj u izvještajnom mjesecu, osim kamatnih stopa na okvirne kredite na žiroračunima i tekućim računima, za koje su vagani prosjeci izračunati na osnovi stanja tih kredita na kraju izvještajnog mjeseca.

Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na kunske kredite s valutnom klauzulom									Kamatne stope na kredite u eurima			
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite			Na dugoročne kredite						Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite	Na dugoročne kredite
			Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu	Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu						
								Ukupni prosjek	Stambeni	Ostali				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1998.	prosinac	13,04	14,28	14,25	13,64	11,15	10,55	12,12	....	....	6,95	8,37	5,71	
1999.	prosinac	12,53	13,66	13,54	17,21	10,81	10,46	11,65	....	....	6,75	7,43	6,07	
2000.	prosinac	10,74	11,17	11,10	13,59	10,52	9,41	11,64	....	....	7,70	7,49	8,05	
2001.	prosinac	9,29	9,45	9,45	11,30	9,20	7,52	10,79	....	....	5,94	5,70	7,27	
2002.	prosinac	8,25	9,34	8,72	11,37	7,98	6,37	9,50	7,42	10,11	5,91	6,66	5,44	
2003.	prosinac	7,07	7,21	7,00	8,66	7,03	5,76	8,04	6,02	9,70	5,62	6,22	5,18	
2004.	prosinac	6,89	7,25	7,09	8,47	6,77	5,55	7,73	5,71	8,79	5,34	5,92	4,83	
2005.	prosinac	6,18	6,52	6,34	7,91	6,07	5,18	6,98	4,95	8,10	5,29	5,28	5,30	
2006.	prosinac	6,30	6,56	6,29	8,33	6,22	6,21	6,22	4,75	7,57	5,65	6,19	5,34	
2007.	siječanj	6,15	6,39	6,11	7,75	6,10	5,84	6,28	4,75	7,73	6,00	6,31	5,64	
	veljača	6,31	6,33	6,06	7,60	6,31	6,11	6,40	4,80	7,80	6,01	6,05	5,93	
	ožujak	6,33	6,53	6,44	6,80	6,30	6,03	6,44	4,87	7,69	6,12	6,15	6,09	
	travanj	6,11	6,69	6,51	7,15	6,01	5,93	6,06	4,85	7,39	6,15	6,17	6,12	
	svibanj	6,12	6,56	6,59	6,49	6,05	6,32	5,91	4,90	7,11	6,28	6,41	6,03	
	lipanj	5,98	6,54	6,53	6,59	5,89	5,81	5,97	4,86	7,11	6,32	6,32	6,32	
	srpanj	6,11	6,33	6,20	7,17	6,05	5,96	6,15	4,92	7,26	6,52	6,58	6,44	
	kolovoz	6,46	6,86	6,96	6,19	6,37	6,28	6,46	4,92	7,71	6,71	6,82	6,40	
	rujan	6,86	6,74	6,80	6,55	6,89	6,56	7,07	4,96	8,16	6,73	6,74	6,69	
	listopad	6,64	6,80	6,82	6,69	6,60	6,04	7,15	5,13	8,36	6,81	6,66	7,10	
	studen	6,37	5,85	5,84	6,19	6,88	6,37	7,23	5,23	8,59	6,63	6,96	6,34	
	prosinac	6,73	6,86	6,86	6,84	6,66	6,51	6,80	5,12	8,24	6,79	6,59	7,10	
	Relativna važnost ^a	16,58	5,86	5,35	0,51	10,71	5,04	5,67	2,62	3,05	5,65	3,42	2,22	

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita u ukupnim kreditima puštenim u tečaj u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske kredite s valutnom klauzulom i kredite u eurima (odnosno njemačkim markama) odobrene pravnim osobama (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite u eurima odobrene samo trgovačkim društvima i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite u eurima dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka. Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka su iznosi kredita koji su uz pripadajuću kamatnu stopu pušteni u tečaj u izvještajnom mjesecu.

U stupcima od 3 do 11 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka razvrstani prema ročnosti i prema sektorima, pri čemu kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima uključuju i kamatne stope na kredite s dospjećem na zahtjev.

Kamatne stope na kredite odobrene u eurima prikazane u stupcima 12, 13 i 14 odnose se do prosinca 2001. godine na kredite puštene u tečaj u njemačkim markama u izvještajnom mjesecu, a od siječnja 2002. godine na kredite puštene u tečaj u eurima, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na osnovi njihove protuvrijednosti u kunama, obračunate po tekućem tečaju. Krediti pušteni u tečaj u ostalim stranim valutama nisu obuhvaćeni ovom tablicom.

Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na kunske depozite bez valutne klauzule								
		Ukupni prosjek	Na žiroračuni- ma i tekućim računima	Na oročene depozite						
				Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite			Na dugoročne depozite		
					Ukupni prosjek	Stanovništva	Trgovačkih društava	Ukupni prosjek	Stanovništva	Trgovačkih društava
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1998.	prosinac	4,11	2,31	7,73	7,63	9,47	7,15	10,19	10,72	9,56
1999.	prosinac	4,27	2,24	8,87	8,79	9,62	8,38	10,96	11,56	10,18
2000.	prosinac	3,40	1,64	7,20	7,13	7,44	7,03	8,89	9,19	8,63
2001.	prosinac	2,76	1,40	5,68	5,60	6,35	5,38	7,35	7,93	6,70
2002.	prosinac	1,55	0,94	3,64	3,53	4,39	2,86	6,05	7,24	3,23
2003.	prosinac	1,66	0,75	4,46	4,46	3,62	4,69	4,58	4,90	2,82
2004.	prosinac	1,83	0,74	4,11	4,11	3,93	4,13	4,10	4,65	3,30
2005.	prosinac	1,58	0,61	3,36	3,34	3,89	3,23	4,12	5,04	3,49
2006.	prosinac	1,91	0,56	2,98	2,94	4,10	2,69	4,32	4,98	3,11
2007.	siječanj	2,06	0,54	3,56	3,43	4,15	3,12	4,07	4,72	3,97
	veljača	2,07	0,53	3,46	3,41	4,13	3,12	4,46	4,85	3,65
	ožujak	2,05	0,54	3,48	3,34	4,04	3,10	4,13	4,82	4,02
	travanj	2,06	0,54	3,58	3,44	4,03	3,24	4,28	5,20	4,14
	svibanj	2,16	0,55	3,75	3,65	4,12	3,50	4,32	5,20	4,16
	lipanj	2,40	0,55	4,55	4,52	4,12	4,63	4,75	5,15	4,68
	srpanj	2,45	0,49	4,95	4,86	4,20	5,02	5,88	5,30	6,03
	kolovoz	2,37	0,48	4,25	4,14	4,31	4,10	5,20	5,51	5,13
	rujan	2,50	0,49	4,82	4,69	4,29	4,77	6,04	5,44	6,23
	listopad	2,60	0,47	5,65	5,57	4,43	5,77	6,36	5,66	6,54
	studen	2,64	0,47	5,94	5,91	4,41	6,21	6,24	5,40	6,45
	prosinac	2,67	0,49	5,42	5,34	4,47	5,48	6,28	5,45	6,45
	Relativna važnost ^a	62,38	34,45	24,98	22,68	3,16	19,52	2,30	0,37	1,93

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite bez valutne klauzule, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske depozite bez valutne klauzule primljene od pravnih osoba (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite bez valutne klauzule primljene od trgovačkih društava i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama na kunske depozite bez valutne klauzule banaka dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka.

U stupcu 3 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite (depozite na žiroračunima i tekućim računima, štedne depozite stanovništva po viđenju i oročene depozite) bez valutne klauzule. U stupcu 4 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na depozite na žiroračunima i tekućim računima trgovačkih društava bez valutne klauzule (do prosinca 2001. godine pravnih osoba) i stanovništva, dok se u stupcu 5 iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne oročene depozite bez valutne klauzule.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka kod kunskih oročenih depozita bez valutne klauzule su iznosi primljeni tijekom izvještajnog mjeseca, dok su kod žiroračuna i tekućih računa osnova za izračunavanje vaganih prosjeka knjigovodstvena stanja tih depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite bez valutne klauzule (stupac 3) sve su komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Kunski i devizni depoziti koji služe kao polog za odobravanje kredita obuhvaćeni su podacima u tablici, dok se ograničeni depoziti (sredstva deponirana za plaćanje uvoza i ostali ograničeni depoziti) ne uključuju u izračunavanje vaganih prosjeka.

Tablica G4a: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na štedne depozite po viđenju i oročene depozite s valutnom klauzulom			Kamatne stope na devizne depozite					
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite	Na dugoročne depozite	Ukupni prosjek	Na štedne depozite po viđenju				
						Ukupni prosjek	Stanovništva		Trgovačkih društava	
							EUR	USD	EUR	USD
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1998.	prosinac	7,47	7,67	5,58	3,98	2,09	2,38	2,40	0,72	0,74
1999.	prosinac	6,62	6,91	1,10	4,23	1,80	1,95	2,04	0,78	1,30
2000.	prosinac	5,54	5,94	2,16	3,47	1,03	0,99	1,23	0,65	1,29
2001.	prosinac	4,58	4,92	2,56	2,60	0,71	0,71	0,81	0,82	0,40
2002.	prosinac	2,92	3,45	1,48	2,55	0,50	0,52	0,41	0,52	0,38
2003.	prosinac	3,48	3,74	5,55	2,22	0,31	0,35	0,23	0,23	0,15
2004.	prosinac	4,17	3,61	5,19	2,65	0,31	0,34	0,22	0,22	0,21
2005.	prosinac	3,99	3,63	4,77	2,61	0,27	0,27	0,17	0,27	0,76
2006.	prosinac	3,67	3,30	4,07	2,94	0,25	0,23	0,17	0,32	0,44
2007.	siječanj	3,85	3,98	4,22	2,99	0,25	0,23	0,16	0,37	0,40
	veljača	3,96	3,56	4,31	3,01	0,25	0,23	0,17	0,34	0,46
	ožujak	4,15	3,52	4,46	3,04	0,25	0,23	0,16	0,33	0,45
	travanj	3,85	3,54	4,37	3,13	0,25	0,23	0,16	0,35	0,43
	svibanj	3,71	3,58	4,51	3,11	0,25	0,24	0,17	0,36	0,40
	lipanj	3,89	3,74	4,58	3,08	0,26	0,24	0,17	0,35	0,59
	srpanj	3,68	3,89	4,76	3,22	0,25	0,23	0,17	0,34	0,48
	kolovoz	3,96	3,79	4,74	3,33	0,26	0,23	0,17	0,33	0,60
	rujan	4,12	3,74	4,64	3,28	0,25	0,23	0,16	0,32	0,58
	listopad	4,13	3,80	4,56	3,38	0,25	0,23	0,16	0,32	0,63
	studen	3,85	4,18	4,30	3,41	0,27	0,22	0,15	0,41	0,65
	prosinac	3,98 ^b	3,76	4,35	3,44	0,25	0,22	0,15	0,36	0,43
	Relativna važnost ^a	0,77	0,66	0,09	36,86	19,52	13,44	1,55	3,99	0,53

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

^b Od ukupnog iznosa depozita na koje se odnosi ova kamatna stopa, 17,20 posto odnosi se na trgovačka društva.

Tablica G4 a i b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite primljene od pravnih osoba (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite primljene od trgovačkih društava i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite banaka dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka.

U stupcu 3 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kunske štedne depozite po viđenju i oročene depozite s valutnom klauzulom trgovačkih društava (do prosinca 2001. godine pravnih osoba) i stanovništva, dok se u stupcima 4 i 5 iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na kratkoročne odnosno dugoročne oročene depozite.

Kamatne stope na devizne depozite odnosile su se do prosinca 2001. godine na depozite primljene u njemačkim markama i američkim dolarima, dok se od siječnja 2002. godine odnose na depozite primljene u eurima i američkim dolarima, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na osnovi njihove protuvrijednosti u kunama, obračunate po tekućem tečaju. Depoziti primljeni u ostalim stranim valutama nisu obuhvaćeni podacima iskazanim u ovoj tablici.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka kod kunkskih oročenih depozita s valutnom klauzulom i oročenih deviznih depozita su iznosi primljeni tijekom izvještajnog mjeseca, dok su kod štednih depozita po viđenju s valutnom klauzulom osnova za izračunavanje vaganih prosjeka knjigovodstvena stanja tih depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite s valutnom klau-

Tablica G4b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na devizne depozite											
		Na oročene depozite											
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite						Ukupni prosjek	Na dugoročne depozite			
			Ukupni prosjek	Stanovništva		Trgovačkih društava		Stanovništva		Trgovačkih društava			
1	2	12		13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1998.	prosinac	4,89	4,49	5,42	6,16	2,84	5,37	7,29	7,68	8,59	4,93	6,92	
1999.	prosinac	5,43	5,17	4,93	6,39	3,97	6,00	6,59	6,64	8,09	3,66	6,77	
2000.	prosinac	4,57	4,36	3,65	5,15	4,59	6,62	5,56	5,17	6,61	5,97	8,53	
2001.	prosinac	3,54	3,35	3,42	3,23	3,60	2,44	4,59	4,72	4,42	4,58	0,23	
2002.	prosinac	3,13	2,96	3,27	2,21	2,89	1,43	4,59	4,69	3,84	3,46	2,30	
2003.	prosinac	2,64	2,46	2,83	1,65	2,29	1,08	3,69	4,71	3,13	2,85	1,64	
2004.	prosinac	2,85	2,65	3,01	1,69	2,46	2,28	4,20	4,85	3,13	3,61	2,65	
2005.	prosinac	3,07	2,94	2,99	1,76	2,63	4,34	3,69	4,25	0,48	4,39	–	
2006.	prosinac	3,82	3,76	3,16	2,05	4,24	5,84	4,25	4,47	2,26	4,79	4,61	
2007.	siječanj	3,80	3,71	3,19	2,14	4,39	5,78	4,44	4,51	3,32	3,79	6,29	
	veljača	3,86	3,77	3,21	2,15	4,50	5,88	4,45	4,54	3,97	2,65	2,00	
	ožujak	3,87	3,77	3,16	2,08	4,59	5,89	4,47	4,56	3,71	3,95	1,81	
	travanj	3,92	3,84	3,16	2,10	4,74	5,96	4,53	4,59	3,89	4,24	–	
	svibanj	4,00	3,93	3,21	2,09	4,51	5,57	4,52	4,58	3,64	4,17	5,17	
	lipanj	4,05	4,02	3,20	2,16	4,80	5,72	4,30	4,31	3,71	4,94	–	
	srpanj	4,23	4,17	3,28	2,11	4,87	6,02	4,69	4,71	3,84	5,25	2,96	
	kolovoz	4,16	4,05	3,43	2,24	4,67	5,89	4,79	4,80	3,90	5,49	–	
	rujan	4,16	4,09	3,37	2,16	4,76	5,92	4,67	4,72	3,48	4,85	4,85	
	listopad	4,30	4,25	3,39	2,52	4,95	5,95	4,72	4,77	3,80	4,92	0,00	
	studenj	4,34	4,28	3,50	2,49	5,00	5,61	4,74	4,79	3,58	4,84	3,11	
	prosinac	4,32	4,25	3,47	2,60	5,10	5,33	4,80	4,83	3,84	5,13	2,19	
	Relativna važnost ^a	17,34	15,11	7,36	0,47	5,98	1,30	2,23	2,07	0,08	0,08	0,00	

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

zulom (stupac 3) od siječnja 2002. godine sve su komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Prosječna kamatna stopa na ukupne devizne depozite prikazana u stupcu 6 odnosi se na vagani prosjek mjesečnih kamatnih stopa na štedne depozite po viđenju i na oročene depozite s valutnom klauzulom, pri čemu su sve komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka mjesečnih kamatnih stopa na ukupne devizne štedne depozite po viđenju (stupac 7) jesu stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka mjesečnih kamatnih stopa na ukupne devizne oročene depozite (stupac 12) jesu iznosi pripadajućih depozita koji su primljeni tijekom izvještajnog mjeseca. Isto se odnosi i na vagane prosjeke mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kratkoročne devizne oročene depozite (stupac 13) i na ukupne dugoročne devizne oročene depozite (stupac 18).

Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja

u milijunima EUR, tekući tečaj

	2006.		2007.										
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
A. Kupnja stranih sredstava plaćanja													
1. Pravne osobe	1.505,1	2.055,5	1.157,5	1.362,0	1.534,5	1.947,7	1.511,1	2.339,2	1.663,7	1.790,3	4.063,7	3.721,8	3.217,9
2. Fizičke osobe	398,0	376,1	403,3	418,0	634,8	586,1	452,6	639,3	589,2	901,0	673,6	321,8	292,1
2.1. Domaće fizičke osobe	379,5	361,4	379,7	393,0	593,8	537,8	385,0	533,3	486,4	810,5	643,8	306,6	281,1
2.2. Strane fizičke osobe	18,5	14,8	23,6	25,0	40,9	48,3	67,6	106,0	102,9	90,5	29,8	15,3	11,0
3. Domaće banke	1.530,6	1.375,2	1.219,7	1.518,0	1.572,8	1.493,7	1.536,5	1.308,3	1.026,7	1.443,3	2.939,8	1.844,4	2.862,9
4. Strane banke	618,2	673,5	545,0	614,0	597,7	293,7	282,1	346,4	202,0	212,6	641,8	269,1	516,3
5. Hrvatska narodna banka	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ukupno (1+2+3+4+5)	4.051,8	4.480,4	3.325,6	3.912,0	4.339,8	4.321,2	3.782,3	4.633,1	3.481,6	4.347,1	8.318,9	6.157,2	6.889,2
B. Prodaja stranih sredstava plaćanja													
1. Pravne osobe	1.960,8	1.911,8	1.669,6	1.795,5	1.803,7	2.117,9	1.989,3	2.154,4	2.116,2	2.376,4	4.072,6	3.532,8	3.023,8
2. Fizičke osobe	331,1	257,0	228,1	274,3	480,5	261,5	197,9	402,2	390,9	264,1	508,6	371,8	320,1
2.1. Domaće fizičke osobe	327,9	255,2	226,2	271,6	477,8	259,3	192,0	397,6	386,5	261,2	505,9	368,4	318,6
2.2. Strane fizičke osobe	3,2	1,7	1,9	2,7	2,8	2,3	5,9	4,6	4,5	2,9	2,6	3,4	1,5
3. Domaće banke	1.530,6	1.375,2	1.219,7	1.518,0	1.572,8	1.493,7	1.536,5	1.308,3	1.026,7	1.443,3	2.939,8	1.844,4	2.862,9
4. Strane banke	267,2	360,2	191,1	168,4	159,8	581,9	371,7	529,4	251,2	359,3	418,9	284,9	395,9
5. Hrvatska narodna banka	0,0	177,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	139,0	0,0	0,0	355,2	0,0	167,8
Ukupno (1+2+3+4+5)	4.089,6	4.081,1	3.308,6	3.756,1	4.016,8	4.455,0	4.095,5	4.533,3	3.785,0	4.443,0	8.295,1	6.034,0	6.770,5
C. Neto kupnja stranih sredstava plaćanja banaka (A-B)													
1. Pravne osobe	-455,6	143,8	-512,1	-433,4	-269,2	-170,2	-478,2	184,7	-452,5	-586,2	-8,9	189,0	194,1
2. Fizičke osobe	66,9	119,2	175,3	143,8	154,3	324,6	254,7	237,1	198,3	636,9	165,1	-50,0	-28,0
2.1. Domaće fizičke osobe	51,6	106,2	153,5	121,4	116,1	278,5	193,0	135,7	99,9	549,3	137,9	-61,8	-37,5
2.2. Strane fizičke osobe	15,3	13,0	21,7	22,4	38,2	46,0	61,7	101,4	98,4	87,6	27,2	11,9	9,6
3. Strane banke	351,0	313,3	353,9	445,6	437,9	-288,1	-89,6	-183,0	-49,2	-146,7	222,8	-15,8	120,4
4. Hrvatska narodna banka	0,0	-177,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-139,0	0,0	0,0	-355,2	0,0	-167,8
Ukupno (1+2+3+4)	-37,8	399,3	17,0	155,9	323,0	-133,8	-313,2	99,9	-303,4	-96,0	23,8	123,2	118,7
Bilješka: Ostale transakcije Hrvatske narodne banke													
Kupnja stranih sredstava plaćanja	3,1	0,0	0,0	0,2	0,0	0,3	0,6	0,2	0,0	0,3	0,2	0,8	2,5
Prodaja stranih sredstava plaćanja	415,9	57,0	0,0	64,9	30,8	0,0	5,0	0,0	0,0	3,3	10,9	0,0	5,0

Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja

Podaci o trgovanju banaka stranim sredstvima plaćanja obuhvaćaju promptne (spot) transakcije kupnje i prodaje stranih sredstava plaćanja na domaćem deviznom tržištu. Promptni poslovi su ugovorene transakcije kupoprodaje deviza koje se realiziraju najkasnije u roku od 48 sati.

Transakcije su klasificirane prema kategorijama sudionika (pravne i fizičke osobe, domaće i strane banke i Hrvatska narodna banka). Izvor podataka su izvješća banaka o trgovanju stranim sredstvima plaćanja i podaci iz statistike platnog prometa s inozemstvom.

Ostale transakcije HNB-a obuhvaćaju prodaje i kupnje stranih sredstava plaćanja koje Hrvatska narodna banka obavlja za Ministarstvo financija.

Tablica H1: Platna bilanca – svodna tablica

u milijunima EUR

	2003.	2004.	2005.	2006.	2007. ^a	2007.			
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^a
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE (1+6)	-1.888,8	-1.433,7	-1.975,6	-2.692,4	-3.206,4	-2.021,3	-1.380,7	2.087,2	-1.891,7
1. Roba, usluge i dohodak (2+5)	-3.133,3	-2.625,5	-3.159,5	-3.798,6	-4.251,4	-2.266,8	-1.650,5	1.824,0	-2.158,1
1.1. Prihodi	13.590,1	14.952,8	15.990,2	17.888,9	19.660,9	3.130,0	4.849,4	7.721,2	3.960,3
1.2. Rashodi	-16.723,5	-17.578,3	-19.149,7	-21.687,5	-23.912,3	-5.396,8	-6.499,9	-5.897,2	-6.118,4
2. Roba i usluge (3+4)	-2.038,1	-1.955,3	-2.200,2	-2.633,8	-3.114,0	-2.060,5	-1.003,1	2.015,7	-2.066,1
2.1. Prihodi	13.140,6	14.243,5	15.272,9	16.997,7	18.371,5	2.817,8	4.517,7	7.407,7	3.628,2
2.2. Rashodi	-15.178,7	-16.198,8	-17.473,2	-19.631,5	-21.485,5	-4.878,4	-5.520,8	-5.392,0	-5.694,4
3. Roba	-6.971,2	-6.724,2	-7.518,0	-8.344,2	-9.434,0	-2.159,1	-2.528,1	-2.310,6	-2.436,2
3.1. Prihodi	5.574,7	6.606,8	7.220,3	8.463,6	9.192,5	2.046,3	2.308,9	2.360,8	2.476,5
3.2. Rashodi	-12.545,9	-13.330,9	-14.738,3	-16.807,8	-18.626,5	-4.205,5	-4.837,0	-4.671,4	-4.912,6
4. Usluge	4.933,0	4.768,9	5.317,7	5.710,4	6.319,9	98,6	1.525,0	4.326,3	370,0
4.1. Prihodi	7.565,9	7.636,7	8.052,6	8.534,1	9.179,0	771,5	2.208,8	5.046,9	1.151,7
4.2. Rashodi	-2.632,8	-2.867,8	-2.734,9	-2.823,7	-2.859,1	-672,9	-683,8	-720,6	-781,7
5. Dohodak	-1.095,2	-670,2	-959,2	-1.164,8	-1.137,4	-206,3	-647,4	-191,7	-92,0
5.1. Prihodi	449,5	709,3	717,3	891,2	1.289,4	312,1	331,7	313,5	332,1
5.2. Rashodi	-1.544,7	-1.379,6	-1.676,5	-2.056,0	-2.426,8	-518,4	-979,1	-505,2	-424,1
6. Tekući transferi	1.244,5	1.191,8	1.183,8	1.106,2	1.045,0	245,5	269,8	263,2	266,5
6.1. Prihodi	1.538,7	1.584,6	1.628,4	1.638,3	1.573,9	356,1	403,2	387,9	426,8
6.2. Rashodi	-294,2	-392,8	-444,6	-532,1	-529,0	-110,6	-133,4	-124,7	-160,4
B. KAPITALNE I FINANCIJSKE TRANSAKCIJE	2.716,9	2.483,6	2.929,9	3.583,9	4.144,0	1.309,0	1.417,4	126,7	1.290,9
B1. Kapitalne transakcije	101,9	31,4	53,8	-133,8	34,2	7,0	9,0	12,7	5,4
B2. Financijske transakcije, isključujući med. pričuve	3.850,5	2.495,3	3.697,9	5.129,9	4.831,4	2.110,1	1.072,5	-196,5	1.845,3
1. Izravna ulaganja	1.656,9	670,8	1.275,8	2.561,2	3.419,4	1.261,4	950,6	500,3	707,1
1.1. U inozemstvo	-105,5	-278,8	-192,1	-176,7	-206,5	-99,2	-64,0	-33,8	-9,4
1.2. U Hrvatsku	1.762,4	949,6	1.467,9	2.737,9	3.625,9	1.360,6	1.014,6	534,1	716,6
2. Portfeljna ulaganja	867,6	287,1	-1.177,9	-547,3	-34,8	-387,4	36,3	184,8	131,5
2.1. Sredstva	121,6	-736,1	-571,2	-472,5	-404,6	-314,5	-328,9	69,5	169,3
2.2. Obveze	746,0	1.023,2	-606,7	-74,9	369,8	-72,9	365,2	115,3	-37,8
3. Financijski derivati	0,0	0,0	-88,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Ostala ulaganja	1.326,0	1.537,4	3.688,4	3.116,0	1.446,8	1.236,1	85,6	-881,6	1.006,7
4.1. Sredstva	-2.216,9	-575,1	898,7	-774,5	-1.613,3	331,5	-340,2	-1.042,4	-562,3
4.2. Obveze	3.542,9	2.112,4	2.789,7	3.890,6	3.060,1	904,6	425,8	160,7	1.569,0
B3. Međunarodne pričuve	-1.235,5	-43,0	-821,8	-1.412,2	-721,6	-808,1	335,9	310,5	-559,8
C. NETO POGREŠKE I PROPUSTI	-828,1	-1.049,9	-954,2	-891,4	-937,5	712,3	-36,7	-2.213,9	600,7

^a Preliminarni podaci

NAPOMENA: U poziciji neto pogrešaka i propusta nalazi se i protustavka dijela prihoda od usluga putovanja koji se odnosi na takve prihode koji nisu zabilježeni u evidenciji banaka.

Tablice H1 – H6: Platna bilanca

Platna bilanca Republike Hrvatske sistematičan je prikaz vrijednosti ekonomskih transakcija hrvatskih rezidenata s inozemstvom u određenom razdoblju. Sastavlja se u skladu s metodologijom koju je preporučio Međunarodni monetarni fond (Priručnik za sastavljanje platne bilance, 5. izdanje, 1993.). Tri su vrste izvora podataka za sastavljanje platne bilance: 1. izvješća državnih institucija (Državnog zavoda za statistiku i Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje), 2. specijalizirana izvješća Hrvatske narodne banke (o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom, dužničkim odnosima s inozemstvom, monetarnoj statistici i međunarodnim pričuvama) te 3. procjene i statistička istraživanja koje provodi Hrvatska narodna banka.

Platna bilanca Republike Hrvatske iskazuje se u tri valute: u euru (EUR), u američkom dolaru (USD) i kuni (HRK). U sva tri slučaja koriste se isti izvori podataka i primjenjuju se ista načela obuhvata transakcija i kompiliranja pojedinih stavki. Izvorni podaci iskazani su u raznim valutama, pa je vrijednost transakcija potrebno preračunati iz originalne valute u izvještajnu valutu upotrebom tečajeva s tečajnice Hrvatske narodne banke na jedan od sljedećih načina:

- primjenom srednjih tečajeva na dan transakcije,
- primjenom prosječnih mjesečnih ili tromjesečnih srednjih tečajeva kad nije poznat datum transakcije,
- primjenom tečaja na kraju razdoblja za izračun promjene vrijednosti transakcija između dva razdoblja; iz stanja iskazanih na kraju razdoblja u originalnoj valuti izračunava se vrijednost promjene u originalnoj valuti, koja se primjenom prosječnoga srednjeg tečaja u promatranom razdoblju preračunava u vrijednost promjene u izvještajnoj valuti.

Tablica H2: Platna bilanca – roba i usluge

u milijunima EUR

	2003.	2004.	2005.	2006.	2007. ^a	2007.			
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^a
Roba	-6.971,2	-6.724,2	-7.518,0	-8.344,2	-9.434,0	-2.159,1	-2.528,1	-2.310,6	-2.436,2
1. Prihodi	5.574,7	6.606,8	7.220,3	8.463,6	9.192,5	2.046,3	2.308,9	2.360,8	2.476,5
1.1. Izvoz (fob) u vanjskotrgovinskoj statistici	5.464,4	6.453,8	7.069,4	8.251,6	9.001,6	2.009,8	2.265,5	2.301,5	2.424,8
1.1. Prilagodbe za obuhvat	110,4	153,0	150,9	212,0	191,0	36,5	43,4	59,3	51,7
2. Rashodi	-12.545,9	-13.330,9	-14.738,3	-16.807,8	-18.626,5	-4.205,5	-4.837,0	-4.671,4	-4.912,6
2.1. Uvoz cif u vanjskotrgovinskoj statistici	-12.538,0	-13.354,4	-14.949,5	-17.104,7	-18.826,6	-4.270,2	-4.888,2	-4.704,3	-4.963,9
2.2. Prilagodbe za obuhvat	-475,6	-474,7	-346,4	-341,1	-370,4	-64,6	-96,9	-109,7	-99,2
2.3. Prilagodbe za klasifikaciju	467,7	498,1	557,6	638,0	570,4	129,4	148,1	142,5	150,4
Usluge	4.933,0	4.768,9	5.317,7	5.710,4	6.319,9	98,6	1.525,0	4.326,3	370,0
1. Prijevoz	252,2	299,3	376,1	424,7	449,5	89,2	114,3	154,4	91,6
1.1. Prihodi	696,3	791,3	880,3	987,9	1.084,3	226,6	275,7	326,5	255,6
1.2. Rashodi	-444,1	-492,0	-504,2	-563,2	-634,8	-137,4	-161,4	-172,0	-164,0
2. Putovanja – turizam	4.976,6	4.822,3	5.394,9	5.708,7	6.034,0	101,1	1.457,9	4.133,3	341,6
2.1. Prihodi	5.572,7	5.505,6	5.998,9	6.293,3	6.747,9	262,4	1.629,6	4.316,5	539,4
2.1.1. Poslovni razlozi	260,9	328,2	504,0	388,4	389,2	56,5	125,7	120,2	86,6
2.1.2. Osobni razlozi	5.311,8	5.177,4	5.494,9	5.904,9	6.358,8	205,9	1.503,9	4.196,3	452,7
2.2. Rashodi	-596,1	-683,3	-604,1	-584,6	-714,0	-161,3	-171,7	-183,2	-197,8
2.2.1. Poslovni razlozi	-292,3	-297,3	-267,4	-229,5	-266,9	-44,5	-60,2	-71,9	-90,3
2.2.2. Osobni razlozi	-303,8	-386,0	-336,7	-355,1	-447,0	-116,8	-111,4	-111,2	-107,5
2.3. Ostale usluge	-295,8	-352,7	-453,3	-422,9	-163,5	-91,7	-47,3	38,5	-63,1
2.3.1. Prihodi	1.296,9	1.339,8	1.173,4	1.252,9	1.346,7	282,5	303,5	403,9	356,8
2.3.2. Rashodi	-1.592,7	-1.692,5	-1.626,6	-1.675,8	-1.510,3	-374,2	-350,8	-365,4	-419,9

^a Preliminarni podaci

Stavke platne bilance koje se odnose na izvoz i uvoz robe slažu se od podataka Državnog zavoda za statistiku o ostvarenoj robnoj razmjeni Republike Hrvatske s inozemstvom. Ti se podaci u skladu s preporučenom metodologijom prilagođuju za obuhvat i klasifikaciju. U skladu s tom metodologijom, izvoz i uvoz robe iskazuju se u platnoj bilanci prema paritetu fob. Vrijednost izvoza prema tom paritetu već je sadržana u spomenutom izvješću DZS-a, dok se vrijednost uvoza prema paritetu fob procjenjuje uz pomoć istraživanja Hrvatske narodne banke koje se provodi na stratificiranom uzorku uvoznika, na osnovi čijih se rezultata procjenjuje udio usluga prijevoza i osiguranja za koji se umanjuje originalna vrijednost uvoza prema paritetu cif iz navedenog izvješća DZS-a. U razdoblju od 1993. do 2001. godine taj je udio iznosio 7,10% (procijenjen samo na uzorku najvećih i velikih uvoznika), dok od 2002. godine on iznosi 3,73%. Hrvatska narodna banka ponovo je provela istovrsnu anketu krajem 2006. godine (za uvoz u prethodnoj godini). Nova je anketa pokazala da se udio troškova prijevoza i osiguranja nastavio smanjivati te iznosi 3,03%. Taj se udio počeo primjenjivati od obračuna za prvo tromjesečje 2007. godine. U razdoblju od 1993. do 1996. vrijednost uvoza dopunjavala se procjenom uvoza u slobodne carinske zone, koji je od 1997. uključen u statistiku robne razmjene. Od 1996. godine izvoz i uvoz robe dopunjuju se podacima o popravcima robe i opskrbi brodova i zrakoplova u pomorskim i zračnim lukama. Osim toga, od 1999. godine, na osnovi rezultata Istraživanja o potrošnji inozemnih putnika u Hrvatskoj i domaćih putnika u inozemstvu, stavka izvoza robe dopunjuje se procijenjenom vrijednošću robe prodane stranim putnicima i turistima i iznesene iz Republike Hrvatske, a stavka uvoza robe dopunjuje se procijenjenom vrijednošću robe koju su hrvatski građani osobno uvezli iz susjednih zemalja (troškovi za tzv. shopping).

Na računu usluga zasebno se vode usluge prijevoza, putovanja – turizma i ostale usluge. Prihodi i rashodi s osnove usluga prijevoza su u razdoblju od 1993. do 1998. preuzimani iz evidencije platnog prometa s inozemstvom. Počevši od 1999. godine, prihodi i rashodi s osnove prijevoza robe i putnika, kao i vrijednost pratećih usluga, koji zajedno čine ukupnu vrijednost tih usluga, sastavljaju se na osnovi rezultata Istraživanja o transakcijama povezanim s uslugama međunarodnog prijevoza, što ga provodi HNB. Zbog izrazito velike populacije cestovnih prijevoznika, prihodi i rashodi s osnove cestovnog prijevoza ne preuzimaju se iz toga istraživanja, nego se sastavljaju upotrebom podataka o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom. Kod usluge prijevoza robe rashodi se dopunjuju dijelom troškova prijevoza i osiguranja koji se odnosi na uvoz robe koji pripada ne-rezidentima, a koji se procjenjuje na osnovi svodenja vrijednosti uvoza prema paritetu cif na vrijednost uvoza prema paritetu fob.

Prihodi od usluga pruženih stranim putnicima i turistima, kao i rashodi koje su domaći putnici i turisti imali u inozemstvu prikazuju se na poziciji Putovanja – turizam. U razdoblju od 1993. do 1998. ta se pozicija procjenjivala upotrebom različitih izvora podataka koji nisu osiguravali potpuni obuhvat u skladu s preporučenom metodologijom, pa je stoga Hrvatska narodna banka od druge polovine 1998. godine počela provoditi Istraživanje o potrošnji inozemnih putnika u Hrvatskoj i domaćih putnika u inozemstvu i koristiti se njegovim rezultatima pri kompilaciji stavaka na poziciji Putovanja – turizam. Od početka 1999. godine rezultati toga istraživanja, koje se zasniva na anketiranju putnika (stratificirani uzorak) na graničnim prijelazima, kombiniraju se s podacima

Tablica H3: Platna bilanca – dohodak i tekući transferi

u milijunima EUR

	2003.	2004.	2005.	2006.	2007. ^a	2007.			
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^a
Dohodak	-1.095,2	-670,2	-959,2	-1.164,8	-1.137,4	-206,3	-647,4	-191,7	-92,0
1. Naknade zaposlenima	183,9	233,9	259,7	373,2	494,2	118,1	122,7	125,5	127,9
1.1. Prihodi	217,3	268,3	289,2	404,3	527,8	125,4	130,5	133,4	138,5
1.2. Rashodi	-33,4	-34,4	-29,5	-31,1	-33,6	-7,3	-7,8	-7,9	-10,6
2. Dohodak od izravnih ulaganja	-854,7	-441,6	-739,0	-983,8	-936,2	-171,6	-598,7	-135,3	-30,6
2.1. Prihodi	35,2	175,6	112,7	79,2	170,4	57,9	58,1	34,4	19,9
Od čega: Zadržana dobit	31,7	165,8	63,8	63,7	119,6	47,0	48,0	26,5	-1,9
2.2. Rashodi	-889,9	-617,3	-851,8	-1.063,0	-1.106,6	-229,5	-656,8	-169,7	-50,6
Od čega: Zadržana dobit	-587,9	-291,7	-570,5	-697,9	-495,6	-60,6	-322,4	-104,0	-8,5
3. Dohodak od portfeljnih ulaganja	-238,7	-250,0	-217,6	-175,9	-158,6	-39,5	-40,2	-43,9	-35,1
3.1. Prihodi	0,0	32,7	46,2	57,4	75,1	15,2	21,2	16,0	22,6
3.2. Rashodi	-238,7	-282,7	-263,8	-233,3	-233,7	-54,7	-61,4	-59,9	-57,7
4. Dohodak od ostalih ulaganja	-185,7	-212,5	-262,3	-378,2	-536,7	-113,2	-131,2	-138,1	-154,2
4.1. Prihodi	197,0	232,6	269,1	350,4	516,1	113,6	121,9	129,6	151,0
4.2. Rashodi	-382,7	-445,2	-531,5	-728,6	-1.052,8	-226,8	-253,1	-267,7	-305,3
Tekući transferi	1.244,5	1.191,8	1.183,8	1.106,2	1.045,0	245,5	269,8	263,2	266,5
1. Država	70,5	2,6	9,7	-8,6	-16,7	-6,0	-4,2	-13,8	7,4
1.1. Prihodi	213,1	180,1	219,6	255,7	260,2	54,6	65,6	53,7	86,3
1.2. Rashodi	-142,6	-177,5	-209,9	-264,4	-276,8	-60,7	-69,7	-67,5	-78,9
2. Ostali sektori	1.174,0	1.189,2	1.174,1	1.114,8	1.061,7	251,5	274,0	277,0	259,1
2.1. Prihodi	1.325,6	1.404,5	1.408,8	1.382,5	1.313,8	301,4	337,6	334,2	340,6
2.2. Rashodi	-151,6	-215,3	-234,6	-267,7	-252,1	-49,9	-63,6	-57,1	-81,5

^a Preliminarni podaci

Ministarstva unutarnjih poslova o ukupnom broju stranih i domaćih putnika te s podacima o distribuciji stranih putnika prema državama iz priopćenja o turizmu Državnog zavoda za statistiku kako bi se procijenile odgovarajuće stavke platne bilance.

Pozicija Ostale usluge sastavlja se upotrebom različitih izvora podataka: osim prihoda i rashoda koji se odnose na usluge osiguranja i komunikacijske usluge, koji se od 2001. utvrđuju uz pomoć specijaliziranih statističkih istraživanja HNB-a, vrijednosti svih ostalih usluga preuzimaju se iz statistike ostvarenoga platnog prometa s inozemstvom.

Na računu dohotka transakcije se raspoređuju u četiri osnovne grupe. Stavka Naknade zaposlenima sastavlja se na osnovi ostvarenoga platnog prometa s inozemstvom. Dohoci od izravnih ulaganja, portfeljnih ulaganja, odnosno ostalih ulaganja prikazuju se odvojeno. U okviru dohotka od izravnih ulaganja, koji se izračunava na osnovi Istraživanja Hrvatske narodne banke o izravnim i ostalim vlasničkim ulaganjima, posebno se iskazuje podatak o zadržanoj dobiti. Za razliku od podataka o dividendama, taj podatak ne postoji za razdoblje od 1993. do 1996. jer se onda nije posebno iskazivao. Na osnovi statističkih podataka o dužničkim odnosima s inozemstvom, počevši od 1997., dohodak od izravnih ulaganja uključuje i podatke o kamata za kreditne odnose između vlasnički izravno povezanih rezidenata i nerezidenata. Dohodak od vlasničkih portfeljnih ulaganja sastavlja se na osnovi istog istraživanja, dok se podaci o dohotku od dužničkih portfeljnih ulaganja sastavljaju od 1999. godine na osnovi evidencije kreditnih odnosa s inozemstvom, koja obuhvaća i evidenciju dohotka koja se odnosi na dužničke vrijednosne papire u vlasništvu nerezidenata. Dohodak od ostalih ulaganja obuhvaća obračun kamata prema evidenciji kreditnih odnosa s inozemstvom. Valja spomenuti da je u 2007. došlo do promjene metodologije u dijelu koji se odnosi na evidenciju dohotka od dužničkih ulaganja, i to tako da je uvedeno evidentiranje dohotka na obračunskom načelu. Znači da se dohodak od dužničkih ulaganja odnosno kamate evidentiraju u trenutku njihova obračuna, a ne dospijea odnosno naplate. U tom smislu došlo je i do revizije povijesnih podataka od 1999. do 2006. godine.

Tekući transferi prikazuju se odvojeno za sektor država i za ostale sektore. Evidencija platnog prometa s inozemstvom koristi se kao glavni izvor podataka o tekućim transferima za oba sektora. Osim poreza i trošarina, mirovina te novčanih pomoći i darova, koji su uključeni u tekuće transfere oba sektora, sektor država obuhvaća još i podatke o međudržavnoj suradnji, a ostali sektori sadržavaju i podatke o radničkim doznakama. U tekuće se transfere kod sektora država također dodaju podaci o uvozu i izvozu robe bez plaćanja, koje dostavlja Državni zavod za statistiku. U razdoblju od 1993. do 1998. tekući transferi ostalih sektora obuhvaćali su i procjenu neregistriranih deviznih doznaka, koja je činila 15% pozitivne razlike između neklasificiranog priljeva i neklasificiranog odljeva sektora stanovništvo. Od 1993. do drugog tromjesečja 1996. Hrvatska narodna banka procjenjivala je i dio odljeva s osnove tekućih transfera. Od 2002. priljevi i odljevi po tekućim transferima ostalih sektora dopunjuju se podacima specijaliziranoga statističkog istraživanja HNB-a o međunarodnim transakcijama povezanim s uslugama osiguranja.

Tablica H4: Platna bilanca – izravna i portfeljna ulaganja

u milijunima EUR

	2003.	2004.	2005.	2006.	2007. ^a	2007.			
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^a
Izravna ulaganja	1.656,9	670,8	1.275,8	2.561,2	3.419,4	1.261,4	950,6	500,3	707,1
1. Izravna ulaganja u inozemstvo	-105,5	-278,8	-192,1	-176,7	-206,5	-99,2	-64,0	-33,8	-9,4
1.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	-101,9	-259,6	-121,0	-190,4	-228,4	-82,0	-68,0	-52,2	-26,2
1.1.1. Sredstva	-101,9	-260,0	-122,2	-190,4	-230,4	-82,0	-68,0	-52,2	-28,2
1.1.2. Obveze	0,0	0,4	1,3	0,0	1,9	0,0	0,0	0,0	1,9
1.2. Ostala ulaganja	-3,6	-19,2	-71,2	13,7	22,0	-17,2	4,0	18,4	16,8
1.2.1. Sredstva	-15,3	-23,6	-59,8	-3,9	-11,9	-21,0	0,0	17,3	-8,2
1.2.2. Obveze	11,7	4,4	-11,4	17,5	33,9	3,8	4,0	1,1	25,0
2. Izravna ulaganja u Hrvatsku	1.762,4	949,6	1.467,9	2.737,9	3.625,9	1.360,6	1.014,6	534,1	716,6
2.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	1.349,8	611,4	1.363,5	2.435,0	2.594,2	1.089,5	436,6	515,4	552,7
2.1.1. Sredstva	-1,2	-22,4	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Obveze	1.351,1	633,8	1.363,5	2.435,1	2.594,2	1.089,5	436,6	515,4	552,7
2.2. Ostala ulaganja	412,5	338,2	104,4	302,9	1.031,7	271,2	578,0	18,7	163,9
2.2.1. Sredstva	-1,5	-17,8	0,0	16,6	-2,6	-1,7	0,0	-0,9	0,0
2.2.2. Obveze	414,0	356,0	104,4	286,3	1.034,3	272,8	578,0	19,6	163,9
Portfeljna ulaganja	867,6	287,1	-1.177,9	-547,3	-34,8	-387,4	36,3	184,8	131,5
1. Sredstva	121,6	-736,1	-571,2	-472,5	-404,6	-314,5	-328,9	69,5	169,3
1.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	-57,8	-39,1	-193,0	-320,5	-834,3	-431,4	-278,2	-241,7	116,8
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Banke	0,3	0,0	0,0	2,6	-0,6	-0,6	0,0	0,1	-0,2
1.1.3. Ostali sektori	-58,1	-39,1	-193,0	-323,1	-833,7	-430,8	-278,2	-241,8	117,0
1.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	179,4	-696,9	-378,2	-152,0	429,7	116,8	-50,7	311,2	52,4
1.2.1. Obveznice	165,9	-567,1	-396,5	98,7	323,0	136,2	-37,5	151,4	72,9
1.2.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.1.2. Banke	180,1	-575,0	-360,2	142,4	261,1	89,3	33,5	56,9	81,3
1.2.1.3. Ostali sektori	-14,1	7,9	-36,3	-43,7	61,9	46,9	-71,0	94,4	-8,4
1.2.2. Instrumenti tržišta novca	13,5	-129,9	18,3	-250,6	106,7	-19,4	-13,3	159,8	-20,5
1.2.2.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.2.2. Banke	7,3	-129,9	18,3	-250,6	106,7	-19,4	-13,3	159,8	-20,5
1.2.2.3. Ostali sektori	6,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	746,0	1.023,2	-606,7	-74,9	369,8	-72,9	365,2	115,3	-37,8
2.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	13,0	141,6	89,2	320,7	306,1	25,8	57,0	88,1	135,1
2.1.1. Banke	-2,6	0,8	-12,8	37,3	9,8	8,8	12,2	-3,7	-7,5
2.1.2. Ostali sektori	15,6	140,7	102,0	283,4	296,3	17,0	44,8	91,8	142,7
2.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	733,1	881,6	-695,9	-395,6	63,7	-98,7	308,2	27,1	-172,9
2.2.1. Obveznice	698,8	915,6	-695,9	-395,6	63,7	-98,7	308,2	27,1	-172,9
2.2.1.1. Država	525,9	429,6	-690,5	-321,9	-30,2	-111,6	297,4	-248,2	32,2
2.2.1.2. Banke	0,0	453,2	3,2	1,2	1,0	5,3	5,3	-14,3	4,8
2.2.1.3. Ostali sektori	173,0	32,8	-8,6	-74,9	92,9	7,6	5,5	289,7	-209,9
2.2.2. Instrumenti tržišta novca	34,2	-34,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.2. Banke	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.3. Ostali sektori	34,2	-34,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Preliminarni podaci

Kapitalni račun zasniva se na evidenciji platnog prometa s inozemstvom, i to na onom njegovu dijelu koji se odnosi na transfere iseljenika. Osim toga, u kapitalni račun uključuju se i transferi koji se ne mogu klasificirati u tekuće transfere, kao što su alokacija zlata bivše SFRJ ili ulaganja u prava i patente.

Inozemna izravna ulaganja obuhvaćaju vlasnička ulaganja, zadržanu dobit i dužničke odnose između vlasnički povezanih rezidenata i nerezidenata. Izravna vlasnička ulaganja su ulaganja kojima strani vlasnik stječe najmanje 10% udjela u temeljnom kapitalu trgovačkog društva, bez obzira na to je li riječ o ulaganju rezidenta u inozemstvo ili nerezidenta u hrvatske rezidente. Istraživanje Hrvatske narodne banke o inozemnim izravnim ulaganjima započelo je 1997. godine kad su poduzeća obuhvaćena istraživanjem dostavila i podatke o izravnim vlasničkim ulaganjima za razdoblje od 1993. do 1996. godine. Za isto razdoblje ne postoje podaci o zadržanoj dobiti i ostalom kapitalu izravnih ulaganja u koji se klasificiraju svi dužnički odnosi između povezanih rezidenata i nerezidenata (osim za bankarski sektor) i koji su postali dostupni tek nakon početka provođenja spomenutog istraživanja. Od 1999. godine podaci o dužničkim odnosima unutar izravnih ulaganja prikupljaju se na osnovi evidencije dužničkih odnosa s inozemstvom. Od 2007. godine Direkcija za statistiku HNB-a pokrenula je istraživanje o

Tablica H5: Platna bilanca – ostala ulaganja

u milijunima EUR

	2003.	2004.	2005.	2006.	2007. ^a	2007.			
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^a
Ostala ulaganja, neto	1.326,3	1.537,4	3.688,4	3.116,0	1.446,8	1.236,1	85,6	-881,6	1.006,7
1. Sredstva	-2.216,9	-575,1	898,7	-774,5	-1.613,3	331,5	-340,2	-1.042,4	-562,3
1.1. Trgovinski krediti	-169,7	-188,1	-134,8	-33,4	-124,4	-71,0	-38,7	-4,2	-10,4
1.1.1. Država	0,0	0,0	-0,3	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.1.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	-0,3	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Ostali sektori	-169,7	-188,1	-134,6	-33,5	-124,5	-71,1	-38,8	-4,3	-10,4
1.1.2.1. Dugoročni krediti	-25,6	18,1	10,7	-5,1	-59,7	-5,9	-10,3	-14,3	-29,1
1.1.2.2. Kratkoročni krediti	-144,1	-206,1	-145,3	-28,4	-64,9	-65,2	-28,4	10,0	18,7
1.2. Krediti	-85,1	43,8	-116,8	-153,1	-4,5	-17,6	15,8	-68,3	65,6
1.2.1. Država	-1,0	-1,8	-1,5	-1,3	-7,3	0,5	-4,4	-0,7	-2,8
1.2.1.1. Dugoročni krediti	-1,0	-1,8	-1,5	-1,3	-7,3	0,5	-4,4	-0,7	-2,8
1.2.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.2. Banke	4,3	3,7	-28,5	-80,4	-32,2	-2,0	1,3	-31,4	-0,1
1.2.2.1. Dugoročni krediti	5,1	-0,1	-20,5	-58,9	-24,6	-13,9	-10,4	4,6	-4,9
1.2.2.2. Kratkoročni krediti	-0,8	3,9	-8,0	-21,5	-7,7	11,9	11,7	-36,0	4,7
1.2.3. Ostali sektori	-88,5	41,8	-86,8	-71,4	35,1	-16,1	18,8	-36,2	68,5
1.2.3.1. Dugoročni krediti	-88,5	43,2	-87,8	-71,7	35,0	-15,4	19,3	-31,0	62,0
1.2.3.2. Kratkoročni krediti	0,1	-1,3	1,0	0,3	0,0	-0,7	-0,5	-5,2	6,5
1.3. Gotovina i depoziti	-1.962,1	-430,8	1.150,3	-588,1	-1.484,4	420,1	-317,3	-969,8	-617,5
1.3.1. Država	30,3	72,7	-44,4	26,5	25,0	25,0	0,0	0,0	0,0
1.3.2. Banke	-1.964,5	-523,4	1.230,3	-544,3	-1.460,4	424,1	-297,2	-969,8	-617,5
1.3.3. Ostali sektori	-27,9	19,8	-35,6	-70,2	-49,1	-29,0	-20,0	0,0	0,0
1.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	3.543,3	2.112,4	2.789,7	3.890,6	3.060,1	904,6	425,8	160,7	1.569,0
2.1. Trgovinski krediti	-225,6	-54,5	15,1	11,4	390,5	56,4	247,1	158,4	-71,4
2.1.1. Država	1,5	-0,3	0,4	-0,7	-0,3	-0,2	-0,1	0,0	-0,1
2.1.1.1. Dugoročni krediti	1,5	-0,3	0,4	-0,7	-0,3	-0,2	-0,1	0,0	-0,1
2.1.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Ostali sektori	-227,1	-54,2	14,7	12,1	390,8	56,6	247,3	158,4	-71,4
2.1.2.1. Dugoročni krediti	-46,2	-16,7	27,4	-3,7	164,6	7,1	82,9	27,9	46,7
2.1.2.2. Kratkoročni krediti	-181,0	-37,5	-12,7	15,8	226,2	49,4	164,3	130,5	-118,0
2.2. Krediti	2.890,0	1.676,4	2.405,8	3.059,2	2.864,0	214,6	119,5	902,7	1.627,1
2.2.1. Hrvatska narodna banka	358,2	-367,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1. Krediti i zajmovi MMF-a	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1.1. Povučena kreditna sredstva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1.2. Otplate	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.2. Kratkoročni krediti	358,2	-367,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2. Država	500,4	425,8	248,1	133,5	158,6	-23,7	1,3	47,2	133,8
2.2.2.1. Dugoročni krediti	500,4	425,8	248,1	133,5	158,6	-23,7	1,3	47,2	133,8
2.2.2.1.1. Povučena kreditna sredstva	764,8	795,5	590,1	560,4	643,4	66,0	158,5	130,1	288,8
2.2.2.1.2. Otplate	-264,5	-369,7	-342,0	-426,9	-484,8	-89,7	-157,2	-83,0	-155,0
2.2.2.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.3. Banke	1.007,7	650,4	826,0	541,2	-1.067,0	-512,6	-554,0	-430,5	430,1
2.2.3.1. Dugoročni krediti	929,1	741,7	281,1	419,5	-632,8	-378,1	-388,0	-22,4	155,7
2.2.3.1.1. Povučena kreditna sredstva	1.722,8	1.260,0	1.236,1	2.833,6	1.213,8	536,9	46,5	267,8	362,6
2.2.3.1.2. Otplate	-793,7	-518,3	-955,0	-2.414,1	-1.846,6	-915,0	-434,5	-290,2	-206,9
2.2.3.2. Kratkoročni krediti	78,6	-91,2	544,9	121,7	-434,2	-134,4	-166,1	-408,2	274,4
2.2.4. Ostali sektori	1.023,9	967,9	1.331,7	2.384,5	3.772,4	750,9	672,2	1.286,1	1.063,2
2.2.4.1. Dugoročni krediti	977,0	932,4	1.277,2	2.295,6	3.162,9	532,0	605,8	1.032,5	992,5
2.2.4.1.1. Povučena kreditna sredstva	2.140,3	2.232,5	2.686,4	4.183,9	5.816,0	979,4	1.284,0	1.672,9	1.879,7
2.2.4.1.2. Otplate	-1.163,3	-1.300,1	-1.409,2	-1.888,3	-2.653,1	-447,4	-678,2	-640,4	-887,1
2.2.4.2. Kratkoročni krediti	46,9	35,5	54,5	88,9	609,5	218,9	66,5	253,6	70,6
2.3. Gotovina i depoziti	879,6	487,5	366,1	817,2	-197,1	633,0	58,4	-901,0	12,4
2.3.1. Država	0,1	0,0	0,0	0,1	9,5	9,2	0,2	-0,3	0,4
2.3.2. Banke	879,5	487,5	366,1	817,1	-206,6	623,8	58,2	-900,7	12,0
2.4. Ostale obveze	-0,7	3,0	2,8	2,7	2,7	0,5	0,7	0,6	0,8

^a Preliminarni podaci

Tablica H6: Platna bilanca – svodna tablica

u milijunima EUR

	2003.	2004.	2005.	2006.	2007. ^a	2007.			
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^a
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE (1+6)	-14.637,6	-11.167,9	-14.828,6	-19.884,3	-23.751,4	-14.882,8	-10.178,6	15.247,2	-13.937,3
1. Roba, usluge i dohodak (2+5)	-24.051,3	-20.094,6	-23.586,7	-27.984,3	-31.329,2	-16.690,1	-12.161,9	13.324,2	-15.801,4
1.1. Prihodi	102.483,3	111.525,2	117.995,0	130.798,9	144.084,4	23.043,4	35.632,3	56.396,7	29.012,0
1.2. Rashodi	-126.534,6	-131.619,8	-141.581,7	-158.783,2	-175.413,6	-39.733,5	-47.794,2	-43.072,5	-44.813,4
2. Roba i usluge (3+4)	-15.671,7	-15.083,2	-16.508,1	-19.478,8	-22.958,2	-15.171,5	-7.383,3	14.724,2	-15.127,6
2.1. Prihodi	99.192,2	106.225,6	112.693,7	124.269,8	134.626,8	20.745,7	33.195,4	54.106,3	26.579,4
2.2. Rashodi	-114.863,9	-121.308,8	-129.201,8	-143.748,6	-157.585,1	-35.917,2	-40.578,7	-39.382,1	-41.707,0
3. Roba	-52.759,8	-50.327,5	-55.568,1	-61.083,9	-69.218,6	-15.897,7	-18.589,6	-16.884,4	-17.846,9
3.1. Prihodi	42.190,2	49.507,8	53.397,7	61.988,6	67.424,8	15.065,4	16.972,5	17.243,2	18.143,9
3.2. Rashodi	-94.949,9	-99.835,3	-108.965,8	-123.072,5	-136.643,4	-30.963,0	-35.562,1	-34.127,6	-35.990,8
4. Usluge	37.088,0	35.244,3	39.060,0	41.605,1	46.260,3	726,1	11.206,3	31.608,6	2.719,3
4.1. Prihodi	57.002,0	56.717,8	59.296,0	62.281,2	67.202,0	5.680,4	16.222,9	36.863,2	8.435,5
4.2. Rashodi	-19.914,0	-21.473,5	-20.236,0	-20.676,1	-20.941,6	-4.954,2	-5.016,6	-5.254,5	-5.716,2
5. Dohodak	-8.379,5	-5.011,4	-7.078,6	-8.505,5	-8.371,0	-1.518,6	-4.778,6	-1.400,0	-673,8
5.1. Prihodi	3.291,2	5.299,6	5.301,3	6.529,1	9.457,5	2.297,7	2.436,9	2.290,3	2.432,6
5.2. Rashodi	-11.670,7	-10.311,0	-12.379,9	-15.034,5	-17.828,5	-3.816,3	-7.215,4	-3.690,3	-3.106,4
6. Tekući transferi	9.413,6	8.926,8	8.758,1	8.100,0	7.577,8	1.807,3	1.983,3	1.923,0	1.864,2
6.1. Prihodi	11.639,9	11.872,9	12.047,2	11.996,6	11.458,2	2.621,5	2.964,0	2.833,8	3.038,8
6.2. Rashodi	-2.226,3	-2.946,1	-3.289,1	-3.896,5	-3.880,4	-814,2	-980,7	-910,8	-1.174,7
B. KAPITALNE I FINANCIJSKE TRANSAKCIJE	20.752,3	18.810,9	22.097,1	26.971,7	31.561,9	9.929,0	10.627,0	1.215,3	9.790,6
B1. Kapitalne transakcije	771,3	235,5	396,8	-980,5	250,7	51,7	66,1	92,9	39,9
B2. Financijske transakcije, isključujući med. pričuve	29.333,4	18.911,9	27.775,7	38.285,5	36.626,3	15.829,4	8.099,0	-1.153,3	13.851,1
1. Izravna ulaganja	12.706,4	4.452,8	9.093,0	18.761,7	25.127,2	9.283,9	7.007,6	3.655,6	5.180,2
1.1. U inozemstvo	-801,9	-2.077,2	-1.415,4	-1.293,6	-1.518,3	-730,6	-469,9	-248,2	-69,5
1.2. U Hrvatsku	13.508,3	6.530,0	10.508,5	20.055,3	26.645,4	10.014,5	7.477,5	3.903,8	5.249,7
2. Portfeljna ulaganja	6.593,2	2.097,8	-8.725,0	-4.054,2	-273,3	-2.851,7	264,4	1.349,5	964,5
2.1. Sredstva	938,6	-5.563,8	-4.195,8	-3.483,1	-2.983,9	-2.315,1	-2.416,8	507,5	1.240,6
2.2. Obveze	5.654,5	7.661,6	-4.529,2	-571,1	2.710,6	-536,6	2.681,2	842,0	-276,1
3. Financijski derivati	0,0	0,0	-659,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Ostala ulaganja	10.033,7	12.361,3	28.067,2	23.558,0	11.772,4	9.397,2	827,1	-6.158,4	7.706,5
4.1. Sredstva	-16.854,7	-3.680,4	7.419,8	-5.121,7	-10.750,5	2.662,6	-2.275,6	-7.374,3	-3.763,3
4.2. Obveze	26.888,4	16.041,7	20.647,4	28.679,8	22.523,0	6.734,6	3.102,8	1.215,9	11.469,8
B3. Međunarodne pričuve	-9.352,4	-336,5	-6.075,4	-10.313,4	-5.315,1	-5.952,1	2.461,8	2.275,7	-4.100,5
C. NETO POGREŠKE I PROPUSTI	-6.114,7	-7.643,0	-7.268,5	-7.087,4	-7.810,5	4.953,7	-448,4	-16.462,4	4.146,7

^a Preliminarni podaci

NAPOMENA: U poziciji neto pogrešaka i propusta nalazi se i protustavka dijela prihoda od usluga putovanja koji se odnosi na takve prihode koji nisu zabilježeni u evidenciji banaka.

kupoprodaji nekretnina na teritoriju Republike Hrvatske od strane nerezidenata. Obveznici izvješćivanja su javni bilježnici koji u okviru svojega redovnog posla saznaju za takve transakcije. Podaci o kupoprodaji nekretnina od strane hrvatskih nerezidenata u inozemstvu prikupljaju se u okviru sustava platnog prometa s inozemstvom. Te su kupoprodaje također dio izravnih ulaganja.

Podaci o portfeljnim vlasničkim ulaganjima prikupljaju se iz istog izvora kao i podaci o izravnim vlasničkim ulaganjima. Portfeljna dužnička ulaganja obuhvaćaju sva ulaganja u kratkoročne i dugoročne dužničke vrijednosne papire koja se ne mogu klasificirati u izravna ulaganja. U razdoblju od 1997. do 1998. ti su se podaci prikupljali istraživanjem Hrvatske narodne banke o izravnim i portfeljnim ulaganjima, dok se od 1999. godine koriste podaci o dužničkim odnosima s inozemstvom i podaci monetarne statistike za ulaganja banaka. Počevši od 2002. godine, ova se pozicija sastavlja i za investicijske fondove, a od 2004. i za mirovinske fondove.

Ostala ulaganja obuhvaćaju sva ostala nespomenuta dužnička ulaganja, osim ulaganja koja čine međunarodne pričuve. Ostala se ulaganja klasificiraju prema instrumentima, ročnosti i sektorima. Trgovinski krediti u razdoblju od 1996. do 2002. obuhvaćaju procjenu Hrvatske narodne banke za avansna plaćanja i odgode plaćanja koja je napravljena na osnovi uzorka najvećih i velikih uvoznika i izvoznika. Podaci o avansima procjenjuju se od 1996., dok se podaci o kratkoročnim odgodama plaćanja (najprije do 90 dana, zatim do 150 dana, a danas od 8 dana do 1 godine) prikupljaju od 1999. Od 2005. godine to je istraživanje zamijenjeno novim istraživanjem, a podatke za njega obvezna su dostavljati izabrana poduzeća bez obzira na svoju veličinu (stratificirani uzorak). Podaci o odgodama plaćanja s originalnim dospijućem dužim od godine dana preuzimaju se iz evidencije Hrvatske narodne banke o kreditnim odnosima s inozemstvom. Krediti koje su rezidenti odobrili nerezidentima, odnosno inozemni krediti kojima se koriste rezidenti, a odobrili su ih nerezidenti, a koji se ne mogu svrstati u izravna ulaganja ili u trgovinske kredite, svrstani su prema institucionalnim sektorima i ročnosti u odgovarajuće pozicije ostalih ulaganja. Izvor podataka tih pozicija je evidencija Hrvatske narodne banke o kreditnim odnosi-

ma s inozemstvom. Pozicija valuta i depozita pokazuje potraživanja rezidenata od inozemstva za stranu efektivu i depozite koji se nalaze u stranim bankama, kao i obveze hrvatskih banaka za depozite u vlasništvu nerezidenata. Izvor podataka za sektore država i banke je monetarna statistika, iz koje se na osnovi podataka o stanjima i valutnoj strukturi inozemne aktive i pasive procjenjuju transakcije iz kojih je uklonjen utjecaj tečaja. U razdoblju od 1993. do 1998. podaci o potraživanjima ostalih sektora na ovoj poziciji kompilirali su se na osnovi procjene Hrvatske narodne banke koja se zasnivala na dijelu neto deviznog priljeva stanovništva koji nije klasificiran u tekuće transfere. Od 1999. godine ova pozicija sadržava samo podatke prema tromjesečnim podacima Banke za međunarodne namire, dok se podaci u četvrtom tromjesečju 2001. i prva dva tromjesečja 2002. odnose na efekt promjene valuta država članica EMU u euro.

U razdoblju od 1993. do 1998. procjena transakcija u pozicijama međunarodnih pričuva napravljena je tako da su promjene u originalnim valutama pretvorene u američke dolare primjenom prosječnih mjesečnih tečajeva valuta sadržanih u pričuvama. Promjene salda međunarodnih pričuva od 1999. godine izračunavaju se na osnovi računovodstvenih podataka Hrvatske narodne banke.

Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka^a

na kraju razdoblja, u milijunima EUR

Godina	Mjesec	Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke							Devizne pričuve banaka
		Ukupno	Posebna prava vučenja	Pričuvna pozicija u MMF-u	Zlato	Devize			
						Ukupno	Valuta i depoziti	Obveznice i zadužnice	
1998.	prosinac	2.400,2	197,1	0,1	–	2.203,0	1.642,6	560,4	1.607,0
1999.	prosinac	3.012,7	188,7	0,2	–	2.823,7	2.449,8	373,9	1.344,7
2000.	prosinac	3.783,2	158,5	0,2	–	3.624,5	2.763,0	861,5	2.310,7
2001.	prosinac	5.333,6	122,9	0,2	–	5.210,5	3.469,7	1.740,7	4.056,0
2002.	prosinac	5.651,3	2,3	0,2	–	5.648,8	3.787,8	1.861,0	2.581,6
2003.	prosinac	6.554,1	0,7	0,2	–	6.553,2	3.346,0	3.207,2	3.927,1
2004.	prosinac	6.436,2	0,6	0,2	–	6.435,4	3.173,3	3.262,0	4.220,1
2005.	prosinac	7.438,4	0,9	0,2	–	7.437,3	3.834,5	3.602,8	2.938,4
2006.	prosinac	8.725,3	0,7	0,2	–	8.724,4	4.526,9	4.197,5	3.315,0
2007.	siječanj	9.172,6	1,3	0,2	–	9.171,1	4.909,3	4.261,8	3.237,7
	veljača	9.565,4	0,8	0,2	–	9.564,5	5.271,0	4.293,4	2.936,8
	ožujak	9.519,7	0,8	0,2	–	9.518,8	5.237,3	4.281,5	2.882,6
	travanj	9.488,4	1,3	0,2	–	9.486,9	5.229,6	4.257,4	2.743,7
	svibanj	9.451,5	0,8	0,2	–	9.450,5	5.171,7	4.278,9	2.705,4
	lipanj	9.170,4	0,8	0,2	–	9.169,4	4.901,4	4.268,0	3.084,8
	srpanj	9.412,1	1,3	0,2	–	9.410,7	5.055,3	4.355,4	3.025,1
	kolovoz	9.223,0	0,7	0,2	–	9.222,1	4.823,7	4.398,4	3.418,5
	rujan	8.795,1	0,7	0,2	–	8.794,2	4.404,6	4.389,6	3.839,8
	listopad	8.973,8	1,3	0,2	–	8.972,3	4.361,1	4.611,2	3.946,8
	studen	9.112,3	0,8	0,2	–	9.111,3	4.462,5	4.648,8	4.180,6
	prosinac	9.307,4	0,8	0,2	–	9.306,5	4.533,9	4.772,5	4.388,9

^a Međunarodne pričuve Republike Hrvatske čine samo devizne pričuve HNB-a.

Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka

Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke iskazuju se u skladu s Priručnikom za sastavljanje platne bilance (Međunarodni monetarni fond, 1993.) i uključuju ona potraživanja Hrvatske narodne banke od inozemstva koja se mogu koristiti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja. Međunarodne pričuve sastoje se od posebnih prava vučenja, pričuvne pozicije u MMF-u, zlata, strane valute i depozita kod stranih banaka, te obveznica i zadužnica.

Devizne pričuve banaka uključuju stranu valutu i depozite domaćih banaka kod stranih banaka. Te su devizne pričuve dopunska rezerva likvidnosti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja.

Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2006.		2007.										
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
I. Službene međunarodne pričuve i ostale devizne pričuve (približna tržišna vrijednost)													
A. Službene međunarodne pričuve	8.725,3	9.172,6	9.565,4	9.519,7	9.488,4	9.451,5	9.170,4	9.412,1	9.223,0	8.795,1	8.973,8	9.112,3	9.307,4
1) Devizne pričuve (u konvertibilnoj stranoj valuti)	8.162,8	8.371,1	8.564,5	8.513,9	8.486,9	8.451,0	8.249,2	8.610,6	8.322,1	7.994,2	8.272,3	8.311,3	8.911,0
a) Dužnički vrijednosni papiri	4.197,5	4.261,8	4.293,4	4.281,5	4.257,4	4.278,9	4.268,0	4.355,4	4.398,4	4.389,6	4.611,2	4.648,8	4.772,5
Od toga: Izdavatelji sa sjedištem u zemlji o kojoj se izvještava, ali locirani u inozemstvu	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
b) Ukupno valuta i depoziti kod:	3.965,3	4.109,3	4.271,0	4.232,4	4.229,6	4.172,1	3.981,2	4.255,2	3.923,7	3.604,6	3.661,1	3.662,5	4.138,4
i) Ostalih središnjih banaka, BIS-a i MMF-a	198,7	199,8	198,4	197,8	196,1	197,1	196,9	195,9	196,1	195,9	194,8	193,2	190,7
ii) Banaka sa sjedištem u zemlji o kojoj se izvještava	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Od toga: Locirane u inozemstvu	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
iii) Banaka sa sjedištem izvan zemlje o kojoj se izvještava	3.766,6	3.909,5	4.072,6	4.034,6	4.033,5	3.975,0	3.784,3	4.059,4	3.727,7	3.408,6	3.466,3	3.469,3	3.947,7
Od toga: Locirane u zemlji o kojoj se izvještava	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2) Pričuvena pozicija u MMF-u	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
3) Posebna prava vučenja (SDR)	0,7	1,3	0,8	0,8	1,3	0,8	0,8	1,3	0,7	0,7	1,3	0,8	0,8
4) Zlato	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
5) Ostale devizne pričuve	561,6	800,0	1.000,0	1.004,9	1.000,0	999,6	920,2	800,0	900,0	800,0	700,0	800,0	395,5
– Obratni repo poslovi	561,6	800,0	1.000,0	1.004,9	1.000,0	999,6	920,2	800,0	900,0	800,0	700,0	800,0	395,5
B. Ostale devizne pričuve	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– Oročeni depoziti	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
C. Ukupno (A+B)	8.725,3	9.172,6	9.565,4	9.519,7	9.488,4	9.451,5	9.170,4	9.412,1	9.223,0	8.795,1	8.973,8	9.112,3	9.307,4
II. Obvezatni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (nominalna vrijednost)													
1. Devizni krediti, dužnički vrijednosni papiri i depoziti (ukupni neto odljevi do 1 godine)	-650,5	-657,1	-643,4	-644,9	-638,3	-640,5	-779,4	-535,4	-541,3	-529,6	-505,7	-529,0	-521,1
a) Hrvatska narodna banka	-1,6	-2,1	-1,8	-1,9	-1,9	-2,3	-2,0	-2,0	-2,5	-1,9	-2,4	-1,9	-2,0
Do 1 mjesec	Glavnica	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Kamate	-1,6	-2,1	-1,8	-1,9	-1,9	-2,3	-2,0	-2,0	-2,5	-1,9	-2,4	-1,9	-2,0
Preko 1 do 3 mjeseca	Glavnica	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Kamate	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Preko 3 mjeseca do 1 godine	Glavnica	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Kamate	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
b) Središnja država (bez republičkih fondova)	-648,9	-655,0	-641,6	-643,0	-636,5	-638,1	-777,5	-533,4	-538,9	-527,7	-503,3	-527,0	-519,1
Do 1 mjesec	Glavnica	-48,3	-1,0	-9,8	-11,3	-1,6	-27,2	-292,7	-2,5	-7,7	-11,0	-0,8	-47,6
Kamate	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Preko 1 do 3 mjeseca	Glavnica	-138,4	-150,0	-101,4	-78,7	-360,6	-347,3	-69,8	-80,5	-93,5	-119,8	-130,7	-163,4
Kamate	–	-9,9	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Preko 3 mjeseca do 1 godine	Glavnica	-399,8	-445,4	-433,7	-415,1	-127,4	-128,5	-291,2	-333,5	-336,2	-308,4	-307,2	-276,2
Kamate	-62,3	-48,6	-96,7	-137,9	-146,9	-135,1	-123,9	-116,9	-101,5	-88,5	-64,6	-62,0	-53,8
2. Agregatna kratka i duga pozicija deviznih terminknih poslova, deviznih ročnica i međuvalutnih swapova u odnosu na domaću valutu	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
a) Kratke pozicije (-)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Do 1 mjesec	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Preko 1 do 3 mjeseca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Preko 3 mjeseca do 1 godine	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
b) Duge pozicije (+)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Do 1 mjesec	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Preko 1 do 3 mjeseca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Preko 3 mjeseca do 1 godine	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3. Ostalo	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– Odljevi s osnove repo poslova (-)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Do 1 mjesec	Glavnica	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Kamate	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Preko 1 do 3 mjeseca	Glavnica	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Kamate	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Preko 3 mjeseca do 1 godine	Glavnica	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Kamate	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
4. Ukupni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (1+2+3)	-650,5	-657,1	-643,4	-644,9	-638,3	-640,5	-779,4	-535,4	-541,3	-529,6	-505,7	-529,0	-521,1
III. Potencijalni kratkoročni neto odljevi međunarodnih pričuva (nominalna vrijednost)													
1. Potencijalne devizne obveze	-2.734,9	-3.093,5	-3.385,4	-3.364,5	-3.519,3	-3.448,7	-3.110,8	-3.201,0	-2.946,0	-2.604,9	-2.442,0	-2.530,2	-2.607,4
a) Izdane garancije s dospjekom od 1 godine	-478,9	-455,6	-462,6	-437,4	-590,8	-601,0	-549,7	-559,3	-560,4	-608,1	-620,1	-584,1	-662,1
– Hrvatska narodna banka	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– Središnja država (bez republičkih fondova)	-478,9	-455,6	-462,6	-437,4	-590,8	-601,0	-549,7	-559,3	-560,4	-608,1	-620,1	-584,1	-662,1
Do 1 mjesec	-71,9	-6,1	-56,1	-20,5	-14,6	-39,8	-51,6	-8,6	-15,4	-31,7	-3,5	-36,6	-54,3
Preko 1 do 3 mjeseca	-84,8	-116,7	-67,7	-76,5	-130,1	-99,5	-38,3	-69,2	-79,2	-101,0	-86,2	-99,0	-42,4
Preko 3 mjeseca do 1 godine	-322,2	-332,8	-338,8	-340,4	-446,1	-461,7	-459,8	-481,6	-465,8	-475,4	-530,4	-448,5	-565,3
b) Ostale potencijalne obveze	-2.256,0	-2.637,9	-2.922,8	-2.927,2	-2.928,5	-2.847,7	-2.561,1	-2.641,7	-2.385,6	-1.996,8	-1.821,9	-1.946,1	-1.945,3
– Hrvatska narodna banka	-2.256,0	-2.637,9	-2.922,8	-2.927,2	-2.928,5	-2.847,7	-2.561,1	-2.641,7	-2.385,6	-1.996,8	-1.821,9	-1.946,1	-1.945,3
Do 1 mjesec	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Preko 1 do 3 mjeseca	-2.256,0	-2.637,9	-2.922,8	-2.927,2	-2.928,5	-2.847,7	-2.561,1	-2.641,7	-2.385,6	-1.996,8	-1.821,9	-1.946,1	-1.945,3

Gospodarski odnosi s inozemstvom

Preko 3 mjeseca do 1 godine	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Središnja država (bez republičkih fondova)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Izdani devizni dužnički vrijed. papiri s opcijom prodaje	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Neiskorišteni okvirni krediti ugovoreni s:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- BIS (+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- MMF (+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Agregatna kratka i duga pozicija deviznih opcija prema domaćoj valuti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Ukupni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (1+2+3+4)	-2.734,9	-3.093,5	-3.385,4	-3.364,5	-3.519,3	-3.448,7	-3.110,8	-3.201,0	-2.946,0	-2.604,9	-2.442,0	-2.530,2	-2.607,4	-
IV. Bilješke														
a) Kratkoročni kunski dug s valutnom klauzulom	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
U tome: Središnja država (bez republičkih fondova)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
b) Devizni financijski instrumenti koji se ne honoriraju u devizama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
c) Založena imovina	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
d) Repo poslovi s vrijednosnim papirima	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Posuđeni ili repo i uključeni u Dio I.	-	-	-0,4	-	-	-	-	-6,3	-9,1	-	-1,3	-1,3	-	-
- Posuđeni ili repo ali nisu uključeni u Dio I.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Primljeni ili stečeni i uključeni u Dio I.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Primljeni ili stečeni ali nisu uključeni u Dio I.	559,5	785,8	1.002,9	972,4	978,9	973,8	900,7	840,3	883,5	791,4	676,9	774,5	389,7	-
e) Financijski derivati (neto, po tržišnoj vrijednosti)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
f) Valutna struktura službenih međunarodnih pričuva														
- SDR i valute koje čine SDR	8.725,0	9.172,3	9.565,1	9.519,5	9.488,1	9.451,2	9.170,1	9.411,8	9.222,7	8.794,8	8.973,5	9.112,0	9.307,1	-
- Valute koje ne čine SDR	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
- Po pojedinim valutama:														
USD	1.266,0	1.248,5	1.242,1	1.239,2	1.235,0	1.254,9	1.254,2	1.285,0	1.294,8	1.272,5	1.339,8	1.332,5	1.357,2	-
EUR	7.458,0	7.919,6	8.319,4	8.276,7	8.249,0	8.192,7	7.912,2	8.122,7	7.924,3	7.518,8	7.629,7	7.776,0	7.944,2	-
Ostale	1,3	4,5	3,9	3,9	4,4	3,9	4,0	4,4	3,9	3,8	4,3	3,8	6,0	-

Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost

Međunarodne pričuve i inozemna likvidnost iskazuju se u skladu s Predloškom o međunarodnim pričuvama i inozemnoj likvidnosti, koji je sastavio MMF. Detaljno objašnjenje Predloška nalazi se u materijalu MMF-a "International reserves and foreign currency liquidity: guidelines for a data template, 2001".

Prvi dio Predloška prikazuje ukupnu imovinu Hrvatske narodne banke u konvertibilnoj stranoj valuti. Službene međunarodne pričuve (I. A.) prikazuju one oblike imovine kojima se HNB može u bilo kojem trenutku koristiti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja. Službene međunarodne pričuve uključuju: kratkoročne inozemne utržive dužničke vrijednosne papire, efektivni strani novac, devizne depozite po viđenju, devizne oročene depozite koji se mogu razročiti prije dospijea, devizne oročene depozite s preostalim dospjećem do godine dana, pričuvnu poziciju u MMF-u, posebna prava vučenja, zlato i obratne repo poslove s inozemnim utrživim dužničkim vrijednosnim papirima.

Drugi dio Predloška prikazuje fiksno ugovorene devizne neto obveze Hrvatske narodne banke i središnje države (isključujući republičke fondove), koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Devizni krediti, dužnički vrijednosni papiri i depoziti (II. 1.) uključuju buduća plaćanja kamata na deviznu obveznu pričuvu banaka kod HNB-a (uključeno je samo plaćanje kamata za idući mjesec), plaćanja budućih dospijea izdanih blagajničkih zapisa HNB-a u stranoj valuti, buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na kredite primljene od MMF-a, te buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na devizne dugove središnje države (isključujući republičke fondove). Agregatna kratka i duga pozicija deviznih terminkih poslova (II. 2.) uključuje buduće naplate (predznak +) ili plaćanja (predznak -) koje rezultiraju iz međuvalutnih swapova između HNB-a i domaćih banaka (privremene prodaje ili privremene kupnje deviza). Ostalo (II. 3.) uključuje buduća plaćanja s osnove repo poslova s inozemnim utrživim dužničkim vrijednosnim papirima.

Treći dio Predloška prikazuje ugovorene potencijalne neto devizne obveze Hrvatske narodne banke i središnje države (bez republičkih fondova), koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Potencijalne devizne obveze (III. 1.) uključuju buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na inozemne kredite za koje jamči središnja država, te stanje devizne obvezne pričuve banaka kod HNB-a (uključivanje devizne obvezne pričuve zasniva se na pretpostavkama da u budućnosti neće biti promjena stope ni promjena osnovice za obračun devizne pričuve, koja se sastoji od deviznih izvora sredstava, i to redovnih deviznih računa, posebnih deviznih računa, deviznih računa i štednih uloga po viđenju, primljenih deviznih depozita, primljenih deviznih kredita te obveza po izdanim vrijednosnim papirima u stranoj valuti, osim vlasničkih vrijednosnih papira banke, te hibridnih i podređenih instrumenata). Neiskorišteni okvirni krediti prikazuju potencijalne priljeve (predznak +) ili odljeve (predznak -) koji bi nastali korištenjem tih kredita.

Četvrti dio Predloška prikazuje bilješke. Kratkoročni kunski dug s valutnom klauzulom (IV. a)) prikazuje obveze na temelju Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske, koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Založena imovina (IV. c)) prikazuje oročene devizne depozite s ugovorenim dospjećem dužim od 3 mjeseca iz stavke I. B., koji također čine zalog. Repo poslovi s vrijednosnim papirima prikazuju vrijednost kolaterala koji su predmet repo poslova i obratnih repo poslova s vrijednosnim papirima, kao i način evidentiranja tih poslova u Predlošku.

Tablica H9: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke

Godina	Mjesec	HRK/EUR	HRK/ATS	HRK/FRF	HRK/100 ITL	HRK/CHF	HRK/GBP	HRK/USD	HRK/DEM
1998.		7,139159	0,514631	1,080018	0,366853	4,396452	10,537622	6,362284	3,620795
1999.		7,581823	0,550993	1,155840	0,391568	4,739965	11,514804	7,122027	3,876528
2000.		7,633852	0,554774	1,163773	0,394256	4,903244	12,530514	8,287369	3,903127
2001.		7,471006	0,542939	1,138947	0,385845	4,946810	12,010936	8,339153	3,819865
2002.		7,406976				5,049125	11,793108	7,872490	
2003.		7,564248				4,978864	10,943126	6,704449	
2004.		7,495680				4,854986	11,048755	6,031216	
2005.		7,400047				4,780586	10,821781	5,949959	
2006.		7,322849				4,656710	10,740292	5,839170	
2007.		7,336019				4,468302	10,731537	5,365993	
2007.	siječanj	7,367082				4,562119	11,096595	5,662532	2,936,8
	veljača	7,362568				4,540010	11,033457	5,639683	2,882,6
	ožujak	7,356923				4,563893	10,825095	5,559130	2,743,7
	travanj	7,396197				4,520671	10,892890	5,482475	2,705,4
	svibanj	7,329989				4,442055	10,756935	5,422621	3,084,8
	lipanj	7,328786				4,430674	10,840476	5,467952	3,025,1
	srpanj	7,291804				4,400808	10,816511	5,321551	3,418,5
	kolovoz	7,311674				4,464012	10,788705	5,366679	3,839,8
	rujan	7,313069				4,440287	10,637593	5,275187	3,946,8
	listopad	7,320799				4,384000	10,512950	5,149405	4,180,6
	studeni	7,339884				4,453499	10,365513	5,004536	4,388,9
	prosinac	7,315282				4,410997	10,172190	5,022677	

Tablica H9: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke

Godišnji prosjeci srednjih deviznih tečajeva HNB-a izračunati su na osnovi srednjih deviznih tečajeva za radne dane u godini, prema tečajnicama HNB-a koje po datumu primjene pripadaju razdoblju izračuna.

Mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva HNB-a izračunati su na osnovi srednjih deviznih tečajeva za radne dane u mjesecu, prema tečajnicama HNB-a koje po datumu primjene pripadaju razdoblju izračuna.

Podaci o godišnjim i mjesečnim prosjecima srednjih deviznih tečajeva HNB-a prikazani su za odabrane valute od 1992. godine do danas i iskazani su u kunama. Za razdoblja izračuna od početka 1992. godine, kad je hrvatski dinar bio zakonito sredstvo plaćanja u Republici Hrvatskoj, pa do uvođenja kune 30. svibnja 1994. godišnji i mjesečni prosjeci iskazani su u kunskoj vrijednosti tako da su iznosi denominirani dijeljenjem s tisuću (1.000).

Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva za euro u razdoblju od 1992. do kraja 1998. prosjeci su srednjih deviznih tečajeva koji su se primjenjivali za ECU.

Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja

Godina	Mjesec	HRK/EUR	HRK/ATS	HRK/FRF	HRK/100 ITL	HRK/CHF	HRK/GBP	HRK/USD	HRK/DEM
1998.		7,329100	0,531546	1,114954	0,377700	4,567584	10,451000	6,247500	3,739700
1999.		7,679009	0,558055	1,170657	0,396588	4,784268	12,340257	7,647654	3,926215
2000.		7,598334	0,552192	1,158359	0,392421	4,989712	12,176817	8,155344	3,884966
2001.		7,370030	0,535601	1,123554	0,380630	4,977396	12,101856	8,356043	3,768237
2002.		7,442292				5,120256	11,451442	7,145744	
2003.		7,646909				4,901551	10,860544	6,118506	
2004.		7,671234				4,971314	10,824374	5,636883	
2005.		7,375626				4,744388	10,753209	6,233626	
2006.		7,345081				4,571248	10,943208	5,578401	
2007.		7,325131				4,412464	9,963453	4,985456	
2007.	siječanj	7,373400				4,541390	11,185376	5,691108	
	veljača	7,345292				4,540016	10,923992	5,562929	
	ožujak	7,382466				4,543615	10,853375	5,542808	
	travanj	7,372840				4,486060	10,797950	5,414438	
	svibanj	7,308634				4,439430	10,752735	5,439591	
	lipanj	7,303218				4,407494	10,859804	5,422645	
	srpanj	7,297330				4,435528	10,817269	5,337427	
	kolovoz	7,319403				4,458972	10,787624	5,372433	
	rujan	7,281634				4,388906	10,418707	5,136955	
	listopad	7,350060				4,380250	10,543767	5,106691	
	studeni	7,313666				4,435482	10,227473	4,962455	
	prosinac	7,325131				4,412464	9,963453	4,985456	

Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja

Tablica prikazuje srednje devizne tečajeve HNB-a koji se primjenjuju posljednjega dana promatranog razdoblja. Podaci o srednjim deviznim tečajevima HNB-a prikazani su za odabrane valute od 1992. godine do danas i iskazani su u kunama. Za razdoblja od početka vremenske serije 1992. godine do uvođenja kune 30. svibnja 1994. srednji devizni tečajevi koji se primjenjuju na kraju razdoblja iskazani su u kunskoj vrijednosti tako da su iznosi denominirani dijeljenjem s tisuću (1.000).

Srednji devizni tečajevi za euro koji su se primjenjivali posljednjeg dana promatranog razdoblja od 1992. do kraja 1998. srednji su devizni tečajevi na kraju razdoblja koji su se primjenjivali za ECU.

Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune

indeksi 2001. = 100

Godina	Mjesec	Nominalni efektivni tečaj kune	Realni efektivni tečaj kune, deflator	
			Indeks cijena pri proizvođačima	Indeks potrošačkih cijena
1998.	prosinac	91,09	95,99	95,39
1999.	prosinac	99,25	102,78	102,09
2000.	prosinac	101,63	100,07	101,91
2001.	prosinac	99,07	98,63	98,89
2002.	prosinac	95,99	95,65	96,26
2003.	prosinac	94,18	94,55	94,71
2004.	prosinac	90,42	90,61	90,85
2005.	prosinac	91,52	94,33	90,99
2006.	prosinac	88,42	92,44	87,96
2007.	siječanj	88,97	92,14	88,21
	veljača	88,82	92,45	88,17
	ožujak	88,41	92,13	87,82
	travanj	88,41	92,39	87,65
	svibanj	87,56	91,67	86,76
	lipanj	87,75	91,62	87,35
	srpanj	86,79	90,81	86,78
	kolovoz	87,17	90,16	86,71
	rujan	86,75	89,62	85,58
	listopad	86,23	89,29	85,16
	studen	85,72	89,52	84,31
	prosinac	85,58	88,97	83,10

Napomena: Od 1.1.2001. serija cijena koja se odnosi na eurozonu uključuje i Grčku. Slovenija je 1. siječnja 2007. postala članicom Ekonomske i monetarne unije, te se u skladu s tim ponder pripisan slovenskom tolaru (0,2%) pridružuje euro, čiji ponder sada iznosi 70,8% (prije 70,6%). Ponderi pripisani američkom dolaru (27,2%), funti sterlinga (1,0%) te švicarskom franku (1,0%) ne mijenjaju se.

Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune

Indeks nominalnoga efektivnog tečaja kune ponderirani je geometrijski prosjek indeksa bilateralnih nominalnih tečajeva kune prema euro, američkom dolaru, švicarskom franku, funti sterlinga i slovenskom tolaru. Počevši od Biltena HNB-a broj 94 (lipanj 2004.) prikazane serije indeksa efektivnih tečajeva kune izračunate su u skladu s modifikacijama osnovne metodologije HNB-a za izračunavanje indeksa nominalnoga i realnoga efektivnog tečaja kune, koja je objavljena u Okviru 2. Biltena HNB-a broj 64 (listopad 2001.). Ponderi su određeni na osnovi prosječnog udjela pojedine inozemne valute u strukturi tekućeg dijela devizne bilance platnog prometa s inozemstvom u razdoblju od siječnja 2000. do prosinca 2003. godine (prije od srpnja 1996. do siječnja 2000.). Tako novi ponder pripisan euro iznosi 70,6% (prije 66,2%), američkom dolaru 27,2% (prije 30,7%), funti sterlinga 1,0% (prije 1,2%), švicarskom franku 1,0% (prije 1,6%) te slovenskom tolaru 0,2% (kao i prije). Bazno razdoblje za izračunavanje indeksa efektivnih tečajeva kune je 2001. godina (prije 1995. godina). Indeks nominalnoga efektivnog tečaja je agregatni pokazatelj prosječne vrijednosti domaće valute prema košarici stranih valuta. Povećanje indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune u određenom razdoblju pokazatelj je deprecijacije tečaja kune prema košarici valuta i obratno. Indeks realnoga efektivnog tečaja je ponderirani geometrijski prosjek indeksa bilateralnih tečajeva kune korigiranih odgovarajućim indeksima relativnih cijena (odnos indeksa cijena u zemljama partnerima i domaćih cijena). Za deflacioniranje se koriste indeksi cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima i indeksi potrošačkih cijena, odnosno ukupni harmonizirani indeks potrošačkih cijena za zemlje članice eurozone. Serija potrošačkih cijena u Hrvatskoj konstruirana je tako da se do prosinca 1997. godine koriste indeksi cijena na malo, a od siječnja 1998. indeksi potrošačkih cijena. Podaci za posljednja dva mjeseca su preliminarni. Također su moguće određene korekcije prijašnjih podataka u skladu s naknadnim izmjenama podataka koje objavljuju statistički uredi zemalja čije cijene ulaze u izračun indeksa realnoga efektivnog tečaja kune.

Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima

u milijunima EUR

	2006.		2007.										
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1. Država	6.667,7	6.624,4	6.562,0	6.521,3	6.449,2	6.531,9	6.779,0	6.511,0	6.581,4	6.531,9	6.561,6	6.573,7	6.663,0
Kratkoročni	1,3	1,6	1,4	1,1	1,7	1,3	2,9	3,1	2,5	1,9	2,0	1,8	5,3
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	1,3	1,6	1,4	1,1	1,7	1,3	2,9	3,1	2,5	1,9	2,0	1,8	5,3
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,5	0,5	0,5	0,7	0,7	1,1	1,3	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1
Kašnjenja otplate kamata	1,2	1,1	0,9	0,6	1,0	0,6	1,8	1,8	1,5	0,9	0,9	0,7	4,2
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	6.666,5	6.622,8	6.560,6	6.520,2	6.447,5	6.530,6	6.776,2	6.507,9	6.578,9	6.530,0	6.559,6	6.571,9	6.657,7
Obveznice	3.640,5	3.618,0	3.562,0	3.528,6	3.509,8	3.525,8	3.793,7	3.535,3	3.554,6	3.540,6	3.550,3	3.562,9	3.563,6
Kredit	3.024,1	3.003,1	2.996,9	2.990,0	2.936,1	3.003,1	2.980,9	2.971,2	3.023,0	2.988,0	3.008,0	3.007,8	3.093,0
Trgovinski kredit	1,9	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,5	1,4	1,4	1,4	1,3	1,3	1,2
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Središnja banka (HNB)	2,6	2,6	2,3	2,1	1,9	2,5	2,3	2,1	2,1	2,0	1,9	1,9	2,3
Kratkoročni	2,6	2,6	2,3	2,1	1,9	2,5	2,3	2,1	2,1	2,0	1,9	1,9	2,3
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	2,6	2,6	2,3	2,1	1,9	2,5	2,3	2,1	2,1	2,0	1,9	1,9	2,3
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Banke	10.222,6	10.425,6	10.516,6	10.313,9	9.877,7	9.958,8	9.805,5	9.213,2	8.510,9	8.456,0	8.640,7	8.809,7	8.879,1
Kratkoročni	3.362,7	3.597,8	3.693,5	3.447,7	3.219,2	3.419,7	2.961,9	2.607,3	2.157,6	1.889,9	2.019,1	2.048,1	2.361,2
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	1.150,4	1.213,1	1.243,5	1.013,7	910,2	937,2	844,6	642,7	391,2	437,2	529,0	485,6	710,8
Gotovina i depoziti	2.211,1	2.383,2	2.448,4	2.432,8	2.307,9	2.481,3	2.116,2	1.963,5	1.765,5	1.451,9	1.489,3	1.561,6	1.648,8
Ostale obveze	1,2	1,4	1,5	1,3	1,1	1,2	1,1	1,1	0,8	0,8	0,9	0,8	1,7
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3	0,0	0,0	0,0	0,1
Kašnjenja otplate kamata	1,2	1,4	1,5	1,3	1,1	1,1	1,1	0,8	0,6	0,8	0,9	0,8	1,5
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	6.859,9	6.827,8	6.823,1	6.866,2	6.658,5	6.539,1	6.843,6	6.605,9	6.353,3	6.566,1	6.621,6	6.761,6	6.517,9
Obveznice	457,9	460,1	461,6	463,2	464,8	466,4	468,5	451,0	452,6	454,2	455,8	457,4	459,0
Kredit	4.217,3	4.012,9	3.942,3	3.830,0	3.752,9	3.448,5	3.440,6	3.432,3	3.452,5	3.415,6	3.400,1	3.404,1	3.565,1
Gotovina i depoziti	2.184,7	2.354,8	2.419,2	2.572,9	2.440,8	2.624,3	2.934,4	2.722,7	2.448,1	2.696,3	2.765,8	2.900,2	2.493,9
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Ostali domaći sektori	9.502,5	9.797,7	9.971,1	10.240,0	10.388,6	10.761,9	11.007,6	12.067,5	12.354,0	12.554,0	12.757,8	12.995,5	13.451,9
Kratkoročni	700,9	816,8	845,2	923,0	922,8	951,5	1.022,9	1.208,9	1.242,8	1.310,5	1.350,2	1.393,8	1.478,2
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	155,0	279,4	292,6	365,7	357,9	384,2	410,3	600,8	621,3	649,9	693,5	721,1	681,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	35,9	35,6	37,8	33,9	32,5	35,7	37,9	31,2	28,8	31,8	31,0	31,1	31,1
Ostale obveze	510,0	501,9	514,9	523,5	532,5	531,7	574,8	579,7	592,7	628,7	625,7	641,6	766,0
Kašnjenja otplate glavnice	460,6	457,7	474,4	469,5	486,7	488,0	513,3	527,1	545,3	574,9	569,6	587,2	683,4
Kašnjenja otplate kamata	49,4	44,2	40,5	54,0	45,8	43,7	61,5	49,9	47,4	53,9	56,1	54,4	82,6
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	8.801,6	8.980,9	9.125,8	9.317,0	9.465,7	9.810,3	9.984,6	10.858,6	11.111,2	11.243,5	11.407,6	11.601,7	11.973,7
Obveznice	306,4	308,5	310,2	314,0	315,9	317,6	319,5	623,1	620,9	609,3	612,9	604,8	401,6
Kredit	8.349,8	8.523,2	8.667,2	8.851,8	8.989,2	9.277,7	9.429,5	9.999,1	10.246,6	10.377,6	10.527,1	10.708,4	11.282,3
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	145,4	149,2	148,5	151,1	160,6	215,0	235,6	236,4	243,6	256,6	267,5	288,5	289,8
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Izravna ulaganja	2.878,4	2.933,9	3.002,9	3.072,1	3.242,2	3.319,8	3.464,0	3.415,3	3.631,8	3.683,4	3.751,1	3.856,1	3.932,8
Kratkoročni	233,9	263,7	282,5	288,2	292,9	305,9	359,7	369,2	366,6	390,8	415,8	463,6	540,4
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	51,2	84,1	98,8	93,9	99,8	106,3	141,9	165,2	162,1	154,3	174,7	212,1	216,8
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	182,7	179,6	183,7	194,4	193,0	199,7	217,8	204,0	204,5	236,5	241,1	251,4	323,6
Kašnjenja otplate glavnice	158,2	161,0	164,9	171,7	173,8	180,0	189,1	182,4	183,3	213,2	217,5	229,3	293,9
Kašnjenja otplate kamata	24,5	18,7	18,9	22,7	19,2	19,7	28,7	21,6	21,2	23,3	23,7	22,2	29,7
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	2.644,5	2.670,2	2.720,3	2.783,8	2.949,3	3.013,8	3.104,4	3.046,1	3.265,2	3.292,6	3.335,3	3.392,6	3.392,5
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	2.618,1	2.644,3	2.694,5	2.759,0	2.924,7	2.989,3	3.081,2	3.023,1	3.242,8	3.270,8	3.314,6	3.372,8	3.374,5
Trgovinski kredit	26,4	25,9	25,9	24,8	24,6	24,5	23,2	23,0	22,4	21,8	20,6	19,8	18,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ukupno (1+2+3+4+5)	29.273,9	29.784,2	30.054,8	30.149,4	29.959,6	30.574,8	31.058,4	31.209,2	31.080,2	31.227,2	31.713,1	32.237,0	32.929,2

Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima

Inozemni dug obuhvaća sve obveze rezidenata na osnovi: dužničkih vrijednosnih papira izdanih na inozemnim tržištima (po nominalnoj vrijednosti), kredita (uključujući repo ugovore) neovisno o ugovorenom dospijeću, depozita primljenih od stranih osoba te trgovinskih kredita primljenih od stranih osoba s ugovorenim dospijećem dužim od 180 dana (do 11. srpnja 2001. taj je rok iznosio 90 dana, a do 31. prosinca 2002. 150 dana).

Struktura inozemnog duga prikazuje se po domaćim sektorima identično kao u financijskom računu platne bilance. Sektor država prikazuje inozemne dugove opće države, koja uključuje Republiku Hrvatsku, republičke fondove (uključujući Hrvatsku banku za obnovu i razvitak, Državnu agenciju za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka, Hrvatske ceste i Hrvatske autoceste) te lokalnu državu. Sektor središnja banka prikazuje dugove Hrvatske narodne banke. Sektor banke prikazuje dugove banaka. Ostali domaći sektori prikazuju dugove ostalih bankarskih institucija, nebankarskih financijskih institucija, trgovačkih društava, neprofitnih institucija i stanovništva, uključujući obrtnike. Izravna ulaganja prikazuju dužničke transakcije između kreditora i dužnika ostalih sektora, koji su međusobno vlasnički povezani (minimalni vlasnički ulog je 10%).

Unutar svakoga sektora podaci se razvrstavaju prema ugovorenom dospijeću, na kratkoročne i dugoročne dugove, te prema dužničkom instrumentu na osnovi kojega je nastala dužnička obveza. Pri tome je ročnost instrumenata koji se uključuju u poziciju Gotovina i depoziti za sektor banke raspoloživa od početka 2004. godine te se za ranija razdoblja ova pozicija u cijelosti iskazuje kao dugoročna.

Stanje bruto inozemnog duga uključuje nepodmirene dospjele obveze s osnove glavnice i kamata, obračunate nedospjele kamate te buduće otplate glavnice.

Stanja duga iskazuju se prema srednjem deviznom tečaju HNB-a na kraju razdoblja.

Objavljeni podaci preliminarni su do objave konačnih podataka platne bilance za izvještajno tromjesečje.

Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor

Tablica prikazuje bruto inozemni dug strukturiran s obzirom na ulogu javnog sektora.

Javni sektor pritom obuhvaća opću državu (koja uključuje Republiku Hrvatsku, republičke fondove i lokalnu državu), središnju banku te javna i mješovita poduzeća. Javna poduzeća su poduzeća u 100%-tnom vlasništvu poslovnih subjekata iz javnog sektora. Mješovita poduzeća su poduzeća u kojima poslovni subjekt iz javnog sektora sudjeluje u vlasništvu mješovitog poduzeća s više od 50%.

Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor čine inozemni dugovi poslovnih subjekata koji nisu obuhvaćeni definicijom javnog sektora, a za koje je jamstvo izdao bilo koji poslovni subjekt iz javnog sektora.

Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor čine inozemni dugovi poslovnih subjekata koji nisu obuhvaćeni definicijom javnog sektora, a za koje ne postoji jamstvo javnog sektora.

Vrednovanje pozicija provedeno je jednako kao u Tablici H12.

Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor

u milijunima EUR

	2006.	2007.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1. Bruto inozemni dug javnog sektora	8.256,8	8.206,7	8.240,8	8.186,2	8.090,8	8.315,6	8.578,7	8.694,7	8.770,2	8.764,3	8.866,4	8.939,6	9.259,5
Kratkoročni	41,7	39,4	37,3	34,8	31,8	34,8	34,1	34,3	33,6	34,3	63,2	61,1	72,5
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	15,2	15,5	15,3	12,4	12,9	16,9	12,2	13,6	14,4	13,8	43,2	42,9	35,4
Gotovina i depoziti	2,6	2,6	2,3	2,1	1,9	2,5	2,3	2,1	2,1	2,0	1,9	1,9	2,3
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	23,9	21,2	19,7	20,3	17,0	15,4	19,5	18,5	17,0	18,6	18,1	16,2	34,7
Kašnjenja otplate glavnice	20,6	19,2	18,7	18,3	14,7	14,7	15,8	15,3	15,3	15,2	15,3	15,1	29,9
Kašnjenja otplate kamata	3,3	2,0	1,0	2,0	2,2	0,6	3,7	3,2	1,7	3,4	2,7	1,2	4,8
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	8.213,6	8.165,8	8.202,0	8.150,0	8.057,5	8.279,3	8.543,0	8.658,6	8.734,7	8.728,2	8.801,4	8.876,7	9.185,2
Obveznice	3.640,5	3.618,0	3.562,0	3.528,6	3.509,8	3.525,8	3.793,7	3.836,3	3.851,9	3.835,4	3.847,4	3.860,4	3.859,7
Kredit	4.485,2	4.456,5	4.543,0	4.519,0	4.434,2	4.611,7	4.588,0	4.660,3	4.717,5	4.719,3	4.752,3	4.799,4	5.120,3
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	4,8	9,6	14,7	7,4	7,4	11,0	7,3	4,2	19,5	10,2	0,0
Trgovinski kredit	87,9	91,3	92,1	92,8	98,8	134,4	154,0	151,0	158,0	169,3	182,3	206,7	205,2
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8
2. Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor	204,2	180,3	179,0	177,6	172,3	173,6	170,7	145,6	146,5	143,7	143,1	142,8	139,9
Kratkoročni	17,2	16,9	15,9	16,4	11,7	11,8	11,9	11,8	11,8	12,1	11,4	11,2	11,3
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	17,2	16,9	15,9	16,4	11,7	11,8	11,9	11,8	11,8	12,1	11,4	11,2	11,3
Kašnjenja otplate glavnice	14,4	14,4	13,5	13,9	9,3	9,4	9,4	9,9	9,9	10,2	9,5	9,4	9,4
Kašnjenja otplate kamata	2,8	2,6	2,4	2,4	2,4	2,4	2,5	1,9	1,9	1,9	1,9	1,8	1,9
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	187,0	163,3	163,2	161,3	160,6	161,8	158,8	133,8	134,6	131,7	131,7	131,6	128,6
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	187,0	163,3	163,2	161,3	160,6	161,8	158,8	133,8	134,6	131,7	131,7	131,6	128,6
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor	20.812,9	21.397,2	21.635,0	21.785,5	21.696,5	22.085,6	22.309,1	22.368,9	22.163,5	22.319,3	22.703,6	23.154,7	23.529,9
Kratkoročni	4.008,7	4.362,4	4.489,2	4.322,8	4.102,2	4.328,5	3.944,0	3.775,3	3.359,5	3.157,9	3.298,7	3.373,3	3.763,3
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	1.290,2	1.476,9	1.520,8	1.366,9	1.255,2	1.304,5	1.242,6	1.229,9	998,1	1.073,3	1.179,3	1.163,9	1.356,4
Gotovina i depoziti	2.211,1	2.383,2	2.448,4	2.432,8	2.307,9	2.481,3	2.116,2	1.963,5	1.765,5	1.451,9	1.489,3	1.561,6	1.648,8
Trgovinski kredit	35,9	35,6	37,8	33,9	32,5	35,7	37,9	31,2	28,8	31,8	31,0	31,1	31,1
Ostale obveze	471,5	466,7	482,3	489,2	506,6	507,0	547,3	550,7	567,1	600,9	599,1	616,7	727,0
Kašnjenja otplate glavnice	425,6	424,6	442,8	437,7	463,4	464,6	489,2	503,4	521,4	550,5	545,8	563,8	645,4
Kašnjenja otplate kamata	45,8	42,1	39,5	51,5	43,2	42,4	58,1	47,3	45,8	50,4	53,3	52,9	81,7
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	13.927,4	14.102,4	14.144,4	14.392,1	14.353,6	14.438,9	14.902,5	15.180,1	15.174,0	15.479,7	15.655,7	15.927,0	15.835,5
Obveznice	764,3	768,6	771,8	777,3	780,7	784,0	788,0	773,2	776,2	768,7	771,6	764,6	564,4
Kredit	10.919,0	10.919,3	10.895,4	10.982,0	11.068,7	10.948,3	11.096,8	11.597,5	11.862,7	11.926,0	12.031,8	12.179,1	12.691,4
Gotovina i depoziti	2.184,7	2.354,8	2.419,2	2.572,9	2.440,8	2.624,3	2.934,4	2.722,7	2.448,1	2.696,3	2.765,8	2.900,2	2.493,9
Trgovinski kredit	59,4	59,6	58,1	60,0	63,4	82,3	83,2	86,7	87,0	88,7	86,5	83,0	85,8
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	2.876,9	2.932,4	3.001,4	3.070,6	3.240,7	3.318,3	3.462,5	3.413,5	3.630,0	3.681,6	3.749,3	3.854,3	3.931,1
Ukupno (1+2+3)	29.273,9	29.784,2	30.054,8	30.149,4	29.959,6	30.574,8	31.058,4	31.209,2	31.080,1	31.227,2	31.713,1	32.237,0	32.929,2

Tablica H14: Projekcija otplate bruto inozemnog duga po domaćim sektorima

Tablica prikazuje stanje bruto inozemnog duga i projekciju otplate glavnice te procijenjena plaćanja kamata po srednjem tečaju HNB-a na kraju razdoblja. Projekcija otplate glavnice kod stavke Gotovina i depoziti nerezidenata izrađena je na osnovi dostupnih podataka monetarne statistike o izvornom i preostalom dospijeću.

Procijenjena plaćanja kamata ne uključuju kamate na depozite nerezidenata, repo poslove te hibridne i podređene instrumente niti zatezne kamate s tih osnova. Buduća plaćanja kamata procijenjena su na osnovi kamatne stope koja vrijedi u trenutku zaključenja ugovora i ne obuhvaćaju varijacije kamatnih stopa koje su moguće kod kredita ugovorenih uz varijabilnu kamatnu stopu.

Projekcija otplate obračunatih nedospjelih kamata, koja je sastavni dio bruto inozemnog duga, uvećava projekciju otplate glavnice u prvom tromjesečnom razdoblju te, posljedično, umanjuje iznose procijenjene otplate kamata u prvom tromjesečnom razdoblju.

Tablica H15: Bruto inozemni dug ostalih domaćih sektora

u milijunima EUR

	2006.		2007.										
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1. Ostali domaći sektori	9.502,5	9.797,7	9.971,1	10.240,0	10.388,6	10.761,9	11.007,6	12.067,5	12.354,0	12.554,0	12.757,8	12.995,5	13.451,9
Kratkoročni	700,9	816,8	845,2	923,0	922,8	951,5	1.022,9	1.208,9	1.242,8	1.310,5	1.350,2	1.393,8	1.478,2
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	155,0	279,4	292,6	365,7	357,9	384,2	410,3	600,8	621,3	649,9	693,5	721,1	681,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	35,9	35,6	37,8	33,9	32,5	35,7	37,9	31,2	28,8	31,8	31,0	31,1	31,1
Ostale obveze	510,0	501,9	514,9	523,5	532,5	531,7	574,8	576,9	592,7	628,7	625,7	641,6	766,0
Kašnjenja otplate glavnice	460,6	457,7	474,4	469,5	486,7	488,0	513,3	527,1	545,3	574,9	569,6	587,2	683,4
Kašnjenja otplate kamata	49,4	44,2	40,5	54,0	45,8	43,7	61,5	49,9	47,4	53,9	56,1	54,4	82,6
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	8.801,6	8.980,9	9.125,8	9.317,0	9.465,7	9.810,3	9.984,6	10.858,6	11.111,2	11.243,5	11.407,6	11.601,7	11.973,7
Obveznice	306,4	308,5	310,2	314,0	315,9	317,6	319,5	623,1	620,9	609,3	612,9	604,8	401,6
Kredit	8.349,8	8.523,2	8.667,2	8.851,8	8.989,2	9.277,7	9.429,5	9.999,1	10.246,6	10.377,6	10.527,1	10.708,4	11.282,3
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	145,4	149,2	148,5	151,1	160,6	215,0	235,6	236,4	243,6	256,6	267,5	288,5	289,8
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1. Ostale bankarske institucije	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kratkoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2. Nebankarske financijske institucije	1.873,7	1.975,2	1.991,7	2.088,1	2.110,4	2.159,8	2.270,7	2.514,0	2.552,1	2.562,4	2.572,4	2.565,3	2.630,7
Kratkoročni	60,1	55,3	64,8	85,5	79,1	86,7	104,8	109,5	115,5	134,2	139,4	149,6	201,6
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	46,5	52,2	47,6	67,1	68,6	80,7	86,3	99,9	106,2	125,6	133,5	143,2	184,5
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	13,6	3,1	17,2	18,4	10,5	6,0	18,4	9,6	9,3	8,6	5,9	6,4	17,1
Kašnjenja otplate glavnice	6,4	1,6	15,7	8,0	7,3	3,4	6,7	5,5	5,3	5,5	2,1	2,8	2,9
Kašnjenja otplate kamata	7,2	1,5	1,6	10,3	3,3	2,5	11,7	4,1	4,0	3,2	3,8	3,7	14,2
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	1.813,7	1.919,8	1.926,8	2.002,6	2.031,3	2.073,1	2.166,0	2.404,5	2.436,6	2.428,2	2.433,0	2.415,6	2.429,2
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	1.813,6	1.919,8	1.926,8	2.002,6	2.031,3	2.073,1	2.166,0	2.404,5	2.436,6	2.428,2	2.433,0	2.415,6	2.429,1
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.3. Javna trgovačka društva	1.168,5	1.155,5	1.186,3	1.173,9	1.162,3	1.233,1	1.243,0	1.560,1	1.561,5	1.624,1	1.695,4	1.764,0	1.997,4
Kratkoročni	31,6	29,0	27,4	25,4	25,8	28,6	26,6	26,7	25,7	26,6	49,2	47,5	48,3
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	15,2	15,5	15,3	12,4	12,9	16,9	12,3	13,6	13,8	13,1	35,8	35,5	35,4
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	16,4	13,5	12,1	13,0	12,9	11,7	14,3	13,0	11,9	13,5	13,4	12,0	12,9
Kašnjenja otplate glavnice	14,5	12,6	12,1	11,7	11,7	11,7	12,4	11,7	11,7	11,7	11,7	11,7	12,5
Kašnjenja otplate kamata	1,9	0,9	0,0	1,3	1,2	0,0	1,9	1,4	0,2	1,9	1,7	0,3	0,5
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	1.136,9	1.126,5	1.158,9	1.148,5	1.136,5	1.204,5	1.216,4	1.533,5	1.535,8	1.597,5	1.646,2	1.716,5	1.949,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	301,0	297,3	294,8	297,1	297,5	296,2
Kredit	1.066,8	1.053,1	1.084,4	1.077,5	1.058,8	1.093,2	1.087,9	1.106,4	1.105,7	1.158,2	1.194,2	1.241,2	1.470,2
Trgovinski kredit	70,1	73,4	74,5	71,0	77,6	111,3	128,6	126,1	132,7	144,6	154,9	177,8	182,7
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

1.4. Mješovita trgovačka društva	416,5	422,7	488,7	487,4	475,8	546,6	552,8	619,6	623,3	604,5	605,7	598,2	594,9
Kratkoročni	6,3	6,2	6,2	6,2	2,3	2,4	2,4	2,4	3,3	3,8	10,1	9,8	16,5
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	0,7	7,4	7,4	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	6,3	6,2	6,2	6,2	2,3	2,4	2,4	2,4	2,6	3,1	2,7	2,5	16,5
Kašnjenja otplate glavnice	6,1	6,2	6,1	6,1	2,3	2,3	2,3	2,4	2,6	2,5	2,6	2,3	16,4
Kašnjenja otplate kamata	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,6	0,1	0,1	0,1
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	410,2	416,5	482,5	481,3	473,5	544,3	550,5	617,2	620,0	600,7	595,6	588,3	578,4
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	394,3	400,4	466,6	461,1	453,9	522,8	526,6	593,7	596,1	577,3	569,5	560,6	557,1
Trgovinski kredit	15,9	16,2	15,9	20,2	19,6	21,5	23,8	23,5	23,9	23,4	26,1	27,7	21,3
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.5. Ostala trgovačka društva	5.929,1	6.127,1	6.185,7	6.370,0	6.523,1	6.673,1	6.786,3	7.217,6	7.456,8	7.605,8	7.725,9	7.908,8	8.062,2
Kratkoročni	578,8	699,4	719,1	776,9	791,8	809,9	860,2	1.041,9	1.069,1	1.117,9	1.120,6	1.156,1	1.174,3
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	86,9	202,4	220,0	275,4	271,6	282,2	302,6	479,0	492,1	504,8	510,6	528,8	451,2
Trgovinski kredit	35,9	35,6	37,8	33,9	32,5	35,7	37,9	31,2	28,8	31,8	31,0	31,1	31,1
Ostale obveze	456,0	461,4	461,4	467,6	487,7	492,1	519,8	531,7	548,2	581,3	579,1	596,2	692,0
Kašnjenja otplate glavnice	420,3	424,0	426,9	429,1	450,4	454,9	476,2	491,6	509,4	537,7	534,1	551,5	630,2
Kašnjenja otplate kamata	35,7	37,4	34,5	38,5	37,3	37,2	43,6	40,1	38,8	43,6	45,0	44,7	61,8
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	5.350,3	5.427,8	5.466,6	5.593,2	5.731,3	5.863,2	5.926,1	6.175,8	6.387,7	6.487,9	6.605,2	6.752,8	6.887,9
Obveznice	306,4	308,5	310,2	314,0	315,9	317,6	319,5	322,2	323,6	314,5	315,8	307,3	105,4
Kredit	4.989,1	5.064,2	5.103,2	5.224,2	5.357,1	5.469,0	5.528,8	5.772,2	5.982,7	6.090,2	6.208,3	6.367,7	6.701,7
Trgovinski kredit	54,8	55,0	53,3	55,0	58,2	76,6	77,7	81,4	81,4	83,2	81,2	77,8	80,8
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.6. Neprofitne institucije	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4
1.7. Obrtnici i trgovci	26,8	28,2	29,0	28,6	28,2	28,4	28,2	28,1	28,7	25,3	24,6	23,9	24,1
1.8. Kućanstva	82,7	83,7	84,4	86,7	83,5	115,5	121,2	122,7	126,1	126,5	128,4	130,0	137,2

Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica

u milijunima EUR

	2003.	2004.	2005.	2006.	2007. ^a	2007.			
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^a
1. Stanje međunarodnih ulaganja, neto	-10.716,7	-15.371,6	-20.229,0	-29.971,2	-39.670,2	-36.024,5	-39.218,3	-38.856,5	-39.670,2
2. Sredstva	14.347,6	15.117,6	16.042,7	18.243,8	21.110,5	19.099,7	19.707,2	20.265,8	21.110,5
2.1. Izravna ulaganja u inozemstvo	1.626,7	1.563,4	1.729,8	1.833,8	2.378,5	2.069,9	2.348,5	2.347,3	2.378,5
2.2. Portfeljna ulaganja	737,4	1.506,0	2.136,8	2.575,9	3.017,2	2.875,0	3.243,4	3.194,8	3.017,2
2.2.1. Vlasnička ulaganja	141,3	176,8	418,0	720,4	1.595,5	1.147,5	1.457,0	1.728,0	1.595,5
2.2.2. Dužnička ulaganja	596,1	1.329,1	1.718,8	1.855,4	1.421,7	1.727,5	1.786,4	1.466,7	1.421,7
Obveznice	593,7	1.168,7	1.571,6	1.464,0	1.141,4	1.322,4	1.364,8	1.210,7	1.141,4
Instrumenti tržišta novca	2,4	160,4	147,1	391,4	280,3	405,1	421,5	256,1	280,3
2.3. Izvedeni financijski instrumenti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.4. Ostala ulaganja	5.429,5	5.612,1	4.737,7	5.108,8	6.407,4	4.635,1	4.945,0	5.928,6	6.407,4
2.4.1. Trgovinski krediti	253,4	221,6	263,0	230,7	227,4	222,8	223,9	225,2	227,4
2.4.2. Krediti	102,1	102,2	146,2	239,5	293,2	246,9	248,0	324,7	293,2
2.4.3. Gotovina i depoziti	5.074,0	5.288,2	4.328,5	4.638,3	5.886,8	4.165,4	4.473,1	5.378,7	5.886,8
2.4.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.5. Međunarodne pričuve HNB-a	6.554,1	6.436,1	7.438,4	8.725,3	9.307,4	9.519,7	9.170,3	8.795,1	9.307,4
3. Obveze	25.064,3	30.489,1	36.271,6	48.215,0	60.780,6	55.124,2	58.925,5	59.122,3	60.780,6
3.1. Izravna ulaganja u Hrvatsku	6.808,6	9.114,2	12.332,4	20.782,0	30.375,0	26.966,5	30.072,1	30.263,5	30.375,0
3.2. Portfeljna ulaganja	4.918,4	5.981,6	5.530,4	5.442,4	5.833,4	5.386,3	5.840,8	5.919,0	5.833,4
3.2.1. Vlasnička ulaganja	233,4	488,1	646,5	1.037,5	1.409,3	1.080,4	1.259,0	1.315,0	1.409,3
3.2.2. Dužnička ulaganja	4.685,1	5.493,5	4.883,9	4.404,8	4.424,2	4.305,8	4.581,8	4.604,1	4.424,2
Obveznice	4.651,4	5.493,5	4.883,9	4.404,8	4.424,2	4.305,8	4.581,8	4.604,1	4.424,2
Instrumenti tržišta novca	33,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.3. Izvedeni financijski instrumenti									
3.4. Ostala ulaganja	13.337,3	15.393,4	18.408,7	21.990,6	24.572,2	22.771,5	23.012,6	22.939,7	24.572,2
3.4.1. Trgovinski krediti	179,5	155,1	194,2	183,3	322,1	186,7	275,0	289,8	322,1
3.4.2. Krediti	10.027,9	11.578,7	14.035,5	16.896,6	19.332,1	17.051,1	17.105,9	17.868,2	19.332,1
3.4.3. Gotovina i depoziti	2.738,8	3.242,7	3.635,6	4.398,3	4.145,0	5.007,8	5.053,0	4.150,2	4.145,0
3.4.4. Ostala pasiva	391,2	417,0	543,5	512,5	773,0	525,8	578,7	631,5	773,0

^a Preliminarni podaci

Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica

Tablica se sastavlja u skladu s metodologijom koju je preporučio Međunarodni monetarni fond u Priručniku za platnu bilancu (Balance of Payments Manual, 5. izdanje, 1993.). Izvori podataka su izvješća banaka, trgovačkih društava, Hrvatske narodne banke i Zagrebačke burze.

Međunarodna ulaganja Republike Hrvatske i u Republiku Hrvatsku iskazuju se u eurima (EUR) i američkim dolarima (USD). Ovisno o izvoru podataka, preračunavanje vrijednosti iz izvornih valuta u izvještajne obavlja se:

- primjenom tekućeg tečaja ili prosječnoga mjesečnoga srednjeg tečaja Hrvatske narodne banke za transakcije,
- primjenom srednjih tečajeva Hrvatske narodne banke na izvještajni datum za stanja.

Podaci o inozemnim izravnim i portfeljnim vlasničkim ulaganjima preuzimaju se iz statističkog istraživanja Hrvatske narodne banke. Stanja vlasničkih ulaganja prate se od početka 2001. godine i korigiraju se za promjene službenog indeksa Zagrebačke burze (CROBEX).

Portfeljna dužnička ulaganja i ostala ulaganja klasificirana su prema sektorima: Hrvatska narodna banka, država, banke i ostali sektori. Sektor država obuhvaća središnju državu i organe lokalne države. Sektor banke uključuje banke.

Pozicije Portfeljna dužnička ulaganja kod Sredstava i kod Obveza obuhvaćaju podatke o ulaganjima rezidenata u dužničke vrijednosne papire koje su izdali nerezidenti (sredstva) i ulaganja nerezidenata u dužničke vrijednosne papire koje su izdali rezidenti (obveze). Podaci o tim ulaganjima zasnovani su na registru inozemnih kredita Hrvatske narodne banke, u kojem se nalaze i potraživanja i obveze za obveznice i instrumente tržišta novca.

Pozicije Ostala ulaganja – Trgovinski krediti kod Sredstava i kod Obveza obuhvaćaju potraživanja spomenutih sektora od inozemstva i dugovanja spomenutih sektora inozemstvu s osnove trgovinskih kredita. Izvor podataka je registar kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke.

Pozicije Ostala ulaganja – Krediti kod Sredstava i kod Obveza obuhvaćaju podatke o odobrenim i primljenim kreditima između rezidenata i nerezidenata grupirane po sektorima. Izvor podataka je registar kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke.

Pozicija Ostala ulaganja – Gotovina i depoziti kod Sredstava pokazuje stanja ukupnih likvidnih deviznih sredstava banaka ovlaštenih za poslovanje s inozemstvom umanjena za dio deviznih sredstava koja banke deponiraju

kao dio obvezne pričuve. Osim potraživanja banaka od inozemstva, prikazana su i potraživanja sektora država od inozemstva. Izvor podataka su izvješća države i banaka.

Pozicija Ostala ulaganja – Gotovina i depoziti kod Obveza pokazuje stanja ukupnih deviznih i kunskih obveza prikazanih sektora prema inozemstvu na osnovi tekućih računa, oročenih depozita i depozita s otkaznim rokom, depozita po viđenju te depozitnog novca. Izvor podataka su izvješća banaka.

Pozicija Međunarodne pričuve HNB-a sastavlja se na osnovi izvješća Direkcije računovodstva Hrvatske narodne banke koje sadržava podatke o njihovim stanjima i promjenama.

Tablica H17: Stanje međunarodnih ulaganja – izravna ulaganja

u milijunima EUR

	2003.	2004.	2005.	2006.	2007. ^a	2007.			
						1. tr.	2. tr.	3. tr.	4. tr. ^a
Izravna ulaganja, neto	-5.181,9	-7.550,8	-10.602,7	-18.948,2	-27.996,5	-24.896,5	-27.723,6	-27.916,2	-27.996,5
1. Izravna ulaganja u inozemstvo	1.626,7	1.563,4	1.729,8	1.833,8	2.378,5	2.069,9	2.348,5	2.347,3	2.378,5
1.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	1.587,0	1.502,3	1.610,4	1.725,0	2.269,1	1.944,8	2.222,8	2.236,6	2.269,1
1.1.1. Sredstva	1.587,0	1.502,3	1.610,4	1.725,0	2.269,1	1.944,8	2.222,8	2.236,6	2.269,1
1.1.2. Obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2. Ostala ulaganja	39,7	61,2	119,3	108,9	109,5	125,2	125,7	110,7	109,5
1.2.1. Sredstva	63,4	89,6	138,0	145,5	174,4	165,6	170,7	154,3	174,4
1.2.2. Obveze	23,7	28,4	18,7	36,6	64,9	40,4	44,9	43,6	64,9
1.3. Financijski derivati (neto)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Izravna ulaganja u Hrvatsku	6.808,6	9.114,2	12.332,4	20.782,0	30.375,0	26.966,5	30.072,1	30.263,5	30.375,0
2.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	4.972,7	7.116,4	9.920,6	17.961,3	26.819,3	23.957,5	26.637,9	26.792,8	26.819,3
2.1.1. Sredstva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Obveze	4.972,7	7.116,4	9.920,6	17.961,3	26.819,3	23.957,5	26.637,9	26.792,8	26.819,3
2.2. Ostala ulaganja	1.835,9	1.997,8	2.411,8	2.820,8	3.555,7	3.009,0	3.434,2	3.470,7	3.555,7
2.2.1. Sredstva	1,8	19,9	20,1	21,1	24,2	22,7	23,2	24,1	24,2
2.2.2. Obveze	1.837,7	2.017,7	2.431,9	2.841,8	3.579,9	3.031,7	3.457,4	3.494,8	3.579,9
2.3. Financijski derivati (neto)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Preliminarni podaci

Tablica H18: Stanje međunarodnih ulaganja – portfeljna ulaganja

u milijunima EUR

	2003.	2004.	2005.	2006.	2007. ^a	2007.			
						1. tr.	2. tr.	3. tr.	4. tr. ^a
Portfeljna ulaganja, neto	-4.183,3	-4.475,6	-3.393,6	-2.866,5	-2.816,9	-2.511,3	-2.597,4	-2.724,3	-2.816,9
1. Sredstva	735,1	1.506,0	2.136,8	2.575,9	3.016,5	2.875,0	3.243,4	3.194,8	3.016,5
1.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	139,0	176,8	418,0	720,4	1.594,8	1.147,5	1.457,0	1.728,0	1.594,8
1.1.1. Banke	4,7	5,1	5,9	6,7	8,3	8,3	8,6	8,3	8,3
1.1.2. Ostali sektori	134,2	171,8	412,1	713,7	1.586,6	1.139,2	1.448,4	1.719,7	1.586,6
1.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	596,1	1.329,1	1.718,8	1.855,4	1.421,7	1.727,5	1.786,4	1.466,7	1.421,7
2. Obveze	4.918,4	5.981,6	5.530,4	5.442,4	5.833,4	5.386,3	5.840,8	5.919,0	5.833,4
2.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	233,4	488,1	646,5	1.037,5	1.409,3	1.080,4	1.259,0	1.315,0	1.409,3
2.1.1. Banke	46,3	64,7	84,0	156,7	168,0	182,7	192,5	187,9	168,0
2.1.2. Ostali sektori	187,1	423,4	562,6	880,8	1.241,2	897,7	1.066,5	1.127,1	1.241,2
2.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	4.685,1	5.493,5	4.883,9	4.404,8	4.424,2	4.305,8	4.581,8	4.604,1	4.424,2
2.2.1. Obveznice	4.651,4	5.493,5	4.883,9	4.404,8	4.424,2	4.305,8	4.581,8	4.604,1	4.424,2
2.2.1.1. Država	4.306,6	4.662,4	4.052,1	3.640,5	3.563,6	3.528,6	3.793,7	3.540,6	3.563,6
2.2.1.2. Banke	0,0	453,2	456,6	457,9	459,0	463,2	468,5	454,2	459,0
2.2.1.3. Ostali sektori	344,8	377,9	375,3	306,4	401,6	314,0	319,5	609,3	401,6
2.2.2. Instrumenti tržišta novca	33,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.1. Ostali sektori	33,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Preliminarni podaci

Tablica H19: Stanje međunarodnih ulaganja – ostala ulaganja

u milijunima EUR

	2003.	2004.	2005.	2006.	2007. ^a	2007.			
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^a
Ostala ulaganja, neto	-7.907,9	-9.781,4	-13.671,0	-16.881,8	-18.164,8	-18.136,4	-18.067,6	-17.011,1	-18.164,8
1. Sredstva	5.429,5	5.612,1	4.737,7	5.108,8	6.407,4	4.635,1	4.945,0	5.928,6	6.407,4
1.1. Trgovinski krediti	253,4	221,6	263,0	230,7	227,4	222,8	223,9	225,2	227,4
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,3	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,3	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Ostali sektori	253,4	221,6	262,7	230,5	227,4	222,7	223,8	225,2	227,4
Dugoročni krediti	211,5	181,4	190,6	177,5	224,7	182,2	191,8	200,2	224,7
Kratkoročni krediti	41,9	40,2	72,1	53,1	2,7	40,5	32,0	25,0	2,7
1.2. Krediti	102,1	102,2	146,2	239,5	293,2	246,9	248,0	324,7	293,2
1.2.1. Hrvatska narodna banka	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Dugoročni krediti	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
1.2.2. Država	5,3	7,0	8,7	9,5	15,5	9,0	12,6	12,9	15,5
Dugoročni krediti	5,3	7,0	8,7	9,5	15,5	9,0	12,6	12,9	15,5
1.2.3. Banke	87,1	81,6	113,2	188,6	212,1	189,6	187,0	215,9	212,1
Dugoročni krediti	63,1	62,6	85,3	140,1	157,4	153,1	162,4	155,7	157,4
Kratkoročni krediti	23,9	19,0	27,9	48,5	54,8	36,5	24,6	60,2	54,8
1.2.4. Ostali sektori	9,1	13,0	23,6	40,9	65,0	47,7	47,9	95,3	65,0
Dugoročni krediti	9,1	11,7	23,3	40,7	64,9	46,7	46,5	88,7	64,9
Kratkoročni krediti	0,0	1,3	0,3	0,2	0,1	1,0	1,4	6,6	0,1
1.3. Gotovina i depoziti	5.074,0	5.288,2	4.328,5	4.638,3	5.886,8	4.165,4	4.473,1	5.378,7	5.886,8
1.3.1. Država	81,9	8,9	54,2	26,4	69,8	1,4	43,4	55,1	69,8
1.3.2. Banke	3.916,8	4.319,7	3.112,2	3.499,9	4.715,1	3.036,2	3.294,4	4.181,5	4.715,1
1.3.3. Ostali sektori	1.075,4	959,7	1.162,1	1.111,9	1.101,9	1.127,7	1.135,3	1.142,2	1.101,9
1.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	13.337,3	15.393,4	18.408,7	21.990,6	24.572,2	22.771,5	23.012,6	22.939,7	24.572,2
2.1. Trgovinski krediti	179,5	155,1	194,2	183,3	322,1	186,7	275,0	289,8	322,1
2.1.1. Država	2,3	2,1	2,6	1,9	1,2	1,7	1,5	1,4	1,2
Dugoročni krediti	2,3	2,1	2,6	1,9	1,2	1,7	1,5	1,4	1,2
Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Ostali sektori	177,2	153,0	191,6	181,3	320,9	185,0	273,5	288,4	320,9
Dugoročni krediti	155,0	129,8	163,8	145,4	289,8	151,1	235,6	256,6	289,8
Kratkoročni krediti	22,2	23,2	27,8	35,9	31,1	33,9	37,9	31,8	31,1
2.2. Krediti	10.027,9	11.578,7	14.035,5	16.896,6	19.332,1	17.051,1	17.105,9	17.868,2	19.332,1
2.2.1. Hrvatska narodna banka	363,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit i zajmovi MMF-a	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2. Država	2.260,5	2.590,2	2.990,6	3.024,1	3.093,0	2.990,0	2.980,9	2.988,0	3.093,0
Dugoročni krediti	2.260,5	2.590,2	2.990,6	3.024,1	3.093,0	2.990,0	2.980,9	2.988,0	3.093,0
Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.3. Banke	3.403,0	4.037,3	4.887,5	5.367,8	4.275,8	4.843,7	4.285,2	3.852,7	4.275,8
Dugoročni krediti	2.798,5	3.517,4	3.822,7	4.217,3	3.565,1	3.830,0	3.440,6	3.415,6	3.565,1
Kratkoročni krediti	604,6	519,9	1.064,8	1.150,4	710,8	1.013,7	844,6	437,2	710,8
2.2.4. Ostali sektori	4.001,0	4.951,3	6.157,3	8.504,8	11.963,3	9.217,5	9.839,7	11.027,5	11.963,3
Dugoročni krediti	3.933,0	4.852,7	6.017,1	8.349,8	11.282,3	8.851,8	9.429,5	10.377,6	11.282,3
Kratkoročni krediti	68,1	98,5	140,2	155,0	681,0	365,7	410,3	649,9	681,0
2.3. Gotovina i depoziti	2.738,8	3.242,7	3.635,6	4.398,3	4.145,0	5.007,8	5.053,0	4.150,2	4.145,0
2.3.1. Hrvatska narodna banka	2,6	2,4	2,6	2,6	2,3	2,1	2,3	2,0	2,3
2.3.2. Banke	2.736,2	3.240,3	3.632,9	4.395,7	4.142,6	5.005,7	5.050,7	4.148,2	4.142,6
2.4. Ostale obveze	391,2	417,0	543,5	512,5	773,0	525,8	578,7	631,5	773,0

^a Preliminarni podaci

Tablica I1: Konsolidirana središnja država prema razinama državne vlasti

u milijunima kuna

	2006.		2007.									
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.
1. PRIHODI (A + B)	9.124,2	8.548,4	8.143,3	8.076,5	10.701,2	9.219,6	8.996,5	9.855,2	10.259,8	10.133,8	9.679,7	9.538,9
A) Državni proračun	8.362,3	8.250,8	7.797,0	7.800,9	10.345,3	8.757,0	8.607,4	9.334,2	9.699,3	9.703,0	9.210,3	9.033,7
B) Izvanproračunski korisnici	761,9	297,5	346,4	275,6	356,0	462,6	389,1	521,0	560,5	430,8	469,4	505,2
1. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	181,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	97,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Hrvatski zavod za zapošljavanje	12,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Hrvatske vode	270,4	141,9	88,0	161,3	154,7	145,8	156,5	198,6	163,7	187,2	208,9	154,9
5. Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost	83,5	38,3	82,3	53,9	53,6	125,4	62,7	104,7	115,4	79,3	104,5	163,5
6. Hrvatske autoceste	92,5	87,7	95,9	54,1	124,2	108,0	123,6	196,9	195,8	139,1	120,1	96,3
7. Hrvatske ceste	12,6	4,5	4,0	3,3	3,7	3,9	36,0	6,4	3,1	16,4	3,3	5,8
8. Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka	7,4	15,6	73,7	2,4	16,2	78,1	5,5	12,3	80,4	5,4	28,1	69,2
9. Hrvatski fond za privatizaciju	4,6	9,5	2,5	0,6	3,5	1,4	4,8	2,2	2,1	3,4	4,4	15,5
2. RASHODI (A + B)	10.668,7	7.851,1	8.698,2	8.811,9	8.659,3	8.272,0	8.387,0	8.734,9	9.581,0	9.172,4	9.358,2	10.088,8
A) Državni proračun	9.568,0	7.477,1	8.336,9	8.481,0	8.270,9	7.804,2	7.884,4	8.258,3	9.048,4	8.729,9	8.772,0	9.414,4
B) Izvanproračunski korisnici	1.100,6	374,0	361,3	331,0	388,4	467,8	502,6	476,6	532,6	442,4	586,2	674,4
1. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	201,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	70,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Hrvatski zavod za zapošljavanje	14,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Hrvatske vode	372,6	142,0	86,4	104,1	103,9	117,4	157,7	150,7	219,7	184,0	187,9	275,8
5. Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost	102,5	47,0	74,4	72,9	59,8	102,5	60,3	86,5	68,1	110,1	125,2	161,1
6. Hrvatske autoceste	181,6	79,1	123,2	72,2	135,7	147,3	182,6	116,7	66,7	78,4	139,4	151,5
7. Hrvatske ceste	142,9	79,6	70,3	75,6	76,9	92,0	83,1	113,0	170,2	61,2	125,2	76,2
8. Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka	2,9	19,8	1,2	1,1	2,8	2,2	9,3	4,1	1,3	1,4	1,6	1,6
9. Hrvatski fond za privatizaciju	11,7	6,5	5,9	5,0	9,2	6,4	9,6	5,7	6,7	7,3	6,8	8,2
NETO/BRUTO OPERATIVNI SALDO (1–2)	-1.544,4	697,3	-554,8	-735,4	2.041,9	947,6	609,5	1.120,3	678,8	961,4	321,5	-549,9
3. PROMJENA NETO VRIJEDNOSTI: TRANSAKCIJE (3.1. + 3.2.–3.3.)	-1.544,4	697,3	-554,8	-735,4	2.041,9	947,6	609,5	1.120,3	678,8	961,4	321,5	-549,9
3.1. PROMJENA NETO NEFINANCIJSKE IMOVINE	1.061,8	215,8	283,2	412,3	450,4	564,0	520,2	957,3	967,2	590,7	800,1	676,8
Nabava	1.408,0	420,0	328,7	459,0	484,3	587,9	540,8	981,7	985,3	616,5	825,5	709,7
A) Državni proračun	556,7	88,5	142,2	101,7	173,2	130,4	126,7	146,4	447,9	191,6	407,7	369,9
B) Izvanproračunski korisnici	851,3	331,5	186,5	357,3	311,1	457,4	414,1	835,4	537,4	424,9	417,8	339,7
Prodaja	346,2	204,2	45,5	46,8	33,9	23,8	20,7	24,4	18,1	25,9	25,4	32,9
A) Državni proračun	44,1	170,3	45,4	32,3	33,3	23,7	20,5	24,2	17,9	23,6	23,2	31,8
B) Izvanproračunski korisnici	302,2	33,8	0,1	14,5	0,6	0,1	0,1	0,3	0,2	2,3	2,2	1,1
NETO POZAJMLJIVANJE/ZADUŽIVANJE (1–2–3.1.)	-2.606,2	481,5	-838,0	-1.147,7	1.591,5	383,6	89,3	163,0	-288,5	370,8	-478,6	-1.226,8
TRANSAKCIJE U FINANCIOJSKOJ IMOVINI I OBAVEZAMA (FINANCIRANJE) (3.3.–3.2.)	2.606,2	-481,5	838,0	1.147,7	-1.591,5	-383,6	-89,3	-163,0	288,5	-370,8	478,6	1.226,8
3.2. PROMJENA NETO FINANCIOJSKE IMOVINE	-3.355,6	-71,4	974,6	-755,0	1.267,8	-5,0	-193,9	-546,5	771,4	560,4	-1.175,4	-1.277,8
3.2.1. Tuzemna imovina	-3.362,6	-71,4	974,6	-755,0	1.267,8	-10,3	-196,7	-546,5	771,4	560,4	-1.175,4	-1.283,1
A) Državni proračun	-3.553,8	150,0	981,6	-785,6	1.306,8	-181,7	-235,8	-683,7	568,2	690,4	-1.177,5	-1.377,3
B) Izvanproračunski korisnici	191,2	-221,4	-6,9	30,6	-39,0	171,4	39,2	137,2	203,2	-130,0	2,1	94,2
3.2.2. Inozemna imovina	7,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5,3	2,7	0,0	0,0	0,0	0,0	5,3
A) Državni proračun	7,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5,3	2,7	0,0	0,0	0,0	0,0	5,3
B) Izvanproračunski korisnici	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.2.3. Monetarno zlato i SDR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.3. PROMJENA NETO OBEZA	-749,4	-552,8	1.812,7	392,6	-323,7	-388,5	-283,3	-709,5	1.059,8	189,6	-696,8	-51,0
3.3.1. Tuzemne obveze	-803,0	6,2	1.822,5	472,3	-79,2	-745,5	-390,7	1.327,5	706,1	185,3	-843,6	-193,1
A) Državni proračun	-1.463,0	12,4	1.824,5	277,8	-222,3	-819,2	-388,0	918,9	605,0	193,5	-848,2	-269,7
B) Izvanproračunski korisnici	659,9	-6,3	-1,9	194,5	143,2	73,7	-2,6	408,5	101,1	-8,2	4,6	76,6
3.3.2. Inozemne obveze	53,6	-559,0	-9,9	-79,6	-244,5	357,0	107,4	-2.037,0	353,8	4,3	146,8	142,1
A) Državni proračun	48,2	-468,5	-9,9	-93,6	-166,3	68,1	-195,6	-2.215,7	130,0	-30,7	-0,3	-24,4
B) Izvanproračunski korisnici	5,4	-90,5	0,0	14,0	-78,2	288,8	303,0	178,7	223,7	35,1	147,1	166,5

Napomena: Na gotovinskom načelu

Metodološka obrazloženja nalaze se u Mjesečnom statističkom prikazu Ministarstva financija.

Izvor: Ministarstvo financija

Tablica I2: Operacije državnog proračuna

u milijunima kuna

	2006.	2007.										
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.
1. PRIHODI	8.362,3	8.250,8	7.797,1	7.803,2	10.346,8	8.757,8	8.607,4	9.334,3	9.705,4	9.702,8	9.210,3	9.034,6
1.1. Porezi	4.784,4	5.020,2	4.495,4	4.502,2	6.813,9	5.315,2	5.157,1	5.772,1	6.045,6	5.256,5	5.655,9	5.524,6
1.2. Socijalni doprinosi	3.161,9	2.891,1	2.921,3	2.929,4	3.117,3	3.069,0	3.116,4	3.200,9	3.261,9	3.149,9	3.172,6	3.164,0
1.3. Pomoći	155,6	1,0	0,5	10,8	43,1	18,4	40,8	7,8	46,6	29,3	73,8	53,2
1.4. Ostali prihodi	260,4	338,6	379,9	360,7	372,6	355,2	293,1	353,5	351,2	1.267,1	308,1	292,8
2. RASHODI	9.981,7	7.726,6	8.533,3	8.703,5	8.511,5	8.076,3	8.150,7	8.599,0	9.442,2	9.007,1	9.154,8	9.774,4
2.1. Naknade zaposlenima	2.214,5	2.183,5	2.171,8	2.152,2	2.441,1	2.209,9	2.224,9	2.504,4	2.355,7	2.250,1	2.235,2	2.261,2
2.2. Korištenje dobara i usluga	1.217,5	387,4	541,4	521,9	603,6	494,3	486,7	505,6	598,2	546,0	651,9	737,7
2.3. Potrošnja dugotrajne imovine	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.4. Kamate	413,1	362,5	602,3	715,5	291,8	273,7	370,6	393,0	333,3	373,7	174,6	324,7
2.5. Subvencije	678,6	418,1	652,2	582,6	479,7	436,8	349,2	372,2	458,3	731,3	645,7	703,1
2.6. Pomoći	924,4	512,6	325,2	379,6	450,5	486,4	495,2	557,3	644,7	511,4	725,0	846,2
2.7. Socijalne naknade	3.928,7	3.699,7	3.843,0	4.013,5	3.755,7	3.803,4	3.851,3	3.788,5	4.683,2	4.251,6	4.112,4	3.899,2
2.8. Ostali rashodi	604,9	162,9	397,4	338,2	489,1	371,9	372,7	478,0	368,7	343,1	610,0	1.002,1
3. PROMJENA NETO VRIJEDNOSTI: TRANSAKCIJE	-1.619,4	524,2	-736,2	-900,3	1.835,3	681,4	456,7	735,2	263,2	695,6	55,5	-739,8
3.1. Promjena neto nefinancijske imovine	512,6	-81,9	96,8	69,5	139,9	106,7	106,2	122,2	430,0	168,0	384,5	338,2
3.1.1. Dugotrajna imovina	510,0	66,7	120,3	62,1	133,1	101,5	99,3	119,2	426,8	159,8	362,0	324,3
3.1.2. Zalihe	-18,1	-148,9	-23,6	-1,3	-3,4	1,5	0,0	-1,7	-0,3	0,0	14,5	8,8
3.1.3. Pohranjene vrijednosti	2,1	0,1	0,3	0,9	0,9	0,9	2,6	1,1	0,0	0,3	1,1	0,9
3.1.4. Neproizvedena imovina	18,6	0,3	-0,3	7,8	9,2	2,8	4,3	3,6	3,4	7,9	6,9	4,1
3.2. Promjena neto financijske imovine	-3.546,8	150,0	981,6	-785,6	1.306,8	-176,3	-233,1	-683,7	568,2	690,4	-1.177,5	-1.372,0
3.2.1. Tuzemna imovina	-3.553,8	150,0	981,6	-785,6	1.306,8	-181,7	-235,8	-683,7	568,2	690,4	-1.177,5	-1.377,3
3.2.2. Inozemna imovina	7,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5,3	2,7	0,0	0,0	0,0	0,0	5,3
3.2.3. Monetarno zlato i SDR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.3. Promjena neto obveza	-1.414,7	-456,1	1.814,6	184,2	-388,7	-751,1	-583,6	-1.296,7	735,0	162,8	-848,4	-294,0
3.3.1. Tuzemne obveze	-1.463,0	12,4	1.824,5	277,8	-222,3	-819,2	-388,0	918,9	605,0	193,5	-848,2	-269,7
3.3.2. Inozemne obveze	48,2	-468,5	-9,9	-93,6	-166,3	68,1	-195,6	-2.215,7	130,0	-30,7	-0,3	-24,4

Napomena: Na gotovinskom načelu

Metodološka obrazloženja nalaze se u Mjesečnom statističkom prikazu Ministarstva financija.

Izvor: Ministarstvo financija

Tablica I3: Dug središnje države

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2006.	2007.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1. Unutarnji dug središnje države	59.732,5	59.799,6	61.527,9	62.292,6	62.408,6	61.536,6	62.437,5	63.801,0	64.106,3	64.484,3	63.086,9	62.870,7	63.029,8
1.1 Unutarnji dug Republike Hrvatske	54.216,7	54.290,6	56.049,6	56.553,6	56.525,6	55.645,5	56.616,2	57.622,1	57.811,7	58.174,9	56.675,2	56.352,0	56.506,5
Trezorski zapisi	12.662,2	13.163,4	13.376,1	13.556,6	13.806,0	13.230,1	12.956,3	12.129,6	12.326,3	12.170,6	11.847,5	11.846,0	11.975,3
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	34.827,9	34.871,0	37.193,1	37.256,9	37.117,9	36.774,6	36.732,6	36.788,8	36.733,1	36.750,7	39.102,9	38.852,6	38.795,2
Kreditni Hrvatske narodne banke	0,9	–	–	–	0,0	–	–	–	0,8	–	0,8	1,7	1,0
Kreditni banaka	6.725,7	6.256,2	5.480,4	5.740,1	5.601,7	5.640,9	6.927,4	8.703,7	8.751,4	9.253,6	5.724,1	5.651,7	5.735,0
1.2 Unutarnji dug republičkih fondova	5.515,8	5.509,0	5.478,3	5.739,0	5.882,9	5.891,0	5.821,2	6.179,0	6.294,6	6.309,4	6.411,7	6.518,8	6.523,4
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	253,1	253,0	253,2	277,1	278,6	277,0	202,4	160,7	182,7	203,3	204,2	208,9	121,5
Kreditni banaka	5.262,6	5.256,0	5.225,1	5.461,9	5.604,3	5.614,0	5.618,8	6.018,2	6.111,9	6.106,1	6.207,4	6.309,8	6.401,8
2. Inozemni dug središnje države	48.833,5	48.674,8	48.030,3	47.974,5	47.383,2	47.574,1	49.347,2	47.360,5	48.024,1	47.424,8	48.021,4	47.891,4	48.976,9
2.1 Inozemni dug Republike Hrvatske	32.556,6	32.450,6	31.956,9	31.798,3	31.444,8	31.431,8	31.219,2	29.076,2	29.470,1	29.051,0	29.375,0	29.258,5	29.363,1
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	22.836,9	22.741,9	22.330,8	22.203,9	22.022,7	21.933,0	21.950,0	20.032,0	20.235,8	20.032,3	20.270,8	20.248,7	20.397,5
Kreditni	9.719,7	9.708,7	9.626,2	9.594,4	9.422,0	9.498,8	9.269,2	9.044,2	9.234,4	9.018,7	9.104,2	9.009,8	8.965,5
2.2 Inozemni dug republičkih fondova	16.276,9	16.224,2	16.073,4	16.176,2	15.938,4	16.142,4	18.127,9	18.284,3	18.554,0	18.373,8	18.646,4	18.632,9	19.613,9
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	3.903,0	3.935,4	3.833,1	3.845,7	3.854,4	3.835,9	5.756,5	5.767,2	5.787,0	5.758,2	5.837,5	5.826,0	5.908,9
Kreditni	12.373,9	12.288,8	12.240,2	12.330,5	12.084,0	12.306,4	12.371,4	12.517,1	12.767,0	12.615,6	12.808,8	12.806,9	13.705,0
3. Ukupno (1+2)	108.566,0	108.474,4	109.558,2	110.267,1	109.791,7	109.110,7	111.784,6	111.161,6	112.130,4	111.909,1	111.108,3	110.762,1	112.006,7
Dodatak: Izdana jamstva Republike Hrvatske													
– domaća	7.312,8	7.581,9	7.543,7	8.216,3	8.184,3	8.141,3	8.106,8	8.031,1	8.112,5	8.065,3	8.193,4	8.021,4	7.919,9
– inozemna	6.965,0	6.802,1	6.834,6	6.913,5	6.868,0	7.050,7	6.966,2	6.846,8	6.895,7	7.182,5	7.237,2	7.475,6	9.435,5

Tablica I3: Dug središnje države

Podaci o dugu središnje države sastavljeni su iz raspoloživih podataka i nisu usklađeni s podacima Ministarstva financija Republike Hrvatske. Dug središnje države sastoji se od unutarnjega i inozemnog duga. Izvori podataka za unutarnji dug središnje države su Mjesečni statistički prikaz Ministarstva financija, Bilanca Hrvatske narodne banke i Konsolidirana bilanca banaka. Izvor podataka za inozemni dug središnje države je statistika inozemnog duga koju sastavlja Hrvatska narodna banka. U dodatku je naveden podatak o izdanim jamstvima Republike Hrvatske. Izvor podataka o domaćim jamstvima su banke, a o inozemnim jamstvima statistika inozemnog duga koju sastavlja Hrvatska narodna banka.

Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima

Godina	Mjesec	Bazni indeksi, 2005. = 100			Lančani indeksi				Godišnji mjesečni indeksi			
		Indeksi potrošačkih cijena			Indeksi potrošačkih cijena ^a			Cijene pri proizvođačima	Indeksi potrošačkih cijena ^b			Cijene pri proizvođačima
		Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge		Ukupno	Dobra	Usluge	
1998.	prosinac	82,1	84,6	73,7	100,3	100,4	100,0	100,0	105,4	104,3	109,2	97,9
1999.	prosinac	85,3	87,2	78,5	100,6	100,8	100,0	100,3	103,9	103,1	106,5	105,9
2000.	prosinac	90,0	92,0	82,8	100,4	100,4	100,1	100,2	105,5	105,5	105,5	111,2
2001.	prosinac	92,1	93,2	88,5	100,4	100,4	100,5	99,0	102,4	101,3	106,8	96,9
2002.	prosinac	93,8	94,2	92,6	100,4	100,6	99,6	99,9	101,8	101,1	104,6	102,3
2003.	prosinac	95,4	95,7	94,6	100,3	100,2	100,5	100,0	101,7	101,6	102,2	101,0
2004.	prosinac	98,0	98,0	98,0	100,7	100,9	100,2	99,3	102,7	102,5	103,6	104,8
2005.	prosinac	101,6	101,4	102,0	100,5	100,5	100,5	99,7	103,6	103,5	104,1	102,7
2006.	prosinac	103,7	102,8	106,4	100,0	100,0	100,2	100,0	102,0	101,4	104,2	101,9
2007.	siječanj	104,0	102,7	107,8	100,3	100,0	101,4	100,8	101,8	100,9	104,4	102,2
	veljača	104,3	102,9	108,5	100,3	100,2	100,6	100,2	101,2	100,4	103,7	101,7
	ožujak	104,9	103,8	108,6	100,6	100,8	100,1	100,6	101,8	101,1	103,7	102,0
	travanj	105,7	104,8	108,3	100,7	101,0	99,7	100,4	102,3	101,8	103,5	102,3
	svibanj	106,2	105,5	108,1	100,5	100,6	99,9	100,4	102,2	101,9	103,0	102,3
	lipanj	105,8	104,9	108,3	99,6	99,4	100,2	100,4	101,9	101,6	102,7	102,9
	srpanj	105,1	103,8	109,3	99,4	98,9	100,8	100,2	102,1	101,9	102,8	103,0
	kolovoz	105,7	104,4	109,9	100,6	100,6	100,5	100,8	102,6	102,6	102,6	103,6
	rujan	107,0	106,4	108,7	101,2	101,9	98,9	100,6	103,9	104,3	102,2	104,5
	listopad	107,3	107,0	108,3	100,3	100,5	99,7	100,4	104,3	104,8	102,3	104,9
	studen	108,4	108,3	108,6	101,0	101,2	100,2	100,6	104,6	105,3	102,4	105,4
	prosinac	109,7	109,5	110,0	101,2	101,2	101,3	100,4	105,8	106,6	103,4	105,8

^a Od siječnja 1992. do prosinca 1997. godine podaci se odnose na indeks cijena na malo.

^b Od siječnja 1992. do prosinca 1998. godine podaci se odnose na indeks cijena na malo.

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima

Početakom 2004. godine Državni zavod za statistiku uveo je indeks potrošačkih cijena. Taj je pokazatelj kretanja cijena izrađen u skladu s metodološkim načelima koja su postavili Međunarodna organizacija rada (ILO) i Statistički ured Europske unije (Eurostat). Dana 17. veljače objavljeno je priopćenje o kretanju indeksa potrošačkih cijena u siječnju 2004. te vremenska serija indeksa potrošačkih cijena od siječnja 2001. DZS je naknadno izračunao i vremensku seriju indeksa potrošačkih cijena od siječnja 1998. do prosinca 2000. godine. U skladu s tim DZS je prestao objavljivati indeks cijena na malo i indeks troškova života, čija metodologija izračuna nije u zadovoljavajućoj mjeri bila usklađena s međunarodno prihvaćenim standardima. Osnovne značajke indeksa potrošačkih cijena prikazane su u Okviru 1. u Biltenu HNB-a broj 91 (2004.). Prosječna godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena prikazana je u tablici Ekonomski indikatori u Biltenu HNB-a.

Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena

Godina	Mjesec	Bazni indeksi, 2005. = 100 ^a			Lančani indeksi			Godišnji indeksi		
		Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge
1998.	prosinac	87,3	88,6	80,0	99,9	99,9	100,0	....	....	....
1999.	prosinac	89,8	91,1	82,3	100,1	100,1	100,1	102,9	102,9	103,0
2000.	prosinac	92,8	93,9	86,5	100,4	100,4	100,2	103,3	103,0	105,0
2001.	prosinac	93,9	94,6	89,8	99,8	99,7	100,3	101,2	100,8	103,8
2002.	prosinac	95,0	95,6	91,9	100,0	100,1	99,4	101,2	101,0	102,4
2003.	prosinac	96,2	96,4	94,7	100,2	100,1	101,0	101,2	100,9	103,0
2004.	prosinac	98,4	98,5	97,4	100,1	100,1	100,4	102,3	102,2	102,9
2005.	prosinac	101,3	101,4	101,0	100,1	100,0	100,5	103,0	102,9	103,7
2006.	prosinac	103,6	103,6	103,6	99,8	99,7	100,3	102,3	102,2	102,5
2007.	siječanj	103,2	103,0	104,3	99,6	99,4	100,7	102,4	102,3	103,0
	veljača	103,5	103,2	104,9	100,2	100,2	100,6	102,3	102,1	103,2
	ožujak	104,0	103,7	105,1	100,5	100,5	100,2	102,5	102,2	104,0
	travanj	104,6	104,5	104,9	100,6	100,8	99,9	102,6	102,5	103,5
	svibanj	105,4	105,3	105,7	100,7	100,8	100,7	102,8	102,7	103,4
	lipanj	105,5	105,2	106,7	100,1	99,9	101,0	102,4	102,2	103,1
	srpanj	105,0	104,3	108,9	99,6	99,1	102,1	102,4	102,1	103,4
	kolovoz	105,6	104,7	110,1	100,6	100,5	101,1	103,0	102,8	104,1
	rujan	106,3	106,1	107,6	100,7	101,3	97,7	103,0	102,9	103,3
	listopad	107,2	107,3	106,4	100,8	101,1	98,9	103,4	103,4	103,1
	studen	108,0	108,2	106,7	100,8	100,9	100,3	104,0	104,2	103,4
	prosinac	108,8	109,1	107,2	100,8	100,8	100,4	105,0	105,3	103,5

^a Od siječnja 2007. DZS objavljuje indeks potrošačkih cijena na novoj bazi: 2005. = 100.

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena

Temeljni indeks potrošačkih cijena izračunava se u Državnom zavodu za statistiku, a dobiva se tako da se iz košarice dobara i usluga za izračunavanje ukupnog indeksa potrošačkih cijena isključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i administrativno regulirane cijene (među ostalim, tu su svrstane i cijene električne struje i naftnih derivata). Ukupno je isključeno 111 dobara i usluga, čiji udio u košarici za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena u 2005. godini iznosi 30,06% (od toga 6,93 postotnih bodova otpada na poljoprivredne proizvode, a 23,13 postotnih bodova na proizvode čije se cijene administrativno reguliraju). Isključivanje se provodi metodom nultog pondera.

Tablica J3: Prosječne mjesečne neto plaće

u tekućim cijenama, u kunama

Godina	Mjesec	Prosječne mjesečne neto plaće	Lančani indeksi	Godišnji mjesečni indeksi	Godišnji kumulativni indeksi
1998.	prosinac	2.935,0	104,6	115,4	112,8
1999.	prosinac	3.262,0	100,9	111,2	114,0
2000.	prosinac	3.499,0	99,9	107,3	108,9
2001.	prosinac	3.582,0	96,6	102,4	106,5
2002.	prosinac	3.839,0	98,0	107,2	105,0
2003.	prosinac	4.045,0	99,8	105,4	105,9
2004.	prosinac	4.312,0	99,1	106,6	105,9
2005.	prosinac	4.473,0	97,3	103,7	104,9
2006.	prosinac	4.735,0	97,0	105,9	105,2
2007.	siječanj	4.739,0	100,1	106,3	106,3
	veljača	4.649,0	98,1	105,6	105,9
	ožujak	4.788,0	103,0	104,0	105,3
	travanj	4.750,0	99,2	105,7	105,4
	svibanj	4.875,0	102,6	104,0	105,1
	lipanj	4.848,0	99,5	104,5	105,0
	srpanj	4.855,0	100,1	106,6	105,2
	kolovoz	4.869,0	100,3	105,1	105,2
	rujan	4.743,0	97,4	104,4	105,1
	listopad	4.871,0	102,7	106,3	105,2
	studen	5.131,0	105,3	105,1	105,2
	prosinac	4.958,0	96,6	104,7	105,2

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J4: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača

indeksni bodovi, originalni podaci

Godina	Mjesec	Kompozitni indeksi			Indeksi odgovora						
		Indeks pouzdanja potrošača	Indeks očekivanja potrošača	Indeks raspoloženja potrošača	I1	I2	I3	I4	I7	I8	I11
1999.	prosinac	-33,7	-14,9	-46,3	-38,4	-12,1	-49,9	-17,6	35,5	-50,7	-69,7
2000.	prosinac	-20,9	3,5	-32,2	-26,2	1,2	-22,0	5,7	26,9	-48,3	-63,6
2001.	prosinac	-27,0	-11,4	-35,6	-29,6	-10,0	-35,9	-12,7	22,9	-41,3	-62,3
2002.	prosinac	-25,2	-8,3	-29,3	-22,6	-5,1	-31,2	-11,5	20,1	-34,1	-64,0
2003.	prosinac	-22,2	-4,5	-25,0	-21,5	-2,6	-26,5	-6,4	14,7	-27,1	-65,2
2004.	prosinac	-23,9	-7,9	-22,0	-19,1	-4,1	-30,5	-11,6	22,5	-16,5	-57,3
2005.	prosinac	-26,4	-13,7	-25,6	-16,4	-5,9	-34,4	-21,5	27,6	-25,9	-50,6
2006.	prosinac	-18,9	-4,7	-15,4	-10,9	1,1	-22,4	-10,5	16,9	-12,9	-49,4
2007.	siječanj	-14,6	-0,5	-15,1	-12,6	1,3	-20,2	-2,2	11,0	-12,5	-46,3
	veljača	-15,9	-3,4	-16,5	-13,8	-0,1	-18,6	-6,6	11,5	-17,0	-45,3
	ožujak	-16,7	-5,0	-17,8	-13,0	-1,4	-21,7	-8,6	9,7	-18,7	-47,2
	travanj	-14,5	-1,6	-15,6	-11,7	1,8	-18,9	-4,9	5,6	-16,2	-49,4
	svibanj	-16,8	-2,2	-18,1	-15,5	0,5	-21,0	-4,8	10,1	-17,7	-52,7
	lipanj	-15,6	-3,5	-14,2	-12,2	-0,5	-18,0	-6,5	9,3	-12,5	-46,2
	srpanj	-13,9	0,3	-12,7	-12,3	2,5	-13,8	-2,0	8,3	-11,9	-47,8
	kolovoz	-14,7	-1,6	-13,0	-9,9	0,2	-15,9	-3,4	9,6	-13,2	-45,8
	rujan	-17,9	-4,5	-18,6	-14,4	-1,2	-22,0	-7,8	14,4	-19,5	-48,2
	listopad	-15,3	-1,0	-15,8	-12,8	1,3	-17,2	-3,2	12,1	-17,3	-47,2
	studen	-15,3	-2,5	-16,3	-13,0	0,9	-18,7	-5,8	6,9	-17,1	-49,4
	prosinac	-24,7	-15,5	-24,5	-16,8	-9,8	-31,8	-21,2	12,8	-25,0	-54,8

Tablica J4: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača

HNB-ova anketa pouzdanja potrošača provodi se od travnja 1999. godine prema metodologiji Europske komisije pod nazivom Zajednički harmonizirani program europskih anketa pouzdanja. Ovo se HNB-ovo anketno istraživanje do travnja 2005. godine provodilo jednom u tromjesečju (u siječnju, travnju, srpnju i listopadu). Od svibnja 2005. godine Hrvatska narodna banka anketno istraživanje provodi svakoga mjeseca, u suradnji s Europskom komisijom, koristeći se njezinom tehničkom i financijskom pomoći. Za izradu i provedbu Ankete odgovorna je jedino Hrvatska narodna banka.

Upitnik sadržava ukupno 23 pitanja kojima se ispituje percepcija potrošača glede promjena ekonomskih pojava s kojima se oni svakodnevno susreću. Na osnovi odgovora iz Ankete o pouzdanju potrošača utvrđuje se vrijednost indeksa odgovora prema zadanoj metodologiji. Iz vrijednosti indeksa odgovora izračunava se i prati kretanje triju kompozitnih indeksa: indeksa pouzdanja potrošača (IPP), indeksa raspoloženja potrošača (IRP) i indeksa očekivanja potrošača (IOP). Svaki navedeni kompozitni indeks za sebe aritmetička je sredina indeksa odgovora (I), tj. prosjek prethodno kvantificiranih odgovora na pojedina pitanja iz ankete:

$$I_i = \sum_z^k r_i \cdot w_i$$

gdje je: r vrijednost odgovora, w udio ispitanika koji su se opredijelili za pojedini odgovor (ponder), i pitanje iz upitnika, z ponuđeni/odabrani odgovor, k broj ponuđenih odgovora na pojedino pitanje.

Vrijednosti navedenih indeksa kreću se u rasponu $-100 < I_i < 100$. Veće vrijednosti indeksa u odnosu na prethodno razdoblje upućuju na porast očekivanja (optimizma) u pogledu specifičnog područja obuhvaćenog pojedinim pitanjem.

U tablici su prikazane vrijednosti odabranih indeksa odgovora na pitanja:

I1: Kako se tijekom proteklih 12 mjeseci promijenila financijska situacija u vašem kućanstvu?

I2: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti financijska situacija u vašem kućanstvu?

I3: Što mislite, kako se tijekom posljednjih 12 mjeseci promijenila ukupna ekonomska situacija u Hrvatskoj?

I4: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti ukupna ekonomska situacija u Hrvatskoj?

I7: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti broj nezaposlenih?

I8: S obzirom na ukupnu ekonomsku situaciju, mislite li da je sada pravo vrijeme za kupnju trajnih dobara za kućanstvo (namještaja, stroja za pranje rublja, televizora i sl.)?

I11: Koliko je vjerojatno da ćete tijekom sljedećih 12 mjeseci uspjeti išta uštedjeti?

Komponente kompozitnih indeksa su:

IPP: I2, I4, I7 × (-1), I11

IOP: I2, I4

IRP: I1, I3, I8.

Zaključak

Sažimajući kretanja koja su obilježila makroekonomsko okruženje, može se zaključiti kako je realni rast bruto domaćeg proizvoda hrvatskoga gospodarstva u 2007. godini bio visok, kretanja na tržištu rada pozitivna, a porast inozemnog duga usporen, uz istodobno ubrzanje stope inflacije te povećanje manjka na tekućem računu platne bilance. Snažno ubrzanje realnog rasta BDP-a rezultat je ubrzanog rasta raspoloživih novčanih sredstava stanovništva te izraženoga zaduživanja trgovačkih društava u inozemstvu, koji su potaknuli jačanje osobne potrošnje i omogućili zadržavanje investicija na visokoj razini. Na tržištu rada zabilježen je nastavak rasta zaposlenosti uz istodobno smanjenje broja nezaposlenih osoba. S druge strane, značajni negativni šokovi na strani ponude rezultirali su zamjetnim rastom inflacije potrošačkih cijena tijekom 2007., osobito u drugoj polovini godine.

U takvom okruženju HNB je nastavio provoditi monetarnu politiku kojom je osigurao stabilno kretanje nominalnog tečaja kune prema euru, a svojim je mjerama donesenim u 2007. godini utjecao i na snažno usporavanje rasta plasmana banaka.

Stabilan tečaj kune glavno je sidro domaćih inflacijskih očekivanja i kao takav ključan je preduvjet za ostvarivanje stabilnosti domaćih cijena. Ukupno gledajući, tijekom 2007. godine zabilježena je tek blaga nominalna aprecijacija tečaja kune prema euru. Aprecijacijski pritisci, koji su bili prisutni u većem dijelu godine, uglavnom su rezultat sezonskog priljeva deviza od turizma, ponude deviza pristiglih na osnovi zaduživanja trgovačkih društava u inozemstvu te priljeva deviza namijenjenih dokapitalizaciji banaka. Uz to, na aprecijaciju tečaja kune prema euru utjecao je i rast potražnje za kunama namijenjenima ulaganjima u vrijednosne papire na domaćem tržištu, koje je u 2007. karakterizirao najveći godišnji promet dionica uz udvostručenje broja transakcija te najviša vrijednost indeksa Zagrebačke burze, CROBEX-a. Spomenute aprecijacijske pritiske središnja je banka uspješno ublažavala provodeći devizne intervencije i upravljajući likvidnošću obratnim repo operacijama.

Snažno usporavanje rasta plasmana banaka HNB je ostvario tako što je uz instrumente granične obvezne pričuve, čija stopa iznosi 55%, i minimalne devizne likvidnosti od 32%, donio Odluku o upisu obveznih blagajničkih zapisa HNB-a kojom se bankama čiji rast plasmana u 2007. godini prekoračuje 12% propisala obveza upisa blagajničkih zapisa. Spomenutim mjerama središnja je banka uspješno usporila rast plasmana, pri čemu je kreditna aktivnost poslovnih banaka i u 2007. godini bila ponajviše usmjerena na sektor stanovništva, a njihova prilagodba spomenutoj odluci ogledala se u umjerenijem kreditiranju poduzeća. No u takvim uvjetima trgovačka su se društva okrenula drugim izvorima financiranja, pa nije došlo do usporavanja godišnjeg rasta njihove ukupne zaduženosti.

Pod utjecajem mjera monetarne politike u 2007. godini ostvareno je i blago usporavanje rasta inozemne zaduženosti gospodarstva u cjelini. Naime, snažno usporavanje rasta plasmana banaka odrazilo se na znatno smanjenje inozemnog duga banaka.

Tijekom 2007. godine produbljena je neravnoteža u robnoj razmjeni s inozemstvom. S druge strane, na ostalim računima tekućih transakcija, osobito na računu usluga, zabilježeni su bolji rezultati nego prethodne godine, ali to nije bilo dovoljno da bi se zaustavilo produbljivanje manjka na tekućem računu. Na računu kapitalnih i financijskih transakcija u 2007. zabilježeno je snažno povećanje neto inozemnih izravnih ulaganja u RH, čiji je iznos premašio ostvareni manjak na tekućem računu. Tijekom 2007. zabilježen je i daljnji porast međunarodnih pričuva RH.

Kratice i znakovi

b.b.	– bazni bodovi
BDP	– bruto domaći proizvod
BDV	– bruto dodana vrijednost
BIS	– Banka za međunarodne namire (engl. <i>Bank for International Settlements</i>)
blag.	– blagajnički
BZ	– blagajnički zapisi
CPI	– indeks potrošačkih cijena (engl. <i>Consumer Price Index</i>)
DAB	– Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka
DZS	– Državni zavod za statistiku
EMU	– Ekonomska i monetarna unija
energ.	– energija
ESB	– Europska središnja banka
EU	– Europska unija
Fina	– Financijska agencija
g.	– godina
GFS	– metodologija MMF-a za statistiku javnih financija (engl. <i>Government Finance Statistics</i>)
GOP	– granična obvezna pričuva
HAC	– Hrvatske autoceste
Hanfa	– Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga
HBOR	– Hrvatska banka za obnovu i razvitak
HC	– Hrvatske ceste
HNB	– Hrvatska narodna banka
HSVP	– Hrvatski sustav velikih plaćanja
HZMO	– Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HZZ	– Hrvatski zavod za zapošljavanje
IPDT	– indeks pritiska na devizno tržište
kn	– kuna
kom.	– komad
lp	– lipa
MF	– Ministarstvo financija
mil.	– milijun
mj.	– mjesec
mlrd.	– milijarda
MMF	– Međunarodni monetarni fond
MRS	– Međunarodni računovodstveni standardi
MSFI	– Međunarodni standardi financijskog izvještavanja
NKD	– Nacionalna klasifikacija djelatnosti
NKS	– Nacionalni klirinški sustav
NN	– Narodne novine
NOP	– Nacionalni odbor za platni promet
NRP	– neto raspoložive pričuve
OP	– obvezna pričuva

PAL	– programski zajam za prilagodbu
PDV	– porez na dodanu vrijednost
PN	– primarni novac
PPI	– indeks cijena pri proizvođačima (engl. <i>Producer Price Index</i>)
pr.	– proizvodi
RH	– Republika Hrvatska
SDA	– Središnja depozitarna agencija
SDR	– posebna prava vučenja
st.	– standardna
tis.	– tisuća
TNZ	– Tržište novca Zagreb
tr.	– tromjesečje
TZ	– trezorski zapisi
VIKR	– valutno inducirani kreditni rizik
ZOKI	– Zakon o kreditnim institucijama

Troslovne oznake za valute

ATS	– austrijski šiling
CHF	– švicarski franak
DEM	– njemačka marka
EUR	– euro
FRF	– francuski franak
GBP	– funta sterlinga
HRK	– hrvatska kuna
ITL	– talijanska lira
JPY	– japanski jen
SIT	– slovenski tolar
USD	– američki dolar
XDR	– posebna prava vučenja

Znakovi

–	– nema pojave
....	– ne raspolaže se podatkom
0	– podatak je manji od 0,5 upotrijebljene jedinice mjere
∅	– prosjek
a, b, c,...	– oznaka za napomenu ispod tablice i slike
( )	– nepotpun, odnosno nedovoljno provjeren podatak

